

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

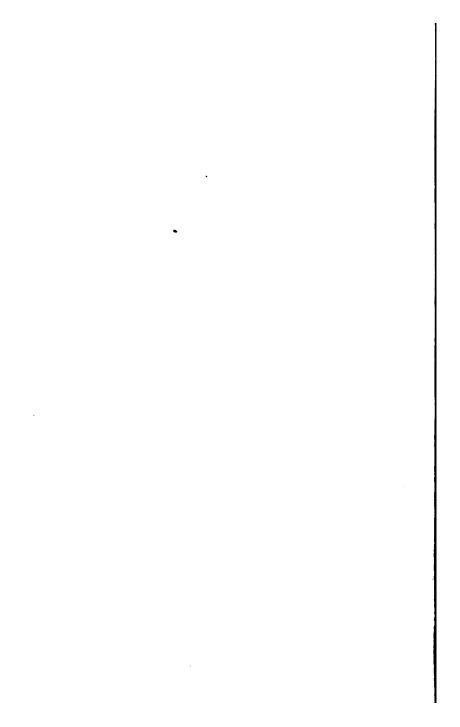
Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
 Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa
 dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
 Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk http://books.google.com/

FRITHIOFS SAGA

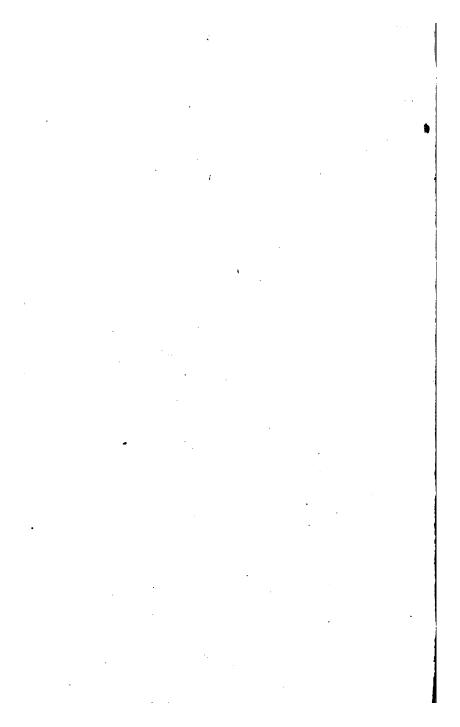
AF

ESAIAS TEGNÉR.

10)

(15)

FRITHIOFS SAGA

ΑF

ESAIAS TEGNÉR.

Herausgegeben

pon

Gottfried v. Jeinburg.

Mit einem Wörterbuch und furzgefaßter Grammatik

naa

J. Silberflein,

Frantfurt a. Di.

Berlag von Chriftian Binter.

1873.

THE NEW YORK
FUBLICITY ARY
280222

ASICR LET Y AND
THEFT TO MILLIONS.
1903

I.

Frithiof och Ingeborg.

Der växte uti Hildings gård två plantor under fostrarns vård. Ej Norden förr sett två så sköna, de växte herrligt i det gröna.

Den ena som en ek sköt fram, och som en lans är hennes stam; men kronan, som i vinden skälfver, liksom en hjelm sin rundel hvälfver.

(5)

Den andra växte som en ros, när vintern nyss har flytt sin kos; men våren, som den rosen gömmer, i knoppen ligger än och drömmer.

(10)

Men stormen skall kring jorden gå, med honom brottas eken då, och vårsol skall på himlen glöda, då öppnar rosen läppar röda.

(15)

Så växte de i fröjd och lek, och Frithiof var den unga ek; men rosen uti dalar gröna hon hette Ingeborg den sköna.

(20)

Såg du de två i dagens ljus, du tänkte dig i Frejas hus, der månget litet brudpar svingar med gula hår och rosenvingar.

Men såg du dem i månens sken kringdansa under lummig gren, du tänkte: under lundens kransar Elfkungen med sin drottning dansar. (25)

Det var så gladt, det var så kärt, när han sin första runa lärt. En kung var ej som han i ära, den runan fick han Ingborg lära.

(30)

Hur glädtigt sam han i sin slup med henne öfver mörkblå djup! Hur hjertligt, när han seglen vänder, hon klappar i små hvita händer!

(35)

Det fanns ej fågelbo så högt, som han för henne ej besökt. Sjelf örnen, som i molnen gungar, blef plundrad båd' på ägg och ungar.

(40)

Det fanns ej bäck, hur strid han var, hvaröfver han ej Ingborg bar. Det är så skönt, när forsen larmar, att tryckas af små hvita armar. Den första blomma våren födt,
det första smultron, som blef rödt,
det första ax, hvars guld blef moget,
dem bjöd han henne, gladt och troget. —

Men barnets dagar flyga bort, der står en yngling inom kort (50) med eldig blick, som ber och hoppas, der står en mö med barm, som knoppas.

Ung Frithiof drog på jagt alltjemt; den jagten skulle mången skrämt, ty utan spjut och utan klinga (55) den djerfve ville björnen tvinga.

Då kämpade de, bröst mot bröst, och jägarn segrande, fast klöst, med ludet byte kom tillbaka; hur skulle jungfrun det försaka? (60)

Ty mannens mod är qvinnan kärt, det Starka är det Sköna värdt; de begge passa för hvarannan, som hjelmen passar sig för pannan.

Men läste han i vinterqväll
vid eldsken ifrån spiselns häll
en sång om strålande Valhalla,
om Gudar och Gudinnor alla;

Han tänkte: gult är Frejas hår, ett kornland, som för vinden går. (70) Från det kan jag ej Ingborgs skilja, ett nät af guld kring ros och lilja.

	→. 4 →		
	Idunas barm är rik, och skönt han hoppar under silke grönt; jag vet ett silke, der det hoppar Ljus-Alfer två med rosenknoppar.	(75)	
	Och Friggas ögon äro blå, som himlen till att se uppå; jag känner ögon: — mot de båda är ljusblå vårdag mörk att skåda.	(80)	
	Hvi prisas Gerdas kinder så, en nyfälld snö med norrsken på? Jag kinder sett: en dag som tänder två morgonrodnader i sender.	•	
,	Jag vet ett hjerta lika ömt som Nannas, fast ej så berömdt. Med rätta prisas du af skalder, du Nannas lyckelige Balder!	(85)	
	O! att som du jag finge dö begråten af en trogen mö, så öm, så trogen som din Nanna, hos Hel jag ville gerna stanna.—	(90)	
	Men kungadottren satt och qvad en hjeltesång, och väfde glad i duken in den hjeltens under, och vågor blå och gröna lunder.	(95)	:
	Der växte in i snöhvit ull de sköldar utaf spoladt gull, och röda flögo stridens lansar,		

) 1

Dock, hur hon väfver, dag från dag, får hjelten Frithiofs anletsdrag, och som de blicka fram ur väfven, då rodnar hon, men glädes äfven.

Men Frithiof skär, hvar han går fram, (105) ett I, ett F i björkens stam. De runor gro med fröjd och gamman, liksom de ungas hjertan, samman.

När Dagen uppå fästet står, verldskungen med de gyllne hår, (110) och lifvet rörs och menskor vandra, då tänka de blott på hvarandra.

När Natten uppå fästet står, verldsmodren med de mörka hår, och tystnad rår och stjernor vandra, (115) då drömma de blott om hvarandra.

"Du jord, som smyckar dig hvar vår med blommor i ditt gröna hår, gif mig de skönsta, jag vill vira en krans af dem, att Frithiof sira." (120)

""Du haf, som satt din dunkla sal Med perlor full i tusental, gif mig de skönaste, de bästa, kring Ingborgs hals will jag dem fästa.""

"Du knapp på Odens kungastel, (125) du verldens öga, gyllne sol! Var du blett min, din blanka skifwa till skäld jag ville Frithiof gifva."

""Du lykta i Allfaders hus, du måne med ditt bleka ljus! Var du blott min, jag gaf dig gerna till smycke åt min sköna tärna."" —	(130)
Men Hilding sade: "Fosterson, den älskog vänd din håg ifrån; Ej lika falla ödets lotter, den tärnan är kung Beles dotter.	(135)
"Till Oden sjelf i stjernklar sal uppstiger hennes ättartal: Du är blott Thorstens son; gif vika, ty lika trifves bäst med lika."	(140)
Men Frithiof log: "mitt ättartal går nedåt i de dödas dal. Nyss slog jag skogens kung så luden, hans anor ärfde jag med huden.	
"Friboren man ej vika vill, ty verlden hör den frie till. Hvad lyckan bröt, kan hon försona, och hoppet bär en konungs krona.	(145)
"Högättad är all kraft, ty Thor, dess ättefar, i Thrudvang bor. Han väger börden ej, men värdet: en väldig friare är svärdet.	(150)
"Jag kämpar om min unga brud, om ock det var med dundrets Gud. Väx trygg, väx glad, min hvita lilja, ve den som dig och mig vill skilja!"	(155)

II.

Kung Bele och Thorsten Vikingsson.

Kung Bele, stödd på svärdet, i kungssal stod, hos honom Thorsten Vikingsson, den bonde god, hans gamle vapenbroder, snart hundraårig, och ärrig som en runsten, och silfverhårig.

De stodo, som bland bergen två offerhus, åt hedna Gudar vigda, nu halft i grus, men visdomsrunor många på muren täljas, och höga forntidsminnen i hvalfven dväljas.

"Det lider emot qvällen," sad' Bele kung, "ej mjödet vill mig smaka, och hjelm käns tung. (10) Inför mitt öga mörkna de menskoöden, men Valhall skiner närmre, jag anar döden.

"Jag kallat mina söner och din också, ty de tillsammans höra, liksom vi två. En varning vill jag gifva de örnar unga, (15) förrn orden somnat alla på död mans tunga." — Då trädde de i salen, som kung befallt, och främst bland dem gick Helge, en mörk gestalt. Han dvaldes helst bland spåmän kring altarrunden, och kom med blod på händren ur offerlunden. (20)

Derefter syntes Halfdan, ljuslockig sven, hvart anletsdrag var ädelt, men vekligt än. Till lek han tycktes bära ett svärd vid bälte, och liknade en jungfru förklädd till hjelte.

Men efter dem kom Frithiof i mantel blå, (25) ett hufvud var han högre än begge två. Han stod emellan brödren, som Dag står mogen emellan rosig Morgon och Natt i skogen.

"J söner," sade kungen, "min sol går ned.
I endrägt styren riket, i brödrafred! (30)
Ty Endrägt håller samman: hon är som ringen
på lansen, den förutan hans kraft är ingen.

"Låt Styrkan stå som dörrsven vid landets port, och Friden blomstra inom å hägnad ort.
Till skygd blef svärdet gifvet, men ej till skada, (85) och sköld är smidd till hänglås för bondens lada.

"Sitt eget land förtrycker dåraktig man, ty kungen kan allenast hvad folket kan. Grönlummig krona vissnar, så snart som mergen i stammen är förtorkad på nakna bergen. (40)

"På pelarstoder fyra står himlens rund, men thronen hvilar endast på Lagens grund. När Väld på Tinget dömmer, står ofärd nära, men Rätt är landets fromma och kungens ära. "Väl dväljas Gudar, Helge, i Disarsal, (45) men ej som snäckan dväljes i slutet skal. Så långt som dagsljus skiner, som stämma ljudar, så långt som tanke flyger, bo höge Gudar.

"Nog svika lungans tecken i offrad falk, och flärd är mången runa, som skärs på balk. (50) Men redligt hjerta, Helge, och friskt tillika, skref Oden fullt med runor, som aldrig svika.

"Var icke hård, kung Helge, men endast fast, det svärd som biter skarpast är böjligast. Mildt sinne pryder kungen, som blommor skölden, (55) och vårdag bringar mera än vinterkölden.

"En man förutan vänner, om än så stark, dör hän, som stam i öcken med skalad bark; Men vänsäll man han trifves, som träd i lunder, der bäcken vattnar roten, och storm är bunden. (60)

"Yfs ej af fådrens ära, en hvar har dock blott sin: kan du ej spänna bågen, är han ej din. Hvad vill du med det värde, som är begrafvet? Stark ström med egna vågor går genom hafvet. —

"Du Halfdan, glädtigt sinne är vis mans vinst; (65) men joller höfves ingen, och kungen minst. Med humle brygges mjödet, ej blott med honung, lägg stål i svärd och allvar i leken, konung!

"För mycket vett fick ingen, hur vis han het, men litet nog vet mången, som intet vet. (70) Fåkunnig gäst i högbänk försmås, men vitter har ständigt lagets öra, hur lågt han sitter. "Till trofast vän, o Halfdan, till fosterbror är vägen gen, om också han fjerran bor. Men deremot afsides, långt hän belägen, (75) är oväns gård, om äfven han står vid vägen.

"Välj icke till förtrogen hvem helst som vill; tomt hus står gerna öppet, men rikt stängs till. Välj en, onödigt är det den andra leta, och verlden vet, o Halfdan, hvad trenne veta." — (80)

Derefter uppstod Thorsten och talte så: "Ej höfves kung att ensam till Oden gå. Vi delat lifvets skiften ihop, kung Bele, och döden, vill jag hoppas, vi också dele.

"Son Frithiof, ålderdomen har hviskat mig (85) i örat mången varning, den ger jag dig. På ätthög Odens fåglar slå ned i Norden, men på den gamles läppar mångvise orden.

"Främst vörda höga Gudar, ty ondt och godt, som storm och solsken, komma från himlen blott. (90) De se i hjertats lönnhvalf, fast det är slutet, och långa år få gälda, hvad stunden brutit.

"Lyd kungen. En skall styra med kraft och vett, skum Natt har många ögon, men Dagen ett. Helt lätt den bättre, Frithiof, fördrar den bäste, (95) och egg har svärdet nödig, men äfven fäste.

"Hög kraft är Gudars gåfva; men Frithiof, mins, att styrka båtar föga, der vett ej finns. Tolfmannakraft har björnen, af en man slagen; mot svärdshugg hålles skölden, mot våldet lagen. (100) "Af få den stolte fruktas, men hatas af en hvar, och öfvermod, o Frithiof, är fallets far.

Högt såg jag mången flyga, nu stödd på krycka,
ty vädret rår för årsväxt, och vind för lycka.

"Dag skall du prisa, Frithiof, se'n bergad sol sig döljt, (105) och öl, när det är drucket, och råd, när följdt.
På mången sak förlitar sig ungersvennen, men striden pröfvar klingan, och nöden vännen.

"Nattgammal is tro icke, ej vårdags snö, ej somnad orm, ej talet af knäsatt mö; (110) ty qvinnans bröst är svarfvadt på hjul som rullar, och vankelmod bor under de liljekullar.

"Du sjelf dör hän, och hän dör, hvad dig tillhör; men en ting vet jag, Frithiof, som aldrig dör, och det är domen öfver död man: derföre (115) hvad ädelt är du vilje, hvad rätt du göre."

Så varnade de gamle i kungasal, som skalden varnat sedan i Havamal. Från slägt till slägte gingo kärnfulla orden, och djupt ur kumlen hviska de än i Norden. (120)

Derefter talte begge mång' hjertligt ord allt om sin trogna vänskap, berömd i Nord; hur trofast intill döden, i nöd och gamman, två knäppta händer lika, de hållit samman.

"Med rygg mot rygg vi stodo, och hvarifrån (125) som Nornan kom, hon stötte på sköld, min son! Nu före Er till Valhall vi gamle ile, men edra fåders ande på Eder hvile!"— Och mycket talte kungen om Frithiofs mod, om hjeltekraft, som mer är än kungablod. (130) Och mycket talte Thorsten om glans, som kröner de höga Nordlands kungar, de Asasöner.

"Och hållen J tillhopa, J söner tre, Er öfverman — det vet jag — skall Nord ej se; ty kraft till kungahöghet esvikligt sluten, (135) hon är som mörkblå stålrand kring guldsköld gjuten.

"Och helsen till min dotter, den rosenknopp; i lugn, som det sig höfdes, har hon växt opp; omhägnen henne, låten ej stormen komma och fästa i sin hjelmhatt min späda blomma. (140)

"På dig, o Helge, lägger jag fadrens sorg, O! älska som en dotter min Ingeborg. Tvång retar ädelt sinne, men saktmod leder båd' man och qvinna, Helge, till rätt och heder. —

"Men läggen oss, J söner, i högar två, (145) på hvar sin sida fjärden vid bölja blå; ty hennes sång är ljuflig ännu för anden, och som ett Drapa klinga dess slag vid stranden.

"När månen strör kring bergen sitt bleka sken, och midnattsdaggen faller på Bautasten, (150) då sitta vi, o Thorsten, på högar runda, och språka öfver vattnet om ting som stunda.

"Och na, farväl J söner! Gån mer ej hit, vår gång är till Allfader, vi längta dit, liksom till hafvet längtar den trötte floden, men Frej välsigne Eder, och Thor och Oden!"

Ш.

Frithiof tager arf efter sin fader.

Voro nu satte i hög kung Bele och Thorsten den gamle, der de sjelfve befallt: på hvar sin sida om fjärden högarna lyfte sin rund, två bröst, dem döden har åtskilt. Helge och Halfdan, på folkets beslut, nu togo i samarf riket efter sin far; men Frithiof, som endaste sonen, (5) delte med ingen och fäste i lugn sin boning på Framnäs. Tre mil sträckte sig kring den gårdens ägor, på tre håll dalar och kullar och berg, men på fjerde sidan var hafvet. Björkskog krönte de kullarnas topp, men på sluttande sidor frodades gyllene korn och manshög vaggade rågen. Sjöar, många i tal, sin spegel höllo för bergen, höllo för skogarna opp, i hvars djup höghornade elgar hade sin kungliga gång, och drucko af hundrade bäckar. Men i dalarna vida omkring, der bette i grönskan hjordar med glänsande hull och med jufver, som längta till stäfvan. (15)

Mellan dem spriddes, än hit och än dit, en oräknelig skara af hvitulliga får, som du ser hvitaktiga strömoln flockvis spridda på himmelens hvalf, när det blåser om våren. Springare två gånger tolf, bångstyriga, fjettrade vindar, stampande stodo i spiltornas rad och tuggade vallhö, (20) manarna knutna med rödt och hofvarna blanka af jernskor. Dryckessalen, ett hus för sig sjelf, var timrad af kärnfur. Ei femhundrade män (till tio tolfter på hundra't) fyllde den rymliga sal, när de samlats att dricka om julen. Genom salen, så lång som han var, gick bordet af stenek, (25) bonadt och blankt som af stål; högsätespelarne båda stodo för ändan deraf, två Gudar skurna af almträd: Oden med herrskareblick och Frej med solen på hatten. Nyss emellan de två på sin björnhud (huden var kolsvart, gapet skarlakanrödt, men klorna skodda med silfver) Thorsten bland vännerna satt, som gästfriheten bland glädjen. Ofta, när månen bland skyarna flög, förtalde den gamle under från främmande land, dem han sett, och vikingafärder fjerran i Östervåg och i Vestersaltet och Gandvik. Tyst satt lyssnande lag och dess blickar hängde vid gubbens (35)läppar, son bi't vid sin ros; men skalden tänkte på Brage. när med sitt silfverskägg och med runor på tungan han sitter under den lummiga bok och förtäljer en saga vid Mimers evigt sorlande våg, han sjelf en lefvande saga. -Midt på golfvet (med halm var det strödt) brann lågan beständigt, (40)

gladt på sin murade häll: och igenom det luftiga rökfång blickade stjernorna in, de himmelska vänner, i salen. Men kring väggen, på naglar af stål, der hängde det radvis brynja och hjelm vid hvarann, och här och der dem emellan blixtrade neder ett svärd, som i vinterqvällen ett stjernskott. (45) Mera än hjelmar och svärd dock sköldarne lyste i salen, blanka som solens rund, eller månens skitva, af silfver. Gick der stundom en mö kring bordet och fyllde i hornen, slog hon ögonen ned och rodnade: bilden i skölden rodnade äfven som hon: det gladde de drickande kämpar. — (50)

Rikt var huset: hvarhelst som du skådade, mötte ditt öga fyllda källrar, och proppade skåp, och rågade visthus. Många klenoder jemväl der gömdes, byten af segren, guld med ranor uppå och det konstarbetade silfver. Tre ting skattades dock af all den rikedom ypperst: (55) Svärdet, som ärfdes från fader till son, var främst af de trenne.

Angurvadel, så kallades det, och broder till blixten.
Fjerran i Österland var det smidt, (som sagan förtäljer) härdadt i dvergarnes eld: Björn Blåtand bar det från början. Björn förlorade dock på en gång båd' svärdet och lifvet (60) söder i Gröningasund, der han stridde mot väldige Vifil. Vifil hade en son, het Viking. Men gammal och bräcklig bodde på Ulleråker en kung med sin blomstrande dotter. Se, då kom det ur skogarnas djup en oskapelig jätte, högre till växten än menniskors ätt, och luden och vildsint, (65)

fordrade envigeskamp, eller kungadottren och riket. Ingen vågade kampen likväl, ty det fanns ej ett stål, som bet på hans skalle af jern, och derför nämndes han Jernhös. Viking allena, som nyss fyllt femton vintrar, emottog striden, i hopp på sin arm och på Angurvadel. I ett hugg (70) klöf han till midjan det rytande troll, och frälste den sköna. Viking lemnade svärdet till Thorsten, sin son, och från Thorsten gick det till Frithiof i arf: när han drog det, sken det i salen.

liksom flöge en blixt derigenom, eller ett norrsken. Hjaltet var hamradt af guld, men runer syntes på klingan, (75)

underbara, ej kända i Nord, men de kändes vid solens portar, der fäderne bott, förr'n Asarne förde dem hitupp. Matta lyste de runor alltjemt, när fred var i landet, men när Hildur begynte sin lek, då brunno de alla röda som hanens kam, när han kämpar: förlorad var den, som (80)

mötte i alagtningens natt den klingan med lågande runor. Svärdet var vida berömdt, och af svärd var det ypperst i Norden.

Dernäst ypperst i pris var en armring, vida beryktad, smidd af Nordiska sagans Vulkan, af den haltande Vaulund. Tre mark höll han i vigt, och arbetad var han af rent guld. (85)

Himlen var tecknad derpå med de tolf Odödligas borgar, vexlande månaders bild, men af skalderna nämndes de solhus. Alfhem skådades der, Frejs borg: det är solen, som nyfödd börjar att klättra igen för himmelens branter vid Julen. Sögvabäck var der ock, i dess sal satt Oden hos Saga, (90) drack sitt vin ur det gyllene kärl; det kärlet är hafvet, färgadt med guld af morgonens glöd, och Sagan är våren, skrifven på grömskande fält med blommor i stället för runor. Balder syntes jemväl på sin thron, midsommarens sol, som gjuter från flistet sin rikedom ner, en bild af det Goda; (95) ty det Goda är strålande ljus, men det Onda är mörker. Solen tröttnar att stiga altjemt, och det Goda desslikes, svindlar på höjdernas brant: med en suck försjunka de båda neder till skuggornas land, till Hel: det är Balder på bålet. Glitner, den fredliga borg, sågs afven: förlikande alla (100) satt der med vågen i hand Forsete, domarn på höstting. Dessa bilder, och många ännu, som betecknade ljusets strider på himmelens hvalf och i menniskans sinne, de voro skurna af mästarens hand i den ringen. En präktig rubinknapp krönte dess bugtiga rund, som solen kröner sin himmel. (105) Ringen var länge i slägten ett arf, ty hon ledde sin ättlängd, endast på mödernet dock, till Vaulund, räknad för stamfar. En gång stals den klenoden dock bort af röfvaren Sote, svämmande kring på de nordiska haf, se'n fanns han ej åter. Slutligen taltes det om, att Sote, på kusten af Bretland (110) lefvande satt sig med skepp och med gods in sin murade grafhög:

men der fann han ej ro, och det spökade ständigt i högen. Thorsten förnam det ryktet också, och med Bele besteg han draken, och klöf den skummande våg, och styrde till stället. Vid som ett tempelhvalf, som en kungsgård, vore den bäddad (115)

in i grus och grönskande torf, så hvälfde sig högen. Ljus ock lyste derur: igenom en springa på porten tittade kämparne in, och det beckade vikingaskeppet stod der med ankar och master och rår; men hög i dess bakstam

satt en förfärlig gestalt: han var klädd i en mantel af lågor. (120)

Bister satt han och skurade der blodfläckade klingan, kunde ej skura de fläckarna bort: allt guld, som han rånat, låg i högar omkring, och ringen bar han på armen. "Stiga vi," hviskade Bele, "dit ner och kämpa mot trollet, två mot en ande af eld?" Men halfvred svarade Thorsten:

"En mot en var fädernas sed, jag kämpar väl ensam." Länge tvistades nu, hvem först af de tvenne det tillkom, pröfva den vådliga färd; men till slut tog Bele sin stålhjelm, skakade om två lotter deri, och vid stjernornas skimmer kände Thorsten igen sin lott. För en stöt af hans jernlans (130)

sprungo riglar och lås, och han nedsteg. Frågade någon, hvad han förnam i det nattliga djup, då teg han och ryste. Bele hörde dock först en sång, den let som en trollsång; sedan förnam han ett rasslande ljud, som af klingor som korsas.

sist ett gräseligt skri, då blef tyst. Ut störtade Thorsten, (135) blek, förvirrad, förstörd; ty med döden hade han kämpat. Ringen bar han likväl; "den är dyrköpt," sade han ofta, "ty jag har darrat en gång i mitt lif, och det var, när jag tog den."

Smycket var vida berömdt och af smycken ypperst i Norden.

Skeppet Ellida till slut var en af slägtens klenoder. (140) Viking (sägs det) en gång, när han vände tillbaka från härtåg, seglade längs med sin strand, då såg han en man på ett skeppsyrak

sorglöst gungande hän; det var, som han lekte med vågen.

Mannen var hög och af ädel gestalt, och hans anlete öppet, gladt, men föränderligt dock, likt hafvet som leker i solsken.

(145)

Manteln var blå och bältet af guld, besatt med koraller, skägget hvitt, som vågornas skum, men håret var sjögrönt. Viking styrde sin snäcka deråt, för att berga den arma, tog den förfrusna hem till sin gård och förplägade gästen. Dock, när han bjöds af värden till sängs, då log han och sade: (150)

"vinden är god och mitt skepp, som du sett, är ej att förakta,

hundrade mil, det hoppas jag visst, jag seglar i afton. Tack för din bjudning ändå, den är välment, kunde jag endast ge dig ett minne af mig! men min rikedom ligger ihafvet; kanske finner du dock i morgon en gåfva på stranden." — (155)

Dagen derpå stod Viking vid sjön, och si! som en hafsörn, när han förföljer sitt rof, flög in i viken ett drakskepp. Ingen syntes derpå, ej en gång man märkte en styrman; rodret dock lette sin bugtiga väg bland klippor och blindskär, liksom bodde en ande deri: när det nalkades stranden, (160) refvade seglet sig sjelf, och, ej rördt af menniskohänder, ankaret sänkte sig ned och bet med sin hulling i djupet. Stum stod Viking och såg, men då sjöngo de lekande vågor: "Bergade Ägir ej glömmer sin skuld, han skänker dig draken."

Gåfvan var kunglig att se, ty de bugtiga plankor af eke (165) voro ej fogade hop, som annars, men vuxna tillsammans. Sträckningen var som en drakes i sjön: i stammen derframme

lyfte han hufvudet högt, och af rödt guld lågade svalget. Buken var spräcklig med blått och med gult, men baktill vid rodret

slog han sin väldiga stjert i en ringel, fjällig af silfver; (170) vingarna svarta, med kanter af rödt; när han spände dem alla.

flög han i kapp med den susande storm, men örnen blef efter.

Fylldes det skeppet med väpnade män, då skulle du trott dig skåda en flytande konungastad, en simmande fästning. — Skeppet var vida berömdt, och af skepp var det ypperst i-Norden. (175)

Detta, och mera dertill, tog Frithiof i arf af sin fader. Knappast fanns i de nordiska land en rikare arfving, om ej en konungason; ty kungars välde är ypperst. Var han ej konungason, likväl hans sinne var kungligt, vänsällt, ädelt och mildt, och med hvar dag växte hans rykte; (180)

Kämpar hade han tolf, gråhåriga, furstar i idrott, fadrens kamrater, med bröst af stål och med ärriga pannor. Nederst på kämparnes bänk, jemnårig med Frithiof, en yngling satt, som en ros bland vissnade löf: Björn hette den unga, glad som ett barn, men fast som en man och vis som en gubbe. (185)

Upp med Frithiof han växt, och de blandat blod med hvarandra,

fosterbröder på Nordmanna sätt, och svurit att lefva samman i lust och i nöd, och att hämna hvarandra i döden. Midt bland kämpar och gästernas mängd, som kommit till graföl,

Frithiof, en sörjande värd, med ögon fyllda af tårar, (190) drack på fädernas vis sin faders minne, och hörde skaldernas sång till hans lof, ett dundrande Drapa; men sedan

steg han i fadrens säte, nu hans, och satte sig neder mellan dess Oden och Frej: det är Thors plats uppe i Valhall.

IV.

Frithiofs frieri.

Väl klingar sången i Frithiofs sal, och skalderna prisa hans ättartal. Men sången gläder ej Frithiof, han hör ej hvad skalden qväder.

Och jorden har åter klädt sig grön, (5) och drakarna simma igen på sjön. Men hjeltesonen han vandrar i skogen och ser på månen.

Nyss var han likväl så lycklig, så glad, ty muntre kung Halfdan till gäst han bad, (10) och Helge dyster, och de hade med sig sin sköna syster.

Han satt vid dess sida, han tryckte dess hand, och kände tillbaka en tryckning ibland, och såg betagen (15) alltjemt på de kära, de ädla dragen.

De taktes vid om de glada dar, då morgonens dagg låg på lifvet qvar, om barndomsminnen, de rosengårdar i ädla sinnen! (20) Hon helsade honom från dal och park, från namnen, som grodde i björkens bark, och från den kullen, der ekarna frodas i hjeltemullen.

"Det var ej så trefligt i kungens gård, (25) ty Halfdan var barnslig och Helge hård. De kungasöner de höra ej annat än lof och böner.

"Och ingen (här rodnade hon som en ros), åt hvilken en klagan kunde förtros. (30) I kungasalar hur qvaft var det der mot i Hildings dalar!

Och dufvorna, som de matat och tämt, nu voro de flugna, ty höken dem skrämt. Ett par allena (35) var qvar; "af de tvenne tag du den ena.

"Den dufvan hon flyger väl hem igen, hon längtar, som andra, väl till sin vän. Bind under vingen en vänlig runa; det märker ingen." (40)

Så suto de hviskande dagen om, de hviskade ännu, när qvällen kom, som aftonvindar om våren hviska i gröna lindar.

Men nu är hon borta, och Frithiofs mod (45) är borta med henne. Det unga blod i kinden stiger, han lågar och suckar alltjemt, och tiger. Sin sorg, sin klagan med dufvan han skref, och glad for hon af med sitt kärleksbref. (50) Men ack! tillbaka hon vände ej mer, hon blef hos sin maka.

Det väsen behagade icke Björn, Han sade: "hvad fattas vår unga örn, så tyst, så sluten? (55) Är bröstet träffadt, är vingen skjuten?

"Hvad vill du? Ha vi ej i öfverflöd det gula fläsk och det bruna mjöd? Och skalder många? det tar aldrig slut på de visor långa. (60)

"Sannt nog, att gångaren stampar i spilt, på rof, på rof skriker falken vildt. Men Frithiof jagar i molnen allena, och tärs och klagar.

"Ellida hon har ingen ro på våg, (65) hon rycker alltjemt på sitt ankartåg. Ligg still, Ellida, ty Frithiof är fredlig, han vill ej strida!

"Den strådöd är också en död: till slut jag rister, som Oden, mig sjelf med spjut. (70) Det kan ej fela, vi blifva välkomna hos blåhvit Hela." —

Då släppte Frithiof sin drake lös, och seglet svällde och vågen fnös. Rakt öfver fjärden (75) till kungens söner han styrde färden. De suto på Beles hög, den dag, och hörde folket, och skipade lag. Men Frithiof talar; den stämman förnimmes kring berg och dalar. (80)

"J kungar! skön Ingeborg är mig kär, af Eder jag henne till brud begär, och den förening hon var väl äfven kung Beles mening.

"Han lät oss växa hos Hilding opp, (85) likt ungträn, som växa tillsammans i topp. Derofvanföre band Freja de toppar med gyllne snöre.

"Min far var ej konung, ej jarl en gång, dock lefver hans minne i skaldens sång. (90) Höghvälfda grifter förtälja på runsten min ätts bedrifter.

"Lätt kunde jag vinna mig rike och land, men hellre jag blir på min fädernestrand. Der vill jag skydda (95) så kungens gård som den ringes hydda.

"Vi äre på Beles kög; han hör hvart ord i djupet kär nedanför. Med Frithiof beder den gamle i högen: betäaken Eden!" — (100)

Då reste sig Helge och talte med hån: "vår syster är ej för en bondeson. Nordlandens drotter må täfla, ej du, om den Valhalisdotter. "Yfs gerna att helsas för ypperst i Nord, (105) vinn männer med handkraft och qvinnor med ord! Men Odinsblodet till pris ger jag icke åt öfvermodet.

"Mitt rike behöfver du ej ta dig an, jag skyddar det sjelf; vill du bli min man, en plats är ledig ibland mitt husfolk, den kan jag ge dig." —

"Din man blir jag knappast," var Frithiofs svar,
"är man för mig sjelf, som min fader var.
Ur silfverskida (115)
flyg, Angurvadel! du får ej bida."

I solen glänste den klinga blå, och runorna lågade röda derpå. "Du, Angurvadel, du är dock," sad' Frithiof, "af gammal adel. (120)

"Och vore det icke för högens fred, på stället jag högge dig, Svartekung, ned. Vill dock dig lära en ann' gång ej komma mitt svärd för nära." -----

Så sagdt, han klöf i ett hugg allen (125) kung Helges guldsköld, som hängde på gren, i två halfrunder; han klang emot högen, det klang inunder.

"Väl träffadt, min klinga! ligg nu och dröm om högre bedrifter; till dess förgöm (130) de runolågor! Nu segla vi hem öfver mörkblå vågor."

V.

Kung Ring.

Och kung Ring sköt tillbaka sin guldstol från bord, och kämpar och skalder uppstego, att lyssna till kungens ord, berömd i Nord; han var vis som Gud Mimer, och from som Balder. (5)

Hans land var som lunden, der Gudar be, och vapnen komma ej inom dess gröna, dess skuggiga re, och gräsen gro fridlysta derstädes, och resorna blomma. (10)

Rättvisan satt ensam, båd' sträng och huld, på domarstolen, och friden betalte hvart år sin skuld, och kornets guld låg strödt öfver landet och sken i solen. (15)

Och snäckorna kommo med bringa svart, med hvita vingar, från hundrade land och förde från hvart mångfaldig art af rikdom, som rikdomen tingar. (20)

Men frihet bodde hos friden qvar i glad förening, och alla älskade landets far, fast en och hvar (25)fritt sade på Tinget sin mening. I tretti vintrar han fredlig och säll styrt Nordlands söner, och ingen gått missnöjd hem till sitt fjäll, och hvarje qväll hans namn gick till Oden med folkets böner. (30)Och kung Ring sköt tillbaka sin guldstol från bord, och alla glade uppstego, att lyssna till kungens ord, berömd i Nord; men han suckade djupt och talte och sade: (35)"Min drottning sitter i Folkvangs loft på purpurtäcken; men här är det gräs öfver hennes stoft, och blomsterdoft (40)kringånga dess grafhög vid bäcken. "Ej får jag drottning så god, så skön, mitt rikes ara. Till Gudarna gick hon, till Valhalls lön; men landets bön och barnens, en moder begära. (45)"Kung Bele, som ofta kom till min sal med sommarvinden. har lemnat en dotter; hon är mitt vål, den lilja smal

(50)

med morgonrodnad på kinden.

"Jag vet, hon är ung, och den unga mö helst blomman plockar; men jag gått i frö, och vintrarna strö alltren sin snö i kungens de glesnade lockar. (55)

"Men kan hon älska en redlig man med hvitt i håren, och vill hon ta sig de späda an, hvars mor försvann, så bjuder Hösten sin thron åt Våren.

"Ta'n guld ur hvalfven, ta'n smycken åt brud ur skåp af eke; och följen, J skalder, med hampoljud! Ty sångens Gud är med då vi frie, är med då vi leke." — (65)

(60)

Och ut drogo svenner med buller och bång, med guld och böner, och skalderna följde, en rad så lång, med hjeltesång, och ställde sig fram för kung Beles söner. (70)

De drucko i dagar, de drucko i tre, men på den fjerde, hvad svar kung Helge dem månde ge, åtsporde de, ty nu de ville å färde. (75)

Kung Helge han offrar þåd' falk och häst, i lunden gröna; han spörjer båd' Vala och offerprest, hvad som var bäst allt för hans syster, den sköna. (80) Men lungorna nekade bifall alltjemt, som prest och Vala; och då gaf kung Helge, den tecknen skrämt, sitt Nej bestämdt; ty menskan må lyda, då Gudar tala. (85)

Men muntre kung Halfdan han log och sad':
"farväl med festen!
Kung Gråskägg sjelf bordt rida åstad;
jag hulpit glad
den hedersgubben på hästen." (90)

Förbittrade draga de sändmän bort och budskap bära om kungens skymf; men han svarar dem torrt, att inom kort kung Gråskägg skall hämna sin ära. (95)

Han slog sin härsköld, som hängde å stam i höga linden.

Då simma drakar på vågen fram med blodröd kam, och hjelmarna nicka i vinden. (100)

Och härbud flögo till Helges gård, som sade dyster:

"Kung Ring är mäktig, den strid blir hård;
i Balders vård,
i templet jag sätter min syster." — (105)

Der sitter den älskande vemodsfull å fridlyst tilja. Hon sömmar i silke, hon sömmar i gull, och gråter full sin barm: det är dagg öfver lilja. (110)

VI.

Frithiof spelar schack.

Björn och Frithiof suto båda vid ett schackbord, skönt att skåda. Silfver var hvarannan ruta, och hvarannan var af guld.

Då steg Hilding in: "Sitt neder, (5) upp i högbänk jag dig leder; töm ditt horn, och låt mig sluta spelet, fosterfader huld!"

Hilding qvad: ""från Beles söner kommer jag till dig med böner. (10) Tidningarne äro onde, och till dig står landets hopp.""

Frithiof qvad: "tag dig till vara, Björn, ty nu är kung i fara! Frälsas kan han med en bonde; (15) den är gjord att offras opp."

""Frithiof, reta icke kungar!
Starka växa örnens ungar;
fast mot Ring de aktas svaga,
stor är deras makt mot din."" (20)

"Björn, jag ser, du tornet hotar, men ditt anfall lätt jag motar. Tornet blir dig svårt att taga, drar sig i sin sköldborg in."

""Ingeborg i Baldershagen (25) sitter och förgråter dagen. Kan hon dig till strids ej locka, gråterskan med ögon blå?""

"Drottning, Björn, du fåfängt jagar, var mig kär från barndomsdagar: (30) hon är spelets bästa docka, hur det går, hon räddas må."

""Frithiof, vill du icke svara?

Skall din fosterfader fara
ohörd från din gård, emedan
ej ett dockspel vill ta slut?"" —

(35)

Då steg Frithiof upp och lade Hildings hand i sin och sade: "Fader, jag har svarat redan, du har hört min själs beslut. (40)

"Rid, att Beles söner lära hvad jag sagt! — De kränkt min ära: inga band vid dem mig fästa, aldrig blir jag deras man."

""Väl, din egen bana vandra! (45)
Ej kan jag din vrede klandra.
Oden styre till det bästa!""
sade Hilding och försvann.

VII.

Frithiofs lycka.

Kung Beles söner gerna drage

från dal till dal, att be om svärd! Mitt få de ej; i Balders hage der är min valplats, är min verld. Der vill jag ej tillbaka blicka (5)på kungars hämnd, på jordens sorg, men endast Gudars glädje dricka tvemännings med min Ingeborg. Så länge ännu solen tömmer sin purpurglans på blomstren varm, (10)lik rosenfärgadt skir, som gömmer en blomsterverld, min Ingborgs barm; så länge irrar jag på stranden, af längtan, evig längtan tärd, och ritar suckande i sanden (15)det kära namnet med mitt svärd. Hur långsamt gå de tröga stunder! Du Dellings son, hvi dröjer du? Har du ej skådat berg och lunder och sund och öar förr än nu? (20)

Bor ingen mö i vestersalar, som väntar dig för längesen, och flyger till ditt bröst och talar om kärlek först, om kärlek sen?

Dock ändtlig, trött af vägens möda,
du sjunker ner ifrån din höjd,
och qvällen drar det rosenröda
sparrlakanet för Gudars fröjd.
Om kärlek hviska jordens floder,
om kärlek hviskar himlens fläkt.
(30)
Välkommen, Natt, du Gudars moder,
med perlor på din bröllopsdrägt!

Hur tyst de höga stjernor skrida,
likt älskarn till en mö på tå!
Flyg öfver fjärden, min Ellida, (35)
skjut på, skjut på, du bölja blå!
Der borta ligga Gudens lunder,
till gode Gudar styra vi,
och Balderstemplet står derunder,
med kärlekens Gudinna i. (40)

Hur lycklig träder jag på stranden!
Du jord, jag ville kyssa dig,
och Er, J blommor små, som randen
med hvitt och rödt den krökta stig!
Du måne, som ditt skimmer tömmer
kring lund och tempel, hög och vård,
hur skön du sitter der och drömmer,
lik Saga i en bröllopsgård!

Hvem lärde dig, du bäck, som talar med blommorna, min känslas röst? (50) Hvem gaf Er, Nordens näktergalar, den klagan, stulen ur mitt bröst?

Med qvällens rodnad Alfer måla	
min Ingborgs bild på mörkblå duk;	
den bilden kan ej Freja tåla,	(55)
hon blåger bort den, afundsjuk.	
Dock gerna hennes bild försvinge!	
Der är hon sjelf, som hoppet skön,	
och trogen, som ett barndomaminne;	
hon kommer med min kärleks, löns	(60)
Kom, älskade, och låt mig trycke.	;
dig till det hjorta da är kän!	
Min själs begär, min lefnads lycka,	-
kom i min famn och hvila der!	
Så smärt som stjelken af en lilja,	(65)
så fyllig som en mognad ros!	
Du ar så ren, som Gudars vilja,	
och dock så varm, som Freig tros.	
Kyss mig, min sköna! Låt min låga	
få genomströmma äfven dig!	(70)
Ack! jordens rund och himlens båga	
försvinna, när du kysser mig,	
Var icke radd, har finns ej fara;	
Björn står der nere med sitt svärd,	
med kämpar nog att ess försvara,	(75)
om det behöfdes, mot en verld.	
Jag sjelf, o att jeg strida finge	
för dig, som jag dig håller nu!	
Hur lycklig jag till Valhall ginge.	
om min Valkyria vors du!	(80)
Hvad hviskar du om Balders vrede?	
Han wredges ej, dem fromme. Gud,	
den älskande, som vi tidbede,	

vårt hjertas kärlek är hans bud;

den Gud med solsken på sin panna,	(85)
med evig trohet i sin barms	
var ej hans kärlek till sin Nama,	
som min till dig, så ren, så varm ?	
Dez står hans bild, han sjelf är nära,	
hur mildt han ser på mig, hur huldt!.	(90)
Till offer vill jag konom bära.	
ett hjerta varmt och känleksfullt.	
Böj knä med mig: ej hättre gåfva.	
ej skönare för Balder fanns,	
än tvenne hjertan, hviika lofva	(95)
hvarann en troliet, fast som hans.	•
Till himlen, mera an till jorden .	
min känlek: kör, försmå: ep den l	
I himlen ar here arraned worden	
och längtar till sitt hem igen.	(100)
O den, som re'n deinuppe wore!	
O den, som nu med dig fiels dö,	
och segrande tidl Gudan fore.	
i famnen på sin bleka mö!	
Nar da de andra kampar rida:	(105)
ur silfverportarna till knig,	
jag skulle sitta vid din sida,	
en trogen van, och se på dig.	
Nar Valhalla mör kring hordet bringa.	
de mjödhorn med sitte skum af gulh	(110)
med dig jag ensumt skulle klinga,	
och hviska öm och kärleksfall.	•
Him löftal ville jag oss bygga	
på näset vid en mörkblå kugt.	
Der låge vil i skuggan trygga	(115)
af lunden med den gytine frukti	

ı:.

När Valhalls sol sig återtände,	
(hur klart, hur herrligt är dess bloss!)	
till Gudarne vi återvände,	
och längtade dock hem till oss.	(120)
Med stjernor skulle jag bekransa	
din panna, dina lockars glöd;	
i Vingolfs sal jag skulle dansa	
min bleka lilja rosenröd;	
till dess jag dig ur dansen droge	(125)
till kärlekens, till fridens tjäll,	
der silfverskäggig Brage sloge	
din brudsång ny för hvarje qväll.	
Hur vakan sjunger genom lunden!	
den sången är från Valhalls strand.	(130)
Hur månen skiner öfver sunden!	
han lyser ur de dödas land.	
Den sången och det ljuset båda	
en verld af kärlek utan sorg;	
den verlden ville jag väl skåda	(135)
med dig, med dig, min Ingeborg!	
Gråt icke: ännu lifvet strömmar	
i mina ådror, gråt ej så.	
Men kärlekens och mannens drömmar	
kringsvärma gerna i det blå.	(140)
Ack! blott din famn mot mig du breder,	
blott dina ögon se på mig,	
hur lätt du lockar svärmarn neder	
från Gudars salighet till dig! — —	
"Tyst, det är lärkan." Nej, en dufva	(145)
i skogen kuttrar om sin tro;	
men lärkan slumrar än på tufva	
hos maken i sitt varma bo.	

De lycklige! dem skiljer ingen, när dagen kommer, eller far, men deras lif är fritt som vingen, som bär i skyn det glada par.	0)
"Se, dagen gryr." Nej, det är flamman	
åf någon vårdkas österut.	
Ännu vi kunna språka samman, (15	5)
än har den kära natt ej slut.	
Försof dig, dagens gyllne stjerna,	
och morna se'n dig långsamt till!	
För Frithiof må du sofva gerna	
till Ragnarök, om du så vill. (16	0)
Dock, det är fåfängt till att hoppas,	
der blåser re'n en morgonvind,	
och redan österns rosor knoppas	
så friska, som på Ingborgs kind.	
En vingad sångarskara qvittrar (16	5)
(en tanklös hop) i klarnad sky,	
och lifvet rörs och vågen glittrar,	
och skuggorna och älskarn fly.	
Der kommer hon i all sin ära!	
Förlåt mig, gyllne sol, min bön! (17	0)
Jag känner det, en Gud är nära,	
hur präktig är hon dock, hur skön!	
O den, som fram i banan trädde	
så väldig, som du träder nu,	
och, stolt och glad, sin lefnad klädde (17	5)
i ljus och seger, liksom du!	
Här ställer jag inför ditt öga	
det skönaste du sett i Nord.	
Tag henne i din vård, du höga,	
hon är din bild på grönklädd jord. (18	0)

Dess själ är ren som dina stråler, dess öga som din himmel blått, och samma guld din hjessa målar har hon i sina lockar fått.

7: -

Farval, min älskade! En annan, (185)
en längre natt vi ses igen.
Farval! Ännu en kyss på pannan,
och en på dina läppar än!
Sof nu, och dröm om mig, och vakna
vid middag; och med trogen själ (190)
tälj timmarna, som jag, och sakna
och brinn, som jag. Farväl, farväl!

VIII.

Afskedet.

Ingeborg.

Det dagas ren, och Frithiof kommer iche! I går likväl var redan Tinget utlyst på Beles hög: den platsen waldes rätt; hans dotters öde skulle der bestämmas. Hur många böner har det kostat mig. (5) hur många tårar, raknade af Freja, att smälta hatets is kring Frithiofs hierta. och locke löftet från den stoltes mund, att åter bjuda handen till försoning! Ack! mannen är dock hård, och för sin ära. (så kallar han sin stolthet.) räknar han ej just så noga, om han skulle krossa ett troget hjerta mera eller mindre. Den arma quinnan, aluten till hans bröst, är som en mossyäzt, blommande på klimpan med bleka färger; blott med mödn håller :... den obemärkta sig vid hällen fast, och hennes näring äro nattens tårar.

I går alltså blef då mitt öde afgjordt, och aftonsolen har gått ner deröfver. (20)Men Frithiof kommer ej! De bleka stjernor, en efter annan, slockna och försvinna, och med hvarenda utaf dem, som släcks, går en förhoppning i mitt bröst till grafven. Dock, hvarför också hoppas? Valhalls Gudar ej älska mig, jag har förtörnat dem. Den höge Balder, i hvars skygd jag vistas, är förolämpad, ty en mensklig kärlek är icke helig nog för Gudars blickar; och jordens glädje får ej våga sig (30)inunder hvalfven, der de allvarsamma, de höga makter ha sin boning fäst. -Och likafullt, hvad är mitt fel, hvi vredgas den fromme Guden öfver jungfruns kärlek? Är han ej ren, som Urdas blanka våg. (35)ej oskuldsfull, som Gefions morgondrömmar? Den höga solen vänder icke bort från tvenne älskande sitt rena öga: och dagens enka, stjernenatten, hör midt i sin sorg med glädje deras eder. (40)Hvad som är lofligt under himlens hvalf, hur blef det brottsligt under tempelhvalfvet? Jag älskar Frithiof. Ack, så långt tillbaka, som jag kan minnas, har jag alskat honom; den känslan är ett årsbarn med mig sjelf ; (45) jag vet ej, när hon börjat, kan ej ens den tanken fatta, att hon varit borta. Som frukten sätter sig omkring sin karna och växer ut och rundar omkring henne i sommarsolens sken sitt klot af guld; (50)så har jag äfven vuxit ut och mognat

omkring den kärnan, och mitt väsen är det yttre skalet endast af min kärlek. Förlåt mig, Balder! Med ett troget hjerta jag trädde i din sal, och med ett troget (55)vill jag gå derifrån: jag tar det med mig utöfver Bifrosts bro, och ställer mig med all min kärlek fram för Valhalls Gudar. Der skall han stå, en Asason som de, och spegla sig i sköldarna, och flyga (60)med lösta dufvoyingar genom blå oändlig rymd uti Allfaders sköte, hvarfrån han kommit. — Hvarför rynkar du i morgongryningen din ljusa panna? I mina ådror flyter, som i dina, (65)den gamle Odens blod. Hvad vill du, frände? Min karlek kan jag icke offra dig, vill det ej ens, han är din himmel värdig. Men väl jag offra kan min lefnads lycka, kan kasta bort den, som en drottning kastar (70)sin mantel från sig, och är likafullt den samma, som hon var. — Det är beslutadt! Det höga Valhall skall ej blygas för sin franka, jag vill gå emot mitt öde, som hjelten går mot sitt. — Der kommer Frithiof: (75) Hur vild, hur blek! Det är förbi, förbi! Min vreda Norna kommer jemte honom. Var stark, min själ! - Välkommen, sent omsider! Vårt öde är bestämdt, det står att läsa uppå din panna.

Frithiof

Stå der icke äfven (80) blodröda runor, talande om skymf och hån och landsflykt?

Ingeborg.

Frithiof, sansa dig, berätta hvad som händt: det värsta anar jag längese'n, jag är beredd på allt.

Frithiof.

(85)Jag kom till Tinget uppå ättehögen, och kring dess gröna sidor, sköld vid sköld, och svärd i handen, stodo Nordens män, den ena ringen innanför den andra, upp emot toppen: men på domarstenen, mörk som ett åskmoln, satt din broder Helge, (90)den bleke blodman med de skumma blickar: och jemte honom, ett fullvuxet barn, satt Halfdan, tanklöst lekande med svärdet. Då steg jag fram och talte: "kriget står och slår på härsköld invid landets gränser; (95)ditt rike, konung Helge, är i fara: gif mig din syster, och jag lånar dig min arm i striden, den kan bli dig nyttig. Låt grollet vara glömdt emellan oss, ej gerna när jag det mot Ingborgs broder. (100)Var billig, konung, rädda på en gång din gyllne krona och din systers hjerta. Här är min hand. Vid Asa-Thor, det är den sista gång hon bjuds dig till försoning." Då blef ett gny på Tinget. Tusen svärd (105)sitt bifall hamrade på tusen sköldar, och vapenklangen flög mot skyn, som glad drack fria männers bifall till det rätta. "Gif honom Ingeborg, den smärta liljan, den skönaste, som växt i våra dalar; (110)han är den bästa klingan i vårt land,

förgömt sitt lumpna guld i Nastrands floder. I dag ännu far jag.

Ingeborg.

Och lemnar mig?

(175)

Frithiof.

Nej, icke lemnar dig, du följer med.

Ingeborg.

Omöjligt!

Frithiof.

Hör mig, hör mig, förr'n du svarar. Din vise broder Helge tycks ha glömt, att Angantyr var van utaf min fader. liksom af Bele; kanske gifver han (180)med godo hvad jag fordrar; men om icke, en väldig öfvertalare, en skarp, har jag, han hänger vid min venstra sida. Det kära guldet skickar jag till Helge; och dermed löser jag oss begge från (185)den krönte hycklarns offerknif för alltid. Men sjelfve, skona Ingborg, hissa vi Ellidas segel öfver okand våg: hon gungar oss till någon vänlig strand, som skänker fristad åt en biltog kärlek. Hvad är mig Norden, hvad är mig ett folk, som bleknar för ett ord af sinz Diar, och vill med fräcka händer gripa i mitt hjertas helgedom, mitt väsens blomkalk? Vid Freja, det skall icke lyckas dem. : (195) En usel träl är bunden vid den torfva, der han blef född, men jag vill vara fri, så fri som bergens vind. En hand full stoft utaf min faders hög, och en af Beles, få ännu rum om skeppsbord, det är allt (200)

hvad vi behöfva utaf fosterjopden. Du älskade, det finns en annan sol än den, som bleknar öfret dessa snöberg; det finns en himmel, skönare än här, och milda stjernor med gudomlig glans (205)se ner derfrån i varma sommannatter, i lagerlundar på ett troget par. Min fader Thorsten Vikingsson for vitta omkring i härnad, och förtalde ofta, vid brasans sken i långa vinterqvällar, (210)om Greklands haf och ösens deri, de gröna lundar i den blanka böljanı Ett mäktigt slägte bedde-fordom der, och höga. Gudar uti marmortempel-Nu stå de öfvergifna, gräset frodus (215)å öda stigar, och en blomma växer ur runorna, som tala forntida vishet;.... och smärta pelarstammar grönska der omlindade af söderns rika rankor: Men rundt omkring har jorden af sig sjelf; -(220)en osådd skörd, hvad menniskan behöfver, och gyline äpplen glöda mellan löfven, och röda drufvor hänga på hvar gren, och svälla yppiga som dina läppar-Der, Ingeborg, der bygga vi i vågen ett litet Norden, skönare äm här: och med vår trogna kärlek fylla: vi de lätta tempelhvalfven, fägna än med mensklig lycka de förgätna Gudar: När seglarn då med slappa dukar gungar (230)(ty stormen trifs ei der) förbi vår ö i aftonrodnam sken, och blickar glad från rosenfärgad bölja upp mot stranders

då skall han skåda uppå templets tröskel den nya Fresa (Afrodite, tror jag, (235)hon nämns i deras språk) och undra på de gula locker, flygande i vinden. och ögon ljusare än söderns himmel. Och efter hand kring henne växer opp ett litet tempelslägte utaf Alfer (240)med kinder, der du tror att södern satt i Nordens drifvor alla sina rosor. — Ack, Ingeborg! hur skön, hur nära står all jordisk lycka för: två trogna hjertan!: Blott de ha mod att gripa henne fatt. (245)hon följer villigt med och bygger dem ett Vingolf redan har immder molmen. --Kom, skynda; hvarje ord, som talas in; tar bort ett egünblick ifrån vår sällhet. Allt är beredt, Ellida spämner redan (250)de mörka önnsvingarna till flygt, och friska vindar visa vägen från, för erigt från den vantrosfyllda stranden. Hvi dröjer du?

Ingeborg.

Jag kan ej följa dig.

Frithios.

Ej följa mig?

Ingehong.

Ack, Frithiof, du är lycklig! (255)
Du följer ingen, du går sjelf förnt,
som stammen på ditt drakskepp, men vid rodret
din egen vilja står och styr din fart
med stadig hand utöfver væda vågor.
Hur annorlunda är det ej med mig! (260)

Mitt öde hvilar uti andras händer, de släppa ej sitt rof, fastän det blöder; och offra sig och klaga och förtyna i långsam sorg, är kungadottrens frihet.

Frithiof.

Är du ej fri så snart du vill? I högen (265) din fader sitter.

Ingeborg.

Helge är min fader, är mig i faders ställe, af hans bifall beror min hand, och Beles dotter stjäl sin lycka ej, hur nära ock den ligger. Hvad vore qvinnan, om hon slet sig lös (270) ifrån de band, hvarmed Allfader fäst invid den starke hennes svaga väsen? Den bleka vattenliljan liknar hon; meg vågen stiger hon, med vågen faller, och seglarns köl går öfver henne fram (275)och märker icke, att han skär dess stängel. Det är nu hennes öde; men likväl, så länge roten hänger fast i sanden. har växten än sitt värde, lånar färgen af bleka syskonstjernor ofvanfrån. (280)en stjerna sjelf uppå de blåa djupen. Men rycker hon sig lös, då drifver hon, ett vissnadt blad, omkring den öde böljan. Förliden natt - den natten var förfärlig, (285)jeg vantade dig ständigt, och du kom ej, och nattens barn, de allvarsamma tankar, med svarta lockar, gingo jemt förbi mitt vakna öga, brinnande och tårlöst, och Balder sjelf, blodlöse Guden, såg

med blickar fulla utaf hot uppå mig —	(290)
förliden natt har jag betänkt mitt öde,	
och mitt beslut är fattadt, jag blir qvar,	
ett lydigt offer vid min broders altar.	
Dock var det väl, att jag ej hört dig då	(225)
med dina öar diktade i molnen,	(295)
der aftonrodnan ligger ständigt kring	
en enslig blomsterverld af frid och kärlek.	
Hvem vet, hur svag man är? Min barndoms drö	mmar,
de länge tystade, stå upp igen	
och hviska i mitt öra med en röst,	(300)
så välbekant, som vore det en systers,	
så öm, som vore det en älskares.	
Jag hör Er icke, nej, jag hör Er icke,	
J lockande, J fordom kära stämmor!	
Hvad skulle jag, ett Nordens barn, i Södern?	(305)
Jag är för blek för rosorna deri,	
för färglöst är mitt sinne för dess glöd,	
det skulle brännas af den heta solen,	
och längtansfullt mitt öga skulle se	
mot Nordens stjerna, hvilken står alltjemt,	(310)
en himmelsk skildtvakt, öfver fädrens grafvar.	
Min ädle Frithiof skall ej flykta från	
det kära land han föddes att försvara,	
skall icke kasta bort sitt rykte för	
en sak så ringa som en flickas kärlek.	(315)
Ett lif, der solen spinner år från år	
den ena dagen alltid lik den andra,	
ett skönt, men evigt enahanda, är	
för qvinnan endast, men för mannens själ,	
och helst för din, blef lifvets stiltje tröttsam.	(320)
Du trifves bäst, när stormen tumlar kring	
på skummig gångare utöfver djupen,	
1	

och på din planka, uppå lif och död, du kämpa får med faran om din ära. (825)Den sköna öknen, som du målar, blefve en graf för bragder, icke födda än. och med din sköld förrostades jemväl ditt fria sinne. Så skall det ej vara! Ej jag skall stjäla bort min Frithiofs namn ur skaldens sånger, icke jag skall släcka (330)min hjeltes ara i dess morgonroduad. Var vis, min Frithiof, lat oss vika för de höga Nornor, låt oss rädda ur vårt ödes skeppsbrott dock ännu vår ära; vår lefnads lycka kan ej räddas mer-(335)Vi måste skiljas.

Frithiof.

Hvarför måste vi? För det en sömnlös natt förstämt ditt sinne?

Ingeborg.

För det mitt värde räddas bör och ditt.

Frithiof.

På mannens kärlek hvilar qvinnans värde.

Ingehorg.

Ej länge älskar han den han ej aktar.

(340)

Frithiof.

Med lösa nycker vinns hans aktning ej.

Ingeborg.

En ädel nyck är känslan af det rätta.

Brithiof.

Vår kärlek stridde ej mot den i går.

Ingeborg.

I dag ej heller, men vår flykt dess mera.

Frithiof.

Nödvändigheten bjuder henne; kom!

(345)

Ingeborg.

Hvad som är rätt och ädelt, är nödvändigt.

Frithiof.

Högt rider solen, tiden går förbi.

Ingeborg.

Ve mig, han är förbi, förbi för alltid!

Frithiof.

Besinna dig, är det ditt sista ord?

Ingeborg.

Jag har besinnat allt, det är mitt sista.

(350)

Frithiaf.

Välan, farväl, farväl, kung Helges syster!

Ingeborg.

O Frithiof, Frithiof, skola så vi skiljas?

Har du ej någen vänlig blick att ge
åt barndomsvännen, ingen hand att räcka
åt den olyckliga du älskat förr! (355)

Tror du jag står på rosor här och visar
min lefnads lycks leende ifrån mig,
och sliter uten smärta ur mitt bröst
ett hopp, som växt tillhopa med mitt väsen?

Var icke du mitt hjertas morgendröm? (360)

Hvar glädje, sam jag kände, hetta Frithiof,
och allt hvad lifvet stort och ädelt har,
tog dina anletadrag inför mitt öga.

Fördunkla ej den bilden för mig, möt med hårdhet ej den svaga, när hon offrar (365)hvad henne kärast var på jordens rund, hvad henne kärast blir i Valhalls salar. Det offret, Frithiof, är nog tungt ändå; ett ord till tröst det kunde väl förtjena. Jag vet, du älskar mig, har vetat det (370)alltse'n mitt väsen började att dagas, och säkert följer dig din Ingborgs minne i många år ännu, hvarthelst du far. Men vapenklangen döfvar sorgen dock, (375)hon blåser bort uppå de vilda vågor, och törs ej sätta sig på kämpens bänk vid dryckeshornet firande sin seger. Blott då och då, när uti nattens frid du mönstrar än en gång förflutna dagar, då skymtar fram bland dem en bleknad bild: (380) du känner honom väl, han helsar dig från kära trakter, det är bilden af den bleka jungfrun uti Balders hage. Du må ej visa honom bort, fastän han blickar sorgligt, du må hviska honom (385) ett vänligt ord i örat: nattens vindar på trogna vingar föra det till mig, en tröst likväl, jag har ej någon annan! -För mig är intet, som förströr min saknad, i allt, som omger mig, har hon en målsman. De höga tempelhvalfven tala blott om dig, och gudens bild, som skulle hota, tar dina anletsdrag, när månen skiner. Ser jag åt sjön, der sam din köl och skar i skum sin väg till längterskan på stranden. (395)Ser jag åt lunden, der står mången stam

med Ingborgs runor ritade i barken. Nu växer barken ut, mitt namn förgås, och det betyder döden, säger sagan. (400) Jag frågar dagen, hvar han såg dig sist, jag frågar hatten, men de tiga still, och hafvet sjelf, som bär dig, svarar på min fråga endast med en suck mot stranden. Med aftonrodnan skall jag skicka dig en helsning, när hon släcks i dina vågor, (405)och himlens långskepp, molnen, skola ta om bord en klagan från den öfvergifna. Så skall jag sitta i min jungfrubur, en svartklädd enka efter lifvets glädje, och somma brutna liljor uti duken, (410)tills en gång våren väft sin duk, och sömmar den full med bättre liljor på min graf. Men tar jag harpan för att sjunga ut oändlig smärta uti diupa toner. (415)då brister jag i gråt, som nu ---

Frithiof.

Du segrar, Beles dotter, gråt ej mera!
Förlåt min vrede, det var blott min sorg,
som för ett ögonblick tog vredens drägt;
den drägten kan hon icke bära länge.
Du är min goda Norna, Ingeborg: (420)
hvad ädelt är, lär bäst ett ädelt sinne.
Nödvändighetens viahet kan ej ha
en bättre förespråkerska än dig,
du sköna Vala med de rosenläppar!
Ja, jag vill vika för nödvändigheten, (425)
vill skiljas från dig, men ej från mitt hopp;
jag tar det med mig öfver vestervågor;

jag tar det med mig intill graftens port. Med nästa vårdag är jag här igen, kung Helge, hoppas jag, skall se mig åter. Då har jag löst mitt löfte, fyllt hans ferdran, försont jemväl det brott man diktat på mig. och då begär jag, nej, jag fordrar dig på öppet Ting emellan blanka vapen, ei utaf Helge, men af Nordens folk, (435)det är din giftoman, du kungadotter! Jag har ett ord att säga den som vägrar. Farväl till dess, var trogen, glöm mig ej, och tag, till minne af vår barndomskärlek, min armring har; ett skönt Vaulunder-verk, (440) med himlens under ritade i guldet: det bästa undret är ett troget hjerta. Hur skönt han passar till din hvita arm. en lysmask, lindad kring en liljestängel! Farval, min brud, min alskade, farval, om några måna'r är det annerlunda!

(går)

Ingeborg.

Hur glad, her trotsig, hur förhoppningsfull!

Han sätter spetsen af sitt goda svärd
på Nornans bröst och säger: du skall vika!

Du arma Frithiof, Nornan viker ej, (450)

hon går sin gång och ler åt Angurvadel.

Hur litet känner du min mörka broder!

Ditt öppna hjeltesinne fattar ej
det dystra djupet utaf hans, och hatet

som glöder i hans afandsjuka barm. (455)

Sin systers hand ger han dig aldrig; förr
han ger sin krona, ger sitt lif till spille,
och offrar mig åt gamle Oden, eller

åt gamle Ring, som nu han kämpar mot. —
Hvarthelst jag ser, finns intet hopp för mig, (460)
dock är jag glad, det lefver i ditt hjerta.
Jag vill behålla för mig sjelf min smärta,
men alla goda Gudar följe dig!
Här på din armring dock sig räkna låter
hvar särskilt månad af en långsam sorg; (465)
två, fyra, sex — då kan du vara åter,
men finner icke mer din Ingeborg.

IX.

Ingeborgs klagan.

Nu är det höst, stormande häfver sig hafvets bröst. Ack, men hur gerna jag sute ändå derute!

Länge jag såg (5) seglet i vester, det flög på sin våg. Ack! det är lyckligt, får följa Frithiof på bölja.

Bölja, du blå, sväll ej så högt, det går fort nog ändå. (10) Lysen, J stjernor, och sägen seglaren vägen!

När det blir vår, kommer han hem, men den älskade går ej till hans möte i salen, (15) icke i dalen;

ligger i mull bleknad och kall för sin kärleks skull, eller hon klagar och blöder, offrad af bröder. — (20) Falk, som han glömt, du skall bli min; jag vill älska dig ömt. Sjelf vill jag mata för ägarn vingade jägarn.

Här på hans hand (25) virkar jag in dig i dukens rand, vingar af silfver och rika guldklor tillika.

Falkvingar tog Freja en gång och kring rymderna drog, (30) sökte i norr och i söder älskade Öder.

Länte du ock vingarna ut, de ej bure mig dock. Döden allena mig bringar (35) Gudarnas vingar.

Jägare skön, sitt på min skullra och blicka åt sjön. Ack! hur vi längte och blicke, kommer han icke. (40)

När jag är död, kommer han säkert; minns då hvad jag bjöd: helsa och helsa du åter Frithiof som gråter!

X.

Frithiof på hafvet.

Men på stranden stod kung Helge och qvad med förbittradt mod, och till trollen han bad.

Se, då mörknar himlabågen,

dundret går kring öde rum,
och i djupet kokar vågen,
och dess yta höljs med skum
Blixtarna i molnen draga
här och der en blodig rand,
alla hafvets fåglar jaga
skrikande emot sin strand.

"Hårdt blir vädret, bröder!
Stormens vingar hör jag
flaxande i fjerran,
men vi blekna ej.
Sitt du lugn i lunden,
tänk på mig och längta,

(5)

(20)

Mot Ellidas stam drog ett trollpar till fejd. Det var vindkall Ham, det var snöig Hejd.

skön i dina tårar, sköna Ingeborg!"

Och då lösas stormens vingar, och den vilde doppar dem än i djupet, än han svingar	(25)
hvirflande mot Gudars hem. Alla fasans makter skrida.	
ridande på vågens topp,	(30)
ur den skummiga, den vida, bottenlösa grafven opp.	
"Skönare var färden	
uti månens skimmer	
öfver spegelvågor	(35)
hän mot Balders lund.	
Varmare än här är,	
var vid Ingborgs hjerta,	
hvitare an hafsskum	
svällde hennes barm."	(40)
·	

Nu Solundarö står ur våg, som går hvit; der är stillare sjö, der är hamn, styr dit.

Men förvågen viking rädes
ej så lätt på trofast ek,
står vid styret sjelf och glädes
åt de vilda vindars lek.
Hårdare han seglen fäster,
skarpare han vågen skär.
(50)
Rakt i vester, rakt i vester
skall det gå, hvart böljan bär.

"Lyster mig att kämpa	
än en stund mot stormen.	
Storm och Nordbo trifvas	(55)
väl ihop på sjön.	
Ingborg skulle blygas,	
om dess hafsörn flöge	
rädd, med slappa vingar,	
för en il i land."	(60)
•	
Men nu växer våg,	
nu fördjupas göl,	
och det hviner i tåg	
och det knakar i köl.	-
	(0.7)
Dock, hur vågorna må strida,	(65)
tumlande nu med, nu mot,	
gudatimrade Ellida	
trotsar ännu deras hot.	
Som ett stjernskott uti qvällen,	(->
skjuter hon sin fart i fröjd,	(70)
hoppar, som en bock på fjällen,	
öfver afgrund, öfver höjd.	
"Bättre var att kyssa	
brud i Balders hage,	-
än stå här och smaka	(75)
saltskum, som yr opp.	(10)
Bättre var att famna	
kungadottrens midja,	
än stå här och gripa	
roderstången om."	(80)
	(00)

Men oändlig köld snöar skyn utur, och på däck och på sköld smattrar hagelskur.

Och emellan skeppets stammar (85)
kan du icke se för natt,
der är mörkt som i den kammar,
der den döde blifver satt.
Oförsonlig våg, förtrollad,
vill dra seglaren i qvaf, (90)
hvitgrå, som med aska sållad,
gapar en oändlig graf.

"Blåa bolstrar bäddar
Ran i djupet åt oss,
men mig bida dina (95)
bolstrar, Ingeborg!
Goda drängar lyfta
årorna Ellidas,
Guda-byggde kölen
bär oss än en stund." (100)

Öfver styrbord gick nu en sjö med fart, i ett ögonblick spolas däcket klart.

Då från armen Frithiof drager (105) lödig guldring, tre mark tung, blank som sol i morgondager, var en skänk af Bele kung.

Hugger så i stycken ringen, konstfullt utaf dvergar gjord, delar dem och glömmer ingen utaf sina män om bord.	(110)
"Guld är godt att hafva uppå giljarfärden, tomhändt träde ingen ner till sjöblå Ran. Kall är hon att kyssa, flyktig till at famna,	(115)
men vi fästa hafsbrud med det brända guld."	(120)
Med förnyadt hot faller stormen på, och då brister skot, och då springer rå.	
Och mot skeppet, halft begrafvet, vågorna till äntring gå.	(125)
Hur man också öser, hafvet öser man ej ut ändå. Frithiof sjelf kan sig ej dölja, att han döden har om bord. Högre dock än storm och bölja ryter än hans herrskarord.	(130)
"Björn, kom hit till roder, grip det starkt med björnram; sådant väder sända Valhalls makter ej.	(135)

Trolldom är å färde; Helge niding qvad den säkert öfver vågen, jag vill upp och se." —

(140)

Som en mård han flög uti masten opp, och der satt han hög och såg ned från topp.

Se, då simmar för Ellida hafshval, lik en lossnad ö, och två leda hafstroll rida på hans rygg i skummig sjö. Hejd, med pelsen snögad neder, skepna'n lik den hvita björn, Ham, med vingar, dem han breder hviftande, som stormens örn.

(145)

(150)

"Nu, Ellida, gäller visa, om du gömmer hjeltemod i jernfast, bugtig barm af ek.
Lyssna till min stämma: är du Gudars dotter, upp, med kopparkölen stänga trollad hval!" —

(155)

(160)

Och Ellida hör på sin Henres röst, med ett språng hom kör emot hvalens bröst.

Och en blodig stråle ryker	(165)
utur såret upp mot sky;	
genomborradt vilddjur dyker	
vrålande till djupets dy.	
På en gång två lansar springa.	
slungade af hjeltearm,	(170)
midt i luden isbjörns bringa,	` ,
midt i becksvart stormörns barm.	
"Bra, Ellida, traffadt!	
Ej så hastigt, tror jag,	
dyker Helges drakskepp	(175)
opp ur blodig dy.	(= : = /
Hejd och Ham ej heller	
hålla sjön nu längre;	
bittert är att bita	
i det blåa stål." —	(180)

Och nu stormen flyr på en gång från sjön, blott en svallvåg styr mot den nära ön,

Och på en gång solen träder
som en konung i sin sal,
återlifvar allt och gläder
skepp och bölja, berg och dal.
Hennes sista strålar kröna
klippans topp och dunkel lund,
alla känna nu de gröna
stränderna af Efjesund.

"Stego Ingborgs böner,	
bleka mör, mot Valhall,	
böjde liljehvita	(195)
knän på Gudars guld.	
Tår i ljusblå ögon,	
suck ur svandunsbarmar	
rörde Asars hjertan,	
låt oss tacka dem!" —	(200)

Men Ellidas stam, utaf hvalen stött, går i marvad fram, är af färden trött.

Tröttare ändå af färden (205)
äro alla Frithiofs män,
knappast, stödda emot svärden,
hålla de sig uppe än.
Björn på väldig skullra drager
fyra utaf dem i land, (210)
Frithiof ensam åtta tager,
sätter dem kring brasans brand.

"Blygens ej, J bleke,
våg är väldig viking,
det är hårdt att kämpa (215)
emot hafvets mör.
Se! der kommer mjödhorn
vandrande på guldfot,
värmer frusna lemmar;
Skål för Ingeborg!" (220)

XL.

Frithiof hos Angantyr.

Nu är att säga huru
Jarl Angantyr satt än
uti sin sal af furu
och drack med sina män.
Han var så glad i hågen,
såg ut åt blånad ban,
der solen sjönk i vågen
alltsom en gyllne svan.

(5)

Vid fönstret gamle Halvar stod utanför på vakt. Han vaktade med allvar, gaf ock på mjödet akt. En sed den gamle hade, han jemt i botten drack, och intet ord han sade, blott hornet in han stack.

(10)

(15)

(20)

Nu slängde han det vida
i salen in och qvad:
"Skepp ser jag böljan rida,
den färden är ej glad.
Män ser jag döden nära,
nu lägga de i land,
och tvenne jättar bära
de bleknade på strand."

Utöfver böljans spegel från salen Jarl såg ned. "Det är Ellidas segel och Frithiof, tror jag, med.	(25)
På gången och på pannan känns Thorstens son igen. Så blickar ingen annan i Nordens land som den."	(30)
Från dryckesbord helt modig sprang Atle viking då,	(05)
svartskäggig Berserk, blodig och grym att se uppå. "Nu," skrek han, "vill jag pröfva,	(35)
hvad ryktet ment dermed, att Frithief svärd kan döfva, och aldrig ber om fred."	(40)
Och upp med honom sprungo hans bistra kämpar tolf,	
på förhand luften stungo, och svängde svärd och kolf. De stormade mot stranden, der tröttadt drakskepp stod,	(45)
och Frithiof satt å sanden och talte kraft och mod.	
"Latt kunde jag dig fälla," skrek Atle med stort gny, "vill i ditt val dock ställa,	(50)
att kämpa eller fly. Men blott om fred du beder, fastän en kämpe hård,	
jag som en vän dig leder alltupp till Jarlens gård."	(55)

•	
"Väl är jag trött af färden,"	
genmalte Frithiof vred,	
"dock må vi pröfva svärden,	
förr än jag tigger fred."	(60)
Då såg man stålen ljunga	-
i solbrun kämpehand,	
på Angurvadels tunga	•
hvar runa stod i brand.	
Nu skiftas svärdshugg dryga	(65)
och dråpslag hagla nu,	
och begges sköldar flyga	
på samma gång i tu.	
De kämpar utan tadel	
stå dock i kretsen fast.	(70)
Men skarpt bet Angurvadel,	•
och Atles klinga brast.	
"Mot svärdlös man jag svänger,"	
sad' Frithiof, ,,ej mitt svärd;	
men lyster det dig länger,	(75)
vi pröfva annan färd."	(10)
Likt vågor då om hösten	
de begge storma an,	
och stålbeklädda brösten	
slå tätt emot hvarann.	(80)
•	(60)
De brottades som björnar	
uppå sitt fjäll af snö,	
de spände hop som örnar	
utöfver vredgad sjö.	
Rotfästad klippa hölle	(85)
väl knappast ut att stå,	
och lummig jernek fölle	
för mindre tag än så.	

• '

Från pannan svetten lackar och bröstet häfves kallt, och buskar, sten och backar uppsparkas öfverallt.	(90)
Med bäfvan slutet bida stålklädde män å strand; det brottandet var vida berömdt i Nordens land. Till slut dock Frithiof fällde	(95)
sin fiende till jord, han knä't mot bröstet ställde och talte vredens ord: "Blott jag mitt svärd nu hade, du svarte Berserksskägg, jag genom lifvet lade	(100)
på dig den hvassa egg." "Det skall ej hinder bringa," sad' Atle, stolt i håg. "Gå du och tag din klinga,	(105)
jag ligger som jag låg. Den ena som den andra skall en gång Valhall se: i dag må jag väl vandra, i morgon du kanske."	(110)
Ej länge Frithiof dröjde, den lek han sluta vill; han Angurvadel höjde, men Atle låg dock still. Det rörde hjeltens sinne, sin vrede då han band,	(115)
höll midt i hugget inne och tog den fallnes hand.	(120)

och hof sin hvita staf: "För Edert slagsmål blifver	
"För Edert slagsmål blifver	
här ingen glädje af.	
På bord stå silfverfaten (125)
och röka längesen,	
för Er skull kalinar maten,	
och törsten gör mig men."	
Försonta trädde båda	
nu inom salens dörr, (130)
der mycket var att skåda,	-
som Frithiof ej sett förr.	
Grofhyflad planka kläder	
ej nakna väggar der,	
men dyrbart gyllenläder (135)
med blommor och med bär.	
Ej midt på golfvet glöder	
den muntra brasans sken,	
men emot vägg sig stöder	
kamin af marmorsten.	140)
Ej rök i sal sig lade,	
ej sågs der sotad ås,	
glasrutor fönstren hade	
och dörren hade lås.	
, Der sträcka silfverstakar i	145)
ut armarna med ljus,	
men intet stickbloss sprakar;	•
att lysa kämpens rus.	
Helstekt, med späckad bringa,	
står hjort på bordets rund, (150)
med guldhof lyft att springa,	
och löf i hornens lund.	
den muntra brasans sken, men emot vägg sig stöder kamin af marmorsten. Ej rök i sal sig lade, ej sågs der sotad ås, glasrutor fönstren hade och dörren hade lås.	

Bak kämpens stol en tärna	
står med sin liljehy,	
ash blishes were strong	(155)
bakom en stormig sky.	(100)
Der flyga lockar bruna,	
der stråla ögon blå,	
och, som en ros i runa,	
så glöda läppar små.	(160)
Men hög å silfverstolen	(100)
satt Jarlen i sin prakt,	
hans hjelm var blank som solen	
och pansart guldbelagdt.	
Med stjernor öfversållad	(165)
var manteln rik och fin,	(100)
och purpurbrämen fållad	
med fläcklös hermelin.	
mountain months	
The standard will such bounded	
Tre steg han gick från bordet,	(170)
bjöd handen åt sin gäst,	(170)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet:	(170)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst.	(170)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde	(170)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson,	, ,
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde,	(170) (175)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från."	, ,
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga	, ,
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö,	, ,
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, det gnistrade som låga,	(175)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, det gnistrade som låga, det skummade som sjö:	, ,
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, det gnistrade som låga, det skummade som sjö: "Välkommen gäst härinne,	(175)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, det gnistrade som låga, det skummade som sjö: "Välkommen gäst härinne, du son utaf min vän!	(175)
bjöd handen åt sin gäst, och vänligt tog till ordet: "Kom hit och sitt mig näst. Rätt månget horn jag tömde med Thorsten Vikingsson, hans son, den vidtberömde, ej sitte fjerran från." Då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, det gnistrade som låga, det skummade som sjö: "Välkommen gäst härinne,	(175)

En skald från Morvens kullar	(185)
då pröfvar harpans gång.	
I Velska toner rullar	
hans dystra hjeltesång. Men i Norräna tunga	
en ann på fädrens vis	(190)
hörs Thorstens bragder sjunga,	(150)
och han tog sångens pris.	
Nu mycket Jarlen sporde	
om fränderna i Nord,	
och Frithiof redo gjorde	(195)
för allt med vittra ord.	
Ej någon kunde klaga	
på väld uti hans dom,	
han talte lugnt som Saga	
i minnets helgedom.	(200)
3Tu 3 3 u 1 3 u 1 1	
När han dernäst berättar	
hvad han på djupet såg,	
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar	
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg,	40.07
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla,	(205)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr,	(205)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla	(205)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr,	(205)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla	(205)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr.	(205) (210)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr. Men när han talar åter	•
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr. Men när han talar åter om älskad Ingeborg,	•
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr. Men när han talar åter om älskad Ingeborg, hur ömt den sköna gråter,	•
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr. Men när han talar åter om älskad Ingeborg, hur ömt den sköna gråter, hur ädel i sin sorg;	(210)
hvad han på djupet såg, om Helges troll och jättar besegrade på våg, då glädas kämpar alla, då småler Angantyr, och höga bifall skalla till hjeltens äfventyr. Men när han talar åter om älskad Ingeborg, hur ömt den sköna gråter, hur ädel i sin sorg; då suckar mången tärna	•

Sitt ärende framförde den ungersven till slut, och Jarlen täligt hörde till dess han talat ut. "Skattskyldig var jag icke, mitt folk är fritt som jag, kung Beles skål vi dricke,	(220)
men lyda ej hans lag. Hans söner ej jag känner, men fordra de en gärd, väl, som det höfves männer,	(225)
de kräfve den med svärd! — Vi möta dem på strånden: — dock var din far mig kär." — Då vinkar han med handen sin dotter, som satt när.	(230)
Då sprang den blomstervidja från stol med gyllne karm; hon var så smal om midja, hon var så rund om barm. I gropen uppå kinden	(235)
satt Astrild, liten skalk, lik fjäriln, förd af vinden allt i en rosenkalk. Hon sprang till jungfruburen, och kom tillbaka med	(240)
grönvirkad pung, der djuren gå under höga träd, och silfvermånen skiner på sjö af segel full; dess lås är af rubiner och tofsarna af gull.	(245)

Hon lade den i handen (250)uppå sin fader huld: han fyllde den till randen med fjerran myntadt guld. "Der är min välkomstgåfva. gör med den hvad du vill, (255)men nu skall Frithiof lofva bli här i vinter still. "Mod gagnar allestädes, men nu är stormens tid, och Hejdt och Ham, jag rädes, ha åter qvicknat vid. (260)Ej alltid gör Ellida så lyckligt språng som sist, och många hvalar rida sin våg, fast en vi mist." (265)Så skämtades i salen och dracks till dager ljus, men gyllne vinpokalen gaf glädje blott, ej rus. Fullbräddad skål vardt egnad åt Angantyr till slut, . (270)och så i god välfägnad

satt Frithiof vintern ut.

1.

XII.

Frithiofs återkomst.

Men våren andas i blånad skv. och jordens grönska blir åter ny. Då tackar Frithiof sin värd och sätter å nyo ut öfver böljans slätter, och glädtigt skjuter hans svarta svan (5)sin silfverfåra på solblank ban; tv vestanvindar med vårens tunga som näktergalar i seglen sjunga, och Ägirs döttrar med slöjor blå kring rodret hoppa och skjuta på. (10)Det är så skönt, när du stäfven vänder . från fjerran segling mot hemmets stränder, der röken stiger från egen hurd och minnet vaktar din barndomsverld, och friska källan din lekplats lögar, (15)men fädren sitta i gröna högar, och full af längtan, den trogna mön 🗀 står på sin klippa och ser åt sjön. ----Sex dar ban seglar, men på den sjunde en mörkblå strimma han skönja kunde. (20)vid himlaranden, den växer ut: ' med skär och öar och land till slut. Det är hans land, som ur böljan träder. han ser dess skogar i gröna kläder. han hör dess forsar med skummigt larm, (25)och klippan blottar sin marmorbarm.

Han helsar näsen, han helsar sunden och seglar tätt under gudalunden, der sista sommar, så mången natt, (30)den glada svärmarn med Ingborg satt. "Hvi syns hon icke? kan hon ej ana, hur när jag gungar på mörkblå bana? Kanske hon lemnat sin Balders vård, och sitter sorgsen i kungens gård och harpan slår, eller guldet tvinnar." (35)Då stiger plötsligt från templets tinnar hans falk i höjden, och skjuter ned på Frithofs axel, så var hans sed. Han flaxar ständigt med hvita vingen, (40)från skullran lockar den trogna ingen; han krafsar ständigt med brungul klo, han ger ej hvila, han ger ej ro. Han lutar kroknäbb till Frithiofs öra. det är som hade han bud att föra (45)kanske från Ingborg, från älskad brud, men ingen fattar de brutna ljud.

Ellida susar nu fram om näset,
hon hoppar glad, som en hind på gräset,
ty välkänd bölja mot kölen slår,
men Frithiof munter i stäfyen står. (50)
Han gnuggar ögat, han lägger banden
utöfyer pannan och ser åt stranden.
Men hur han gnuggar och hur han ser,
han finner icke sitt Framnäs mer.
Den nakna eldstad står upp ur mullen, (55)
lik kämpens benrad i ättekullen;
der gården var, är ett svedjeland,
och askan hvirflar kring härjad strand.

Förbittrad Frithiof från skeppet hastar, kring brända tomter han ögat kastar, (60)sin faders tomter, sin barndoms ban. Då kommer hastigt lurfhårig Bran, hans hund, som ofta, så käck som trogen, för honom brottats med björn i skogen. Han gör i glädjen så många hopp, (65)han springer högt på sin Herre opp. Mjölkhvite gångarn med guld i manen, med ben som hinden, med hals som svanen, den Frithiof ridit så mången gång, ur dalen ilar med höga språng. (70)Han gnäggar glädtigt, han halsen vänder, han vill ha bröd ur sin Herres händer. Den arme Frithiof, mer arm an de, har ingen ting att de trogna ge. -

Bedröfvad, husvill, - på ärfda grunden (75)står Frithiof, blickar kring svedda lunden, då gamle Hilding mot honom går, hans fosterfader med silfverhår. "Hvad här jag skådar mig knappt förundrar, när örn är flugen, hans bo man plundrar. (80)En kunglig idrott för landets fred! Väl håller Helge sin kungaed, att Gudar dyrka och menskor hata, och mordbrand heter hans Eriksgata. Det gör mig snarare harm än sorg; (85)men säg mig nu, hvar är Ingeborg?" "De bud jag bär dig," den gamle sade, "jag räds, du finner dem föga glade. Så snart du seglat, kung Ring bröt fram, fem sköldar väl jag mot en förnam. (90)

I Disardalen, vid ån, stod slaget, och blodrödt skummade vattendraget. Kung Halfdan skämtade jemt och log, men likafullt som en man han slog. Jag höll min sköld öfver kungasonen, (95)jag var så glad åt den lärospånen. Men länge hölls ei den leken ut: kung Helge flydde, då vardt det slut. Men som han flydde, den Asafrände, förbi din gård, han i hast den tände. (100)För brödren sattes då två beting; sin syster skulle de ge kung Ring, hon ensam kunde hans skymf försona; om ej, så toge han land och krona. (105 Och af och an gingo: fredens bud. men nu kung Ring har fört hem sin brud." "O qvinna, qvinna!" nu Frithiof sade, "den första tanke, som Loke hade,. det var en lögn, och han sände den (110)i kvinnoskepnad till jordens män. En hlåögd lögn, som med falska tårar alltjemt oss tjusar, alltjemt oss dårar, högbarmad lögn med sin rosenkind, med dygd af våris och tro af vind; (115)i hjertat flärden och sveket hviska, och mened dansar på läppar friska. Och dock, hur var hon mitt hjerta kär, hur kär hon var mig, hur kär hon är! Jag kan ej minnas så långt tillbaka, att hon i leken ej var min maka. (120)Jag minns ej bragd, som jag tänkt uppå, der hon ej tänktes som pris också.

Som stammar vuxna från rot tillsamman, slår Thor den ena med himlaflamman, den andra vissnar: men löfvas en. (125)den andra kläder i grönt hvar gren; så var vår glädje, vår sorg gemensam, jag är ej van, att mig tänka ensam. .. Nu är jag ensam. Du höga Var. som med din griffel kring jorden far, (130)och skrifver eder på gyllne skifva, låt bli det narrspel, låt bli att skrifva. Med lögner ristar du skifvan full. det skada är på det trogna gull. En dikt jag minnes om Balders Nanna, men sanning finns ej på mensklig panna, det finns ej trohet i menskobröst, -när sveket länte min Ingborgs röst; den röst lik vinden på blomsterängar, lik harpoljudet från Brages strängar. (140)Jag vill ej lyssna till harpoljud, jag vill ej tänka på trolös brud. Hvart stormen dansar, dit vill jag följa; blod skall du dricka, du verldshafsbölja! Hvarhelst en klinga sår högens säd, (145)på berg, i dal vill jag vara med. Jag tör väl möta en kung med krona, mig lyster se, om jag då skall skona. Jag tör väl möta bland sköldars larm en ungersven med förälskad barm, (150)en narr, som litar på tro och heder: --den vill jag hugga af ömkan neder, vill spara honom att stå en dag besviken, skymfad, förrådd, som jag." ----

"Hur ungdomsblodet dock kokar öfver," (155) sad' gamle Hilding, "hur väl behöfver det dock att kylas af årens snö, och orätt gör du den ädla mö. Anklaga icke min fosterdotter, anklaga Nornan, hvars vreda lotter (160)ej menskor rubba; de falla från åskdiger himmel på jordens son. Väl hörde ingen den ädlas klagan, hon teg, som Vidar i gudasagan; hon sörjde tyst, som i sunnanskog (165)en turturdufva, hvars make dog. För mig hon yppade dock sitt hjerta, i djupet bodde oandlig smarta. Som vattenfågeln med såradt bröst till botten dyker, det är hans tröst, (170)att dagen icke i såret glöder, på botten ligger han och förblöder: så hennes smärta i natt sjönk ned, jag ensam vet, hvad den starka led. "Ett offer är jag," hon sade ofta, (175)"för Beles rike: - snöblommor dofta i fridsmöns lockar, och vintergrönt kring offret hänges, det är dock skönt! Jag kunde dö, men det vore skoning; förtörnad Balder vill blott försoning. (180)en långsam död, kan ej hvila få, dess hjerta klappar, dess pulsar slå. Men säg för ingen den syagas strider, jag vill ej ömkas, ehur jag lider; kung Beles dotter fördrar sin sorg. (185)men helsa Frithiof från Ingeborg." -När bröllopsdagen nu kom (den dagen

jag gerna sett från min runstaf tagen) mot templet skredo i långsam färd hvitklädda jungfrur och män med svärd. (190)För skaran tågade dyster sångarn, men blek satt bruden på svarte gångarn, blek som en ande, som sitter på det svarta molnet, när åskor gå. Jag hof ur sadeln min höga lilja, (195)jag ledde henne på tempeltilja till altarrunden, der sade hon åt Lofn sitt löfte med säker ton. och mycket bad hon till hvite Guden, och alla greto, så när som bruden. (200)Då märkte Helge på hennes arm din ring, han ryckte den bort med harm: på Balders bild nu den gyllne hänger. Min vrede styrde jag då ej länger; jag ref från länden mitt goda svärd, (205)ej mycket var då kung Helge värd. Men Ingborg hviskade mig: "låt vara. en broder kunnat mig detta spara, dock mycket tål man, förr'n man förgås, (210)Allfader dömmer emellan oss." --

"Allfader dömmer," sad' Frithiof dyster,
"men litet också mig dömma lyster.
Är nu ej Balders midsommarfest?
I templet är väl den krönta prest,
mordbrännarkungen, som sålt sin syster: — (215)
mig också litet att dömma lyster." —

XIII.

Balders bal.

Midnattssolen på bergen satt, blodröd till att skåda; det var ej dæg, det var ej natt, det vägde emellan båda.

Baldersbålet, den solens bild, brann på vigda härden. Snart är ändå lågan spilld, då rår Höder för verlden.

Prester stodo kring tempelvägg, makade bålets bränder, (10) bleka gubbar med silfverskägg, och med flintknif i hårda händer.

(5)

Kung med krona står bredvid, sysslar kring altarrunden. Hör! då klinga i midnattstid (15) vapen i offerlunden.

"Björn, håll endast dörren till, fångne äro de alle. Ut eller in om någon vill, klyf hans hufvudskalle." (20)

Blek vardt kungen, alltför väl kände han den rösten. Fram steg Frithiof med vredgad själ, qvad som en storm om hösten:

"Här är skatten, som du bjöd hämtas från vestervågor; tag den: sedan på lif och död slåss vi vid Balders låger;	(25)
Sköld på ryggen, barmen bar, ingen skall striden klandra. Första hugget som kung du har, glöm ej, mitt är det andra.	(30)
Blicka ej åt dörren så, räf är fångad i kula. Tänk på Framnäs, tänk uppå systern med lockar gula."	(35)
Så han talte med hjeltefog, drog ur gördel pungen, föga varsamt han den slog midt i pannan på kungen.	(40)
Blodet frusade ut ur mund, svart det blef för öga: dånad låg vid sin altarrund Asafränden höga.	
"Tal du ej ditt eget guld, fegaste i ditt rike? Angurvadel vill ej ha skuld, att ha fallt din like.	(45)
Stills, prester med offerknif, bleke månskensförstar! Kunde gälla Ert usla lif, ty min klinga törstar.	(50)

Hvite Balder, styr din harm, se ej på mig så mulen. Ringen, som du bär på arm, med förlof, han är stulen.	(55)
Ej för dig, så vidt jag vet, smiddes han af Vaulunder. Våldet rånade, jungfrun gret, bort med de nidingsfunder!" —	(60)
Tappert drog han, men ring och arm voro som grodda samman: när den lossnade, stöp af harm Guden i offerflamman.	
Hör! det knattrar, lågan slår guldtand i tak och sparrar. Dödsblek Björn vid porten står, Frithiof blygs att han darrar.	(65)
"Öppna dörren, släpp folket ut, vakt ej mer jag behöfver. Templet brinner, gjut vatten, gjut hela hafvet deröfver!" —	(70)
Nu från templet och ned till strand knyts en kedja af händer, böljan vandrar från hand till hand, fräser mot svedda bränder.	(75)
Frithiof sitter, som regnets Gud, högt på bjelken och flödar, delar till alla sitt herrskarbud, lugn bland de heta dödar.	(80)

Fåfängt! Elden tar öfverhand, rökmoln hvirfla och välta, guldet droppar på glödhet sand, silfverplåtarna smälta.

Allt förloradt! Ur halfbränd sal (85) eldröd hane sig svingar, sitter på takets ås och gal, flaxar med lösta vingar.

Morgonvinden spelar från norr, högt det mot himlen blossar. (90) Balderslunden är sommartorr, lågan är hungrig och frossar.

Rasande far hon från gren till gren, än har hon långt till målet. Eja, hvad vildt, hvad rysligt sken! (95)' Väldigt är Baldersbålet.

Hör, hur det knakar i remnad rot, se, hur topparna glöda! Hvad är menniskokraft emot Muspels söner, de röda? (100)

Eldhaf böljar i Balders lund, strandlöst svalla dess vågor. Sol går opp, men fjärd och sund spegla blott afgrundslågor.

Aska är templet inom kort, (105) aska tempellunden; sorgsen drager Frithiof bort, gråter i morgonstunden.

XIV.

Frithiof går i landsflykt.

På skeppsdäck satt
i sommarnatt
bedröfvad hjelte.
Som vågor välte
än sorg, än harm (5)
uti hans barm,
och tempelbranden
rök än från stranden.

"Du tempelrök,
flyg högt och sök, (10)
sök opp Valhalla
och nederkalla
den Hvites hämnd
åt mig bestämd.
Flyg dit och sqvallra, (15)
så hvalfven skallra,
om tempelrund
förbränd till grund;

om träbelätet,	(0,0)
som föll från sätet,	(20)
och brände ned,	
som annan ved.	
Om lunden sedan,	
fridlyst alltsedan —	
svärd bands vid länd,	(25)
nu är han bränd,	
fick ej den heder	
att ruttma neder!	
Det der, med mer,	
som hvar man ser,	(30)
glöm ej att föra	
till Balders öra,	
du töckenbud	
till töcknig Gud!"	
"Helt visst besjungen	(35)
blir milde kungen,	
som bannlyst mig,	
ej just från sig,	
men från sitt rike.	
Välan, vi vike	(40)
till riken blå,	•
der vågor gå.	
Du får ej hvila,	
du måste ila,	
Ellida! ut	(45)
till verldens slut.	
Du måste vagga	
i saltad fragga,	
min drake god:	
en droppa blod	(50)

ej heller skadar, ehvar du vadar. I stormens sus	
är du mitt hus; det andra brände Gud Balders frände. Du är min Nord,	(55)
min fosterjord; ifrån den andra jag måste vandra.	(60)
Du är min brud i becksvart skrud;	(00)
ty på den hvita var ej att lita. —	
Du fria haf, du vet ej af kung som förtrycker	(65)
med herrskarnycker. Din kung är den bland frie män,	(70)
som aldrig skälfver, hur högt du hvälfver i retad harm	
hvitskummig barm. De blåa fälten förnöja hjelten.	(75)
Hans kölar gå som plog derpå, och blodregn dugga	
i ekens skugga, men stålblankt är utsädet der.	(80)

De fälten bära	
sin skörd af ära,	
sin skörd af guld.	(85)
Blif du mig huld,	
du vilda bölja!	•
Dig vill jag följa.	
Min faders hög	
står still och trög,	(90)
och vågor döna	
omkring den gröna.	
Min skall bli blå,	
med hafsskum på,	
skall ständigt simma	(95)
i storm och dimma,	
och dra allt fler	
i djupet ner	
Du blef mig gifvet	
till hem i lifvet,	(100)
du blir min graf,	
du fria haf!" —	
$\mathbf{p} = \mathbf{e}_{\mathbf{p}} + \mathbf{e}_{\mathbf{p}} = \mathbf{e}_{\mathbf{p}} + \mathbf{e}_{\mathbf{p}} + \mathbf{e}_{\mathbf{p}}$	
Så qvad den vilde.	
Med sorg sig skilde	
hans trogna stäf	(105)
från välkänd säf.	-
Han vaggar sakta	
bland skär, som vakta	
annu i Nord	
den grunda fjord.	(110)
Men hämnden vakar:	•
med tio drakar	
kung Helge sam	
i sundet fram.	

Då ropte alla: "nu kung vill falla.	(115)
Ett slag han ger;	
ej trifves mer	
Valhallasonen	
inunder månen,	(120)
vill ofvanom,	(120)
hvarfrån han kom;	
den gadabloden	
vill hem till Oden." —	
viii nem un oden. —	
Knappt var det sagdt,	(125)
förr'n osedd makt	
vid köln sig hakar	
på Helges drakar.	
Allt mer och mer	
de dragas ner	(130)
till Ranas döda,	
och sjelf med möda	
kung Helge sam	
från halfdränkt stam.—	
Men Björn den glade	(135)
log högt och sade:	
"Du Asablod,	
den list var god.	
Mig ingen sporrat,	
jag skeppen borrat	(140)
förleden natt,	
ett lofligt spratt!	
Jag hoppas, Rana	
af gammal vana	
dem håller qvar:	(145)
-	` ′

men skada var, att icke drotten gick med till botten."

I vredesmod	(4 7 0)
kung Helge stod,	(150)
knappt fräist ur vågen.	
Han spände bågen,	
stålgjuten, rund,	
mot klippig grund.	
Han sjelf ej kände,	(155)
hur hårdt han spände,	
tills med en klang	
stålbågen spra ng.	
Men Frithief väger	
sin lans och säger:	(160)
"En dödsörn bär	(,
jag bunden här.	
Om ut den flöge,	
då låge höge	
kungsniding fälld	(165)
för våld och väld.	(100)
Men frukta icke,	•
· · ·	
min lans ej dricke	
den feges blod!	(170)
Han är för god	(170)
för de bedrifter.	
På runogrifter	
han ristas mā,	
men icke på	
de nidingsstänger,	(175)
der ditt namn hänger. —	

(180)
. (185)
(190) (195)
· (200)

"Heimskringlas panna,	
du höga Nord!	
Jag får ej stanna	
uppå din jord.	(210)
Från dig att stamma	
jag yfs med skäl.	
Nu, hjelteamma,	
farväl, farväl!	
Farväl, du höga	(215)
Valhallastol,	. ,
du nattens öga,	
midsommarsol!	
Du klara himmel,	
lik hjeltens sjal,	(220)
du stjernehvimmel,	
farväl, farväl!	
Farväl, J fjällar,	
Farväl, J fjällar, der äran bor!	
•	(225)
der äran bor!	(225)
der äran bor! J runohällar	(225)
der äran bor! J runohällar för väldig Thor!	(225)
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar,	(225)
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl,	(225) (230)
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar,	
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl!	
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl! Farväl, J högar	
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl! Farväl, J högar vid bölja blå,	
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl! Farväl, J högar vid bölja blå, dem linden snögar	
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl! Farväl, J högar vid bölja blå, dem linden snögar sitt blomdoft på; men Saga dömmer med rättvis själ,	(230)
der äran bor! J runohällar för väldig Thor! J blåa sjöar, jag känt så väl, J skär och öar, farväl, farväl! Farväl, J högar vid bölja blå, dem linden snögar sitt blomdoft på; men Saga dömmer	(230)

Farväl, J lunder,	
J grona hus,	(24 0)
jag lekt inunder	
vid bäckens sus.	
J barndomsvänner,	
som ment mig väl,	
jag än Er känner,	(245)
farväl, farväl!	
Min kärlek gäckad, min gård är bränd,	
min ära fläckad,	
i landsflykt sänd!	(250)
Från jord vi vädje	
till hafvet väl,	÷
till hafvet väl, men lifvets glädje,	
•	

XV.

Vikingabalk.

Nu han sväfvade kring på det ödsliga haf, han for vida som jagande falk;

men för kämpar om bord skref han lagar och rätt. Vill du höra hans Vikingabalk?

"Ej må tältas å skepp, ej må sofvas i hus: inom salsdörr blott fiender stå;

viking sofve på sköld och med svärdet i hand, och till tält har han himlen, den blå.

"Kort är hammarens skaft hos den segrande Thor, blott en aln långt är svärdet hos Frej. (5)

Det är nog; har du mod, gå din fiende när, och för kort är din klinga då ej.

"När det stormar med makt, hissa seglen i topp; det är lästigt på stormande haf:

låt det gå, låt det gå: den som stryker tir feg, förr'n du stryker, gå heldre i qvaf.

- "Mö är fridlyst å land, får ej komma om bord: var det Freja, hon sveke dig dock;
- ty den gropen på kind är den falskaste grop, och ett nät är den flygande lock. (10)
- "Vin är Valfaders dryck, och ett rus är dig undt, om du endast med sansning det bär:
- den som raglar å land, kan stå upp, men till Ran, till den söfvande, raglar du här.
- "Seglar krämare fram, må du skydda hans skepp, men den svage ej vägre dig tull!
- Du är kung på din våg, han är slaf af sin vinst, och ditt stål är så godt som hans gull.
- "Gods må skiftas å däck genom tärning och lott: hur den faller, beklaga ej dig; (15)
- men sjökonungen sjelf kastar tärningen ej, han behåller blott äran för sig.
- "Nu syns vikingaskepp, då är äntring och strid, det går hett under sköldarna till:
- om du viker ett steg, har du afsked från oss: det är lagen, gör se'n som du vill!
- "När du segrat, var nöjd: den som beder om frid, har ej svärd, är din fiende ej;
- Bön är Valhallabarn, hör den bleknades röst: den är niding, som ger henne Nej. (20)
- "Sår är vikingavinst, och det pryder sin man, när på bröst eller panna det står;
- låt det blöda, förbind det se'n dygnet är om, men ej förr, vill du helsas för vår!" —

- Så han ristade lag, och hans namn med hvar dag växte vida på främmande kust,
- och sin like han fann ej på blånande sjö, och hans kämpar de stridde med lust.
- Men han sjelf satt vid rodrot och blickade mörk, han såg ned i det vaggande blå: (25)
- "Du är djup; i ditt djup trifves friden kanske, men hon trifves ej ofvanuppå.
- Är den Hvite mig vred, må han taga sitt svärd, jag vill falla, om så är bestämdt;
- men han sitter i skyn, skickar tankarna ned, som förmörka mitt sinne alltjemt." —
- Dock, när striden är när, tar hans sinne sin flygt, stiger djerft som den hvilade örn,
- och hans panna är klar, och hans stämma är hög, och som Ljungaren står han i förn. (30)
- Så han sam ifrån seger till seger alltjemt, han var trygg på den skummande graf,
- och han synte i söder båd' öar och skär, och så kom han till Grekelands haf.
- När han lunderna såg, som ur vågorna stå, med de lutande templen uti,
- hvad han tänkte vet Freja, och skalden det vet, J som älsken, J veten det, J! —
- "Här vi skulle ha bott, här är ö, här är land, här är templet min fader beskref: (35)
- det var hit, det var hit jag den älskade bjöd, men den hårda i Norden förblef.

- Bor ej friden i saliga dalarna der, bor ej minnet i pelaregång?
- Och som älskandes hviskning är källornas sori, och som brudsång är fäglarnas sång.
- Hvar är Ingeborg nu? Har hon glömt mig alltre'n för grähårige, vissnade drott?
- Ack! jag kan ieke glömma, jag gåfve mitt lif, för att se, för att se henne blott. (40)
- Och tre år ha förgått se'n jag skådat mitt lånd, den idrotternas konungasal;
- stå de herrliga fjällen i himlen ännu? är det grönt i min fädernedal?
- På den hög, der min fader är lagd, har jag satt en lind, månn' hon lefver ännu?
- Och hvem vårdar den späda? Du jord, gif din must, och din dagg, o du himmel, gif du!
- Dock, hvi ligger jag längre på främmande våg och tar skatt, och slår menskor ihjel? (45) Jag har ära siltner, och det flammande gold, det kamman
- Jag har ära alltnog, och det flammande guld, det kampna, föraktar min själ.
- Der är flagga på mast och den visar åt norr, och i norr är den älskade jord;
- jag vill följa de kimmelska vindarnas gång, jag vill styra tillbaka met Nord."

XVI

Frithiof och Björn.

Frithiof.

Björn, jag är ledsen vid sjö och våg, böljorna äro oroliga sällar. Nordens de fasta, de älskade fjällar locka med underlig makt min håg. Lycklig är den, som hans land ej förskjutit, (5) ingen förjagat från fädernas graf! Ack! för länge, för länge jag flutit fridlös omkring på det vilda haf.

Björn.

Hafvet är godt, det må du ej klandra; frihet och glädje på hafvet bo, (10) veta ej af den vekliga ro, älska alltjemt att med böljorna vandra.
När jag blir gammal, vid grönskande jord växer jag också väl fast som gräsen.
Nu vill jag kämpa och dricka om bord; (15) nu vill jag njuta mitt sorgfria väsen.

Frithiof.

(20)

Isen har nu dock oss jagat i land, rundt kring vår köl ligga vågorna döda: vintern, den långa, vill jag ej föröda här ibland klippor på ödslig strand. Ännu en gång vill i Norden jag jula, gästa kung Ring och min röfvade brud; se vill jag åter de lockarna gula, höra dess stämmas de älskade ljud.

Björn.

Godt, jag förstår dig: kung Ring skall röna, (25) vikingahämnden är föga blid.

Kungsgård vi tända vid midnattstid, sveda den gamle och röfva den sköna.

Eller kanhända på vikingavis aktar du drotten en holmgång värdig, (30) eller han stämmes till härslag på is: — säg, hur du vill, jag är genast färdig.

Frithiof.

Nämm mig ej mordbrand och tänk ej på krig, fredlig till kungen min kosa jag ställer.

Han har ej felat, hans drottning ej heller, (35) hämnande Gudar ha straffat mig.

Litet har jag att på jorden hoppas, vill blott ta afsked af den jag har kär, afsked för evigt! När lunderna knoppas, kanske ock förr, är jag åter här. (40)

Björn.

Frithiof, din dårskap jag aldrig förlåter: Klagan och suck för en qvinnas skull! Jorden, ty värr! är af qvinnor full, miste du en, stå dig tusen åter.

Vill du, så hemtar jag dig af det kram	(4
hastigt en laddning från glödande Söder,	
röda som rosor och spaka som lam,	
se'n dra vi lott, eller dela som bröder.	
Frithiof.	
Björn, du är öppen och glad som Frej,	
tapper att strida och klok att råda;	(
Oden och Thor, dem känner du båda,	
Freja, den himmelska, känner du ej.	
Icke om Gudarnas makt må vi tyista:	
akta dig, väck ej den evigas harm;	
fort eller sent hennes slumrande gnista	(
vaknar i Gudars och menniskors barm.	
Björn.	
Gå dock ej ensam, din hemväg kan stängas.	
Frithiof.	
Ej går jag ensam, mitt svärd följer med.	•
Björn,	•-
Minns du, hur Hagbart blef hängd i träd?	٠.
Frithiof.	٠.
Den, som kan tagas, är värd att hängas.	· (0
Rjörn.	,
Stuper du, stridsbror, jag hämner dig väl,	
ristar väl blodörn på Frithiofs bane.	
Frithiof.	
Onödigt, Björn; den galande hane	
hör han ej längre än jag, farväl!	٠

Service Services

. १५४ धन्त

XVII

Frithiof kommer till kung Bing.

Kung Ring han satt i högbtink om julen och drack mjöd, hos honom satt hans drottning så hvit och rosenröd. Som vår och höst dem båda man såg bredvid hvarann, hon var den friska våren, den kulna höst var han,

Då trädde uti salen en okänd gubbe in, (5) från hufvad och till fötter han insvept var i skinn. Han hade staf i handen och lutad sågs han gå, men högre än de andra den gamle var ändå.

Han satte sig på bänken längst ned vid salens dörr; der är de armas ställe ännu, som det var förr. (10) De hofmän logo smädligt och såge till hvarann, och pekade med fingret på luden björnskinnsman.

Då ljungar med två ögon den frammande så hvasst, med ena handen grep han en ungersven i hast, helt varligen han vände den hofman upp och ned, (15) då tystnade de andre; vi hade gjort så med. "Hvad är för larm der nere? Hvem bryter kungens frid? Kom upp till mig, du gamle, och låt oss talas vid! Hvad är ditt namn? Hvad vill du? Hvar kommer du ifrån?"! Så talte kungen vredgad till gubben, gönd i vrån. (29)

"Helt mynket spör du, konung, men jag dig svara vill.

Mitt namn ger jag dig icke, det hör mig ensam till.

I Ånger är jag uppfödd, min arfgård heten Brist,
hit kom jag ifrån Ulfven, hes honom låg jag sist.

"Jag red i fordna dagar så glad på drakens rygg, (26) han hade starka vingar och flög så glad och trygg; nu ligger han förlamad och frusen jemte land, sjelf är jag gammal vorden och bränner salt vid strand.

"Jag kom att se din vishet, i landet vida spord, då mötte man med hån mig, för hån är jag ej gjord; (80) jag tog en narr för bröstet och vände honom kring, dock steg han opp helt oskadd:—förlåt mig det, kung Ring!"—

"Ej illa," sade kungen, "du lägger dina ord; de gamle bör man ära, kom, sätt dig vid mitt bord. Låt din förklädning falla, låt se dig som du är, (85) förklädd trifs glädjen icke, jag vill ha glädje här."

Och nu från gästens hufvnd föll luden björnhud ner, i stället för den gamle, en hvar en yngling ser. Ifrån den höga pannan, kring skullran bred och full de ljusa leckar flöto liksom ett svall af gull, (40)

Och präktig stod han för dem i sammetsmantel blå, i handsbredt silfverbälte med skogens djur uppå.

I drifvet arbet alla den konstnär brägt dem an, och rundt kring hjeltens midja de jagade hvarann.

: Och ringens gyllne smycke kring armen satt så rikt, (45) vid sidan hang hans slagsvärd, en stannad ljungeld likt. Den lugna hjelteblicken kring sal och gäster for, skön stod han der som Balder, och hög som Asa-Thor.

Den häpna drottnings kinder de skifta fätt: (50) som röda norrsken måla de snöbetäckta fält: (50) som tvenne vattenliljor inunder stormens larm stå gungande på vågen, så häfdes hennes barm.

Nu blåste lur i salen och tyst blef öfverallt, ty nu var löftets timma och in bars Frejers galt, med kransar omkring bogen, och äpple uti mund, (55) och fyra knän han böjde på silfverfatets rund.

Och konung Ring sig reste i sina lockar grå, han rörde galtens panna och gjorde löfte så: "Jag svär att Frithiof vinna, fastän en kampe stor; så hjelpe Frej och Oden, derhos den starke Thor!" (60)

Med trotsigt löje reste sig främligen så hög, en blixt af hjeltevrede hans anlet öfverflög; han slog sitt svärd i bordet, så det i salen klang, och upp från ekebänken hvarenda kämpe sprang.

"Och hör du nu, herr konung, mitt löfte äfvenväl: (65) ung Frithiof är min frände, jag känner honom väl.

Jag svär att Frithiof skydda, och var det mot en verld; så hjelpe mig min Norna, derhos mitt goda svärd!"

Men kungen log och sade: "Helt dristigt är ditt tal, dock, orden äre fria i nordisk kungasal. (70)
Fyll honom hornet, drottning, med vin som du har bäst; den främling, vill jag hoppas, i vinter är vår gäst."

Och drottningen tog hornet, som framför henne stod, af urens panna brutet, en kostelig klenod, på blanka silfverfötter, med mången gyllne ring, (75) med forntids bilder sirad och runeskrift omkring.

Med nederslagna ögon hon räckte hornet då, men darrande var handen, och vin blef spildt derpå. Som aftonrodnans purpur på liljorna ibland, de dunkla droppar brunno på hennes hvita hand. (80)

Och glad tog gästen hornet utaf den ädla fru; ej tvenne män det tömde, som männer äro nu; men lätt och utan tvekan, den drottning till behag, den väldige det tömde uti ett andedrag.

Och skalden tog sin harpa, han satt vid kungens bord, (85) och sjöng ett hjertligt qväde om kärleken i Nord, om Hagbart och skön Signe, och vid hans djupa röst de hårda hjertan smälte i stålbeklädda bröst.

Han sjöng om Valhalls salar och om Einheriers lön, om tappre fäders bragder på fältet och på sjön. (90) Då grep hvar hand åt svärdet, då flammade hvar blick, och flitigt omkring laget det djnpa hornet gick.

Helt skarpt blef der nu drucket allt i det kungahus, hvar enda kämpe tog sig ett ärligt julerus, gick sedan bort att sofva förutan harm och sorg; (95) men konung Ring den gamle sof hos skön Ingeberg.

XVIII.

. Isfarten.

Kung Ring med sin drottning till gästebud far, på sjön står isen så spegelklar.

"Far ej öfver isen," den främling sad':
"han brister, för djupt är det kalla bad." —

"Kung drunknar icke så lätt," sad' Ring, (5)
"den, som är rädd, kan gå sjön omkring."

Den främling blickar så mörk med hot, han spänner stålsko i hast på fot.

Slädtrafvarn sätter med makt åstad, han frustar lågor, han är så glad.

"Strack ut," skrek kungen, "min trafvare god, låt se, om du är af Sleipners blod!"

Det går, som stormen går öfver sjön, den gamle ej aktar sin drottnings bön. Men stålskodd kämpe står heller ej still, (15) han far dem förbi så snart han vill.

Han ritar mång runa i isens famn, skön Ingeborg åker öfver sitt namn.

Så ila de fram på den glatta ban, men under dem lurar den falska Ran.

(20)

Hon stöter ett hål i sitt silfvertak, och släden ligger i öppen vak.

Skön Ingeborg vardt så blek på kind, då kommer den gäst som en hvirfvelvind.

Han borrar sin stålsko i isen fast, och griper i gångarns man med hast.

(25)

Då svänger han lätt med ett enda hopp - båd' häst och släde på isen opp.

"Det tag vill jag prisa," sad kungen fort, "ej Frithiof den starke det bättre gjort." (30)

Similar to the control of the second of

Copyright Company of the Copyright Contra

Carried to the Control of the Contro

84 vande de åter till kungsgård om; den främmande blef der tills våren kom.

XIX.

Frithiofs frestelse.

Våren kommer, fåglen qvittrar, skogen löfvas, solen ler, och de lösta floder dansa sjungande mot hafvet ner. Glödande som Frejas kinder tittar rosen ur sin knopp, och i menskans hjerta vakna lefnadslust och mod och hopp.

Då villgamle kungen jaga, drottningen skall med på jagt, (5) och det hela hof församlas hvimlande i brokig prakt. Bågar klinga, kogar skramla, hingstar skrapa mark med hof, och med kappor öfver ögat skrika falkarna på rof.

Se, der kommer jagtens drottning! Arme Frithiof, se ej dit! Som en stjerna på en vårsky sitter hon på gångarn hvit. (10) Hälften Freja, hälften Rota, skönare än begge två, och från lätta purpurhatten vaja högt de fjädrar blå.

Se ej på de ögons himmel, se ej på de lockars gull! Akta dig, det lif är smidigt, akta dig, den barm är full! Blicka ej på ros och lilja, skiftande på hennes kind, (15) hör ej på den kära stämman, susande som vårens vind.

Nu är jägarskaran färdig. Hejsan! öfver berg och dal! Hornet smattrar, falken stiger lodrätt emot Odens sal. Skogens åbor fly med ångest, söka sina kulors hem, men med spjutet sträckt framför sig ärValkyrian efter dem. (20)

Gamle kungen kan ej följa jagten som hon flyger fram, ensam vid hans sida rider Frithiof, tyst och allvarsam. Mörka, vemodsfulla tankar växa i hans qvalda bröst, och hvarthelst han än sig vänder, hör han deras klagoröst.

"O! hvi öfvergaf jag hafvet, för min egen fara blind? (25) Sorgen trifs ej rätt på vågen, blåser bort med himlens vind. Grubblar viking, kommer faran, bjuder honom opp till dans, och de mörka tankar vika, bländade af vapnens glans.

Men här är det annorlunda, outsäglig längtan slår sina yingar kring min panna, som en drömmande jag går; (30) kan ej glömma Balders hage, kan ej glömma eden än, som hon svor, — hon bröt den icke, grimma Gudar bröto den.

Ty de hata menskers ätter, skåda deras fröjd med harm, och min rosenknopp de togo, satte den i vinterns barm. Hvad skall vintern väl med rosen? Han förstår ej hennes pris, (35)

men hans kalla ande kläder knopp och blad och stjelk med is." —

Så han klagade. Då kommo de uti en enslig dal, dyster, hopträngd mellan bergen, öfverskyggd af björk och al.

Der steg kungen af och sade: "se! hur skön; har synden den kund,

jag är trött, kom, låtoss hvilagjag vill slumra här en stund."(40)

"Icke må du sofva, konung, kalt är marken här och

hård. tung blir sömmen, upp! jag för dig snart tillbaka till din gard." "Sömnen, som de andra Gudar, kommer när vi minst det tro," sade gubben, "unnar gästen ej sin värd en timmas ro?" Då tog Frithjof af sin mantel, bredde den på marken · hān, (45)och den gamle kungen lade tryggt sitt hufvud på hans - knän : somnade så lugnt som hjelten somnar efter stridens larm på sin sköld, så lugut som barnet somnar på sin moders arm. Som han slumrar, hör! då sjunger kolsvart fågel ifrån qvist: "skynda, Frithiof, drap den gamle, sluta på en gång Er tvist. Tag hans drottning, dig tillhör hon, dig har hon som brudgum kysst, intat menskligt ögs ser dig, och den djupa graf är tyst. , – Frithiof lyssnar: hör? då sjunger snöhvit fågel ifrån qvist: "ser dig intet menskligt ogs, Odens ogs ser dig visst; Niding, vill du mörda sömnen? vill du värnlös gubbe slå? (55) Hvad du vinner, hjelterykte vinner du dock ej derpå." — Mrs. in Så de begge fåglar sjöngo; men sitt slagsvärd-Frithiof tog, skingde det med fasa från sig fjerran i den mörka skog. Kolsvart fågel flyr till Nastrand, men på lätta vingars par,

som en harpoton den andra klingande mot selen far: (60)

Strax är gamle kungen vaken. "Mycket var den sömn mig värd,

ljudigt sofver man i skuggan, skyddad af den tappres svärd. Dock, hvar är ditt svärd, o främling? blixtens broder, hvar är han?

Hvem har skilt Er, J, som aldrig skulle skiljas från flyssrann?" —

"Lika mycket," Frithiof sade: "svärd jag finner nog i Nord; (65)

skarp är svärdets tunga, konung, talar icke fridens ord. Mörka andar bo i stålet, andar ifrån Niffelhem, sömnen är ej säker för dem, silfverlockar reta dem." —

"Jag har icke sofvit, yngling, jag har blott dig profvat så,

obepröfvad man och klinga litar ej den kloke på. (70) Du är Frithiof, jag har känt dig alltsen i min sal du steg, gamle. Ring har vetat länge hvad hans kloka gäst förteg.

Hvarför smög du till min boning, djupt förklädd och utan namn?

Hvarför, om ej för att stjäla bruden ur den gamles famn? Äzsin, Frithiof, sätter sig ej namnlös nti gästfritt lag, (75) blank är kennes sköld som solen, öppna hennes anletsdrag.

a Patrick and

Ryktet takte om en Frithiof, menniskers och Gudars skräck,

2 d C (1. 9 d)

sköldar klöf och tempel brände den förvågne lika käck. Snart med härskäld, så jag tredde, kommer han emot ditt land,

och han kom, men böljd i lumpor, med en tiggarstafi hand. (80)-

Hvarför slår du ner ditt öga? Jag var också ung en gång,

lifvet är en strid från början, ungdomen dess Berserksgång. Klämmas skall hon mellan sköldar, tills det vilda mod är tömdt;

jag har pröfvat och förlåtit, jag har ömkat och förglömt.

Ser du, jag är gammal vorden, stiger snart i högen in; (85) tag mitt rike då, o yngling, tag min drottning, hon är din. Blif min son till dess, och gästa i min kungssal som förut; svärdlös kämpe skall mig skydda, och vår gamla tvist har slut."—

"Icke," svarar Frithiof dyster, "kom jag som en tjuf till dig, ville jag din drottning taga, säg, hvem skulle hindrat mig? (90) Men min brud jag ville skåda, en gång, ack! blott en gång än. O! jag dåre, halfsläckt låga tände jag på nytt igen!

I din sal jag dröjt för länge, gästar mer ej der; o kung! Oförsonta Gudars vrede hvilar på mitt hufvud tung. Balder med de ljusa loekar, han, som har hvar dödlig kär, (95) se, han hatar mig allena, ensamt jag förkastad är!

Ja, jag stack i brandhans tempel; Varg i Veum heter jag, när jag nämnes, skrika barnen, glädjen flyr ur gästfritt lag. Fosterjorden har förkastat en förlorad son med harm, fridlös är jag i min hembygd, fridlös i min egen barm. (100)

Icke på den gröna jorden vill jag söka friden mer, marken bränner under foten, trädet ingen skugga ger. Ingeborg har jag förlorat, henne tog den gamle Ring, solen i mitt lif är slocknad, bara mörker rundtomkring. Derför, hän till mina vågor! Eja, ut, min drake god! (105) bada åter becksvart bringa lustigt i den salta flod; hvifta vingarna i molnen, hväsande de vågor skär, flyg så långt som stjernan leder, som besegrad bölja bär!

Låt mig höra stormens dunder, låt mig höra åskans röst!
När det dånar rundtomkring mig, då är lugn i Frithiofs
bröst. (110)
Sköldeklang och pilregn, gubbe! Midt i hafvet slaget står,
och jag stupar glad, och renad till försonta Gudar går."

Derför, hän till mina vågor! Fja, at, min drake god! (165) båda åter broksvart bringa hatig! i den salta fled, hvifta vingarna i melnen, hvärande de vagor skir, flyg så långt som stjernan leder, som besegrad boljs till!

Lát mig hörn stormens dander, let mig hörn åskens tekti. När det dånar randtomkring mig, da är lagr i Freblick lavet dånar coh pilregn, Edda ! Midt i hatvet st get stor, ceh jag stupar gled, och renad till försomta Cudan gir. .

Gullmanig fåle,
Skinfaxe, drager
vårsol ur vågen mer herrlig än förr.
Morgonens stråle,
dubbelt så fager,
leker i kungssal: det klappar på dörr.

Sorgsen i hågen Frithiof inträder, blek sitter kungen; skön Ingeborgs bröst häfves som vågen. (10) Främlingen qväder afskedets qväde med darrande röst:

"Böljorna bada vingade hästen, sjöhästen längtar från stranden igen. (15) Ut vill han vada, bort måste gästen, bort från sitt land och sin älskade vän.

Dig ger jag ringen,	
Ingeborg, åter;	(20)
heliga minnen bo troget i den.	
Gif den åt ingen:	
Frithiof förlåter;	
mig ser du aldrig på jorden igen.	,
Ej skall jag skåda	(25)
stigande röken	
mer ifrån Nordlanden. Menskan är slaf;	
Nornorna råda,	
böljornas öken,	
der är mitt fädernesland och min graf.	(30)
Gå ej till stranden,	
Ring, med din maka,	
helst sedan stjernorna sprida sitt sken.	
Kanske i sanden	
	(0E)
vräkes tillbaka	(35)
Frithiofs, den biltoge vikingens, ben." —	•
Då qväder kungen:	
"Tungt är att höra	
mannen som klagar likt qvidande mö.	
Dödssång är sjungen	(40)
re'n i mitt öra.	` '
Hvad är det mer? den som föds han skall dö	ı
Nornornas lottning,	
huru vi fike,	
trotsa vi, klaga vi ej oss ifrån.	(45)
Dig ger jag drottning,	• /
dig ger jag rike,	
skydda det du åt min växande son.	
₩ t	

Val har jag sutit (50)vänsäll i salen. väl har jag älskat den gyllene frid. Dock har jag brutit sköldar i dalen. sköldar på sjön, och ej bleknat dervid. Nu vill jag rista (55)Geirs'odd och blöda, strådöd ej höfves för Nordmannakung. Ringa är sista idrottens möda, mera än lifvet är döden ej tung." (60)Då skar han ärligt runor åt Oden. dödsrunor djupa på bröst och på arm. Lyste så herrligt droppande bloden (65)fram mellan silfret på hårvuxen barm. "Bringen mig hornet! Skål för ditt minne, skål för din ära, du herrliga Nord! (70)Mognande kornet, tänkande sinne, fredelig bragd har jag älskat på jord. Fåfängt bland vilda blodiga drotter sökte jag Friden, hon flyktade hän. (75)Nu står den milda ätthögens dotter vantande på mig vid Gudarnas knan.

Hell Er, J Gudar,
Valhallasöner! (80)
Jorden försvinner; till Asarnas fest
Gjallarhorn budar.
Salighet kröner
skönt, som en guldhjelm, den kommande gäst."—

Sade, och tryckte (85)
Ingeborg handen,
handen på son och på gråtande vän.
Ögat han lyckte,
kunglige anden
flög med en suck till Allfader igen. (90)

XXI.

Rings Drapa.

Sitter i högen
högättad höfding,
slagsvärd vid sidan,
skölden på arm.
Gångaren gode (5)
gnäggar derinne,
skrapar med guldhof
grundmurad graf.

Nu rider rike
Ring öfver Bifrost, (10)
svigtar för bördan
bågiga bron.
Upp springa Valhalls
hvalfdörrar vida;
Asarnas händer (15)
hänga i hans.

. (50)	Valtader, in the man of the value of the val	(20)
(55)	djupa som de. . olmag nid egard Fridsam förnkar	(25)
	griper i guldsträng, otestod stillare susar, otestod sången än förr, Lyssnande hvilar Vanadis hvita tystode shadelt barmen mot bordet, shadelt brinner och hör, shadelt Lyssnande stillare shadelt brinner och hör, shadelt	(80)
	ständigt i hjelmar die guird brusande böljer semanjevh blodas alltjemt semanjevh Kraften, de gode	(85)
	Gudarnas gåfva, deblimtig bister som Berserk biter i sköld. Derför var dyre	(40)
, 15 , 15	drotten oss kär, som stod med sin sköld för fredliga fält: Sansade styrkans skönaste afbild steg som en offer- ånga åt skyn.	(45)

Ord väljer vittra		
Valfader, då han		(50)
sitter hos Saga,	·	
Söqvabäcks mö.		
Så klungo kungsord,	,	
klara som Mimers		
böljor, och derhos		(55)
djupa som de.		
Fridsam förlikar		
Forsete tvisten,		
domarn vid Urdas		
vällande våg.	•	(60)
Så satt å domsten		
dyrkade drotten,	<i>'</i>	
blidkade händer		
blodhämnden bjöd.	٠	
Karg var ej kungen,	((65)
kring sig han strödde	•	(,
dvergarnas dagglans,	•	
drakarnas bädd.		
Gåfvan gick glad från		
gifmilda handen,	((70)
lätt från hans läppar	·	()
lidandets tröst.		
Välkommen, vise		
Valhalla-arfying!		
Länge lär Norden		(75)
lofva ditt namn.	'	(.,,
Brage dig helsar		
höfviskt med horndryck,		
Nornornas fridsbud		
nerifrån Nord!"		(80)
	'	(00)

XXII.

Konungavalet.

Fill Tings! Till Tings! Budkaflen går kring berg och dal.	•
Kung Ring är död: nu förestår	
ett kungaval.	•
Då tager bonden svärd från vägg,	(5)
dett stål är blått.	-
Med fingret pröfvar han dess egg,	
den biter godt.	
De piltar se med glädje på	
det stålblå sken;	(10)
de lyfta svärdet två och två,	
för tungt för en.	
Men dottren skurar hjelmen ren,	
blank skall han bli —	
och rodnar, när hon skådar se'n	(15)
sin bild deri.	

Sist tar han sköldens runda värn, en sol i blod.	
Hell dig, du frie man af jern,	
du bonde god!	(20)
an sound bon.	(=0)
All landets ära växer ur	
ditt fria bröst.	
I striden är du landets mur,	
i frid dess röst.	
Så samlas de med sköldegny och vapenbrak	(25)
på öppet Ting, ty himlens sky	
är deras tak.	
Men Frithiof står på Tingets sten, hos honom står	
hos honom står	(30)
den kungagan an litan an	(00)
med guldgult hår.	
mod guidguis nar.	
Då går ett sorl kring bondelag:	
Då går ett sorl kring bondelag: "för liten är	
den kungsson, kan ej skipa lag,	(35)
ej leda här." —	(00)
of total little	
Men Frithiof lyfte pilten ang	-
på skölden opp:	,
"J Nordmän, här är Eder kung	
och landets hopp.	(40)
our randes hopp.	(40)
Sen här den gamle, Odens, ätt,	
i bild så skön.	
i bild så skön. På sköld han känner sig, så lätt,	
som fisk i sjön.	
10 to 0.0 H	
2	

(*)

Jag svär att: skydda rike hans med svärd och stång, och sätta fadrens gyllne krans på son en gång.	(45)
Forsete, Balders höge son, har hört min ed; och om jag viker derifrån, slå han mig ned!"—	(50)
Men pilten satt på skölden lyft, lik kung å stol, lik unga örnen, som från klyft ser opp mot sol.	(55)
Den väntan blef det unga bled till alut för lång, och med ett hopp i mark ham stod,	
ett kungligt språng! — Då ropte böndren högt på Ting: "Vi Nordens män, vi kore dig, blif lik kung Ring,	(60)
sköldburne sven! Och Frithiof före dina bud, tills du blir stor. Jarl Frithiof, dig ge vi till brud hans sköna mor."	(65)
Då blickar Frithiof mörk: "I dag är kungaval; men bröllop ej; min brud tar jag af eget val.	(70)

Till Balders bage vill jag gå, har möte stämt	
med mina Nornor der: de stâ	. (75)
och vänta jemt.	` '
Ett ord jag måste tala med	;
de sköldemör.	
De bygga under Tidens träd,	
och ofvanför.	(80)
Ljuslockig Balder vredgas än,	•
den bleke Gud.	
Han tog, blott han kan ge igen	1.,
mitt hjertas brud."	-
Då helsade han nyvald kung	(85)
på pannan kysst,	,
och långsamt öfver hedens ljung	;
•	
försvann han tyst.	•
, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,	;

XXIII.

Frithiof på sin faders hög.

"Hur skönt ler solen, huru vänligt hoppar dess milda stråle ifrån gren till gren! Allfaders blick, i aftondaggens droppar, som i hans verldshaf, lika klar och ren! Hur röda färgar hon ej bergens toppar! (5) O! det är blod på Balders offersten! I natt är snart det hela land begrafvet, snart sjunker hon, en gyllne sköld, i hafvet.

Först låt mig dock bese de kära ställen, min barndoms vänner, dem jag älskat så. (10) Ack! samma blommor dofta än i qvällen, och samma fåglar än i skogen slå.

Och vågen tumlar sig som förr mot hällen; —

O! den som aldrig gungat deruppå!

Om namn och bragder jemt den falska talar, (15) men fjerran för hon dig från hemmets dalar.

...

Jag känner dig, du fiod, som ofta burit den djerfve simmarn på din bölja klar. Jag känner dig, du dal, der vi besvurit en evig tro, som jorden icke har. Och björkar J, uti hvars bark jag skurit de runor många, J stån ännu qvar, med stammar hvita och med kronor runda, allt är som förr, blott jag är annorlunda.

(20)

(25)

Är allt som förr? Hvar äro Framnäs salar och Balders tempel på den vigda strand? Ack! det var skönt uti min barndoms dalar, men derutöfver har gått svärd och brand, och menskors hämnd och Gudars vrede talar till vandrarn nu från svarta svedjoland. Du fromme vandrare, ej hit du drage, ty skogens vilddjur bo i Balders hage.

(30)

Det går en frestare igenom lifvet, den grymme Nidhögg ifrån mörkrets verld. Han hatar Asaljuset, som står skrifvet på hjeltens panna, på hans blanka syärd. Hvart nidingsdåd i vredens stund bedrifvet, det är hans verk, är, imörka makters gärd; esk, när, dat, lyckas, när, han, templet tänder, då klappar han uti kolsvarta händer.

(35)

 (40)

(31) "Diet tempelar brand-yan-inka Hrithiofa, tanka,
taga flatkend bort ifranilhans sköld, den; blanka.

(45)

	Tagʻibbir din borda, jag kan den ej bara,	
	qväf inkin själ den märka skuggors spel;	(50)
	försmå ej''äligren," lät ien lefnade ära	
	försona ndig för ogonblickets fel.	
(85)	Jag bleknar ej, fast Ljungarn sjelf står nära,	
	i ögat kanyjagi se den blekblå Hel.	
	Du fromme Gud med dina manskensblicker,	(55)
	dig ensam väds jäg och den hämnd du skickar.	•
	Haruar whi faders graffing. Sofver hjelten?	
(99)	Acklunan wed Han, der ingen kommer från.	
	Nu dvaljs"Han; sugs det, uti stjernetalten,	
	och dricker imfod och igläds åt sköldars dån.	(60)
	Du Asagast, se ner fran himlafalten,	()
	din son dig kallar, Thorston Vikingsson!	
(95)	Jag kömmer ef med kanor eller galder,	
	men Tar mig blott, hur blidkes Ase-Balder?	
n	Har graften ingen tanga f Por en klinga	(65)
	den starke Angantyr ur högen qvad.	(00)
	Det svärd vär godt, men Tirfings pris är ringa	•
(100)	mot hvad jag ber, om svärd jag aldrig bad;	
	svärd far jag väl i holmgång sjeff, men bringa	
	du mig försonfrig ffrån Asars stadi (173)	(70)
	Min skumma blick, min gissting blott du lede,	· ,
	ett ädelt sinne täl ej Balders vrede: 3	
(105)	aburtiger, adert Her du, vilgen klingar,	
	ljuft är dess sork, fagg neruditenord derid ob	
	Och stormen fyger, Hang dig sal hans vinger,	(75)
	och hviska till mig, som had farnfordibavila	(••)
	Och vestern hänger fill af gyffhel ringar, dott	
(110	lat en af den din tanker martidush aun 100	
	Och bredom Rostling for siedsense huvette	
	duliggeryanidella Onhin armiust codesimizatio	(80)
	-	

Och sølen släcks, och aftonvinden lullar
för jordens barn sin vaggsång utar skyn,
och aftonrodnan körer opp och rullar
med rosenröda hjul kring himlens bryn.
I blåa dalar, öfver blåa kullar
hon flyger fram, en skön Valhallasyn.
Då kommer plötsligt öfver vestervågor
en bild framsusande i guld och lågor.

En hägring kalla vi det himlens under,
(i Valhall klingar hennes namn mer skönt.) (90)
Hon sväfvar sakta öfver Balders lunder,
en gyllne krona på en grund af grönt.
Det skimrar öfver och det skimrar under,
med sällsam glans, ej förr af menskor rönt.
Till slut hon stadnar, sjunkande till jorden, (95)
der templet stått, nu sjelf ett tempel vorden.

En bild af Breidablick, — den höga muren stod silfverblank på klippans brant och sken.

Af djupblått stål hvar pelare var skuren, och altaret utaf en ädelsten; (100) och dömen hängde, som af andar buren, en vinterhimmel stjerneklar och ren, och högt deri, med himmelsblåa skrudar, med gyllne krenor, suto Valhalls Gudar.

Och se, på runbeskrifna sköldar stödda,
de högu Norner uti dörren stå:
tre rosenknoppar i en urna födda,
allvarliga, men tjusande ändå.
Och Urda pekar tyst på det förödda,
det nya templet pekar Skulda på.
(110)
Och bäst sam Frithjof na sig sansa hunnit,
och gläds och undrar, så är allt försvunnit.

"O! jag förstår Er, mör från tidens källa, det var ditt tecken, hjeltefader god!

Det brända templet skall jag återställa, (115) skönt skall det stå på klippan, der det stod.

O! det är herrligt, att få vedergälla med fredlig bragd sin ungdoms öfvermod!

Den djupt förkastade kan hoppas åter, den hvite Guden blidkas och förlåter. (120)

"Välkomna stjernor, som deruppe tågen!
Nu ser jag åter glad Er stilla gang.
Välkomna norrsken, som deruppe lågen!
J voren tempelbrand för mig en gång.
Uppgrönska, ättehög! och stig ur vågen, (125)
så skön som förr, du underbara sång!
Här vill jag slumra på min sköld och drömma,
hur menskor sonas, och hur Gudar glömma."

XXIV.

Försoningen.

Fulländadt nu var Balders tempel. Deromkring stod ej som förr en skidgård, men af hamradt jern, med gyllne knappar på hvar stång, ett värn var rest kring Balders hage: som en stålklädd kämpehär med hillebårder och med gyllne hjelmar, stod (5)det nu på vakt kring Gudens nya helgedom. Af idel jättestenar var dess rundel byggd, med dristig konst hopfogade, ett jätteverk för evigheten, templet i Upsala likt, der Norden såg sitt Valhall i en jordisk bild. (10)Stolt stod det der på fjällets brant och speglade sin höga panna uti hafvets blanka våg. Men rundtomkring, en präktig blomstergördel lik, gick Balders dal med alla sina lundars sus, med alla sina fåglars sång, ett fridens hem. (15)Hög var den kopparstöpta port, och innanför två pelarrader uppå starka skulderblad uppburo hvalfvets rundel, och han hang så skön

utöfver templet, som en kupig sköld af guld. Längst fram stod Gudens altar. Det var hugget af (20) en enda nordisk marmörklyft, och deromkring ormslingan slog sin ringel, full med runeskrift, djuptänkta ord ur Vala och ur Havamal. Men uti muren ofvanföre var ett rum med gyllne stjernor uppå mörkblå grund, och der (25)satt Fromhetsgudens silfverbild, så blid, så mild, som silfvermånen sitter uppå himlens blå. --Så templet syntes. Parvis trädde nu derin tolf tempeljungfrur, klädda uti silfverskir, med rosor uppå kinderna och rosor i (30)det oskuldsfulla hjertat. Framför Gudens bild kring nyinvigda altaret de dansade, som vårens vindar dansa öfver källans våg, som skogens Elfvor danså i det höga gräs, när morgondaggen ligger skimrande derpå. (35)Och under dansen sjöngo de en helig sång om Balder, om den fromme, hur han älskad var utaf hvart väsen, hur han föll för Höders pil, och jord och haf och himmel greto. Sången var, som om den icke komme från ett menskligt bröst. men som en ton från Breidablick, från Gudens sal; som tanken på sin älskling hos en enslig mö, när vakteln slår de djupa slag i nattens frid och månen skiner öfver björkarna i Nord. --Förtjust stod Frithiof, lutad vid sitt svärd, och såg på dansen, och hans barndomsminnen trängde sig förbi hans syn, ett lustigt folk, ett oskuldsfullt. Med himmelsblåa ögon och med hufvuden omflutna utaf lockigt guld, de vinkade en vänlig helsning till sin fordna ungdomsvän. (50)Och som en blodig skugga sjönk hans vikingslif

med alla sina strider, sina afventyr, i natten neder, och han tyckte sjelf sig stå, en blomsterkransad Bautasten på deras graf. Och allt som sången växte, höjde sig hans själ (55)från jordens låga dalar upp mot Valaskjalf; och mensklig hämnd och menskligt hat smalt sakta hän. som isens pansar smälter ifrån fjällets bröst, när vårsol skiner; och ett haf af stilla frid, af tyst hänryckning göt sig i hans hjeltebarm. (60)Det var, som kände han naturens hjerta slå emot sitt hjerta, som han ville trycka rörd Heimskringla i sin broderfamn, och stifta frid med hvarje skapadt väsen inför Gudens syn. Då trädde in i templet Balders Öfverprest. (65)ej ung och skön som Guden, men en hög gestalt, med himmelsk mildhet i de ädla anletsdrag, och ned till bältestaden flöt hans silfverskägg. En ovan vördnad intog Frithiofs stolta själ, och örnevingarna på hjelmen sänktes djupt (70)inför den gamle; men han talte fridens ord:

"Välkommen hit, son Frithiof! Jag har väntat dig. Ty kraften svärmar gerna vidt kring jord och haf, en Berserk lik, som biter blek i sköldens rand, men trött och sansad vänder hon dock hem till slut. (75) Den starke Thor drog mången gång till Jotunheim, men trots hans gudabälte, trots stålhandskarna, Utgårda-Loke sitter på sin thron ännu; det onda viker icke, sjelf en kraft, för kraft. En barnlek blott är fromhet, ej förent med kraft; (80) hon är som solens strålar uppå Ägirs barm, en löslig bild, med vågen stigen eller sänkt, förutan tro och hållning, ty han har ej grund.

Men kraft förutan fromhet tär ock bort sig sjelf, som svärdet tärs i högen: hon är lifvets rus, (85)men glömskans häger sväfvar öfver hornets brädd. och när den druckne vaknar, blygs han för sitt dåd. All styrka är från jorden, ifrån Ymers kropp; de vilda vattnen äro ådrorna deri. och hennes senor äro smidda utaf malm. (90)Dock blir hon tom och öde, blir hon ofruktbar, tills solen, himlens fromhet, skiner deruppå. Då grönskar gräs, då stickas blomstrens purpurduk, och trädet lyfter kronan, knyter fruktens guld, och djur och menskor näras vid sin moders barm. Så är det ock med Askers barn. Två vigter har Allfader lagt i vågskåln för allt menskligt lif, motvägande hvarandra, när den våg står rätt; och jordisk Kraft och himmelsk Fromhet heta de. Stark är väl Thor, o yngling, när han spänner hårdt (100) sitt Megingjard utöfver bergfast höft och slår. Vis är väl Oden, när i Urdas silfvervåg han blickar ner, och fåglen kommer flygande till Asars far med tidningar från verldens rund. Dock bleknade de begge, deras kronors glans (105)halfslocknade, när Balder, när den fromme föll, ty han var bandet uti Valhalls gudakrans. Då gulnade på tidens träd dess kronas prakt, och Nidhögg bet uppå dess rot, då lossades den gamla nattens krafter, Midgårdsormen slog (110)mot skyn sin ettersvällda stjert, och Fenris röt, och Surturs eldsvärd ljungade från Muspe'heim. Hvarthelst se'n dess ditt öga blickar, striden går med härsköld genom skapelsen: i Valhall gal gullkammig hane, blodröd hane gal till strids (115)på jorden och inunder jord. Förut var frid

ej blott i Gudars salar, men på jorden ock; frid var i menskors, som i höge Gudars barm. Ty hvad som sker härnere, det har redan skett i större mått deruppe: menskligheten är (120)en ringa bild af Valhall, det är himlens ljus, som speglar sig i Sagas runbeskrifna sköld. Hvart hierta har sin Balder. Minns du än den tid, då friden bodde i ditt bröst och lifvet var så gladt, så himmelskt stilla, som sångfåglens dröm, (125) när sommarnattens vindar vagga hit och dit hvar sömnig blommas hufvud och hans gröna säng? Då lefde Balder ännu i din rena själ, du Asason, du vandrande Valhallabild! För barnet är ej Guden död, och Hela ger (130)igen sitt rof så ofta som en menska föds. Men jemte Balder växer i hvar mensklig själ hans blinda broder, nattens Höder; ty allt ondt föds blindt, som björnens yngel föds, och natten är (135)dess mantel, men det Goda kläder sig i ljus. Beställsam träder Loke, frestarn, fram alltjemt och styr den blindes mörderhand, och spjutet far i Valhalls kärlek, i den unge Balders bröst. Då vaknar Hatet, Våldet springer opp till rof, och hungrig stryker svärdets ulf kring berg och dal, (140) och drakar simma vilda öfver blodig våg. Ty som en kraftlös skugga sitter Fromheten, en död ibland de döda, hos den bleka Hel, och i sin aska ligger Balders gudahus. Så är de höge Asars lif en förebild (145)till mensklighetens lägre: begge äro blott Allfaders stilla tankar, de förändras ej. Hvad skett, hvad ske skall, det vet Valas djupa sång. Den sång är tidens vaggsång, är dess drapa ock,

Heimskringlas häfder gå på samma ton som den, (150) och mannen hör sin egen saga deruti. Förstån J ännu eller ej? spör Vala dig. —

"Du vill försonas. Vet du, hvad försoning är? Se mig i ögat, yngling, och blif icke blek! På jorden går försonarn kring och heter Död. (155)All tid är från sin början grumlad evighet, allt jordiskt lif är affall från Allfaders thron, försonas är att vända renad dit igen. De höge Asar föllo sjelfve; Ragnarök är Asarnas försoningsdag, en blodig dag (160)på Vigrids hundramila slätt: der falla de, ohämnade dock icke, ty det Onda dör för evigt, men det fallna Goda reser sig ur verldsbålslågan, luttradt till ett högre lif. Väl faller stjernekransen blek och vissnad ner (165)från himlens tinning, väl försjunker jord i sjön. Men skönare hon återföds och lyfter glad sitt blomsterkrönta hufvud utur vågorna; och unga stjernor vandra med gudomlig glans sin stilla gång utöfver den nyskapade. (170)Men på de gröna kullar styrer Balder då nyfödda Asar och en renad menskoätt. Och runetaflorna af guld, som tappats bort i tidens morgon, hittas uti gräset då (175)på Idavallen af försonta Valhalls barn. — Så är det fallna Gödas död dess eldprof blott, är dess försoning, födslen till ett bättre lif, som återflyger skäradt dit det kom ifrån, och leker skuldlöst, som ett barn på fadrens knä. Ack! allt det bästa ligger på hinsidan om (180)grafhögen, Gimles gröna port, och lågt är allt,

besmittadt allt, som dväljes under stjernorna. -Dock, äfven lifvet äger sin försoning re'n, en ringare, den högres stilla förespel. Hon är som skaldens löpning på sin harpa, när (185)med konsterfarna fingrar han slår sången an och stämmer tonen, sakta pröfvande, till dess att handen griper väldigt uti strängens guld, och forntids stora minnen lockas ur sin graf, och Valhalls glans omstrålar de förtjustas syn. (190)Ty jorden är dock himlens skugga, lifvet är förgården dock till Balderstemplet ofvan skyn. Till Asar blotar hopen, leder gångarn fram, guldsadlad, purpurbetslad, för att offras dem. Det är ett tecken, och dess mening djup, ty blod (195)är morgonrodnan till en hvar försoningsdag. Men tecknet är ej saken, det försonar ej; hvad sjelf du brutit gäldar ingen ann för dig. De döda sonas vid Allfaders gudabarm, den lefvandes försoning är i eget bröst. (200)Ett offer vet jag, som är Gudarna mer kärt, än rök af offerbollar, det är offret af ditt eget hjertas vilda hat, din egen hämnd. Kan du ej döfva deras klingor, kan du ej förlåta, yngling, hvad vill du i Balders hus? (205)Hvad mente du med templet, som du reste här? Med sten försonas Balder ej, försoning bor härnere, som deruppe, blott der friden bor. Försonas med din fiende och med dig sjelf, då är du ock försonad med ljuslockig Gud. -

"I Södern talas om en Balder, jungfruns son, sänd af Allfader att förklara runorna på Nornors svarta sköldrand, outtydda än. Frid var hans härskri, kärlek var hans blanka svärd, och oskuld satt som dufva på hans silfverhjelm. (215) . From lefde han och lärde, dog han och förlät, och under fjerran palmer står hans graf i ljus. Hans lära, sägs det, vandrar ifrån dal till dal, försmälter hårda hjertan, lägger hand i hand, och bygger fridens rike på försonad jord. (220)Jag känner ej den läran rätt, men dunkelt dock i mina bättre stunder har jag anat den; hvart menskligt hjerta anar den ibland, som mitt. En gång, det vet jag, kommer hon och hviftar lätt de hvita dufvovingar öfver Nordens berg. (225)Men ingen Nord är längre till för oss den dag, och eken susar öfver de förgätnas hög. J lyckligare slägten. J som dricken då strålbägarn af det nya ljus, jag helsar Er! Väl Eder, om det jagar bort hvar sky, som hängt (230) sitt våta täcke hittills öfver lifvets sol. Förakten likväl icke oss, som redligt sökt med oafvända ögon hennes gudaglans! En är Allfader, fastän fler hans sändebud. -

"Du hatar Beles söner. Hvarför hatar du? (235) Åt sonen af en odalbonde ville de ej ge sin syster, ty hon är af Semings blod, den store Odensonens; deras ättartal når upp till Valhalls throner, det ger stolthet in.

Men börd är lycka, ej förtjenst, invänder du. (240) Af sin förtjenst, o yngling, blir ej menskan stolt, men endast af sin lycka; ty det bästa är dock gode Gudars gåfva. Är du sjelf ej stolt af dina hjeltebragder, af din högre kraft? Gaf du dig sjelf den kraften? Knöt ej Asa-Thor (245)

dig armens senor fasta såsom ekens gren? Är det ej Gudens högre mod, som klappar gladt i sköldeborgen af ditt hvälfda bröst? Är ej det Gudens blixt, som ljungar i ditt ögas brand? De höga Nornor sjöngo vid din vagga re'n (250)drottqvädet af din lefnad; din förtjenst deraf är större ei än kungasonens af sin börd. Fördöm ej andras stolthet, att ej din fördöms. Nu är kung Helge fallen." - Här bröt Frithiof af: "kung Helge fallen? När och hvar?" — "Du vet det (255)sielf. så länge som du murat här, han var på tåg bland Finnarna i fjällen. På en ödslig klint stod der ett gammalt tempel, vigdt åt Jumala. Nu var det stängdt och öfvergifvet längese'n, (260)men öfver porten annu en vidunderlig forntidabild af Guden lutade till fall. Men ingen tordes nalkas, ty en sägen gick bland folket ifrån slägt till slägt, att hvem som först besökte templet, skulle skåda Jumala. Det hörde Helge, och med blind förbittring drog (265)han upp å öde stigar emot hatad Gud, och ville störta templet. När han kom dit upp, var porten stängd och nyckeln rostad fast deri. Då grep han om dörrpostarna och rystade de multna stammar: på en gång med rysligt brak (270) föll bilden ner och krossade uti sitt fall Valhallasonen, och så såg han Jumala. Ett bud i natt har bragt oss tidningen härom. Nu sitter Halfdan ensam på kung Beles stol; bjud honom handen, offra Gudarna din hämnd. (275)Det offret fordrar Balder, fordrar jag, hans prest, till tecken att du icke gäckat fridsäll Gud.

Förvägrar du det, då är templet fåfängt bygdt, och fåfängt har jag talat." — —

Nu steg Halfdan in utöfver koppartröskeln, och med oviss blick (280)han stod på afstånd från den fruktade, och teg. Då knäppte Frithiof brynjohataren från länd, mot altaret han stödde sköldens gyllne rund, - och trädde obeväpnad till sin ovän fram. "I denna strid," — så talte han med vänlig röst, — (285) "är ädlast den, som bjuder först sin hand till frid." Då rodnade kung Halfdan, drog stålhandsken af, och länge skilda händer slogo nu ihop, ett kraftigt handslag, trofast såsom fjällens grund. Förbannelsen upplöste gubben då, som låg (290)utöfver Varg i Veum, öfver biltog man. Och som den löstes, insteg plötsligt Ingeborg, brudsmyckad, hermlinsmantlad, utaf tärnor följd, som månen följs af stjernorna på himlens hvalf. Med tårar i de sköna ögonen hon föll (295)intill sin broders hjerta, men han lade rörd den kära systern intill Frithiofs trogna bröst. Och öfver Gudens altar räckte hon sin hand åt barndomsvännen, åt sitt hjertas älskade. -

Slut.

Förklaring

af några i Frithiofs Saga förekommande namn och uttryck.

Alfer. Fantastiska naturväsen, af både god och ond art. De forra heta Ljusalfer (Elfvor); de sednare Svartalfer.

Alfhem. Frejs borg. Afven Ljusalfernas boning heter så.

Allfader. Odins binamn.

Asgård. Gudarnas (Asarnas) boning på jorden.

Asker. Den första menniskan.

Astrild. Kärleksguden. Förekommer först hos sednare nordiska skalder.

Balder. Odins och Friggas son; det rena ljusets Gud. Han har binamnet den hvite Guden« för glansen af sina liusa lockar.

Berserkar. Nakna (brynjolösa) kämpar i vildt strids-

Bifrost. Himmelens lågande bro: Regnbågen.

Brage. Diktkonstens Gud. Bran. Hundnamn, äfven hos Ossian.

Breidablick. Balders »vidt skimrande« borg. Den skönaste boning i Valhall.

Bretland. Britannien.

Delling. Jättedottren Natt's siste man. Gryningen.

*Dellings son. Dagen. Disarsal. Gudasal. Tempel.

*Dvergarnas dagglans (Skaldenamn för guldet.

Drapa. Grafsång öfver döda konungar och hjeltar.

*Efjesund. På Orkadiska öarna.

Einherier. De saliga hjeltarna i Valhall.

Fafner. Draken, som, enligt Völsungasagan, rufvar på konung Sigurds skatt.

Fenris-ulfven. Lokes afföda med jätte-qvinnan Angerboda.

*Folkvang. Freijas sal.

Forsete. Balders och Nannas son. Rättvisans Gud. Frej, Frejr. Niords son. Årsväxtens Gud. Freja. Niords dotter, Öders gemål. Kärlekens Gudinna. Frigg, Frigga. Odins gemål, den nordiska mythens Juno.

Galder. Trollsånger. Gandvik. Hvita hafvet.

Gefion. Jungfru-gudinnan.

Gejrsodd. Sjelfristning med spjuts-och svärdsudd, för att ej dö atrådöd.

Gerda. Frejs gemål.

Gjallarhorn. Heimdals basun; hvars välljud höres genom verlden.

Gimle. Det rena ljusets borg. De saligas hem efter Ragnarök.

Glitner. Forsetes boning.

Gröningasund. (Grönsund). Sundet mellan de danska öarna Seeland, Möen och Falster.

Hagbart. Sagobjelte. Skön Signes älskare.

Havamal. Bokstafligt den Höges (Odins) sång; en samling af gnomer och sentenser, i rhythmisk form, som finns i den äldre Eddan.

Heimskringla. Jordrunden. Verldskretsen.

Hel, Hela. Ett af Lokes olycksbarn med trollqvinnan Angerboda. Dödens Gudinna.

Hildur. En af Valkyrierna, Krigets Gudinna.

*Häger. »Glömskans häger.« Jemför Havamal, str. 14.
*Höder. Mörkrets Gud. — Balders blinde broder och, genom Lokes anstiftan, äfven hans mördare.

Idavallen. Gudarnas mötesplats i den gyldene tiden,

och äfven efter verldsförnyelsen.

Iduna. Brages gemål. Ungdomens eviga Gudinna. Jotunheim. Jättebygden, Utgårda-Lokes bostad.

*Jumala. Finsk Gud. — Finska namnet på Gud är ännu Jumala.

*Lofn. Äktenskapets Gudinna.

Loke. Det ondas Gud. Utgårda-Loke heter han, såsom boende i Jotunheim, verldens yttersta trakt.

*Megingjard. Styrkans bälte, Thors gördel.

Midgårdsormen (Jormungand). Broder till Hel och Fenrisulfven. En väldig drake, som, ur hafvets djup, med sin svans omslingrar hela jorden.

Mimer. Ägare af Vishetsbrunnen, vid den rot af Yggdrasil, som går till Hrimthurserna.

*Morven. Norra Skottland.

Muspelhem. Suturs rike. Eldens region.

Muspels söner. Lågorna.

Nanna. Balders maka. Nastrand. Likstranden. Mörkrets och fasans borg i underjorden.

Nidhögg. En ryslig drake, som evigt gnager på der rot af Yggdrasil, som går till Niflhem. Niflhem. Töckenverlden. Köldens region.

*Nidingsstänger. Ett slags skampålar fordomdags. Nornor. Ödets Gudinnor: Urd, Verdandi och Skuld, symboler för det Förflutna, Närvarande och Tillkommande.

Odin. Den förnämste af Gudarna. Den nordiska mythens

Ragnarök. Verldens undergång. — Gudarnas skymning. Ran, Rana. Hafvets Gudinna. — Ägirs maka.

Rota. En af Valkyrierna.

Saga. Historiens Gudinna. Seming. En af Odins söner.

Sigurd Fafnersbane. Sigurd (i Tyska sagor: Sigfried:), draken Fafners baneman, var son af Volsungen Sigmund.

*Sikelö. Sicilien.

Skinfaxe. Hästen med den »skinande manen«. Dag kör honom. Dags moder, Natt, far förut med Rimfaxe, som daggstänker jorden med skummet af sitt betsel.

Skuld, Skulda. Framtidens Norna.

*Sleipner. Odins häst.

Solundar-ö. Vid utloppet af den norska Sognefjorden ligger en grupp af öar, som heta Solundar-öarna. Yttre-och inre-Sulen äro de största.

Surtur. Eldens Gud; den sydliga verldens beherrskare.

Sögvabäck. (Bokstafligt den djupa, strömmande bäcken.) Sagas boning.

*Thrudvang. Thors borg i Valhall. Urd, Urda. Det Förflutnas Norna.

Urdarbrunnen. Urdas brunn, vid den rot af Yggdrasil, som går till Asgård. Tidens källa.

*Vala. Spåqvinna. Hennes ryktbara profetiska sång är

Völuspá, den rhythmiska Eddans hufvuddigt.

Valaskjalf. Vales (i luften sväfvande) borg; tillika Odins thronsäte.

Valfader. Binamn för Odin, såsom ägare af de på valplatsen fallna, hvilkas halfva antal dock tillhör Freija.

Valhall. Gudars och Einheriers himmelska boning.

Valkyrier. Strids-jungfrur, som på valplatsen utse dem, hvilka äro värdiga för Valhall. Vanadis. Freija. — Egenteligen den väna (sköna)

Gudinnan.

*Var. Edernas Gudinna.

*Vargr i Veum. Tempelskändare.

Vaulund. »Nordiska sagans Vulkan«. Mythisk hjelte och konstnär.

Vegtamsqvida. (Vandrarens qväde). En af sångerna uti den rythmiska Eddan.

Vidar. Odins evigt tigande son. Tystnadens Gud. Näst Thor den starkaste bland Asarna.

Vigrid. En slätt af hundrade mils utsträckning åt alla

håll; Gudarnas stridsplats vid Ragnarök.

*Vingolf. Freijas borg. — Vanligen anses Vingolf för Gudinnornas gemensamma boning, i hvilken Freija hade sin sal: Folkvang.
Yggdrasil. En underbar Ask med trenne rötter. Tidsträdet.

Yggdrasil. En underbar Ask med trenne rötter. Tidsträdet. Ymer. Den ofanteliga Hrimthursen, af hvars kropp Gudarna skapat verlden.

*Ägir. Hafvets Gud. Ägirs döttrar äre böljorna.

*Öder. Freijas gemål.

^{*} De på sådant sätt utmärkta förklaringar ä ro af skalden sjelf och äro i separatupplagorna af Frithiofs Saga under texten bifogade såsom noter.

Kurzgefaßte Grammatik

der

schwedischen Sprache.

Von

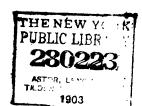
Leo Silberstein.

Frantfurt a. M.

Berlag von Chr. Winter.

1872.

1/

Vorrede.

Vorliegende Grammatik, — welche zunächt nur eine Art wissenschaftlicher Borschule zu der von Gottfried von Leinburg herausgegebenen und nun gleichzeitig neuerscheinenden Frithioss-Sage sein, ihrer ursprünglichen Bestimmung und deßfallsigen Anlage nach also mehr die Prolegomena zu einer künftigen, ihr hoffentlich auf dem Fuß folgenden größeren Grammatik einer mit unserer eigenen so nahe verwandten und schon darum für uns interessanten Sprache liefern sollte, — betrachte der geneigte Leser vorerst als eine Studie, als einen Tribut, welchen der Berfasser auch seinerseits dem großen schwedischen Dichter auf deutschem Boden darbringen wollte.

Als eine Studie sollte der schückterne Bersuch das nur möglichst gedrängt dargelegte Resultat dessen sein, was er auf diesem Gebiete im Grunde mehr gedacht als geschrieben, für die nächste Jukunst mehr entworfen, als für die Gegenwart schon als fertig dargelegt und hiermit schon das Bedürfniß, die Nothwendigkeit andeuten, daß und wie eine Grammatik, auch schon in die ser Fassung, durchgehends dem Machtgebot der Kürze nothwendig sich fügend, von dem schablonenmäßigen Juschnitt der Legion anderer lichteren, dunneren Gewebes sich fernehalten müsse.

Aber auch darin sollte dem Zwede des Buches entsprochen werden, daß einmal die nothwendigen grammatischen Beispiele oder Belege, so weit es anging, aus der Frithjoss-Sage selbst entnommen; dann wie in dem Glossar dazu, das durchscheinende, oft genug an sich schon so klar ausgeprägte, deutsche Element in der gegebenen Sprache, möglichst seisgesprägte, deutsche Element in der gegebenen Sprache, möglichst seisgesprägten und gerade dadurch das Wesen und der Charakter der schwesdischen Sprache als einer deutschen, nur in dem ewig gestaltenden Gange der Geschichte individualisieren, durch Grammatik und Wortbildung geschützten, Sprache überall mit Rachdruck hervorgehoben werde.

Ob und in wie weit dies dem Berfasser — welcher eine Reihe von Jahren die geschichtliche Entwicklung der indogermanischen Sprachen, unter diesen vorzugsweise die der standinavischen, in Grammatif und Wortschap neben seiner amtlichen Stellung zu seinem eigentlichen (und Lieblings-) Beruse gemacht — bei vorliegender kurzgesaften Grammatif wie bej dem ihr sich anschließenden Glossar gelungen und er dabei der zu behandelnden Sprache selbst gerecht geworden, wird der Einsicht der Sachkundigen wohl nicht entgehen, wie er nur von diesen jede wohlmeinende und gründliche Belehrung über die Mängel der Arbeit mit Dank annehmen wird.

Rur dem ihm von vornherein eng zugemessenen Raum des Ganzen ift es zuzuschreiben, daß er stellenweise, namentlich aber, und zu seinem Bedauern, bei der so wichtigen, in den Geist der gegebenen (und im Grunde jeder) Sprache tief eingreisenden Lehre von den Präpositionen abbrechen, die eingehendere Behandlung dieses wie des übrigen grammatischen Stosses der oben berührten aussührlichen Grammatis sich vorbehalten mußte; insofern aber in dem Glossar die dahin gehörigen Wörter mit ausgenommen, dürste diesem Umstand einigermaßen Rechnung getragen sein.

So möge nun dieser schwache, in der That aber aus dem redlichsten Streben, die Kenntniß dieser herrlichen, schon ihrer reichen, und zu größten Theil noch ungehobenen Literaturschätze wegen so wichtigen Sprache nach Kräften zu verbreiten und zu fördern, hervorgegangene Bersuch einer wohlswollenden Beurtheilung der Kenner, einer günstigen Aufnahme des Publikums sich erfreuen.

Und hätte er, der die schönsten, ihm unvergeßlichen Tage seiner Studienjahre, auf Gottsried von Leinburg's Anregung, auch dieser Sprache gewidmet, vorerst nur Etwas, wohl gar auch etwas Besseres oder doch nur so viel zum Studium, zur besseren Würdigung der Sprache, der »ärans och hjeltarnas spräk,« wie Tegner selber sie nennt, beigetragen, daß der Abriß zur Grammatif zur Erwartung der Grammatif berechtigte, so würde für sein redliches Streben schon belohnt, für seine nachmals umfassendere Arbeit um so ausgemunierter sich fühlen

Frankfurt a. M., im September 1872.

I. Hauptstück.

Formenlehre.

Von den Buchstaben und ihrer Aussprache.

Die acht und zwanzig Buchftaben der fowedischen Sprache, welche man, wie gewöhnlich, in Bocale (Selbftlaute, Sjolfljud) und Consonanten (Mitlaute, Modljud) eintheilt, folgen in dieser Ordnung auf einander:

a) Bon ben Bocalen.

Die Bocale a, i, u, y, a und a, meiftens auch ö, behalten im Gangen ebenfo wie im Deutschen ihren naturlichen Laut.

a lautet wie a in war: han var, er war; mager, mager; kant,

Rante; rand, Rand; rasa, rajen.

i lautet wie i (furz) in: mild, milbe; ringa, gering; finger, Finger; pligt (plikt), Pflicht.

i lautet wie i (lang) in: Ni, Sie; wie in: nie; fira, feiern; sida,

Seite; krig, Krieg; gripa, greifen.
y lautet wie it (lang = üh) in: frysa, frieren; flyta, fließen; dygd, Tugend; hyra, Miethe, Heuer; lyra, Leier.

y lautet wie it (furg) in: hydda, Sitte; krycka, Kriide; flytta,

wohin gieben; krydda, würzen.

a lautet wie o (annähernd bem englischen Tiefton aw -, in awe, a in all, fall, oder ought): âtta, act; hål (= engl. hole) Loch; lån, Anleihe (= engl. loan).

ä lautet wie ä in: allmän, allgemein; män, Männer; bräde, Brett;

brama, verbramen; grans, Grange; har, beer; kampa, fampfen.

o lautet wie o in: hojd, Sobe; hora, horen; ho, Beu; los, los, öde, öbe; öfva, üben.

u lautet wie u in: furu, Ficte, Föhre; frukt, Frucht; dunkel, dunkel; dugtig, tuchtig; grund, Grund; hund, hund; mun (mund) Mund; nu, nun.

Aum. In sju, sieben, hat es im Munde des Schweden einen eigenthümlich, in einen Kasallaut sich trübenden, dem Worte Schuh ähnelnden Laut. Aum. is wird immer getrennt ausgesprochen: sonds, Feind, lies si-onds. In kyrks, Kirche, fyrstio, vierzig, lautet y wie 8, und in tjus, Dieb, lautet u wie ü. Uebrigens sprechen die Schweden insgemein u wie das französische a.

Der Bocal e lautet geschloffen wie e in ehe = franz. été, wenn es allein ober mit einem einfachen Confonanten eine Splbe ausmacht: se. feben; ren, rein; men, aber; ben, Bein.

Dagegen beller, mehr wie a:

1. in den mit der Borfilbe er = deutsch er - ankautenden Wörtern, als: 'erfara, erfahren; erhålla, erhalten; erkänna, erfennen; ernå, er-

2. in Wörtern, die mit rl, rld auslauten, als: perla, Perle; verld,

3. in den Wörtchen: det, das; der, da (= engl. there), med, mit; gerna, gerne; jern, Eisen; gerning, That; hjerna, Gebirn; fjerde. Dierte 2c.

Rurzes o lautet offen wie in Elle, wenn es mit einem doppelten Mitlaut begleitet ift, als: herre, Herr, Plur. herrar; eller, oder; fjer-

ran, fern.

Geschloffen dagegen, wie in Bett, fett:

a) in den abgeleiteten Zeitformen derjenigen Berba, welche im Infinitiv ein gebehntes (gefcoloffenes) e haben, als: le, laceln; lett, gelachelt; se, feben; sett, gefeben; bese, befeben; besett, befeben; ske, gefchen; skedd, gefchehen;

b) in dem Reutrum derjenigen Adjectiva, die in dem gemeinschaftlichen (mannlichen und weiblichen) Befchlechte ein helles (gefchloffenes) e haben,

als: bred, breit, bredt; utredd, entwidelt, utredt;

c) in Wörtern, die auf em endigen und in den dazu gehörigen Formen, z. B. in hem = heim, heimath; hemma, zu hause; rem, Riemen; remna, Rif, Spalte; remsa, Streifchen; beck, Bech; becka, pichen; eld, Feuer; elda, heizen; eldfast, feuerfest; krets, Rreis; spets, Spike; spetsig, spikig; spett, Spieß; spetta, spießen; skepp, Schiff; skeppa, ichiffen; bredd, Breite; tenn, Zinn; strek, Strich, Streich; redd, Rhede.

Und endlich

buntel und wie unterdrudt in tonlofen Sylben, als in: fallen, gefallen; natten, die Racht; tappen, der Zapfen; talet, die Rede; taget, ber Griff; hallet, die Entfernung; hoppet, die Hoffnung, ber Sprung. o bat einen zweifachen Laut:

a) einen, bem ichwedischen Munde eigenthümlichen, zwischen o und ou in der Mitte liegenden Laut: fot, Fuß; hof, Huf; mor (contrab. aus

moder) Mutter; bot, Bulfe.

b) Dagegen lautet es wie ein gedehntes & (= engl. aw) in folgenden Wörtern: hof, hof; lof, Erlaubnig; rom, Rum; dof, bumpf; ofvan, (baber auch afvan) oben; skof, bestimmte Zwijchenzeit; skrof, Rumpf; sofva, schlafen; klofva, (daneben klåfva) Kloben; kona, liederliches Frauenzimmer; dann

in Wörtern vor rl: sorla, raufden; morla sprudeln; porla, dagi-

lorta, besudeln; korla, röcheln; ferner:

in folgenden Wörtern: honom, ihm, ihn; konung, König; honung, Honig; kol, die Rohle; (aber kål, der Kohl); kora, kühren, wählen; vilkor, Bedingung; orden, Orden; ordning, Ordnung; moln, Wolke; dold, (v. dölja) verstedt; rodnad, Röthe; tjog, Stiege (Anzahl von zwanzig); in (väl-) boren, (wohl-) geboren; in den Endiplben — om, — on, — op, — or, — ot; endlich:

in den in der schwedischen Sprache eingebürgerten Fremdwörtern:

lord, hord, despot, alkov u. a. m.

Rurges o bat einen geschloffenen Laut :

a) vor einem doppelten Consonanten in den Zeitsormen derjenigen Zeitwörter, die im Insin. mit gedehntem o ausgehen, als: tro, glauben; trott, geglaubt; do, wohnen; jag u. s. w. bodde, ich wohnte (du wohntest u. s. w.); sko, beschuhen, skodde;

b) in den Endungen (der Subst. und Abject.) auf om, omme, omma, als: gom, Gaumen; tom, leer; dom, Urtheil; from, fromm; lomm, Lauchente; stomme, Rahmen; blomma, Blume; slom, der Stint;

c) in folgenden Wörtern: oxe, Ochs; bonde, Landmann; foster, Frucht; hon, sie (Sing. Fem.); hosta, husten; moster, Tante; ond, böse; onsdag (eig. Odins Tag) Wittwoche; orm, Schlange; socken, Kirchspiel; otta, Frühstunde; Prost, Probst u. m. a.

b) Bon ben Confonanten.

b behalt seinen natürlichen weichen Laut: bad, Bab; baka, baden; bi, Biene; so auch bei bessen Berdopplung: drabba, treffen, schlagen;

ebb, Ebbe; gabb, Gespötte; klabb, Rlot.

c lautet vor e, i, y wie ß, sonst immer wie k; z. B. Cell, Zelle; cider, Cider; Cistern, Cisterne; cabal, Cabale; capucin, Capuciner; corps, Corps; ck geschärft wie im Deutschen: lycka, Glüd; backe, higel; block, Blod; blicka, bliden; flicka, sliden; hacka, haden; lack, Lad; och, und, ließ ock; ock, auch.

d lautet, jum Unterschied von t, immer weich, als: dadel, Dattel; dag, Tag; damm, Teich, Damm; bod, Heide; lada, Schene; låda,

Labe: mod. Muth: moda, Dlübe.

Mum. 1. dt, womit bie Neutra ber Abj. und bie Partic. ausgehen, als: godt, gut; gjordt, gemacht, gethan; bomaldt, bejagt; sagdt, gejagt; wird immer wie t ausgesprochen.

In dem mouislirten Anlaut dj in: djefvul, Teufel; djerf, dreift; djur, Thier; djup, tief, ift nur das j hörbar, während d fast ganz unterbridt wird.

f behalt seinen natürlichen Laut; nur im Auslaut, als in: dof, schwül; dref, Getriebe; grof, grob; lif, Leben; lof, Erlaubniß; naf, die Rabe erweicht es zu w, ebenso wird es in Berbindung mit v (hafva, kalfvar u. m. a.) nicht gehört.

g lautet wie das deutsche g in gut, gar, oder wie in: arg, targ :

a) vor a, o, u, å und einem Consonanten, als: gå, gehen; god, gut; grof, grob; brygd, der Brau; bugt, Bucht; bygd, Gegend; dygd, Tugend; suga, saugen; bog, Bug; sigte, Gesicht;

b) vor e und i in furzen tonlosen Eudsplben; z. B. trogen, treu; mogen, reif; prygel, Prügel; regel, Regel; fågel (fogel) Boget; svåger, Schwager; sägen, die Sage; tygel, Zügel; tågig, suserig; skogig, waldig; kalkig, faltig;

c) wie deutsches j: vor den weichen Bocalen y, &, ö, als: bogara, begehren und dessen Composita; gynna, gewogen sein; bogynna, anssangen; gyokla, gauteln; gyttja, Schlamm; gömma, verwahren; göra,

thun; gast, Gaft; gasa, gahren; garda, jaunen;

d) vor e und i in einer geschärsten und tonlosen Endsulbe: genom, burch (vgl. hiezu dan. igjennem): gemen, gemein; gilla, billigen; gifta,

beirathen; gissa, vermuthen u. f. w.

Rach l und r in berselben Stammsplbe wird es mouillirt ausgesprochen; als: berg, Berg; borg, Burg; färg, Farbe; korg, Korb; märg, das Mark; torg, der Marki; sorg, Sorge; elg, Clennthier; sälg, Palmweide; bälg, Balg.

Unmittelbar vor j ist es stumm, wie in: gjort, gethan; gjuta,

gießen; begjuta, begießen; afgjord, abgemacht.

gn am Ende der Sylbe lautet wie ngn, also mit vorgeschlagenem, mit auszusprechendem n, als: hägn, Befriedigung; lugn, Bindstille; ugn, Ofen; lögn, Lüge.

h behalt seinen natürlichen Laut, wird aber in Wörtern, welche mit

hy anlauten, nicht gehört.

j lautet im Bangen wie im Deutschen.

k lautet meist wie im Deutschen; nur vor den weichen Bocalen e, i, y, ä, ö, wenn sie zur Stammsplbe gehören, etwa wie tj, so z. B. in ked, kedja, Kette; kind, Wange; kinka, weichlich sein; kyla, kühlen, die Kühle; källa, Quelle; kämpa, kümpsen; känna, kennen; kär, lieb, theuer; köp, Kauf; kött, Fleisch.

l bleibt im Gangen unverändert: nur in karl, Mann (Rerl) und vorld, Welt, wie auch in allen mit lj anlautenden Wörtern bleibt es

ftumm.

m, n erleiben keine Beränderung in ihrer Aussprache; nur in hämnd, Rache; nämnt, genannt (von nämna) wird n übergangen.

p behauptet auch im Schwedischen feinen harten Laut, welcher in feiner

Berdoppelung, wie im Deutschen, geschärft wird.

q ericeint in steter Berbindung mit v, die Aussprache von qu aber beibehaltenb.

r lakt feine weitere Bemertung au.

s erheischt immer schärferen Laut, mehr beutschem ß sich anschließenb; abweichend bagegen stj —, sj — und skj — in welchen Anlauten die selben immer, sk — aber nur vor den weichen Bocalen, in den Sch saut schweizen; so in stjolpa, umfitizen; stjorna, Stern; stjäla, stehlen; skjuta, schießen; skifva, Scheibe; skilja, scheiden; skæ, gescheben; skägg, Bart; skälfva, schaudern; skär, Klippe u. a.

t bewahrt, wie p, seinen harten Laut und erweicht nur in der Endung tion fremder Wörter nach einem Mitsaute, z. B. in lektion zu sch, während es nach einem Selbstlaut, z. B. in nation, demselben Laut t

voricilägt (tich).

- v ift ganz das deutsche w: vind, Wind; vinna, gewinnen; vacker, wader; vagn, Wagen; vanna, Wanne; val, Wahl; verk, Wert; vinter, Winter; väder, Wetter.
 - x fallt mit bem beutichen Laute gujammen.
- z kommt nur in fremden, im Schwedischen übrigens langft eingebürgerten Wörtern vor und lautet mehr wie f.

Fon der Betonung.

Die Lehre von der Betonung der Sylben und Borter läßt fich im Befentlichen auf folgende Regeln gurudführen:

1. Im Allgemeinen gilt als Regel, daß jedes, ein — ober mehrsiylbiges, Wort in der Aussprache eine Sylbe (zusammengesetzte Wörter auch oft zwei Stellen) hervorhebt, welche Betonung aber theils eine höhere (mit dem Acutus'), theils eine tiesere oder schwerere (mit dem Gravis') je nach der Art und ethmologischen Bedeutung der Sylben, sein kann.

Aum. In ber Schriftsprache werben beibe Accente gwar nicht gebraucht, wohl aber in ber Rebe, wie 3. B. in ber beutichen und ber englischen Sprache unterfichieben.

2. Uebereinstimmend mit der deutschen Betonung gilt überhaupt als Regel, daß einfache Wörter den Ton auf der ersten, als der Stammsspilbe, haben, bei welchen Wörtern der an das Ende derfelben antretende bestimmte Artikel deßhalb als blobe Sufsige tonlos deidet; so betonen sich in beiden Sprachen gleich: man = Mann; mannen = der Mann; den gode (a) männen, der gute Mann; bälte = Gürtel: dära, tragen; bättra = bessern; dämpa = dämpsen; görande, thuend, mächend; dägligen, täglich; hörsam, gehörsam; hinderlig, hinderlich.

Die Die Grund be Deu tung des Wortes andeutende, durch Flexion unbeeinträchtigte, Stamm- oder Grundsplbe wird durch jene geschützt, daher auch bei nachmaliger Erweiterung des Wortes immer noch betont und so erklärt die Betonung der einen Splbe die Richtbetonung der andern, als der minder wesentlichen, weil nur die Stammsplbe modificiren-

den, von felbft.

3. Hieran schließt und hieraus erklärt sich die weitere Regel, daß die erste Sylbe der zweilylbigen Compar. und Superlative, wie in: bättre, bester; hostigare, hestigare, höstre, höher; lägre, niedriger (von läg); skönare, schöner; skönaste, schöneste, schöner; yngre, jünger (von ung, jung); ytterligare, weiter; ytterst, äußerst; jo wie im Algemeinen die auf die Ableitungs-Sylben el, en, er, isk ausgehenden Wörter, als: bindel, Binde; bödel, Büttel; känsel, Gesühl; blomster, Blume; bygel, Bügel; bolster, Polster; vatten, Wasser; drogen; dregel, Greifer; enkel, einsach; drucken, (be-) trunken; luden, rauh; lumpen, lumpig; inbillsk, eingebisdet; kubisk, kubisk, nordisk, nordisk u. a. m. den Ton auf der ersten Sylbe behalten.

- 4. Dagegen rüden, abweichend von deutscher Betonung, gewisse. mehrsplige Abj. auf lig, als: ordentlig, ordentlich; ogentlig, eigentlich; fullkomlig, volltommen, den Ton auf die zweite Sylbe; während, mit dem Deutschen wiederum übereinstimmend, die auf era endigenden Berba; als: värdera, tagiren; qvittera, quittiren; rogera, regieren; traktera, bewirthen u. a. a. die Schlußsylbe betonen.
- 5. Dem beutschen erei sich anschließend rücken die Reutra auf eri den Hochton auf diesen letzten Bocal, wie in: bageri, Bäderei; bodmeri, Bodmerei; bryggeri, Brauerei; bränneri, Brennerei; tryckeri, Druderei; rytteri, Reiterei.
- 6. Jurüdgebrängt aber wiederum auf die vorlette Sylbe der weiblichen Ausgänge auf inna, 688a, 188a. wie in furstinna = Fürstin; grefvinna, Gräsin; herdinna, Hithi; prostinna, Pröpstin; abbedissa, Aebtissin; profetissa, Prophetin und ebenso der auf ska. als: bolerska, Buhlerin; mölnerska, Müllerin; sömmerska, Nähein; tvätterska, Wäschein, Waschen, Begichnung kokerska, Köchin u. a. ä. legt sich der Ton hier als Gravis auf den, den Uebergang zur weiblichen Bezeichnung eigentlich vermittelnden, Bocal e oder i.
- 7. Zusammengesette Haupt-, Eigenschafts- und Zeitwörter behalten insgemein den Ton auf der ersten, als der Stammsplbe, als in: brännpunkt, Brennpunkt; drömsyn, Traumgesicht; eldprof, Feuerprobe; färgträ, Härbeholz; lägbent, turzbeinig; kortsynt, turzsichtig; korsvis, treuzweise; öfverse, übersehen, nach-, durchsehen; oder rücken ihn auf das zweite Wort: underkufva, unterjochen; underhandla, unterhandeln; so zwar fosterland, Vaterland; aber fosterlands kärlek, Vaterlandsliebe; ungdomsvänner, Jugendfreunde.

Bon ben tonlofen Sylben.

Unbetont, wie in der Regel auch im Deutschen, sind die mit den deutschen meist auch in ihrer Bedeutung zusammensallenden Borsplen: de —, ge — und — för — (ver —, zum Unterschied von före — = vor —), als: beredd, bereit, bereitet; dekänna, bekennen; befara, beschienen; beskjuta, beschießen; beskydda, beschießen; gemen, gemein; gestalt, Gestalt; gesäll, Geselle; förakta, verachten; fördömma, verdammen; förse sig, sich versehen (aber förese, vorher sehen); fördomma, abhanden kommen, wegkommen (aber förekomma, zuvorkommen, vorsallen); fördöna, verbinden (köredöpa, vorlausen).

Bet gewissen Partikeln, z. B. emellan, zwischen, inter; igenom, burch, per, ruht der Ton, der Regel gemäß, auf der Stammsplhe; während z. B. in deraf, davon, der jedesmalige Sinn über davon (deraf) und

bavon (deraf) allein entscheidet.

Vom Artikel.

I. Bom unbestimmten Artitel.

Der unbestimmte Artitel ift für das mannliche und das weibliche Geschlecht: en; für das sächliche: ett; beibe werden nicht beclinirt; 3. B. en fader, ein Bater; en moder, eine Mutter; ett barn, ein Kind.

II. Bom bestimmten Artitel.

Er besteht in den Endsplben —en oder —n für Masculina und Feminina, und —et oder —t für die Neutra. Die Declination dieser Endungen ift folgende:

Singular.

	Masc. Fem.		
Nomin.	en ober n.		
Gen.	ens ober ns.		
Dat Mec	an ober n		

Reutra.
et oder t.
ets oder ts.
et oder ts.

Plural.

Romin.	ne (na) na (ne)
Gen.	nes (nas) nas (nes).
Dat., Acc.	na (ne) na (ne).

na (ne) oder en. nas (nes) oder ens. na (ne) oder en.

Im Singular wird —en und —et an diejenigen Masc. und Fem. angehängt, welche auf einen Consonanten oder auf ein i ausgehen; die Reutra aber erhalten et.

Beispiele zur Beranschaulichung und Uebung. (Aus ber Frithjofsfage.)

Sing.

Rosen, f., die Rose, kronan, f., die Arone, stormen, m., der Sturm, knoppen, m., die Anospe, läppen, m., der Adler, örnen, m., der Wolfer, molnet, n., die Wolfe, axet, n., die Aehre, spjutet, n., der Spieß, kornlandet, n., das Kornseld, biet, n., die Biene,

Den Umlaut erhalten :

fader, Bater, moder, Mutter, dotter, Tochter,

Plur.

roserna, die Rojen.
kronorna, die Stürme.
stormarne, die Stürme.
knopparna, die Lippen.
örnarne, die Woler.
molnen, die Wolfen.
axen, die Aeren.
spjuten, die Spieße.
kornländer, Kornselber.
biena, die Bienen.

fäder, Bäter. mödrar, Mütter. döttrar, Töchter. Sing. son, Sohn, bonde, Bauer, man, Mann,

natt, Nacht, stad, Stadt, ledamot, Mitglieb, Blur. soner, Sohne. bonder, Bauern. man, Leute. männer, Chemänner. nätter, Rächte. städer, Stöbte. ledamöter, Mitglieber.

Den Umlaut mit Berdoppelung des auslautenden Consonanten erhalten:

bok, Buch, fot, Fuß, rot, Wurzel, böcker, Bücer. fötter, Füße. rötter, Wurzeln.

Öga, n., Auge, bilbet ben Pl. ögon, Augen öra, n., Ohr, bilbet ben Pl. öron, Ohren

und mit dem bestimmten Artifel: ögonen, öronen.

Ganz unregeimäßig, aber dem deutschen Umlaut sich annähernd, bilden gås, f., Gans den Plur. in gäss, Gänse. lus, f., Laus """löss, Läuse. mus, f., Maus """möss, Mäuse

Yon den Nominen.

Fom Substantivum.

Bei den Substantiven nimmt man nach den verschiedenen Endungen im Plural fünf Declinationen an, deren Casus-Endungen folgendes Schema übersichtlich darstellt:

1	1.	2.	8.	4.	5.
Sing. N. D. A.	a			_	_
❸.	2.8	—s	—в	8	s
Plur. N. D. A.	-or	ar	er	n	
(8.)	-ors	ars	ers	-ns	—в

Eritt hieran der bestimmte Artifel, jo ergeben fich folgende Endungen:

•					
	1.	2.	3.	4.	5.
Sing. N. D. A.	an	en	-en. et	t	-n, et
₭.	-ans	ens	-ens, ets	—ts	-ns, ets
Plur. N. D. A.	-orna	arne	-erna	na	-ne(a)en
₭.	ornas	- arnes	- ernas	-nas	-nes (as)
			1		ens

Allgemeine Bemerfungen.

Der Genitiv wird in der Regel durch s bezeichnet, welches sowohl unmittelbar an das Wort jelbst, als an den bem Substantiv angehängten

bestimmten Artisel tritt (kronas — kronans; kronors, kronornas). Die andere mittelbare Bezeichnung des Genitivs geschieht durch die Praposition af (von).

Der Dativ fällt insgemein, wie aus obigem Schema ersichtlich, mit Rom. und Acc. zusammen. Besonders bezeichnet wird nach Umständen

auch er vermittelft der Brapofition at oder for.

Erfte Declination.

Bu ihr zählen alle auf -a ausgehenden, meift auch weiblichen, Hauptwörter, welche im Plur. auf — or, mit dem Artikel also auf — orna, endigen. Ausgenommen hiervon find nur: dricka, Getränke (Bier); hjerta, Herz; öga, Auge und Gra, Ohr.

I. Ohne Artikel.

Sing. R. D. A. blomm-a, Blume,

S. blomm—as, Blume, Piur. R. D. A. blomm—or, Blumen,

B. blomm—or, Blumen.

II. Mit dem bestimmten Artikel.

Sing. R. D. A. blomm-an, die Blume,

. blomm-ans, ber Blume,

Blur. R. D. A. blomm-orns, die Blumen, G. blomm-ornss, der Blumen.

III. Mit dem bestimmteren Artikel.

Sing. R. D. A. den blomma, oder blomman, die Blume,

G. den blommas, oder blommans, der Blume,

Biur. R. D. A. de blommor, ober blommorna, die Blumen, G. de blommors, ober blommornas, der Blumen.

Zweite Declination.

Im Gegensatz zu der ersten, welche nur vocalischen Ausgang und Feminina kennt, gehören zu dieser Wörter von verschiedenen Endungen sowohl mit Consonant als mit Bocal und so auch von verschiedenem Geschlechte, nur keine Reutra.

Beifpiele.

I. Ohne Artikel (Pl. —ar).

1. Sing. N. D. A. konung, König,

Blur. N. D. A. konung—ar, Königs,

G. konung-ars, Ronige.

II. Mit dem bestimmten Artikel.

2. Sing. N. D. A. konung-en, der Rbnig, G. konung—ens, des Königs,

Plur. N. D. A. konung—arne, oder na, die Könige, G. konung—arnes, oder nas, der Könige.

hierher gehören alle hauptwörter auf -ing, -ung, -om, -omme, -el, -en, -er; und folche mit Bocal endende oder einsplbige, wie: a, Fluß; sjö, See; vrå, Wintel; så, Zuber.

Dritte Declination (Plur. — er, — r).

bier find die Masculina am gablreichsten und hieher gehören auch bie Wörter, welche bereits vor der ersten Declination als den Umlaut annehmend (wie bok, fot u. f. w.) aufgeführt worden find.

Die hier in Betracht tommenden Endungen find für die Masculina: -ar; für die Feminina: -else; -het (= beutich -heit, -keit), -nad; -skap (= beutich --fcaft); für bie zwei- und mehrfplbigen

Neutra: — i.

I. Ohne Artikel.

Sing. R. D. A. sak, Sache,

B. saks, Sache, Blur. R. D. A. sak-er, Sachen,

8. sak - ers, Sachen.

II. Mit dem bestimmten Artikel.

Sing. R. D. A. sak-en, die Sache,

B. sak-ens, der Sache, Plur. N. D. A. sak -erna, Die Sachen,

B. sak-ernas, der Sachen.

III. Mit dem bestimmteren Artikel.

Sing. R. D. A. den sak-en, ober sak-en, die Sache,

8. den sak-ens, ober sak-ens, ber Sache,

Plur. N. D. A. de sak-er, oder sak-erna, die Sachen, B. de sak-ers, ober sak-ernas, ber Sachen.

Bierte Declination (Plur. -en, -n.)

Eigen ift dieser Declination, daß hier alle Wörter auf einen Bocal und zwar größtentheils auf (tonlojes) e endigen; hierher gehören auch die aus Participien hervorgebenden, baber auch auf unbetontes e ausgehenden Substantiva, als: anhâllande, Anhaltung (eigentlich das Anhalten); förhållande, das Berhältniß (das Berhalten); författande, die Berjassung; förfärdigande, die Berjertigung (das Berfertigen); utlåtande, die Aeußerung, Auslassung; fullföljande, pådrifvande, der Betrieb (das Betreiben) u. a. m.; hierher gehören ferner die beiden bereits ermähnten Neutra öga und öra, welche den Plural ögon und öron und mit dem Artifel ögonen, öronen nach beutscher Beise bilben.

I. Ghue Artikel (Plur. -n.)

Sing. R. D. A. vittne, Zeuge,

. vittne-s, Zeugen,

Plur. N. D. A. vittne-n, Zeugen, G. vittne-ns, Zeugen.

II. Mit dem bestimmten Artikel.

Sing .- R. D. A. vittne-t, ber Beuge,

Blur. R. D. A. vittne—ts, des Zeugen, Plur. R. D. A. vittne—na, die Zeugen,

G. vittne-nas, ber Beugen.

Fünfte Declination (Phur. bem Sing. gleich).

Hier unterscheidet man einsach zwei Ausgänge und beibe entscheiden das jedesmalige Geschlecht: die Wörter auf —are (= deutsch —er) find durchgängig Masculina, die auf einen Consonanten ausgehenden Neutra; und wie —are mit der deutschen Endung —er, wie in arbetare, Arbeiter; lärare, Lehrer; tjenare, Diener; fiskare, Fischer; mäklare, Mäkler; bägare, Becher; mörsare, Mörser, zusammenfäll, so tritt in den Endungen beider Sprachen auch noch die Analogie zu Tage, daß in beiden der Plural dem Singular gleich bleibt.

I. Ohne Artikel.

Sing. R. D. A. lärare, Lehrer,

S. larare -s, Lehrers,

Blur. R. D. A. lärare, Lehrer,

G. larare-s, Lehrer.

II. Mit dem bestimmten Artikel.

Sing. R. D. M. larare-n, ber Lehrer,

G. lärare—ns, des Lehrers, Blur. N. D. A. lärar—ne, die Lehrer,

G. lärar—nes, der Lehrer.

III. Mit dem bestimmteren Artikel.

Sing. R. D. A. den lärare-n, ob. lärare-n, ber Lehrer, G. den lärare-ns, ob. lärare-ns, des Lehrers,

Plur. R. D. A. de lärar-ne, bie Lehrer,

G. de lärar-nes, ber Lehrer.

hierher gehoren bie beim Umlaut bereits erwähnten Bbrter gas, lus, mus u. j. w.

Fom Adjectivum.

Im Allgemeinen gilt als Regel, daß Masculinum und Femininum eine gemeinschaftliche Form haben, an welche aber das Neutrum als Unterscheidungszeichen ein t, bei einsplöigen und auf einen Bocal ausgehenden Abjectiven tt hängt; also grön, grün, masc. und fem.; grönt, neutr.; tät, dicht, masc. und fem.; fen.; neutr.; aber blå, blau; grå, grau, masc. und fem.; neutr. blå—tt, grå—tt; fri, frei, masc. und fem.; fritt, neutr.; und nur die auf —en, wie lit—en, trogen, bilden wiederum lit—et, trog—et.

Andere, welche auf ein t mit vorhergehendem Consonanten endigen als: stolt, ftola; fast, fest; kort, tura, bleiben im Reutrum unverändert.

Declination bes Abjectivs ohne Artifel.

M.	წ .	₩.
Sing. N. D. A. god, gut,		godt.
. gods,	gods,	godts.
Plur. R. D. A. gode,	goda,	goda.
Ø. god-−es,	god—as,	god — as.

Declination beffelben mit bem Artitel.

M.	₹.	Ж.
Sing. N. D. A. den god—e,	den god-a,	det goda.
den god—es,	den god-as,	det god-as.
Plur. N. D. A. de god-e,	de god-a,	de god—a.
Ø. de god −es,	de god⊶as,	de god—as.

Gemifchte Beifpiele gur Uebung. (Mus ber Frithjofsfage).

Dagens ljus; den unga ek; månens sken; små hvita händer; ett högt fågelbo; forsens larm; det är skönt; den första blomma; vårens blommor; de sköna blommorna; barnets dagar; en ynglings dagar; mannens mod; ett rikt kornland; ett ömt hjerta; den blanka skifva; de blanka skifvorna; ödets lotter; en konungs krona — drottningarnas herrliga kronor; mergen i stammen; af fädrens ära; ondt och godt; kring bergen; kring den gårdens ägor.

Bon ber Comparation bes Abjectivs.

Derselben Endung wie bei den in beiden Sprachen übereinstimmend außgehenden Börtern der fünsten Declination auf —are (= er) bedient sich die schwedische Sprache zur Bildung des zweiten Grades (Comparativs); so mild, mild, mild—are; skön, schn; skön—are, schöner; und mit Beibehaltung dieses a in are geht die Form des dritten Grades (Superlativs) einsach in-ast über; mild-ast, mild-est, gelind-est; skön-ast, schön-st, am schönsten; kär-ast, theuer-st, am theuersten.

Des Wohlauts halber stoßen die auf die tonlosen Splben al, ol, on, or ausgehenden Adjectiva in beiden Graden den Bocal aus; so gawmal — gamlare, gamlast (jest äldre, äldst); ädel — ädlare, ädlast;

mogen - mogn-are, mogn-ast; säker - säkr-are, säkr-ast.

Indessen bewähren sich — are, — ast doch nicht so durchgreisend im Gebrauch wie die verwandten bentschen Formen; mehrsylbigen Adjectiv und zu Adjectiven gewordenen Participien auf —ad oder —nde fügen sie sich nicht mehr und die Sprache greist zur minder selbstständigen, umschreibenden Bezeichnung durch mera, mehr, und mest, neist, am meisten, welche beibe die unregelmäßigen Grade von mycket, viel, sind.

Folgende Abjectiva werden unregelmäßig comparirt und erhalten:

a) einen Umlaut vor der Endung -re, und -st:

Boi. Comp. Superl. grof, grob, lag, niedrig, gröf—re, läg—re, gröf-st. lång, lang, läng-re, läng — et. små, pl., flein, smärre, smär-st. stor, groß, stör—st. stör—re, tung, somer, tyng—re, tyng—st. ung, jung, yng—st. yng—re, trång, enge, träng—re, träng-st.

b) abweichende Formen:

Boi. Comp. Superl. dålig, jojlecht, sämre, sämst. elak böje, värst. värre, gammal, alt, äldre, äldst. god | gut, bäst. băttre. liten, flein, mindre. minst. mycken, biel, mera, mest. mången, mander, flera, (de) flesta pl. många, viele, \ mehr, mehrere, ((Die) meiften. nära, nahe, närmare, närmast.

Bon den Zahlwörtern.

Die Grundzahlen find:

1, en, masc. u. fem., ett, neutr.	5, fem.
2, två, tu, tvenne.	6, sex.
3, tre, trenne.	7, sju.
4, fyra.	8, åtta.

9, nio (nie).	22, tjugu två (två och tjuge).
10, tio (tie).	30, trettio (tretti).
11, elfva.	40, fyratio (fyrti).
12, tolf.	50, femtio (femti).
13, tretton.	60, sextio (sexti).
14, fjorton.	70, sjuttio (sjutti).
15, femton.	80, åttatio (åttio, e).
16, sexton.	90, nittio (nitti).
17, sjutton.	100, hundra, hundrade.
18, aderton.	200, tvåhundra, tvåhandrade.
19, nitton.	1000, tusen, — de.
20, tjugu (e).	6000, sex tusen.
21, tjugu en (en och tjuge).	100,000 hundra tusen.
	_

Ann. 1. Bu merten ift, daß man von 20 bis 100 gewöhnlich die Kleinere Jahl nach der größeren, ohne och, jest; also tjugu kem, 25, oder kem och tjugu; daß man aber nach 100 die Kleinere Zahl ohne och folgen läßt; 3. B im Jahre 1860, är ott tuson ätta hundra sextio.

Anm. 2. Tvenne und trenne find altere Rebenformen, deren sich indes die Dichtersprache (so tvenne vattenlisser, zwei Seelisien, Frithsoffage 17, 51; tvenne man; tvenne zatten zwei Manner, zwei Aiefen, ib. 82, 11, 23; hvad trenne veta 2, 80; vgl. 3, 56) immer noch bedient; ta kommt nut in Berbindung mit i in der Bedeutung entzwei (eigentlich "in — zwei") vor (so in Frithsof S. 11, 67 Ayga itu, entzwei, aus einander sliegen).

Die Ordnungszahlen find:

den, det förste (a).	den, det adertonde.
den, det andra (e).	den, det nittonde.
den, det tredje.	den, det tjugonde.
den, det fjerde.	den, det tjugonde första
den, det femte.	den, det tjugonde andra
den, det siette.	u. j. w.
den, det sjunde.	den, det trettionde.
den, det åttonde.	den, det fyrtionde.
den, det nionde.	det, det femtionde.
den, det tionde.	den, det sextionde.
den, det elfte.	den, det sjuttionde.
den, det tolfte.	den, det åttionde.
den, det trettonde.	den, det nittionde.
den, det fjortonde.	den, det hundrade.
den, det femtonde.	den, det två hundrade.
den, det sextonde.	den, det tusende.
den, det sjuttonde.	u. i. w.
uon, uor ajaroonue.	u. j. w. ,

Als unbestimmte Zahlwörter sind noch zu erwähnen: all, Masc. Fem.; allt, Reutr.; Plur. alla, alle; endera, einer von beiden; slere (a) mehrere; sa, wenige; somlige (a), einige, etsiche; Neutr. somt, Eiwas, Einiges; ingen, Masc. Fem., seiner, seine; intet, Reutr., seines, nichts; Plur. inga; någon, Masc. Fem. itgend ein, e; något, Reutr. itgend ein; Plur. några; mången, mancher, e, es; många, viele, Masc. Fem. und Reutr. hvarje, jeder, jede, jedes; aber hvar, Rasc. Fem. hvart Reutr.

Beifpiele gur Uebung. (Aus ber Frithjofs-Sage.)

Två lotter; hundrade mil; två plantor; två så sköna plantor; den ena som en ek — den andra som en ros; jag vet (weiß) ett silke; jag känner (fenne) ögon; jag vet ett hjerta; snöhvit ull; de ungas hjertan; de gyllne har; du verldens öga; kung Beles dotter; fyra pelarstoder; han vet intet; han sitter (fitt) lågt; många vise orden; välj (wähle) en; någon vänlig strand; på hvar gren; sex dagar han seglar (fegelt), men på (an) den sjunde —; så mången natt; många hvalar; mitt folk är fritt; tre steg han gick (ging); trenne veta (wiffen); tvenne jättar; kung Helge med tio drakar; tusen svärd; all jordisk lycka; två trogna hjertan; allt är (ift) beredt; tolf tempeljungfrur; hvarje skapadt väsen; allt jordiskt lif.

Fom Pronomen.

I. Perfonlige.

Erfte Berfon.

Sing. R. jag, ich,

D. A. mig, mir, mich,

Plur. N. vi, wir, D. A. oss, uns.

3meite Berjon.

Sing. N. du, du, D. A. dig, dir, dich,

. Plur. R. I (Ni), ihr,

D. A. Eder (Er), euch.

M. Dritte Berjon. Sing. N. han, den, er,

hon, den, fie,

det, es.

S. hans, dess, D. A. honom, den, hennes, dess, hennes, den, dess. det.

M. F. N.

Plur. R. de, fie, S. deras, ihr,

D. A. dem, ihnen, fie.

Anm. 1. Bei der dem Schweben eigenen Höhlichteit, sich nur in ganz besonderen Fällen des im Schma angesührten Scher (oder dessen Kerlützung Er) zu bedienen "welches übrigens noch in der Anrede Eders Majestät, Schers oder Ers Näch u. s. w. gedraucht wird, psieget er vielmehr statt dessen den Titel der angeredeten Person, dater selbt in der Correspondenz statt "Sie", "Ihren", M. H. (min Herre), statt des vossessschen "Ihr "He zu sehen, so z. Bir schrieben Ihnen u. s. w. vi tillskrotvo M. H.; mittlerweile beehrte uns Ihr Werthes vom . . . sodormera hatva vi difvit hedrade med M. H's värda af . . . Sie werden verwundert gewesen sein . . . det län (hafva) körundrat M. H. . . Bezahlen Sie gegen diesen Prima Wechsel, bohaga M. H. betala mot denna prima vexel. Rach Ihrer Bequemlichteit, ester M. Hr's beqvämlighes.

Unm. 2. Den wird nur nach männl. und weibl. Hauptwörtern geset, welche teine Personen bezeichnen, 3. B. den Nordieka skönheten ar förranande, men i den finnes ej Söderns fullbet, mognad och jeuvigt. Den är ofta täck och rörande, men oregelbunden die norbliche Schönheit ift außerorbentlich, nur vermist man in ihr (i den) des Sübens Fille, Reife und Gleichgewicht. Sie (den) ift oft reizend, aber unregelmähig (Rydqvist).

II. Pronomen reflegibum und reciprocum.

Selbstverständlich kommt ersteres nur im Datin ober im Accusativ vor; mit dem Deutschen übereinstimmend behält es die obigen Formen des personlichen Fürworts bei, und heißt auch in der dritten Person des Sing. und Plur. sig.

Se Ibft bezeichnet sjelf, welches im Reutro regelrecht sjelft und

ebenso im Plur. sjelfva wirb.

Dem reciproten Pronomen einander entspricht ganz und gar hvarandra, Sing. und Plur.; wonach hvarannan, verfürzt hvarann, eigentlich: jeder zweite — alle zwei, sodann: einander (frzs. l'un, l'autre = engl. each other, one another) bedeutet z. B. de begge passa för hvarannan, die beiden passen sür einander (Fr. Saga 1, 63); då tänka de blott på hvarandra, da denkt Sines nur des Anderen (id 112.); då drömma de blott om hvarandra, da träumet das Sine nur vom Andern (id. 116).

III. Pronomina poffeffiva.

	Sing.		Plur.	
Erste Person. Zweite Person. Dritte Person.	M. F. min din sin vår	R. mitt ditt sitt vårt	M. F. mine (a) dine (a) sine (a) våre (a)	R. mina dina sina våra
	eder	edert	edre (a)	edra

Sin, sitt, sina, sein, seine, sein; ihr, ihre, ihr; Plur. seine, ihre, kann, nie im Romin., vielmehr nur da gebraucht werden, wo das Wort, an dessen Stelle es steht. Subject in demselben oder doch nächsten Sate ift; in allen anderen Fällen gebraucht man hans, hennes, doss, Plur. deras hiernach erklärt sich von selbst: «Jakob grep sin hatt; men Markus kom genast och tog hans (i. s. Jakobs) hatt ifrån honom, Jacob griff nach seinem (eigenen) hute; gleich darauf kam aber Marcus und nahm ihm seinen (Jacobs) hut ab. Da nämlich im Vordersatz und nahm ihm seinen (Jacobs) hut ab. Da nämlich im Vordersatz Jacob Subject war, so mußte das Possessium, als auf das Subject desselbsen Sates (Jacob) sich unmittelbar beziehend, mit sin gegeben werden, mährend im Nachsatz Jacob nicht mehr Subject, an dessen Stelle nun Marcus tritt, wegen des entfernteren Subjects (Marcus) hans gebraucht werden muß.

Bur weiteren Erläuterung mögen folgende Stellen aus der Frithjoß-Sage dienen: (3, 105—105) En präktig rubin knapp krönte dess (ringens) bugtiga rund, som solen kröner sin (auf das Subjet solen sich beziehend) himmel. Ringen var länge i slägten ett arf, ty hon (i. e. slägten, fem.) ledde sin ättlängd (ib. 128) till slut tog Bele sin stålhjelm (i. e. Bele's Stahlhelm) . . . och vid stjernornas skimmer kände Thorsten (anderes, entfernteres, Subject) igen sin lott. För en stöt af hans jernlans sprungo riglar och lås. (ib. 148) Viking styrde sin snäcka deråt tog den förfrusna hem till sin (Vik's) gård . . . (ib. 156) som en hafsörn, när han förföljer sitt rof . . . (ib 162) ankaret sänkte sig ned och bet med sin hulling i djupet. Bergade Ägir ej glömmer sin skuld; (ib. 191) Frithjof . . . drack på fädernas vis sin faders minne och hörde skaldernas sång till hans lof u. i. w. men sedan steg han i fadrens säte, nu hans. (18, 1) Kung Ring med sin drottning till gästebud far; han borrar sin stålsko i isen fast; (24, 45) förtjust stod Frithiof, lutad vid sitt svärd . . . och hans barndoms minnen trängde sig förbi hans syn . . Och som en blodig skugga sjönk hans vikingslif med alla sina strider, sina äfventyr i natten neder och han tyckte sjelf sig stå, en blomsterkransad Bautasten på deras graf.

IV. Pronomen demonftrativum.

Comm. Reufr.

1. Sing. R. D. A. den, ber, bie, bem, ben, det, bas, dess, dess, dess,

Plur. R. de, bie, burch alle Genera.

D. A. dem, " " " " 2. Sing. N. D. A. denn-e (-a), diefer, denn-a, diefe, dett-a, diefes, G. denn-es (-as), denn-as, dett-as,

Plur. N. D. A. dess-e, dess-a, dess-a, dess-as.

M. F. N.
3. Sing. Plur. N. D. A. samm-e (-a), samm-a, samm-a, selber, selbes,
G. samm-es (-as), samm-as, samm-as.

Ebenjo den samme (a), den samma, det samma; Plur. durche gehends: de samma; Gen. de sammas.

Unm. 1. Don som, berjenige, welcher; biejenige, welche; dot som, basjenige, welches, bas was.

Unm. 2. Goll "biefer, diefe, biefes" bem "jener, jene, jenes" entgegengestellt merben, fo bezeichnet man ersteres mit den, dot har, lesteres mit den, dot der.

V. Pronomen relativum.

Sing. R. D. A. hvilken, welcher, welche, hvilket, welches, brilkets.

B. hvilkens, brilkets.

Plur. R. D. A. hvilka, burch alle Genera,

S. hvilkas, " " "

Reben hvilken etc. wird auch som, welches für alle Geschlechter und beibe Bahlen gilt, gebraucht.

Cbenfo wenig wie som ift das Reutrum hvad einer Beugung fabig

und beide tommen nur im Rominativ und Accusativ vor.

VI. Pronomen interrogativum.

Wie das deutsche welcher, welche, welches, sowohl auf ein Substantiv fich beziehen, als nach einem folden fragen tann, fo übernimmt hvilken, hvilket, hvilka, eben so wieder das indeclinable hvad diese zweite Function. Reben ihnen vertritt hvom? sowohl den Rominativ wer? als den Dativ und Accusativ wem? wen? Selbst ein Genitiv hvems? hat fic neben bem sonst richtigeren hvars geltend gemacht.

Wie endera, ettdera, einer, eine, eines von beiben, fo fchließt fic biefem an: hvilkendera? hvilketdera? welcher, welche, welches von beiben?

Aus dem allgemeinen Fragewörtchen huru (oft verklirzt in hur) wie? was? entwidelt fich das hierher gehörige hurudan? hurudant? Bl. hurudana? wie beichaffen? (beffen Correlat: sådan, sådant, sådans, unserem alteren sothan = fo beichaffen, gur Seite ftebend).

VII. Pronomen indefinitum.

Sierher geboren :

Man, man, bas gang wie im Deutschen gebraucht wird.

Någon, något; Blur. några, någre, irgend ein, eine, ein; Blur. einige; Gen. någons, någras. Ohne Substantiv: Jemand, aliquis, quidam.

Hvar Comm., hvart, Neutr., jeder, jede, jedes; hvarje, jeder, jede, jedes, verbindet fich nur mit einem Substantivum; hvar och en, jeder; hvardera, ein jeder von ihnen; hvarenda, alle, vom ersten bis zum letten Annan (contrah. ann) Masc. Fem., annat, Reutr., Plur. andra,

-e; mit dem Artifel: den, det andre, andra, de andra.

Schließlich ware noch ber gewissen Pronominen sich anhängenden Partifel helst (auch hälst) zu erwähnen, als: hvem som helst, wer es auch sei, hvilken helst, hvad helst, wer immer, was immer, huru som holst, wie immer, in dieser Berbindung dem lateinischen Affix —cunque entfprechend.

Beifpiele über bas Bisherige.

(Mus ber Frithjofsfage.)

Han svarar (antwortet) dem. Han slog (jolug) sin härsköld, som hängde på stam. - Inga band fästa mig. Mitt rikes ära. -En och hvar sade (fagte) fritt sin mening. — Friden betalte hvart år sin skuld. — Han hör (hört) hvart ord. Hvad vill du? — Af de tvenne tag (nimm) du den ena. — Du sjelf dör (ftirbft) hän och han dör hvad dig tillhör (gehört). - Den stolte hatas (wird gehaßt)

af en hvar. — Välj icke till förtrogen (jum Bertrauten) hvem helst som vill. — Det första ax, hvars guld blef moget (reifte). — Du måne med ditt bleka ljus! Hur långsomt gå de tröga stunder! Hvem lärde dig min känslas röst? — Den älskade som vi tillbede, vårt hjertas kärlek är hans bud. — Var ej (nicht) hans kärlek till sin Nanna, som min till dig, så ren, så varm? Gif (gieb) honom Ingeborg, den skönaste liljan, som (har) växt i våra dalar. Ack! samma blommor dofta än (buften noch) i qvällen, samma fåglar än i skogen slå (fingen, joliagen). Hvart hjerta har (hat) sin Balder. Men jemte (aber neben) Balder växer (möcht) i hvar mensklig själ hans blinda broder. De höge Asar föllo (fielen) sjelfve. —

Yom Perbum.

Hilfsverba.

1. Hafva, haben.

vi hafva (ha),

I hafven (han),

de hafva (ha),

vi hade, I-haden.

de hade.

Ind. Praj. Jag du har han (hafver). hon man Imperf. Jag hade, du hade. han hade. Berf. Jag har haft u. j. w. Blusq. Jag hade haft u. j. w. Fut. 1. Jag skall hafva, du skall hafva. han skall hafva, vi skola hafva, I skolen hafva, de skola hafva.

Fut. 2. Jag skall hafva haft, du skall hafva haft, vi skola hafva haft u. j. m.

Conj. Praj. Jag må hafva, ich möge haben, ich habe, du må hafva, han må hafva, vi må hafva, I mån hafva, de må hafva. Imperf. Jag skulle hafva (jag hade), ich hätte, würde haben, vi skulle hafva u. 1. w.

Imperat. haf, habe; hafve han, hafven I, hafve de. Infin. hafva (ha), haben; hafva haft, gehabt haben. Sup. haft, gehabt.

Bart. hafvande, habend.

2. Vara, sein.

Jud. Bras. Jag är, ich bin, du är, han är, Vi äro, I äron, de äta.

Imperf. Jag var; Sing, unberändert, vi voro, I voren, de voro.

Perf. Jag har varit, ich bin gewesen, vi hafva varit u. f. w.

Blusq. Jag hade varit u. j. w.

Fut. 1. Jag skall vara, vi skola vara u. j. w.

Fut. 2. Jag skall hafva varit, vi skola hafva varit u. j. w.

Csnj. Prčj. Jag vare (må vara), ich fei, du må vara u. f. w.

Imperf. Jag vore (skulle vara), ich märe, du vore, han vore, vi voro, I voren, de vore.

Imperat. var, sei; varom, seien wir; varen (I), seiet; vare (de), seien fie.

Inf. vara, sein; hafva varit, gemesen sein. Part. varando, seiend. Sup. varit, gewesen.

3. Blifva, werden (mit hafva).

3m). Pras. Jag blifver, gewöhntich: blir, vi blifva (bli), I blifven, de blifva.

Imperf. Jag blef, vi blefvo, I blefven, de blefvo.

Perf. Jag har blifvit. Blusq. Jag hade blifvit.

Alles Uebrige wie oben, so auch Conjunctiv.

Imperat. blif, werde, blifve (han), blifvom, blifven, blifve (de).

> Sup. blifvit, geworben. Part. blifvande, werbend, blifven, Reutr. blifvet, geworben.

4. Varda, merben.

Ind. Praj. Jag varder, Abet i. Lag ar vorden, vi varda, vi äro vorden. I varden, Das Uebrige nach obigem Schema. de varda.

Imperf. Jag vardt, Part. vorden, Reutr. vordet.

Regelmäßiges Zeitwort.

Bon den Conjugationen im Allgemeinen.

Schon aus der vorangehenden Aufftellung wird etficklich, daß der ganze Singularis allzeit nur Eine Endung hat, und daß jelbst ber Pluralis nur in der zweiten Berson en (n) anftigt, sonft aber der Infinitiv-Form gleich bleibt.

Ebenso erhellt, daß der ständige Ausgang des Port. Prof. Act. —nde (hafvande, varande, blisvande, auch skolande) ist, und mur bei denjenigen Berbis, deren Instinitio nicht auf a ausgeht, tritt, wie weiter zu ersehen, e vor —nde.

Das Futurum (jag skall etc., vi skola etc.) bildet sich aus dem Hällszeitwort skola, sollen, hier: werden, wie dies in der ersten und dritten Person Plur. regelrecht wieder unverändert hervortritt.

Dem Conjunctiv, welcher fich auch in ben übrigen Conjugationen pom Indicativ außerst wenig unterschet, ist die Endung —s eigen; sonst bedient er sich des Gulfszeitworts ma, mögen, das in Folge eben dieser wünschenben Bedeutung auch ben Optativ vertritt.

Bon ben Conjugationen insbesondere.

Die früheren Grammatiker nahmen fünf Conjugationen an, welche aber die heutige Grammatik füglich auf brei zuruckgeführt und foftematisch vereinfact bat.

Gemeinschaftlich hat ber Infinitiv aller brei Conjugationen gum Ausgang -a und nur eine gang beschränkte Angahl von Berben geht auf e, i,

o, y, å und ö aus.

Rach ber ersten Conjugation gehen die meisten Berba und zu ihr geboren namentlich bie, welche fich auf -ra (era), -na, -ska, -iga, und auf -la, -ra, -sa endigen.

Das Paffivum geht burchgängig auf 8 aus und mit demfelben Buchftaben die Deponentia (Berba mit paffiver Form, aber activer Bedeutung),

von welchen bei weitem die meiften nach der erften Conjugation geben. Die erfte Conjugation endigt fich im Praf. auf -ur, im Imperf. auf -ade; im Sub. auf -at; im Bart. prat. auf -ad, Masc. Fem., adt, Neutr. 3. B. måla, malen: mål-ar, mål-ade, mål-at, mål-ad, Reutr. mål-adt.

Erfte Canjugation.

Activum.

Prajens.

Indicativ.

Sing. Jag mål-ar, du mål—ar. han mål-ar,

Blur. vi mål—a. I mål—en. de mål—a. Conjunctiv.

Jag mål—e (må måla). du mål—e (må måla), han mål-e (må måla), vi mål-a (må m.), I mål—en (mån m.), de mål—e (må m.).

3m perfectum.

Sing. Jag mål-ade, du mål-ade, han mål-ade,

Plur. vi mål—ade, I mål—aden. de mål-ade.

Jag mål—ade. u. j. w. wie im Indicativ.

Berfectum.

Sing. Jag har mål—at u. j. w. Blur. vi hafva mål—at

u. s. w.

Jag må hafva mål-at u. j. w. vi må hafva mål—at u. 1. w.

Plusquamperfectum.

Sing. Jag hade mål-at Jag skulle hafva mål-at u. s. w. u. s. w. Plur. vi hade mål-at vi skulle hafva mål—at u. j. w. u. s. w. Fut. 1. Fut. 2. Sing. Jag skall måla Jag skall hafva mål-at u. f. w. u. s. w. Plur. vi skola måla vi skola hafva mål—at u. j. w. u. f. w. Infinitib. Imperativ. Braj. måla, att måla. mål—a, Sing. mål-e (han), Brät. hafva mål—at. mål-om, mål-en, Blur. mål-e.

Das Passtoum hangt bei allen Personen und durch alle Zeiten das bom Activum es unterscheidende s an (jag mål—as, vi mål—as, jag måla—dos, jag skall mål—as u. s. w., also auch Imper. mål—as, Sup. mål—ats), lehnt sich sonach durchgehends an die active Form und bedarf beshalb keiner besonderen Aufstellung und dasselbe gilt vom Peponens.

Als abweichend im Prafens, Imperfectum und Supinum find :

Infinitiv.	Prafens.		Imperfectum.	Supinum.
	Sing.	Plur.		•
heta, heißen,	heter,	heta,	hette,	hetat,
kunna, fonnen,	kan,	kunna,	kunde,	kunnat,
lofva, leben,	lefver,	lefva,	lefde.	lefvat.
ligga, liegen,	ligger,	ligga,	låg,	legat,
tiga, joweigen,	tiger,	tiga,	teg,	tegat,
veta, wiffen,	vet,	veta,	visste,	vetat,
vilja, wollen,	vill,	vilja,	ville,	velat.

3weite Conjugation.

Prăs. —er, Impers. —do, ober —to. Sup. —t, Part. —d, Neutr. —dt, ober —t. Neutr. —t.

Activum.

bygga, banen.

Präsens.

Sing. Jag du bygger, han bygg—e,
I bygg—en, de bygg—a. bygg—e.

3mperfectum.

Sing. Jag du bygg—de, han bygg—de,

bygg — de u. s. w. wie im Andicativ.

I bygg—den, de bygg—de.

Und so nun: Perfect. Jag har bygg—t u. s. w.
Plusq. Jag hade bygg—t u. s. w.
Fut. 1. Jag skall bygg—a u. s. w.
Fut. 2. Jag skall hatva bygg—t u. s. w.
Part. bygg—ande.
Imperat. bygg, bygg—e, bygg—om, bygg—en,
bygg—e (de).

Bom Paffivo dieser Conjugation gilt daffelbe, was von dem Paffivo ber vorangegangenen Conjugation bemerkt worden ist.

Bei Berbis, welche auf einen Bocal endigen (z. B. tro, glauben, så, säen; strö, streuen; ro, rudern; sy, nähen), wird im Bräs. Sg. nur ein —r, im Imperf. —dde, im Supino —tt, im Part. —dd, Reutr. —dt, unmittelbar an den Bocal angehängt; also: tror, tro—dde, tro—tt, tro—dd, Reutr. tro—dt, Part. Präs. tro—ende.

Diefelben Ausgänge behält natürlich das Pafkvum und mit ihm das Peponens bei und fügt ihnen das charafteristische s an.

Als abweichende, den Stammvocal im Imperfect Indicativi und Conjunctivi verandernde, im Supinum aber ihn meift wieder beibehaltende Berba merke man folgende:

Inf. Bräl. Imperf. Sup. Part. prät. Ind. Conj. dör, Sg. dog, Pl. dogo, do, fterben; doge, dött. (dod. Abi.) får, få, erhalten, fick. fingo, finge, fått. (und-) fången, gå, gehen, går, gick, ginge, gått, gingo, gången, et. loge, le, lacheln, ler. log, logo, lett. alog, slå, schlagen, slår. slagit, slagen, et, alogo, sloge. står, stå, ftehen, stod. stodo. stode. stått. (ut-)stånden.et, tvådde, tvåddo, tvåge, tvågit, tvagen, et, två. waiche, tvår. tvådd.

Dritte Conjugation.

Der zweiten Conjugation förmlich fich anschließend behält diese den Ausgang des Brasens Ind. (—er) und Conjunct. (—e) durchgebends bei, verändert aber den Stammobcal im Imperfect (tag—a, tog), welches in der Regel mit Consonanten auslautet, nimmt im Supin. —it, im Bart. Brät. —en, Reutr. —et, an, verhält sich zu beiden ersteren, welche sich in ihrer Flegion als schwache Conjugationen erweisen, als starte, und ist sowohl die älteste als zahlreichste.

Activum.

Prafens.

Indicativ.	Conjunctiv.
Sing. Jag du han tag-er, (contrab. tar),
Plur. vi tag—a, I tag—en, de tag—a.	tag—e, tag—en, tag—e.

3mperfectum.

Sing. Jag	tog,		toge,
du t	og,		tog-e,
han	tog,	,	tog-e,
Plur. vi t	o g —o,	,	tog-e,
I to	g—en,		tog-en,
de t	og-0.		tog—o.

Perf. Jag har tagit. Plusq. Jag hade tagit. Imperat. Sing. ta, Plur. tag—om. 'tage (han). tagen, tage (de). Sup. tagit. Part. pröf. tag—ande.

Das Passinum schließt sich auch hier, wie die wenigen Beponentia, dem Activo conform an, fügt also an obige Ausgänge einfach s.

Da es in dieser Conjugation hauptsächlich ber Stammvocal ift, welcher Die eigentliche Beranderung oder Anomalie bewirft, so mag folgende Aeber- ficht zur Erleichterung berselben dienen:

1 8	ar etteimierang berfetben	otettett.	
a.	Infinitiv gedehntes a.	Imperf. o.	Sup. a.
	taga,	tog, togo, Conj. toge,	tagit.
b.	Infinitiv furges a.	Imperf. ö.	Sup. a.
	falla,	föll, föllo, fölle,	fallit.
c.	Infinitiv gebehntes i.	Imperf. e.	Sup. i.
	drifva,	dref, drefvo, drefve,	drifvit.
d.	Infinitiv turges i.	Imperf. a.	Sup. u.
	hinna,	hann, hunno, hunne,	hunnit.
e.	Infinitiv u.	Imperf. ö.	Sup. u.
	sjuda,	sjöd, sjödo, sjöde,	sjudit.
f.	Infinitiv gedehntes y.	Imperf. o.	Sup. u.
	bryta,	bröt, bröto, bröte,	brutit.
	flyga,	flög, flöge, flöge,	flugit.
g.	Infinitiv gedehntes &.	Imperf. e.	Sup. å.
_	lata (lauten),	let, leto, lete,	låtit.
h.	Infinitiv turges a.	Imperf. ö.	Sup. å.
	hålla,	höll, hölle, hölle,	hållit.
i.	Infinițiv gebehntes ö.	Imperf. o.	Sup. u.
	lopa,	lopp — lupo,	lupit.

Beifpiele über bas Berbum.

Ung Frithiof drog (draga) på jagt. — Röda flögo (flyga) stridens lansar. — Jag kämpar om min unga brud. — Väx trygg, väx glad, min hvita lilja. — Jag har kallat mina söner. — Kungen kan allenast hvad folket kan. — I endrägt styren (3mperatib) riket, i brödrafred. — Endrägt håller samman. — Du sjelf dör hän och hän dör hvad dig tillhör. — Hvad vill du? Björn hette (heta) den unga. — Viking stod (stå) vid sjön. Hans minne lefver i skaldens sång. — Tan (3mperatib = tagen) guld ur hvalfven. — Kungen skall hämna sin ära. — Han slog (slå) sin härsköld. Jag ville kissa dig. — Kyss mig, min sköna! Dagen gryr (gry). — Hvarför smög (smyga) du till min boning? — Jag är gammal vorden. — De begge fåglar sjöngo (sjunga). Balder vredgas än. Solen släcks. — From lefde han och lärde, dog (dö) han och förlät (förlåta).

Von den Partikeln.

a) Von den Adverbien.

Dem Begriffe nach übernimmt das Adverd auch im Schwedischen eine dreisache Function: Es bestimmt einmal das Verbum näher (welche Bestimmung ihm den Namen verliehen): hur mildt han ser på mig, hur huldt! wie mild schau't er auf mich, wie hold! — oder es dient, das Adjectiv gewissermaßen zu betonen, d. i. genauer zu präcisiren: ett mycket tacksamt hjerta; ein sehr dansbares Herz; den länge hyste önskan, den längst gehegten Bunsch; — oder in höchster Potenz seine eigene Function durch hinzutritt eines anderen Adverds gewissermaßen superlative zu graduiren: en så betydligt skild gren, ein so ganz besonderer Bweig; — alltsör vidlystigt ansörda exempel, zu weitläusig angesührte Beispiele; — jag kan ej minnas så långt tillbaka, ich tann mich nicht so weit zurück erinnern (Fr. Saga 12, 119), und so seine eigene prädicative Bestimmung im Dienste des Adjectivs oder des Verdums zu vollenden.

Aber auch nach seiner Form läßt sich eine breisache Eintheilung annehmen, insosern es nämlich zunächst aus dem Reutrum seines Abjectivs sich bildet: de växte herrligt, sie wuchsen herrlich (Fr. Saga 1, 4); han svarar dem torrt, er antwortet ihnen trocken (ib. 5, 75); han sukade djupt, er seufzte tief (ib. 35); dann dem Adjectiv —en anskängt: det mesta berättades muntligen, das Meiste wurde mündlich berichtet; hans minne var outtömligen rikt, sein Gedächnis war unerschöpsich reich; han ville personligen uppvakta general Bonaparte,

er wollte dem General Bonaparte persönlich seine Auswartung machen; oder indem vis — deutsch weise. Weise, mit irgend einem Substantiv sich verbindend, Lettres adverbeschren läßt: stockvis (3, 18) scharen-, hausen-weise; hjordvis, heerdenweise; parvis, paarweise (24, 28); skistevis, theilweise, wechselweise; styckevis, stückweise; skämtvis, scherzweise u. a. m., welches vis in dem genitivischen —tals: tusentals, tausendweise; stundtals, von Zeit zu Zeit, mitunter; plock tals, bei Kleinigkeiten, nach und

nach: rotvis, rottenweise zc.

Wie überhaupt das Abverbium die örtlichen, sowohl Rube als Bewegung anzeigenden, Begriffe lebendiger veranschaulicht, als die mehr beschränkten Prapositionen, fo genügt oft ein antretender Bocal ober Berdoppelung des Endconfonantes, aus dem gegebenen Abverb, ein anderes die bisherige Bedeutung variirendes Abverbium hervorgeben ju laffen ; fo fram, borne, hervor; framme, hin, jur Stelle, an Ort und Stelle; ned, binunter, hinab - nedre (nere), unten; baher nere i landet, in ben füblichen Provinzen; ut, aus, hinaus — ute, außen, draußen, aus — zu Ende; in — in, ein-; inne, inne, darinnen; bort, weg, fort, hinweg borta, weg, hin, dahin - verloren; mahrend da, wo beibe Partifel, das Abverb und die Praposition, gur eigentlichen Zeichnung des Berhaltniffes (ber Rube, mehr aber ber Bewegung) gleich nothwendig für die abverbiale Bestimmung find, das bestimmende Wort, jur Bollendung des Begriffes, gerne gulett fteht: ned - at, nach unten gu, unterwarts; utfore, ab-, nieberwärts; utifrån, von außen, von auswärts, vom Auslande (her); mellanat, zwischenher, mitunter; framom, vorbei, vorüber; framat, vorwärts, fo in: framåt våren, näher gegen bas Frühjahr; bakifrån, von hinten, eigentlich hinterwärts, von hinten ber, hinterruds; bakat, nach hinten zu; inåt, hinein, einwärts; uppåt, aufwärts, in die höhe, empor; hitat, hieher u. bgl. m.

Ihrer Bedeutung nach laffen die Abverbien, wie in anderen Sprachen,

nach folgenden Claffen fich eintheilen:

1. Abverbien der Zeit: aldrig, nie, niemals; alltid, immer; alltjemt, beständig; bittida, bei Zeiten, zeitig; efter, nach; efteråt, nachber; emedlertid, unterdessen; fordom, vor-, ehemals; framgent, von num an, kinstig hin; hittills, disher; hödanester, kustig; nu, jest, dermalen; nyss, so eben, neulich; ofta, ost; stundom, mitunter, zuweilen; sällan, selten; ännu (än), noch; sent, spät; i dag, heute; i går, gestern u. a. m.

2. Abverbien bes Ortes: här, hier; här och där, hier und da; hädan, dahin, daher; von hinnen; der (där), da, daselbst; derborta, dort; deråt, dahin, darüber; dit, dahin, dortshin; dit intills, bis dahin; derstädes, daselbst; hit, hieher; hitin, hier herein; hit åt, hieher; hvar, wo, wohin; hvarest, woselbst; hvart, wohin; huru, wie; huruledes, wie, quomodo; hurulunda, wie, auf welche Art? hvadan, woher; woraus; hemma, zu Gause, daheim; hem, hem åt, nach Gause, heim;

hemman, von Saufe u. a. m.

3. Abberbien der Art und Weise: bra, gut; ganska, ganz; helt, ganz, völlig; helt och hållet, ganz und gar; fast, fast, beinahe; fulleligen, völlig; till fullo, vollends; knappt, kaum; fåkängt, förgäfves, vergebens, umsonst; granneligen, genau; grundligen, gründlich; lättligen,

leicht; snart, leicht, beinahe; nästan, fast, beinahe; i mjugg, insegeheim; rundeligen, reichlich; ryckvis, rudweise u. a. m.

In folgenden lebungsfägen über die Adverbien find lettere gur Er-

leichterung mit gesperrten Lettern gebruct.

Han dvaldes (dväljas) helst bland spåmän. — Yfs ej af fädrens ära, en hvar har dock blott sin. — Helt lätt den bättre fördrar den bäste. Nyss slog jag skogens kung. — Var icke hård, men en dast fast. — En ting vet jag, som aldrig dör. — Der hängde radvis brynia och hjelm; här och der blixtrade ett svärd. Der gick (gå) stundom en mö kring bordet. Hur skönt ler solen, huru vänligt hoppar dess stråle! — Se ej dit! Här är det annorlunda. Den gamle kungen lade (lägga) tryggt sitt hufvud på hans knän. — Nu är hon borta. Din man blir jag knappast. I dag ännu far jag. — Kung Bele som ofta kom till min sal. — Säg blott nej. Hur gerna jag sute (sitta) ändå derute! Viking tog (taga) den förfusna hem till sin gård. Väck ej den evigas harm. Hårdare han seglen fäster, skarpare han vågen skär. Den djupt förkastade kan hoppas åter.

Abnerbien ber Bejahung und Berneinung.

Drei Formen bietet die schwedische Sprache für die Bejehung: 3wnnächt für die einsache Frage: ja. — Har du förstätt mig, min dotter?—

frågade han.

— Ja, min far! und bei verstärkter Bejahung Wiederhslung des Abverds, wie im Deutschen: — Ja, ja, det körstås, ja, ja, freilich; ja, versteht sich! Dann, wie das deutsche deutsche die Außsage des Sages als bereits bekannt voraussetzend, nur expletiv verstärkend: «Förlät, vördige kader, jag säger ju icke ett ord, jag går in på allt! Berzeihe, shrwitrdiger Vater, ich sage ja kein Wort, gehe ja auf Alles ein!" — «Man kan ju ej veta om . . man kann ja nicht wissen ob . . " Han har ju blikvit en herreman! Er ist ja (doch) ein Gutsbesitzer geworden! Stå ej så blek! se, vår lott är ju söt! Erblasse doch nicht so! Sieh, unser Loos ik ja sig! Det vattnet vi ju Tärar kalla . . . das Wasser, das wir Thränen nennen. . . (Atterbom). — Jo endlich eine mit Verneinung begleitete Frage bejahend: — Den dagen skall aldrig komma! Jo, den dagen skall komma, när konung Gustaf Adolf är död. Der Tag wird nie kommen! — Ja, der Tag wird kommen, wenn König Gustav Adolf verstorben sein wird.

Wie die Bejahung, so kennt auch die Verneinung drei Formen: nej, nein; icke und ej, nicht, nur daß bei beiden Letztere eine Unterscheidung im Gebrauch wie bei ja, jo, ju, wegfällt, wie sie beide nur aus einer — der alten — Form eigi (vgl. griech. oò, oòn, oòn, oòn) hervorgegangen. Als Beispiese sühren wir aus der Frithjoss Sage an: Ej lika kalla ödets lotter, ungleich kallen des Schickals Loose; ej mjödet vill mig smaka, nicht will der Neth mir schwecken. Hvi spyns hon

icke? Warum erscheint sie nicht? Han ger (gifver) ej hvila, han ger ej ro, er gibt nicht Ruhe, er gibt nicht Raft. — Min far var ej konung, ej jarl engång, nicht könig war mein Bater, nicht einmal Jarl. — Beibe neben einander: Nattgammal is tro icke, ej värdags snö, ej somnad orm, ej talet af knäsatt mö; trau' nicht einnächtigem Este, nicht bem Märzenschnee, nicht der schlange, nicht der Rede des Mägdleins auf deinem Knie.

Anm. Reben icke und ej besteht noch bas, boch nur in ber Umgangssprache gebräuchliche into: hon hor mig into, stackars barn, sie hört mich nicht, bas arme Kind; — var into ängelig nu; du skall få hvila dig, into behöfver du arbeta mer idag, saß bir nun nicht Angst fein; bu fannst bid austuben, brauchst heute nichts mehr zu arbeiten. — Det der förstär du into, bas verstehst du nicht.

Hicke heller, oj heller, auch nicht; alldeles icke, durchaus nicht; annars, eljest, anders, sonst, icke dess mindre, nichts destoweniger u. s. w.

Von den Bräpositionen.

Im Grunde liegt schon in den abhängigen (obliquen) Cafibus die Entstehung und Fortentwicklung der Präpositionen, als ursprünglich Raum-, bann Beit- und weiter mehr innere, abstratte Berhaltniffe bezeichnende Partifeln, mit angebeutet; baber felbft ba, mo bie Sprace eine eigene Cajusform hat, wie namentlich für den Genitiv: Hildings gård, fostrarns vård; barnets dagar; solens bild; dagens gyllne stjerna; skaldernas sång; fädernas vis: sin faders minne; ober wo der Dativ selbstständig, ohne Präposition, erscheint: sin systers hand ger (gifver) han dig aldrig; sin syster skulle de ge (gifva) kung King (bem könig Ring); de bud jag bar dig (tibi); blif du mig huld; dig vill jag följa; Ingborg hviskade mig: »låt vara, en broder kunnat mig detta spara .; ber Genitiv mit af, ber Dativ mit at ober for fic auflojen lagt; wie in: forr han ger sitt lif till spillo (Preis), och offrar mig åt gamle Oden eller åt gamle Ring; — fullbräddad skål vardt egnad at Angantyr; säg för ingen (Reinem) den svagas strider; der sade hon åt Lofn sitt löfte; - jag gaf (gabe) dig gerna till smycke åt min sköna tärna; — skydda du det åt min växande son; öfver Gudens altar räckte hon sin hand åt barndomsvännen, åt sitt hjertas alskade. Ja felbst die Zusammensegung fann bei ihrer Auflösung der Praposition nicht entrathen: dörrsven, dörrvaktare, Thürhüter, löst sich auf in: sven, vaktare vid dörren; brödrafred, Bruberfinn, in fred emellan brödre; blomsterdoft, Blumenduft, in doft af blomster; barndomsdagar, Kindheitstage, in dagar af barndom; stålgjuten, ftahlgegoffen = gjuten af stål; verldsbålslåga, Beltflamme, Weltenbrand = låga af verldsbålet; runetaflor = runornas taflor i. e. taflor med runor; sitt blomsterkrönta hufvud = krönt med blomster; jo löjen fia guldsadlad, goldgesattelt; purpurgezäumt, mit i; brudsmyckad. im

So lange die Sprache (und auch die einzelne) ungestört des Bollbefiges ihrer Rominal-Flexion fich erfreute, fie alfo bei ausreichendem Maag von Casusformen um so weniger noch das Bedürfnig fühlte, außermejentliche, außerliche Berbaltniffe mit Brabojitionen ju umichreiben, ba in der Casus-Endung allein schon das prapositionale Berhältnig als ca suales mit angedeutet lag; da war die lebendige Bielseitigkeit der Rominal-Flexion natürlich um so größer, für die Formenlehre um so ergiebiger, als ber Gebrauch ber Prapositionen, wie Die aange Sprachengeschichte lehrt, in Folge beffen um fo beschränfter fein mußte. Als nun nachmals mit ber Abichwächung ber Formen überhaupt ber Drang ber Beit zerfetend und zerftorend, junachft nothwendig auf die Rominal-Flexion einwirkend, dem Romen Die innere, mit der selbstständigen Casus-Bezeichnung zum Ausdruck gelangte Lebenstraft entzog und mit ihr die Flexion vollends erlosch, da trat das Bedürfniß der Prapositionen als eigentlicher Ludenbuger ber geschwundenen Elemente gebietend an die Sprace beran, und was das Wort einerseits an eigener, innerer Rraft einbugte, dafür follte es andrerfeits durch die finnlich flare, die Berhaltniffe des Romens ju feinem Pradicate mehr pracifirende Partifel entschädigt werden: durch die Braposition.

Ihrer Form nach erscheinen fie theils als einfache, theils als abgeleitete und zusammengesetzte Prapositionen.

Bei dem Bestande der Rominal-Flexion in der alten Sprache bekundete sich die Frische und Lebendigkeit der Aussassiung auch darin, daß die Präpositionen, je nach Bedütssiss des damit verbundenen Begrisses der Auhe oder Bewegung u. dgl., ihre eigene Rection hatten, weßhalb einige den Genitiv allein, andere den Accusativ, manche auch den Genitiv und Dativ rezierten. Wit dem nachmaligen Bersalle der Flexion. verslachte sich gewissermaßen dieser Borzug der Sprache; die manchsachsten Formen stellen sich, so manchsach die Begrisse der Ruhe, der Richtung und Bewegung in ihnen noch leben, sast alle dem Accusativ oder dem von ihm äußerlich ohnehin nicht unterschiedenen Dativ zu Gebote, so auch dem Genitiv die wenigsten, und nur das Berbum lätzt in gegebenen Fällen ertennen, welchen casualen Begriss die Präposition involvirt, in welchem Casus hiernach das Romen aufzusassen und bei noch bestehender Flexion zu sectiren wäre.

Als einfache Prapositionen erscheinen:

af, von; för, für; från, von; hos, bei (apud); i, in; kring, um; med, mit; om, um, von; till, bis, zu, nach; på, auf; vid, bei; åt, nach, zu; å (= på), auf; öfver, über.

Efter, nach, und om, find, da fie zugleich als Conjunctionen fungiren, mehr als Bartiteln anzusehen.

Als abgeleitete wären nur anzuführen: medelst, mittelft, vermittelft, enligt, gemäß, nach; utan, ohne; utom, außer; inom, innerhalb (—an

und -om, Ableitungsfylben).

Beträchtlicher schon sind die Zusammensetzungen mit Zuziehung anderer, das Raumverhältniß mehr veranschaulichender, ihrer Bildung nach mehr descriptiver Präpositionen oder Partiseln. Dahin gehören: dak, hinter, hinten — dak ester, hinten, hintennach, hinterher; dak i, dak uti, hinten in; dak uti, hinten aus; dak före, hinterwärts vor, von hinten vor; dak til, dak åt, nach hinten zu; fram, vorne, vorwärts; framsör, vor, vor — her (räumtich, und hieraus den Begriss des (geistigen) Borausseines, des Borzugs (wie ante—, prae— in antecellere u. s. w.) leitend; förmedelst, vermittelst; förutan, außer, ohne; för — skull (mit eintretendem Genitiv oder Posses), wegen; midtemellan, eigentlich in der Witte (midt, substantive) zwischen; mitten in; midt i oder uti, mitten in; midt om, mitten um; midt på, mitten aus; kring (ring) um — om kring, her — um; utissän, utansöre, von außen, außerhalb; utösver, über (etwos) hinaus u. a. m.

Eigenistumlich erscheint hiebei der Gebrauch, daß gewisse Präpositionen, mit der einsachen Form sich nicht begnügend, i oder in— voran treten lassen, einmal um den Begriss der einen Präposition durch hinzutritt der anderen emphatischer zu bezeichnen, wie z. B. uti— inuti; unden— inunder; ini (vgl. unser: "im Innern" des Hauses, "innen im" hause — "im" hause); sodann aber auch um daß gewissermaßen completive Berbältniß beider Präpositionen sinnig mit anzudeuten: es liegen in der Rusammensehung immer zwei Womente, bei welchen i—, in— daß räumliche oder zeitliche Berhältniß einleitet und begründet, die folgende Präposition aber es bestimmt und bestimmend ergänzt. So involvirt "durch," »i— genom», räumlich wie zeitlich, ein "in" als "hin", welches "hin" aber als der Punst der die Bewegung oder Richtung nach dem Endpunste darsstellenden Linie mit der Erreichung des letzteren als nunmehr perfect zum "hin— durch", "durch— hin" wird *)

Bum Solug waren noch aus gleichem Bedurfnig, wie die beutfchen,

hervorgegangene

Substantiv = Prapofitionen

zu exwähnen, welche theils in Berbindung mit einer anderen Präpofition, theils mehr jelbsiständig den deutschen Formen genau sich anschließen; als:

^{*)} Hiernach erklärt fich gleichzeitig, daß und warum die Composita mit blokem gonom — sich begnusgen, während ba, wo "durch -- mit "durch und durch" zu überfeten, wie in: igenomblött, durch und durch aaß. — durchnäßt; igenomaldad, durchgeheizt; igenomluttrad, ganz — durch und durch geläutert, gewissermaßen zur abverbialen Bestimmung der hier nicht auszeichenden Präposition i (so auch bei bland —, mellau —, från — 2c.) vorantritt. Rach eben dieser unserer Ausselfung erklärt sich auch die, nach der Analogie von sodan, sonst fast unerhörte Rachsegung der Präposition in äret igenom — das Jahr hindurch, dagen igenom, den ganzen Tag, dahin, daß in äret dagen (in beiden Sprachen im Accusatio) die ganze Dauer des Jahred, die ganze Länge mit igenom erst perfect, zurückgelegt, das in beiden Substantiven liegende accusative hin zum hindurch direct.

till motes, entgegen, eigentlich zum, im Zusammentressen; midt emot = midt i ansigtet, gegentiber, in facie; i krets, i kring = omkring, um — herum, ring\$ — um; tillika med, nebst; i följe, in = Holge; till sölje (as), zusolge (zu Folze); i anledning (as), wegen, auß Anlaß, auf Grund; i anscende (till), wegen (in Ansehung, Betress); medelst, mittelst; i krast, i sörmågo, krast, bermöge; i stället sör, statt, ansatt; på — vägnar, wegen, von wegen, Ramens, Seitens; på denna sidan, biesseits; på andra sidan om = bortom, jenseits; trots, tro\$; längs ester, längs. Es lebt in biesen Bibungen sichtoar der Substantivbegriss ungeschwächt, und z. B. in i krast, i förmågo noch sichtbarer als in dem son zur Partitel gewordenen "krast", "vermöge", sort, so wie eseen auch nur das Substantiv selbst ist, welches jedesmal entspeitt, welches Präposition, od as, till u. s. w. ihr nachzusolgen hat.

Es würde nun noch erübrigen, hier die Prapositionen nach ihrer Bebeutung und ihren Bebeutungs-Uebergängen zu erörtern mit den gleichsalls aus der Frithjoss-Sage zu entnehmenden Belegen; da aber das Wesentliche hierzu unser Gloffar schon dieten durfte, andererseits auch eine solche Erdrerung bei aller Kurze das einmal festgesette Bolumen beträchtlich übersschreiben, so behalten wir uns das Aussührlichere auch hierüber in der dieser kurzgesaften, zunächst doch nur für die Lesung der Frithjioss-Sage berechneten, Grammatif sich anschließenden größeren vor.

Uebungsfäge über die Brapofitionen.

Det växte uti Hildings gård två plantor under fostrarns vård. Det lider emot qvällen. Han stod emellan brödren. Thronen hvilar endast på lagens grund. De se i hjertats lönnhvalf. Med rygg mot rygg vi stodo. Thorsten bland vännerna satt (sitta), som gästfriheten bland glädjen. — Då kom det ur skogarnas djup en oskapelig jätte. — Han bjöds (bjuda) af värden till sängs. Han satt vid dess sida. Vi blifva välkomna hos blåhvit Hela. En plats är ledig ibland mitt husfolk. - Nu segla vi öfver märkblå vågor. Tan (tagen) guld ur hvalfven, tan smycken åt brud ur skåp af eke. De drucko i dagar (zwei Toge) de drucko i tre (brei Tage). Björn och Frithiof suto (sitta) båda vid ett schackbord. Kan hon dig till strids ej locka? Mitt öde hvilar uti andras händer. - Frukten sätter sig omkring sin kärna. - Jag vill gå em ott mitt öde som hjelten går mot sitt. Min vreda Norna kommer jemte honom. Jag är ledsen vid sjö och våg. Hur vakan sjunger genom lunden! den sången är från Valhalls strand. Hur månen skiner öfver sunden! han lyser ur de dödas land. Hur (wie - immer) vågorna må strida tumlande nu med, nu mot Han sätter dem kring brasans brand. Han jemt i botten drack (dricka) . . . blott hornet in han stack (sticka). Då trädde uti salen en gubbe in, från hufvud och till fötter han insvept var i skinn. Kom sätt dig vid mitt bord. Ryktet talte om en Frithjof. Till Tings! Framför Gudens bild kring altaret de dansade . . . och under dansen sjöngo de en sång om Balder . . . Hanen gal (gala) till strids; på jorden och inunder jord.

Bon den Conjunctionen.

Ganz verschieden von den Abverbien und den Prapositionen, welche beide in Form und Bedeutung oft so nahe sich berühren, daß die eine Partikel selbst unverändert in die andere übergeht oder nur eine leise Veränderung, ein schwacher Ansat üben Uebergang vermittelt, treten die Conjunktionen mehr als ftarrer Redetheil auf, nehmen sie eine mehr seste Stelle im Sate ein, allein darin bestehend, die Sähe mit und unter einander zu verbinden, auf daß das ganze Satzessugestuge zu einem organischen Ganzen, die einzelnen Gedanken also zu einer geschlossenen Gedanken gle wie die

einzelnen Buge jum Befammtbild, werden.

Bon nun an, mit dem eintretenden Bedürfniß der Verbindung, tritt alle bisherige Rücksicht auf Raum-, Zeit- oder sonstige Verhältnisse su sagen in den hintergrund, in den Bordergrund dagegen der Redetseif, welcher Subjecte (Gelehrsamkeit und Bescheidenheit), Prädicate (er ist nicht nur gelehrt, sondern auch bescheiden) mit einander verbindet, die Abhängigkeit der Säge von einander bezeichnet (weil er gelehrt und bescheiden ist, so genießt er auch Achtung) und überhaupt die Gränzen der Säge in dem Ganzen der Rede, also die Aufeinanderfolge (Succession) der Begriffe in Einem Ganzen die Aufeinanderfolge (Succession) der Begriffe in Einem Ganzen die Aufeinander verden des Satzgestüges zu einem Bande, wie das Haupt der Familie alle Glieder mit einander verbindend, versöhnend; durch sie also das Gebiet der Sprachsormen (die Formenlehre) geschossen.

Gintheilung ber Conjunctionen.

a) Berbindende: och, und; ock, auch; äfven, auch, eben; också, auch; både — och, såväl — som, fowohl — als auch;

b) trennende: eller, ober; antingen - eller, entweder - ober;

hvarken — eller, weder — noch; ej heller, auch nicht;

c) bedingende: om, wenn, ob; när, enär, wenn; så vida, soweit; så framt, wofern; derest, wenn, sofern; i fall, i händelse, im Falle, salle, sa

d) entgegensetenbe: men, aber, allein; dock, boch, jedoch; ändå, bennoch; utan, sondern; emedlertid, indessen; likväl, aleichwohl zc.;

e) zugebende: om ock, om än, wenn auch, wenn schon; ohuru, ohuruväl, wiewohl; änskönt, fast, fastän, obichon, obgleich; åt minstone, zum Wenigsten, wenigstens; i alltfall, auf jeden Fall, jedenfalls; väl, zwpr, freilich;

f) einen Grund angebende: då, da, indem, weil; ofter, weil, da; omodan, weil; forty, weil, denn; fordenskull, dehwegen, dehhalb; derfore, daher;

g) eine Folgerung enthaltenbe: alltså, alfo; följakteligen, folglich;

således, also, folglich;

h) einen Endzweck andeutende: att, daß, auf daß (ut), damit; for

att, um ju, bamit; på det att, bamit;

i) vergleichende: som, wie; såsom, sowie; liksom, gleichwie; än (beim Compar.) als.

Uebungsfäge über bie Conjunctionen.

Jag (har) kallat mina söner och din också, ty de tillsammans höra, liksom vi två. En man förutan vänner, om än så stark, dör hän som stam i öcken... Egg har svärdet nödig, men äfven fäste. Saktmod leder båd' man och qvinna till rätt och heder. Ingen vågade kampen likväl, ty det fans ej ett stål som... och derför nämdes han Jernhös. Viking styrde sin snäcka deråt för att berga den arma. Du är dock af gammal adel. Det offret är nog tungt ändå. Länte (läna = låna) du ock vingarna ut, de ej bure (bära) mig dock. Högre dock än storm och bölja ryter än (ännu, nod) hans herrskarord. Många hvalar rida sin våg, fast en vi mist. Jag vill ej ömkas, ehur jag lider. Jag vet ett hjerta lika ömt som Nannas, fast ej så berömdt. En droppa blod ej heller skadar. Jag gåfve (gåbe, von gifva) mitt lif, för att se henne blott. Månn' hon lefver ännu? Fördöm ej andras stolthet, att ej din fördöms. Han väger börden ej, men värdet. Till trofast vän är vägen gen, om också han fjerran bor. Men deremot afsides ... är oväns gård, om äfven han står vid vägen. En är Allfader, fastän fler(e) hans sändebud.

Fon den Interjectionen.

Im Grunde ift seder Laut, geschweige jedes Wort, mit welchem irgend einem leidenschaftlichen Ausbruche des Gemuths Ausbruck verliehen werden soll, eine Interjection, und nur in so fern kann auch von einer Gintheilung dieser Empfindungslaute oder Empfindungswörter die Rede sein-

Ausrufe find fie alle und als folde mogen in alphabetischer Ordnung vornehmlich zu ermähnen fein:

Ah! ach! Aok! ach! Aj! ei! au!

Bah! ach mas! Interject. bes Unwillens, ber Berachtung.

Bemahre! behilte Gott! { Interject. des Berbietens. Bevars! Bewahre! Behüte! Farval! Lebe, lebet mohl! Interject. Des Abiciedes, Der Entjagung. Fy! Bfui! Interject. des Berabicheuens. Hah! Interject. ber Bewunderung, ber Freude. Ha — ha ha! Halt! halt! halt ein! halt auf! Interject. bes Berbietens. Hojsann! juchheisa! | Interject. bes Jurufens oder der Freude. Hol! Beil! Blud gu! Interject. Des Bunfches. Hm! om! Sum hum! Interject. Des Zweifels ober Der Berlegenheit. Hurrah! hurra! Interject. Des Ausbruchs Der Freude, Des Frohlodens. Hut! fort! meg damit! Interject. des Wegtreibens. Hå! O! ho! hoho! Interject. des Rufes. Minsann! wahrlich! fütwahr! | Musenf Musruf ber Bermunderung. ej! ja boch! Nå! nun! nu! Naval! | nun gut! gut! | Gemunterub. O! o! o weh! Ausruf der Bermunderung. Upp! auf! no! frifch! Ermunternd. Pytt! warum nicht gar! auch noch! Ironisch abwendend. Ty varr! leider! Beflagend, bedauernd. Ve! webe! Interject. bes Somerzes ober Leidens. Voj! bass. — (zu biesem gehört bas Berbum voja sig, lamentiren). Diefen wurden fich füglich anschließen:

Juterjectionen des Stille Gebietenben.

St! Stilla! Tyst! Sakta!

Rominal = Interjectionen.

Tack! Dant! Nad! Gnabe! Gudiläf! Gott fei Lob! Fan! &t fanders! der Genter! zum Genter! Min ajäl! Meiner Seels! För tusan! Postausend! Lappri! Prat! Possen!

3mperatib = Interjectionen.

Imperative, welche in Interjectionen übergehen: Farväl, Fahr' mohl? Leb' wohl! Far hän! Fahr' hin! Hjelpe Gud! Gott hits! Helse Gott! Kom och hjelp! hitse! Helse Hankkta honom! hol' ihn der Teusell Skynd! Spute dich! Geschwind! nur schnek! Gå för fan i våld! Gehaum henter!

II. Hauptstück.

Shntar.

Erstes Capitel.

Fom Artikel.

- a) Es gehört mit zu den Eigenthümlichteiten der schwedischen Sprache, daß der bestimmte Artikel dem Worte suffizartig in der Ein- und Mehrzahl angehängt wird: drottningen tog hornet, die Königin nahm das Horn; skalden satt vid kungens bord, der Scalde sak am Tische des Königs; våren kommer, fäglen qvittrar, skogen lösvas, solen ler, der Lenz sommt heran, der Bogel singt, der Wald belaubt sich, die Sonne lacht.
- b) Eine andere Eigenthümlichkeit besteht darin, daß der Genitiv gern dem Rominativ in beiden Zahlen vorgesetzt wird: han talte fridens ord, er sprach Borte des Friedens. De höge Asars lif är en köredild till mensklighetens läre, der hohen Asen Leben ist ein Borbild dem niedren der Menschheit. Se ej på de ögons himmel, se ej på de lockans gull! Schau' nicht auf den Himmel (das Blau) der Augen, schau' nicht auf das Gold der Locken!*)
- c) Uebereinstimmend mit der im Deutschen gebräuchlichen Auslassung des Artitels bei Titeln sagt man auch im Schwedischen: Kung Helge, König Helge; Amiral Horn; Biskop Tegner; Professor Atterdom; Grefve (Graf) Magnus Stendock; Capitan Lindeberg; dagegen: Notarien N.: Adjuncten A.; Prosten (Propst) B.; Krigsrådet (Kriegsrath) F.; weil Notarie mit Bocal, Adjunct und Prost mit Consonanten ausgehen, Letters endlich ein zusammengesetzes Wort ist.
- d) Sobald das Hauptwort mit dem bezeichnenden Artifel oder dem Pronomen demonstrativum den, det, de; den der, den här begleitet ift, tritt der bestimmte Artisel voran; daher: det kära guldet, das

theuere Gold; den krönte hycklarns offerknif, ber Opferbold bes getrönten Geucklers; den dumma vantron, ber thörichte Wahn; de gula lockarna, die goldnen Lockar, det offret fordrar Balder, das Opfer fordert Balder, das Opfer fordert Balder, das Opfer ift schwer genug schon.

Daher bedingt den (Plux. de) mit dem darauf folgenden Substantiv das Relativ-Pronomen som in beiden Zahlen; wie denn auch den—som, det—som, Plux. de—som, der-, die-, dasjenige — welcher, welche, welches;

Diejenigen welche; bie; in gleicher Beije fich gegenüberfteben.

Endlich nimmt, wie im Deutschen, das zum Hauptwort erhobene Abjectiv den Artifel, je nach Geschlecht und Jahl des betreffenden Wortes, an: det rätta, das Recht; det nya, das Reue; de gamle, die Alten; den älskandes suckar, die Seufzer des (der) Liebenden; en bild af det Goda, ein Bild von dem Guten.

Zweites Capitel.

Fom Substantivum.

1. Es ist bereits beim Artifel bemerkt worden, daß der Genitiv meist vorangestellt wird: kungars välde, die Macht der Könige; vexlande månaders bild, das Bild der wechselnden Monate; midsommarens sol, die Sonne des Mittjahres; vår lesnads lycka, das Glück unseres Lebens; vårt ödes skeppsbrott, der Schisstuch unseres Schickals.

2. Dagegen wird da, wo diese Genitiv-Bezeichnung aus euphonischem Grunde — wenn nämlich der Rominativ schon auf einen Zischlaut ausgeht — nicht wohl anwendbar, der Casus durch entsprechende Präpositionen umschrieben, die natürlich nach der Bedeutung des in den Genitiv zu stellen-

ben Bortes fich richtend, verfchieben fein tonnen.

Hierauf mird man anstatt: ett huses belägenhet, die Lage eines Hauses, besser sagen: belägenheten af ett hus; anstatt: en prinses egenskaper, die Eigenschaften eines Prinzen, den Genitiv mit hos aufbiend und dadurch den Zischaut vermeidend, sagen: egenskaper hos en prins, da hos ohnehin eine personliche Beziehung ausdrückt und eben dadurch egenskaper mit prins in das, wenn auch umschriebene, doch eigentliche Genitiv-Berhältniß treten läßt.

3. Die oben berührte Eigenheit der schwedischen Sprache, den Genitiv vorantreten zu lassen, setzt sich fort in dem Gebrauch, schwedische Eigennamen vor die dabei stehenden Appellative zu stellen: Stockholms stad, die Stadt Stockholm; Sveriges rike, das Reich Schweden; Gottlands län, die Statthalterschaft ober Provinz Gothland u. a. ä., ohne daß dabei die Borsehung der Appellative: staden Stockholm; Konungariket Engid ausgeschlossen wäre.

Anm. Auch einen elliptischen Genitiv, ganz übereinstimmend mit dem der englischen Sprache, hat die Umgangstprache sanctionirt, wo das dem hauptworte angehängte sin Schen wie: jag har tillbrag aktonen hos Eriksons, ich habe den Abend die Erikson gugebracht; han var des pastorens, er war beim Pastor, alzeit dus, samij oder Nehnliches darunter versiehen lätzt. Ein Beispiel zu diesem elliptischen Genitiv sindet sich: Frithjoss- Zage 18, 301, 302, wo dei systers, älskares das voranstehende röst darunter zu versiehen ist.

Drittes Capitel.

Fom Adjectivum.

1. Abjectiva und Participia unterscheiden sich im Schwedischen darin von den deutschen, daß fie nicht nur, wenn fie unmittelbar voranftehen, sondern auch als Bradicat und Apposition (in der Endung) nach dem Gefchlecht und ber Zahl ihres Subftantivs fich richten; Beispiele: den unga ek, die junge Giche; manget litet brudpar, manches fleine Brautpaar; gult är Frejas hår, gelb ift der Freia haar; det starka ar det skona vardt, bas Starte ift bes Schonen werth; han hoppar under silke grönt, er hühft unter'm grünen Tuche; jag vett ett hjerta lika omt som Nannas, ich weiß ein Berg, gleich liebend (voller Liebe) wie Ranna's; ej lika falla ödets lotter, ungleich fallen bes Schichals Nu stå de (i. e. marmortempel) öfver gifna, nun stehen sie (bie einstigen Marmortempel) einsam, verlaffen da; smarta pelarstammar grönska der, omlindade af söderns rika rankor, der Pfeiler ichlante Stämme grünen da, umschlungen von des Südens üppigen Ranken. Allt ar bredt, Alles ift bereit; mitt beslut ar fattadt, mein Entichlug ift gefaßt. Tre rosenknoppar i en urna födda, allvarliga, men tjusande anda, brei Rofentnogpen, aus einer Urne bervorgeblüht, ernft, boch bezaubernd auch.

2. In der Regel muß zwar das Adjectiv nach dem bezeichnenden Artikel in der bestimmten Form stehen; steht aber das Adjectiv im Superlativ, so erhält das dabei stehende Substantiv nicht den Artikel; also: den sköna gåsvan, die schöne Gabe; den milde kungen, der milde König; aber: den skönaste gåsva, den mildaste kung, de diekaste färger, die blassesten Farben. Nur wenn der Eigenschaft des einen Gegenstandes unter mehreren der Borzug zuerkannt wird, kann auch die bestimmte Form gebraucht werden; z. B. af alla dygder är förlåtelse den största, von allen Tugenden ist Berzeispung die größte; bland alla arbeten

var detta det basta, unter allen Arbeiten mar biefe die befte.

Viertes Capitel.

Vom Pronomen.

- 1. Das reflexive Pronomen sig theilt ganz seine Bebeutung und Anwendung mit dem gleichlautenden deutschen Pronomen, bezieht fich also auf Personen und Sachen in der Einzahl wie in der Wehrzahl.
- 2. Diese restexive Bedeutung unterscheidet sig von dem reciproken hvarandra (= französ. l'un l'autre, l'une l'autre), indem jenes immer auf die eigene Person sich bezieht, wie in: vare sig rik eller sattig, sei er (selbst) reich oder arm, mag er reich oder arm sein; han är dekymrad för sig, er ist um sich besorgt; de äro dekymrade sör sig, sie sind um sich besorgt; diese hingegen, wie schon die Zusammensetung zeigt, das "sich" als "einander", also im Gegensatz zu sig nicht rückwirtend, sondern als gegenseitig verstanden wissen will: de älska hvarandra som darn, sie lieben sich (einander) wie Kinder; "Leben rauscht und Menschen wandern, då tänka de dlott på hvarandra, dann denst das Eine nur des Anderen" (Frithsioss-Cage 1, 112); "wenn Schweigen herrscht und Sterne wandern, då drömma de dlott om hvarandra, da träumt das Eine nur vom Andern" (id. 15, 16); två vigter... motvägande hvarandra, zwei Gewichte.... gleichwiegend mit einander (id. 24, 96, 98).
- 3. Sig wahrt seine restexive Bedeutung selbst da, wo im Deutschen dasur "ihm" oder "ihn" (honom) gebraucht wird, z. B. min goda far har önskat. Er komma till sig, mein guter Bater hat gewünscht, daß Sie zu ihm kommen; wollte man hier statt sig honom setzen, so würde Letzeres nicht auf das Subject des Sates, also nicht auf far (Bater) sodren auf irgend eine andere Person sich beziehen, welche Zweideutigkeit aber gerade durch sig beseitigt und hiermit das restexibe Verhältnis von sig zu seinem Subject gewahrt wird.

Bom Unterschiede der possessiben Pronomina: sin, sitt; sina und hans, hennes; dess, deras.

1. Es ift schon früher bei Behandlung der fraglichen Pronomina (in der Formenlehre) bemerkt worden, daß sin, sina von hans, honnes, dess, deras darin sich unterscheiden, daß erstere da gebraucht werden, wo das Wort, an dessen Stelle es steht, nicht bei welchem es steht, Subject desselben Sazes ist, in welchem Falle sin, sina dem deutschen "sein, ihr" entsprechen; letztere dagegen (hans, hennes, dess, deras) sich immer auf ein anderes im Saze vorkommendes, also späteres, Substantiv beziehen.

Diernach erflären fich sin etc. hans etc. in folgenden Stellen von selbst: Rundtomkring gick Balders dal med alla sina lundars sus,

med alla sina fåglars sang, ett fridens hem. (Fr.-Saga 24, 13 ff.). Förtjust stod Frithiof, lutad vid sitt svärd . . . och hans barndoms minnen trängde sig förbi hans syn . . . (ib. 45). Och som en blodig skugga sjönk hans vikingslif med alla sina strider, sina äfventyr i natten neder och han tyckle sig stå, en blomster-kransad Bautasten på deras graf. Då gulnade på tidens träd dess kronas prakt och Nidhögg bet uppå dess rot... (ib. 108). Den sång är tidens vaggsång, är dess Drapa ock... (ib. 149) Diesen Sagen schließe fich folgende Stelle (aus Fryxel's Berättelser ur Svenska Historien) zur weiteren Selbstübung an: . . . Han (i. e. : Gustav Adolf) är verldens störste konung, sade påfven. Katolikerna talade med beundran om hans många dygder, hans krigstukt, hans rättvisa, hans sedlighet etc. Knappt en enda smäde-Anda till Europas skrift syntes mot denne der as dödsfiende. aflägsnaste nejder . . . trängde sig hans rykte och namn. Turkiet sökte hans vänskap; Turtarerna skickade lyckönskande sändebud och Moscovitiska storfursten visste icke huru han skulle uttrycks sin tillgifvenhet, sin beundran etc.

Aum. 1. Die Possessiba mina, dina, sina ic. entsprechen mit bem bestimmten Artikel bem beutschen: die Meinigen, Beinigen, Seinigen u. s. w.; en af de mina, van, einer ber Meinigen, Unfrigen; hans barn och dina, seine Kinder und bie beinigen; selbst substantivisch können sie auftreten: dett kommer an pa mitt och ditt, el fommt auf das Mein und Dein an; bann elliptisch ; jag vänder tillbaka till mitt (hus), ich sehr nach hause gurid, weil ga hem till sitt nach hause geben heißt.

Unm. 2. Ta sin, wie bereits befannt, stets auf bas Subject fich bezieht, so berbindet es sich gern mit ogen, eigen, wie in: hafva sitt oget husvud, seinen Ropf sir sich hafva, das som sitt oget, zu eigen haben. herer gehör auch : i sin tid, pa sin tid, seiner Zeit, eigentlich zu ber gehörigen, geeigneten Zeit.

Bon ber Auslaffung bes Relativ : Pronomens.

Das relative Pronomen wird im Schwedischen oft ausgelassen, wenn es Object ist oder von einer zulezt stehenden Präposition regiert wird, oder sich auf ein Pronomen bezieht, welches mit det är (= französ. c'est.—), var u. s. w. den Saz einleitet, unmittelbar darauf aber den Rominativ in den Casus des Relativs verwandelt: den körsta dlomma våren ködt, die erste Blume, welche der Lenz gebar (1, 45); här stehlar jag inkor ditt öga det skönaste (som) du (har) sett i Nord, hier stelle ich dit das Schönste vor, was du im Norden sabest (7, 178); samma guld din hjessa målar, das(-selbe) Gold, das von deinem Scheitel strabst (ib. 183); det är den dot jag fordrar kör din djershet, das ist die Buße, die ich sir deine Kühnheit sordere (15, 159); från det kära land han köddes att körsvara, von dem Lande, das zu beschirmen er geboren ward (ib. 313); vergleiche serner: ib. 340; ib. 355; ib. 432; 12, 87; 23, 56.

Fünftes Capitel.

Bom Berbum.

Bon ber Uebereinftimmung bes Berbums mit bem Gubjecte.

1. Wie das Abjectiv mit seinem Substantivum, in dessen Dienst es gewissermaßen steht, in Genus, Casus und Rumerus übereinstimmen muß, so muß das Berbum im Rumerus, in der Person und, wo es in Participialsorm als Prädicat ericipiant, auch im Genus immer nach seinem Subjecte sich richten; und wie min son zu mina söner; din bleka (a Fem.) lilja zu dina bleka liljor sich verhält, so verhält sich; jag kallar zu kalla; du kall—ar zu J kall—en; eben so würde sich also auch: »Kung Bele, stödd på svärdet, i kungssal stod,« König Bese, auf das Schwert gestügt, stand im Königssal, verhalten zu: Kungarne, stödda på svärden, i kungssal stodo. — In beiden Redetheilen ist es also die Flexion, welche das Abjectiv seinem Substantiv, das Berbum seinem Subsecte unterordnet und das Geset der Congruenz begründet.

2. Die Collectiva del, Theil; hop, Haufen; myckenhet, mängd Menge u. a. werden oft mit dem Pluralis des Berbums verbunden, wenn sie sich auf legteren beziehen, z. B. en del menniskor äro tacksamma, andra otacksamma, einige Menschen sind dankbar, andere undankbar; större delen af segervana kämpar ville (Plur.) icke körlora sin körut dyrt körvärfvade ära, der größere Theil der siegreichen Kämpser wollte seinen vorher erworbenen Ruhm nicht verlieren; wiewohl es nicht ungewöhnlich ist, in dergleichen Berbindungen sich auch des Singularis des

Berbums ju bedienen.

3. Bei mehreren neben einander stehenden Subjecten im Singularis tann das Berbum in den Singular oder Plural gesetzt werden, je nachdem der Sinn die, wenn auch mit och verbundenen, Subjecte als ein Ganzes, oder beide als getrennt, nur durch dos Prädicat verbunden, aufsat; z. B.: Så, allena så, fäster sjelfständig lycka sin bostad i ett land, ty der mötas (Sing.) godhet och trohet, der kyssas (Sing.) rättsärdighet och frid; der dor (Sing.) vishet och kraft på thronen, endrägt och tresnad i hyddan, gudsfruktan och kärlek allestädes, i hjerta som gerning; so, und nur so, schlagen Bohlsahrt und Unabhängigkeit ihre Bohnstatt in einem Land auf, denn nur da sinden sich söste und Treue zusammen; da kissen einander Gerechtigkeit und Friede; da wohnen Beisheit und Kraft auf dem Throne, Eintracht und häusliches Glück in der Hitte, Gottessurcht und Liebe überall, im Sinnen und Denken sowohl, als im Thun und Handeln. (Aus einer Predigt von J. D. Ballin.)

4. Hieraus ergibt sich von selbst, daß bei den Consunctionen: eller, oder; Afvensom, så väl som. sowohl — als; utan, sondern; dåde — och, sowohl, als; hvarken — eller, weder — noch, das Berbum am richtigsten in den Singular gesetzt wird; z. B. hvarken han eller hon skall uppträda,

wedet er noch sie werden austreten; slit såväl som ordning är arbetets hästång; den ena som den andra lyster lätt äsven de tyngsta bördor, sowohl Fleiß als Ordnung sind die hebel der Arbeit; jener wie

Diefe bebt felbft Die fdwerften Laften leicht.

5. Die schwedische Sprache unterscheidet mit der deutschen ächte und unächte Impersonalien: Berba, welche, lediglich elementarische Erscheinungen und Wirfungen bezeichnend, wie gry, bammern; dagas, tagen, Tag merben; blixtra, ljunga, bligen; dundra, bonnern u. j. w., jeder perfonlichen Beziehung natürlich fich entziehen und deßhalb nur mit dem unpersonlichen Pronomen det, es, fich verbinden; und folche, welche gewiffe, theils finnliche, theils mehr geiftige Empfindungen ausdrudend, die ihnen innemohnende unperfonliche Bedeutung auf Berfonen übertragen, fie gewiffermaßen gum Berfonlichkeits=Begriff erhebend und belebend, dem im det, es, einmal gebannten stagnanten Zustand entruden. So erklärt fic: det anade mig, es ahnte mir — jag anade, ich ahnete (vgl. Frithiofs-Sage 24, 222, 223); jag ångrar det, es reuet mid - mig ångrar; jag har oder mig har drömt, mir träumte, es hat mir geträumt = ich träumte schwer u. f. w. Das perfönliche Wort ift selbstftandiger, das Pronom fteht in unmittelbarer, gewiffermaßen innigerer Berbindung mit feinem Berbum; das unpersönliche bedarf erft des allgemeinen ober unbestimmten det, um den Uebergang auf die bestimmte Perjon zu vermitteln.

Sechstes Capitel.

Bon ber Berbinbung bes Berbums mit bem Dativ.

Die Stellung des Dativs zu intransitiven Berben tann eine zweisache fein: Der Cafus tritt entweder, da feine Form ihn ohnehin vom Accufativ nicht unterscheidet, so nahe als letterer zum Berbum: kunde jag endast ge (gifva) dig ett minne af mig! konnte ich bir nur ein Andenken von mir geben! Det väsen behagade icke Björn, das Wejen behagte Björn nicht; min kärlek kan jag icke offra dig, meine Liebe kann ich dir nicht opfern; — ober er wird, je nach Bedurfniß, durch entsprechende Prapositionen, als åt, för, till umschreibend bezeichnet: åt bondesonen jag kunnat Ingeborg ge, men tempelskändarn syns mig ej passa för Valhalladottern, dem Bauernsohn hätt' ich Ingeborg allenfalls geben konnen, der Tempelichander daucht mir nicht wurdig der Walkallatochter; — har du ej någon vänlig blick att ge åt barndomsvännen, ingen hand att räcka åt den olyckliga du älskat forr! haft bu ber Freundin beiner Kindheit nicht einen freundlichen Blid zu geben, - ber Ungludlichen, welche du einstens geliebt, keine hand zu reichen? - Fördunkla ej den bilden för mig, verduntle mir biefes Bild nicht; — nattens vindar på trogna vingar föra det till mig, ber Rachtwind führt's auf treuen Schwingen mir hernber; - jag vill vika for nodvändigheten, weichen will ich ber Nothwendigfeit; - sin

systers hand ger han dig aldrig; förr han ger sin krona, ger sitt lif till spillo, och offrar mig åt gamle Oden . . . Rie gibt er dir die Hand der Schwester; lieber gibt seine Krone, gibt das Reich er hin (Preis) und opsert mich dem alten Oden . . .

Anm. Die letztere Bezeichnung bes Dativs unterscheibet fich von erfterer, als ber reineren, selbstftändigeren, auch schon darin, daß die den Dativ eigentlich mehr andeutende als bildende Prähosstion sich jedesmal nach dem Objecte richtet, auf welches der Dativ sich bezieht, weshalb auch der Dativ ohn e Brüposstion immer unmittelbar nach dem Berbum und vor dem Accusativ (gif mig det, gib es mir; förlät mig detta, verzeihe mir dies); der Dativ mit der Präpostion aber in der Regel nach dem Accusativ zu stehen isomnt (jag skickar det kära guldet till Holge (8, 184); dagegen: lätt kunde jag vinna mig rike ock land (4, 98), es wäre mir ein Beichtes, mir Reich und Land zu gewinnen.

Siebentes Capitel.

Bon ber Berbindung eines Berbums mit nachfolgendem Accujativ eum Infinitiv.

Eigenthumlich kann im Schwedischen nach einem Berbum activ ein Accusativ mit Infinitiv folgen, mabrend die heutige *) deutsche Sprache in biesem Falle mit "baß" ben also conftruirten Sat eigentlich auflöst ober mit Auslassung der Conjunction der abhängigen Rede fich bedient (3ch fürchte, wir find alle betrogen; er behauptet, er fei nicht Schulb baran). 3. B. Fylldes det skeppet med väpnade män, då skulle du (hafva) trott dig skåda en flytande konungastad füllte das Schiff sich mit gewaffneten Mannen, bu meinteft (hatteft geglaubt) eine wogengetragene Königsburg . . . zu schauen (3, 173); — han mente sig göra väl, er glaubte es recht gut zu machen; han formenar sig hafva rätt dertill, er glaubt ein Recht baju ju haben. Ebenfo eigenthumlich und unerhort im Deutschen, vermandelt fich biefe Conftruction in bas Paffivum, wodurch ber Sat zugleich gegen ben beutschen an Kurze gewinnt; jo werden alfo bie Sage nach ber ersteren Construction (Accusativ cum Infinitiv) jag tror dig vara nojsam, ich glaube, dag bu gufrieben bift; de trodde gossen vara en lydig discipel, fie glaubten, daß der Knabe ein folgsamer Schüler sei; in passiver Wendung lauten: du tros vara nöjsam; gossen troddes vara en lydig discipel.

^{*)} Daß in der alteren Sprache biefe Confiruction noch im Gebrauch war, lehrt Brimm 5, 115 ff., wobei noch ju berweisen auf 30f. Rehrein im "Archiv für den Unterricht im Deutschen" 2, 2. 91 ff. und im "Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Litteratur" 7, 4, 383.

Achtes Capitel.

Bom Gebrauche ber Tempora.

- 1. Im Allgemeinen ist der grammatische Gebrauch der Zeiten detselbe wie im Deutschen, selbst da wo Lesteres öfter ein Tempus anstatt des anderen sest, namentlich Prasens anstatt des Futurum, Perfect auftatt des Futurum egactum.
- 2. Abweichend indes vom deutschen Futurum gebraucht das Schwedische anstatt der gewöhnlichen Form skal, skola, das ihm eigene desective Hülfszeitwort läx, wenn das im Deutschen im Futurum oder statt dessem Präsens stehende Berbum etwas zu Bermuthendes, wahricheinlich Geschendes, in diesem Sinne also ein "dürsen" ausdrück, was im Deutschen öster mit "vielleicht", "etwa", "wol" richtig bezeichnet wird: Jag lär komma för sent? ich werde wol zu spät sommen? han lär icke skrifva, er wird wol = er dürste nicht schrechen; de lärs tycka illa om, sie werden = dürsen es übel nehmen; Ni lär tro, Sie glauben vielleicht, glauben wol.

Neuntes Capitel.

Bom Gebrauche ber Mobi.

Der Gebrauch beider Modi, des Indicativs und Conjunctivs, stimmt mit dem Deutschen ohne besondere Abweichungen überein; nur daß im Schwedischen, wo die conjunctiven Formen nicht so ausgebildet sind, wie im Deutschen, das Hüsseitwort må, måtte diesem Mangel an eigener Flexion abzuhelsen sucht. Reiner Conjunctiv: Nåd vare med Eder och frid af Gudi vårom Fader! God vare kos! Hjelpe Gud! «O den, som ro'n deruppe vore! O den, som nu med dig fick dö, och sogrande till Gudar fore i samnen på sin bleka mö!» (Fr.-Saga 7, 101 ff.); umschrieben: att de måtte förstå, daß sie doch einsehen möchten! Må, måtte eignet sich namentlich auch zu Optativsägen, wie in: «Vi Nordens män vi kore dig, blis lik kung Ring — Frithiof före dina bud tills du blir stor (22, 62 ff.).

Selbstständiger schon als der Conjunctiv tritt der Imperativ in der ihm eigenen verkürzten Form ganz wie im Deutschen auf: ligg nu och dröm om högre bedrifter; till dess förgöm der runolågor, lieg' nun und träume oder gedent' jest rühmlicheren Thuns! Bis dahin versent' Deine Runengluthen (4, Ende); försmå ej min kärlek! verschmäh meine

Riebe nicht! förlät mig min 'bön! vergib mir mein Flehen! Sof nu, och dröm om mig, och vakna vid middag; och med trogen själ tälj timmarna, som jag, och sakna och brinn, som jag; vLp.: schlaf run, verschlaf bes Scheidens Wunden; träume selig, und mit Sehnsuchsmeh (mit treuem Herzen) zähl' unterbeß wie ich die Stunden und sehne dich und glübe wie ich! (7, Ende); frukten Gud; ären konungen; vörden edra lärare; varen flitige; akten er för öfvermodet. Pröfven sjelfve, fatten, förstån, tänken, ty då först blir vetandet ert eget. (Aus Regner's Schulreden) Fürchtet Gott, ehret den König, habet Chrerbietung gegen eure Lehrer, seid sleißig, hütet euch vor Uebermuth. Prüfet selbk, fasset auf, verstehet, denste, denn dann erst wird das Wissen wirklich euer eigenes, d. h. zu eurem geistigen Eigenthum.

Zehntes Capitel.

Bom Infinitive.

1. Die eigentliche Form des Infinitivs wird gebildet durch das ihn gewissermaßen einleitende, von der ihm oft gleichen Substantivsorm ihn einsach unterscheidende att (älter at), ganz entsprechend dem englischen, aus

gleichem Brunde dem Berbum vorgesetten to.

2. Erscheint der Infinitiv als Subject den Sat ansangend, so kann att dem Berdum vorantreten, aber auch ausgelassen: Hvad var att göra? Fälla modet var det sämsta. Lägga armarne i kors, och se uppåt himlen, icke mycket bättre. (Fr. Bremer). Was war zu thun? den Muth sinken zu lassen war das Schlimmste. Die Arme miligi in den Schooß zu legen und himmelwärts zu schauen, nicht viel bester, det är äfvenså angenämt som lärorikt, att sysselsätta sig med historien, es ist ebenso angenehm als belehrend, sich mit der Geschichte zu beschäftigen.

3. Rach den Gulfszeitwörtern bör, må, skall, lär, tör, måste, vilja, kunna, låta, få, töras, nännas wird att allzeit ausgelassen:

a) böra (noch erhalten in: gebühren) sollen, müssen, brückt, wie das englische ought, eine Psicht ober moralische Rothwendigkeit aus; so: som sig bör, wie sich gebührt; han bör göra det, er muß (nothwendig, als ihm zusommend) es thun; Kung Gräskägg sjelf bordt rida ästad (5, 88), König Graubart hätte selbst wegreiten sollen; är domaren med alla dessa egenskaper hvad han bör vara? ist der Richter mit allen biesen Eigenschaften, was er sein soll? (= englisch ought to be); Rättvisan bör för honom vara allt... die Gerechtigkeit muß für ihn Alles sein. De gamle bör man ära, die Alten muß man ehren (17, 34).

b) må, mögen, wie das deutsche Wort (und englisch may) das ruhige Zusassien einer Handlung bezeichnend: för Frithiof må du sofva gerna till Ragnarök, om du så vill, für Frithjos magst du, wenn du so wills, bis zum Westuntergange schlasen (7, 159); seglar krämare fram, må du skydda hans skepp, sährt der Krämer des Weges, magst du schuschen sein Schiff (15, 13); gods må skistas å täck, der Gewinn mag auf

bem Berbed getheilt werden (ib. 15); är den Hvite mig vred, må han taga sitt svärd, ist der Weiße mir gram, mag er sein Schwert ziehen (ib. 27); der nächste Uebergang ist: durfen, als die Folge des Zulassenst må jag göra det? darf ich es thun? Icke om Gudarnas makt må vi tvista; nicht dürsen wir über der Götter Macht streiten (16, 53).

c) skola, sollen, werden; Ersteres bei einer Pflicht, Schuldigkeit (wie ja Schuld, Schuldigkeit seit selbst ursprunglich mit sollen zusammenhangt, wie z. B. noch im "Soll" und "Haben"); Letteres zur Bezeichnung der Zukunft, also als der noch kommen sollenden Handlung, woran sich bann leicht "wollen", als einen Borsatz bezeichnend, anschließt: vi skola

gå till verka, wir wollen ju Bert geben.

d) kunna, können, eine physsiche oder eine moralische Fähigkeit involvirend: kungen kan allenast, hvad folket kan, es kann der König nur, mas das Bolk auch kann (2, 38); kan du ej dökva deras klingor, kan du ej förlåta, hvad vill du i Balders hus? vermagkt du es nicht, ihre Schwerter zu lähmen, was hosselt u noch in Balders Haus? (24, 204); din hemväg kan stängas, es kann dir dein Heinweg verlegt werden (16, 57); den som kan tagas, är värd att hängas, wer sich läst sangen (wer da ergrissen werden kann), ist werth gehangen zu werden (ib. 60). Bezeichnend sür die Bebeutung von kunna ist das Adderdium kanske, d. i. kan ske, vielleicht (franz. peut-être) eigentlich sieri potest, welches das Dänische ebenso charakteristisch mit: maa—ske wiedergibt.

e) låta, lassen; sowohl causativ: etwas thun lassen, als passiv: etwas, ohne eigenes Zuthun, geschehen lassen: låt Styrkan stå som dörrsven vid landets port. sakt stehen die Kraft als Wache am Landesthor (2, 33); låten ej stormen komma, (wachet) auf daß der Sturm nicht wüthe (ib. 139); han lät oss växa hos Hilding opp, er ließ uns erwachen bei Hilding (4, 85); vgl. ferner: 15, 22; 8, 99; 23, 9; 19, 109.

f) måste, muß, mußte; desectiv, nur im Präsens und Impersect

f) maste, muß, mußte; defectiv, nur im Prasens und Impersett gebraucht; der Begriff ist physische, wie moralische Rothwendigkeit, daher dem må, dütsen, oder dem så in gleicher Bedeutung entgegengesett: du far ej hvila, du maste ila, nicht rasten darsst du, eilen mußt du; du maste vagga, du mußt dich wiegen (14, 48 ff.); vi maste skiljas, wir milssen scheiden (8, 336); hvarför maste vi? warum milsen wir?

(ib. 337).

g) kå; das vieldeutigste unter den Hülfzeitwörtern, wie vergleichsweise engl. to get unter den Zeitwörtern; mit goth. kahan, kangan, sa(n)gen, selbst noch fahen (meine Rede sahet nicht unter euch; sahet uns die Jüchse [bibl.]), sortgesetzt in: sahnden, auf einen Berbrecker oder eine gestohlene Sache v. (vgl. zu «ka» Scotch Dictionary von Jamicson) eines Ursprungs, tritt es wie to get einmal in der Bedeutung: bekommen, erhalter auf: han sick intet ardete, er bekam keine Arbeit; welche Bedeutun gewissermaßen ausläuft in: haben, eigentlich bekommen haben: för mycke vett sick ingen, hur vis han het, eigentlich: zu viel Berstand hat Keiner erhalten, (als Gabe bekommen), wie klug er sei (2, 69); nu är han dränd, sick ej den heder.., nun ist er verbrannt und ihm ward nicht die Ehre (zu Theil; erlangte nicht die Ehre)... (14, 27); und und verbindet sich få mit Verben und entwickelt als Silfszeitwort die Bedeutungen: dürsen, mögen, können und selbst: müssen; fungirt dan

als Zeitform für Futurum oder Futurum exactum, dabei immer noch den Grundbegriff festhaltend (då jag får möta honom, wenn ich ihm begegnen, ihn treffen werbe, eigentlich ihn zu feben, zu Geficht "bekommen". werbe: då jag får gjort det, wenn ich es gethan haben werbe oder gethan habe; wohin auch: få höra, få se, ju hören, ju feben betommen, gehört), behauptet seine Grundbedeutung in den mit ihm zusammengesetten Berben, selbst noch im Pajsivo: det fås, es ift zu haben, zu be--fommen, zu beziehen; bis es endlich als freilich nur scheinbare Ellipse vor einem Infinitiv der deutschen Uebersetzung fich entzieht, im Sinne aber noch : mit "burfen", "fonnen" ju ergangen mare (Jag onskar få hvila mig har, ich wünsche hier zu ruhen = hier ausruhen zu durfen, zu können. 3. B. Mitt få de ej, meines wird ihnen nicht ju Theil, (7, 3); lat min låga få genomströmma äfven dig, lag' meine Liebesgluth auch bich durchstromen (ib. 70); du far ej bida, du darfft nicht marten, faumen (4, 116); ej får jag drottning så god, mir wird feine fo gute königliche Gemahlin mehr zu Theil (5, 41); den runan fick han Ingborg lära, die Rune tonnte er Ingborg lehren (1, 32); O den som nu med dig fick dö, o wer mit dir nun sterben dürste (7, 102); jag fick ej tala mer, nicht weiter durfte ich reden (8, 140); du far ej hvila, du darfft nicht rasten (14, 43); jordens glädje får ej våga sig inunder halfven, vLp. nicht darf der Erde holde Lust sich wagen in jene Wölbung (8, 30).

h) töras, dürsen; eine ungewisse Annahme oder Bermuthung ausbrückend: Jag tör väl möta bland sköldars larm en kung med krona, kommt mir dieseicht ein König im Schmuck der Krone in den Weg . . . jag tör väl möta en ungersven . . . , begegnet mir dieseicht ein Knabe . . . (12, 147 st.); eben so tör, torde hända, es könnte, dürste geschehen; in anderer Bedeutung: ingen tordes nalkas, Keiner, Niemand durste sich nahen, Keinem war der Jutritt gestattet (24, 262); hon törs ej sätta sig på kämpens bänk, sie darf sich nicht auf der Kämpen Bank

jegen (8, 376).

i) nännas, über sich gewinnen, über's Herz bringen können, daher auch "können" allein; mögen; ein Deponens, welches nur in negativen oder fragenden Schen und, wie töras, mit folgendem Insinitiv ohne att, vorkommt: Jag nännas icke besvära honom, ich mag ihm nicht beschied fallen, möchte ihn nicht belästigen. Es bezeichnet durchgehends: sich zu Etwas nicht entschießen, nicht herbeilassen, zu einer Handlung nur mit einer gewissen Anstrengung oder Selbstüberwindung bestimmen können.

k) orka, vermögen, im Stande sein, können; ej orka äta eller dricka, nicht essen oder trinken können, mögen; ropa så mycket man orkar, aus allen Krästen rusen; jag orkar ej höra det, ich kann nicht ausstehen es auzuhören; han orkar ej mera, er kann nicht mehr, er hat keine Kräste mehr, die Kräste gehen ihm aus (franz. il n'en peut plus); ej orka böta, die Geldbuße nicht bezahlen können; jag orkar icke med honom, ich kann ihn nicht ausstehen, er ist mir unausstehilch. Die Bedeutung ist durchgebends: nicht oder nicht mehr können; wie bei nännas eine mehr innerliche, so hier eine mehr von außen auf das Subject widerstrebend einwirkende Empfindung.

Das Weitere hierüber muß ber ausführlicheren Grammatit vorbehalten

bleiben.

Elftes Capitel.

Von der Wortfolge.

Man tann als allgemeine oder Grundregel annehmen, bag bas regierende Wort (das Subject) dem regierten, als von ihm abhängenden, vorangeht; es tann aber auch, je nach Bedurfnig ber Conftruction, an jede Stelle bes Sages zu fteben tommen. Go g. B. erheischt icon in der Regel ber Benitiv die Rachsegung bes ihn regierenden Rominativs: barnets dagar; stridens lansar; Odens kungastol; fria männers bifall; ebenjo veranlagt das den Sat einleitende det, der, daß das Subject erft nach dem das Pradicat bestimmenden Worte erscheint: det vaxte uti Hildings gård två plantor . . .; der växte in i snöhvit ull de sköldar etc. so erheischt serner die Frage an und für sich schon, daß das Subject dem Brädicate nachfolge: Hvi prisas Gerdas kinder så? År nu ej Balders midsommarfest? Go ericheint in ausrufenden Sagen, fobann bei nothwendig vorantretenden Bestimmungen des Pradicates das Subject nicht nur nach benfelben, fondern mitunter erft gegen das Ende bes Sages: Hur långsamt gå de tröga stunder! Dock ändtlig, trött af vägens möda, du sjunker ner ifrån din höjd (7, 25); hur lycklig träder jag på stranden! Till himlen mera än till jorden min kärlek hör; — ej midt på golfvet glöder den muntra brasans sken; — I templet är väl den krönta prest. – Tröttare ändå af färden äro alla Frithiofs män, knappast, stödda emot svärden, hålla de sig uppe än (10, 206 ff.)

Zwölftes Capitel.

Bon den Bartikeln.

I. Abberbien.

1. In ihrem syntaktischen Gebrauch bieten die Adverbien gerade nichts dar, was fie von den deutschen wesentlich unterschiede; um so mehr aber dürfen wir fie, von formeller Seite aus angesehen, einer näheren Betrachtung hier unterziehen und von hier aus ihre Berwendung in der Rede selbst beleuchten.

2. Schon der Umftand, daß sie bei Berben das Wie, bei Abjectiven das Wie beschaffen, außerdem aber noch Raum- und Zeitverhältnisse bezeichnen, macht es erklärlich, daß sie wie die meisten deutschen Abberbien, theils aus Abjectiven und Substantiven stammen, theils auch aus Pronominen, Prapositionen (als sogenannte pronominale und prapositionale Abverbien) sich entwickeln oder endlich in ihrer suffizartig noch erhaltenen Casual-Endung ihren substantivischen Ursprung selbst bekunden.

3. Siernach ergeben fich

A. Adjectivifche Adverbia

mit genitivisch antretendem s: annars, anders; annorledes, anders; annorstädes, anderswo (an anderer Stätte); afsides, abseits, abwärts, seitwärts; ensides, einsam, bei Seite; någorledes, einigermaßen; särdeles, eigens; alldeles, allerdings; ofdrseendes, ofdrvarandes, unversehens; förgäfves, vergebens u. a. m.

B. Prapofitionale Adverbia.

Dahin können wir diesenigen Abverbien zählen, welche bei Ermanglung einer eigenen, den deutschen Participial-, Ordinal- und Superlativ-Abverdien entsprechenden Form der Präposition und zwar bei den Ordinalien kör mit det—, bei den Superlativadverdien på wieder mit det oder som ohne det mit der nackten Superlativsom sich bedienen: ersens, zweitens, drittens, (körst) kör det körsta; kör det andra, kör det tredje; ehestens, med det körsta; med det snaraste, som snaraste; bestens, på det dästa — bäst; höckstens, högst, i det högsta; — som däst, som värst; som oftast; som störst u. a. m.

C. Abgeleitete Adverbien.

Eigentlich wieder adjectivische Adverbia, die aber, im Gegensat zu den im Reuhochdeutschen mit den Adjectiven sormell gleichen, zu ihrer adverbialen Unterscheidung das neutrale t angenommen haben: beständigt, beständigt, dippt, tief; dåraktigt, thöricht; dödligt, tödlich, sterblich; groft, grob; (hel, ganz, Adject.) helt, ganz, gänzlich; herrligt, herrlich; (jämn, Adject. eben, gleich) jämt, gleich; längt, lange, du; knappt, samt, likt, gleich; svart, bald; snäft, enge; säkert, sicher, sött, süß; tryggt, sicher, getrost u. a. m.

D. Bubftantivifte Adverbien.

1. Mit gentitvisch autretendem s: dags = af dags in: huru dags, wie frühe; så dags, um die Zeit, so an der Zeit; sängdags, Zeit zu Bette zu gehen; dels, Theils; i aftons, i morgons; gestern Abend, heute Morgen; mit till: till sjös, zur See; till sängs, zu Bette; tidtals, zeitweise, dann und wann; slocktals, hausenweise; partals = parvis, paarweise; i vintras, borigen Winter; mästadels, meistens, meistentheils;

2. mit altem Dativ-Ausgang: lagom, recht, recht zu paß; weder zu viel noch zu wenig; von lag, Recht, Geset, jus, sas; daher eigentlich == evligt lagarna: stundom, bisweilen, understundom, von stund, Weile, (ganz kurze) Zeit; dem deutschen "Stunde" entspricht schwed. «timme,» älter: «tima», Zeit, tem pus; hierher wohl auch: Fordom, ehemals, vormals;

3. mit accusativer Bebeutung: hvar dag, jeben Tag = täglich; en dag, einst, einstmals, eines Tags; en gång, einmal; den gången, bas Mal, biesmal; alltid, alle Zeit, allzeit, immer; undertiden, mitunter, zuweilen.

E. Frapofitionale Adverbien.

Ratürlich wird die Sprace da, wo der bestehende Wortschat keine eigene selbstständige Form für das eine oder andere Adverb darbietet, zunächt mit Ottle gewisser Prapositionen, gewissermaßen zur Erganzung des Schleuben an der Form, zur Bervollständigung des adverbialen Begriffes, substantivische Adverbien bilden, welche dann mit mit der Praposition in einen Begriff verwachsen.

So werden dåg, morgon, år mit Hülfe der hier demonstrativen Präposition i zu Zeit-Adverdien: heute (hodie, aus hoc die wie Althbisch. hiuto aus Instr. did tagü), morgen, heuter; so ist går (außer gårsdag, gestriger Tag) von i gar unzertrennsich; ihnen entspricht: afton, heute Abend; dagegen i aftons, gestern Abend, und dem wiederum entgegen: i morgons, heute Morgens; so auch in: i sommar, i vår, i höst; diesen devorstehenden Sommer, Winter, Frühling, während genitivisch sussigne devorstehenden Sommer, wi. d. d.) dieselben Jahreszeiten als verstoßen, verwichen ertennen läst. Hierher gehören serner: i kapp, um die Wette; i förstone, ansangs; i hast, eilends; i sanning, in der That, stürwahr; i råd och dåd, mit Nath und Ahat; i fall, i händelse, im Hale, salls; i det hela, im Ganzen; en bloc; i hop, zusammen; i stånd, im Stande, sähig, verwögend; i sender (sönder), jedes Mal; wie in: en i sender, einzeln, einzelnweise, separatim.

Das Bedürfniß präpositionaler Abverdien mit Zugrundlegung von Substantiven bekundet die schwedische Sprache in den mit den deutschen Formen ganz übereinstimmenden Belegen: i grund, im Grund; till baka, zurück, rückwäris (von dak, der hintere, hintertheil); till mötes, entgegen (von mötes, Begegnung); i stycken, entzwei; under vägen, unterwegs; utan tvisvel, zweiselsohne, freisich, sonder Zweiselset: till handa, vid handen, an die hands; till hands, zur hand; till hälften, till halfs, zur hälfte; baklänges, dakiskan, på ryggen, hinterrücks; till gagns, zu Rutzen; till heders, ehrenhalber, honoris causa; i en rum, allein, unter vier Augen (tete à tôte); utan måtta, ösver måttan, über die Maßen; på lif och död, auf Leben und Tod, auf's Aeuferste.

F. Local = Adverbien.

Die Raum-Abverbien lassen nothwendig den Begriff der Ause und der Bewegung oder der Richtung in dreisacher Art erscheinen: entweder das Sein und Berbleiben an einem Orte (på hvad rum), oder die Entfernung von dem bisher inne gehabten Orte, also die Bewegung, Richtung nach einem anderen Orte (till hvad rum), oder auch die Bewegung von hier aus (fran hvad rum) nach einem bestimmten, zu erreichenden Orte. Die erste Annahme bedingt das Wo? (hvar?) und ihr entspricht in demonstrativer Bezeichnung: da (der), und unter den Casus der Dativ, als der eigentliche "Wo-Casus" (im Sinne der lateinischen Grammatif der Ablativ); die andere Annahme bedingt das Bohin? (hvart, stärter: hvartät), demonstrative sich darstellend in: dahin (derkän, oder dit, stärter bezeichnend: dit åt), und unter den Casus den Accusativ, als den eigentsichen "Wohin-Casus"; die dritte Annahme involvirt von selbst wiederum die Frage: woher? und sie bedingt die Antwort in dem demonstrativen: daher (derifrån — dädan), welches letztere, durch keinen eigentlichen Casus vertreten, die Zuziehung der ihm entsprechenden Präposition um so nothewendiger macht.

So leiten sich aus bem, im Schwedischen wie im Deutschen, ursprüngslichen Substantiv bem — Heim, heim (eigentlich Accusativ von haims, Haus) nach obiger Eintheilung beispielsweise die Correlativ-Partikeln:

hemma, zu Hause, daheim, (I, in),	hem, hemåt, heim, nach Haufe,	hem, i från, von Hause,	
inne, inne, inner- halb, darinnen,	in, inåt, hinein,	inifrån, von innen,	
inuti, von, innen, inwendig,	·		
framme, zur Stelle, bei der Hand,	fram, vorwärts, hin, hers, hinan, framåt, weiterher, vorwärts, gegen — hin,	framman, vor, vor- an, von vorne,	
(i) norr, im Norden, nördlich,	norråt , norrut , nordwärts , gegen Norden (hin),	nordan, nordan ifrån, von Norden aus, von Mittnacht ber,	
hvar? wo?	hvart? wohin?	hvadan ? woher ? woraus ?	
hvarest, woselost,	hvarthän? wohin zu? u.a.m.	hvarifrån? woher, von wo (her)?	

Run ward es hier, wo Präpositionen und Abverbien sichtbar sich berühren, der eine Redetheil mit dem anderen erst recht den zu bezeichnenden Abverbial-Begriff vollenden helsen und zum klaren Ausdruck bringen sollte, der Sprache zum Bedürfniß, in Ermangelung der dem Deutschen eigenen sufsigirten Adverdien, wie: bergad, bergan, bergauf; stromade, stromaufwärts; norde, ostwärts, felbein; thalab u. a. ä. an Stelle dieser Bildungen der Partisel-Composition sich bedienen, so sichtbar übrigens Formen wie norrät, söderut, framåt, jener Sufsigirung sich nähern. Z. B.: utföre derget, bergad; uppföre der emot strömmen, hromen Strom hinab, stromabwärts; uppföre oder emot strömmen, stromeauf, den Strom hinab, stroms erter, Östan ifrån, aus Osten, von

Often her; Öster åt, oftwäris, nach Often zu; söder ut, åt söder, nach Süben, südwärts; inåt landet, landeinmärts; tvärt af, quer ab; tvärt före, quer vor; tvärt igenom, quer durch, mitten durch; uppifrån, von oben herab; uppåt berget, den Berg hinan, — hinauf; utan efter, von außen her; utan om, außen vor, außerhalb herum; utom kring staden, rund um die Stadt herum; utåt, nach außen zu, auswärts; innanpå, auf der inneren Seite, inwendig; innanefter, innanfrån, von innen her, von innen zu u. a. m.

Das Beitere hierüber bleibe ber biefer Grammatif fic anschließenden ausführlicheren vorbehalten.

Unm. Der verehrliche Lefer wolle gefälligft ftatt bes an einigen Stellen irribumlich gefesten I (2. B. Pl.) ein J lefen.

Druckfehler.

2 Zeile 1 v. o. lies eigenthumlichen flatt eigenthumlich.

5 Zeile 11 v. o. lies fplbige ftatt fplbiges.

5 Zeile 22 v. o. lies bara ftatt bara.

7 (Beispiele, 1. Zeile) lies rosorna ftatt rosorna.

- 13 Zeile 9 v. o. lies Adjettiven ftatt Abjettiv.
- 15 Zeile 16 v. u. lies henne, den statt hennes, den.
 - 16 Beile 3 v. u. lies rubinknapp ftatt rubin knapp.

19 Zeile 2 v. o. lies reif ftatt reiftc.

20 (unter Vara) Zeile 14 v. o. lies aro ftatt ara.

24 Zeile 9 v. u. lies majden ftatt majde.

25 Imperat. Sing. lies tag ftatt ta.

26 Zeile 11 v. o. lies kyssa ftatt kissa. 26 Reile 4 v. u. lies suckade statt sukade.

- 27 Zeile 16 v. u. lies hädanefter ftatt hödanefter.
- 32 Beile 5 v. o. lies i anseende ftatt anscende.
- 32 Zeile 15 v. u. lies mörkblå fatt märkblå.

32 Zeile 10 v. u. lies emot ftatt emott.

- 36 Abschnitt b) Zeile 4 lies lägre figtt läre.
- 36 Abschnitt b) Zeile 6 lies lockars statt lockans.

- 38 Zeile 14 v. u. lies beredt statt bredt. 40 Zeile 5 v. v. lies tyckte statt tyckle.
- 40 Anm. 1, Zeile 4 lies det ftatt dett.
- 40 Zeile 8 v. u. lies ställer ftatt stellar. 41 Beile 7 v. o. lies nach feinem ftatt noch.

44 Modi Zeile 6 lies Gud ftatt God.

44 Modi Zeile 12 lies fore dina bud (b. h. må föra dina bud).

49 Prapoj. Adverbia Zeile 7 lies snarast ftatt snaraste.

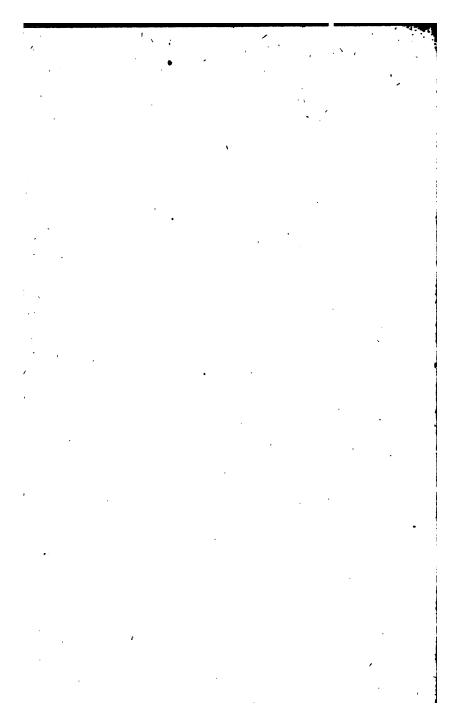
- 50 Prapoj. Adverbia Zeile 7 lies dag ftatt dåg. 50 Prapoj. Adverbia Zeile 10 lies ganz und gar ftatt gar. 50 Prapoj. Adverbia Zeile 25 lies von mote ftatt von motes.
- 50 Brapof. Adverbia Zeile 29 lies enrum ftatt en rum.

• • 3

Druckfehler.

2 Zeile 1 v. o. lies eigenthumlichen flatt eigenthumlich. 5 Beile 11 v. o. lies fplbige ftatt fplbiges. 5 Zeile 22 v. o. lies bara ftatt bara. 7 (Beispiele, 1. Zeile) lies rosorna ftatt rosorna. 13 Zeile 9 v. o. lies Adjeftiven ftatt Abjektiv. 15 Zeile 16 v. u. lies henne, den statt hennes, den. 16 Zeile 3 v. u. lies rubinknapp ftatt rubin knapp. 19 Zeile 2 v. o. lies reif ftatt reiftc. 20 (unter Vara) Zeile 14 v. o. lies aro flatt ara. 24 Beile 9 v. u. lies majchen ftatt majche. 25 Imperat. Sing. lies tag ftatt ta. 26 Zeile 11 v. o. lies kyssa ftatt kissa. 26 Beile 4 v. u. lies suckade statt sukade. 27 Zeile 16 v. u. lies hadanefter ftatt hödanefter. 32 Beile 5 v. o. lies i anseende ftatt anscende. 32 Zeile 15 v. u. lies mörkblå flatt märkblå. 32 Zeile 10 v. u. lies emot statt emott. 36 Abschnitt b) Zeile 4 lies lägre figtt läre. 36 Abschnitt b) Zeile 6 lies lockars statt lockans. 38 Zeile 14 v. u. lies beredt ftatt bredt. 40 Zeile 5 v. o. lies tyckte flatt tyckle. 40 Anm. 1, Zeile 4 lies det ftatt dett. 40 Zeile 8 v. u. ließ ställer ftatt stellar. 41 Beile 7 v. o. lies nach feinem ftatt noch. 44 Modi Zeile 6 lies Gud statt God. 44 Modi Zeile 12 sies före dina bud (b. h. må föra dina bud). 49 Prapoj. Adverbia Zeile 7 lies snarast fatt snaraste. 50 Brapol. Adverbia Zeile 7 lies dag ftatt dag. 50 Brapol. Adverbia Zeile 10 lies ganz und gar ftatt gar.

50 Prapol. Abverbia Zeile 25 lies von möte ftatt von mötes. 50 Pravol. Abverbia Zeile 29 lies enrum ftatt en rum.

Wörterbuch

÷ 311

E. Tegnér's Frithiofssage.

Bon

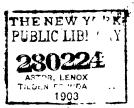
Leo Bilberftein.

Frantfurt a. M.

Berlag von Christian Binter.

1873.

the

Borrede.

Vorliegendes Wörterbuch, welches ich zur Erleichterung der Lektüre von E. Tegner's Frithiofs-Sage dem immer mehr sich erweiternden Kreise von Freunden der schwedischen Sprache und Literatur hiermit übergebe, verdankt seine Entstehung und nunmehrige Herausgabe der wohlwollenden Anregung meines verehrten Freundes Gottfried Freiherrn von Leinburg in München.

War mit der kurzgefaßten, dem nachmals gründlicheren Studium der schwedischen Sprache natürlich nur als Einleitung dienenden Grammatik der Zweck des Buches so weit erreicht, als darin das Wesentliche, die Grundregeln der Sprache mit Belegen aus der Frithioss=Sage selbst niedergelegt wurden, so sollte das Glossar den Abschluß des Ganzen bilden und als solcher der gleichzeitig miterscheinenden neuen Prosa=Ausgabe dieses berühmten Meisterwerkes von Gottfried von Leindurg hoffentlich nicht ganz unwürdig sich anschließen.

Daß ich bei der nun übernommenen Aufgabe, bei welcher es sich vor Allem um Feststellung und Erlänterung der Bebeutung der (hin und wieder nothwendigen) grammatischen und
Sacherklärung, sodann der, wenn auch nur mehr andeutungsweisen, weil räumlich beschränkten Zurücksührung vieler Wörter

auf die stammberwandten Formen u. A. handelte, sie nach Kräften zu lösen ernstlich bemüht war, dürfte dem prüsenden Blicke der gelehrten Kritit kaum entgehen, und nicht wenig hat hiezu — bei aller eigenen steten Sorgfalt um möglichste Bervollständigung des, wenn auch nur zum Sebrauch eines Buches bestimmten Glossars, doch immerhin über die ursprüngliche Erwartung sich anhäusenden Stosses — beigetragen die bei all seiner eigenen unermüdlichen Thätigkeit gleichwohl unverstrossen, selbst dis auf unabweisliche Emendationen einzelner Textstellen sich erstredende Unterstützung meines genannten verehrten Freundes.

Daß ich da, wo die Nothwendigkeit des jedesmaligen Beleges es erheischte, neben der wörtlichen oftmals auch die freiere
(poetische und als solche jedesmal mit » vLp. « bezeichnete) und
in Schweden selbst anerkannteste Uebersehung der Frithioss-Sage
von Gottfried von Leinburg mit angeführt, um so Beiden, dem Anfänger wie dem schon Reiseren, welch' Letzterm die freiere Wiedergabe doch nur willtommen sein dürste, Rechnung zu tragen, möchte wohl schwerlich zum Nachtheil der Arbeit sprechen, zumal die gleiche Methode auch schon von anderen Lexicographen, wie von dem trefslichen Crusius in seinem Wörterbuch zu Homer mit Recht besolgt worden ist, der sast bei jedem einzelnen Worte auch die I. Hossische Uebersehung ansührt.

So wenig es mir nun zukommt, der das Bestreben meines Freundes und Studiengenossen nach Lösung der ihm wesentlichsten Aufgabe — den Dichter in deutschem Gewande seiner ganzen Größe und Selbstheit wiederzugeben — so glänzer bekundenden Uebertragung auch meine specielle Anerkennung zollen, so sollte hierdurch vielmehr mit der mehr nüchterner weil dem Wortlaute näher liegenden, dem ersten nothwendige

Berständniß zwar schon genügenden, nur zur lebendigeren Aufsfassung nicht so anregenden, schlicht prosaischen Uebersetzung die freiere, ich möchte sagen schwedischere, dabei doch in ihrer Meisterschaft als Sbenbild der Urschrift mit deutscher Treue sich anschließende, vergleichend verbunden und hiermit, so gut es ging, der Kunstgenuß auch schon im Einzelnen geboten werden.

Hiermit fände denn auch hier — bedürfte mein Versahren , noch einer weiteren Apologie — Dasjenige schließlich seine Recht= sertigung, was Altmeister Goethe am Schlusse ber von meinem Freunde (s. S. VI seines Borwortes) citirten Stelle sagt:

... "Weil man aber weber im Bollsommnen noch Unvollsommnen lange verharren kann, sondern eine Umwandlung nach der andern immerhin erfolgen muß, so erlebten wir den britten Zeitraum, welcher die höchste und letzte ist, denjenigen nämlich, wo man die Uebersetzung dem Originale identisch machen möchte, so daß eines nicht anstatt des andern, sondern an Stelle des andern gelten sollte."

Rur eine Digreffion wolle ber geneigte Lefer mir noch ju Bute halten, welche um so mehr feiner Nachsicht bedarf, als sie, mehr privater Natur, mein perfonliches Berhältniß au Leinburg berührt Gottfried von und einen Rüdblid . auf die iconen, oft gar froben, beiteren Tage gemeinsamer Studien und eines mahrhaft brüderlichen Busammenlebens mir beute noch gewährt: Reminiscenzen, welche meinem Bergen um so theuerer, meinem gangen Gefühl um ÍO wohlthuender find und bleiben, als wir Beibe, nur Jeder in eigenen, dem Fache nach zwar unterschiedenen, im Zwede aber fich wieder naheberührenden Beise icon bamals mit besonderem Interesse bem Studium ber scandinavischen Sprachen Literaturen uns widmeten und burch die belebende Wechselwirfung . beider damais schon den frommen Wunsch nach fünftiger Einheit umseres Strebens und Wirkens theilten und, so zu sagen, das Prognostikon unserer Zukunft hiernach stellten.

Möchte darum vorliegender Beitrag, der, wie schwach auch immer, unter den Auspicien seines so bewährten, als verehrten Freundes hervorgegangen, als seinem beabsichtigten Zwed entsprechend, von den Bertretern der Bissenschaft gewürdigt und der Berfasser hierdurch ermuntert werden, seine Thätigleit der Bollendung eines größeren, in seiner Art zur Zeit noch vermißten grammatischen Ganzen, ausschließlich zum Gebrauche der Deutschen zu widmen.

Frantfurt a. M., ben 31. December 1872.

Dr. Leo Silberftein.

Erflärung

ber in diefem Wörterbuche vortommenden Abfürzungen.

```
abl. = Ablativ.
 acc. = Accusativ.
  adj. == Adjectiv.
  adv. = Adverb.
 abbt. == althochbeutich.
  altn. = altnorbifc. Anm. = v. Leinburg's erläuternbe Ans
                                                  neutr.
      mertungen gur Frithiofsfage.
           = Bebeutung.
  Bebig.
  bohm. - böhmifc.
  com. = communis (fomobl mannlichen
      als weiblichen Gefchlechts).
  Comp. = Comparativ.
conj. = { Conjunctiv ober Conjunction.
  ban. - banifc.
  Dat. = Dativ.
  dep. = deponens.
                                                   Sup.
  eigil. = eigentlich.
                                                   Superl.
  engl. = englift.
  f. == femininum.
  fig. = figürlich.
  frang. - frangofifc.
          ] = griechisch.
  griech. } = griechisch.
griech. = gothisch.
hauptw. = hauptwort.
imperat. = Imperativ.
impf. = Imperfect.
   infin. = Infinitiv.
   impers. = impersonal.
   irreg. irregulär.
```

```
interj. = Interjection.
Lat. = latein.
msc. ( = masculinum.
mbbt. = mittelhochbeutich.
        = neutrum.
partic. = participium.
p. p. = particip. passivum ober præ-
    teritum.
pass. = passivum.
pl. = Pluralis.
præp. = Präposition.
pron. = pronomen.
präs. == präsens.
sing. \ = Singularis.
subst. \ = Substantiv.
           = Superlativ.
Syn. = Synonym.
 v. a. - verbum activum.
vrb. dep. = verbum deponens.
v. pass. = verbum passivum.
v. imp. = verbum impersonale.
v. def. = verbum defectivum.
 v. n. = verbum neutrum.
 v. rec. = verbum reciprocum.
 Bgl. = vergleiche.
 VLp. - von Leinburg's poetifche
Ueberfegung ber Fritbiof8-Sage.
```

Aachträge und Berichtigungen.

Unter bem Buchstaben F find burch Berfeben weggeblieben:

Pika, vrb. intrs., eiftig nach etwas ftreben (baber finnen. mit eftersträfva und bei folgenbem Subftant. mit efter); baber fiken, begierig, lüstern. Nornor-nas lottning, huru vi fike, wie sehr wir uns auch bemühen (20, 44). (Womit alfo ber frühere Brrthum unter få (qu. qu.) nachträglich berichtigt wirb.) In ber

alteren Sprache bebeutete fika (wie noch atteren Sprage beseutete inka (wie indipals analoge danische fige – hige) eilen, fich sputen mit einer Sache.

Frasa, vrb. intrs, hervorströmen, hervorsquellen (Syn. strömma, framvälls).

Blodet frusade ut ur mund, bas Blut entströmte bem Danb (13, 41).

Bor dem Gebrauche meines Buches ersuche ich den Lefer ferner, die Bleifeder in die Hand zu nehmen und die nachverzeichneten Drudfehler verbeffern zu wollen:

- S. 2, 2. Spalte (unter Altren) lies gråhårige statt gråharige.
 S. 3, 2. Spalte, Zeile 10 v. o., lies Ankartåg statt Ankartag.
 S. 5, 1. Spalte (unter Be) lies gifva statt givia.
 S. 7, 1. Spalte (unter Bita) lies bittert är att bita statt bitter.
 S. 7, 2. Spalte, Zeile 28 v. u., lies Blekblå statt bla.
 S. 10, 1. Spalte (unter Brasa) lies långa statt langa vinterqvällar.
 S. 19, 1. Spalte (unter Dörrpost) lies dörrposterna statt postarna.
 S. 19, 1. Spalte (unter Dörrpost) lies dörrposterna statt postarna.
 S. 19, 1. Spalte (unter Börraven) sies lat styrkan, statt lat.
 S. 21, 1. Spalte (unter Bttersvälld) sies av älla statt svullna.
 S. 28, 1. Spalte, Zeile 32 v. o., sies Förgå statt Förga.
 S. 28. 2. Spalte, Zeile 14 v. u., sies För, s. m. statt Förn, s. n.
 S. 30, 1. Spalte (unter Förtro) sies klagan statt klaga.

- 6. 30, 1. Spalte (unter Fortro) lies klagan ftatt klaga.

- 9. 30, 1. Spatte (unter Forro) ites Klagan itatt Klaga.

 5. 30, 1. Spatte, Zeile 28 v. u., ites Förtyna, v. intrs. ftatt trs.

 5. 33, 1. Spatte (unter Gripa) ites dörrposterna ftatt postarna.

 5. 37, 1. Spatte, Zeile 2 v. u. ites Helgedom, s. m. ftatt s. n.

 6. 37, 1. Spatte, Zeile 1 v. u., ites en helgedom ftatt ett.

 6. 39, 1. Spatte (unter Hinna) ites ing en väg ftatt innen.

 6. 42, 2. Spatte (unter Har) lies de gyllne har ftatt har.

 6. 43, 1. Spatte (unter Kraspa) lies via knäppta händer ftatt tva.

 6. 49, 5 botte (unter Kraspa) ites knappta händer ftatt tva.

- 5. 48, 1. Spaite (unter Kungps) ites tva Knappta hander hatt tva.

 5. 49, 2. Spaite, Acile 4 v. u., ites 7, 69 hatt 8, 69.

 5. 61, 2. Spaite, Beile 4 v. u., ites 7, 69 hatt 8, 69.

 5. 61, 2. Spaite, Beile 8 v. u., ites stå hatt sta.

 5. 70, 2. Spaite, Beile 8 v. u., ites språka flatt spraka.

 5. 76, 2. Spaite, Beile 1 v. u., ites fijägget flatt ifiaget.

 5. 78, 1. Spaite, Beile 23 v. u., ites mie denn flatt dem.

 5. 79, 2. Spaite (unter Spilla) ites mied läggan flatt lagan.

 6. 85, 1. Spaite (unter Spilla) ites mied läggan flatt lagan. 6. 85, 1. Spalte, Beile 1 v. o., lies sagner ftatt sagnar.

Ack, interj. ach! — "Ack! jordens rund och himlens båga försvinna etc." Ach ber Erbtreis und bes himmels Bogen fcminben mir bahin 2c. (7, 71 u. 72); — "ack! mannen är dock hård", ad, ber Mann ift boch bart! (8, 10). — "Ack! det är lyckligt," ad, es ift gludfich (9, 7) 2c. 2c.

Adel, s. m. (obne Blural), Abel; ridderskapet och riksadeln, bie Rittericaft und ber Reichfabel; - "du ar dock af gammal adel," bu bift boch von altem Abel

(4, 120).

Aegir, f. vLs. Anm. jum 3. Gefang. pag. 39. Af, präps. unb adv. (goth. af, abb. aba und apa, mbb. abe, nbb. abe; altn. af; altjoweb. u. bantjo af; lat. a und vor Boc. ab; grc. από; fetrt. ava, apa. - Der Grunbbegriff ber Partitel zeigt eine Richtung mober und woraus an, je nach bem Cafus, welcher barauf folgt. (Bgl. Ordbok öfver Svenska Språket, utgifven af Svenska Akademien, s. v. af) Daber bezeichnet af, wie bas ibm junachft bermanbte fran (qu. qu.), auch eine Erennung und Orisveranberung; fo in: Hufvudet är af, ber Ropf ift ab; hatten af inför herr lagmaunen, ben Dut ab vor dem herrn Landrichter! — Gerner falla af haston, vom Pferde fturgen, u. a. nt. — Auf bie Zeit ange wandt: at evignet, von ewigen Zeiten ber; in ber Beb. von Urfprung, von Ber : und Abtunft: i arf af sin fader, als Erbe von feinem Bater (3, 176); hon är af Semings blod, fie ift aus Gemings Seblute (24, 237); — hieran follest fich nothwenbig von felbst ber Begriff von Grund (fowobl außerem als innerem), Beweggrund, Anlaß; fo in: af ett godt hjerta, aus gutem Bergen; af om-kan, aus Mitleib (12, 152); — af eget val, aus eigener Babl, nach eigenem freien Ermeffen (22, 72); — ferner in ber Bebeutung von Stoff unb Beftanbtheil, woraus eine Sache gemacht ift, woraus alfo ein Gegenstand seinen Ursprung und feine hertunft ertennen läßt; so in: Hjaltet var hamradt af guld, ber Griff war aus Gold geschmiebet (3, 75); Manteln var blå och bältet af guld, ber Mantel war blau und ber Gurtel von Gold (3, 146); plankor af eke, Planten von Sichen: bol3 (ibid. 165); — en kupig sköld af guld, ein gewölbter golbener Schilb (24, 19) 2c. 2c. — hiernach erflart fich auch ber Webrauch von af bei paffiven Berben: - bie jebesmalige Sanblung geht nämlich bon einer Berfon ober bon einer als Berfon gebachten Sache aus; fo in: att tryckas af små hvita armar, von zarten weißen Mermchen gebrudt gu werben (1, 44); af få den stolte fruktas, men hatas af enhvar, bon Benigen wirb ber Stolze gefürchtet, gehaßt ift er bon Jebermann (2, 101); - ej rordt af menniskohander, unberührt von menidlicen Banben (3, 161); - sand af Allfader, gefandt bon Alls vater (24, 212). - Daber ferner als Begeichnung bes Partitiv-Begriffes bei Gub: ftantiven, welche einen Theil, ein Daag, Gewicht, eine Angabl zc. zc. bezeichnen ; jo in: en oräknelig skara af får, ein zahlloser Hausen von Schasen (3, 17); — Frithiof's Saga består af 24 sånger, bie Frithiofsfage befteht aus vier unb zwanzig Gefangen; - und barum auch bei Comparativen und Superlativen: svärdet var främst af de trenne, bas Schwert war bas erste von ben breien, (3, 56); — af svärd var det ypperst i Norden, von ben Schwertern im Korben war es bas beste (ibid. 82); — den mildaste af alla, ber Milbefte von allen (23, 45). - Af als adv. "ift eigentlich nichts anberes, als bie Brapofition ohne Subftan: tiv" (Ordbok öfver Svenska Språket, utg. af Sv. Akademien, l. c.)

s. m. (pl. afbilder) Abbilb, Afbild Chenbilb. Sansade styrkans skönaste afbild steg som en offerånga åt skyn; vLp.: "Sinnigen Startmuths firahlenbes Abbilb ftieg wie ein Opfer-Hibem empor" (21, 46)

Affail, s. n. Abfail, Allt jordiskt lif är affall från Allfaders thron; vLp.: "Mil irbifch Sein ift Abfall von Allvaters Ehron (24, 157).

Afgrund, s. m. Abgrund, Schlund (10, 72) (hon, fie, namita Elika) hoppar som en bock på fjällen, öfver afgrund, öfver höjd, hupt wie ein Seinbod im Gebirge über Schinde und Höhen. vLp.: "Bie ein Steinbod burd bie Welle, fest

er ted von Kluft zu Kluft." Afgrundslåga, s. f. (—slågor) Flamme bes Abgrunds; aus afgrund, s. m. unb laga, s. f. Lobe, Flamme, Gluth, (13, 103 u. 104): fjärd och sund spegla blott afgrundslågor, Bucht und Cunb fpiegeln bloß Glam: men bes Abgrunbes; - vLp.: "Stranb unb Meer, fie fpiegeln blog Abgrunds-Gluthen." Afgöra, v. a. irr. eigentlich abmachen, abe ibun (bon af ab - und gorn machen,

thun), baber auch ausmachen, enticheiben,

bestimmen. (8, 19) Igår alltså blef då mitt ode afgjordt, alfo geftern ift mein Befdid enticieben worben; - vLp.: "Go wurbe gestern benn mein Loos geworfen." Davon afgörande, enticheibenb, peremps torifa; und als gleichlautenbes s. n. bie Entideibung; afgjord abgemacht, ausgemacht, entidieben.

Afsides, adv. eigentlich abfeits (von af ab - und sida bie Geite) 2, 75.

Afsked, s. n. Ab | hieb; (15, 18): Om du viker ett steg, har du afsked från oss, wenn bu einen Schritt weichst, hast bu Abichieb von uns; vLp.: Ginen Fuß: breit wer wich, ber hat Mbschieb von uns."

Afton, s.m. (pl. aftnar) Abenb; i afton, heute Abenb; om aftonen, bes Ubenbs.

Aftondagg, s. m. Abendthau, aus afton und dagg, m. ber Thau ; aftondaggens droppar, bie Tropfen bes Abenbihau's

(23, 3).

Aftonrodnad, s. f. Abenbröthe; aus afton und rodnad, m. Röthe.

Aftonsol, s. m. Abenbsonne; von afton und sol, m. Sonne (8, 20) Aftonsolen har gått ner deröfver, bie Abenbsonne ift barüber untergegangen; vLp .: "be8

Spätroths Burpuridein erlosch barüber."
Aftonvind, s. m. Abendwind; von afton
und vind, s. m. Wind (pl. vindar). Afundsjuk, adj. neibifc, mißgunftig; que

fammengefest aus afund, Reib, Diggunft, unb sjuk frant, fiech; also eigentlich an Reib leibenb, (7, 56); hatet som glöder i hans afundsjuka barm, ben haß, ber in ber neibifden Bruft ibm glub't; vLp.: "ber glubenb beig ben Reibifden bergehrt" (8, 455).

Akt, s. m. Acht, Achtung, (mit gifva ge-

ben) (han) gaf ock på mjödet akt, auch auf ben Meth gab er Acht (11, 12), kta (sig), v refl. fich in Ach nehmen, wie akta, in Acht nehmen (16, 54). Pass. aktas, gehalten (erachtet) werben (6, 19). Aktning, s. f. Achtung (von akta achten),

vinna aktning Achtung gewinnen (8, 341). ... s. f. (plur. alar) Erle, Erlenbaum. Öfverskyggd af björk och al, von Birten und Erlen hoch umfrangt (19, 38).

Aldrig, adv. temp. nie, niemals, nimmer: mehr.

Alf, s. m. (f. bie Anm.) Elfe, vom Altnorb. alfr. (zusammengezogen aus eilifr, olafr, lebhaft) im pl. Alfer (1, 76, 7, 53 etc. etc.). Alfhem, Alfheim, bie himmlifche Bobnftatt Gott Frejer's. S. die Anm. jum 2. und

3. Gei. pag. 23 und 36 2c. All, adj. (n. allt, pl. alla), aller, alle, alles; gang; in Busammensegungen =

beutich. all-

Allenast, adv. allein, nur, blog, Supers lativform von adj. allena, allein, bloß; cinfam. Ty kungen kan allenast hvad folket kan; benn es tann ber Ronig nur, was bas Bolt auch fann; vLp.: "benn mehr nicht tann ber Ronig, als jenes (nămlich bas Bolt) tann (2, 38).

Allestades, Orts-Abb. überall, allenthalben ; eigentl. an allen Statten, allerwarts; aus alle und städe = ställe; nur im Verbo dop. städas, an einem Orte (einer Statte) bleiben, erhalten. Mod gagnar allestädes, Belbenmuth ift überall gut (11, 257). Allfader, 8. m. Allvater (f. bie Aum.).

Allt, (5, 80), adv. immer, contrab. aus alltid, immer, mit som (11, 8) eigents. gang wie; gleich; alltsom en gyllne svan, wie ein golbner, gleich einem golb:

nen Schwan.

Alltid, Beit-Abo., allegeit, jederzeit, immer, beständig; gang wie "allezeit" componirt. Alltjemt, Zeit-Abv., immerfort, stets; aus

allt — und jemt (jämt) behändig, gleich u. s. w. Ung Frithjöf drog på jagt alltjemt, oft 30g jung fr. auf die Jagb hinaus (1,53); som förmörkamitt sinne alitjemt, welche (Gebanten) mir bestänbig ben Beift berfinftern ; vLp .: "melde finfter ben Beift mir umgiebn" (15, 31); in welch' letterer freieren Uebertragung ber abverbiale Zeitbegriff natürlich schon im Berbum mit angebeutet liegt.

Alltnog, adv., genug; aus ber Abverbials Partitel allt — und nog, genug; sonst auch: icon, ziemlich; so: Jag har ara alltnog, ich habe genug nun bes Ruhmes. vLp.: "hab' ich Ruhms boch genug" (15, 46).

Alltren, Zeit:Abb. allbereits, icon; aus allt — (= beutich. all-) und ron, con: trabirt aus redan bereits, foon, wie sen aus sedan (5, 54). Har hon glömt mig alltren för gråharige, vissnade Drott? Sat fie meiner vergeffen icon um ben grauen bermeltten Ronig? (15, 89).

Alltsedan, Zeit=Abv. aus allt - (wie bas beutiche all - in allbereits, allbier unb Abverbien fich vorfegend) und sedan, adv. feit, feitbem ; bernach. Beibes in ber Stelle (14, 24): Om lunden sedan, fridlyst alltsedan-, vom haine fobann, welcher fo in Frieben war in früheren Tagen.

Alltsen, Zeit-Abv. contrah. aus allt- und sen, contrab. aus sedan; feitbem, fcon als - Jag har känt dig, alltsen i min sal du steg, ich habe bich erkannt schon als bu zu mir in ben Saal trateft.

(19, 71).

Allt som, adv. vollstänbig: allt efter som, je nachbem, fo wie; oft bloß: wie; allt som sången växte, höjde sig hans själ etc., wie (nach Maaggabe ale) bas Lieb ichmoll, hob fich ihm bas Berg u. f. w. (24, 55). Bes geichnenber in v. Leinburg's metrifcher lebers tragung: "Wie ber Gefang allmählig fcwoll und fcwoll, erhob fich ihm" u. f. w.

Alltupp, empor, hinauf; aus ben mit aus beren Abberbien und Prapositionen fich gern verbindenben Abverbien allt (fo alltnog, alltfort, alltjemt u. a.) und upp, aus beren Berbinbung ber Begriff empor, hinauf bervorgeht. "Ich selber bann Dich führe als Freund "alltupp till Jarlens gard", hinauf jum Saal". vLp. (11, 56.)

Allvar, s. n. Ernft (2, 68); adj. allvarlig,-sam, ernft, ernfthaft.

Allvarsam, adj. von allvar, Ernft; ernft, ernfihaft; pl. alvarsamma (8, 31).

Almtrad, s. n. Ulmenbaum; aus alm, s. f. Ulme, pl. almar, und trad, s. n., pl. -; af alm, Ulmen =, ulmbaumen.

Aln, s. f. Elle, pl. alnar; en aln långt, eine Elle lang, ellenlang (15, 5); auch genitivisch: alnslang, alnshög.

Altarrund, s. m. Altarrund; Altarftein; aus altar, s. n. (pl. -) Altar, und rund, m. (2, 19).

Amma, v. act. reg., saugen, stillen (7, 99) I himlen är han ammad vorden, im himmel warb ste gesaugt; v.D.: "Jum Strungels sand seine Wiege;" amma ett barn, ein Kind säugen; baher auch von Bflangen: bebauen, cultiviren.

Ans, v. a. reg. ahnen; jag anar döden (2, 12) es abnt mir ber Tob; kan hon ej ana etc., tann fie nicht ahnen u. f. w. (Frei und optative vLp.: "Ach, wenn fie's fabe, wie ich" u. f. w. (12, 81).

Anbringa, v. a irr. anbringen; gang in ber Bebeutung bes beutschen Wortes. I drifvet arbet alla den Konstnär bragt dem ann, in getriebner Arbeit brachte ber Runftler fie alle an; in welcher Stelle (17, 43) bie bem Berbo nachgesette Bar-titel bas n wegen bes barauf folgenben Solugreims mit hvarann verboppelt.

Andas , v. dep. athmen, Athem holen, handen; (12, 1) bon anda, f., bet Athem, Saud; andas hamnd, Rache fcnauben;

andas på, anhauchen.

Ande, s. m. (pl. andar), Athem, Geift; Gespenft; blek som en ande, bleid wie ein Geift; vLp.: "bleich wie ein Luft-geist" (12, 193); "hans kalla ande," sein kalter Athem (19, 36).

Andedrag, s. n. (pl. --) Athemaug; bon ande unb drag n. (pl. --) Bug; draga, sieben; tragen; draga anden, Athem holen; uti ett andedrag, in einem

Andra, adj. ber, bie, bas anbere; zweite, alter; den andra bilbet ben Gegenfaß zu den ena = ber, bie eine - ber, bie anbere; so (1, 5 u. 1, 9); den ena som en ek sköt fram, den andra växte som en ros; bie eine sproßte wie eine Eiche auf, — bie andere wuchs gleich einer Rose; als Bahlwort: ber, bie (den), bas (det) 3weite: den andra, det andra. Anfall, s. n. Anfall, Angriff; ditt anfall

lätt jag motar (6, 22), beinem Angriffe begegne ich leicht; (vLp.: "wiberstehe ich"); verb. anfalla, ansaken, angreifen,

anwanbeln.

Angantyr, ein Jarl auf ben Ortenet-Infeln, ber Freund Ronig Beles und Thorsten Bitingsions; auch einer von ben helben ber Bermarafage. (f. v. L. s Unm. S. 118).

Angurwadel, ber Rame von Frithiofs be-rühmtem Schwerte (8, 57).

ånkar, s. n. Anter (pl. —) gå till an-kars, antern; ligga för ankar, vor Anter liegen.

Ankartag, s. n. Antertau (pl. -); jus fammengefett aus ankar und tag, n.

(pl. -) Geil, Tau.

Anklaga, v. a. rog. antlagen, bertlagen. (12, 159) Anklaga icke min foster-dotter, anklaga Nornan, verflage meine Pflegetochter nicht, flage bie Rorne an. s. anklagande, n.

Anlete, s. n. (pl. -n.) Angeficht, Antlit (ist. andlit; alffdweb. andlit u. f. w.; von bem alten Berb. lita, feben) (8, 144; anlet 17, 61).

Anletsdrag, s. n. (pl. —) Gefichtszug; (1' 102; 8, 363, 393).

nn, m. (gång); en ann gång, flatt annan gång, noch einmal (4, 127).

Annars, conj. unb adv. anbers, fonft, ans bernfalls.

Annorlunds, adv. anbers, auf anbere Beife. Hur annorlunds är det ej med mig! Bie gang anbere ift es boch mit mir! (8, 260). Om några månar är det annorlunda! In einigen Monben ift es ans bers (ibid. 448).

Anstorma, v. a. reg. anfturmen (von storm, m., ber Sturm), de begge storma an, bie Beiben fturmen an (11, 78); bie prafigirte Bartitel, ift, mas fonft uns erhort, nur hier, bes metrifchen Aussganges wegen, bom Berbo getrennt worben.) Antaga, v. a. irr. annehmen (Simpl. taga nehmen, mit sig und Acc. ber Person: (6, 58) hon vill ta shat taga) sig de späda an, sie will fich ber Zarten an-nehmen (aus metrischem Grunde die prä-

figirte Narittel vom Berdum getrennt). Arbete, s. n. (pl. —on) Arbeit; drifvet arbei, gertiebene Arbeit (17, 48), sonst auch Bert, Geschäft zc.

Biett, Geimair 2c.
Arf, s. n. (pl. —) Erbe, Erbschaft; taga arf ester någon, nach Jemandem erben.
Arfgärd, s. m. Erbsof (pl. arfgärder); aus arf, Erbe, und gärd, s. m., 506, Eebsst.
Artvings, s. c. (pl. —ar) Erbe, Erbit; allmän arfvings, UniversiteErbe.

Arm, s. m., Arm; pl. armar; det är så skönt att tryckas af små hvita armar, es ift fo icon, von fleinen weichen Armen gebruct zu werben (1, 44).

Arm, adj. arm, burftig (Synon. mit fattig); att borga den arma, ben Armen ju bergen (3, 148); armfelig, efenb, unglads lich; hiervon: armod, s. n. Armuth; armt, adv. arm, armlic.

Armring, s. m. Armring, pl. armringar.

(f. s. v.) m. Bermanbter, Bermanbtin.

Asason, im pl. soner, Asason. (f. v. L.s Anm. zum 2. Ges. pag. 21 k.) Asa-Thor, Beiname bes Thor. (S. v. L.s

Unm. jum 2. Gef. pag. 21 2c.)

Asgard, bie Bohnung ber Afa-Sottheiten auf Erben. (f. bie Anm. jum 1. Gef. pag. 10 x.)

Aska, 8. f. Miche (auch ber Staub, bie

Miche von Abgeschiebenen).

Asker, ber erfte erichaffne Menich ber nor: bifden Mythe. Der Rame bes erften Beibes war Embla. (f. bie Anm. gum 24. Gef. pag. 126 2c.)

aum 11. Sef. pag. 72 x.); nach Ryd-qvist (Ordbok ö. Sv. Spr. etc. pag. 849) aus ast = Liebe, unb ild ober eld, Feuer; alfo: Liebesfeuer.

Atlo, ein Berferter am Sofe bes Jarls Angantyr auf ben Ortenei-Infeln.

Att, Beichen bes Infinitivs ; als Conjunction : baß, auf baß, bamit (also quod unb ut).

Ax, s. n. Achre (pl. —) Ax flätar Frej
Kring Konungens Krona (21, 21), Frei

trangt bes Königs Krone mit Achren.
Axel, s. m. (pl. axlar) Achfel, Soulster; vLp: "ba ichwingt fich plöslich von Tempels Zinnen empor sein Falke, und raichen Zugs zu Prithiof (pa Frithiofs axel, auf Frithiofs Achsel) schiebet er nieber flugs" (12, 38).

B.

Backs, s. m. (pl. —ar), Sügel, Etbhügel, Anhöhe, (11, 90) "buskar, sten och backar uppsparkas öfverallt", Ges ftrauche, Steine und Riefeln fliegen, bon ben Füßen gestoßen, ringsumber in die Luft. Bad, s. n. (pl. —) Bad; "för djupt är det kalla bad" ju tief ist bas kalke Bab (18,

4); verb. bada, baben. Bak, prap. und adv. hinter; bak flällens topp, hinter bem Gipfel ber Berge (14, 198); bas gleichlautende Substantiv ber hin-

tere, bas hintertheil; bei Bufammenfegungen bem beutschen hinter- (vgl. engl.

back-) entfprechend.

Bakstam, s. m. (pl. -mar) wörtl. Sinterftamm, Sinterballen, auch Sinter- ober Achtersteben (ban. Bagstavn), welcher bas hintertheil bes Schiffes beenbigt und mit feinem Fuße in bem Achterenbe bes Riels sieht. (In ber engl. Seemannsprache treffent : sternpost.)

Baktill, adv. unb praep. aus bak, hinten, hinter, und till, ju; alfo nach hinten,

hinten an (hinten).

Balder, ber Gott bes Lichts unb bes Guten. (S. bie Anm. gum 1. Gef. pag. 48 u. 8 2c.)

balk) bezeichnet balk foviel als: Sauptabtheilung, etwa wie unfer "Capitel", "Baragraph"; ba nämlich die verschiebenen Abtheilungen ob. Abschnitte in ben ältesten Beiten in hölzernen Tafeln (trabjelkar) eingefchrieben (eingeferbt, inskurna), fo eingerichteven teingerein, daß fie einem in kurze Enden geschnittenen Balten gleich faben. In biesem Sinne kommt balk fahen. In diefem Sinne tommt balk meist in Zusammensetzung mit dem jedes-maligen Bestimmungsworte Freda-balk, handels-balk, straff-balk u. bgf. m.) vor und hiernach erklart fich auch Vi-kingabalk (f. bie Anm. zum XV. Gej. pag. 85).

Ban, s. m. (bana f.) Bahn (pl.-or) (12, 6) solblank ban, bie fonnenbelle Bahn (vLp:, Spiegelbahn"); bie weibliche Form (bana) tommt in ber fpateren Stelle (ibid. 32) mit bem Abj. mörkbla bana (bunstelblaue Bahn), bie mannliche Form aber

wieber weiterhin (61) bor.

Band, s. n. (pl.—) Banb (6, 43) inga band vid dem mig fästa, fein Banb (band im plur.) knüpft mich an fie (vLp.: "geloft ift jedes Banb"); biefelbe Bebeus

tung tehrt wieber in 8, 271.

Bane, s. m. eigentl. was tobtet; baber bie Tobeswunde, ber Tobesftreich, pragnanter im Dan. Banesaar, Tobesmunbe, give Banesaar, töbtlich vermunben unb baber: baneman, m. Tobtistlager, Mörber; bane ift das atte bani, Töbter, Bers berber, ber Tob; so in Wölu Spá 213: en bani Belia. Im Goth. ift banja, bani Schlag, Bunbe; ictus, vulnus (f. s. v. bei Graff Abbt. Sprachichat); mibt. bane Berberben, (f. a. v. bei Miller, Mibt. Borterbuch b. Benete); berjelben Bebeutung begegnen wir noch bei Chaucer (in f. pooms) und bei Chatespeare; bas ber auch : Gift ; biegu lat. veneno, - um, griechisch, Pévw, Póvos; erhalten im Reuengl. bane, Gift, Berberben; Beft; und bem gleichen Berbum vergiften unb bem bamit zufammengefetten adj. baneful, giftig, verberblich; tobtlich. (Jag) ristar väl blodörn på Frithiofs bane! (36) ripe ben Blutaar bem Morber bes Frithjof.

Bannlysa, v. trs. in ben Bann thun, in bie Acht ertlaren; achten (lysa, öffentlich bekannt machen lassen; s. lysning; ban. bandlyse — bandlysning) . . . kungen som bannlyst mig . . bet Ronig, welcher mich berbannt bat (14, 87).

Bar, adj. bar, blog, entblößt, fahl (13, 29); barmen bar, bie Bruft blog = mit ents blögter Bruft. hiernach erklaren fich bie Berbinbungen mit bar, als under bar

himmel (sub Jove); bara sanningen bie lautere Wahrheit; å bar gerning, auf frifcher That in flagranti) u. bgl. m. unter Bugrunbelegung ber eigentlichen Bes beutung bon felbit; ebenfo in ter Bufam= menfegung bar-armad,-bent u. a., wo es mit unferem bar-, engl. bare- ficht: bar zusammenfällt, und in Bitt- und Bunich-Sagen wie bare im Can. bas optative: wenn boch nur, utinam, quaeso, treffenb bezeichnet.

Bark, s. m. Rinbe bes Baumes, Borte; stam med skalad bark, ein Stamm mit geschälter Rinbe (2, 58); Ingeborgs runor ritade i barken, Ingeborgs Rus nen, eingerist ber Rinbe (8, 396). Barm, s. m. Bufen; bie Bruft; en mö med

barm som knoppas (1, 52), eine Jung: frau mit tnospenbem Bufen.

Barn, s. n. (pl. -) Rinb; barnets dagar flyga bort, bie Tage ber Kindheit fleben babin (1, 49), wo barn als barndom zu fasjen.

Barndomsdag, s. m., nur im plur. - sdagar, Tage ber Rinbheit; från barndomsdagar (6, 30), von ben Tagen ber Rindbeit ber.

Barndomskärlek, s. m. (aufammengefest aus barndom, Rindheit, und karlek, Liebe) Rinbheiteliebe (8, 439 2c.)

Barndomsminne, s. n. Grinnerung (minne, n.) aus ber Rinbheit, ben Rinberjahren (barndom, m.) barndomsminnen Rinbs heitBerinnerungen (4, 19, 24, 46 x.)

Barndomsvän, s. m. (pl.-er), Freund ber Rinbheit (aus barndom, Rinbheit, und vän, Freund, pl. vänner). J barndomsvänner, som ment mig väl, 3hr Freunde ber Rindheit, bie mir fo holb gemefen. (14, 243; 24, 299.)

Barnlek, s. m. (pl. -ar) Rinberspiel (auß barn unb lek, Spiel); en barnlek blott är bromhet, ein Rinberfpiel nur ift bie Frommigfeit (24, 80).

Barnslig, Abj. kinbifch (426); fonft auch finbliá.

Bautasten, Bautaftein, Grabftein, gum Bebachts nig von in ber Schlacht gefallnen Rampen (2,150). S.vLs. Anm. jum 2. Gef. pag 22 2c.

Be, abgestrate Form von bedja, bitten, q.
v.; wie go statt givsa; bli statt blisva,
ha statt hasva; ta statt taga.

Becka, v. a. reg., piden, verpichen; von beck s. n. bas Bech.

Becksvart, adj. pechichwarz; aus beck Bech, und svart; (10, 173) midt i beckvart stormörns barm, mitten in bes Seeablers pechichwarze Bruft; Du ar min brud i becksvart skrud (14, 62), Du bift meine Braut in pechichwarzem Rleibe.

Bedja, v. tr. irr., bitten, beten, fleben, er: fuchen (1,51 ber contrabirt für bedjer); bedja till gäst, ju Gaft bitten (4, 10); fonft auch bjuda till gäst. Bedja om

-, bitten um.

Bedrift, s. m. nur im plur. gebrauchlich. große, wichtige Thaten (von bedrifva, eine Sade betreiben, thatig beforgen, forbern); min atts bedrifter, meiner Atter rubms liche Thaten (4, 92); in entgegengesehter Bebentung gebraucht, 14, 171.

Bedrifva, v. trs. eigentl. betreiben, treis ben, baber verüben, begeben (in welchem Sinne auch "treiben" gemeinhin gebraucht wirb). Hvart nidingsdad i vredens stund bedrifvet, jede Frevelthat, bes gangen in Bornesmuth (23, 36). Bedrofva, v. trs. betrüben; bedröfvad,

betrübt (12, 75).

Bofalla, v. a. befehlen, beißen, gebieten; som kung befallt, wortl. wie ber Ronig befohlen, bem Geheiß bes ber Ronig befohlen, bem Bebeiß bes Ronigs nach (2, 17); s. befallning, f. Begge, adj. beibe; begge två, alle beibe;

de begge passa för hvarannan, bie beiben paffen für einanber (1, 63).

Bografva, v.a. begraben, beerbigen, be= ftatten. (Simpl. grafva, auch grafva, abgraben, eingraben.)

Begrata, v. a. beweinen, betrauern (Simpl. rata, v. intr. weinen, Thranen vergießen); begråten af en trogen mö, beweint bon einem treuen Magblein (1, 90); s. n. begråtande.

Begara, v. a. reg. begehren, forbern, verlangen; begara till brud, jur Braut begehren (4, 82). S. begaran f., bie Bitte, bas Begehren, ber Bunfch; aber begarelse, f., bie Gier, Begierbe, un: magiges Berlangen; Gelufte.

Behag, s. n. Behagen, Belieben, Gefallen; (17, 83) den drottning till behag, ber Ronigin jum Ergogen; bavon bas Beibum behaga, behagen, belieben, gefallen. Behalla, v. trs. behalten, beibehalten. (8,

462) Jag vill behålla för mig sjelf min smärta, für mich felbft behalten will ich meinen Schmerg; (15, 16) han behaller blott äran for sig, er behalt nur bie Ehre für fic.

Behöfva, v. trs. beburfen, brauchen, nothig haben; om det behöfdes, wäre es nöthig (7, 76); hur väl behöfver det. . . wie fehr bebarf's (12,156); vakt ej mer jag behöfver (13, 70) mit Bachen ift's vorüber, vLp.

Bekransa, v. a. frangen, befrangen (von krans, m. pl. — ar ber Arang); med stjernor skulle jag bekransa din panna, mit Sternen wurd' ich Dir die Stirne befrangen (7, 121).

Bekymmer, s. n. Rummer, Betummerniß, Gram; hvar bekymret honom söker, wo ber Gram ihn fuct (f. bie Bariante in ber Anm. jum 19. Gef. pag. 103). Bele, Konig von Sogn, ber Bater Ingeborgs

und ber beiben Ronige Belge und Salfban. Belägen, adj. gelegen (bafür auch belegen); långt hän belägen, weit bin (vI.p: "auf fernem Bege") liegenb (2, 75).

Bolato, s. n. (pl. -ar) Abs, Ebenbilb. Ben, s. n. (pl. -) Bein, Anochen; pl.

bie Gebeine; (12, 68) med ben som hinden, mit bem Juge ber hindin; in "Frithjofs, den biltoge vikingens, ben" (20, 86) bezeichnet es collective Fris

thiofs Gebeine.

Benrad, s. m. Gerippe, Tobtengerippe; Stelett (bas Bort ift aus bem Danifchen beenrad, m., berübergenommen für benrangel); lik kämpens benrad i ättekullen, wie in bem Grabbugel ber Bater bie Gebeine bes Belben (Rampen) (12, 56).

Beredd, adj. bereitet; bereit, fertig (bon bereda, v. a. bereiten, vors, subereiten); jag är beredd på allt, ich bin auf Alles

gefaßt (8, 84).

Berg, s. n. (pl. --) Berg; im pl. Gebirge (fo 2, 5).

Borga,v. a. ber gen (3, 448), retten, erhalten. Borgfast, adj. bergieft (feit wie ein Berg), när han spänner hardt sitt Megin-gjard utörver bergfast höft och slår, wenn er (Thor) ftraff feinen Regingjarb um bie bergfefte Sufte fonallt und folagt; (vLp, wenn mit Degingjarb ber Lenben Fels umgurtenb, er gewaltig ichlagt") 24, 101.

Bero, v. intr. beruhen, antommen, abhangen (von ro, m. Ruhe, ftilles Bergnügen) (8, 268) af hans bifall beror min hand, meine Band hangt ab von feinem (Belge's) Bort (Beifall, Buftimmung); vLp: "an feinen Beifall, an feinen Rath ift meine

Rechte jest gebunben.")

Berserk, Berferter, wilber, tobfüchtiger Rede. (S. bie Anm. jum 11. Gef. pag. 69 2c.) Beryktad, adj. eigenti. partic. von berykta, beruchtigen, verrusen (von rykte, n. bas Gerucht; ber Rus, Rame) gunacht: be-rüchtigt, verrusen; im guten Sinne: berühmt (3, 83).

orātta, v. trs. berichten; erzählen; (11, 260). När han dernäst berättar,

als er hierauf erzählt 2c.

Beromd, adj. berühmt; verb. berömma, rühmen, preifen, anpreifen.

Bese, v. trs. bejeben, beschauen, betrachten; (23, 9) Först låt mig dock bese, laß mich zuerft boch beschauen.

Besegra, v. trs. befiegen (Simp. segra, flegen, seger m., ber Gieg), überminben

(19, 108)Besinna (sig), v.r. (fich) befinnen, bes benten (8, 349); Jag har besinnat allt, ich habe Males bebacht (ib. 850). Das bem Berbum anicheinenb zu Grunde liegenbe sinna hietet fich nicht, wohl aber: sinnad, gefinnt und gefonnen; und eftersinna, nachfinnen, nachbenten.

Bosjunga, v. trs. besingen (von sjunga, fingen); "Helt visst besjungen blir milde kungen, gang gewiß befungen wirb

ber gutige König (14, 35). Beskrifva, v. trs. beschreiben (von skrifva, schreiben); har är templet

min fader beskref, bier ift ber Tempel, welchen mein Bater befdrieb (15, 35).

Beslut, s. n. (pl. -) Defcluß, Entichluß, Entidliegung (v. besluta, befoliegen, fich entidliegen). (8, 171).

Besmitta, v. trs. besomusen, besieden; lågt är allt, besmittadt allt, som dväljes under stjernorna, niebrig ist Mues, befledt Alles, mas unter ben Sters nen mobnt; vLp: "niebrig und gemein (lågt) ift Mues unterm Mond, und Alles ift beflect, mas irgent unterm Licht ber Sterne lebt und mebt" (dväljes), (24, 182). Bostiga, v. a. be fteigen, erfteigen.

Beställsam, adl. gefödftig, bettieblam (von beställa, befellen, beforgen, anorbnen); beställsam träder Loke, frestarn, fram alltjemt, gefödftig tritt 2. ber Berfucher fiets bervor; vLp: gefcaftig naht voll Arglift Lote ftets beran", 24. 136).

Bestämma, v. a. beftimmen; bestämd, bestimmt; fest entichieben; da gaf kung Helge . . . sitt Nej bestämdt, ba gab ber Ronig Belge . . . fein beftimmtes Rein. (5,83). Beständig, adj. be fta n big; ftanbhaft; beharrlich (vom Berbum bestå, befteben).

Bosvika, v. trs. betrügen, bintergeben, melde Pebeutung übrigens auch icon bas Simpl. (svika, wovon svek, n. ber Betrug, bie Lift) hat; (12, 154) besviken, skymfad, förrådd, som jag, betrogen, bejdimpft,

verrathen, wie ich.

Besvärja, (auch besvära) v. trs. bes ich moren, zuschmören (S. svärja, schmören). Jag känner dig, du dal, der vi besvurit . . . etc. ich fenne bich, bu Thal, wo wir uns (ewige Treue) gefdmoren (23, 18).

Besoka, v. trs. reg. befuden; (1, 58) in ber Bebeutung erflettern, erflimmen. Beta, v. a. weiben, füttern (3, 14).

Botagen, adj. eingenommen, bingeriffen; bon betaga, einnehmen, binreigen (4, 15). Betala, v. trs. begablen; friden be-talte hvart ar sin skuld, es gollte ber

Frieben mit jebem Jahr feine Sould; vLp: "bem Frieben bezahlte ber Pflug feinen Golb") (5, 13).

Beteckna, v. trs. bezeichnen (S. teckna, geichnen) bebeuten; s. betecknande, n. Beting, s. n. (pl. —) bie Beding ung, ber Beding (12, 101). För brödren sattes då två beting, ben Bridben wure ben nunmehr zwei Bedingungen gesett.

Betyda, v. trs. bebeuten (Simpl. tyda, beuten, ertlaren, anslegen); det betyder döden, säger sagan, bas bebeutet (be-

fagt) ben Tob, fo fpricht bie Sage (8. 399). Betänka, v. trs. bebenten, ermagen; betänken Eder! Bebentet euch ! (4, 100). Bi, s. n. (pl. -) Biene; som biet, wie

bie Biene (8, 36).

Bida, v. a. warten, erwarten; baber auch ruben; du far ej bida, bu barfft nicht ruben (4, 116; 11, 92; 10, 95); in wels

den Stellen es füglich mit "barren" gege: ben werben tann.

Bifall, s. n. (auch bifallande, n.) Beis fall; Beiftimmung (v. bifalla) neka bifall, nicht guftimmen, feinen Beifall vers

fagen (5. 81). Bifrost, bie Regenbogenbrude von ber Erbe nach Balballa (8, 57; 21, 10). — S. vI.s Anm. jum 8. Gel. pag. 56 k.)

Bild, s. m. (pl. -er) Bild, Bilbniß;

v. bilda, bilen (24, 81; 271).
Billig, adj. billig, in gleicher Bebeutung; var billig, konung, rädda på en gang din gyllne krona och din systors bierta, fei billig, Ronig, rette bir bie golbene Rrone jugleich und bas Berg beiner Schwester (8, 101). Biltog, adj. (auch bildtog) (in bie Acht er-

flart, bes Landes berwiefen; (20, 36 mit Bezug auf Frithiof felbft, als flüchtigen und unftaten Bifinger; in erfterer Bebeus

tung bagegen 24, 292).

Binda, v. trs. binben (in allen Bebeu: tungen bes beutiden Bortes); storm är bunden, ber Sturm ift (rubt) gefeffelt; vLp: "vom Sturm vericont" (2, 59).

Bister, adj. grimmig, wilb und boje (11, 42) hans histra kämpar tolf, seine

grimmen awölf Rampen.

Bita, v. trs. beißen, ichneiben; Nidhogg bet uppå dess rot, Ribbogg nagte an jeiner Burgel (24, 109); en Berserk lik, som biter blek i sköldens rand, bem Berferter gleich, welcher bleich in ben Ranb bes Schilbes beift (ibid. 74); bitter är att bita i det blåa stal, somerglich ift es ju beigen in ben blauen Stabl; (16, 180 u. 181; 2,54) det svärd som biter skarpast är böjligast, bas Schwert, bas ba am ichneidigften Bunben ichlägt, läßt fich auch am besten biegen; bavon Abj. bidande, foneibenb, fcarf, beifenb.

Bitter, adj. bitter, fomeralich; bittert är det, att bita i det blåa stål, ichmerje lich ift es ju beißen in ben blauen Stabl

10, 180).

Bjelke, s. m. (pl. -ar) Balten; (13, 78) Frithiof sitter . . högt på bjelken och flödar, Fr. fitt . . . boch broben im Geballe und trieft von Raffe.

Bjuda, v. tre. bieten, anbieten (8, 150); bann auch beißen; befehlen.

Bjudning, s. f. (pl. —ar), Ginlabung (8, 153; 21, 64).

Bjork, s. m. unb f. (pl. - ar) Birte; bjorkens stam, ber Stamm ber Birte (1, 106); björkens bark, bie Rinbe ber Birte (4, 22).

Björkskog, s. m. (pl. -ar), Birfenwalb. Björn, Frithiofs Freund und Pfiegebruber

(3, 184 ac.).

Björn, s. m. (pl. -ar) Bar; tvinga björnen, ben Baren begwingen (1, 56); fem. björninna, bie Barin.

Björnhud, s. m. (pl. -ar) Bärzuhaut.

Björnem s. m. (pl. —ar) Barentape (auch hjörntass, m.); ram beißt gu-nächt: Rahmen, Einfaffung; bann auch bie Late, Rtaue, Kralle.

Björnskinnsman, s. m. Barenmann (ber

Mann im Barenfell) 17, 12.

Blad, s. n. (pl. -) Blatt, mit ber gleicheu Bebeutung wie bas beutiche Bort.

Bland, prp. (aud ibland), unter (von Mehreren); so (2, 18) framst bland dem gick Helge, ibnen voran schritt helge; (2, 19) han dvaldes helst bland spåman, er verweilte am liebften bei ben Brieftern , (vLp: "meift unter Brieftern lebte er").

Blank, adj. blant, weiß, glangenb; din blanks skifva, beine blante Scheibe (1, 128).

Blek, adj. bleich, blaß; du måne med ditt bleka ljus! Du Mond mit beinem bleichen Licht (1, 180).

Blekbla, adj. blagblau (28, 54) den blek-

blå Hel, ber blagblauen Bel.

Bleklagd, adj. bleichlich, etwas bleich, f. b. a. bleklett; uneigentlich: ett bleklagdt Nej, ein bleiches Kein (8, 122).

Blekna, v. intr. erbleichen, erblaffen (vom adj. blek, bleich, blaß); (23, 53) jag bleknar ej, ich erbleiche nicht.

Bli, abgefürzter Infinitiv von blifva, wers ben (4, 110; 9, 22; 11, 256; 12, 132;

14, 98).
Blick, s. m. (pl. -ar) Blick; (1, 51) en yngling med eldig blick, ein Jung: ling mit feurigem (glubenbem) Blide.

Blicks, v. a. bliden, (1, 103) som de blicks fram ur värven, wie fie ja aus bem Gewebe bliden.

Blid, adj. milb, fanft, gelinbe (goth. bleiths mitleidig, bleithjan, Ritleid hegen); (16, 26) foga blid, wenig fanft.

Blidka, v. trs. befänftigen, milbern, vers föhnen; (21, 68) blidkade bänder blodhämnden bjöd, versöhnte Hande bot die Blutrache dar; (28, 120) den hvite Guden blidkas och förläter, der weiße Gott ift wieber gut (erweicht) und verzeiht; (vLp: "verzeihenb blidt ber weiße Gott bernieber").

Blifva, v. intr. bleiben (in allen Bebeu: tungen bes beutiden Bortes); bei Baffiven bingegen: werben. Mit verfchiebenen Bars tifeln fich verbindend, bestimmt sich nach benselben die Bebeutung des Berbums; blifva ofter, v. intr. (8, 172), jurud:

bleiben.

Blind, adj. blinb, eigentl. und uneigentl.; for min egen fara blind, für mein eigenes Unbeil blinb (19, 25); sin blinda broder, fein blinber Bruber (24, 133); allt ondt fods blindt, jegliches Bofe wird blind geboren (ib. 184); styr den blindes morderhand, lentt bie Morbers banb bes Blinben (ib. 187).

Blindskar, s. n. (pl. —) bie verborgne Rlippe, Felbriff unter bem Deer (8, 159). Blixt, s. m. (pl. -ar) Blix (3, 74).

Blixtra, v. intr. bligen, glangen (3, 45). Blod, s. n. Blut; Geblüt, med blod på händren, mit Blut an ben handen (2, 19); det unga blod i kinden stiger, bas junge Blut fteigt ibm in bie Bangen

(4, 46 u. 47). Bledflickad, Barticipial Abi. blutbefiedt (fläcka, fieden, ichmunig machen, befieden). Blodhamnd, s. m. Blutrache (21, 64).

Blodlös, adj. unblutig; ber Gegensat von blodig, blutig; (8, 289) Balder sjelt, blodlöse Guden, Balber felbs, ber un-blutige Gott. (Die Rachiplbe lös brück, ber beutichen -los entiprechenb, bas Bris patibum, bas Richt-Borbanbenfein bes im Simplex enthaltenen Begriffs, ber bier naturlich ein substantiver ift, aus; fo (in bem gleich vorhergebenben) tarlos, thranenios, thranenicer; sorglos, forglos; be-kymmerlos, tummerlos, unbefummert; bottenlös, grundlös, grundlos; kär-lekslös, tieblos; liftös, teblos; ober bie Sprace bebient fic, wo bies nicht angeht, bes o— (= ban.u—) ober bes, allerbings mehr negirenten, als privativen, utan: arglos, utan falskhet; fiedenlos, mar tellos: obefiäckad; nuşlos: onyttig; furchtios, utan fruktan; parteilos: opartisk; finnlos: ursinnig u. f. w. Schweb. -los leitet fich aus altnorb. at losna, gelöst merben; ju liosa, löfen, gehört bas goth. lausjan, löfen und liusan (engl. to loose) verlieren.

Blodman, s. m. Blutmann, Blutmenfc; den bleke blodman med de skumma blickar, ber bleiche Blutmann mit ben bufteren Bliden (8, 91).

Blodröd, adj. blutroth (8, 81; 13, 2 2c.). Blomkalk, s. m. (pl. —ar) Blumens telch; (8, 194) mitt väsens blomkalk, meines Befens Blumentelch.

Blomma, s. f. (pl. -or) Blume, Bluthe; (1, 45) den första blomma våren födt, bie erfte Blume, welche ber Leng gebar (erzeugte, hervorbrachte, 1, 118); (2, 55) som blommor skölden; wie bie Blumen ben Schilb; (3, 93) med blommor i stället for runor, mit Blumen ftatt Runen.

Blomsterdoft, s. n. Bluthenbuft (doft, n.

Duft; pl. -er, 5, 49).

Blomstergordel, s. m. Blumengurtel; en präktig blomstergördel lik, einem prachtigen Blumengartel gleich (abnlich) (24, 13).

Blomsterkransad, adj. (partic.) blumen: befrangt (krans, m. ber Krang), hier als:

bekransad (24, 54).

Blomsterkrönt, adj. blumenbetrangt, wortl.

blumengefront (24, 168). Blomsterverld, s. m. Blumenwelt; enslig blomsterverld af frid och kärlek, eine einsame Blumenwelt von Frieben und von Liebe (8, 297) (vLp: Blumen: Ginfamteit).

Blomstervidja, s. f. bie fcwante Blume; vLp: "bie Beibenfcwante" (vidja, f. pl. -or) bie ichlante Beibenruthe (11,232).

Blomstra, v. intr. blüben (auch dop. blomstras) erblüben; (2, 34) Låt Friden blomstra inom å hägnad ort, laß't ben Frieben im Innern am umfriebeten Ort erbluben; (vLp.: "Drinnen blube Frieben euch ftill empor").

Bloss, s. n. (pl. --) flamme, Feneridein, Licht; hur klart, hur herrligt ar dess bloss! wie tlar und herrlich ift ihr Schein!

(7,118); v. blossa lobern, flammen. Blota, v. act. eigentl. blut en; bas Opfer-Blut barbringen; baber opfern (meift noch in ber alteren Sprace gebraucht); till Bolt als Opferthier bas Rop baher" (24,

Blott, adv. blos, nur; då tänka de blott på hvarandra, ba benft bas Eine nur bes Anbern (1, 112); då drömma de blott om hvarandra, ba träumt bas Eine nur vom Andern (ibid. 116); var du blott min, wärest bu nur mein, (ibid. 127); en barnlek blott är Frombet, ein Rinberfpiel nur ift bie Frommigtett; (24, 30); blott der friden bor, nur bort wo Friede wohnt (ibid. 208); begge äro blott Allfaders stilla tankar, beibe finb Allvaters ftille Gemen ock, nicht nur, fonbern auch; fo in: Förut var frid ej blott i Gudars salar, men på jorden ock, verher war Friebe, nicht nur in ben Galen ber Gotter,

jonbern auch auf Erben, (24, 116 u. 117).
Blotta, v. trs. entblößen; bloglegen (v. blott, bloß, entblöße); klippan blottar sin marmorbarm, feine Marmor: bruft entblößet ber Fels (12, 26).

Blygas, v. dep. ideu, blöbe fein; erröthen. blygas för någon, fich vor Jemandem schämen; (18, 68) Frithiof blygs att han darrar, Frithiof erichrict vor Scham barüber, bag ihm bie Gebeine erbeben; vLp: "ibm ftodt bas Blut in ben Abern") blygens ej, I bleke, icomt euch nicht ihr Bleichen (10, 214).

Blå, adj. blau; Friggas ögon äro blå, Frigga's Augen find blau (1, 77); det blåa stal, ber blaue Stabl (10, 181); blommor (21, 23 u. 24) blaue Blumen.

Blana, v. tr. u. intr. blauen, blau macheu; blau werben; på blånande sjö, auf ber blauen See (15, 24); varen andas i blanad sky, ber Athem bes Frühlings weht in ber hell und blaugewordenen Luit; (vLp: "im lichten Blau" 12, 1): blå-nad ban, die blaue Bahn (11, 6).

Blasa, v. intr. blafen, meben.

Blatand, (Björn), ber Rame eines Rams pen (3, 59). (S. vLs Ann. jum 8. Gef. 98g. 33 (c.)

Blägd, adj. blauäugig; en bläggd lögn, eine Lüge mit blauen Augen (12, 111); Blåögde Balder (23, 42)

Blända, v. trs. blenben (auch förblända) 19, 28: de mörka tankar vika, bländade af vapnens glans, bie truben Gebauten weichen, geblenbet vom Glaus bes Gewaffens; vlp: "bes Grans Gebanken weichen, weggebligt vom Schwerter: glanz".

Blöda, v. intr. bluten (von blod, n. Blut, Geblut, bloda aber: mit Blut befleden); (9, 19) hon klagar och blöder, fie

flagt unb blutet.

Bo, n. Bohnung, Bohnfit, Sabe; auch Reft, Bogelneft (7, 148) i sitt varma bo, in ihrem warmen Reft; det fanns ej fågelbo, es gab fein Bogelneft (1, 37).

Bo, v. intr. wohnen, 1, 150; 2, 74; 5, 6; 8, 213: ett mäktigt slägte bodde fordom der, ein mädtiges Geschlecht wohnte vor Zeiten bort; frihet och glädje på hafvet bo, Freiheit und Lust mohnen auf bem Meer; vLp: "Freiheit und Freuhe bie find ba ju Gast" (16, 10).

Bock, s. m. (pl. —ar) Bock; (10, 71) hoppar som en bock på fjällen, hüpft wie ein Steinbock auf bem Felsen.

Bok, s. f. (pl. -ar) Buche; bagegen bok, f. (pl. böcker) bas Buch.

Bolster, s. n. (pl. -rar) Polfter; (10,

Bons, v. trs. bobnen, glatten.

Bonde, s. m. (pl. bönder 22, 61), Bauer, Landmann; den bonde god, der wacere Bauer (2, 2). Bgl. vLs Anm. jum 2. Gef. pag. 13. x.

Bondelag, Bersammlung (lag, s. n.) 22, 33: Då går ett sorl kring bondelag, ba geht ein Murmeln burch bie Berfammlung ber Bauern

Boning, s. f. (pl. -ar) Bohnung; von

bo, wohnen (8, 32).

Bord, s. n. (pl. —) Lift, Tafel (5, 1);
barmen mot bordet, ben Bufen zur Tafel hin (21, 31); på bord stå silfver-faten, auf bem Tische stehen die Silber-schiffeln (11, 125); bann: bas Borb, Schiffsborb; om bord, am Borb (16, 15; 10, 131).

Borg, s. m. (pl. -ar) bie Burg, Befte. Borra, v. trs. bohren. Jag skeppen borrat förleden natt, ich habe lette Racht bie Schiffe angebohrt (14, 140); Han borrar sin stalsko i ison fast, er bohrt feinen Stahlichuh feft in bas Gis (18, 25)

Bort, adv. fort, weg, hinweg; in Bufammenfehung: abs, wegs, vers, ents; 3. B. sorgsen, drager Frithiof bort, traurig gieht Frithiof fort (13, 107); vända bort, abs, megwenben (8, 87; 13, 107; 5, 21); bort måste gästen, bort från sitt land etc., fort muß ber Sast, fort von seinem Land u. s. w. (20, 17 u. 18).

Borta, adv. fort, meg, binmeg, bavon (8, 47).

Bot, a. m. Sulfe, Abhulfe; heilung; hier raus leitet fich erft: Bufe, Gubne, und an bie lettere Bebeutung ichlieft fich: Geld-bufe, Gelbftrase an; in welcher Bebeutung es den plur die bildet. (Die Form be-gegnet in samultichen beutichen Mund-arten); det är den bot jag fordrar för din djerfhet, das ift die Buse, die ich bir ertheile (von bir forbere) für beine Frechheit; vLp: "baß soll bie Strafe beiner Kühnheit sein" (8, 159); tar du ingen bot? nimmst bu keine Sühne? (23, 42).

Botten, s. m. (pl. — bottnar), Boben, Grund; i botten, bis auf ben Grund (11, 14); på botten ligger han och förblöder, am Boben unten liegt's (12. 170 u. 172); "skada var att ieke drotten gick med till botten," "Schabe war's, baß ber König nicht mit zu Grunde ging" (14, 148). Dem schweb. botten ging (14), 30.) Den inpute. Darbin fiellt fich abdquat zur Seite das ban. bund, till botten — til Bunds; in der engl. Horm hat sich der Schlusconsonant nach gewohnter Weise (wie z. B. in kakhom, Jaden z.) verbichtet (bottom). Reben bem latein. podium (zu pes - pedis) gr. $\pi o \tilde{v}_{\zeta}$, $=\pi o \delta \zeta \left(\pi o \delta \delta \zeta\right)$

neugr. ποδάριον, πόδας, πάτος (ber Boben eines Gefäges) folleft fic von flav. Seite an: ruff. potba, potsch-ba, im Ruff. und Boln. fogar (vom Deutschen herübergenommen) grunt, von gruntowat wie poln. fundowac; ju= nachft aber: bohm. puda, spod, spodek und das allen stab. Mundarten zur Be-zeichnung "unter—" (sub) zu Grunde liegende pod—.

Bettenlös, adj. boben los, grunblos, tiefs (aus botten m. [pl. — ttnar] Boben, Grunb, und lös — los) ur den skummiga, den vida, bottenlösa grafven, aus bem fcaumigen, weiten, grunblofen

Grabe (10, 81 u. 32)

Bra, adj. (aus bem frangofifden brave) gut, rechticaffen; in weiterer Bebeutung: tudig, rafd; frifd und gefund; bienlich, jutraglich. Fir "Braf" in ber Stelle 10, 178, weiche Form burch bie erften Ausgaben fich burchgefchleppt bat, muß, nach v. Leinburg, bra gelejen (immerbin aber mit "brav" überfest) und als Abverb = väl, godt betrachtet werben, wie in: det var bra gjordt, es war gut, wohl, war recht (gethan). Die alte Form ist brak, welche aber nun außer Gebrauch getommen (Dalin).

Bragd, s. m. (pl. - er) That, Wett (int

guten und im abein Ginn). En mera manlig bragd forsoke du, verjuge nun eine mannlichere That (8, 164); jag minns oj bragd som jag tänkt uppa, ich erinnere mich keiner That, an bie ich gebacht (12, 121).

Brage, ber Gott ber Dichtfunft (8, 36; 7, 127; 21, 25). C. vLs Mum. jum 3. Gef.

pag. 81 2c. Bruk, s. n. Rrachen, Ruistern (von braka, frachen, fnallen, tuiftern); på engång med rysligt brak, mit einem Date, mit

fdredlichen Rrad (24, 270).

Bran, ber Rame eines hunbes (19, 62) rand, s. m. Brand, Neuer; kring brasans brand, um bet Reuers Flamme 10, 213); hvar runa stod i brand, jebe Rune fand in Brand (11, 64); med kinderna i brand, mit Gluß in Brand, s. m. Brand, ben Bangen (11, \$13); Jag stack i brand bans tempel, ich stedte ben Lempel ihm in Brand, 19, \$27). Brand, 8. m. (pl. bränder), Heuerbrand; svedda bränder, rauchende Brände (18, 76). Ohne Kural bebeutet brand einen

entweber unverfebens entftanbenen ober burch angelegtes Feuer in Brand gerathes

nes hans, Sabrieu c.

Brant, s. m. (pl. —er), Abhang (cines Seljens); (s. 98) på höjdernas brant, am Kanbe ber höhen; vLp: "am Scheite ber höhen; vLp: "am Scheite ber höhen"); himmelens branter, bie

pöben bes himmels (3, 39). Brasa, s. f. (pl. —or), Kaminfener, bie Klamme bes herbes. Vid brasans sken i langa vinterqvällar, beim Scheine ber Berbesflamme an langen Binterabenben kring brasans brand, Frithiof ... sätter dem kring brasans brand, Frithiof ... set set im Arcis um bes Feuers Flamme (10, \$18); den munica brasans skon, ber munteren Flamme Schein (11, 187); bie volle Form ift: aldbrasn. Broda, v. trs. breiten, ausbreiten; (7, 141)

blott din famn mot mig du breder, ichlinge nur beine Arme um mich; vLp: "weun fich beine Arme breiten" ("nach mir"); (10, 152) med vingen, dem han breder hylftande etc., mit ein paar Hugeln, bie er fpreigt und mit benen er

schlägt wie zc.

Brodrid, prp. u. adv. neben, nebenbei, nebenber (frango, pros, aupres do), von bredd mit i neben, neben einanber, unb vid, bei an: (13, 13) kung med krons står bredvid, ber Rönig fleht babet mit ber Rione; som vår och köst dem båda man såg bredvid hvarann (an),

wie Frihling und herbst erblidte man bie Beiben neben einander (17, 3). Breidablick, bie bimmiliche Mohnung Balbers. (S. vl.s Ann. jum 1. Gef. pag. 8.) Bretland, England. (S. vLs Anm. jum

3. Gef. pag. 36.)

Bringe, v. trs. bringen, in allen Bebeutungen

bes beutschen Bortes); (2,56): vårdag bringar mera än vinterkölden, ber Frühlingstag bringt mehr herver als bie Bintertälte (vLp: "mächtiger als ber Binter wirst die Frühlingsmilbe"). Brluga, 8. f. die Bruft (von größeren vierstilligen Thieren der Annachmilia der Annachmilia der Mehren der

füßigen Thieren, vornehmlich bon Pferben, Rindvies, hiriden 20.1 isbjörns briuga, des Eisbären Brust (10, 171) ergl. des gegen: hvalens bröst, ibid. 165); dom hirid: 11, 149; don des Draden pech:

dwarzer Bruft: 19, 106.

Brinna, v. intr. brennen, verbrennen, gluben. Sakna och brinn som jag. febne bich und glube wie ich (7, 192); kring brända tomter, auf bie von bem Brand gefcwärzten Ruinen feines hofs; vLp: "auf ichwarzer Brandfiati" 12, 60); nu är han bränd, nun liegt er in Afce 14, 26; ib. 55; 248; det brända templet skall jag återställa, ben Tempel foll ich aus feiner Branbftatt wieber neu erbauen. (23, 114; 21, 32); vgl. brand, m. ber Brand, Feuerbranb.

Brists, v. n. mangeln, ermangeln, brechen; "brista i tarar", (8, 415), in Thranen

ausbrechen.

Bro, s. f. (pl. broar) Brūde; utöfvor Bifrosts bro, über Bifroft's Brūde (8, 57); bagiga bron, ble bogige Brüde

(21, 12).

Breder, s. m. (pl. bröder), Bruber. Han stod emellan brodren, swifden ben Brübern ftanb er ba (2, 27; 12, 101); in Folge ber weichen Auffprache bes d tritt ofter Berturjung ber Form ein: bror, (fo 16, 61 stridsbror) wie aus bemfelben Grunbe bei fader - far ; moder - mor (22, 68); sedan — sen; so auch bei bem gleich weichen, nur austautenben g: dar für dagar, (de glada dar, 4, 17, tar für tager (8, 249; 413); draf flatt drager (7, 27).

Broderfamn, m., bruberliche Umarmung, fann, Umarmung, Arme, Bufen); (24, 63) Heimskringla i sin bvoderfann, Hernstringla in seinen Bruberarm.
Brokig, adj. vielfarbig, bunt; (19, 6) i brokig prakt, in bunter Pracht.
Brott, s. n. (pl. —) Bruch; Berbrechen,

Berletung ; (8, 152) ditt brott, bein Ber-

Brottande, s. n. Rampf, Ringen, Ringe fampf von brottas); det brottandet var vida borömdt i Nordens land, ber Ringsampf war weithin berühmt in Ror-

bens ganben (11, 95).

brotks, v. dep. tämplen, ringen (1, 14) (auch bie bänische Horm tritt als Ochonens auf: brydes, wohl als finnige Andeukung des gegenseitigen, auf Riederlage und in Folge besten auf Passbität (das Betämpst-Merden) aufgenommenen Rampfes, welche burch bie beponentiale Form leife angebeutete Auf-faffung auch bie Aualogie anderer, festift

einet anteren Familie angehörenber Spratten rechtfertigt). Med honom brottas eken da, bann fteht bie Gide im Rampf mit ihm (1, 14). — De brottades som björnar, sie rangen wie Baren (11, 81); för honom brottats med björn i skogen, (ber fo oft) mit bem Baren im Balbe für ihn getampft (12, 64).

Brottslig, adj. verbrecherifc, ftrafbar, fcul: big (bon brott, n. eigenfl. ber Bruch; bieraus erft: Berbrechen (wie forbrytelse von förbryta – bryta); hur blef det brottsligt under tempelhvalfvet? warum follte bas frevelhaft fein unter bem Gewölbe bes himmels; (vLp: "wie mar's Berbrechen unter'm Tempelbach? "), in welcher Stelle (8, 42) brottslig bem ror: anftebenben loflig, loblid, entgegenitebt.

Brud, s. f. Braut (pl. —er.). Jag kämpar om min unga brud, ich kämpfe um meine junge Braut (1, 158; 19, 74); be-gära till brud, jur Braut begehren (4, 82); gifra till brud, jur Braut geben (22, 67); föra hem sin brud, seine Braut beimführen (12, 106).

Brudgum, s. m. (pl. -ar) Brautigam; (19, 51) dig har hon som brudgum kysst, bich bat als Brautigam fie gefüßt. (Die andere Halle bes Wortes findet fich noch rein im goth. s. gnms, ber Mann, gn-meins, männlich, abotf. kum—o, kom—o, Mann, Birth; fonach: ber Mann ber Braut. Siernach ift jebenfalls bas engl. bridegroom corrumpitfür: bridegoom, wie wirflich and Reed's Edition of Old Plays jur Stube biefer Annabme gom als Mann, Menich, nadweift. (Ob gom felbft etwa auf homo gurudweift, wo nicht gurudguführen mare?)

Brudpur, s. n. Brautpaar (1, 23).

Bradsmyckad, part. adj. im Braufschund (von brud, Braut, und smyckad, ge-schmüdt) brudsmyckad, hermlinsmantlad, utaf tarnor följd, im Brautidmud, im Belg: (Dermelin:) Mantel, ge: folgt bon Dagblein (24, 298).

Brudsång, s. m. (pl. - er) Brautlieb (sång. Gefang, Lieb), som brudsång är fåg-larnas sång, wie ein Brautlied ift ber

Bogel Gefang (15, 38).

Brun, adj. braun; (4,58) det gula flüsk och det bruna miod, ben gelben Spec und ben braunen Meth. Das Berbum lagt bas nriprungliche u in y manbeln: bryna, bräunen.

Brungul, adj. braungelb; han krafsar ständigt med brungul klo, er tragt bestanbig mit rothgribner Rlaue (12, 41).

Brusa, v. intr. braufen, rauschen; (21,85) brusande böljor blodas alltjemt, es bluten braufenbe Bogen; (vLp: "fcredlich bom Blute fcidumet bie See").

Brygga, v. trs. btauen; med humle | brygges mjödet, ej blott med honung, |

mit Bopfen with ter Deth gebraut, nicht

mit Dopieti into et ausgestan, annum int Dopieti into et ausgestan int mit Donig (2, 67).

Bryn, s. f. (pl. —) ber äußerste And eines Dinges, daher das Gestate (eines Finisks); der Sandn, unfer Braue (nicht Brauß in Augenbrauen (ögondryn); kring himlens bryn, um des himnels Salm (vol. endl. brifth. to brim und vol. endl. brifth. to brim und (23, 84) (vgl. engl. brith, to brim und brink, die Dialectelogie verzeichnet ein mit obigem engl. brim ibentifches brim, bas abet auf Gothland einen fleinen Mobang ist. bringr] bezeichnet, icon altnorb.

brymme, Schneibe, Schaffe; bah. istb. hrim auch Meeresbrandbung. Brynja, s. f. (pl. —or) Banger; unbe-zweisett aus bem Goth. bruitfo, f., als hodold, brunna (brunja) Brukbarnija; mbbisch prunnja, schimmernber Panger, wohln noch ber Eigenname Brünglit 2c. gehört. Kuch das Altengl. bryn, Sügel, Kuhöbe (vgl. schweb. brink., und bryn) burfte, infofern ber Bruftharnifc ben er-bobien, gewölbten Schut vor Angriff bes zeichnet, fowahl nach feiner Form als Bezeichnet, sowost nach seiner Form als Be-beutung, mit brynia nade zusammens hängend, wo nicht ibentisch, sein. Uebrigens scheint sich das Wort auch auf stavischem Boben seitzelest zu haben: ruff. brania, böhm. brin, —e, (bran, —e, bte Wehr, Basse, Kultung; mit vorgeschlagenem o: obran—a, Wertheibigung, Wehr; zbran, zbroj, dasse, poln. zbar germanistri; psincers, aber boch auch: bron, f. Wasse, sewech. Pronse. Gewehr, bronie, wehren, vertheibigen, be-

wahren; odrona. Brynjohatare, s. m. Pangerhaffer (für bas Schwert) (24, 282) då knäppte Frithiof brynjohataren från länd, da ichnalle gritisist den Pangerhaffer von feiner Lende, VLp: "da isste Fritsiof von der Hite sich das Schwett").

Bryta, v. trs. brechen, verbrechen; im eigtl. und bilblichen Sinn) (2, 92) langa ar få gälda hvad stunden brutit, lange Jahre bufen, was bie Stunde verbrach; (vLp: "boje Stunden rachen fich noch nach Labren"); brutna liljor, gebrodene Lilien (8,410); dock har jag brutt sköldar i dalen, boch brach ich Schilbe im Thal (20,36); ingen fattar de brutna ljud, Reiner verfieht bie gebrochnen Laute (12, 46).

Bracklig, adj. gerbrechlich, gebrech: lid; (8, 62) fprobe (von bracka, brechen; gerbrechen).

Bradd, s. f. (pl. - ar) Rand; Ilfer; baber

^{*)} Shon bie goth. Form bleiet all Elige biefer Schreibung brawa, alfo — Braue und ihr ichtleen sich merkwürdigerweise die, Ilan. Munds arten treu an : ruff. brown, boln. brew, pl. brew, biefen fich antennend bohm. brey, ober't; tllyr. oberve, 91. f. Auch der ichtleiche Wertschaft wielt brie (meldes eigentsfümlicher Weife auch Bribe, Lunke, Saft, heibt) als mit obigen Formen übereinstimmend, nach.

bas Berbum bradda, bis an ben Ranb füllen; (24, 86) hornets brädd, bes Bornes Ranb.

Brod, s. m. (pl. —) Brob; (12, 72) han vill ha (hafva) brod ur sin Herres hander, es (bas Roh) will Brob haben aus ber Hanb jeines herre.

Brodrafred, s. m. Frieben unter Brus bern, Bruberfinn (2, 30).

Brölley, s. n., hochzeit, bas diere brud-laup; ahbif. brütlouft, brüthlauft, Bermählungsfeit, hochzeit (vo. Matth. 22 "der frumita brüthlauft sinemo suno = qui fecit nuptias filio suo, eben: bort mehrmals wiebertehrend, felbft als adj. bruthlauftic = nuptialis; fo auch bei Tatian; bei Otfried: brutloufti): Badernagel erflatt es mit: Brautlauf, vom fonellen Davonlaufen mit ber Braut wie einer Davongeführten. (Man vgl. übrigens icon Bachter und Ihre, Glos-(Man vgl. sar. Suiogoth. s. v. (22, 71).

Brollopedag , s. m. Sochzeitstag (12, 187). Bröllopsdrägt, s. m. hochgeits:, Brauttleib (drägt, m., bie Tracht [auch Laft], Trach: tigfeit; Riebung, Magug, bon draga tragen) (Synon. bara); med perlor pa din bröllopsdrägt, mit Berlen auf beis nem Brautifeib (7, 83).

Bröllopsgård, s. m. Brautsaat (7, 48) (gård m., pl. — ar; jeber umfriedigte, umficlosser plate, daher hof, (das engl. yard). In seinen gahreichen Zusammensjehungen, borggård, akvolsgård, landtgård, humlegård, kålgård u. m. a. mirb es theile mit -Dof, theile mit -Garten,

haus= gégeben.)

Bröst, s. n. Bru ft, Busen; fig. bas herz; (1, 57) då kämpade de, bröst mot bröst, da rangen sie Brust an Brust; med såradt bröst, mit wunder (ver: wundeter) Brust (12, 169); skön Inge-borgs bröst häfves som vågen, son Ingeborgs Bruft bebt fich gleich einer Belle (20, 9); som isens pansar smalter ifran fallets bröst, wie ber Panger bes Gifes ichmifgt von ber Salbe Bruft (vLp: "gleichwie bes Gifes Banger von ber Felsbruft nieberfcmilgt") (24, 58; 7, 28).

Bud, s. n. (pl. -) Gebot, Botichaft; Radricht, und ber Bote, eigentl: burch melden man bietet, barreicht; det ar som hade han bud att föra, es ift als hätte er eine Botschaft, Racbricht zu bringen (vLp: "als galte es ihm Botschaft gebeim au melben," 12, 44); af och an gingo fredens bud, bin unb ber gingen bie Friebensboten (bie Gefanbten bes Frie-

bens) ibd. 105.

Budkafle, ndkafle, s. m. Aufbotftod; aus bud, Gebot, hier bie Botichaft, und kafle, ein kleines rundes Stud holg; welches Bort, | himlens baga (7,71). je nach feiner Berbindung mit anderen, | Bagig, adj. bogig (von bage, pl. -ar

feine Bebeutung erhalt; fo wie es in vorliegenber Berbinbung einen am einen Enbe abgefengten und am anberen mit einem Draft ober einer Schnur umbundenen Stod bezeichnet, ben man bei feinblichem Einfall ober bei einem vorzunehmenden Rriegszug zur Bertheibigung bes Lanbes berumichidte, in welchen man, nach ber Reinung einiger Alterthumsforfcher in ben alteften Zeiten ben beffallfigen turgen Inhalt mit Runen einritte (rista med runor). (Dalin, s. v.); fonach eigentlich Boten: ober Botichaftsstod. So 22, 1: Till Tings! Till Tings! Budkasten går kring berg och dal, zum Ting! zum Ting! Es geht ber Bubstod (Bubstiden) von Berg gn Thal. vLp: "bie Bot-ichaft geht von Thal zu Thal.") (Der Smalands-Dialect weißt fogar ein Berbum kafla af, etwas rund abhauen (kafla af en stock) und bievon kaffing, ein turg abgehauenes Stud bolg, Scheit, nach.)

Budskap, s. n. (pl. —er) Botichaft, Radricht; bära budskap (mit om) Boticaft binterbringen, Bericht geben (5, 92) bon ben Senbboten (sändman) gefagt.

Bugtig, adj. gebogen , frumm ; (3, 105 165) von bugt, m. (pl. -er) Bucht (biefes felbft von biegen), Bay.

Buk, s. m. (pl. -ar) Baud (8, 169).

Buller, s. m. Lärm; gewöhnlich in Bersbindung mit bang; med b. och bang (5, 66) mit garm unb Beraufc.

Buske, s. m. (pl. -ar) Bush, Straud, collective : Bebuid, Geftraud, wie in 11, 91: buskar, sten och backar uppsparkas öfverallt.

Bygga, v. trs. bauen (in ber Bebeutung bes beutichen Bortes): Guda - byggde kölen, ber bon ber Gotter Banb erbaute Riel (10, 99). En löfsal ville jag oss bygga etc., eine Laube murbe ich uns bauen (7, 113).

Byte, s. n. (pl. -n) Beute (1,59); med ludet byte kom tillbaka, mit ber jet: tigen Beute tehrte (ber fiegende 3ager) heim; bie andere Bedeutung bes Bortes ift: Taufch, Bechfel und biefe Bebeutung hat fich im Berbum erhalten (byta), mabrend erft gora byte erbeuten beißt.

Bada, adj. beibe (1,79); med en suck försjunka do bada etc., mit einem Seufzer versinken fie Beibe u. f. w. (3, 98); försonta trädde båda, verföhnt

traten Beibe ac. (11, 128).

Både, conj. mit och. fowohl — als auch (1, 40): båd' på ägg och ungar, for wohl feiner Gier, als auch feiner Jungen.

Bago, s. m. (pl. -ar) Bogen; (2, 62) kan du ej spänna bagon, taunst bu ben Bogen nicht spannen; (14, 152) Han spände bagen, er ipannte ben Bogen; himlens baga (7,71).

Bogen); bågiga bron, bie bogige Britde

(21, 12).

Bål, s. n. (pl. —) Holgstoß, Scheiterhaufen (pyra, rogus). Balders dat. Batbers holgstoß (13), lleberichrift; Presster.. makade bålets bränder, die Kriefter... ich ürten die Flammen des Holgstoß (13, 10; 13, 96). Väldigt är Haldersbålet, mächtig ist Balbers Holgstoß. Das Bort leitet sich vom altnord. dal. Scheiterhaufen der (Wöluspá, 39), welcher Form wir im Angll. des (e. engl. pile — bith. Right, im Schott dels Eurzeichen; döhm, pal, der Brand; pala die Giuth, nebst ressen, gengen, feuern; polin. palach, entbranut sein, breunen, glüben; palny brennbar, dater Brenn, gener; seich im Lapplb. duolam, ich brenne u. s. w. und (aus dem Satvischen, bestendigten entlehnt) im Magyar. palinka, Branntwein, begenen.

Bang, s. n. Gerdusch; gewöhnlich in Berstindung mit buller; med bull och b., mit Larm und Gerdusch (5, 66).

Bångstyrig, adj. ungeftim, flugig.

Bäck, s. m. (pl. —ar) Bach; der fanns ej bäck, es fant sich fein Bach (1, 41); vid bäckens sus, beim Riesein bes Baches (14, 242).

Bädd, s. m. (pl. —ar) Bett, Lager (Synon. mit säng); kring sig han (kungen) strödde dvergarnas dagglans, drakarnas bädd, ringsumber ftreuete er Lagesglang ber Zwerge, ber Drachen Bett (21, 68).

Bädda, v.a. betten, bas Bett machen (von bädd, m. [pl.—ar], Bett, Lager); (10, 93). Bäfvan, s. f. Beben, Sitten; med bäfvan, mit Zagen, bebend (11, 95).

Bägare, s. m. (pl. —) Beder, Reich; då sågs han bägarn råga med vin från Sikelö, man fab ibn ben Becher mit Bein von Sitels bis jum Ranb füllen (11, 177).

Bäte, s. n. (pl. — p) Gurt, Gürtel (vom lat. balteus, franz. baudrier, engl. belt u. f. w.); bära ett svärd vid bälte, ein Schwert an bem Gurte tragen (2, 23),

Bältestad, s. f. Glirtesjaum (aus bälte, Gürtes, und stad, stada, f., Egge, Leifte, 3. B. ber Leinwand); ned till bältestaden flöt hans silfverskägg (herab, hernieber) um Gürtesjaum flöß fein Silberbart (vLp: "bis jum Gürtel niebers flöß fein Silberbart," 24, 68).

Bär, s. n. (pl. —) Beere; (11, 136) med blommor och med bär, mit Blumen

und mit Beeren.

Bara, v. trs. tragen, im eigentl. Sinn wie in ber erweiterten Bebeutung: ertragen; barn in, berein-, bineintragen; passive in ber Stelle 17,54: In bars Frejers galt, ber Freierseber warb bereingetragen; active: Jag kan den ej bara, ich vermag sie (die Laft) nicht zu tragen (28,49).

Ebenjo (8, 419). Die altnorbifche Form biefes Wortes ift bora, fomohl tragen als gebaren bebeutent, und an goth. bairan. althbif. beran, neuhbtf. gebaren, engl. (to) bear, grd. Φέρω, lat. fero, unb - fer (Abj.:Sylbe == btf. bar) etymolo: gifd fich lehnend; wohin benn naturlich auch Babre (fogar pleonaftifch Tragbabre) fcmcb. bar (und dragbar), ban. Baar (Baare und Bor), fobann, und zwar in erstet Linie, barn, in allen fandin. Munds arten, bas gewöhnliche Bort für Rind, gehört, nach bargelegter Etymologie aber eigentl. bas Beborne, bas unter bem Schooke "barm" goth. "barms" mbbtid. "pa-ram," (welches Bert bemfelben Stamm entiproffen) Getragene, Bezeugte bezeichnet, welchem barn bas altnorb. auf bera fict= bar jurudweisenbe burr Cobn (felbft dals baifc bar, baffelbe), und biefem wies berum goth baurs gur Seite fich frellt. Im Althbifc, begegnet uns bas Berbum beran, in berfelben Bebeutung wie altnorb. bera : hervorbringen, Frucht tragen, gebaren, nieberlb. baren, in bie Bochen tommen: barensnood, Rinbesnoth, Geburtsmeben, und ihm als Derivat fieht gur Seite: barn, parn, Rinb, auch in ber Bebeutung: Menichenfind, welche Form im Engl. barn, barnish und im Archaism. barnehed, Rindheit, ungetrubt fich ers halten hat. Wie nun barn, fo gehört bemielben Stamm an barm, Bufen, Schoof, goth. barms, in Form und Bebeutung noch fichtlich in unferem: erbarmen, barm= bergig.

Bast c. som, eine eigene ben Superlativs Begriff auf bie jebesmalige mit som eingeleitete Sanblung in Beziehung febenbe abverbiale Rebensart, entfprechend unferem : wie - eben . . , gerabe wie . . , was, je nach jebesmaligem Sinne, mit "in bem (ber) besten . . . , " "auf einmal als" "als . . . am wenigsten . . . " gegeben werben tann; 3. B. nar jag som bast skref, als ich im beften Schreiben begriffen war; när jag som bäst höll på att arbeta, als ich mitten in ber Arbeit == in ber aus in nitten in der arbeit war, als man am wenigsten baran zweifelte (eigentl. als es eben speriode) am besten bamit war, als es am besten samt bamt bant, als es am besten samt signat, als es am besten samt signat, als es am besten signation in der bant war, als es am besten signation signation of the samt signature in the samt signature and signature and signature arbeit sign bebit fom ober auch fom - bebft mit ber fcweb. Abverbial-Phrafe zusammenfällt. Siernach ertlart fich bie Stelle (28, 111): Och bast som Frithjof nu sig sansa hunnit, och gläds och undrar — så är allt forsvunnit, und ehe fich Grithiof noch recht au befinnen vermochte, unb freudig ftaunt, ift Alles verfdwunden (als er gerabe wieber ju fich felbft tam, als er in befter Befinnung, befter gaffung begriffen war,

"fich gurecht gefunden" batte, (ft 2c.). Basta, Beft; Superlatto von god; gif mig de skonaste, de bikata, gieb mir bie iconjen und die beften (1, 123); hvad som var bast, mas ba bas Befte mar (5,79) : Fyll honom hornet, drottning, med vin som du har bast, füll' ihm bas horn, Königin, mit bem besten Beine, ben bu hast (17, 71).

Boja, v. trs. biegen, beugen; boja knan, bie Rnie beugen (17, 56); boj kna med mig, beuge bas Rnie mit mir (7, 98).

Böflig, adj. (von boja biegen, beugen) biegfam, lentfam; det svärd som biter skarpast är böjligast (2, 54), bas Schwert, bas ba am 2c. 2c., ift auch am

biegfamften.

Belga, s. f. (pl - or) Belle, Boge, Stuth (9, 8; 8, 10, 18); utöfver bol-jans spegel, über ben Spiegel ber Fluth (11, 25); utöfver böljans slätter, über bie Ebenen ber Fluth (12, 4; 23; 49) böljan vandrar fråu hand till hand, es geht die Belle von Hand zu Hand (12, 75); på böljans toppar Ellida hoppar, auf dem Schaume der Belle hupft Ell. babin (14, 203); böljorna äro oroliga sällar, bie Wogen find unfidte Gefellen (16, 2); klara [pl.] som Mimers bol-Plar [flangen bie Borte bes Ronigs] jor, Mar [flangen Die 225 orie ves " wie Mimer's Fluth (21, 53 u. 54).

wie Mimer's ginig (21, 20 n. 0-r.).
geld, v. trs. wogen, Wellen wersen (vom gleichsautenben bölja, Woge, Welle, wie bas sinnverwandte väga, wogen, Wellen wersen von väg, m., Woge, Eldhaf böljar i Balders lund, strandlöst svalla dess vågor, in Balbers hain wogt ein Jeuermeer, uferlos ichwellen seine Bogen ; (VI.p: "Feuermeer tobt burch ben Sain umber, ftranblos geb'n feine Muthen"

Ĭ3, 101).

Bon, s. f. (pl. -er) Bitte, Gebet, Beten; (18, 14); den gamle ej aktar sin drottnings bon, ber Alte achtet nicht ber Ronigin Bleben (vLp: "ber Greis aber: hört ber Königin Flehen"); (4, 28) de höra ej annat än lof och böner, fie (ble Gohne bes Ronigs) bernehmen nichts als Comeicheln und Bitten (vLp: "Schmeichelione"); (5, 30) folkets böner, bes Boltes Gebete; (ib. 44) landets bön, bes Landes Berlangen; hur manga boner har det kostat mig, wie manche Bitten bat es mich getoftet (8, 5); for-Rieben; (7, 170); med guld och böner, mit Golb und Bittworten (5, 67).

Bora , v. intr. muffen, follen, gebühren; eine Bfitot ober moralifde Rothwenbigfeit eine spings vor mounting and angeigend; dann: dürfen, Bermuthung and beutend; jollen in: (5, 88) Kung Gräskägg sjelf bordt rida ästud, König Graubart batte felbft wegreiten follen; muffen (wie engl. ought, an eine Pflicht erinnernt) in: de gamle bor man ara. bie Alten muß man ehren (17, 84).

Bord, s. m. Geburt; herfunft, familie; (1, 151) han väger borden of, men värdet, er mägt nicht feine Geburt, sonbern ben Berth (vLp: "er lobnt nicht nach bem Stammbaum - nach bem Berthe); (24, 252) din förtjenst deraf är större oj än kungasonens af sin börd, bein Berbienst um basselbe ist größer nicht als jenes bes Ronigsjobns um feine Geburt vLp: "fit größer nicht, als was Beburt vLp: "fit größer Nicht, als was Beburt bem Burten gab"); bogl vorher 240: men bord är lycka, ej förtjenst; boc Gebutt ift Blud, und nicht Berbienft).

Butt in Sina, uno mon Berotenij.
Berda, s. f. (pl. —07) Bute, Laft (von bara, tragen, baber eigentt. Tracht);
svigtar för bördan bägiga bron, es biegt fich ber bogige Steg vor ber Last vLp: "bogige Bride bedt vor der Last vLp: "bogige Bride bedt vor der Last vLp: "timm hinweg beine Last (23, 49).

Birda v tre gefannt beinwen: (4, 6).

numm sunucg vette en (25, 49).
Börja, v. trs. anjangen, beginnen; (8, 46)
jag vet ej när hon börjat, ich weiß
nicht, wann sie begann (**Lp): "nicht weiß
ich seines Daseins erste Spure"; alltseen
(sodan) mitt väsen började att dagas. feitbem es zu bammern begann in meiner Seele (8, 371).

Borjan, s. f. Anfang, Entftebung (19, 82).

D.

Dag, s. m. (pl. dagar, juveilen contrat.
dar, Tag, Tageslicht); så suto de hviskande dagen om, je jagen he fullernde
ben lieben langen Tag (4, 41); de suto
på Beles hög den dag, die jahen an
bem Tag auf Beles höget (bl. 77); barnets dagar flyga bort, die Tage ber
Rindbett enthieben (1, 49). Mit ber Bräp.
i (1 dags heute wie frår effett dage. i (i dag) beute; wie i gâr, gefietn, dag frân dag, von Tag ju Tag. Dager, s. m. (pl. dagar). Die nächste Bes

beutung fallt mit bem einfacheren dag, Tag, Tageslicht (dagsljus) zusammen, in welcher Bebentung es naturlich bes Blur. entrath. Die anbere hierans fich ent= widelnbe Bebeutung ift: Licht fiberhaupt, wie in ben Rebensarten: rum, som har mycken dager, ein belles lichtes Bimmer (=-ljust rum); se något i sin ratta dager, Etwas beim rechten Lichte betrachten u. a. a., in welchen Berbinbungen es gleich fatts nur im Sing. erfdelint. Die Stelle 11, 2866 till dager ljus, bis jum Licht bes Lages, "bis zu bes Morgens Licht (vLp) ift irbenfalls till dagers lins zu lefen, was icon baraus bervorgeht, bag, wollte man dager als Brabicat annehmen, ber Dichter bei aller freiheit bie beponentiale Form (dugas, Lag werben, tagen) teinesfalls außer Acht gelaffen hatte. Die ichwierige Stelle ließe fonach entweber bie Lefung 211 dagers ljus ob, dagene ljus ju.

Dagas, v. dep. tagen, Lag werben; det dagas ren, es tagt ichen (8, 1); alltsen mitt väsen började att dagas, feitbem es au bammern begann in meiner Seele (8, 371).

Dagg, s. m. Thau; då morgonens dagg låg på lifvet qvar, als ter Mer: gen = (Fruh=) Than noch lag auf bem Leben (4, 18); det är dagg örver lilja, bas ift Thau auf ber Rille (5, 110).

Dagglans, s. m. Tagesglans; (21, 67) dvorgarnas dagglans, ber Tagesglans

ber Imerge.

Dagaljus, s. n. Lageslicht; så långt som dagaljus akiner, jo weit bas Tageslicht erglangt (2, 47).

Bal, s. m. (pl. dalar) Thal; rosen uti dalar gröna, bie Rose jeboch im Grün ber Thaler (1, 20); 8, 8 u. 14; hommets dalar, bie Thaler ber Beimath; bie beimifchen Thaler (28, 16).

Dans, s. m. (pl. -ar), Tang, Reigen (7,125). Dansa, v. intr. tangen; Elfkungen med sin drottning dansar, ber Elfentonig tangt mit feiner Ronigin (1, 28); vom Sturm: hvart stormen dansar, dit vill jag folja, wo ber Sturm bin fich brebt, babin will ich ihm folgen (12, 143); transitive: 7, 123; von ben Flutten: de lösta floder dansa sjungande mot hafvet ner, bie befreiten Strome tangen fingenb jum Deer hinunter (19, 2).

Darra, v. intr. sittetu, beben (13, 68); darrande var handen, es sittette ibr bie henb (17, 78); jag har darrat en gång i mitt lif, id habe einmal in meinem Leben gebebt (3, 138).

De, Artifel und pron. pers. pl., bie, fie. Dola, v. trs. t heilen, gertheilen, burchs gehenbs bie Bebeutung bes beutichen Bortes befallenb (g. RR u. Ra).

behaltenb (2, 88 u. 84). Dolling, ber Gott ber Dammerung; fein Gobn ift ber Lag. (G. bie Anm. jum 7. Bef.).

Dem, pronom. person., fie, ihnen; bie, benen; biejenigen, benjenigen.

Don , pronom. m. (beftimmenber Artitel),

ber unb bie (neutr. det, bas).

Denne (a), im pl. dessa, biefer, biefe;
neutr. detta, biefes.

Der, (dar) adv. loci, ba, bafelbft; bort; wo; im ergablenben ton wie btid, "ba" und engl. there als Einleitungs Partitel vorans geftellt = es ; in erfterer (loc.) Bebtg.: 1, 1; 1, 50 u. 52; 4, 95; 8, 80 unb öfter; - wo (eigenti. ba - wo): der han blef född, tope er aufwuchs (8, 197); 11, 7 u. 46; 4, \$4; bort: 8, 213; 8, 225; juweilen nur completive Partitel: helt skarpt blef der nu drucket, gar water warb gezeckt (17, 93); — här och der, hier und da (3, 43).

Deraf, adv. babon, barqua. Deraf ser man, baraus tann man erfeben; stodo for andan deraf, fanben am Enbe ba: con (8, 27).

Derefter, adv. barnach, bernach; barauf; derefter syntes Halfdan, binter tom ericien Salfban (2, 21); derefter uppstod Thorsten, barauf erhob sich Lhorsten (ib. 81); derester talte begge, barauf sprachen Belbe (ib. 121).

Deremot, adv. bagegen (von emot, gegen);

bahingegen (2, 75).

Derframme, adv. vorn, von vorne; i stammen derframme, am Stamm vorn (8, 167); beffen Gegeniag: baktill (ib. 169) baktill vid rodret, hinten am Ruber.

Berfere, adv. ba für , baber; beghalb; barum (2, 116); derför nämndes han Jernhös, barum bieß er auch Stahltopf (3, 68).

ernäst, adv. nächhbem, bem näch ft. Dernäst ypperst i pris var en arm-ring, nächhbem war ein Armting bas Dernäst. Bochfte im Preife (3, 83).

Derofvanföre, adv. obenher, broben (4, 87). Derstädes, (auch därst.), vollstänbig eigentl. dersammastädes; adv. bafelbit, alba

(5, 10). Dorur, adv. (jufammengez. aus dorutur) baraus (wie ur aus utur, braftifchere Begeichnung für ut); ljus ock lyste derur, auch glangte Lichtglang barans hervor (8, 117).

Derute, adv. braugen, bort augen.

Derntofver, adv. barüber (bin) (28, 28). Doss, pron. gen. bon den und det, sein, ihr, bessen; mellan dess Oden och Froj, amifchen beffen Oben unb Frei (3, 194; 28, 2).

Dessa, pron. demonstr., pl. von denne, biefe. - Dossa bilder, biefe Bilber (3, 102)

Donnliken, adj. befigleichen, bergleichen (lik, ähnlich, gleich); och det Gods desslikes, und fo auch (ingleichen) bas Gute (8, 97).

(6), 27).

10t, pron. n. (ven han unb den), bas, et; det Onda är odödligt, liksom det Goda, bas 256; fit unfetolid, gleidwie bas Gute (Tegnérs samlade skrifter, 5, pag 118); det är herrligt, et if bertikg (25, 117); det är skönt, et if biologisch (18, 11). Det är beslutadt! es ift beichloffen! (8, 72).

Detta, pron. demonstr., n. von denne, biefes. — Detta och mera dertill, biefes und noch mehr (3, 196).

Diar, a. m. pl., urfprunglich ber Rame ber amolf Begleiter und Rathgeber Dbens; an unferer Sielle (8, 192) Tempelhuter, Briefter.

Djorf, adj. breift, ted, fühn (baber djorfvas. fich erbreiften, erffihnen); dan djerfve, ber Rede, Rubne (1, 56).

Djørfhet, a. f. Recheit, Rühnheit, selbst: Frecheit: det är den bot jag fordear för din djorfhet, bas ist bie Buse, die

ich bir ertheile (von bir forbre) für beine Frechheit (8, 159).

Dikta, v.a. bichten, erbichten. Med dina dar, diktade i molnen, mit beinen Infeln, die du da in die Luft gebichtet (8, 295) mit på: 8, 432.

Dimma, s. f. (pl. -or) Rebel (vgl. engl. dim, buntel; trube; und btid. bammern = grauen) i storm och dimma, in Sturm und Rebel (14, 96).

Din, pron. poss. (n. ditt), bein, im pl.

dina, beine.

Dit, Dits:Abverb (mit bemonftrativem Aus: laut) babin, bortbin; beffen Correlat bit, hieher; her; hit och dit, bin und ber (24, 126); Gan mer ej hit - vi längta dit, geht nicht mehr ber - wir febnen uns dahin (2, 154); styr dit, steure das hin (10, 44); se ej dit! schau' nicht hin! (19, 9). Sowohl dit – als hit — bilbet eine Menge nominaler und berbaler Bus fammenfehungen, beren unterschiebene Bes beutung, je nach ber Berbinbung mit bem einen ober anberen Abverb, fich von felbit ertlärt.

Disarsal, ber Saal ber Difen, b. i. ber Göttinnen in Balhalla (f. vl.s Anm. jum 2. Gef. pag. 16).

Ditt, (n. von din), pron. poss., bein.

Djup, adj. tief (in eigentl. und uneigentl. Bebeutung); auch subst. Liefe (1, 34); adv.: djupt ur kumlen, tief aus bem Sügel, (2, 120), subst. (8, 12): i hvars djup, in beren Grund; ebenso (3, 64): ur skogarnas djup, aus ber Nacht ber Bälber; det dystra djupet utaf hans, bie buftere Liefe in ihm (8, 454; 10, 27; 169; adj. (15, 28): du är djup, bu bift itef; gleich barauf subst. i ditt djup, in beiner Liefe; subst. 11, 202; 12, 168; 14, 98. adj. det djupa hornet, bas tiefe Sorn (17, 92); adj. för djupt är det kalla bad, su tief ist bas falle Bab (18, 4); adv. den djupt förkastade, ber tief Berworsene (23, 119).

Djupbla, adj. buntelblau (23, 99).

Djuptankt, part adj. eigenil tief ge-bacht, tieffinnig, djuptankta ord ur Vala och ur Havamal, tieffinnige Borte aus Rala unb Savamal (24, 23).

Dock, conj. bod, jebod; oft mit "aber"; dock, hur hon väfver, dag från dag, both wie fie webt (1, 101); tre ting skattades dock af all den rikedom ypperst, brei Dinge ichapte man jeboch 2c. (3, 55); Björn förlorade dock, Björn verlor es jeboch ac. (ibd. 60); Bele horde dock forst en sang, Bele borte jeboch querft ein Singen (ib. 188); Du Angurvadel, du är dock af gammal adel, bu Angurmabel, bu bift boch von aftem Abel (4, 120); gelinber schon in: Vill dock dig lära, ich will bir boch einmal den guten Rath geben (ibd. 125);

erclamative: Hur präktig är hon dock,

mic prächtig ift sie boch (7, 172).

Dockspel, s. n. Spiel mit Figuren, Steinspiel, emedan ej ett dockspel vill ta
(taga) alut, weil ein solches Spiel mit
Figuren nicht enben will (6, 36). Doft, s. n. Duft, Geruch.

Dofta, v. i. buften, Bobigeruch bon fich geben. Samma blommor dofta, biefelben

Blumen duften (23, 11).

Dom, s. m. (pl. —ar) Urtheil, richterlices Erfenninß; domen öfver död man, bas Urtheil, bas ba am Grabe eines Tobien gesprochen wirb (2, 115); sa var hans dom, bas war fein Urtheil (8, 170).

Domare, s. m. (pl. -) Richter, Gerichts: halter (von doma, urtheilen, richten, ers tennen); domarn på höstting, ber Rich: ter auf bem herbsting (3, 101). Demaresten, 8. m. Richterstein; sitts på

domarstenen, auf bem Richterftuhl figen (8, 89).

Domarstol, s. m. Richterftuhl, Richterfit; rättvisan satt ensam ... på doma stolen, auf bem Richterftuhl fag nur bie Gerechtigleit (5, 12). Domsten, s. m. Richterftein; sitta & (på)

domsten, auf bem Richterftein fiten

(21, 61).

Doppa, v. trs. tauchen, tunten; den vilde doppar dem än i djupet, ber Bilbe taucht fie balb in bie Racht bes Abgrunds (10, 26).

Dotter, s. f. (im pl. döttrar), Tochter. Kung Beles dotter, bie Tochter Beles (1, 136).

Drag, rag, s. n. (pl. -), Bug; vom Ge-fichte: de ädla dragen, bie eblen Buge (4, 16); baber anletsdrag, Gefichtsjug (8, 368; 19, 76).

Draga, v. trs. gieben, in allen Bebeutungen bes beutichen Bortes; vom Schwett: nar han drog det, wenn ber es 30g (3, 73); draga bort, abziehen (5, 91); draga från dal till dal, von Khal zu Khal ziehen (7, 1); tills doss jag dig ur dansen droge, bis baş ich bich aus bem Tanze zöge; (ib. 125) draga sig un-dan, fich zurückziehen (8, 142); draga (dra) seglaren i qvaf, bas Schiff in ben Abgrund ziehen (10, 90).

Drake, s. m. (pl. —ar) Drache; då simma drakar på vågen fram, ba schwimmen Drachen bie Fluth bahin (4, 6; 5, 98; 24, 141).

Drakskepp, s. n. Dradeniciff (8,257); Helges drakskepp (10, 176); der tröttadt drakskepp stod, wo ber mübe Drache (bas mübe Drachenichiff) lag (11, 46).

Drapa, s. n. Grabgesang, Tobtenlieb jum Preise von ebeln Berstorbnen. (S. bie Unm. jum 2. unb 21. Gef. pag. 22 u. Drieka, v. trs. trinten; blod skall du dricka, Blut follft bu trinten (12, 144). I, som dricken, Ihr, die ihr trintt (24, 228 u. 229); de driekande kämpar, bie zedenben Rampen (3,50); de drucko

bie zechenden unipen (s, wu, au anaue i dagen, fie tranken zwei Tage (5, 71).
Drifva, f. d. a. anddrifva, s. f. Schneeze brift, Schneewehe, Schneezeld; baber Mordens drifvor, der Schnee, bas weiße Schneegefild bes Rorbens (8, 242).

Driftet, partie, von drifta, treiben; in allen Bebentungen bes beutichen Bor-tes; jo auch driftet arbete, getriebene

Arbeit (17, 48).

Dristig, adj. breift, tübn; "helt dristigt är ditt tal," bu bift left breift im Reben (*Lp: "tühn ift fürmaßr bein Wort"). 17, 69. Berbum drista, fich erbreiften, magen.

Droppa, (-e), s. m. (pl. -ar) Eropfen; en droppa blod, ein Ecopfen Blut (14,50); de dunkla droppar, bie buntein Eropfen (17, 80); aftondaggens droppar, bie Eropfen bes Abenbibaues (23, 3).

Droppa, gewöhnl. drypa, v. intr. trop fen, tröpfein, träufeln, triefen (von dropp, s. n. Eropfen, Emufe, aber droppe s. m. id.): guldet droppar på glödhet sand, es traufelt bas Golb auf ben glübenben Sanb (13, 88): droppande bloden, tropfenbes Blut (20, 65).

Drott, s. m. (gebrauchlicher bas fom. drottning , Königin) , König, herricher, Gebieter, dorfor var dyre drotten oss kar, barum mar ber werthe herricher uns theuer (21, 42); Nordlandens drotter, bes Norblands Könige (4, 103); att ieke drotten, daß nicht ber König (14, 147); dyrkade drotten, ber verehrte Ronig (21, 621; akta drotten värdig . . ., ben Ronig . . . werth halten (16, 80).

Drottning, s. f. (pl. —ar) Rönigin; som on drottning, wie eine Ronigin (8, 70); of får jag drottning, nicht befomme ich eine Rönigin (5, 41; ib. 86); Elfkungen med sin drottning dansar, ber Elfen: tonig tangt mit feiner Ronigin (1, 28); tag hans drottning, nimm feine Ronigin (19, 51; ib. 90).

Drottqvade, s. n. Selbenlieb, (qvide, n., Lieb, Gefang, Gebicht, V. qvida, bichten); (24, 251) Drottqvädet af din lefnad, bas Belbenlieb beines Lebens, vLp : ben

Dochgefang beines Lebens.

Drufva, s. f. (pl. -or) Traube (8, 228). Drunkna, v. intr. ettrinten; (18, 5) Kung drunknar icke så lätt, ein Sönig

ertrintt nicht fo leicht.

Dryckeshorn, s. n. Trinthorn (8, 377); vid dryckeshornet firande sinseger, vLp: wenn fle beim Erinthorn ihre Siege (Bgl. horndryck, horntrunt, feiern. 21, 78).

Dryckessal, s. m. Trinffaal (3, 22). Drye, adj. tudtig, gewichtig; ftart; mu skiftas svärdshugg dryga, nun gibt es gewichtige Schwertichläge (11,65).

Drapslag, s. n. wörtlich Tobifchlag (von drap, n. Morb, Tobifchlag, beffen Berbum drapa, erichlagen, töbten); drapsiag hagla nu, und wahrhaft töbtliche Streiche hageln nieber; VLp. "es hagelt Lobes-ftreiche" (11, 66).

Drang, s. m. (pl. -ar) Burice, Rnecht, Gefelle. Synon. mit tjenare.

Drapa , v. trs. töbten, erichlagen; drap den gamle, erichlage ben Alten (19, 60). Drija, v. intr. faumen, zandern. Hvi dröjer du? was zanderft du? (7, 18; 8, 254). Ej länge Frithiof dröjde, Frithiof befann fich nicht lange (11, 112).

Drom, s. m. pl. -ar, Traum; mannens drommar, bie Eraume bes Mannes (7,

Drömma, v. intr. träumen; i knoppen ligger än och drömmer, in ber Rnospe liegt er noch und traumt (1, 12); då dromma de blott om hvarandra, ba traumt bas. eine nur vom anberen (1, 116); drömma om något, von etwas träumen; dröm nu om högre bedrifter, träumen jest von besteren Thaten (4, 28); här vill jag slumra . . och drömma, hier will ich ... (chimmern und träunen (23, 126; 7, 47 u. 189).

Du, pron. pers. bu. Als Anrede: Dujord. bu Erbe; du haf, bu Meer; du knapp, bu Gaulentnauf (1, 117; 121; 125)

Dufva, s. f. (pl. --- or) Taube; on dufva i skogen kuttrar om sin tro, eine Taube im Balbe girrt von ihrer Ereue (7, 145); sin klagan med dufvan han skrof, er jorieb mit ber Taube fein Beb, (feine fcmergliche Rlage) 4, 49.

Dufvovinge, s. m. (pl. - ar) Taubenflügel, flygs med lösta dufvovingar, mit freien Laubenschwingen binfliegen (8, 61). Dugga, v. act. intr. staubregnen; blod-regn dugga i ekens skugga, Blut-

regen fprist binter ben Giden ber (14, 79). Duk, s. m. (pl. —ar) Lud; väfva i duken, in's Lud weben (1,95); sömma – uti duken, in bas Tuch einweben (8, 410 u. 411); virka i dukens rand, in bes Tuches Rand einwirten (9, 26); min Ingborgs bild på mörkblå duk, bas Bild meiner Jngeborg in's buntle Blau (7, 54); bom Segeltuch: när söglarn med slappa dukar gungar, icanfelt

Dum, adj. bumm, albern (8, 143). Dunkel, adj. buntel, eigentl. und uneigentl.; din dunkla sal, bein buntler Saal (1, 121); abverbial in: mon dunkelt dock i mina bättre stunder har jag anat den, buntel indeh abnte ich fie foon in meinen befferen Stunben (94, 221).

ein Segler mit folaffent Euch (8, 280).

Dunder, s. n. Donner, Scioje; dundrets Gud, ber Gott bes Donners (1, 155); dundret går kring öde rum, Donner geht burd bie Debe bes Raumes (10, 6).

Dunkelhet, s. f. Duntelheit.

Dundra, v. intr. bonnern; ett dundrande Drapa, eine bonnernbe Drapa (8, 192).

Dvorg, s. m. (pl. -ar), ber 3merg; härdadt i dvorgarnes eld, gefcmiebet (geftählt) im Feuer ber Zwerge (3, 59); dvorgarnas dagglans, ber Lagglans ber

Zwerge (21, 67).

Dväljas, v. dep. gogern, gaubern, weilen, fteben; 2, 8: hoga forntidsminnen i hvalfven dväljas, Gebilde ber Borgeit steben im Gewölbe (vLp.: "im Gewölbe weben ber Borgeit Schauer"). Nu dväljs han . . . uti stjernetälten, nun lebt er . . . im Sternengelt (23, 59). Han dvaldes helst bland spåmän, er vers weilte am liebften unter Brieftern unb Bahriagern (2, 19).

Dy, s. f. der Schlamm, Morast, Sumps; djupets dy, der Moor der Kiesen (10, 1688); ur blodig dy (ibd. 176), aus blu-tiger Liese.

Dygd, s. f. (pl. -er) Tugenb (von duga, taugen, wie Lugend felbst v. goth. dugan, taugen); med dygd af varis och tro af vind, mit Lugenb aus Frub: lingseis und mit Treue von Bind (12, 114).

Dygn, s. n., die Zeit von vierundzwanzig Stunden; Kag und Nacht; son (sedan) dygnet är om, wenn ein Tag und eine

Racht herum finb (15, 22).

Dyka, v. intr. tauchen, untertauchen (von bem burchbohrten Ungethum) 10, 167; (ben bem gu Grunbe tauchenben Bafferbubn) 12, 170; (bon Belge's Drachenichiff 10. 175). Dyrbar, adj. theuer, werth, werthvoll; baber

töjtlich; dyrbart gyllenläder med blommor och med bär, töjtliches Solbs leber mit Blumen und mit Beeren (11, 185).

Dyrka, v. tes. verehren, anbeten (Gott), (von dyr, theuer; wie engl. worship ftatt: worth-ship, wonach —ka als Ableitungsfolbe erfcheint, wie in omka von öm; blidka von blid u. a. m.); att Gudar dyrka, bie Götter zu (ver)ehren (12, 88); dyrkade drotten, ber verehrte Ronig (21, 62).

Dyrköpt, adj. (part.) theuer erfauft, theuer bezahlt (dyr, theuer, köpt p. p. von köpa, taufen, 8, 137).

Dyster, adj. büfter; adv., sade Frithiof dyster, fagte Fr. bufter (mit finfterem Muthe) (12, 211, besgi. 5, 102); adj. (nachgefett) Holge dyster, ben buftern Scige (4, 11); von der disteren, sobsen Stimme (8, 147); det dystra djupet, die distere Tiefe (ib. 454); hans dystra hjeltesång, fein bufteres helbenlieb (11, 188).

Då, adv. gang unferem "ba" in feiner zeitlichen Bebeutung entfprecent ; hieran tnupft

fic bas mehr narrative "ba," welches, auf Grund feiner urfprünglich zeitlichen auf Grund jeiner utspringlich zeitiden Begiehung, leicht in "banni", "da malb", "alsdann", "da malb", so malben, "alsdann", "da malb", so erweitett und jeinen Uedergang zur Conjunction (ba, als, indem) begründet; då rodnar hon, ba erröthet sie (1, 104); då trädde de i salon, ba traten sie in den Saal (2, 17); se, då kom det ur skogarnas djup se, un nom det ur skognenns gap en oskapelig jätte, febe, da kam and ber Bälber Racht ein ungeheuerer Riefe (3, 64); . . . da log han och sade, . . . ba lachte er und sagte (ibd. 150); då morgonens dagg läg på lifvet qvar, als der Frühthau noch lag auf bem Leben (4, 18); då vi frie, då vi leke, wann mir freiere und wann wir freien, wann wir fchergen unb ipielen (5, 65); menskan må lyda, då Gudar tala, ber Menich muß folgen bem Bort ber Gotter (wann bie Gotter fprecen); för kort är din klinga då ej, zu turz

ist beine Klinge bann nicht (15, 6). Dåd, s. n. That; i råd och dåd, mit Rath und Chat; blygs han för sitt dåd, icamt er fic feiner That (24, 87). Dan, s. n. Getofe, lauter, brohnenber Schall; .

auch vom (tofenben) Rlang ber Schilbe (23, 60).

Dana, v. n. tofen, brobnen, trachen; nar det dånar rundtomkring mig) wann es brobnt rings um mich ber (19, 110).

Dana, v. intr. in Ohnmacht fallen, ohns machtig werben; danad lag Asafranden hoga, ohnmachtig lag ber hohe Bermanbte ber Götter ba (18, 48).

Dårå, v. trs. beth ören, taufchen, beruden; (von dåre, Thor; analog wie von narr, m., Rarr - narra taufden, betrugen; eig. einen jum Rarren (Beften) haben); dara jungfrur, Jungfrauen bethören (8, 165; fo auch 18, 112).

Dåraktig, adj. thöricht, albern (v. dåre, plur. dårar, Thor, Rarr); sitt eget lana förtrycker dåraktig man, nur ber Thörichte bebrückt sein eigenes Lanb

(2, 37).

Dåre, s. m., im pl. — ar, Thor, Rarr. Darskap, s. f. Thorbeit, Karrbeit; din darskap jag aldrig förlater, bein thörichtes hanbeln tann ich bir nie vers zeiben (16, 41).

Dack, s. n. (pl. —) Berbed; på däck och sköld, auf Berbed und auf Schild (10, 88); å däck, auf tem Berbed (15, 15).

Däld, s. n. (pl. — er), (kleines) Thal; i Gudbrands däld, in Subbrands Thale (14, 190).

v. n. fterben; att som du jag finge do! baß ich wie bu fterben tounte ! (1, 89);

mit hän, hinferben (2, 58; 115, 114).
Död, s. m. Tob; ana döden, ben Tob ahnen (2, 12); dela döden, ben Tob theilen; v.Lp. "bas Grab gemeinsam gra-ben" (ib. 84); intill döden, bis in ben Tob (ib. 84); intill döden, bis in ben Tob (ib. 128; 10, 180); på lif och död,

auf Leben und Lob (18, 27); döden

aliona, nur ber Tob (9, 35). Dod, adj. tobt; när jag är död, wenn ich tobt bin (9, 41); på död mans tunga, auf bes Lobten Junge (2, 16); en död ibland de döda, als Lobte unter Tobten (24, 143).

Dodsblok, adj. tobtenblaß = bleich

Dödsrana, s. f. pl. - or, bie Rune bes Tobes (20, 63).

Dödssång, s. m. Tobtenlieb ; dödssången är sjungen, b. Sterbelieb ift gefungen (20, 40). Dödsörn, s. m. Tobesaar (örn, plur. örnar, Abler); vom Speer gefagt (14, 161).

ofta, v. trs. betauben (von dof, taub); vaponklungen döfvar sorgen, ber Rlang ber Baffen betäubt ben Gram Döfva 🚬 (8,374); kan du ej döfva deras klingor, vermagft bu ihre Schwerter nicht lahm gu legen (24, 204, vgl. 11, 89).

Dolja, v. trs. verbeblen, verbergen, von ber untergebenben Conne gebraucht: son bergad sol sig doljt, wann bie Sonne untergegangen und nicht mehr au feben ift

(2, 105).

Domma, v. trs. urtheilen, richten, Recht iprechen. När väld på Tinget dommer, wann Gewalt bas Urtheil fpricht auf bem Ting (2, 43). Alifader dömmer emellan oss, Albater richtet zwijchen uns (12, 210) Saga dömmer med rättvis själ, hvad jorden gommer, Saga beurtheilt gerecht, was bie Erbe bebedt (14, 285).

Dona, v. intr. f. b. a. dana, eig. tonen, icalen, raufchen, braufen; vagor dona omkring den grona, Bogen umbraufen

ben Grunen (14, 91).

Dorr, s. m. (pl. - ar) Thure; öppna dörren, öffne bie Thure (18, 69); hall dorren till, halte bie Thure ju (13, 17); blicks ej at dörren så, blide nicht so nach ber Thure (18, 38); dörren hade las, bie Thur batte ein Schloß (11, 144); inom salens dorr, jur Caalthur binein (ibd. 180).

Dörrpost, s. m. (pl. - er) Thurpfoften. Da grep han om dörrpostarna, ba griff er an bie Thurpfosten; vLp: "ba griff er an bie Pfosten hoch empor ber Thur" (24, 269).

Dörrsven, s. m. Thurhuter (sven, pl. nor, Junggeselle, Anappe); lat Styrkan stå som dörrevon vid landets port, lagt die Stärte als hüter ("Bache") sieben an bes Lanbes Thor (2, 88).

Bd, s. m. Eib, Eibichwur (pl. — er); 8, 40; 12,181; svärja ed, Eib ichwören, (19, 31); bryta eden, ben Eib brechen (ibd.). Sunon. edgång.

ener; im pl. edra, ener; and pers. (dat, acc. 2 %. pl.)

Bifenund, nom. prp., ber Rame einer Safenftabt auf einer ber Orinden. (G. bie anm. jum 10. Gef. pag. 67.)

Bfter, prp. u. adv., in beiben: nach, binter, baber auch: gurud; als Conjunction : weil, eig. wieber: nachbem, bα. In ber Bufammenfepung == bifc. nac

Bgen, adj. eigen, eigenthumlich; sitt oget land, sein eigenes Land (2, 37); af eget val, aus eigener Bahl (22, 72); der röken stiger från egen härd, wober Rauch auffieigt von bem eigenen Berb (18, 18); vid rodret din egen vilja star, am Steuer fteht bein eigener Bille

star, am Seuter freit vein eigener wille. (8, 256).

Beg, s. f. (pl. eggar) Schneibe, Schärfe, engl. edge; acies (11, 104); "lag genom lifvet lade på dig den hvassa egg", "ich ftieße bir bie scharfe Schneibe burd ben Leib"; ogg har svärdet nödig, bas Schwert muß Schneibe haben (2, 96). Med fingret pröfvar han dess egg den biter godt, er pruft bie Soneibe mit bem Finger, fie ichneibet gut (22, 7).

rna, v. trs. eig. eignen — zueignen, baher widmen; fullbräddad skål vardt ognad åt Angantyr till slut, zulezt ward ein bis zum Kande gefüllter Becher auf Angantyr's heil (skål) getrunken

(11, 269).

Bhur, churu, conj. obgleich, obicon, wies wohl; wenn foon; jag vill ej ömkas, chur jag lider, ich will tein Milelb, wie sehr ich auch leiben muß (12, 184).

Ehvar, ehvarest, adv. mo - aud; ehvar du vadar, wo bu auch burch's Baffer waten magft (14,52); f. v. a. hvar som helst.

j, adv. nicht, bas Rämliche wie ioko (f. b.) 13, 3; glöm oj, bebent's (vergiß nicht) (ib. 32); oj mora, nicht mehr (8, 416); ibd. 422; 426; 450; 453.

Eja, interj., cia! (19, 105).

Binherier, (ber Plural bes Wortes Ein-heri), bet Name ber seligen helben in Balhalla. (Bgl. bie Anm. jum 17. Ges. pag. 100).

Ek, s. f. Gide (pl. - ar); som en ek, wie eine Giche (1,5; 14); den unga ek. ber junge Gidbaum (1,18); på trofast ek, auf ficherer Giche, bon bem aus Gich: hold gebauten Schiffe Elliba gejagt (10, 46); bugtig barm af ek, wolbige Bruft von Gichenholy (10, 156).

Eld , s. m. Feuer; hieven bas Berbum : elda, beigen, einbeigen.

Bldig, adj. feuerig, lebhaft; fo (1,51) med eldig blick, mit feurigem (glubenbem)

Eldprof, s. n. Henerprobe; så är det fallna godas död dess eldprof blott, fo ift bes gefallnen Guten Tob feine Feuers probe nur (24, 176),

Eldröd, adj. feuerroth; eldröd hane sig sylngar, ein hahn fteigt (fowingt fic)

feuerroth re. (18, 86). Bidsken, s. n. Feuerichein (skon, n. ber Schetn) vid eldskon, bei bem Feuerichein (1, 66).

Blastad, s. n. (pl. — städer) Feuerherb, Feuerstelle; den nakna eldstad står upp ur mullen, nur noch bie nadte Feuerftelle ragt aus bem Schutt und ber Afche herbor; - VLp.: "nacht liegen bors ten bes herbes Steine" (12, 56).

Bldsvärd, s. n. (pl. -) Geners, Glutichmert (aus eld , m. Fener , und svärd , n., Schwert); Surturs eldsvärd , Surturs

Cowert; Surturs eldsvärd, und 1. Gef. pag. 5 ft.) Skogens elfvor, bie Elfen bes Balbes (24, 34).

Bifkung, s. m. Rouig ber Elfen (1. 28). Elg, s. m. (pl. - ar) Elennthier, Eld:

hirich (Cervus Alces); höghornade elgar, Globiriche mit boben Geweiben (3, 12); vLp: "ber fattlich geichaufelte Eldbirich."

Eller, conj. ober; als Correlat mit voranges henbem hvarken (weber): noch, nec; icke eller, auch nicht, nec (f. b. a. ej heller).

mmedan, conj caus. weil; emedan ej ett dockspel vill ta slut? weil ein foldes Spiel mit Riguren nicht enben will? (6, 85, 36).

Emelian, prp. unter, swiften (ban. mellem); han stod emelian brödren, som Dag står mogen emellan rosig Morgon och Natt i skogen, smiften ben beiben Brilbern ftanb er ba, wie ber lichte Lag bafteht zwischen bem rofigen Morgen und ber nacht im Balbe (2, 27, 28); låt grollet vara glömdt emellan oss (8, 99), lag' ben Groll zwijchen uns vergeffen fein. Allfader dömmer emellan oss, Allvater richtet zwifden uns (12, 210).

Emot, praep. gegen, wiber (adversus unb contra), in raumlicher wie zeitlicher Besiehung; det lider emot qvällen, cs geht gegen Abend; jag vill gå emot mitt öde, som hjelten går mot sitt, entgegen geben will ich meinem Schicffale, wie bem feinigen ber Belb entgegen geht (8,74,75); in ber Bbtg. binan, binauf – au: vapenklangen flög mot skyn, ber Baffentlang ftieg jum Gewöllte em-por (ibd. 107); med ett syrang hon kör emot hvalens bröst, mit einem Sprunge schießt fle (Elibar gegen bes Wales Bruft (10, 164, 165); stödda emot svärden, geftütt auf bas (wörtl. wiber bas) Somert (ibd. 207); in abversativer Bebeutg. in : det är hårdt att kämpa emot hafvets mör, (ibd. 216 217), hömer ift es gu tampfen mit ben (wiber bie) Jungjern bis Meeres; upp emot toppen, bis zum Sipfel (hinauf) (8,89), (vgl. upp mot stranden, ibd. 238); ej gerna när jag det (grallet) mot Ingborgs brøder, nicht gerne nabre ich ibn (ben Groll) wiber ben Bruber Ingeborgs (ibd. 100); stål-beklädda brösten slå tätt emot hvarann (an), fiablerne Brufte fchlagen nahe an einanber (11, 80).

Emottaga, v. trs. empfangen, erhalten, annehmen, aufnehmen, zusammengesest aus ber Brap. om ot, gegen , entgegen , unb taga, v. trs., nehmen, fonach eigtt. ents gegen nehmen, empfangen (b. i. entefaben = foweb. få. q. v. = ban. faae).

En, unbeftimmter Artifel für beibe Beichlechter, sachlich ett; den, det ena, ber, bie, bas Gine -; den ena som den andra, ber Eine wie ber Unbere (11, 109).

Enhvar, auch en och hvar, pronom., Jeber, Jebermann. En hvar har dock blott sin, es bat boch Jebermann nur feinen eigenen (2, 61); on hvar on yngling sor, fieht Jeber einen Jungling (17, **3**8).

Bnahanda, adj. einerlei, gleich, eigtl. bon einer Sanb, einer Art, entgegen bem anglog gebilbeten allahanda; ett skönt, men evigt enahanda, ein fcbönes boch ewiges Ginerlei (8, 318).

Enda, en de, adl. cinita, cinig, cin; m., f. u. n.; med ett enda hopp, mit einem einzigen Sprung (18, 27) (voll. biezu 10, 168, med ett sprang, mit einem Sbruna).

Endast, juperlativ gebilbetes Adv. vom adj. enda, einzig, allein, woraus fich bie Bebeutung: einzig und allein, nur, blog, und baraus bie gleich ausschließende: "wenn nur", "nur baß" in ber gleichlautenben Conjunction entwidelt; an endast lebnt fich, in form und Bebeutungs : Berlauf, allenast; thronen hvilar endast pa Lagens grund, es just auf bem Grunde bes Geieges nur ber Thron (2, 42); Var icke hård, kung Helge, men endast fast, fei niemals bart, Ronig Belge, fonbern nur fest (2,58); mitt väsen är det yttre skalet endast af min kärlek, mein Beien ift bie außere Schale nur von meis net Liebe (8, 52, 58); endast Gudars glädje (vill jag) dricka, ber Götter Seitgleit nur (will ich) truften 17, 7). Endrägt, s. f. Eintracht; i endrägt

styren riket, i brödrafred; ty Endrägt håller samman, in Gintracht lenft mir bie Bugel bes Reiches und mit Bruberfinn, benn Gintracht halt gufammen (2,80, 31).

Enka, s. f. Bittme (pl. - ar); dagens enka, stjernenatten, bes Tages Bittme, bie Sternennacht (8, 39); (ibid. 409) en svartklädd enka efter lifvets glädje, eine fcmaragefleitete Bittme nach bes Lebens Luft und Freuben.

Ens, adv., einmal; ej ens, nicht einmal; jag kan ej ens den tanken fatta, ich fann mir nicht einmal (gar nicht) benten

(8, 46).

Ensam, adj. eigil. ein fam; allein, einzig; rättvisan satt ensam . . . på domarstolen , auf bem Richterftuhle faß nur (allein) bas Recht und bie Gerechtigfeit (5, 11); med dig jag ensamt skulle klinga, mit bir würbe ich allein nur antlingen (7, 111); ein ja m in: ensam vid hans sida rider Frithiof, einfam neben ihm her reitet Frithiof (19, 22); al lein: dig ensam räds jag, vor bir allein erbebe ich (28, 56); hon ensam kunde hans skymf försona, nur sie allein tonnte fühnen ben Bobn 12, 103); einfam (12, 128); bagegen wieber: allein: ibd. 129; ebenfo ib. 174 (12, 103) einsfam (ibd. 128) und ib. 174 allein) jag ensam vet, hvad den starka led, ich allein weiß, mas bie Starte litt.

Enslig, adj. einfam, einfleblerifc, weit von ber Welt abgelegen; en enslig blomster-verld af frid och kärlek, eine einsame Blumenwelt von Frieben und Liebe (8,297).

Envigeskamp, s. m. (auch envig, n. allein), Zweisamps, Duell (3,66); hervorgegangen aus der alten Form: Einvigi d. i. ein = on und Vig = kamp, strid, sonach: Streit Eines gegen Einen; taber auch Viking eigtl. ben Streiter, Krieger bebeutet. Das alte Berbum ift at vega (vidh einn, at einum), womit goth. wigan, wig, wie, mit gleicher Bebeustung und wohl auch ber Eigenname Bis gand, Beiganb gufammenhangt.

Er, pron. pers. u. poss., contrabiri aus eder; als peri. Bron. iff es Dat. unb Accus. von du; fo (7, 42, 43): Du jord, jag ville kyssa dig, och Er, J blommor små etc., bu Erbe - tuffen möcht' ich bich - euch Blumlein auch u. f. w. (Auch schon im Astrord, findet man die Berkürzung er statt ther, pl. von thu). "Nu före Er till Valhall vi gamle ile, "Ann eilen wir euch voraus gen Balhalla (2, 127); Jag hör Er icke, nej jag hör Er icke, nein, ich höre euch nicht, nein, ich höre cuch nicht (8, 303).

Eriksgata, Erichsgaffe. (G. bie Anm. jum 12. Gej. pag. 74 2c.)

Ettersvälld, partic.-adj. eitergeschwollen (von etter, n., Giter, Gift und svullna, fdwellen, aufschwellen); (24, 111) sin ettersvällda stjert, ihren eitergefdwollenen ("giftgefdwollenen") Schweif.

Evig, adj. ewig; af evig längtan tärd, bon ewiger Sehnfucht vergehrt (7, 14); for evigt, auf ewig (8,253); ett skönt, men evigt enahanda, ein schönes, boch ewiges Cinerlei (ibd. 318); med evig trohet i sin barm , mit ewiger Erene in feiner Bruft (7, 86).

Evighet, s. f. Ewigfeit (von adj. evig, ewig); ett jätteverk för evigheten, ein Ricfenwert für die Ewigkeit (24, 9); grumlad evighet, Bebenfag ber Ewigs tett; vI.p.: "bie Befe vom Bein bet Ewigteit" (ibd. 156).

F.

Fader (afges. fa.r), s. m. Bater. — Öfvor-mod är fallets far, hochmuth gest vor bem Hall (2, 102); efter sin fader, nach seinem Bater (3., Ueberschrift); Helge är min fader, är mig i faders ställe, Selge ift mein Bater, vertritt jest bie Stelle meines Baters (8, 266, 267) 2c. 2c.

Pafner, nom. prp. bes berühmten Drachen, melchen Sigurbr erichlug. (G. bie Anm.

jum 8. Gef. pag. 57.)

Fafaersbane, Fafners, Wradentöbter, Beiname Sigurbs, bes Belben ber Riflungenfage. (G. bie Anm. jum 8. Bef. pag. 57.)

Fager, adj. fon, bolb, annuthig (altnorb. fagr, fagur == engl. fair); dubbelt så

fager, noch einmal fo lieblich (20, 5).
Falk, s. m. (pl. - ar) galte (5, 76);
som jagande falk, gleich einem jagenben Falten (15, 1).

Fall, s. n. (pl. -) ber gall, Bufall, Sturg; öfvermod är fallets far, hommith geht bor bem Fall (2, 102).

Palla, v. n., fallen, burchgehenbs in ber Bbig. bes beutiden Bortes; impf. foll, pf. fallit, sup. fallen; mit från 12,161; det fallna Goda, "bas gefallne Gute" (24, 163, 176); mit ner (= neder) berabfallen (ib. 165); han foll for Höders pil, er fiel von Sobers Bfeil (ib. 38); vom Sturm: falla på, beran

fairen, beum braufen (10, 192), getan fabren, beum braufen (10, 192).
Falsk, adj. falfc; in gleicher Betg. bes beutichen Wertes; falska tärar, falfce Khränen (12, 111); den gropen på kind är den falskaste grop, "das Grübten bet Bange ift bie falfcefte Grube" (16, 10).

Famn, s. m., bas mit ben Armen Umfaffen, Umarinung, Busen (baber taga i famn, umarmen); kom i min famn, komme in meine Arme (7,64); blott din famn mot mig du breder, umfolinge mich nur mit beinen Armen (ibd. 141); han ritar mång runa i isens famn, er ritt manche Rune in's Gis binein (18, 17).

Famua, v. trs. umarmen; att famna kungadottrens midja, biekonigstochter mit ben Armen um ben Leib zu faffen

(10, 77; 10, 119).

Fara, s. f. (pl. -- or) Gefahr; nu är kung i fara, nun ift ber Rönig in Ges fabr (6, 14); med faran om din ära, mit ber Gefahr um beine Chre (8, 324).

Para, v. intr. fahren; reifen, ziehen; när dagen kommer, eller far, obber Lag fommt, ob er geht (7, 150); fara från, von . . . geben (6, 84).

Fart, s. m. Fahrt, Lauf; styr din fart, lenti beine Fahrt (8, 250); en sjö med fart, eine (gewaltige) Boge (10, 102).

Farval, intorj. Lebewohl; wortl. fahr' wohl. "Farval med festen!" "fo fahrt benn bin, ibr frohlichen Tage!" — Abe. Socie geits ich maus!" (5, 87); farväll lebe wohl! (16, 64; vgl. 14, 214, 215 zc. zc.) Fasa, s. f. Schauber, Grauen, Entseben. Alla

fasans makter skrida, alle Schredensmachte ichreiten babin . . . (10, 29). Ett sorl af fasa, ein Gemurmel bes Conedens

(8, 170).

Fast, adj. u. adv. feft ; befestigt, unbeweglich (als adv. fait, beinabe); de fasta, de alskade fjällar, bie feften, b. geliebten Gebirge (16, 3); de kämpar . . . stå i kretsen fast, bie Rampen fteben feft im Rreis (11, 69); han borrar sin stålsko i isen fast, er bohrt jeinen Stahlichuh feft in

bas Eis (18, 25)
ast, — an, conj. wenn auch, wie wohl (1, 58); fast ej så berömdt, obgleich (wenn auch) nicht fo berühmt (ib. 86); fastän det blöder, wie sehr sie auch blute (8, 263); fastän han bliekar sorgligt, wie traurig es aud blidt (ibd. 385); fastan en kampe hård, obgleich ein Rede ftolg und tuhn (11, 54); fastan en kämpe stor, obicon ein berühmter belb (17, 59).

Fatta, v. trs. faffen, begreifen; kunna fatta tanken, glauben, eig. ben Bebanten

fassen, sid etwas benten tönnen (8, 46, 47).
Fattas, v. dop. sehten, mangeln: hvad
fattas dig? was seht bit? baher: (4, 54)
"hvad fattas vår ungs örn?" "Bas

fehlt unferem jungen Mar"?

Fog, adj. feige, feigherzig; superl. fog-ast; — du fogasto i ditt riko, bu Feigiter in beinem gangen Reich (13, 46); den foges blod, bes Feigen Blut (14, 169); den som stryker är fog, wer ba refft, ift feig; VLp.: "eine Memme ift ber, ber fie ftreicht (15, 8). Synon. radd. Fojd, s. f. Febbe; ber Streit, Rrieg; draga till fejd, jum Streit ziehen (10,22). Fela, v. intr. fehlen, irren, mangeln; det kan ej fela, es tann nicht fehlen (4, 71).

Fomton, Jahlm. fünfgebn (fem, fünf). Fenrir, nom. prp. eines mythologiichen Thieres, "bes bofen genriswolfs". (S. bie

Anm. jum 24. Gef. pag, 127). Fest, s. m. (pl. - er) bas Fest; bjuds

till fest, jum Fefte einlaben (20, 81). Flende, s. m. (pl. - er) Frinb, Gegner, Saffer; falla flenden, ben Gegner nies bermerfen, nieberfireden (11, 97; 15, 19).

Fjerde (Drbnunges.), ber, bie, bas vierte. De drucko i dagar, de drucko i tre men på den fjerde, fie tranten zwei Tage, fie tranten breie, am vierten erft x. (5, 721.

Fin, adj. fein; manteln var rik och fin, ber Mantel mar prachivoll und fein (11, 165). Finna, v. a. finben, antreffen; impf. fann, partic. funnit; - bas Baffibum im Sinne von geben: Det fanns ej fagelbo,

es gab tein Bogeineft (1,37); det fanns ej baok, es gab teinen Bach (1,41); der vott ej finns, wo es an Berftanb gebricht (2, 98); knappast fanns i de nordiska land on rikare arfving, wohl ichwets lich gab es in Rorbens Lanben einen reis cheren Erben (8, 177) x.

Fjerran, adj. fern, entfernt, entlegen; fran fjerran segling, von ferner Sees fahri (12,12); adv.: med fjerran myntadt guld, mit ferne geprägtem Golbe (11, 251); adv. tjerran för hon dig från hemmets dalar, ferne führt fie bid hinweg von ben Thalern ber Heimath (23, 16).

Fjettra, v. trs. feffeln; in Feffeln legen fig. fjettrade vindar, gefeselte Binbe (3, 19). Spnon. fängsla.

Finger, s. n. (auch m.) (pl. fingrar) Finger; peka med fingret, mit bem Finger bingeigen (17, 12).

Fira, v. trs. feiern, feierlich begeben; fira segern, beu Sieg feiern (8,377).

Fjäder, s. m. (pl. - drar) Feber; mit vaja, weben (19, 12).

Fjall, s. n., bobes Gebirge, Felfen=, Alpen= gebirge. Och ingen gått missnöjd hem till sitt fjäll, unb noch Reiner war miß: bergnügt beimgefehrt nach feiner Alm (5, 28); hak sällens topp, binter den Bergen (14, 198); de herrliga fällen, die herrlige Gebirge (15, 42); Nordens de fasta, de älskade fjällar, Rorblands geliebte Gebirge (16, 3). Sonon. fiällberg.

Fjard, s. m. (pl. - ar), Meerbufen, Bins nenwaffer zwifden Scharen und Infeln, bie Bucht, mas im Rormegischen fjord. Rakt öfter fjärden, gerabe burch bie Meeresbucht hinüber (4, 75); fjärd och sund, "Stranb und Meer" (18, 103).

Flagga (auch flagg, m.), s. f. (pl. —or) Flagge; der är flagga på mast, ba webet die Flagge auf dem Raft (15. 47). Flamma, s. f. (pl. — or) Flamme; det är flamman af någon vårdkas österut,

cs ift bie Flamme irgend eines Bachtfeuers borten im Oft (7, 153).

Flaxa (flaksa), mit ben Flügeln ichlagen; flaxande i fjerran, bilblich vom Sturm (10, 15); von einem galten gefagt (12, 39); von einem habne (13, 88).

Fler, comp. von många; in Berbinbung mit allt: immer mehr (14, 97); bei Subst. flere, flera.

Flicka, s. f. (pl. — or) unverheiratheies Frauenzimmer, Dagblein.

Flintknif, s. m. (pl. - knifvar), ein Meffer von Riefelstein (flinta, f., ber Feuers ober Liefelstein, silox igniarius und knif = beutich Rneife, engl. knife, frang. canif, Meffer) (13, 12).

Flitig, adj. fleißig (von flit, m. Fleiß); flitigt omkring laget det djupa bor-

Pleekris, adv. haufenweise, scharenweise (vonflock, m., pl. —ar, haufen, Schwarm, Schar); flockvis spridds (auf den pl. strömoln sich beziehend) på himmelens hvalf, in Floden am Himmelesewölde berstreut (3, 18).

Fled, s. m. Fluß, Strom, Fluth, (von flyta, sießen). — De lösta floder, die freigewordenen Ströme (19, 2); in bers

felben Bbtg. 28, 17.

Fly, v. act. flichen; att kampa eller fly, ju tampfen ober ju flieben (11, 52); skuggorna och älskarn fly, bie Schatten flieben und ber Geliebte (7, 168); fly till, flieben nach -, gen (19,59); fly ur, entflieben, weichen (ib. 98). - Skogons åbor fly med ångest, bie Bewohner bes Balbes fliehen voll Angst (ib. 19).

v. intr. fliegen; - begges Jyga, v. inte. 11tegen, — osgeos aköldar flyga, von Beiben flogen bie Schilbe (11, 67); bon Ingeborgs webenben Loden gesqui: 8, 237; — härbud slögo, heerboten flogen (5, 101); flyga mot skyn, in bie Luft, jum Gewölke emporsfliegen (8, 107); — nu voro de flugna, nun waren fie bavon geflogen (4, 84); flyga fram, vormarts, babin fliegen (23, 86); — barnets dagar flyga bort, bie Tage ber Rinbheit geben im gluge voruber (1, 49); vLp.: "Doch ach, bie Rinb: beit flieht geichwind".

Flygt, s m. (nach Dalinf.), Flug; spänna vingarna till flygt, die Flügel jum Fliegen ausspannen (3, 251); taga sin Ayet, feinen Flug nehmen. "fich aufwarts

schwingen" (15, 29). lykt, s. m. (nach Balin f.) Flucht Plykt, (8, 344).

Flyktig, adj. flüchtig (10, 119).

Plack, s. m. (pl. - ar) ber Fled; tag fläcken bort ifrån hans sköld, nimm bon feinem Schilbe ben Fled (28, 48); skura fläckarna bort, bie fleden meg: wifchen (weg fcheuern) (3, 122).

Placks, v. trs. fleden, befleden; (fig.) min ara ar fläckad, meine Ehre ift befledt , ehrlos bin ich geworben (14, 249).

Fläcklös, adj. fledenlos, rein; med fläck-lös hermelin, mit ichneeweißem hermelin (11, 168).

Fläkt, s. m. (pl. - ar) fanfter, gelinder hauch, Schiefin (= engl. gale). Om kärlek hviskar himlens fläkt, von Liebe lispelt des himmels hauch (7, 30).

Plard, s. m. (nach Dalin f.) Canb, Gitelfeit, Berfiellung, Trug; flärd ar mangen runa, Erug ift manche Rune (vLp.: "trugen mag bie Rune") (2,50); i hjertat flarden och sveket hviska, es lispeln Ber: ftellung und Betrug im Bergen (12, 115).

Flask, s. n. ber Sped; det gula flask, ber gelbe Sped (4, 58).

net gick, steißig kreiste bas tiefe hern min ben Lich freign kreiste bas tiefe hen sie flätz, v. trs. flechten, winden (von flätz, f., Fiechte (21, 21), Ax flätzr frei kring konungons krong, frei (vonflock, m., pl.—ar, Haufen. Schwarm, umflicht mit Aebren des Königs Krone.

Faysa, v. intr. (impf. fnos) fonauben, muthen, von ber icaumenben Rluth gefagt

(4, 74).

Foga (hop, i hop), v. trs., zusammens fügen (3, 166); med dristig konst hopfogade, mit fühner Kunst zusammens

gefügt (24, 8).

Folk, s. n. (pl. -) Bolt, Ration; kungen kan allenast hvad folket kan, es tann ber Ronig nur bas, was bas Bolt (auch) fann (2, 38); folkets boner, bes Boltes Gebete (5, 30); mitt folk är fritt som jag, mein Bolt ift frei wie ich (11, 222); jonft : Leute.

Folkvang, nom. prp., ber Bohnfaal Freia's in Balballa. (G. bie Anm. jum

5. Gef. pag. 86.)
Fordne (fordna), adj., ber, bie, bas vorige, ebemalige; sin fordna ungdomsvan. ihrem fruheren Freund aus ber Jugenbzeit 24, 50).

Fordom, adv. chemals, vormals (8, 213). Ett mäktigt slägte bodde fordom der, ein machtiges Gefdlecht wohnte einftens borten. I fordom kara stammor! 3hr einft fo theuren Stimmen! vLp. (ibd. 304).

Fordra, v. trs. forbern, verlangen. Jag fordrar dig, ich forbere bich (8, 458); fordra gärd, Abgabe, Tribut forbern, (11, 226). Det offret fordrar Balder fordrar jag . . , bas Opfer forbert Balber, bas forbere ich (24, 276).

valuet, das jordere in (24, 176). Fordran, s. f. Forder ung (von V. fordra, fordern, berlangen); fylla fordran, bie Forderung erfüßen, ihr nachfommen (3, 431); är og inn ära dunden vid hans fordran? ift meine Ehre nicht gebunben an feine Forberung ? (8, 173).

Forntid, s. m. Borgeit, Altertlum, forn-tids vishet, bie Beisheit ber Borgeit

(8, 217).

Ferntidabild, s. m. (pl. - er) ein Bilb ber Borgeit (84, 261); med forntids bilder, "mit Bilbern aus ber Borgeit" (vLp.) (17, 76).

Forntidsminne, s. u. Anbenten, Dentmal aus ber Borzeit, aus bem Alterthum (2, 8). Fors, s. m. (pl. - ar) Bafferfall, reigenbe Strömung (in ber alten Sprace: foss); när forson larmar, wann ber Sturzbad raufcht (1, 48); han hör dess forsar med skummigt larm, er bort bie Sturzs bache mit schaumenbem garm (12, 25).

Forsete, nom. prp. bes norbischen Minos. — (S. vLs. Anm. jum 3. Gef. pag. 36. u. junt 24. Gef. pag. 113).

Fort, adv. gefdwind, fonell; det gar fort nog ända, es geht fon gefdwinde genug 10); fort eller sent, "früher ober fpåter" (16, 55).

Festerbrer, 's. m. (verfürzte Form für broder), Pflegebruber, Baffenbruber (2, 73); plur. fosterbröder (3, 187). Posterdotter, s. f. Pflegetschier (12, 159). Posterfader, s. m. Pflegevater (8, 112; 6,

31); hans fosterfader med silfverhår, fein Bflegevater im Gilberhaar (12, 78).

Fosterjord, s. f. Heimath, Heimathland (8, 201; 19, 99); poet, für fosterland. Posterson, s. m., Pfiegelohn (1, 138). Fostrare, s. m. (von fostra, pfiegen, ergieben) Pfleger, Ergieber, (1, 2); bas Nämliche wie fosterfader.

Fot, s. m (pl. fotter) Juh; från huf-vud och till fotter, vom kopfe bis jum

Ruge (17, 6).

Fragga, s. f. ein burch beftige Bewegung entstanbener Schaum; du maste vagga i saltad fragga, binicauteln mußt bu in falgigem Goaum; vIp.: "bu mußt bich wiegen, im Galgichaum liegen" (14, 48); bie anbere Schreibung bes Bortes ift fradga, für welche jeboch bier wegen bes correspon : birenben vagga, bie bem fcweb. Munte ohnebin geläufigere, baber beliebtere, burch Musstogung bes d erweichte Form (ogl. stadna - stanna, sen = sedan; utlänning :- utländning; invänning = invandning u. a. m.) gewählt mor: ben ift.

Fram, prp., bie Richtung auf einen gewiffen Ort, an Ort und Stelle anzeigend, bor: marts, voran, bin; - hvar han går fram, wo er hingeht, wo er geht und fteht (1, 105) zc. zc.

Framför, prp. vor (hievon bas Adv. framföre, vorn); hornet, som framför henne stod, tas horn, welches vor ihr frank (17, 78); med spjutet sträckt framfor sig, mit borgeftredtem Speer (19, 20).

Pramföra, v. trs. vor: (herver:) führen, hervorbringen, vorbringen; framföra sitt arende, fein Unliegen vorbringen (11, 217).

Pramnas, nom. prp. eines Antrefens, unb gwar bes Gutes von Frithiof; buchftablich überfest Borland, Borgebirg (8, 6; überfett Borland, Boi 12, 54; 13, 35; 28, 25).

Framsusa, v. intr. ber faufen, berau:

jaufen (Simpl susa, faufen, faufeln); en bild framsusande i guld och lagor, ein Gebilte berjäufelnb in Golb und Gluthen (23, 88). Ellida susar nu fram om näset, Elliba raufct nun wei: ter um's Borgebirg berum (12, 47).

Fred, s. m. Frieben, bedja om fred, um Frieben fieben (11, 40); tigga fred, um Frieben betteln (ib. 60); fredens bud, bie Gefanbten bes Friebens (12, 105).

Prodlig, adj. frieblich, friebfertig, frieb: liebend; Frithiof ar fredlig, Frithiof ift friedlich, hat jest frieden; yLp.: "für ihn ift's Friede" (4, 68); den fredliga borg, bie Burg bes Friebens, bie friebs liche Burg (3, 100).

Proj, nom. prp., bernarbifche Bhobus Apollo. (G. vLs. Ann. jum 2. und 8. Gef. pag. 23 u. 29.)

Froja, nom. prp., bie norbifche Benus Aphrobite (8, 236.) — Anm. zum 1. Sef. pag. 5. ff. Bal. vLs.

Frantare, s. m. (pl. —) Berfucher (von fresta, verfucen, aufecten) ; abbt. fraisan, altnorb. at froista, verfucen) ; det gar en frestare igenom lifvet, es monbelt ein Berfucher burch bas Beben (28, 38; 24, 186).

Frestelse, s. f., (bas goth, fraistubni im Baterunfer bes Wifilas), Berfuchung, Brufung (19., Ueberichrift bes Gefaugh.

Fri, adj. frei, adv. fritt; hvar fritt sade på Tinget sin mening, 3eber fagte ast bem Eng feine Reinung frit (5, 25); mitt folk är fritt som jag, mein Bolf ist frei wie ich (11, 292); du frie man af jorn, bu freier Mann von Sifen (22, 19; ib. 92); ditt fria bröst, beine freie Bruft; jag vill vara fri, så fri som bergens vind, ich will frei fein, fo frei wie ber Sturm auf ben Bergen (8, 197, 198).

Friare, s. m. Freier; Brautwerber; en väldig friare är svärdet, ein möch: tiger Freier ift bas Schwert (1, 152).

Friboren , adj. freigeboren , freigeborener Dlann, im Wegenfat jum Unfreien, Boris gen (1, 145).

Frid (auch fred), s. m. Frieben; låt Friden blomstra inom . . ., laffet ben Frieden im Innern bluben (2, 34); soka friden, Frieden juchen (19, 101).

Pridlös, adj. (von frid = fred m. Frieben und ber privat. Splbe los ... (08) eig. friedlos, bes Friebens beraubt, baber gcactet, vogelfrei — fågolfri; frid-lös i vårt land, verfehmt in unferem Lande (8, 169); flyta fridlös omkring, friedlös umheridwimmen (16, 8); fridlös är jag i min hembygd, fridlös i min egen barm, frieblos bin ich in ber heimath, friedlos in meiner eigenen Bruft (19, 100).

Fridamo, s. f. (pl. - ar) eigtl. bie Friebens-Maib; bas jungfraulide Gabnopfer; fridsmons lockar, bie loden ber Gabn: jungfran (12, 177).

Frigg (Frigga), nom. prp., bie nor: bijde Juno. — (S. vl.s. Anm. zum 1. Gef. pag. 7.) Frihet, s. f. Freiheit; frihet bodde

bon friden, Freiheit wohnte beim Frieben (5, 21).

Prist, adj. frifch; von ben inospenben Rofen (7, 164) ; von ben Lippen (12, 116); bon ber Quelle (12, 15).

Prithof, nom. prp., ber Selb unferes Gebichtes; bie altislandifche Form bes Bortes ift Fridhthjofr, zusez. aus Fridh und Thjofr: buchtablich also

Friedensbieb, Friebensrauber. Fredas, v. dep. gut machen und gebeiben; iproffen, muchern; der ekarna frodas i hjeltemullen; wo bie Gichen fproffen im Staube ber Selben; vLp: "wo wurzeln in helbenfargen" (4, 24).

Frem, adj. fromm; den fromme Guden. ber fromme Gott (8, 34; ferner 7, 82 und

23, 55).

Fromhet, s. f., Frömmigkeit (24, 80). Fromhetsgud, s. m. ber Sott ber grom:

migfeit (24, 26).

Fromma, s. f. ber Rupen unb Bortheil, bas Frommen einer Sache; ratt ar landets fromma, bas Recht ift bas heil, ift jum Frommen bes Lanbes (2, 44); fonft nur abverb. mit till gebraucht.

Frossa (frassa), v. intr., freffen, praffen; bon bem hungrigen Feuer in

Balbers Sain gefagt 18, 92.

Pru, s. f. (pl. fruar) Frau; den ädla fru, bie eble Frau (17, 81).

Frukt, s. m. (pl. — er) Frucht, Obst. Som frukten sätter sig omkring sin karna . . , je wie fich die Frucht anfest um ihren Kern . . . (8, 48); fruktons guld, bas Golb ber Früchte (24, 94). rukta , v. trs. fürchten, beforgen.

Frukta icke, fürchte bich nicht (14, 167).

Prysa, v. intrs. frieren, gefrieren; frusen, gefroren; frusen lemmar, erfrorene, bor Ralte ftarrgeworbene Blieber (10, 220),

Fraga, s. f. (pl. - or) Frage; orange på fragan, auf bie Frage antworten, bie Frage ermibern (8, 403).
Fraga, v. trs. fragen, befragen (8,

Från, prp., von, aus, die Richtung wos her angeigend; från himlen, vom himmel herab (2, 90); från himlafälten, von ben himmlischen Gefilben (23, 61); fran vägg, bon ber Banb herunter (22, 5); från norr, von Norben ber (13, 89) 2c. 2c. In Bufammenfepungen wird in ber Regel biefe (aus ifran) verturgte Form , ifran aber gewöhnlich vor einem auf Confonant ausgebenben Borte gebraucht.

Fräck, adj. frech, schamios, unverschämt; med fräcka händer, mit frechen gan:

ben (8, 193).

Frälsa, v. trs. erretten, erlöfen; knappt frälst ur vågen (14, 151), gerabe gur Roth noch mit bem Leben babongetommen.

Framling, s. m. (pl. - ar) Frembling (17, 72; 18, 8; 19, 63; 20, 11).

Frammande, subst. u. adj. fremb, Frem: ber, Frembling ; baber: Gaft. - Abj. (15, 28) på främmande kust, auf frembem Stranbe; (ib. 45) på främmande våg, auf frembem Gewässer; från främmande land, von fremben ganbern (3, 33). Bubst. (18, 32) den främmande blef . . .

bermanbter, (auch noch in unferer täglichen Umgangsiprache Freunb für Bermanbter); bann: treuer Freund. Hvad vill du, frände? Bas willst bu, Oheim? (8,66); fränderna i Nord, die Berwandten im Rorben (11, 194).

Franks, s. f. Bermanbte, Blutsfreunbin, (8, 74).

Frasa, v. intr. gifchen, braufen; von ber Belle, welche wiber bie brennenben Balten zijo)t (13, 76).

Fro, s. n. (pl. — n) Same; gå i frö, Samen feten, in Samen fchießen (5, 68). Frojd, s. m. Freube. Bå växte de i

frojd och lok, fo muchfen fie unter freuben und Spielen auf (1, 17); för Gudars frojd, vor bie Luft ber Gotter (7, 28); hoppa i frojd, froblich hupfen, ipringen

(14, 205), gebrauchticher: glädje. Full, adj. boll; völlig (2, 52); ett tal af vishet fullt; eine Rebe von Weisheit voll (voller Weisheit) (8, 114).

Fullbräddad, partie. adj. voll bis zum Rand (aus full, voll, und brädd, Rand) (11, 269).

Fullvaxen, adj. (fullväxt) erwachsen; ett fullvuxet barn, ein erwachfenes Rinb

(8, 92).
Fursts, s. m. (pl. — ar) Fürft; furstar i idrott, Fürften im Kriegswerf (3, 181).
Faru, s. f. Hichte, Föhre (vom alten fyr, fur); då tar han furen, ha greift er nach bet Fichte (14, 187); en sal af furu, ein Saal von Höhren (11, 3).
Fylla, v. tra. füllen, enfüllen, anfüllen; fylla fordran, bie Forberung erfüllen (8, 481); fyllas, fich füllen, anfüllen (8, 481); fyllas, fich füllen, anfüllen (8, 178). Fyllas det skeppet med vöpnade män . . , füllte bas Schiff fich mit gewaffneten Mannen . . ; fylla till randen, bis zum Kanb füllen (11, 261); randen, bis zum Ranb füllen (11, 251); fyllda källrar, gefülle Keller (3, 52); med ögon fyllda af tårar, mit Kugen voll von Thranen, von Thranen getrubt (3, 190).

Fyllig, adj. voll (vom Rörperbau), ftart, bid, wohlbeleibt; an fyllig som en mognad ros, wie eine erblühte Rose. voll,

uppig (7, 66).
På, adj. plur. wenige (= engl. few, ban. faa, lat. pancus). Af få den stolte fruktas, von Wenigen ist ber Stolze gefürchtet (2, 101); in Bufammenfegung als Bestimmungswort gebraucht; wie in fa-kunnig, thöricht, unwissend (2, 71), eigil, wenig wissend; fatalig, still, Einer, ber wenig spricht. Compar. farr e.

Få (bas altbifc). Berbum faben, empfaben, woraus unfer fangen, empfangen); ein in ben verfchiebenften Bebeutungen gebrauchtes Verb. act , befommen, erhalten, empfangen; zuweilen gerabezu haben: for mycket vett fick ingen, au viel Bis hat Reiner (8, 69). Damit erklärt fich die Phrase: dot fas, es ift zu haben. Sos bann: mögen, bürsen, mussen, können; gelingen, es bahin bringen; Jemand wozu bermogen, bringen. Durfen in 1,89: den runan fick han Ingborg lära, bie Rune burfte er Jugeborg letren; in opta-sture Bebeutung: O den, som nu med dig flek dö, o baş içi mit bir fierben bürfte (7, 102); allgemeiner: samma guld . . . har hon i sina lockar fått, boffelbe 60tb . . bat fie fich in bie £0den gehedt (lb. 184); bürften (obne obige opt. Rebenbebeutung) (8, 30) jordens glädje får ej våga atg . . ber Erbe Luft barf fich nicht wagen . . VLp: nicht barf ber Erbe holbe Luft fic wagen . . . (vgl. 23, 117; 4, 116); erlangen, gewinnen, gelangen ju . . . (14, 27) fick of den hoder, gelangte nicht zu bem Rubm, erlangte, gewann nicht ben Rubm; und 1b. 48 wieberum : burfen : du far ej hvila, bu barfft nicht raften; (vgl. bages my 12, 181: kan ej hvila få) was fic anfoliegend erflart mit bem gleich barauf folgenben: du maste ila, Ellida! (31 Theil) werben: Nornornas lottning huru vi fike, von bem Loos ber Rornen, wie es uns warb (20, 44); ebenje (7, 3) Mitt få do ej, meines wird ihnen nicht (zu Theil). Jag fick ej tala mer, mehr tonute ich nicht fprechen (8, 140); in ops tativer Bebeutung: O! att som du jag finge do; el bag ich boch wie bu fterben tonnte! (1, 89).

Påfängt, adv. vergeblich, vergebens, eitel. Du fåfängt jagar, bu strebst umb jagst vergebens (6, 29); dot är fåfängt till att hoppas, vergebens ift es ju hoffen (7, 161); fafangt . . . sökte jag Friden, bergebens judte ich... ben Frieben (20, 78); då är templet fåfangt byggdt och fåfängt har jag talat ..., fo wurde ber Cempel umfonft erbaut, unb vergebens habe ich gerebet (24, 278 u. 279).

Fågelbo, s. n. (pl. -n) Bogeineft (f. bo, m. n.).

Påkunnig, adj. thöricht, unwiffenb (aus få — (privat. Borfplbe von få, wenige) und kunnig, tundig, unterrichtet (vergl. das gleichbebeutenbe ban. faatonbig). Fakunnig gust, ber blobe, unwiffenbe Gaft (2, 71).

Fåle, s. m. Füllen, junges Rof (pl. — ar); Gullmanig fåle, bas Rößlein mit golbener Mähne (20, 1).

Fålla, v. trs. falten, faumen (von fall, Falte, Saum, vgl. engl. fold); purpurbrämen fållad med fläcklös hermelin, bas Burpurgebrame mit weißem Bermelin eingefaßt (11, 167).

Fånga, v. tra. fangen (erwerben); fånge, Gefungener; fångne äre de alle, ge-fangen find fie alljumal (13, 18); räf är

fångad i kula, ber guchs ift gefangen in feinem Baue (ib. 84).

Får, s. n. (pl. —) Shaf; hvitulliga far, meiswollige Schafe (8, 17).

yra, Grundgahlwort: vier

Fädernodal, n. a. das Thal ber Bater, das beimische Thal (15, 42). Ar det grönt i min fädernodal? ift es grun in den Thal ber Bater? - vLp: "blahn bie Rofen im heimischen Thal?"

Fadernesland, a. n. Baterlanb, bal Lanb ber Bater (20, 80).

Fädernestrand, s. m. Baterftranb, ber Stranb ber Bater, bas vaterlanbifche Ge ftabe (4, 94).

Fägna, v. trs. freuen, erfreuen; als depon. fid freuen (wie fägna sig.); fägna (vi) med menaklig lycka de förgätna Gudar, erfreuen wir mit menfölidem Glüd bie vergefinen Götter (8, 228).

Fälla, v. trs. fällen, nieberwerfen, nieber-ftreden. "Lätt kunde jag dig fälla," leicht konnte ich bich fällen (11, 49); f. ftenden till jord, ben Gegner zu Boben werfen (ib. 97); fälld, gefüllt (14, 165); en mastfur fälld, ein gefülltes Raihois (ib. 189); etichtagen: (13, 48) att ha fällt din like, einen von beiner Mrt erfchlagen gu haben.

Falt, s. n. (pl. —) Felb, Sefice. De blaa falten förnöja hjelten, bie blauen Gefilbe erfreuen ben Belben (14, 75). De falten bara sin skord af ara, bie fairen nara sin skort ar ara, ote gebet tragen ihre Ernte bon chre (ib. 83); för fredliga fält, bot frieblichen zeht (21, 44); på fältet och på sjön, zu Land und Meer (17, 90).
Färd, s. m. Kahri; skrida i långsam färd, langiam, in langiamen Juge dohin jöreiten (12, 189); af färden trött, mide band ber Schre (19, 80). (11, 85) den Erne ber Schre (19, 80). (11, 85) den Erne

bon ber Fahrt (10, 205); (11, 57) den färden är ej glad, bie Jahrt ift nicht frohlich (11, 20 11, 57).

Färda, gewöhnlich ä färde, adv. eigentl.
3ut Habit (hin), wie in fara, gå sina
färde, seines Beges geben, sieben; so
auch (5, 75) nu de ville å färde, nun
wollten sie zieben (ibres Beges geben).
Trolldom är å färde, hier ift Sput
im Spiel, vLp: "Zauber ist im Spiele" (10, 187).

Färdig, adl. fertig, bereit; baber: ge-ichidt, gelaufig; jag är gonast färdig, ich bin gleich, auf ber Stelle bereit (*4, 82). Spnon. beredd.

Färg, s. m. (pl. — er), Farbe; bl färger, bleiche Farben (8, 16); l färgen, fich bie Farbe leihen (ib. 279

Färga, v. trs. fårben; färgadt i guld, bergolbet (3, 92). Hur röda i gar hon ej bergons toppar! wie fle ber Berge Siplet nicht färbi! (23,

Farglos, adj. eigentl. farblos, bleid, blagt; för färglöst är mitt sinne

dess glod, ju farblos ift mein Ginn für

feine Gluth (8, 307).

Fasta, v. trs. eigentl. feft machen, be= festigen; fo fasta sin boning (8, 6), feine Bohnung beziehen; feften Bohnfis nehmen, fich fest nieberlaffen. Hårdare han sogilen fäster, seiter inupft er bie Sogel (10, 49); vi fästa hafsbrud, wit jeffeln die Meeresbrunt (ibd. 119); inga band vid dem mig fästa, tein Banb trupft mich mehr an fie; vLp : geloft

ift jebes Banb (6, 48).

Faste, s. n. (pl. -n) Griff, Seft (wie benn fasta felbft auch beften, befeftigen beift). Bon bem Griff bes Schwertes: 2, 96; himmelsveite, himmelsgemölbe: När dagen uppå kästet står, wenn auf bes himmels Beste ber Lag steht (1, 109); när Natten uppå kästet står, wenn auf bes himmels Beste die Racht steht (ib. 1, 113).

Pästning, s. f. (pl. —ar) Fest ung; en simmande fästning, eine schwimmende Königsburg (3, 174). Sonst auch fäste.

Föds, v. trs. gebären, erzeugen, ernähren (1, 45); den första blomma våren fodt, bie erfte Blume, bie ber Leng gebar (hervorbrachie) ; for bragder icke fodda an, für noch ungeborene Thaten (8, 326). Fodsel, s. m. Geburt; von fodas, ge-

boren, erzeugt werben, gur Belt tommen ; fodslen till ett battre lif, bie Geburi ju einem befferen Leben (24, 177).

Föga, adj. indeel. wenig, getinge, adv. (12, 88) föga glade, wenig frob; föga varsamt, wenig bebäckig (13, 39); vikingahämnden är föga blid, Bitingerrace ifi wenig fanft (16, 26); styrka båtar föga, Stärte nügt wenig (2, 98).

Följa, v. trs. folgen; följa villigt, willig folgen (8, 246, ib. 254, 256); och skalderna följde, es falgten Sfathen (6, 68); imp. följen, Jakalder, folget, ihr Stalben (ib. 63); rad, nar foljdt, Rath, nachbem er befolgt ift (2, 106).

Fonster, s. n. (pl. -) Fenfter (11, 9;

ibd. 143). För, prp. unb adv. vor, boran; för skaran tågade dyster sångarn, bem Eroffe boran jog bufter ber Sanger (12, 191); passa for, für etwas paffen (1,63); in Berbindung mit Adj. 3u— (all 3u—): för närs, 3u nahe (4, 124); jag är för blek för rosorns derl, ich bin 3u bleich für die Rosen batin; för färglöst är mitt sinne for dess glod, ju farblos ift mein Sinn für feine Gluth (8, 306, 307); for tungt for en, ju fower für Ginen (22, 12). — Mit barauf folgenbem att: um ju: for att sjungs ut, um auszufingen (8, 413); for att stjäla, um gu entreißen (19, 74). Mit det fich vers binbenb beantwortet for einen vorangebens ben Cat (8, 386) ober eine mit hvarfore

eingeleitete Frage (ib. 338), fo (ib. 387) hvarfor maste vi? warum muffen wir? För det en sömnlös natt . . .? weil eine schlaflose Nacht. . .? För det mitt värde räddas bör och ditt, weil mein Berth gerettet werben muß unb beiner. For dot verbalt fich in bem fall gu hvarfore wie barum (vgl. hiermit derfore att) zu warum, wie beghalb zu wefhalb). Es tann als bie pragnantere, bie Urfache ober ben Grund mehr bemonstrativ bezeich: nenbe Form von forty angefeben werben. Pora, v. trs. führen (8, 387; 5, 18). Porakta, v. trs. verachten (15, 46;

v. trs. verachten (15, 46; (imper.) Förakten likväl 3, 151); (imper.) Förakten likväl ioke oss, verachtet uns gleichwohl nicht

(24, 332).

Färbannelse, s. f. (pl. - er) Berban: nung (verb. forbanna, verbannen). Förbannelsen upplöste gubben då, ben Bannfluch löste ber Alte sobann

(24, 290).

Förbi, adv. vorbei, vorüber. Det är förbi, förbi! es ift vorbei, vorbei (8, 76); tiden går förbi, es geht bie Bett verbei; ... han är förbi, förbi för alltid! ... fie ift verbei, verbei für immer! (ib. 347, 348); han far dem förbi, er sahrt an ihnen vorbel (18, 16; vgl. 23, 76). När seglarn ... gungar förbi vär ö, ihautelt ber Segler an unsterer Insel vorüber (8, 231).

Förbittra, v. trs. verbittern, ers bittern (5, 91); förbittrade draga de sändmän bort, erbost ziehen bie Sends

Förbittring, s. f. Erbitterung, Grimm; med blind förbittring, mit blinbem

Gifer (24, 265). Forblifva, v. intrs. bleiben, verbleiben

(15, 86).

Förblöda, (mitsig), v. r. fich verbluten på botten ligger han och förblöder, am Boben unten liegt es und blutet aus (12, 172).

förbränna, v. trs. verbrennen; för-bränna till grund, bis auf ben Grund nieberbrennen, in Afche finten (14, 18).

Fördjupa, v. a. vertiefen (von djup, tief) dep. fördjupas, fich vertiefen; nu fördjupas gol, nun vertieft fich ein Abgrund (10, 62).

Fördraga, v. trs. vertragen, ertragen (2, 95); den bättre fördrar den bäste, v. trs. vertragen, ertragen ber Beffere erträgt ben Beften, vLp: "bem Befferen ift ber Gute von felbft erbotig"; ertragen, bulben: kung Beles dotter fördrar sin sorg, bie Lochter bes königs Bele erträgt ihr Beh (12, 185). brdunkla, v. trs. verbunteln (von

Fördunkla, v. trs. berbunten den den kel, bunkel, Fördunkla ej den den bas Bilb bilden for mig, verbuntle mir bas Bilb

nicht (8, 364).

orebild, s. m. (pl. - er) Borbilt, Muster (24, 145).

Forena, v. tra. vereinigen; ej forent med kraft, nicht mit Rraft verbunben (24, 80).

Forening, s. f. (pl. -ar) Bereinigung, Berein, Bunb (4, 88).

Forespel, s. n. Borfpiel,

ludium (24, 184). Foresprakerska, s. f. Guriprecherin, (m. förespråkare), aud förespråkarinna (8, 423).

Förestå, v. intr. bevorfteben (auch vorfichen, pracesse); nu förestår ett kungaval, nun icht eine Königswehl bevor (22, 3). Synon: tillstunda v. Förflaten, adj. ver flossen (partic. von

för flyta, berfließen) förflutna dagar, bergangne Lage (6, 379). Förfrusen (förfrysa), erfreren; taga den

forfrusna hem, ben Erfrornen mit beim nehmen (3, 149).

Förfärlig, adj. erforedlich, foredlich, fürchterlich; den natten var förfärlig, bie Racht war schredlich (8, 284); en förfärlig gestalt, eine foredliche Geftalt (3, 120). Spnen. förskräcklig.

Förfölja, v. trs. verfolgen; när han förföljer sitt rof, wenn er feinen Raub

verfolgt (3, 157). Förgrata, v. trs. verweinen; förgrata dagen, ben Lag verweinen, mit Beinen

tagen, bet an betweenen, mit weiten hinbringen (6, 26).
Forga, v. intr. vergehen, versließen (von der Zeit); tre år ha förgatt, drei Jahre sind bergangen (15, 41).
Forgård, s.m. (pl. —ar) Borbos; lifvet

är förgården dock till Balderstemplet, bas Leben ift ber Borhof boch gu Balberstempel (24, 192).

Forgas, v. dep. untergeben, vergeben, umfommen; mitt namn forgås, es vergeht mein Rame (8, 398); mycket tal man, forrn man forgås, Bieles erträgt

man, bevor man erliegt (12, 209).
Förgäfves, adv. vergebens, vergeblich, umfonft (8, 118).

Förgata, v. trs. vergeifen; de förgatna Gudar, bie vergeffnen Gotter (8, 229); de förgatnas hög, bas Grab ber Bergeffenen (24, 227).

Förgömma, v. a. berbergen, berfteden; förgömt sitt lumpna guld, fein elenbes Gold verstedt (8, 174

Forhand, s. m. eigentl. bie Borhand im

Kartenspiel; daher på förhand, im Borz-aus, vorber (11, 48). Förhappaing, s. f. f. offnung (8, 24). Förhappaingsfull, adj. voll hoff:

n u n g , hoffnungsvoll, muthig (8, 447). Färjaga, v. trs. b er jagen, bertreiben; som ingen förjagat från fädernas graf, ben Reiner bom Grabe feiner Bater bertrieben (16, 6).

Forkasta, v. trs. verwerfen (simpl. kasta, merfen); ensamt jag förkastad är, ich allein bin verworfen (19, 96; ib. 99); den djupt forkastade, ber tief Bermors ' fene (23, 119).

Forklada, v. act. vertleiben (mit till); en jungfru förklädd till hjelte, ein als helb vertleibetes Rägblein (2, 24). Förklädning, s.f. Bertleibung (17, 35).

Forlama, verlahmen, lahmen (von lam == lahm); förlamat hvarje tunga, jebe Bunge gelahmt (8, 144); nu ligger han förlamad, nun liegt er lahm geworben (17, 27).

Förleden, vide förliden.

Förliden, adj. vergangen, verwichen (von förlida, vergeben, von bet Zeit, aber auch icon bas Simpl. lid a theilt biefe Bebeutung: tiden lider, bie Beit vergebt; förliden natt, leste Racht (8, 224; ib. 291); förleden natt, bass. (14, 141). Synon. förfluten, förgången.

Förlika, v. trs. ber gleichen — in Güte beilegen, ausstöhnen; förlika tvisten, ben Zwist ausgleichen, beilegen (21, 57).

Förlita (sig) bertrauer, sic auf etwas berlassen (Simpl. lita på) på mången sak förlitar sig ungersvennen, auf Bieles verläßt fich ein junger Dann (2, 107).

Förlof, s. n. Erlaubniß, Berlaub, Bergeibung; med förlof, mit Erlaubniß mit Berlaub (18, 56) — om ursäkt.

Förlors, v. trs. verlieren. Ingeborg har jag förlorat, Ingeborg habe ich berloren (19, 108); förlora svärdet och lifvet, Schwert und Leben einbugen (8, 60); en förlorad son, ein berlotener Sobn (19, 99).

Förlata, v. trs. verzeihen, verzeben (eigil. erlassen, — läta, lassen). Förlat mig... min bönl verzeb mir... mein Fleben; (7, 170); (verzel. 8, 54 und 16. 417). Förlat min vrode, verzeb mir mein Jürnen; den hvite Guden bildkas och forlator, ber weiße Gott ift wieber gut und verzeihet (23, 120; 24, 216); kan du ej förlåta? tanuft bu nicht berzeihen ? (24, 205).

Formorks, verfinstern, verbunten (von mörk, finfter, buntel, trube); angewandt auf Geift und Gemuth (15, 28).

Forn, s. n. bas Borbertheil bes Schiffes (15, 30); im Gegenfat ju aktorn, ber Sintertheil'.

Förnimma, v. trs. vernehmen; fem sköldar väl jag mot en förn wiber einen Schilb vernahm ich n fünfe (12, 90); den stämman förni mes kring berg och dalar, die Stir wird vernommen weit durch Gebirg 1 Thal (4, 80); hvad han förnam i d nattliga djup, was er vernahm in nachtlichen Liefe (8, 182, 184); Thors fornam det ryktet, Thorfen vern bas Gerficht (ib. 118).

Fornya, v. trs. etneuern (bon ny, nen); med fornyadt hot, mit erneutem Droben (10, 121)

Fornoja, v. trs. befriebigen, vergnugen, ein Genuge thun; de blas falten fornoja hjelten, bie blauen Gefilbe erfreuen

ben Selben (14, 76).
Ferolämpa, v. tra. verunglimpfen, beleibigen; den höge Balder . . . är forolampad, ber bobe Balber . . . ift

beleibigt (8, 28). Son. fornarma. irplaga, v. trs. berpflegen, unter: Forpläga, v. trs. berpflegen, unter-halten; förpläga gasten, ben Frembling

bethfigen (3, 149).
Förr, adv. temp. (eigentl. abverb. Comparativ von före); vorher, vormals (20, 3), ein ft, in biefer lehteren Bedeulung: 8, 355; bann: eher, lieber; förr han gor (gifver) sin krons . . . cher läht er die Krone . . . (ib. 456); vorher, bis bahin — med sällsam glans, ej förr af menskor rönt, mit nie vorher von Menschen erschautem Glanz (23, 94; ibd. 20cc report consumer stang (20, 25, 10a. 126: 28 akon som förr, 10 igön wie vormals); ej som förr, nicht wie vormals (24, 2); ej förr, nicht wie vormals (24, 2); kanske ock förr, vielleicht auch früher (16, 40); som det var förr, vielle (3, 40); som det var förr, vielle (4, 40) wie es früher ber Fall war (17, 10). Forra, adv. temp. für för än, förrän,

ehe, eher als; hör mig förrn du svarar, höre mich erft, ehe bu Antwort gibst (8, 177); oft mit "als" (im Rachjan): Knappt var det sagdt, förrn osedd makt..., Taum war's gefagt, als eine unfichtbare Macht... (14, 126); bevor, ehe: mycket tål man förrn man förgås, Bieles erträgt man, bebor man erliegt (12,209); förr än: förr än jag tigger fred, che ich um Frieben bettle (11, 60); forrn orden somnat alla, che bas lette Bort schlafen gegangen ist 2c. 2c. (2, 16).

Forrestas, v. dep. verroften (Simpl. rosta, roften, roftig werben); figürl. med din skold förrostades jemväl ditt fria sinne, mit beinem Schilbe wurbe auch bein freier Sinn bir roften (8, 827).

Förråda, v. trs. verrathen; partic. forrådd, verrathen (12, 154).

Försaka, v. trs. Bergicht leiften, ents sa en, daber: verschaften; hur skulle jungfrun det försaka, wie sollte bie Jungfrun das verschmähen? (1, 60).

Forsamlas, v. dep. fic versammeln; det hela hof formsamlas, ber gange Hof

verfammelt fic (19, 6).

Forsjunks, v. intr. verfinten, nieberfinten. Ditt mandomsrön försjönk i sjon, es fant bein Mannheitsruhm in bie See (14, 178).

Förskjuta, v. trs. verstoßen, von fich floßen (16, 5). Synon. förneka.

Forsmå, v. trs. verichmaben, verachten, ausschlagen; pass. Fakunnig gast i högbank forsmås, ben bloben Gaft ber: achtet man auf bem Bochfige (2, 71): forsmå of angren, verfomabe nicht bie Reue (23, 51).

Forsefva (sig), v. refl. fich berichlafen; forsof dig, vericulate bid (7, 157).

Forson alg, vertware viw (1, 101).
Förrsona, v. trs. verföhnen, fühnen;
försona brottet, ben Frevel fühnen (8,
432); försonta Gudar, vertöhnte Götter
(19, Enbe; 23, 52); Du vill försonas?
bu wilft bid fühnen ? (24, 153); försonta
Valhallas barn, Balhalla's verföhnte
Rinder (ib. 175); med sten försonas
Paldar al mit Keitenen if Roller nicht Rinber (ib. 175); med sten försonas Balder ej, mit Steinen ist Balber nicht ju fühnen (ib. 207); forsonas med din fiende, verföhne bid mit beinem Feinbe (ib. 209); partic. forsonad, ausgeföhnt (ib. 210).

Forsoning, a. f. Berfohnung; bjuda handen till forsoning, bie band gur Berjöhnung bieten (8,9); Finns ej forsoning ? gibt es benn teine Berfohnung ? (23, 41); bringa du mig försoning, bringe bu mir nur Berföhnung (ib. 70). Vet du, hvad försoning är? weißt du was Berföhnung heißt? — (24, 153; ibd. 177, 188, 200, 207).

Försoningsdag, s. m. Berföhnungs-tag (24; 160; 196). Först, adv. temp. (Superl. von före) quert, vorerft; först låt mig dock bese de kära ställen, laß mich zuerst bie gesiebten Pläge boch beschauen (22, 9); om kärlek först, om kärlek sen, frilbe von Liebe und von Liebe spät (7, 24).

Förste (a), Num. (ber, bie, bas) erfte; sin första runa, feine erfte Rune (1, 30). Förströ, v. trs. gerftreuen; intet som

förströr min saknad, nichts was meinen Gram gerftreut (8, 389)

Porstå, v. trs. ver siehen, ju schien wisen, kurne, einsehen. Han förstår es hannos pris, er weiß sie nicht zu schätzen (19, 35). O! jag förstår Er, o! ich verkehe ench (28, 113). Förstån Jännu oller ej? wist ihr es nun ober nicht? ("Bersteht ihr die Bebeutung nun?" 24, 159).

Förstämma, v. trs. verftimmen; förstämma sinnet, bas Gemuth berftimmen (8, 337). Simpl. stämma, ftimmen, be-

ftimmen, beideiben u. f. m.). bratora, v. a. berftoren, gerftoren;

Förstöra, v. a. berkören, zerftören; förstörd, berftört (3, 186). Försvara, v. trs. berkfeligen, ichigen, bejchigen; (2, 75): att oss försvara, dickienen: in berkelben Bebeutung uns ju foirmen; in berfelben Bebeutung

8, 313.

Försvinna, v. intr. verichwinden. Hvars mor försvann, beren Erzeugerin hinidwand (5, 59); bon ben Sternen (8, 22); langsamt . . . försvann ban tyst, langfam verschwand er (22, Enbe; 6, 48); sa är allt försvunnit, so ift Alles verfdmunben (23, 112).

Förtjens, v. trs. verbienen, eigil. und uneigil.; ett ord till tröst det kunde väl förtjens, ein Trofteswort bürfte es

boch wohl verbienen (8, 369).

Förtjenst, s. m. ber unb bas Berbienft; börd är lycka, ej förtjenst, Geburt ift Blud, nicht Berbienft (24, 240); blifva stolt af sin fortjenst, auf fein Berbienft fiold werben (ib. 241; ib. 251).

Förtiga, v. trs. verschweigen (Simpl. tiga, schweigen); hvad hans kloka gast forteg , was fein fluger Gaft verfdwieg

(19, 72).

Fortjusa, v. trs. enigliden, bezaubern (24, 45). Simpl. tjusa.

Förtorka, bertrodnen, berborren

Fortro, v. a. vertrauen, anvertrauen;

at hvilken en klaga kunde förtros, bem eine Riage anguvertrauen wäre

(4. 30). Fortrogen, adj. vertraut (von fortro, anvertrauen). Välj icke till förtrogen hvem helst som vill, wahle nicht gleich Jeben gu beinem Bertrauten (2, 77).

Förtrolla , v. trs. bezaubern (von troll, n. Zaubergeift; trolla, zaubern, bezaubern, beren, beheren); fortrollad, bergaubert,

bebert (10, 89),

Förtrycks, v. trs. unterbrüden, brüden, bebrüden; kung som förtrycker med herrskarnycker, ein Ronig, welcher mit berrifchem Sinn bebrudt (14, 67). Sitt eget land förtrycker dåraktig man, fein eigenes gand bebrudt nur ein thorichter Mann (2, 37).

Förtyna, v. trs abnehmen, hinschwinden, (f. v. a. förtvina, aftyna); (8, 263),

Förtälja, v. trs. ergablen; ofta . . . förtalde den gamle, oft ergählte ber Alte (3, 32); ib. 38 f. en saga, eine Sage ergählen (8, 209, 210); f. bedrifter, von ben rühmlichen Thaten ergablen (4, 92).

Förtorna, v. trs. ergürnen, gornig machen. Jag har förtornat dem, ich

habe fle ergurnet (8, 26).

Förntan, prps. außer, ohne; den förutan hans kraft är ingen, bie Lange hat ohne ben Ring keine Kraft (2, 32). En man förutan vänner, ein Wann, welcher teine Freunde bat (2,57); sofva forutan harm och sorg, fonber harm und Schmerz ichlafen (17, 95).

Förviera, v. trs. verwirren; förvirrad, verwirrt (3, 186).

Förvågen, adj. berwegen (gebrauchlicher: oförvågen) (10, 45; 19, 78).

Förvägra, v. trs. verweigern (Simpl. vägra = weigern). Förvägrar du det, verweigerft bu es (24, 278)

Förälska, gew. mit sig, fic verlieben (Simpl. älska, lieben); on ungersvon med förälskad barm, ein junger Rann mit verliebter Bruft (12, 150).

Föränderlig, adj. veränberlich, man-belbar (vom Antlige gefagt. 3, 145). Förändra, v. a. anbern, veranbern;

förändras, anbers werben, b. h. fic verändern. Allfaders tankar förändras ef, Allvaters Gebanken find unveranberlich (24, 147).

Foreda, v. trs. veroben, berwüften, jet-fibren; och Urda pekar tyst på det forödda (templet), auf ben gerftörten (Lempel) zeigt Urba mit bem Finger bin (23, 109). In Unwenbung auf die Zeit: verbringen, binbringen, verleben (wie frangtuer le temps), so (16, 19) vintern, den langa, vill jag ej föröda här etc., ben langen Binter will ich hier nicht 2c. binbringen.

G.

Cagna , v. intr. (= ban. gavne) nügen, nüglich sein, frommen, bienen (ju). Mod gagnar allentädes, helbenmuth ist über: all gut (11, 257). Cala, v. intr. fraben (vom habn) (18, 87),

höra den galande hane, hen Sahn

fraben boren (16, 63).

Gald (altnrb. galdr), s. m. (pl. galder), Bauber, Beidworungsgejang (in Berbin-

bung mit runor: 23, 63). Galt, s. m. (pl. ar-) eine verschnittene mannliche Bildfau (von bem B. galla, faftriren; unfer: Gelte, eine gelte Ruh = Geittub, Geltichwein, ban galt, gib; engl. gold, golt); Freijers galt ber Keuler bes Freijer (17, 54). Sonft auch fargalt.

Gammal, adj. ali (2, 3; subst. 3, 32; 17, 34; 18, 14); gammal och bräcklig, ali und gebræßig (8, 62); den gamle Odens ätt, bes alten Dbens Geißlech (22, 41; 17, 38). Gamman, s. f. Freube, Luft; i uöd och gamman, in Luft und Seib (2, 128); berhunden mit bem Gunbermunden föld.

berbunben mit bem finnbermanbten frojd, (1, 107).

Fandwik, nom. prp., ber altstanbinabische Rame bes weißen Meers. (S. bie Anm.

jum 8. Gef. pag. 31.) Gap, s. n. (pl. —) jebe größere Deffnung, baber: Rachen (= ban. Gab, engl. gap, beutich gaffen, kaffen; altn. gap, wigtund, Spalt; ags. gespan, gchnen, austieren); gapet skarlakanrödt, ber Raden schaftaften (10, 92).
Gapa, v. intr. gähnen; siguri. gapar en oändlig graf, gähnt ein unermehliches

Grab (3, 80

Grad (3, 30).

s, eine sehr häusig gebrauchte, burch das Bersmaß gebotene Berfürzung für gifva, q. v. — Den ger jag dig, die laß'ich dir zukommen, die geb'ich dir (2, 86); gee ich, gicke, gebe ich nicht (4, 108); den kan jag ge dig, den kan ich dir geben (id. 112) zc. zc.

Gofion, nom. prp., bie Göttin ber Unichuld (S. bie Ann. jum 8. Gef. pag. 55).
Gofredd, s., jig. aus bem alin. geir, Ger, Speer, Spieß, und oddr, Spitg, affo Gerfpige; gew. mit rista, rigen, einichneiben, fic mit bem Speer zu Lobe ritzen, nu vill sag rista Geirsodd och blöda (20, 56). iest will ich Seirsobd schneiben und bluten; vLp.: "Run will ich Seirsobb schneiden vLp.: "Run will ich Seirsobb schneiden ich Seirsobb schneiden ich Seirsobb schneiden. bie Anm. jum 20. Gef. pag. 110, unb

gum 4. Gef. pag 42.).
Gemensam, adj. gemeins ichaftlich; så var vår glädje, vår sorg gemensam, fo war unfere Freube, unfere Erauer gemeinfam (uns mit einanber ge-

mein) (12, 127).

Gon, adj. nabe, gerabe; till trofast van otc. är vägen gen, zum treuen Freund n. f. w. ist ber Beg nicht entlegen (2,74), (wozu bas im Rachfat stehende Herran, fern, ben geraben Gegenfan bilbet). hier: aus entwidelt unb ertfart fic bas fupers lativifc enbigenbe Abv. genast, fogleich, jojort == strax, statim.

Genmäla, v. intr. erwibern (in rechtlichem Sinne: eine Gegenbeschulbigung anfahren, roeriminare, Biberflage führen); in

erfterem Sinne 11, 58.

Genom, (igenom) prp., burch, hindurch, bie Bebeutung bes beutschen Wortes durch: gebenbs, fo auch in ber Bufammenfegung, Genom salen ... gick bordet af stonek, burch ben Gaal (= ben ganzen Saal entlang) ging eine fteineichene Zafel (3, 25); igonom en springs på porten, burch einen Spalt in ber Thire ec. (ibd. 117). Hur vakan sjunger genom lunden! wie die Droffel im Balbe fingt! (ber Gefang burchtlingt ben Sain) genom akapelsen, es gest ber Streit mit dem heerschild durch die Schöpfung (vLp.: "lärmend geht der Streit, den heerschild ichlagend, durch die Welt", 24, 114). (7, 129); striden går med härsköld

Genomborra, v. trs. burch bohren, burchs löcern (borra, bohren); genomborradt vildejur dyker, burchbohrt taucht bas

Ungethum (10, 167).

Genomströmma, v. trs. burch fir ömen. Låt min låga få genomströmma äfven dig, lag meine Liebesgluth auch bich burchftromen (7, 70), vLp.: wie mit Feuerwogen burchlobre bich bie fel'ge

Gorda, nom. prp., bie Gemablin bes Gottes Frei, Symbol bes Rorblichts. (Bgl. bie

Ann. jum 1. Gel. pag. 7).
Gena, adv. gern; jag gaf dig gerna
. mit gruben gabe ich bich . (1,
181). För Frithlof må du sofva gerna, von mir (Frithiof) aus magft bu immers hin schlummern (7, 159). Kung Beles soner gerna drage . . . Ronig Bele's Sohne mogen immerbin . . . gieben (7, 1). Gerna hennes bild försvinne, ihr Bilb mag 2c. 2c. (7, 57). Tomt hus står gerna öppet, ein leeres haus pflegt gerna öppet, ein koffen zu siehen (2, 78).

Gestalt, s. m. (pl -er) Geftalt; en mork gestalt, eine buftere Beftalt (2, 18); af ädel gestalt, von edler Gestalt (3, 144); en förfärlig gestalt, eine Gestalt des Entsepens (3, 120); ej ung och skön, som Guden, men en hög gestalt, nicht jung und fcon wie ber Gott, bod herrlich von Geftalt (24, 66).

Gjallarhorn, nom. prp., buchftabl. Gell: born, bie Erompete bes Sottes Seimball.

(S. bie Anm. jum 20. Gef. pag. 110). Gifmild, adj. eigentl. milbe im Geben: milbihatig, milbe, wohlthatig (largus); gifmilda handen, vLp.: "bie gutige danb" (21, 70).

Giftoman, s. m. (pl. -män) Eheftister; det är din giftoman, du kungadotter, vLp.: Das ift bein Dochzeitvater, Ronigs:

tochter !" (8, 436).

Gifva, v. trs. geben , gang in ber Bbig. bes beutichen Bortes, nur je nach ber bamit in Berbinbung tretenben Brapofition bie Grunbbebeutung mobificirenb. Gif mig din syster, gib mir beine Schwester (8, 97); den kan jag ge (gifva) dig, ich tann ihn bir geben (4, 112); Odins-blodet till pris ger (gifver) jag icke at öfvermodet, nicht gebe ich Dbens Blut bem Uebermuth Breis (ibd. 108); gifra akt, Ucht geben mit på) (11, 12); han ger ej hvila, han ger ej ro, er gibt nicht Rube, er gibt nicht Raft (12, 42) jag gâfre mitt lif, ich gâbe mein Leben (15, 40). Dig ger (gifver) jag drottning, dig ger jag rike, bir lasse ich bie Königin, bir lasse ich bas Reich zurūđ (20, 47).

Glijarfärd, s. m. Brautfahrt, Freierfahrt; von dem (veralteten) Berbum gilja, freien, giljare, Freier; uppå giljarfärden, auf der Brautfahrt (10, 114).

Cimle, nom. prp. bas himmlische Paradies ber norbifden Dhithologie. (G. bie Unm.

gum 24. Gef. pag. 129). Eissning, s. f. Bermuthung, Muthmaßung (bon gissa, bermuthen, muthmaßen, engl. to guess); min gissning blott du lode, ber Ahnung Racht nur ethelle mir (23, 71).

Gjuta, v. trs. gießen; part. gjuten,

Gjuta, v. trs. gießen; part. gjuten, gegossen (2, 136).
Glad, adj. frob, erfreut, freudig (== engl. glad). Det var zå gladt, es war ihm ein so frobes Ereignis (1, 29); gladt och troget, mit frobem und siedendem Hergen (1b. 48); väfde glad i duken frobgemuth wedte sie in des Tuch (1b. 94; 3, 41); beiter (ib. 145; 4, 9; ib. 50); i glad förening, in frobem Berein (5, 22); glad som ett barn, instig, fröblich,

wie ein Rinb (3, 185); det glada par, bas frobe Paar (7, 152); jag räds, du finner dem föga glade, ich fürchte, bu findest fie wenig erfreulich (12, 88); jag var så glad at den lärospanen, ich war fo frob bes Brobeftudes (ib. 96).

Blans, s. m. Slans; milda stjernor med gudomlig glans, milbe Sterne mit göttlichem Glanze (8, 205); vapnens glans, Bassenglang (19, 28); deras kronors glans, ihrer Kronen Giung (24, 105); Valhallas glans omstrålar ..., Bashalla's Glang umstrahlt ... (ib. 190).

Clasruta, s. f Glasicheibe (ruta, f. Raute, Jenftericheibe); glasrutor fon-stren hade, Scheiben von Glas hatten

bie Renfter (11, 143).

Glatt, adj. glatt; på den glatta ban,

auf glatter Babn (18, 19).

Glesna, v. intr. bunne werben (von gles, bünn, unbicht), (part.), glesnade lockar, fparlice Loden (5, 55).

Elitner, nom. prp., die Wohnstatt bes Gottes Forsete in Balhalla. (S, die Anm. zum 3. Ges. pag. 86).

Glittra, v. intr. glimmern; flimmern lifvet rors och vågen glittrar, bas Leben regt fich und bie Bogen glimmern (vLp.: "bie gluthen glangen", 7, 167). Glada, (gladja) v. trs., freuen, erfreuen.

Glädas (glädjas), v. dop., fich freuen; glädes äfven, freut fich auch (l. 104); transities: sangen gläder of Fritholo, ber Gelang erfreut Fritholo nicht (4. 3); glädas åt , flå an etwas erfreuen (10, giadas at, jud an emos expresen (10, 47, 48) (wie glad åt 12, 96); dep.; då glädas kämparna, da freuen die Räm-pen fich (11, 900); dep. (mit åt) gläds åt sköldars dån, freut fich am Riang der Schilbe (23, 60; febenjo (ibd. 112) glads och undrar, freut fic und ftaunt, mit frobem Staunen.

Glädje, s. f. Frenbe, Frühlichfett, laetitia (3, 31); Gudars glädje, ber Estter Seitgetti (7, 7); Jordens glädje, ber Erbe 2uit (8, 30, 40); hvar glädje som jag kände, jede Kreude, welche ich fühlte (ib. 861); ofter lifvets glädje, nach des Lebens Luft (ib. 409); glädjen flyr ur gästfritt lag, die Fröhlichkeit weicht bom gaftlichen Dabl (19, 98).

Glädtig, adj. (von glad)] frob, munter, freudig; glädtigt sinne är vis mans vinst, ein heiterer Sinn ift ber Gewinn bes Beifen, Vlp.: "wohl schmüdt ber Frohfinn ben Beisen recht" (2, 68); adv. hur gläckigt sam han i sin slup, wie frohgemuth schiffte er in seinem Nachen ein heiterer Ginn ift ber Gewinn (1, 38).

Ciuss, v. intr., glängen, schimmern. I solen glänste den klinga blå (4, 117) vl.p.: ben blitte bie Klinge im Mittagkirahi; med glänsande hull, mit glängendem Bließ (3, 15).

Glöda, v. intr. glühen, verglühen, (von glöd, Gluth); varsol akall på himlen glöda, die Frühlingslome wird an dem himmel glühen (1, 18); so, hur topparus glöda! wie die Wisfel glühen : (18, 98).

Glodhet, adj. beiß, glübenb, eigentl. g Tit = benbbeiß (von glod und het, beiß); på glodhet sand, auf ben glubenb beißen

Sand (13, 86).

Glömma , v. trs. vergeffen, verfcmergen. Agir ej glömmer sin skuld, Aegir agir di glommer an annu, zent gebentt (vergift nicht) ieiner Schulb (3, 164); Låt grollet vara glömdt emel-lan oss, ich sen Groff michen uns ver-gesjen fein (8, 99); glöm mig ej, vergift mein nicht (1b. 438); hur Gudar glömma, wie Gotter bergeffen (23, 128); kan ej glömma Balders hage, kan ej glömma eden än, fann Balbers Hag nicht bergeffen, tann nicht bergeffen ben Œłb (19, 31).

Enista, s. f. (pl. -or) Funten (vergl. beutsch fuiftern); hennes slumrande gnista, ihr folummernber Anmten

Gnistra, v. intr. funteln, tniftern; dot gnistrade som låga, ber funtelie wie bie Gluth (11, 179).

Enugga, v. trs. reiben (flammberwandt mit nagen, (gnaga, engl. g na w), griech. αναειν, boll knagen und kna a u wen, ebenfo bietet ban, neben gnabe bie gleichfalls icon abgefoliffenere Form nage; han gnuggar ögat, er reibt

Eny, s. n. Gerausch, Getbie, Geruffel (von bem gleichen Berbo gny, toben, tofen). Da blef ett gny pa Tingest, ba erhob fich ein Getbie auf bem Ting (8, 105); med stort gny, großmäulig, mit Gesprahl (11, 50).

Gnägga, v. intr. wichern (21, 6; 12, 71). Ged, adj. gut, in burchgebenbs übereins ftimmenber Bebeutung mit bem beutschen

Cods, s. n. (pl. —) bas Gut, Habe unb Gut, Bermogen; auch bas Laubgut; med gods, mit feinen Schaben (8, 111).

Golf. s. n. gußboben, Boben. Midt på golfvet, mitten auf bem Boben (3, 40).

Graf, s. m. im pl. — fvar, Grab, Gruft. En oändlig graf, ein uner-mehliches Grab (10, 92); ur grafven opp, aus dem Grab betauf (10, 32); fadrens grafvar, bie Graber ber Bater (8, 311) x. x.

Grafhög, s. n. hügel, Grabbügel (3, 111; 5, 40; 33, 57).

Grafol, s. m. Grabtrunt (öl, n. Bier = engl. ale); komma till grafol, zuw Grabtrunt tommen (8, 189).

ren, s. m. (pl. —ar) bir Aft, Zweig; under lummig gren, unter laubigen Zweigen (1, 26); hänga på gren, am Zweige hängen (4, 126); från gren till gren, von Zweig zu Zweig (18, 93; **23**, 2).

Griffel, s. m. (pl. grifflar) Griffel (12,

Grift, s. f. (pl. —er) Gruft, Grab

(von grafva, graben). Höghvälfda grifter, bodwölbige Schöet (4, 91). Gripa, v. trs. greifen, falen. Blott de ha mod att gripa henne fatt, fie beburfen nur bes Muthes, es gu ergreifen (8, 245); gripa i hjertats helgedom, in bes Bergens Beiligthum binein greifen (ib. 193); med ena handen grep han..., mit einer band ergriff er . . . (17, 14); Brage griper i guldsträng, Brage greift in golbne Saiten (21, 26), vergl. digt uti strängens guld, mächtig greift bie Sand in ber Gaiten Golb; da grep han om dörrpostarna, ba umfaßte er mit ben Armen bie Thurpfoften (ibd. 269).

Gro, v. intr. teimen, wachsen (engl. to grow). De runor gro samman, tie Runen machfen gulammen (1, 107); ring och arm voro som grodda samman, Ring und Arm waren wie zusammen: gewachsen (13, 62).

Grofhyfiad , adj. (part) eigentl. grob gehobelt, (hyfla, hobeln) alfo raub; pon ben Planten gefagt (11, 133). Groll, s. n. Groll. Låt grollet vara

glomdt emellan oss, lag ben Groll amifchen une vergeffen fein (8, 99).

Grop, s. m. Grubden ber Bange (voll: ständig: kindgrop); gropen uppå kinden, das Grübchen auf der Wange (11, 237); den gropen på kind är den falskaste grop (15, 10), vLp.: ,bas Grüblein ber Bang' ift bie falichefte Grube" (wie benn grop überhaupt bie Grube bebeutet, was bie metrische Uebers tragung bier treffenb anbeutet).

Grubia (grubbla) v. intr. grubeln, nachgrubeln (19, 27).

Grumlad, part. adj. trube, getrubt, von grumla, trüben; grumlad evighet, Bobenfat bet Ewigfeit; vLp.: "bie Befe ift bie Beit von Bein ber Ewigfeit" (24, 156).

Grund, s. m. (pl. -er) Grund, Boben, Bafis, Grundlage; pa Lagens grund, auf bem Grunde bes Gefetes (2, 42); på ärfda grunden, auf ererbtem Grunde (12. 75); förbränd till grund, (bis) auf ben Grund verbrannt, in Afce vers wandelt (14, 18); mot klippig grund, gegen ben felfigen Grund (ibd. 154); på en grund af gront, auf grunem Grund

Grund, adj. untief, feicht (14, 110); den grunds ford, ben feichten Meerbufen.

Grandmurad, (part.) adj. bom Grund aus gemauert; grundmurad graf, Grabmauer, vLp.: Grabes : Gemauer (21, 8).

Grus, s. n. Gries, Ries, Schutt; i grus, unter Schutt und Graus (2, 6); i grus och grönskande torf, unter Schutt unb grunenbem Rafen (3, 116).

grünensem ocajen (s. 1205. Erym, adj. grimmig, gräulich; grym att se uppå, grimmig angulcauen (11, 86): den grymme Nidhögg, ber 36); den grymme N grimme Ribhogg (28, 34).

Graharig, adj. graubaarig, baber greife (3, 181; 15, 89).

Gråskägg, s. n. Graubart (skägg, n., Bart); Kung Gråskägg, König Grau-

bart (5, 88, 95). ata, v. intr. weinen (goth. gretan, Gråta, wehtlagen, weinen, auch noch nieberländ. grynen, grenen, weinen, grunzen, grinsien; grynzen; engl. groan, grin greinen, grinfen, fletiden; bas bierreid. Shiotifon weift ebenso graina (greinen) grana, murren, fcelten, gurnen, als meis nen und jammern nach; frans, gronder, lat. grunnire, vergl. auch Stalber, schweiz. Ibiotifon s. v.); gräter full sin barm, weint ihren Busen voll (6, 109); grät icke, weine nicht (7, 137); alla greto, Alle weinten (12, 200); alla greto, Alle weinten (12, 200); gratande van, weinenber Freunb (20,

Graterska, s. f. Beinerin (von grata, weinen); gråterskan med ögon blå,

bie Beinerin mit ben Mugen blau (6,28). Grans, s. m. (pl. - or) Grange, Schrante; landets granser, bie Grangen bes Lanbes (8, 95).

Grön, adj. grün; ditt gröna hår, bein grünes Haar (1, 118); i det gröna, im Grünen (1b. 4); i lunden gröna, im grunen Saine (5, 77); på en grund af gront, auf grunem Grund (23, 92); på de grona kullar, auf ben grunen boben (24. 171).

Gröningasund (Grönsund), nom. prp., bie Meerenge zwischen ben Infeln Geelanb, Mon und Falfter (8, 61).

Grönkladd, adl. grungetleibet; på grönkladd jord, auf ber grünen Erbe, vLp.: "bein wanbelnb Bilb in Rorbens Grun" (7. 180)

Brönska, s. f. Grün, i grönskan, im Grünen (3, 14); jordens grönska, ber Erbe Grün (12, 2).

Grönska, v. intr. (dep. —as) grünen, skrifven på grönskande fält. blühen ; geschrieben auf die grünenden Fluren (3, 93); grönskande torf, grünender Kasen (ib. 116); då grönskar gräs, dann sprost Gras (24, 93); smärta pelar-stammar grönska der, schlarke Sausen grunen ba (8, 218).

Gronvirkad, part. adj. grangewirtt.

(11, 243).

Gubbe, s. m. (pl. -ar) ein alter Mann, Breis; blaka gubbar, bleiche Greise (13, 11); så talde kungen vredgad till gubben, so rief ber könig jornig bem Miten zu (17, 20); vid gubbens läppar, an bes Greises Lippen (8, 35); via som en gubbe, weise wie du Miter (3, 185).

end, s. m. Gott (gudar, Götter); dun-drets Gud, ber Gott bes Donners (1, 154); Gudar och Gudinnor, Götter und Söttinnen (lb. 68); hedna Gudar, beibnische Götter (2, 6); höge Gudar,

hobe Götter (ib. 48). Gudablod, a. m. Götterblut, bon göttlichem Geblut; Gudabloden, von Rönig deige gejagt (14, 123). Gudabalte, a. m. Göttergürtel (balte, m.

Gürtel, pl. bälten) (24, 77). Gudaglans, s. m. Görterglang (24, 253) (vgl. gudomlig glans, ib. 169). Gudahus, s. m. Götterhaus, b. i. Lempel; Balders Gudahus, bas haus Gott Balbers, Gott Balbers Tempel (24, 144).

Gudakrans, s. m. Götterfrang (krans, m. pl. kransar) (24, 107).

Gudalund, s. m. Götterhain (lund, m.

Bald, Sain). (12, 28). Endasaga, s. f., Götterjage, Mythe (12, 164). Entatimrad, part, adj. eigentl. von ben Göttern gegimmert (timra = gimmern), Beiname bes von ben Gottern erbauten Schiffes Elliba (10, 67).

Eanbicaft in Rorwegen. (G. bie Unm.

jum 14. Gef. pag. 83).

Gul, adj. gelb; med gula hår, mit bionbem haar (1, 24); de gula lockar, bie golbenen Locken (8, 287); gult är Krejas hår, golben ift ber Freia haar (1, 69).

Guld (and gull), s. n. Golb; ett nät af guld, ein golbenes Reh (1, 72); af rödt guld, von rothem Golb (8, 168); kornets guld, bes Karnes Golb (5, 14); skum af gull, golbner Schaum (7, 110); klot af guld, golbener Ball (Kugel) (8, 50); det flammande guld, det lumpna, bas funtelnbe Golb, bas elende (15, 46); se ej på de lockars gull, ichaue nicht auf der Locken Gold (19, 18); skörd af guld, Ernte von Gold (14, 85).

Guldbelagdt, part. adj. mit Golb belegt; pansart guldbelagdt, ber Banger mit Golb belegt (11, 164).

Guldfot, s. m. golbener guß, Golb fuß (10, 218).

Guldgul, adj. golbgelb; med guldgult har, mit golbgelben Har (22, 32). Guldhjelm, s. m. golbener helm (hjelm,

m. pl. - ar) (20, 84).

Guldhof, s. m. golbener Suf, Golbbuf (11, 151; 21, 7).

Guldkle, s. m. (pl. - klor) golbene Rlaue (9, 28).

golbener Ring (pl. Guldring, s. m. g ringar) (10, 106).

Guidsadlad, part adj. golbgefattelt, (sadla, fattein; sadel, m. Sattel, (pl. sadlar) (24, 194).

Guldsköld, s. m. (pl. — ar) golbener Schith (2, 136); kung Helges guld-sköld, König helges golbener Schith - ar) golbener (4, 126).

Guldstol, s. m. golbener Stuhl (stol m. pl. -ar) (5, 1 u. ib. 31).

duldstrag, s. m. (pl. - ar), golbene Saite (21, 26) (eträng, m., ber Strang, Erid, Gaite, welche Bebeulungen, wie felbft, Sebne", auf einen Grundbegriff guruchuführen und nur als Mobificationen besfelben zu ertlaren finb).

Guldtand, s. m. golbener Bahn (tand, m. pl. tänder) (13, 66).

Gullmanig, adj. mit golbener Dahne (man m. pl. manar), Beiname bes Roffes

Skinfaxe (20, 1).

Guina, v. intr. gelb werben, vergilben, Då gulnade på tidens träd dess kronas prakt, da gilbte auf bem Baume ber Zeit seiner Krone Pracht (24, 108). Dasfelbe brudt eine aubere Stelle Legnér's aus, wenn auch mit anberen Borten: "Gula som förkylda lunder", gelb wie bie Balber, wenn fie trauern, von bes Binters eifigem Rug berührt. Tegnér's samlade skrifter, B. I. 214).

Gunga, v. intr. ichauteln; fich wiegen (vom anga, v. mir. junitetu, junitetu (von Abler gefagt 1, 39); jag gungar på mörkblå hana, ich jchautte auf blauer Bahn (12, 32); mit hän, bahn jchautetu (3, 148); vom Segler (8, 230); transitive: hon gungar oss till någon vänlig strand, fie icautelt uns bin an eine

freundliche Rufte (ib. 189).

Gyllene (gylden), adj. golben (mit um: lautenbem y, analog bem alteren "gulben" fiatt "golben" (von guld, auch gull, Solb); gyllne har, golbene hare (1, 110); gyllene korn, golbenes Korn (3, 10); det gyllene kärl, bie golbene Schale (ib. 91); den gyllne frukt, die golbene Frucht (7, 116); gyllne snore, golbene Faben (4, 88); dagens gyllne stjerna, golbener Stern bes Tages (7, 157); gyline applen, golbene Aepfel (8, 222); som en gyllne svan, wie golbener Schwan (11, 8); med mång gyllne ring, mit manchem goldnen Ri (17, 75); fadrens gyllne krans, b Balers golbene Krone (22, 47); me gyllne kronor, mit golbenen Kron (23, 92); med gyllne knappar, n golbenen Knöpfen (24, 3); gyllne smyck golbener Schmud (17, 45).

Ga, v. intr., geben, in allen Bebeutung und Berbindungen bes beutichen Bories.

enigegen ic. ac.). Eåtva, s. f. (pl. – or) Gabe, Geichent (babet figürl. Gelitesgabe, bgl. engl. gifts) im eigil. Sinne (3, 155); bättre gafva, besseres Geichent (7, 93); de gode Gudarnas gafva, bie Gabe ber guten Götter (21, 87, 88); gafvan var kunglig att se, föniglich war bie Gabe zu jeduen (3, 165); hög kraft är Gudars gafva, hobe Kraft ist ein Geichent ber Götter (2, 97) (2, 97).

Gang, s. m. (pl. - ar u. - er) eigenti. Gang; Lauf; in ber Bebeutung Mal ift es f. und bilbet im Blut. -er; var gång är till Allfader, unfer Beg geht (führt) zu Allvater (2, 154); en ann (annan) gang, ein anberes Mol (4, 124); på en gang, auf ein Mal, mit einem Male, ploblich (10, 169, 182); på gan-

gen, am Gange (11, 29).

Gangare, s. m. ber Pagganger, Belter, Rob; gångaren stampar, das Rob ftampft (4,61); på skummig gångare, qui späumigem Rob (8, 822); Mjölkhvite gångarn, das mildweiße Roß (12, 67); på svarte gångarn, auf idwarzem Koß (ib. 192).

Gar, (mit i), adv. tomp., geftern (wie dag, morgon unb afton mit i) (8, 2; ib. 343 c. a.).

Gård, s. m. (pl. — ar), Hof, Gehöste, umschlossener Blat, (== engl. yard); Hildings gård, hildings hosmart (1, 1); ovens gård, des Unsreunds hos (2, 76) ac.

. Gaoks, v. trs. jum Beften haben, aufgie: verten doon geek, m. ber Ged, Rarr). Min kärlok gäckad, meine Liebe is verhöhnt (VIp.: "ein Wahn mein Lieben" 14. 47); att du loko gäckat fridsäll Gud, baß bu bem Fries benggett nicht hohn gesprochen haft (24, 277).

Galda, v. trs. eigentl. bezahlen (von gald, m., bie [Gelb :] Schulb, ber foulbige Betrag) baber bufen, entgelten (vergl. bas su gälda seböriget umgälla; hvad sjelf du bruit, gäldar ingen ann för dig, was du setöft beisroden, bist feln änberer für bich (vIp.: , beine Eduld fähnt eines Andern Biut vir nicht" 24, 198); långa år få nicht" 24, 198); långa år galda, hvad standen brutit, lange Jahre bugen für bas, mas bie Stunbe verbtach (2, 92).

Gälla, v. intr. gelten, fosen. Nu. Ellida, gäller visa om . . ., nun, Eülda, güt es ju zeigen . . ., vLp.: "nunnebr. Ellida, seige, ob" . . (10, 158); kunde gälla Ert usla lif, es möchte . . . gelten (15, 51); ef heller det mycket gäller, güt er omb nicht piel (14, 180)

gilt er auch nicht viel (14, 180).

(1, 13 mit kring; ib. 70 mit for; 12, Gärd, s. m. Rronenfieuer, Abagbe, Tribut, 30f (11, 226); queigit, morks inakters entagen et. 2c.). Gebe; Geichent firs, ben fluftern Mächte bargebracht.

25, 59).

East, s. m. (pl. — er.) Saft, Frember;
fåkunnig gäst, alberner, blöber Saft
(2, 71); förpiläga gästen, ben Frembeling berpfiegen (3, 140); gästernas
mängd, bas Freuhl ber Idlie (ib. 189).
Easta, v. intr. gaftiren, wo ju Gaft
iein; — als tr. in 16, 22 gästa kung

Ring och min rofvade brud, bei Ronig Ring und meiner geraubten Braut Bu Gafte fein , vLp. ! "gaften ben Greis und bie rofige Braut."

nub die rolige Fraut.
Gästedud (gästadud), s. n. Gastgebot,
Gastmahl, Gelage (verd. gästa, schmausen, gastiren); sara till gästedud,
zum Gassebri, adj. gasseren (18, 1).
Gästfri, adj. gasseren (18, 75).
Gästfrides Wahl, Gelag (19, 75).
Gästfridet, s. s. Castfreiheit, Gassischer
ichteit (3, 31).
Gä. am (nl.—an) Kinkl, Allber dah.

s. m. (pl. - ar) Pfuhl, Pffine, bab. überhaupt Abgrund, Tiefe; nu fordjupas gol, nun vertieft fich ein Abgrund, vLp.: "ba gabnt im Meer ein Schlund" (10,62). Spnon. pol.

Gomma, v. trs. vermahren, verbergen, bergen, bersteden (7, 11); våren, som den rosen gömmer, ber Leng, welchen bie Rose in sich birgt (1, 11); när dagen Rose in sich birgt (1, 11); när dagen gömde sig för Edert möte, wann ber Tag vor euerem Fredel fich verbarg, (8, 128); visa, om du gömmer hjel-temod, zeige, ob bu belbenmuth birgit (10, 154); hvad jorden gömmer, was

bie Erbe bebeckt (14, 237). Bora, v. trs. machen, thun, leiften; je nach ber jebesmaligen Berbinbung mit anberen

Worten.

Cordel, s. m. Gurtel, pl. —dlar (von gjorda); drog ur gordel pungen, gog aus bem Gurtel ben Beutel heraus (13, 88),

H.

Ha, abgefürzt, fiatt hafva, so 4, 56; 8, 245 u. 429; 12, 72; 13, 47; 16, 36.

Haf, s. n. bas Deer (= unferem beutichen Saff, n.) (1, 121); harvets bröst, bes Meeres Bruft (9, 2); till harvet längtar den trötte floden, zum Wert bin jehnt fich ber mübe Strom (2, 155); min rikedom ligger i hafvet, mein Reichthum liegt im Meer (8, 154); på stormande haf, auf fturmifder Gee (15,7); hafrats mar, bie Jungfrauen bes Mee-res b. L. die Meerjungfern.

Hafshval, s. m. Baffic (10, 146). Hafsskum, s. m. Megresid Hafsskum , Meeredidaum (10, 39). Hafstroli, s. n. Ceenngeheuer (10, 147); två leda hafstroll, zwei häfliche Unges

thume (vgl. troll 3, 194). Hafsorn, s. m. Meerabler (10, 58); 80m en hafsörn, när han förföljer sitt rof, wie ein Meerabler, wenn er ben Raub berfolgt (3, 156).

Hafva, v. aux. haben; im gleichen Ges brauche wie im Deutschen.

Hagbart, nom. prp., mit feiner Geliebten, ber iconen Ronigstochter Sig ne, ber gelb eines berühmten ichwebiichen unb

Dett eines berugnien in habebilden und banischer Bottkliebes. (S. die Ann. jum 16. u. 17. Ges. pag. 91 u. 100 u. 2c.). Hage, s. m. (pl. —ar), ein Stüd eins gezäunten Gartensands (Gehäge) hag, dain. Balders hage, ber Lembel und hain Gott Balbers, Balbershagen (6, 25; 7, 3; 19, 31; 22, 73; 24, 4).

Hagelskur, m. Dagelicauer

(10, 84).

Hagla, v. n. hageln; uneigil. drapslag hagla nu, es hagelt Cobesfireiche (11, 66).

Haka (sig), hat en, hateln, hangen; haka sig vid köln, sich an bem Schisstiel anhaten (14, 127).

Half, adj. balb; adv. halft; halft i grus, halb in Schutt und Graus (2, 6); halft begrafvet, halb begraben (10,

125), Halfbrand, adj. (partic.), bereits halb

berunter gebrannt, fcon halb in Afche liegenb (18, 85). Halfdan, nom. prp., ber Gine bon ben beiben Gohnen Ronig Bele's, Belges unb

Ingeborgs jüngerer Bruber. Halfdränkt, adj. (partic.) balbertrantt (dränka, ertränten, erfaufen); fran halfdränkt stam, bon bem foon balb gefuntenen, untergegangenen Stamm (14, 134).

Halfrund, s. m. Salbrunb; pl. i två halfrunder, in zwei Salbrunbe (4, 127). Halfslockna, vrb. itr., halb unb halb

erlöfden (24, 106).

Halfsläckt, adj. (part.) halb erftidt, halb erloichen (von släcka, löichen); half-släckt laga, bie icon fast erftidte, erlos ichene Flamme (19, 92). Halfvred, adj. halb zornig (vred, zornig,

aufgebracht) (3, 125). Halm, s. m. (unfer: halm; lat. calamus, gried. κάλαμος κ. vorzugsw.) Stro b (vgl. übrigens strå, bas auch als halm gebraucht wirb, wie in: grasstrå, aber: halmstrå — Strophalm); med halm var det strodt, mit Stroh war ber Boben bestreut (8, 40).

Hals, s. m. \$ai\$ (1, 124); med hals som svanen, mit bem Salje eines Sowans (12, 68); vända halsen, ben bals breben, umwenben (ib. 71).

Halta, v. intr. hinten (vgl. goth. hal-ts, lahm, verftummelt, engl. halt); den

haltande Waulund, ber bintenbe Baus lunb (3, 84).

Halvar, nom. prp., ber Name eines Reden am hof bes Jarls Angantyr (11, 9; 11, 191).

Ham, nom. prp., ber Rame eines bon König helge aus bem Meer heraufbeschwerenen Ungethums (10, 151; 10, 177; 11, 259).

Hammare, s. m. ham mer; hammarens skaft (15, 5), ber Schaft bes hammerk Hamn, s. m. (pl. — ar), hafen (10, 44) (ältere Form: hafn).

Hamra, v. trs. bammern; bamradt (18, 75); af hamradt jern, von gehament (28, 75); af hamradt jern, von gehamentem Eijen (24, 2); tusen svärd sitt bifall hamrade på tusen sköldar, Beifall hammernb auf taufenb Schilbe folugen taufenb Schwerter (8, 106).

Han, pronom. person., er. Hand, s. f. (pl. händer) Hand; han tryckte dess hand, er brüdte tip bie Sanb (4, 13); små hvita händer, weiße Sanb (4, 13); små hvita händer, weiße Sanboten (1, 26); då vinkar han med handen, ba wintt er mit ber Sanb (11, 231); lägga i handen, in bie Sanb legen (ib. 249); med ena handen, mit einer hand (17, 14); då grop hvar hand åt svärdet, ba griff jede hand zum Schwerte (ib. 91); med fräcka händer, mit frechen handen (8, 193); fran gif-milda handen, aus ber milben, gern bergebenben hand (21, 70).

Handkraft, s. f., bie Rruft in ben Sanben. Vinn männer med handkraft, gewinne

bir Manner mit Armestraft (4, 106). Handsbret, adj. hanbbreit (17, 42). Handske, s. m. (im pl. —ar) hanbid andsko, s. m. (im pl. —ar) Handschub zusammengesett mit stål (24, 287), stål handsken, den stählernen Handschuh.

Handslag, s.n. Sanbidlag; ett kraftigt handslag, ein fraftiger hanbichlag

(24, 289).

Hane, s. m. (pl. —ar) Sahn; hanens kam , ber Ramm bes Sahnes (8, 80); eldrod hane, ein feuriger Sahn (13,86; blodröd hans, ber hahn mit bem Golbstamm, ber blutrothe hahn,

Hans, pronom. possess. (gebilbet aus bem pr. prs. han), fein, feine, seine Ahnes anor ärsde jag, ich habe seine Ahnen geetbt (1, 144); hans sinne var kung-ligt, seine Gesinnung war königlich i 179) 2c. 2c.

s. f. (pl. -or) Sarfe (8, 41 Harpa, 17, 85).

Harpoljud, s. n. Harfenlaut, —ton (ljud, n., Laut, Con); (5, 68; 12, 141). Harpoton, s. m. Sarfenton (19, 60). Harm, s. m. harm, Merger, Unmuth. Styr

din harm, gugele beinen Unmuth (13, 58); an sorg, an harm, balb Somerg und Lrauer, balb Unmuth und Aerger (14, 5); fosterjorden har med harm etc., bas Baterland hat mit Unmuth und

Schmerz (19, 99) n. Hast, s. m. Gile, Haft; med hast, gesfchwind, eilenbs (18, 26).

Hasta, v. intr. eilen; hasta från (12, 59); fonon. ila (ib. 70).

Hastig, adj. eilenbs, eilig, haftig; ej så hastigt, nicht fo gar ichnell (10, 174); adv. (12, 62).

Hat, s. n. Saß; hatets is, bes haffes Eis (8, 7 u. 444).

Hata, v. trs. haffen; pass. hatas (2, 101); att hata mensker, Menichen ju

haffer (12, 83); 24, 200.

Hatare, s. m. haffer, Heind; zuf. mit brynja, Banzer, brynjohatare, Banzer, haffer, i. e. bas Schwert (24, 282). (Bgl. bic Inm. zum 24. Ecf. pag. 138 x.)

Hatt, s. m. (pl. hattar) hut; helm; med solen på hatten, mit ber Sonn' 200 ber hute (3, 28); vLp.: mit ber

Sonne jum Belmidmud.

Hawamal, nom. prp., bas Lieb bes Hohen, Erhabenen (Obins namlich), ein Gebicht ber alteren &. (S. bie Anm. gum 2. Gef.

pag. 20).

Hed, 8. m. Saibe; öfver hedens ljung, über's haberraut (22, 87). Heden, adj. beibn if ch; hedna Gudar, beiben - Stiter, beibnische Sötter (2, 6);

fonft auch: hednisk. Heder, s. m. Ehre, Ehrenbezeugung; rätt och heder, Zucht und Ehre (2, 144); fick ej den heder att ruttna neder, gewann nicht den Ruhm in Staub zu fallen (14, 27); en narr, som litar på tro och heder, ein Rarr, der da an Areue und Ehre glaubt (12, 151).

Hedersgubbe, s. m. Chrenmann, chren:

merther Greis (5, 90).

Hojdt, nom. prp., ber Rame eines von Ronig Belge aus bem Meer heraufbeichworenen Ungethums (10, 149; 10, 177; 11, 259).

Heimskringla (altn. Bort), f., Erbfreis, überhaupt unfere Erbe (14, 207; 24, 63). Hejsan! interj. Seiffa! Suffa! Hejsan! öfver berg och dal! buffa! über Berg und Thal: (19, 17).

Hel (Hela), nom. prp., bie norbifche Setate. (S. bie Anm. jum 1. Gef. pag.

9 2c. 2c.)

Hel, n. —t, adj., gang, ganglich, völlig; hela verlden, die gange Belt; ett helt lif, ein ganges Leben.

Heidre — hellre; compar. von gerna, lieber, potius, engl. rather; gå heldre i qvaf, gehe lieber au Grunde, wähle lieber den Lob (15, 8).

Holge, nom. prp., ber eine bon ben beiben Sohnen Ronig Bele's, Ingeborgs und Balfbans alterer Bruber.

Holgedom, s. n. Beiligthum; skymfs ett Holgedom, ein heiligthum ichanben,

befdimpfen (8, 158); i minnets helge-dom, im Tempel ber Erinnrung (11,200).

Helig, ad, beilig (8, 29).
Hell (hel), interj. beil; hell dig, beil
bir (22, 19); Hell Er, J Gudar, beil euch, Gruß euch, ihr Gotter (20, 79).

Heller, adv. u. conj. meber, noch, nicht, nec, noch viel weniger; mit ej auch nicht; i dag ei heller, auch heute nicht (8, 344); heller ei basi. (18, 15).

Helsa, v. trs. grußen, begrußen; helsen till min dotter, grußet mir meine Tochter (2, 137); helsa och helsa, grüße und grüße (9, 43); då helsade han . . . , ba begrüßte er . . . (22, 85); hon hel-sade honom, sie grüßte ihn (4, 21). Helsning, s. f. Grüß; en vänlig hels-

ning, einen freundlichen Gruß (24, 50). Helst, mit bem Bron. hvem (und som)

verbunden: wer es auch fei, quicunque, helst (auch hälst) ift eigtl. adv. superl. bessen compar. hällre (hellre), bom posit. gerna. Väljicke till förtrogen, hvemhelst som vill, wähle nicht gleich Beben, ber will, ju beinem Bertrauten (2, 77).

Heistekt, partic., gang gebraten (steka -- vgl. engl. steak, braten) (11, 149).
Helt, adv. bom adj. hel, gang, gar, burch:

aus; helt modig, gang muthig, mit ftols gem Ruthe (11, 33); helt visst, gang gewiß (14, 35); helt varligen, gar bebachtig (17, 15); helt dristigt, gar ted (ib. 69).

Hem, s. n. Seimath, Wohnung, Gudars hem, bie heimath ber Götter (10, 28); mot hemmets stränder, zu ben Ufern ber Heimath (12, 12); från hommets dalar, von ben Heimaththälern (23, 16).

Hem, adv. beim, nach haus; flyga hem, beimfliegen (4, 37).

Hembygd, s. f. Geburtsort, heimath; fridlös är jag i min hembygd, frieblos bin ich in meiner heimath (19, 100).

Hemsk, adj. wibrig, wild, unheimlich (von ber Stimme) 8, 147, hām i (4); med en röst så hemsk, så dysber, in einem Lone, so unheimlich bumpf und Manglos, jo hamijd bufter; så hemskt han talte, fo unbeimlich rebete er (ib. 150).

Hemväg, s. m. heimweg; din homväg kan stängas, ber heimweg kann bir verlegt werben, vLp.: "Gefahr kann

brangen (16, 57).

Henne, pronom. person., (Dat. u. Acc. bon hon, Genitiv hennes) fit, ifr. — Omhägnen henne, beschützt und bewacht fie mir (2, 189); jag henne till brud begär, ich verlange fie zur Braut (4, 82); hvad henne kärast var, was ihr das Theuerste war (8, 366); och hennes näring, und ihre Rahrung (ib. 18); hennes svaga väsen, ihr schwacks Bejen (8, 277) ac. ac.

Hermelin, s. m. hermelingelimert. Med fläcklös hermelin, mit fledenlosem Bermelin (11, 168).

Hermlinsmantlad, adj. hermelinummantelt (mantel, m., Mantel); in einem Mantel

von hermelin (24, 293).

Herre (herr), s. m. (im pl. - ar), herr, Gebieter; herr konung, herr König (17, 65).

Herrlig, adj., herrlich; de herrliga fjällen, bie berrlichen Schneegebirge (15, 42); det är herrligt, es ift herrlich (28, 117).

Herrligt, adv. fiola, herrlich; de växte herrligt, fie wuchfen herrlich auf (1, 4); yLp .: "fie wuchsen ftolg empor."

Herrskarbud, s. n. Gebot bes herrichers, Berricherwort (18, 79).

Herrskareblick, s. m. herricherblid (3, 28). Herrskarnyck, s. m. (pl. -er), Laune, Sultanslaune, herrifcher Sinn (14, 68).

Herrskarord, s. n. herricherwort (10, 132) Het, adj. beiß; glodhet, glubenbheiß, brennenbheiß (13, 83).

Heta, v. intr. beißen. Hon hette Ingeborg den skona, fie bieg Ingeborg bie Schone (1, 20); hur vis han het, für wie klug er auch gelten möge (2, 69); Björn hette den unga, Björn hieß ber Jungling (3, 184); mordbrand heter hans Eriksgata, Wordbrand heißt sein Erichszug (12, 84).

Hjalte, s. n. Griff (3, 75).

Hjelm, s. m. (pl. -ar) Selm; hjelmarna nicka i vinden, die Helme niden im Binde (5, 100); liksom en hjelm, einem Helm gleich (1, 8); hjelm känns tung, der Helm bridt ichwer (wird ichwer) (2, 10); bjelmar och svärd (3, 46), helme und Schwerter; gyllne hjelmar, golbene Belme (24, 5).

Hjelmhatt, s. m. Helmbut, helmbach, ber obere Theil bes helmes (2, 140).

Hjelpa, v. trs. belfen; jag hulpit glad, mit Bergnügen batt' ich geholfen (5, 89).

Hjelte, s. m. (pl. — ar) person (min hjeltes ära, meines Heltens midja, um (ibd. 331); kring hjeltens midja, um ben Leib bes helben herum (17, 44).

Hjelteamma, s. f. eine Amme von Belben, Helbenamme (14, 213).

Hjeltebarm, s. m. Belbenberg, Belben-bruft (24, 60).

Hjelteblick, s. m. Selbenblick; den lugna hjelteblicken, ber rubige Selbenblid (17, 47).

Hjeltebragd, s. m. Selbenthat (24, 244).

Hieltefader, s. m. Selbenvater (23, 114).

Hjeltekraft, f. Belbentraft (2, 1301.

Hjeltemod, s. n. Selbenmuth (10, 155).

Hjeltomull, a. m. Staub bes (ber) helben (mull, m., Staub :, Dungererbe); der ekarna frodas i hjeltemulien, (vLp.: mo Gichen wurzeln in Selbenfargen b. b. im Staube ber Belben) (4, 24).

Hjelterykte, s. n. Selbenruhm; hjelterykte vinner du dock ej derpå, Selbenruhm gewinnst bu boch nicht babei

(19, 56).

Hjeltesinne, s. n. Belbenginn; ditt öppna hjeltesinne, bein offener Belben: finn (8, 453).

Hjelteson, s. m. (pl. —söner) helben: john (4, 7).

Hjeltesang, s. m. Selbenlieb (sång, Gejang) (1, 94; 5,69). Hjeltevrede, s. m. Selbengorn; en

Hjeltevrede, s. m. Selbengorn; en blixt af hjeltevrede, ein Blig bes hels

bengornes (17, 62).

Hjerta, s. n. Herta, Jag vet ett hjerta, id welg ein hers, (1, 85); liksom de ungas hjertan, den hersen der zwei jungen Lebenden gleich (18d. 108); de so i hjertats lönnlivalf, fie ickaun in des Herzens geheimste Liefen (2, 91); tva trogna hjortan, zwei treue Herzen (8, 244).

Hjertlig, adj. herzlich (dem ormigenschief) gleich, von hjorta, n. herz); adv. hjertligt (1, 35); adj. ett hjertligt (2, 35); adj. ett hjertligt (2, 36).

Hilding, nom. prp., ein angeiehener Bauer, Frithofs und Ingeborgs Pfiegevater (1, 1 x.; 6, 5 xz.; 8, 113; 12, 77, 78).
Hildur, nom. prp., ber Kame einer Walfüre, in unferem Gebichte die nordifce

Bellona (3, 79). Hillebard, s. m. (im pl. - er) Selles barbe (24, 5); auch hellebard.

Himlabage, s. m. ber Bogen bes Simmels (10, 5).

Himlafalt, s. n. Simmeleflur,

himmlischen Befilde, (23, 61). Nimmel, s. m. himmel (1, 15); him-lens rand, bes himmels Kund (2, 41); himmelens brantor, bes himmels höhen (3, 89); dess ögs som din himmel blått, ihr Auge blau wie bein himmel (7, 182); himlens fläkt, bes himmels Hauch (ib. 80); de ögons himmel, ben himmel ter Augen, b. h. bie himmilich blauen Angen (19, 18). immelsdis, adj. himmelblau; med

binnelshia, adj. himmelblau; med himmelshia skrudar, nit himmels blauen Brandachanden (23, 103). Himmelsk, adj. him milio: de him-melska vänner, bie himmlijden Freunde

(8, 42); himmelskt stilla, himmlifd fill (24, 125).

Hin, pronom. demonstr., beraltete Form für den, = ban. biin, jener, jene, biint, jenes; nur noch in einzelnen gallen gebraucht; Brage, bin gamle. Brage, ber Greis (21, 25).

Hing, s. f. Sirfofub, Sinbin (12, 48). Hinder, s. n. Sinberniß; det skall ej hinder bringa, bas foll fein Sinberniß berbeifibren (11, 105). Hingst, s. m. (pl. -ax) Sengs; hing-star skraga mark med hof, mit bem kut södaren kenaste ben Grunb. yLp.:

Suf icarren Bengfie ben Grund, VLp.: "Duf ber Bengfte mublt ben Staub" (19, 7).

Hinna , vrb. intr. Die mannichfachen Bes beutungen biefes Beitmortes: reichen, erreichen, Bin langen, bin reichen, tonnen, vermogen (beibe lettere als ein Dabins gelangen, Da Binbringen gebacht), laffen fich füglich auf einen gemeinschaftlichen Grunbbegriff , mit welchem hin, goth hina, vgl. griech. $iv\alpha = ut u. j. w.$ zweifelsohne urfprünglich zufammenhangen, gurudführen. Hinna ift fo gu fagen bie rein verbale Rehrfeite bes auch an sunb für fich ben Begriff ber Thatigfeit ober analogen Richtung involvirenben "bin" (han-), allo bas verbescirte "bin"; biernach erflart fich 3. B hinna malet, bas Riel erreichen; han hinner innen väg, er fommt nicht von bez Stelle (gloß, er bringt es nich jum "bahin"); baher ferner ej hinna mit solgendem Berbo im Insin.: nicht im Stanbe fein, nicht bermogen = es nicht babin bringen; mabrent bagegen als Beleg biefer Auffaffung, hinna med, folgerichtig: mit etwas fertig werben, etwas auBrichten , fertig betommen , etwas gu Stanbe , alfo wieberum = babin (gum Stande, alle Dievetum — vuyen tome erwünschten Ziele) bringen, sühren und hinna fram, an Ort und Stelle, also eigtl. bahin kommen, gelangen, — und hinna undan (= bisc, ent-, weg-, binmeg) febr finnig: entfommen, weichen, entflieben bezeichnet, ben Thatigfeitsbegriff in hinna burch bas privative undan aufhebenb. Bon felbit ertlart fich nun hinna sansa sig in 23, 111: och bäst som Frithiof nu sig sansa, hunnit, und ehe Frithiof fich noch recht au befinnen im Stanbe mar ; vLp.: "und ebe Frithiof fich gurechtgefunben.

Hjord, s. m. (pl. -ar), heerbe; hjordar med glansande hull, heerben mit glan-

zenbem Bließ (3, 15). Hjort, s. m. (pl. -ar) hirsch (11, 150). Hissa, v. trs. hiffen, aufwinden; hissa seglen, die Segel hiffen; hissa seglen i topp, die Segel empor (auf.) hisfen

Hit, adv. hieher (= goth. hidre :c.); gån ej mer hit, geht nicht mehr her (2, 158); ej hit du drage, fomme nicht hieher (28, 81); kom hit till roder, fomm hierher an's Ruber (10, 183).

Hitta, v. trs. (etwas Berlorenes 2c.) auf= finden, finden; f. v. a. påfinna, pass. bittas uti gräset, werben im Grafe ge-

funden (24, 174).

Hittills, adv. bisher, bis jest (24, 281). Hitupp, (aus hit und upp) adv. herauf, hinauf, aufwärts; föra hitupp, herauf, aufwärts führen (3, 77).
Hjul, s. n. (pl. —) Rad (= engl. wheel)

(2, 111; 23, 84).

Ho (veraltete Form für hvem), pronom. person., wer.

Hof, s. m. (pl. hofvar) Buj, hofvarna

blanka, bie Bufe blant (8, 21). Hofman , s. m. hofmann; hoffdrange; de hofman logo smadligt, bie boffinge lachten böhnisch (17, 11).

Holmsang, s. m. holmsweitaupf, b. h. Zweitaupf auf einer Insel (holm, kleine Insel) (16, 30 und 23, 69). (S. die Anm.

jum 16. Bef. pag. 91 zc.) Hon, pronom. person., f., fle. Dock hur hon vafver, bod wie fie webt (1, 101); hon helsade honom, fie grüßte ibn

(4, 21) 20, 20, Hanung, s. m. Sonig (2, 67).

Hop, s. m. (pl. -ar) Saufen; en tanklos hop, ein gebantenlofer Schwarm (7, 166); hopen blotar, bas gemeine Bolt bringt Opfer (24, 193).

Hopfoga, v. trs. jusammen (hop) fügen (foga), verbinden; med dristig konst hopfogade, mit fühner kunst zusammengefügt (24, 8). Hop bient wie samman, bas beutiche jufammen-, bei Saupts und Beitwörtern gu bezeichnen; im ban. bietet fich biergu nur : fammen-.

Hopp, a. n. Bertrauen, Sofinung; i hopp på sin arm, im Bertrauen auf feis nen Arm, feinem Mrm bertrauenb (3, 70); hoppet bär en konungs krona, bie hoffnung tragt einen Ronigstrang (1, 148); landets hopp, bie hoffnung bes Lanbes (22, 40); som hoppet skön, icon wie bie Soffnung (7, 58).

Hopp, s. n. Sprung. Han gör i glädjen så många hopp, er thut in ber Freube so manchen Sprung (12, 65); med ett hopp, mit einem Sprung (22, 59); vgl. (18, 27) med ett enda hopp, mit

einem Sprunge.

Roppa, v. intr. bupfeu, springen; han hoppar under, Jounas Bufen hupft, hebt fich (1, 74); hoppa kring, ums hupfen (12, 10); hon hoppar glad, ste bupft fröhtich (ib. 48); Ellida hoppar i fröjd ästad, Eniba fliegt mit Freuden dahin (14, 204).

Hoppas, verbum depon. hoffen (1,51; 2,84); dock, hvarför också hoppas? boch warum auch hoffen? (8, 25); litet har jag att på jorden hoppas, wenig habe ich mehr auf Erben zu hoffen (16, 37).

Hopträngd, partie., eigentlich gusammens gebrangt, hopträngd mellan bergen, eingebrangt, eingezwängt, eng umidloffen bon Bergen (19, 38).

Hern, s. n. Sorn (\$,48); räcka hornet. bas horn reichen (17, 77); tomma hornet, bas horn leeren (6, 7; 11, 178).

Horndryck, s. m. Sorntrunt; helsa med horndryck, mit Sorntrunt grüßen,

begrüßen (21, 78).

Hes, prapos., bei (meift von Berfonen) bas in penson, (2, 2; 17, 24); hos skön Ingedorg, bei ber ichönen Ingeborg (ib. Enbe); daher fightl. frihet bodde hos friden grar, v.D., dem Frieden ichlog bie Freibeit fich an" (5, 21).

Bort, brobenbes Geficht; trotsa hot, ber Drobung tropen (10,68); med fornyadt hot, mit neuem Droben (ib. 121); den främling blickar sa mörk med hot, ber Frembling blidte so ernst und finster brein (18, 7). Schweb. hot, hota, lebnt sich an goth. hvota, hvotjan, Dros

bung, broben.

Hota, vrb. trs. broben (6, 21; 8, 392); hota ift rein germanifc, = goth. hvotjan, broben, hvota, Drobung; baneben inbeg auch icon: thrau, dro, Dros hung; drawjan (f. Graff, abbt. Sprich. 8. V.).

Hud, s. m. (pl. — ar) Saut (1, 144); huden var kolsvart, bie haut war

tohlschwarz (3, 29).

Hufvud, s. n. Ropf, Saupt (goth. haubith) bei Bestimmung des Mases (2, 26): ett hufvud var han högre an begge två, um einen Kopf war er größer, als die Zwei zusammen; lyfta hufvudet högt, ben Kopf hoch in die hohe heben högt, (3, 168).

8. m. Sirnichabel - (von Hufvudskalle, hufvud, Ropf, Haupt, und skalle, m. pl. - ar, hirnicate, Schäbel); klyfva hufvndskallen, ben Schäbel fpalten (13, 20).

Hugg, s. n. (pl. -) Sieb, Stoß, Schlag; i ett Hugg, mit einem hiebe, auf einmal, fra. d'un seul coup, tout d'un coup (4, 125); forsta hugget, ber erfte Schlag (13, 31).

Hugga, vrb. trs. hauen, folagen ; hugga ned, nieberhauen; den vill jag neder, ben will ich . hugga . . . nieberhauen (12, 152).

Huld, adj. bolb, freunblich, milbe (goth. hultbs); båd' sträng och huld, freng und milbe (5, 11); blif du mig huld, bleibe du mir bold (14, 86); fosterfader huld, lieber Pfleger mein (6, 8).

Hull, s. n. Fleisch, Saut, Fett (3, 15).

Hulling, s. m. Biberhaten; wegen feiner Mehnlichleit mit bem Zahne (vergl. frang. barbe, engl. barb, beard); ankaret ... bet med sin hulling i djupet, ber Anter big mit bem Zahn in ben Meeresgrund (3, 162).

Humle, s. m. hopfen; med humle brygges mjödet, mit hopfen witb ber Meth gebraut (2, 67); humulus lupus.

Hand, s. m. (pl. —ar) Sunb.

Hundra, s. n. bas Sunbert, verfürst ftatt bes gewöhnlicheren hundrade; mit angefügtem Artitel: hundradet (unb abget. hundra't) (8, 23).

Hundrade (hundra), Jahlwort hunbert; af hundrade bäckar, aus hunbert Bachen (8, 18); hundrade mil, hunbert Meilen (ib. 152).

Hundramila, in Berbinbung mit bem bas rauf folgenben Sauptwort (slätt) als in einen Begriff ju faffen : Dunbert-Meilen: Gbene (24, 161).

Hundraarig, adj. hunbertjabrig; snart hundraarig, balb hunbert Jahre alt

(2, 3).

Hungrig, adj. hungrig; lagan är hungrig, bas Feuer ift hungrig (13, 92); lågan är och hungrig stryker svärdets ulf etc., und hungrig streicht ber Bolf bes Schwertes 2c. (24, 140).

Hur (huru), adv. wie quomodo; hur hon väfver, wie sie webt (1, 101); wie . . . auch: hur vis han het, für wie flug er auch gelten möge (2, 69); hur lagt han sitter, wie weit unten er auch fist (wenn er noch fo welt unten fist). Grelamative: Hur lycklig träder jag på stranden! wie felig trete ich an's Gestabel (7, 41); hur tyst de höga stjernor skrida, wie ftill bie boben Sterne boch wanbeln (ib. 33); hur vild, hur blek! wie wilb, wie bleich (8, 76); se, hur skön, hur sval den lund, fcau, wie foon, wie fuhl ift ber Balb (19, 39); im Sinne von wie: Nornornas lottning, huru vi fike, von dem Loos der Rornen, wie es uns auch zu Theil geworben fein moge (20, 44); ack! hur vi längte och blicke, kommer hanicke, ach, wie wir uns auch febnen und wie wir schauen, er tehrt nicht mehr gurud (9, 39).

Hus, s. n. (pl. --) Sans (geth. hus); du tänkte dig i Frejas hus, du bacieft bich in Frejas Haus (1, 22); du lykta i Allfaders hus, bu Leuchte in Allvaters haus (ib. 129); rikt var huset, reich war bas haus (3,51); du är mitt hus, bu bift mein baus (14, 54).

Husvill, adj. ohne Obbach, obbachlos

ban. huusvilb) (12, 75).

Hvad, pronom. interr. unb relat, w Hvad lyckan bröt, kan hon förso mas bas Glud verbrach, tann es auch machen (1, 147); interr.: hvad v du med det värde etc., was bilft bie Burbe ic. (2, 68); relat. verld vet hvad trenne veta, was Dreie wiff weiß bie Belt (ib. 80).

Hval, s. m., im pl. —ar), Baffid (10, 160; ibd. 164; ibd. 202; 11, 263).
Hvalf, s. n. Sewölbe (pl. — (2, 8);

på himmelens hvalf, am Simmels: gewölbe (3, 18; ibd. 103); under himlens hvalf, unter bem Gewölbe bes himmels 48, 41); inunder hvalfven, unter bie Bölbungen (ib. 31); i hvalfven, in ben gewölbten Gängen (2, 8); under tempelhvalfvet, vLp .: "unter'm Tempelbach"

Hvalfdörr, s. m. (pl. dörrar), Gewölb-thür, wölbige Bforte; upp springa Valhalls hvalfdörrar vida, weit weit fpringen Balhalla's wolbige Pforten auf

(21, 14).

Hvar, pron.; noutr. hvart, jeber, jebe, jebes; hvart pansar, jeber Bauger (1, 100); hvart anletsdrag, jeber Zug jeines Gesichtes (2, 22); mit en verbunben: ein 3eber; en hvar har dock blott sin, es hat boch ein 3eber nur ben eigenen (ib. eli); hatas af en hvar, von 3ebem (3ebermann) gehaft werben (ib. 101); med hvar dag växte hans rykte, mit jebem Tage muchs fein Ruhm (8, 180).

Hvarandra, Hvarannan, pron. plur. con hvarannan, einanber; då tänka de blott på hvarandra, ba bentt bas Gine nur bes Anberen : silfver var hvarannan ruta och hvarannan var af guld, bas eine Felb war immer von Silber und bas anbere

Hvarannan (abgefürzt hvarann), pron-einanber, pl. hvarandra; de begge passa for hvarannan, bie Beiben paffen

für einanber (1, 63). **varoster, a**dv. 1: Hvarefter, wonad; worauf, barauf, barnach.

cottul, buttando.

Hvarenda, pronom. jeber, e, e\$ (8, 23);
hvarenda kāmpe, jeber Rede (17, 64).
Hvarest, adv. wo, wojetibit.

Hvarför (hvarföre), adv. warum, weßbaib; hvarför rynkar du, warum
rungeli bu (8, 68); hvarför måste
vi, warum milijen wir (1b. 336); hvarfor hatar du, warum haffest bu? (24, 235).

Hvarje, pronom. comm. jeber, e, e8; er: varje, pronu bon hvar; forlamat hvarje tunga, gekömt jebe Zunge (8, 144); hvarje bön var spilld, alles Bitten war umfonst (ib. 118); för hvarje gväll, jeben Abenb (7, 128).

Hvarifran , adv. mober, von wober; och hvarifrån som Nornan kom, bon we: ber auch bie Rorne tam (2, 125); getr. in 17, 19: H≠ar kommer du ifrån? wo tommft bu ber? Bie im Englifden where does he come from? where did that come from?

Hvarken, conj. weber; hvarken han eller hon, weber er, noch fie.

Hvarmed, adj. womit.

Hvarom, adv. wovon, worum, worüber. Hvaromkring, adv. irgendwo herum. Hvarpå, adv. worau f.

Hvars, pronom.. poss. Gen. bon hvem, hvilken; hvars mor försvann, beren Mutter babingegangen ift (5, 59).

Hvart, adv. mobin? quo? (aus hvar? wo? und affigirtem bemonftrativem t); hvart stormen dansar, wohin ber Sturm tangt (12, 143); mit helst = ubique; hvarhelst en klinga sår högens foo immer ein Schwert faet bes hügels Caat, vLp.: "wo irgenb Leiden ein Schlachtichmert thurmt (sar) (ibd. 145); hvarthelst du far, wohin du auch giebft (8, 373).

Hvarunder, adv. worunter.

Hvaruti (hvari), adv. morin.

Hvarofver, prapos. moruber, eigtl. unb uneigentl. b. i. in localer wie in caufaler Beteutung.

Hvass, adj. fcarf, fcneibig (fcon goth. hvass; julammenbängend mit beutsch weben, hvässa); då ljungar med två ögon den främmande så hvasst, ba blist ber Frembe mit beiben Augen fo wilb (foorf) (17, 13); den hvassa egg, bie fcarfe Schneibe (11, 104).

Hvem, pronom. m. und f., wer. — Hvem lärde dig, wer lehtte bich (7, 49); hvem vet, hur svag man är, wer weiß, wie ichwach man ift (8, 298); och hvem vardar, unb wer pflegt (15, 44).

Hvi, adv. wie? warum? oft auch - was? Hvi prisas Gerdas kinder så? warum werben Gerbas Bangen fo gepriefen? (1, 81). Hvi drojer du? mas zauberft bu? (8, 254)

Hvifta, vrb. trs. folagen, fcmingen. -Hvifta vingarna, mit ben Alugein ichlagen (10, 152); hvifta vingarna i molnen, hoch in die Luft erhebe beine Schwingen, v.Lp.: "bebe wolkenhoch bie Klügel" (19, 107).

Hvila, s. f. Ruhe; han ger ej hvila, han ger ej ro, er gibt nicht Rube, er gibt nicht Raft, vLp.: "er will nicht ruben noch raften" (12, 42; vergl. 12,

181).

Hvila, vrb. intr., ruben, weilen. Edra fäders ande på Eder hvile! ber Geift eurer Bater moge auf ruch ruben! (2, 128); kom, lat oss hvila, tomm, lag uns ruben (19, 40).

Hvimla, vrb. intr. wimmeln; hvim-lande i brokig prakt, wimmelnb in bunter Bracht (19, 6).

Hvina, vrb. intr. pfeifen, sausen; det, hviner i tag, es pseift in bem Lau

(10, 63).

1,

Hvirfia, vrb. intr. wirbeln; hvirfiande mot Gudars hom, wirbelnb gur Dels math ber Gotter (10, 28); askan hvir-flar, bie Afche wirbelt (12, 58); rokmoln hvirfia, Rauchwollen wirbeln (13, 82).

Hvirfvelvind, s. m. Birbelwind; som en hvirfvelvind, wie ein Birbelwind, vl.p.: "ber Mindsbraut gleich" (18, 24). Uvlska, v. trs. u. intr. flüftern, giichen, gigeln (vol. engl. to whisper); hviska i drat, in's Opt flüftern (2, 86; intrs. ib. 120; 8, 124); lispeln, gungeln: i hjertat flärden och sveket hviska, es lispeln Erug und Falfcheit.im Bergen (19, 115); om kärlek hviskar himlens flakt, von Liebe lispelt bes Simmels Dauch (7, 29, 30); juffüftern : (c. dat.) lingborg hviskade mig, Jngeborg flüsterte mir ju (12, 207); så suto de hviskande, so sasen sie slüsternb (4,41); som aftonvindar hviska, wie Abenbwinde lispeln (ib. 44).

Hvit, adj. weiß; små hvita armar, fleine weiße Arme (1, 44); min hvita lilja, meine weiße Lilie (ib. 155); skägget hvitt, ber Bart weiß (3, 147); med hvitt i håren, mit Welg im Haar (5, 57); den hvite Guden, ber weiße Gott (23, 120).

Hvitaktig, adj. meiflich (von hvit, weiß); hvitaktiga strömoln, weißliche Bolten

Hvitullig, adj. weißwollig (von ull, Bolle) (3, 17).

Hvälfva, vrb. mölben (von hvalf, n., Gewölbe); liksom en hjelm sin run-del hvälfver, wölbt gleich einem helm ihr runbes Dach (1, 8); så hvälfde sig högen, so wölbte fich ber hügel (8, 116).

Hvasa, vrb. intrs., gifchen, faufen; hväsande de vågor skär, sischend durchschneibe die Bogen, vLp.: "mähourchioneibe ble Bogen, vLp.: "wah: renb Schaum bas Ruber ichlagt" (19,

y, s. m. Gefichtshaut, Gefichtsfarbe (urfprünglich überhaupt Farbe); med sin liljehy, mit ihrem Lillengefichte, mit ihrem wie von Lilien gewebten Gefichte (11, 154).

yoklare, s. m. (pl. —) heuchter (von hyckla, heucheln), den krönte hycklarns, bes gefronten heuchters (8, Hycklare,

Hydda, s. f. (pl. — or) Hütte; den ringes hydda, bas niebere Dach bes

Armen und Geringen (4, 96).
Hyfla, v. trs. hobeln; mit bem Sobel (hyfvel) glatt machen. hiervon bas partic. pass. grofhyflad, nur grob gehobelt (bon ber Blante) (11, 133).

Håg, s. m. (auch hug, hog) ber Sinn, bie Lust; sorgsen i hågen, traurig im herzen (20, 7); håg ist = bän. Hu, Sinb; fo komma i hag, fich einer Sache erinnern, = ban. tomme ibu, buste.

Hål, s. n. Loch (vergl. beutich hohl, Sobie, engl. hole, ban. Bul, griech. 2007/05); hon stöter ett hål i sitt silfvertak, fie ftoft ein Loch in ihr Gilberbad (18, 21).

Hall, s. n. Entfernung, Seite, Stelle; på tre hall, von breien Seiten (3, 7).

Hålla (mit mot) v.a. (fougenb) entgegen: hallen; (pass.) mot svärdshugg hål-les skölden, dem Sowert hält man zur Abwehr den Soulb entgegen (2, 100); hålla samman und tillhopa, zusans menhalten (ib. 31, 124, 133); jag höll min sköld, ich hielt meinen Schild (12, 95).

Hållning, s. f. Saltung (von hålla, balten) wie bas Berbum fo auch bas Sauptwort in berfelben Bebeutung wie das beutsche Wort; förutan tro och hållning, ohne Bestand und Saltung, vLp.: "nicht ist es fest und bleibend"

(24, 88).

Hån, s. n. hohn; tala med hån, mit hohn reben (4, 101); då mötte man med hån mig, för hån är jag ej gjord, ba begegnete man mir mit bobn, für Sohn bin ich nicht gefcaffen, vLp.: "ba bobute man mich fonobe": bin nicht gemacht für Sohn (17, 30); nedrigt han, gemeiner, niebriger Sobu (8, 160).

Hår, s. n. (pl. —) Haar; gula hår, blonbes Haar (1, 24); håret var sjögrönt, bas haar war meergrun (8, 147); ditt gröna har, bein grunes haar (1, 118); de gyllne har, bas golbene haar (ib. 110); de mörka hår, bas bunfle

Haar cib. 114).

Hård, adj. hart, ichlimm; in moralischen Sinne: var icke hård, sei nicht hat (grausam) (2, 53); hårdt blir vädret, broder! folimm wirb bas Better, Bruber! Abberbial.: Hårdare han seglen faster, fefter Enupft er bie Segel (10, 49); bart = fcwer, mubefam; det ar hardt att kämpa emot hafvets mör, jower ift es, mit ben Jungfern bes Deeres gu tampfen, vLp.: "Dit ber Deerfluth Jungfern mubvoll tft ber Rampf"; spänna hårdt, firaff, gewaltig fpo $(\bar{1}4, 156).$

Hardhot, s. f. Sarte, Graufamteit (8, Hårdhandt, eigentl. harthanbig, barter Sanb; auf Angantor angen (8, 1**6**1).

Harvuxen, adj. zottig, bon ftartem & wuchs, verbunben mit barm, Bruft

Hadan, adv. bavon, binmeg, von bir in.

Häfd, s. m. (pl. —er) eigentl. Geschichts: Jahrbücher, bah. res gestae, Thaten: Heimskringlas häfder gå på samma ton, Beimefringlas Thaten geben nach

bemfelben Ton (24, 150).

Hatva (aig), v. roft. fich beben, ers beben; vom fturmifch fich bebenben Meer (9, 2); als tra beben, aufheben; jag hof ur sadeln min höga lilja, bom Bferbe bob ich meine bobe Lilie (12, 195).

Häger, s. m. (pl. —grar) Reiher, Ardea (ban. Beire, Begre) (24,86); glomskans hager, Bergeffenheitereiher. (S. bie Anm.

zum 24. Gef. pag. 125).

Hägna, v. trs. umgaunen ein hagen, einfriedigen; lat Friden blomstra inom a hägnad ort, last ben Frieden im Innern an eingefriebetem Orte blüben (2, 34), vLp.: boch brinnen blube Frieben euch fill empor.

Hägring, s. f. (ban. Luftipeiling), Luft: Luftbilb; Fata Morgana, fpieglung, Mirage (28, 89); bon hagra, ericeinen, fich in ber Ferne zeigen (Seefpr.)

Hälfte, 8. m. hälfte (half = halb).
Hälften Freja, hälften Rota, halb
Freia und halb Rota (19, 11); vLp.:
"balb fit's Freia, halb fit's Rota."

Hall, s. m. Rlippe, Felfenftud (gothifch hallus, Fels, Geftein) Riff; mot hallen, gegen bie Klippe (23, 13); vid hällen fast, am Felsgeflipp fest (8, 17); runohallar, Runenfelfen (14, 225).

Hall, s. m. (pl. —ar) ber Stein bes Fener-berbs; spiselns hall (1, 66); gladt på sin murade hall, sustig auf bem fteingemauerten Berbe (8, 41).

Hämnd, s. m. Race; kungars hämnd. ber Könige Rache (7, 6); den Hvites hämnd, bie Rache bes Beigen (14, 18; 23, 56) 20. 20.

Hämna (hämnas), v. trs. rachen; att bämna hvarandra i döden, einanber im Tobe ju rachen (8, 188); jag hämnar dig, ich race bich (16, 61).

Hamta (hemta), v. trs. holen (ban. bente) (pass. 13, 26); hamta en laddning,

eine Labung holen (16, 45).

Han, Part. = beutich bin, in ihrem Se: brauche an bort-, fram-, ned- fich lehnenb; do han, binfterben (2, 58); du ajelf dör hän, och hän dör etc., bu felbst stirbst bahin, und bahin stirbt 2c. (ib. 113); gungande hän, bahin schustelnb (3, 143).

Handa, v. intr. fich jutragen, geschehen; hvad som handt, was geschehen ift (8,

83); auch mit sig.

Hänga, v. trs. hängen; der hängde det radvis, ba hingen reihenweise (3. 43); hänga på gren, am Zweige hangen (4. 126); hänga å stam, am Stamme hangen (5, 96; 24, 230).

Hänglås, s. n. Sangeichloß, Bors legefchloß; smidd till hänglås, geichmies Sangefchloß ("vLp.: als bet jum Sang Schlog") (2, 36).

Hänryckning, s. f. Entzüdung (wörtl. Entrüdung) von hänrycks, entzüden, hin reißen; tyst hänryckning, stilles Entzüden (24, 60).

Häpen, adj. erstaunt, erforoden; den häpna drottnings kinder, ber erstaun: ten Ronigin Bangen (17, 49). Spnon.

förvånad.

Här, s. n. heer, Kriegsheer; kämpe-här, Rumpenbeer (24, 4). Här, adv. hier. Här är min faders

Har, adv. hier. grafhög, hier ift meines Baters Grab (23, 57). Son här, feht hier (22, 41); här noro (nodro), hienieben (24, 208); här nedanföre, bier unten (4, 98).

Harbud, s. n. (pl. -) Bote, Seerbote (5, 101).

Hard, s. m. (pl. - ar) Serb; från egen hard, von eigenem Berbe (12, 18).

Harda, v. trs. barten, bart maden; hardadt i eld, in Feuer gebartet, geftablt

Harja, v. trs. berbeeren, bermuften, auf Seerfahrt gehen; kring härjad strand, am berheerten Stranb herum (12, 58); harjar i harnad, ift auswarts auf einer Heeresfahrt (21, 18).

Harinne, adv. bierinnen, innerhalb; välkommen gäst härinne, sei mir hier

willfommen (11, 181). Härnad, s. m. (pl. -er) Rrieg, Beergug, Deerfahrt (8, 209; 21, 18); bon har, Heer.

Häreld, s. m. (pl. - er) Serolb; låt en af dem din tankes häreld bli (blifva), lag einen bavon beinen Berolb, ben Boten beiner Gebanten fein (23, 78). Härslag, s. n. Schlacht, Beerichlacht (16, 31).

Härskri, s. n. Felbgefdrei, Beerfdrei. Frid var hans härskri, Friebe war

fein Beerfchrei (24, 214).

Harskold, s. m. Seerichilb; han slog sin harskold, er folug an ben beer: joilb (5, 96); striden går med härsköld genom skapelsen, es geht mit bem heerschilb ber Streit burd bie Schöpfung (24, 114).

Hartag, a. n. (pl. -) Seergug (8, 141). Hast, s. m. Pferb, Roß; på hästen, auf's

Pferd binauf (5, 90).

Hoder, nom. prp., ber blinbe Gott ber Racht und ber Finfterniß. — (Siebe bie Anm. jum 1. u. jum 13. Gef. pag. 9 u. 10 unb pag. 77)

Höfding , s. m. (pl. - ar) Sauptling, Sauptmann , (von hufvud) bas bettige Gouverneur" (= Ban. Sofbing); bög-ärtad höfding, ber hochgeborene Saupt-Ming (21, 2).

Höft, s. m. (pl. - or) hufte (gothifc) hups, ban. hofte, niebbi, heup) (24,

Höfvas, v. intr. (fich) gebühren, geziemen. Strådöd ej höfves för Nordmanna kung, Strohtob ichidt fich für einen norbifden Ronig nicht, b. b. (vLp.;) Speertob ift norbifden Ronigen Bflicht (20, 57); es höfves kung, es schick fich nicht, baß ein König (2, 82); som det sig höfdes, wie es ber Brauch gebot (ib. 188).

Holvisk, adj. eigtl. geziemenb, geb ühr enb, auftanbig, bofich (von hörvas, geziemen, gebühren); adv .: - helsa höfviskt, ans

fidnbig, nach Gebühr begenhen (21, 78). Rög, s. m. hüget (gewhhnlich für Erab-büget) (8, 1991; 7, 46); (vergl. 22, 57); Beles hög, Beles hüget (4, 97, 128); gröna högar, grüne Sügel (12, 16); ... Angantyr ur högen qvad, ... fang Angantor aus bem Sugel (23, 66); högens sad, bie Saat bes Grabbugels,

b. i. Leichen (12, 145).

Hog, adj. bod, erhaben, ehrmurbig, gang wie im Deutschen; det fanns ej fagelbo sa högt, es fand fich tein fo hobes Bogelneft (1, 37); hoga forntide minnen, Dentmaler ber Borgeit (eigentl. aus bem boben Alterthum) fteben im Gewolbe (2, 8); höge Gudar, bobe, machtige Götter (ib. 48); vörda höga Gudar, ehre bie hohen Götter (ib. 89); de höga Nord-lands kungar, Rorblands mächtige lands kungar, Rorblands machtige Könige (ib. 182); adv. högt (14, 72); flyg högt, fliege boch (ib. 10); ebenje 13, 90, 78; höga bifall skalla, bober, lauter (raufchenber) Beifall ertont (11, 207); adv. högt rider solon, bie Sonne geht hoch (8, 347); ett mål mer högt än detta, ein höheres diel als bieses (14, 188); hans stämms är hög, feine Stimme ift laut (15, 80).

Högbarmad, adj. mit hohem, wallenbem Bufen; högbarmad lögn, hochbufige

Luge (12, 113).

Högbank, 8. m. eigtl. hohe Bant, bah. Sochsth (2, 71; 6, 6). — (S. bie Ann. jum 3. Gel. pag. 27 ff.)

Hoghernad , adj. bochgebornt, mit bobem Geweihe (horn, n., horn, Geborn); hog-hornade elgar, Eldhirfte mit hohem Semeihe (8, 12).

Höghvälfd, adj. hochgewölbig hög-hvälfda grifter, hochwölbige Graber

(4, 91).

Högsätespelare, s. m. Pfeiler bes hoche fibes (aus högsäte, Hochfit u. pelare, Pfeiler) (3, 26). (S. bie Ann. zum 8. Gef.

pag. 27 ff.).

Högättad, adj. eigenil. hochgeboren (vergl. attboren), aus vornehmem und eblem Geichlechte (att, f. Geichlecht, Familie, stirps); Högättad är all kraft, bod; abnlich ift alle Rraft (1, 149); högättati bofding, ber bodgeborene Bauptling

Hoja, v. a. erhöhen, erheben. Hajd, s. m. Sobe, Anbobe; på hojder-nas brant, am fieilen Enbe ber Soben

(3, 98). Hök, s. m. (pl. —ar), Habicht (4, 84).

Hölfa, v. trs. hüllen, verhüllen, ums hallen; pass.: dess yta höljs med skum, vLp.: ihre Kamme krangt ber Schaum (wortl. : ihre Spige ift mit Schaum bebedt) (10, 8).

Bors, V. trs. h ören, vernehmen; Bele hörde, Bele vernahm (3, 183); han hör ej, er hört nicht (4, 4); Ellida hör på sin Horres röst. Eliba hört auf ihres Gebieters Bort (Stimme) (10, 161).

öet, s. m. herbst; vår och höst, frühling und herbst (17, 3); den kulna höst var han, der tühle Spätherbst war er (th. 4); nu är det höst, nan ist es Höst, Berbft (9. 1).

Höstting, s. n. Herbsting (höst, Herbst und ting q. v.) (3, 101). — (Siehe die Unm. zum 2. Ges. 16 ff.)

I.

I, prps , in , an , nach , u. f. w. (bei Beits befrimmungen tritt ber accufatibe ober Bewegungsbegriff ein: hindurd, herbor; eine tommenbe Zeit: i middag, beute Mittag, wogegen es mit bem Gentito eine vergangene Beit bezeichnet: i morgons, heute (am vergangenen) Morgen; i mid-dags, heute Mittag; i somras, im vorigen Sommer; so serner: i vintras, i actons, i höstas, i ssol. — I lugn, im Stillen; i tu, entzwei; i sonder, jebes Mal.

J, pronom. person., Ihr. J söner, thr Söhne (2, 29); J söner tre, thr brei Söhne; J som älsken, J veten det, Jl ipr, bie ihr liebet, thr wifet es, thr, (15. 34); och hjörkar J, und ihr Birs ten (28, 21); J lyckligare slägten, J som etc., ihr gludlichern Beichlechter, ihr, bie ac. (24, 228).

Ja, adv. ja; ja eller nej! ja ober nein! (8, 129).

Jag, pronom. person., ic.

Jaga, v. trs. und intr. jagen; som jagande falk, wie ber jagende fall (15, 1). Drottningen du fafangt jagar, ber Ronigin ftrebft und jagft bu vergebens nach (6, 29); refl. : de jagade hvarann, jagten fie einanber (17, 44); konungen vill jaga, ber Ronig will jagen , auf bie Jagb geben (19, 5).

Jagt, 8. f. 3 agb (1, 53); draga på jagt, auf bie 3agb geben; följa jagten, ber 3agb folgen (19, 21); drottningen skall med på jagt, bie Rönigin foll mit auf

bie Jagb (19, 5).

Jarl, s. m. (bas engl. Earl), Jarl, ber Erfte im Reiche nach bem Ronig, tonigs licher Statthalter. - (G. bie Anm. jum

4. Gei. pag. 43).

Ibland (bland, q. v.), praepos. unter, inter (gum lintericies son emellan) auf mehrere Berfonen ober Dinge fich begies bend; emellan ift zwifchen, Inbividuum bon Inbividuum trennend; ibland bas gegen, biefe enge Granze burchbrechenb, fest an und für fich foon (vorbum blanda, mifchen, vermengen) mehrere Inbivibuen boraus; womit fich auch von felbft erklärt, baß ibland als Zeit-Abverb mitunter, bis., gumeilen bebeutet, fo (24, 223): hvart menskligt hierta anar den ibland, jedes menskligt hierta anar den ibland, jedes mensphische Gemüth ahnt sie zuweilen, v.Lp.: "Wohl ahnt sie bankel einmal siedes Mensschenkert"; här ibland klippor, hier zwischen Alippen (16, 20). Ieke, adv. nicht (dän. itte, vergl. griech.

ούκ κ.). Idawall, nom. prp. Ibawall, Idafold, Iba-Chene, ber Bohnort ber Ewigen nach

ber Belterneuerung. - (G. bie Anm. jum 24. Gef. pag. 129).

Idel, adv. unfer eitel, im etwas veralteten Gebrauche, blos, nichts als, lauter. Af idel jättestenar var dess rundel byggd, aus lauter ober aus eitel Riefen-bloden war fein runber Bau gethurmt (24, 7).

Idrott, s. m. (pl. - er) That, helbenthat, Bert (= ban. 3brat). En kunglig idrott, eine rechte Königsthat (12, 81); Furstar i idrott, Fürften im Rrieg8= wert b. b. in Großthaten bes Rrieges (8, 181); idrotternas konungasal, ben Rönigsfaal ruhmlicher, glangenber Thaten (15, 41). Syn, mit bragd, bedrift.

Iduna, nom. prp. bie norbifche Sebe. (S. bie Anm. jum 1. Gef. pag. 6 u. 7). Jomnarig, von gleichem Alter, gleich alt

(3, 183).

Jemt (verstärft altjemt, 1, 53; 16, 12), adv. bestänbig, unauspörlich, stets (23, 15); han jemt i botten drack, er trans stets bis sum Grund (11, 14); Kung Halfdan skämtade jemt och log, Ronig Balfban icherate bestänbig und lachte (12, 98).

Jemte, adv. zugleich, zugleich mit, neben. Min vreda Norna kommer jemte honom, meine zornige Norne kommt zusgleich mit ihm (8, 77); jemte Balder, neben, zugleich mit Balber (24, 182).

Jemväl (jämväl), adv. gleidfalls, aud; med din sköld förrostades jemväl ditt fria sinne, bein freier Ginn auch roftete mit beinem Schilbe (8, 327).

Jorn, s. n. Eisen; af hamradt jorn, von gehammertem Eisen (24, 2); skalle af jorn, eiferner Schabel (8, 68).

Jornfast, adj. eifenfeft, erzfeft (10, 155).

Jernhös, Gifenicabel (3, 68). Jernsko, im pl. — or, s. f. Hufeisen

(8, 21)

Ifrån (från), prps. bon einer Berfon, einem Orte ber (entfprechenb engl. from) baber auch: aus, von-ab; helsa Frithiof från Ingeborg, grüße Arithiof bon Inseberg (12, 186); jag vill skiljas från dig, men ej från mitt hopp, ich will bon bir icheiben, boch nicht bon meiner hoffnung (8, 426); från dig att stamma, von bir ju ftammen (14, 211); baber från-till, bon-ju (engl. fromto) je: från jord vi vädje till hafvet val, bon ber Erbe weg wenben wir uns jest wohl bem Meer ju (14,251); boljan vandrar från hand till hand, es geht von hand gu hand bie Belle (13, 75); vinden ljuder från land, ber Binb pfeift vom Lanbe her (14, 199).

Igen (bas ban. igjen), adv. wieber, zurück. Igenom (genom), prps.burch, örilich und geitlich gebraucht.

Ibjal (nur in Bufammenfehungen), tobt -, gu Lobe —; slå ihjäl, tobifclagen (ban. ihjel), erfclagen (15, 45) = till dods.

Ihep. adv. (hop-, in zahlreichen Comp. gu: jammen-) jufammen (= ban. tilhobe); dola ihop, mit einanber, gemeinfam theis len (2, 83; 10, 56); jufammengefest aus i und hop, m. Saufen, woraus ber Bes griff gufammen ermachien.

I, s. m. Binbftoß (10, 60).

Ila, v. intr. eilen (12, 70); du maste ila, eile! (14, 44); så ila de fram, jo eilen fie bin (18, 19).

Illa, adv. übel (engl. ill); ej illa, nicht übel (17, 33).

adv. ein (= ban. inb -) in; in Bufammenfenungen mit Zeitwörtern ftebt es balb vor, balb binten, in beiben Fällen bem beutichen ein -, an - ent: fprechenb.

Indrifva, vrb. trs., ein =, hineintreiben; indrifva skatten, ben Schop eintreiben;

(8, 158).

Inför, prps., vor, in Gegenwart (bas lat. coram). Inför mitt öga, vor meinem Auge (2, 11; 8, 363); infor Gudens syn, vor bes Gottes Angeficht (24, 64); infor den gamle, vor bem Greife (ib. 71),

Ingeberg, nom. prp., bie Belbin ber Frithiofsfage, die Cochter Ronig Beles und bie Schweiter ber beiben Ronige Belge

und Salfban.

Ingen, pron. feiner, e; neutr. intet, fein; Joller höfves ingen (2, 66), Setändel schift fich für Riemanden. Ingen skall striden klandra, Keiner soll den Kampf tadeln (13, 30); ingen ann, ingen annan, kein Anderer (11, 31; 24, 198).

Innan, praepos. innerhalb; auch: ebe

Innanfor (e), adv. von innen, innenber, innerhalb (Gegentb. utanfor) (24, 16).

Inne, adv. inne, innerhalb, barinnen; in Berbinbung mit Zeitwörtern unferem inne - gleich: halla inne, innehalten (11, 119).

Inom, praep., innerhalb, in, binnen; inom kort (fonft auch innan kort), in Rurgem (1, 50); inom salsdörr, in ber Thure bes Saals, innerhalb ber Saalthure (15, 3); baber: vLp. richtig: "im Ge= mach".

Insvepa, v. trs. einwideln, einhüllen; insvept i skinn, in Belg eingehüllt

Intaga, v. trs. cinnehmen, ergreifen; en ovan vördnad intog Frithiofs stolta själ, ein ungeahnt Gefühl ber Chrfurcht ergriff ba Frithiofs ftolge Seele (24, 69). Richts; neutr. von Intet, pronom.

ingen, m, unb f. Intill, adv. und prps., bis, eigentl. bis in, bis ju; jag tager hoppet med mig intill grafvens port, ich nehme bie hoffnung mit mir bis jur Grabes-pforte, vLp.: bie nehme ich mit mir bis

an's Thor bes Grabes" (8, 428). Intrada, v. intr. ein =, hineintreten. Frithjof intrader, Frithiof tritt ein

(20, 8). Inunder, prp. unb adv. unter, baruns ter; det klang inunder, unten flang's wiber (4, 128); inunder månen, unter bem Monbe (14, 120); jag lekt inun-

der, unter welchen ich gefpielt (ib. 241). Inuti (ini), praeps. u. adv., in. Invid, praeps. bei, an; invid landets granser, an bes Lanbes Grangen (8,

Invända, v. trs. einwenben, einwerfen (24, 240).

Inat, praeps, gegen; inat laudet, lanbe einwarts.

Joller, s. n. finbifches Beichmas, Getanbel (2, 66); joller höfves ingen, Länbeln

fteht Riemanbem gut. Jord, s. f. Erbe, Boben, Grund; på jor-den, auf ber Erbe, auf Erben (24, 117); vigt kring jord och haf, weit um Meer

und Erbe (24, 78); sjunka till jorden, jur Erbe, ju Boben finten (28, 95); vid grönskande jord, am Grun ber Erbe (16. 13).

Jothunheim, nom. prp., Jothunheim, bie Belt ber Riefen (Jothunen). - G. bie Anm. jum 24. Gef. pag. 124.

Irra, v. intr. irren; irra på stranden, am Stranbe irren (7, 13).

Is, s. m. Eis; att smälta hatets is, bes Saffes Gis ju fomelgen, vLp.: bas Eis von ber Bruft hinweg zu schmelgen (8, 7); i isen fast, im Gife fest (18, 25); öfver isen, über's Gis (ib. 3); som isens pansar smälter, wie ber Panger bes Eifes fcmilgt (24, 58).

Isbjörn, s. m. Gisbar (10, 171). Isfart, m. Gisfahrt (Ucberfdr. 18).

Julver (contr. jur) s. n. Euter (8, 15). Jul, s. m. Jul, bie Zeit von Weihnachten bis Reujahr (f. bie Anm. jum 3. Gef. pag. 29 ff. 1; om Julen, gur Beit bes Julieftes (3, 24; 17, 1).
Jula, v. intr. julen, b. b. bas Jul- Feft

feiern, mitmachen (16, 21).

Julerus, s. n. Raufch am Gelage beim Juleit, Julrauich (17, 94).
Jumals, nom. prp. ber Rame einer finnis

fcen Gottheit. (Gott beißt im Finnifchen

noch beutigen Tags Jumala).

Jungfru, s. f. (pl. — frur), Jungfrau;
den bleks Jungfrun, bie bleiche Jungfrau (8, 883); hvitklädda jung-frur, Jungfrauen in weißem Gewanb (12, 190).

Jungfrubur, s. m. (pl. -- ar) Frauenthurm, Dans, in bem bie Frauen wohnten; (bur, m. == btid. Bauer, Bogelbauer, mit bo wohnen, bav. bo, Bohnung, Reft, ftamm: verwandt) (8, 408). G. bie Anm. jum 8. Gef. pag. 60.

Just, adv. (aus bem Reulateinifchen) ge-

Just, 3av. (aus dem Achalennigen) gerade; ej just från sig, nicht gerade don
feiner Perion, von fich (14, 38).
Jägars, s. m. Zäger; vingade jägarn,
der geflügelte Ihger (9, 24).
Jägarskara, s. f. Jäger/chaar (19, 17).
Jätte, s. m. (pl.—ar) Riefe; tvenne
jättar, zwei Riefen (11, 23).
Jättagra z. m. (n)—ar) Riefen ffein

Jattesten, s. m. (pl. -ar) Riefenftein, Riefenblod (24, 7).

Jätteverk, s. n. Riefenwert; ett jätte-värk för evigheten, ein Riefenwert für bie Ewigteit (24, 8).

K.

Kalka, v. trs. talten, in Kalt (kalk) legen, mit Raltweiß überziehen; mit hvit vom Beigfarben ber, vorber noch rothen, Mangen (8, 144).

Mall, adj. falt; bleknad och kall, fatt unb erblichen (9, 18); bröstet häfves kallt, fatt hehr fich bir Burgt (11, 90); kall är hon att kyssa, fatt, froftig ift fle zu fuffen (10, 117).

Kalla, v. trs. nennen, beigen, rufen, berufen. Jag kallat mina söner, habe meine Gobne berufen, tommen laff-(2, 13); så kallar han sin stolthe

jo nennt er feinen Stolg (8, 11). Kallbräckt, adl. faltbrückg, b. b. gluber bes Gijen, welches au plöglich gefühlt won ben, baber fprobe ift und leicht bricht; ka" bräckt klinga, spröbe Klinge (14, 19)

Kallna, v. intrs. falt werben, erfalte (f. v. a. bli kall); för er skull kalln maten, wegen eurer wirb uns bas Gifen ! (11, 127).

Kam, s. m. Ramm (auch ber Bogel); hanens kam, ber Romm bes habns

Kamin, s. m. Ramin (11, 140).

Rammar (kammare), s. m. Stu Rammer (im pl. kamrar) (10, 87). Kamrat, s. m. Ramerab; fadrens kam-

rater, bes Baters Genoffen (3, 182). Kanhanda, adv. vielleicht (worth.: tann geschehen, tann sein, flori potest, peut-

être) (16, 29).

K anske, adv. vielleicht (wortlich fann fein, tann geschehen, bon ske, fieri) (16, 40; ferner 15, 26; 3, 155; 20, 34). Kant, s. m. Rant, Saum, Ede; pl. kan-

ter (8, 171).

Kapp mit i: um bie Bette (= ban. om : faps) (3, 172). & f. Rappe (pl. - or), Saube,

Jagofaltenhaube (19, 8).

Karg, adj. targ, geigig, filgig (21, 65). Karm, s. m. Lebne (an einem Stuble); gyline karm, golbene Lehne (11, 234). Kasta, v. trs. werfen (engl. to cast); kasta bort, abs, wegwerfen; kasta från sig, von fich werfen (8, 70); kasta tär-ningen, würfeln, die Bürfel werfen (15,

Kedja s. f. Rette; en kedja af hander, eine Rette bon Banben (18, 74). Kind, s. m. (im pl. -er) Bange, Bade; Gerdas kinder, Gerba's Bangen; jag kinder sett, ich habe Bangen gleichen (1, 81, 83); i kinden stiger, steigt ibm in's Geschick (4, 47); kalkat hvar kind, jede Mange weiß gesärbt (8, 145); den häpna drottnings kinder, ber erichrodenen Ronigin Bangen (17,

Klags v. intr. flagen (20, 39, 45). Klagan, s. f. Rlage (4, 36; 16, 42). Klagoröst, s. f. Rlagestimme, Rlagetaut

Klandra, v. trs. jd maben, tabeln; ingen skall striden klandra, Riemand fcimpie, table unfer Streiten (13, 30) ; hafvet ar godt, det må du ej klandra, vLp.: gut ift bas Meer, bas woll' mir nicht ichmähen (16, 9); ej kan jag din vrede klandra, ich fann beinen Jorn nicht tabeln (6, 46).

Klang, s. m. Klang, Schall. Klappa, v. trs. flappen, klopfen, Klappa, v. trs. flappen, flopfen, pochen, fclagen (12, 182; 20, 6; 1, 36). Klar, adj. flar, hell, hell, beiter; spola klart, flar hvilen (10, 104); von ber Rebe 21, 54; von Balhallas Sonne 7, 118; von ber Stirn 15, 30.

Klarna, v. intr. flar werben, fich flaren; i klarnad sky, in flarer Luft

(7, 166).

Klenod, s. m. (im pl. —er) Kleinob (3, 108); många klenoder, mances Kleinob (ib. 58); en kostelig klenod, ein töfilich Kleinob (17, 74).

Klifva, v. intr. flimmen , fteigen. Riinga, s. f. Riinge; utan klinga, onn Scowert (1, 55); han är den bästa klingan, er tit ber beste Degen (8, 111; 15, 6; 28, 65); kallbräckt klinga, spröde Klinge (14, 195); striden pröfvar

klingan , ber Kampf erprobt bie Klinge (2, 108); tag din klinga, hole beine

Klinge (11, 107).

Klinga, v. intr. flingen (7, 111), raufchen; vågen klingar, bie Boge raufcht, vLp.: bie Lieber ber blauen Belle tlingen (28, 78); han klang emot högen, det klang inunder, vLp. : am Grabe flang's wiber, flang wiber im Grunbe (4, 128); väl klingar sången, wohl flingt ber Gefang (4, 1); flirren, raffeln; då klinga i midnattstid vapen i offerlunden, ba raffeln um Mitternacht Baffen im Opferhain (13, 15).

lint, s. m. Berges =, Felfenspite (24, 257).

Klippa, s. f. Rlippe, Fels; klippans topp, bes Felfens Spige (10, 190); ibland klippor, awifchen Rlippen (8, 159; 16, 20); på klippan, auf ber Rippe (8, 159; ibd. 119).

Klippig, voller Rlippen, felfig; klippig grund, felfiger Grund (14, 154).

Kio, s. m. Llaue (pl. klor); klorna skodda med silfver, bie Klauen mit Silber beschlagen (8, 80); med brungul klo, mit braungelber Rlaue (12, 41).

Klok, adj. flug, verständig; klok att råda, flug im Rathe (16, 50); hans kloka gast, fein fluger Gaft (19, 72; ib. 70).

Klot, s. n. (pl. —) Rugel, Ball (8, 50). Rlyfta, s. f. Rluft, Soble (pl. —or); (22, 55).

Klyfva, v. trs. fpalten (= ban. flove, engl. cleave, bijd. Riuft) (3, 71, 114; 4, 125; 13, 20).

Kläda, v. trs. fleiben; kläda med is, mit Gis umfleiben (19, 36); klädd i en mantel, in einen Mantel getleibet (3, 120); von ben Wanden (11, 133); klädd i ljus, in Licht geffeidet (7, 175); kläder sig i ljus, Kleibet sich in Licht (24, 135); kläda i grönt, in Grün kleiben, vLp.: blüben lassen (12, 126); mit uti (24, 29).

Klade, s. n. Rleib, Tuch.

Klämma, v. trs. flemmen, einzwängen;

pass. klämmas (19, 83). Klättra, v. intrs. flettern, flimmen (**3**, 89).

Klösa, v. trs. fragen, zertragen (1, 58). Knaka, v. trs. fnaden, fracen; det knakar i köl, es fnadt im Riel (10, 64). Hör, hur det knakar, höre, wie es fracht (13, 97).

Knapp, s. m. (pl. -ar) Knopf, Knauf, Saulenfnauf (1, 125); gyllne knappar, golbene Anopfe, Anaufe (24, 3).

Knappast, adv. Superl. von knappt, mit vieler Mube, fcwerlich, faum (4, 118; 11,

86; 10, 207; 3, 177).

Knappt, adv. fnapp, faum (12, 79); knappt var det sagdt, förrn . taum war bas gefagt, als . . . (14, 125); knappt frälst ur vågen, taum aus ber Muth errettet (ib. 151).

Knattra, v. intr. Iniftern, tnirfchen (13, 65).

Knif, s. m. Deffer; flintknif, Riefelfteinmeffer (18, 12); offerknif, Opfermeffer (ib. 49; 8, 186) (vergl. engl. knife).

Knoppas , v. dep. fnospen, Andspen treiben, vom Buien gefagt 1,52; von ben Rofen 7, 168; von ben Balbern 16, 39. Knot, s. n. Murren; utan knot, obne

Murren (23, 46).

Knyta, v. trs. fnüpfen, binben; pass. fich foliegen: knyts en kedja af händer. folieft (Infipft) fic eine Rette von Sanben (13, 74); knyter fruktens guld,

ficht golbene Früchte brein (24, 94). Una, s. n. Anie (pl. knan). Boj kna med mig, beuge bas Anie mit mir (7, 98: 10, 196); fyra knän han böjde, bie vier Rnie bog er (17, 56); vid Gudarnas knan, ju ben Rnien ber Gotter (20, 78).

Knäppa, v. trs. eigil. in öpfen (von knapp, bet Rnopf), bon ben Sanben: gufammen-falten, falten; tva knappta hander lika, gleich zwei gufammengefalteten Sanben (2, 124). Då knäppte Frithiof,

ba machte Frithiof tos (24, 982). Enäsatt, adj. auf ben Rnien (knä), auf bem Schoof figenb; knäsatt mö (2,

110).

Koger, s. n. Röcher (pl. --); koger skramla, Rocher raffeln (19, 7).

Koka, v. trs. toch en (von der Fluth) (10, 7); koka öfver, übertochen (vom jugende lichen Blute) 12, 155.

Kolf, s. m. Rolbe, Rolben (11, 44). Kolna, v. n. gur Roble werben, erloichen.

Elden kolnar, bas Feuer ertifcht. Kolsvart, adj. tobifchwart (von kol,

Roble) (19, 49, 59).

Komma, v. intr. fommen (8, 64; 7, 60; 8, 1; 28, 58, 68).

Konglig, adj. föniglich.

Konst, s. f. Runft; med dristig konst, mit fühner Runft (24, 8).

Konstarbetad, mit Runft verfertigt, be-arbeitet (3, 54), vLp.: funftlich ge-

Konstfull, adj. voll kunft, fünftlich, tunftreich; adv. konstfullt gjord, woll Runft gemacht (10, 110).

Konstnär, s. m. Runftler (pl. - ar) (17, 43).

Konung, s. m. Rönig (2, 68; 8, 121; 17, 21, 57 2c.; 19, 41, 66 2c.); sjökonung, Seetonig, Bilingertonig (15, 16). Kenungasal, s. m. Rönigsfaal (15, 41).

Konungason, s. m. Ronigs fobn (3, 178).

Konungastad, s. f. Rönigsftabt; en flytande konungastad, eine fcwim: menbe Lönigsstadt (3, 174).

Kopparkol, s. m. Rupfertiel (10, 159).

Kopparstöpt, adj partie., tupfergegoffen (stöpa, in eine Form giegen) (24, 16). Koppartroskel, s. m. tupferne Schwelle

(24, 280). Kora, v. trs. wählen (abb. kiosan, chiosan, erwählen; goth kiusan — gustare; abbt. chur. Babl, noch in: Churfürft, Klüfür, füren). Vi kore dig, wir

mablen bich (22, 63). Kerall, s. m. Roralle; besatt med

koraller, mit Rorallen bejest (3,146). Korn, s. n. Rorn, auch bie Gerfte; kornets guld, bes Rornes Golb (5, 14); mognande kornet, reifenbes Rorn (20,

Kornland, s. n. Rornland, Saaifelb (1, 70).

Korsa, v. act. freugen (von kors, n.

Rreug); refferibe: fich freugen (bon ben Rlingen) (8, 184). Kort, adj. turg; inom kort, in Rurgem; der står en yngling inom kort, in furger Zeit steht ein Jüngling ba, vLp.: zum Jüngling wächst beran bas Kind (1, 50); för kort är din klinga då ej, gu turg ift beine Rlinge bann nicht (15, 6); kort är hammarens skaft, furg ift ber Bammericaft (ib. 5).

Kos, mit Beitwort berbunben, bezeichnet: weg-, bahin-; flytta sin kos, feiner Wege geben (1, 10); so: han är sin kos, er ift fort, über alle Berge. 1882, s. f. Weg, Bahn, Richtung; mit

ställa (sin kosa) geben, feinen Beg nehmen (16, 84).

Kosta, v. intr. foften (8, 5). Kostelig, adj. töftlich,

toftbar : kostelig klenod, ein toftliches Rleinob (17, 74).

Krafsa, v. intr. icharren; med klon, mit ber Rlaue (12, 41).

Kraft, s. f. Rraft; (im pl. krafter) (2, 32; ib. 93; ib. 135); han ror med kraft, er rubert fraftig (14, 198; 24, 73, 79, 80, 84, 110).

Kraftlös, adj. fraftlos, idmad; som en kraftlös skugga, vLp.: wie en fcmantes Wahngebilb (24, 142)

Kram, s. n. Rram (16, 45).

Krans, s. m. Rrang (im pl. kransar (17, 55); under lundens kransar unter bes Saines Rrangen (1, 27); gyllne krans, golbener Rrang, b. i. Ronigetron (22, 47); gudakrans, Götterfrang (24 107).

Krets, s. m. Rreis, stå i kretsen, im Rreife fichen (11, 70).

Erig, s. n. Rrieg (pl. --); rida till krig, jur Schlacht hinreiten (7, 106); krigot står, ber Rrieg fieht (8, 94); tänka på krig, an Rrieg benten (16, 38).

Kring, prps. um, berum, umber (f. biegu omkring); berbinbet fich mit Zeitwortern in berfelben Bbtg. : circum-, άμφί -, 11 m -

Kringdansa, v. intrs. herum, im Rreife herum tangen (1, 26).

Kringsvärma, v. intra. berumichmar = men (3, 109); 7, 140; 24, 73).

Kringanga, v. tr umbuften (5, 40). trs. umweben, eigtl.

Kroknädb, s. m. frummer Schnabel, Krummichnabel (12, 43). Krons. s. f. Krone; konungs krons, Königktrone (1, 148; 8, 102; 12, 147; 28, 104).

Kropp, s. m. Beib, Rorper (24, 88). Krossa, v. trs. gerbrechen, germalmen,

erichlagen (8, 12; 24, 271). Krycka, 8. f. Rrude (pl. --or); stödd

på krycka, auf bie Rrude geftust (2, 103).

Krafva, v. trs. mahnen, forbern (11, 228, bgl. bas bamit fonon. fordra, ibd. 226). Im Dan. und Engl. bietet fich: frave, to crave.

Krämare, s. m. Aramer (15, 18).

Kranka, v. trs. franten; kranka någons ära, Jemanbs Ehre franten (6, 42).

Kröka, v. trs. frümmen, biegen; den krokta stig, ber fich binfdlangelnbe, trumme Bfab (7, 44).

Strablen (10, 189); den krönta prest, ber Briefter mit ber Krone (12, 214).

Kula, s. f. (pl. -or) höhle, bas Reft, (vom Juds) ber Bau; räf är fångad i kula, ber Juds ift gefangen im Laue (18, 34); kulors hom, ber höhlen

Schlupfwinfel (19, 19).

Kulen, adj. fühl, frisch, frostig; den kulna höst, der fühle herbst (17, 4).

Mulle, s. m. Sügel, Bergeshöhe; pl. kullar (11, 185); dalar, kullar och berg, Thäler, hügel und Berge (3, 8; 4, 23).

Kummel, s. n. bie Bate ober Anterboje; ein Mertmal ober Zeiden am Geftabe für Seefahrer (2, 120); gerabe Bitingers graber erhoben fich gewöhnlich am graber Stranbe.

Kung, s. m. (zusgz. aus konuug) König (1, 31, 186 2c.; 2, 1, 38 2c.; 3, 1 2c.2c.). Elfkungen, ber Ronig ber Elfen (1, 28); verldskungen, ber könig ber Welt (ibd. 110); Svartekung, Bicht, Knirps von einem Ronig (4, 122). Kungabled, s. n. Königsblut, tönigs

lices Gebiüt (2, 130).

Kungadotter, s. f. Rönigstochter (pl. döttrar) (1, 93).

Kungaed, s. m. Ronigseib, felerlicher foniglider Schwur (12, 82).

Kungahöghet, s. f. tönigliche Sobeit (2, 135).

Kungason, ngason, s. m. Rönigsjopn (pl. - söner). Die vollere Form bafür ist m. Rönigsfohn (pl.

konungason; (4, 27; 3, 178). Kungastol, s. m. Rönigsftuhl, fönigs licher Thron (1, 125).

Kungasäte, s. n. Rönigsfit (8, 116). Kungaval, s. n. Rönigswahl (22, 4).

Kunglig, adj. foniglich; kunglige anden, ber fonigliche Beift (20, 89); kungligt sinne, königlider Sinn (3, 179); en kunglig idrott, eine königs liche Khat (12, 81); vLp.: ein Helb an Thate:

s. m. Rönigshof (3, 115; '); kungens gard (4, 96). Kungaga. 16, 27; 1. Kungeniding, m. Königswicht (nid-

ing, Souft, 2 ... icht, pl. -ar) (14, 165). Kungsord, s. m. oas Wort bes Konigs, tonigliches Wort (21, 58).

Kungssal, s. m. Ronigsfaal (2, 1; bie vollere form bafür ift konungasal, 15, 41).

Kunna, vrb. act. tonnen, im Stanbe fein, bermogen; in Berbindung mit Beits

wörtern gebraucht wie das deutsche Wort. Kupig, adj. gewölbt, wölbig (24, 19). Kust, s. m. Küste, Gestade (3, 110; 15, 28).

Kuttra, vrb. intr. girren (von ben Tauben) (7, 146).

Kylas, vrb. dep. fühlen, abfühlen; att kylas af årens snö, bom Conce ber Jahre abgefühlt zu werben (12, 157).

Kylig, adj. tüşl. Kyss, s. m. (pl. — ar) Rus. Annu en kyss på pannan, noch einen Rug auf bie Stirn (7, 187).

yssa, v. trs. füffen. Kyss mig, füffe mich (7, 69); när du kysser mig, wann bu mich füffen, bei beinem Aufie Kyssa, v. (ib. 72); kall är hon att kyssa, froftig ift fie au tuffen (10, 117).

tit jie zu fujen (10, 117).
Käck, adj. fec. fühn; så käck som
trogen, jo fec. alš treu (12, 63).
Källa, s. f. Quelle, Born (pl. —or);
friska källan, bie frijde Quelle (12,
15); källornas sorl, bas Geriejel ber
Malbäcke (15, 38); från tidens källa, vag , vI.p. bie Belle bes Bornes våg , (24, 33).

Källare, s. m. Reller; fyllda källrar, gefüllte Reller (8, 52).

Kampa, v. intr. fampfen, ringen. Då kämpade de, da rangen sie, da war ein Ringen (1, 57); det är hårdt att kämpa, sower ist es zu tämpsen (10, 215); att kämpa eller fly, ju fampfen ober gu fliehen (11, 52); kampa mot .. gegen ... tampfen (8, 459); kampa med döden, mit bem Cobe tampfen (8, 136); jag kämpar väl ensam, ich fämple jon allein (3, 136); du kämpa får med faran om din ära, bu fämplen tannft mit ber Befahr um beine Ehre (8,

Kampe, s. m. (pl. - ar) Rampfer, Rede (7, 75); de drickande kämpar, bie trintenben Rampen (3, 50; 11, 54); de kämpar utan tadel, bie Reden ohne Label (ib. 69); hans bistra kämpar tolf, feine grimmen swolf Rampen (ib. 42).

Kampehand, s. f. bie Banb bes Rampen (11, 62).

Kämpehär, s. m. Rampenheer (24, 4). Känd, adj. (partic. von känna, fennen) betannt; ej kända i Nord, von Nies manbem gu beuten im Rorben, vLp.: bem Rorben gebeim (3, 76).

Kanna, vrb. trs. fennen, ertennen, ems pfinben. Jag känner ögon, ich tenne Angen (1, 79); kannas, empfunden mers ben, fühlbar werben: hjelm kanns tung, ber helm wird ichwer, brudt ichwer (2, 10); jag än Er känner, ich fenn' end noch (14, 246); fich füblen: på skild han känner sig så lätt, er fühlt fich auf bem Schilb fo leicht (22,43); getannt icin: den kändes vid solens portar, an ben golbnen Thoren ber Sonne fannte man fle (3, 76).

Kansla, s. f. Gefühl (bon kanna, in ber Bebeutung fühlen, empfinben) Empfinbung (pl. -or); min känslas röst, meiner Empfinbung Laut, Sprache (7, 50); känslan af det ratta, bas Gefühl bes Rechten (8, 342).

Kar, adj. werth unb theuer (carus); den kära stämma, bie holbe Stimme (19, 16); (von ben Jügen 4, 16): bem Herzen theuer (12, 117, 16, 38).

Warl, s. n. Gefaß, Gefdirr, Schale (3,91); altn. ker, goth. kas. — Rach Dalin ift kärl verfürzt aus käril, Diminutivum von kar, Rufe.

Karlek, s. n. Liebe (buchftabl. Liebesfpiel), von bem Adj. kar (qu. v.) und lek, Spiel, gefchlechtliche Bermifchung (7, 24, 29, 30, 40, 60, 84, 87; 8, 339; 9, 18; 14, 247) 20. 20.

Kärleksbref, s. n. Liebesbrief (pl. --)

Kärleksfull, adj. liebevoll (7, 92, 112). Kärlig, adj. freunblich. Kärna, s. f. Rern (8, 48, 52), Kärnfull, adj. fernig: kärnfulla orden

(2, 119), vlp. "bie weilen Sprüche". Kärnfur, s. Höhre (gew. furu) timrad af kärnfur, von Föhren gezimmert (3, 22); vlp.: "jöhrengezimmert."

Kirnsprak, s. n. (pl. -) Rernibruch; med korta kärnspråk, mit furgen Rernfprüchen (8, 115).

Köl, s. m. Riel, Schiffstiel (8, 275; 10, 64; 12, 49; 14, 77, 127); als pars pro toto Schiff überhaupt (8, 394).

Köld, s. m. Ralte; oandlig kold, eine

ungebeuere Ralte (10, 81).

Köra, vrb. intr. (opp), aftonroo fabren; aftonrodnan körer opp, bas Abenbroth fahrt in bie Luft empor (23, 83); med ett språng hon kör emot hvalens brost, mit einem Sprung fciest fie gegen bes Bales Bruft, vLp.: "Eines Sprung's fie raufcht wiber'n Bal" (10, 163).

Lacka, vide laka. Lada, s. f. Scheune, Scheuer (pl. lador) (2, 36).

Laddning, s. f. Labung (16, 46). Lag, s. m. Gefet, Recht, lex (pl. -ar) på Lagens grund, auf bem Grund bes Gefetes (2, 42); skrifva lagar och

ratt, Gefehe ichreiben, geben (15, 2). Lag, s. n. (pl. —) Gefellichaft, Gelage, bie Schaar: 3, 35; Gelag: 2, 72; ga omkring laget, im Rreife berumgeben,

treifen (17, 92). Lager, s. Lorbeer, Lorbeerbaum.

Lagerlund, s. m. Lorbeerhain (pl. — ar) (8, 207). Laka, vrb. intr. rinnen, fließen, bom Schweiß, ber bon ber Stirne herabfließt (11, 89).

Lam, s. n. Lamm (pl. —); spaka som lam, fromm wie Lämmer (16, 47); bie altere Form : lamb.

Land, s. n. (pl. umlautenb wie im Deuts fchen: länder), mit ber namlichen Bes beutung

Landsflykt, s. m. Landsflucht, b. i. bie Flucht aus bem Lanbe; gå i landsflykt, lanbflüchtig werben (14, Ueberfdrift; 8, 82; 14, 250).

Lans, s. m. Lange, Speer (pl. -ar); 1,

6; 1, 99 ff. Larm, s. n. & arm, Getofe, Geraufc (19, 25; 17, 17; 19, 47).

Larma, v. intrs. eigentl. larmen (bon larm, s. n. ber Larm); bom Raufchen bes Sturgbaches (1, 43).

Le, vrb. intrs. lacen; skämta och le, fcbergen und lachen (12, 98); loer 3, ladenb (8, 357); solen ler, bie Ge ne lacht (19, 1).

Led, adj. eigentl. leibig, ärgerlich zeichnung ber beiben Meerungethume, 147).

Loda, vrb. trs. leiten, führen, anfüh leda har, bas heer anführen (22, leda upp, hinaufs, emporführen (11, saktmod leder . . . till rätt . till rätt b heder. Sanftmuth führt auf ben

bes Rechten unb Bohlanftanbigen (2,

Ledig, adj. lebig, erlebigt (von einer Stelle) (4, 111).

Ledson, adl. überbrüffig, milber(16, 1). Lefnad, s. f., Leben (7, 175); vår lef-nads lycka, unfer Lebensglüd (8, 335); en lefnads ära, ber Ruhm und bie Chre eines gangen Lebens (23, 51).

Lefnadslust, s. m. Lebensluft (19, 4) Lefva, vrb. intrs. Ichen (4,90); en lefvande saga, eine lebenbige Cage (3, 39). Lok, s. m. Spiel (pl. -ar); vindars lok, bas Spiel ber Binbe (10, 48); hålla ut den leken, das Spiel aushalten (12, 97).

Loka, vrb. act. fpielen, icherzen (auch im bibl. Sinn gefagt von ber Bermifchung beiber Geschlechter, bah. karlek, Liebesfpiel) (5, 65); sluta leken, bem Spiel ein Enbe machen (11, 114); bon

bem Morgenftrabl (20, 6).

Lekplats, s. n. Spielplat (12, 15). Lem, s. m. Glieb (im pl. lemmar); frusna lemmar, erftarrte Glieber (10, 219).

Lomna, vrb. trs. laffen, verlaffen, jurud:, binterlaffen (= engl. to leave, ban. Ie v n e); gurudlaffen: 5, 48; verlaffen: 12, 33.

Lets, vrb. trs. fuchen, foricen (2, 79). Lida, vrb. intr. leiben, erbulben, bas lat. pati (12, 174, 184).

ida, vrb. ntr. urfprunglich geben, von led. Weg (altnorb. leid, f., Reife; leida, lida, fahren; geben, vorüber ge-ben; vergl. biezu goth. leithan, abb. ben; vergi. vergi. geit. leitum, avo. lidan) = väg, kos; fort =, bornsichreiten, daher von ber Zeit: sich neigen,
vor sich geben, verstreichen; det lider
emot grällen, es gestigen Abend; vLD.;
"es will nun Abend werden (8, 9); bessen Compositum: forlida, borüber s, Enbe gehen, wie in: tiden är förliden, bie Zeit ift vorüber; bavon bas Abi, förliden, neutr. förlidet, bergangen, verftoffen, i. v. a. förfluten; baber auch framliden neben förgången. (Bgl. ban. libe, forleben; ebenfo nieberlb. lijden). Die beiben, anscheinenb bivergenten, Bebeus tungen von lida finb wohl auf ben primitiven, und zwar zuerft fich raumlich barftellenben, Begriff (lebles, Gefahr u. a.) burdmaden (baber pati — passus, supporter, b. i. sub - portare in ben romanischen Sprachen; schweb. und engl. undergå, undergo u. f. w.) jurud: guführen, aus welcher raumlichen Ansichauung bann bie zeitliche bes fichentabes rens, Berannabens, fich=Reigens fich ent= widelt, welcher lebergang in: det lider omot qvällen, es geht gegen Abend von felbft fich erklart und in ber freieren Biebergabe: "Es will Abend werben" nur feine Rechtfettigung finbet.

Lidande, s. n., ber leibenbe Zusiand, bas Leiben und Erbulben; lidandets tröst, ber Troft in Schmerz und Leiben (21, 72).

s. n. Leben, ber Leib; lifvots ltje, bes Lebens Stille, Stilleben (8, stiltje, 8811119, 162 zetens cutto.

\$20; ibd. 316); lifvet rörs, bas Leben
rauscht (7, 167); uppå lif och död, auf
Leben und Kob (8, 323); ett högre lif,
ein 555eres Leben, ett bättre lif, ein
bessere Leben (24, 164, 177); genom befferes Leben (24, 164, 177); lifvot, burch ben Leib (11, 103).

Lifstid, s. m. Lebenszeit, Beitlebens

(8, 169).

Lifva , fva, vrb. trs. beleben im 'eigtl. unb uneigtl. Sinne; återlifva, wieber, von

Reuem beleben (10, 187).

Ligga, vrb. intr. 11egen 12, still, lieg' fill (lbd. 67 u. 129). Jag ligger still, lieg' fill (ibd. 67 u. 129). jag ligger ich vrb. intr. liegen (4, 18). Ligg som jag låg, wie ich lag, so liege ich (11, 108); ligga i aska, in Asche liegen (24, 144).

Lik, adj. gleich (7, 48 ac.). Lika, adj. u. adv. gleich; subst. Gleiches; lika trifves bäst med lika, buchtöblich: Gleiches gebeiht am beften mit Gleichem (1, 140); ej lika falla ödets lotter, (1, 140); ej ilka laila ödets lotter, ungleig fallen bes Schicfals Losie (ib. 135); adv. lika ömt, gleich zärilich (ib. 85); blifra sig lik, sich gleich bleiben (8, 121); din like, beines Steichen (12, 48); likk, wie, gleich (11, 77; 20, 39); lika mycket, gleichwiel (19, 65).
Likafult, adj. gleichwohl (8, 38); men likafult gleichwohl inbes (12, 94)

likafullt, gleichwohl inbeg (12, 94). Like, s. m. Giner, ber einem Anbern gleich, feines Gleichen ift. Han icke sin like, er bat nicht feines Gleichen ; han fann ej sin like, er fand nicht feines Gleichen (15, 24).

Likna, vrb. intr. gleichen, ähnlich sein (2, 24; 8, 273 zc.). Liksom, adj. gleichsam, gleichwie (1, 8); liksom de ungas hjertan, ben Bergen ber beiben jungen Leute gleich (1, 108).

Likt, Neutrum bes adj. lik unb adv. gleich (8, 145; 7, 34 2c.).
Likväl, adv. gleichwohl (8, 179; 8, 2,

277 2c.).

s. f. Lilie (im pl. -or); 1, 72; Lilja, 5, 110 x.); vattenlilja, Basserlisse (8, 273; 17, 51).

Liljehvit, adj. lilienweiß (10, 195). Liljehy, s. m. Lilienhaut (11, 154). Liljekulle, s. m. Lilienhagel (2, 112).

Liljestängel, s. m. Lillenften gel (8,

444). Lind, s. f. Linbe, Linbenbaum (pl. -ar); (4, 44; 5, 97) 2c.

Linds . vrb. trs. binben, winben, mideln, mit kring umwinten, herum:

winden (8, 444). List, s. m. Lift, hinterlift (14, 138). Auch im Schwebifden war bie urfprungliche Bebeutung: Runft, Fertigteit, Gefcide lichteit, an beren Stelle aber ber fpatere Gebrauch bie heutige (uble) Bebeutung , bie mit arglist nunmehr fononym, treten lieg.

Lita, vrb. intr. vertrauen, fein Bertrauen (lit) worauf (på) fegen, fich worauf vers laffen; auf Jemand ober Etwas rechnen. Mus ber einfachen, im alinord. lita, litaz noch erhaltenen Bebeutung : feben, fcauen, um, fich umfeben nach - (vgl. noch anlita, erfuchen, angeben um etwas, anfleben, fic an Jemand wenden) ging bie erweis terte: auf Zemand ober Etwas (mit bem Defible ber hoffnung, bes Bertrauens) hin seben, hin schauen, wie in: "Aller Augen schauen (boffend, vertrauend) auf Dich" (hin) hervor, welche eigentlich secundare Bedeutung in ber späteren Sprace gur herrichenben geworben. - På den hvita var ej att lita, ber Beißen war nicht ju trauen, VLp.: bie Sulb ber Beigen war eitel Gleigen (14, 64); lita på tro och heder, an Treue und Ehre glauben (12, 151); Synon. förlita (2, 107).

Liten, adj. flein, wenig; litet brudpar, fleines Brautpaar (1, 25); ett litet Norden, ein fleiner Rorben (8, 226); ett litet tempelslägte, ein fleines Tempels geichlecht (ib. 240); liten skalk, ber fleine Scalf (11, 258); litet har jag att hoppas, ich habe wenig zu boffen (16, 37); en liten en, Giner, ber flein ift, ein fleiner Rnabe (22, 81).

Ljud, s. n. Laut, Klang, Con (pl. —); de brutna ljud, bie gebrochnen Aone (12, 46); harpoljud, harfenton (12,

Ljuda, vrb. intr. lauten, tonen (2, 47); vinden ljuder, ber Binb faufelt (14,

Ljuf, adj. holb, lieblid (altnorb. liufr); ljust är dess sorl, lieblich ist ihr Ge= murmel (23, 74).

Ljuflig, adj. lieblich (alimb. liuflegr); adv. ljufligt sofver man, füß schläft man (19, 62).

Ljuga, vrb. intr. I ngen (goth. liugan); refi.: jag vill ej ljuga mig till Val-halls glädje, ich will mich nicht zu Walhallas Freuden lügen (8, 136).

Ljung, s.m. Saibetraut (altnord. lyng) (29, 87).

Ljunga, vrb. neutr. blipen (von blipenben

Augen) 17, 18; vom Stahl 11, 61). Ljungare, s. m. Bliger, i. e. Thor, ber Gott bes Donners und ber Blige (28, 58; 15, 30).

Ljungeld, s. m. Blit, Blit ftrahl (17,46). Ljus, s. n. Licht; dagens ljus, Ljus, s. n. Licht; dagens ljus, Lageslicht (1, 21; 7, 133 x.) (almorb.

Ljus, adj. lict, bell, Mar; (alin. lios, liozt); din ljusa panna, beine Mare Sum (8, 64); compar.: ljusare än södorns himmel, lichter, als bes Gubens

himmel (ib. 238); de ljusa lockar, bie lichten Loden (17, 40). Ljusblå, adj. belblau, lichtblau (1, 80).

Ljuslookig, adj. mit lichten Loden, gut Bezeichnung von Balbers Lodenpracht (22, 81); ljuslockig sven, Anabe mit blons

ben Loden (2, 21). Ljusna, vrb. intr. hell, wieber Lag werben; von ljus, wie blekna, bleich werben, erbleichen, von blek; hvitns, weiß werben, von hvit u. a. a.

Look, s. m. Lode, Saarlode, altn. lokkr; (pl. -ar); de gula lockar, bie golbenen 20den (8, 237; 7, 184); den flygande look, bie fliegende Lode (15, 10); de glesnade lockar, bie nut noch spätlichen Loden (5, 55).

Locks, vrb. trs. Ioden, alin. lokks; locks neder, berab loden (7, 143); locka till strids, jum Rampfe loden (6, 27); locka fran, entloden (8, 8; ibd. 120); J lockande stämmor, ihr lodenben Stimmen (ibd. 804).

Leekig, adj. lodig; ljuslockig, licht-lodig (2, 21; 22, 81). Lodrätt, adv. lothrecht, fentrecht (12,

18).

Lof, a. n. Lob; till hans lof, zu feinem Lobe (3, 192); lof och boner (4, 28).

Loflig, adj. löblich, erlaubt (8, 41); ett lofligt spratt, ein löblicher Streich (14,

Lofn, nom. prp., eine ber brei norbischen Grazien. (S. bie Anm. pag. 5 unter Freig).

Loft, s. n. Boben, Dachstube, Hoche gemach (5, 36). Alin. lopt, vgl. engl. loft, aloft; loof, die Lub, Luss, anluben.

Loiva, v. tra. verfprechen, geloben, Loben, preifen; länge lär Norden lofva ditt namn, lange noch wirb ber Rorten beinen Ramen preisen, vLp.: Spat nennen Rorbens Lieber bich noch (21, 76); geloben: lofva hvarann en trohet, einander Treue geloben (7, 96; versprechen; 11, 255).

Loke, nom. prp., ber Gott bes Bofen. (S. bie Unm. gum 12. Gef. s. v.). Lossa, vrb. intr. lofen, auflofen, pass.

los werben (24, 109). Lossna, vrb. intr. I o 8 werben, fich los reifen,

lofen; en lossnad &, eine losgeriffene Infel (10, 146); bem Drud nachgeben, ber Gewalt weichen (18, 68). Lett, s. m. Loos (im pl. lotter);

dets lotter, bes Schidfals Lofe (1, Minrb. hlutr, 2008, sors, pars; hlu

Lottning, s. f. Lojung, Loos, Schi

überhaupt (20, 43). Luden, adj. haarig, sottig (17, 12); n i luden isbjörns bringa, mitten in Bruft bes gottigen Gisbaren (10, 1

Luft, s. m. Luft.

Lugn, s. n., eigtl. Binbs, Deeresftille, bann auf bas Gemuth übertragen : Rube, Stille (19, 110); i lugn har hon växt opp, in stiller Zurückgezogenheit ist sie herangewachsen (2, 138); vLp.: auswuchs

Lugn, adj. ftill, rubig; den lugna hielteblicken, ber rubige Belbenblid (17, 47); sitta lugn, ruhig, ftille figen (10, 17; 8, 80); tala lugnt, ruhig, gelaffen reben (11, 199); somna lugnt, ruhig folummern

(19, 47, 48).

Lulla, vrb. trs. (ein=) lullen, einschläfern; lulla sin vaggsång, fein Biegenlieb fingen (bom Abenbwind gefagt) (23, 81).

Lummig, adj. buichig, belaubt (1, 26); lummig jernek, bie laubige Steineiche (11, 87); grönlummig.krona, bie grune und laubige Krone bes Baumes (2, 39).

Lumpon, adj. lumpig, verächtlich, schnöbe; sitt lumpna guld, sein lumpiges Gold (8, 174); dot lumpna guld, bas elenbe Golb (15, 46).

Lumpor, s. f. pl. Lumpen; höljd i lumpor, in Lumpen gefleibet (19, 80).

Lund, s. m. Sain, Balb, überhaupt eine fchone und freundliche natürliche Ans lage im Gegensat jum wilben unb bunteln Balb, wofür ber Schwebe bas Bort skog gebraucht (qu. qu.). När lundarna knoppas, wann bie Haine Inospen (16, 39); de gröna lundar, bie grünen Wälber (8, 212); hans land var som lunden, sein Land war wie ber Sain (5, 6) m. n. Busammen= fegungen: bjork -, gran -, eklund u. f. w.

Lunga, s. f. Lunge (pl. -or) (2, 49). Lur, s. m. Sprachrobr, Drommete, horn, um barauf zu blafen (17, 53). Rach Balin (2, 42) von ber früheren vollen Form luder, ludur, von lyda = ljuda, lauten, tonen, einen Laut, Ton ober Schall bon fid geben.

Lura, vrb. intr. la u er n, laufchen (18, 20) von lur, m., Lauer; ligga på lur, im Sinterhalt auf ber Lauer fteben.

Lurfhårig, adj. fraushaarig, zottig (12,62). Lust, s. m. Luft, Luftbarkeit, Freude; i lust och i nöd, in Luft und in Roth

und Gefahr (3, 188).
Lustig, adj. Iustig; ett lustigt folk, ein lustig Boll (24, 47); det är lustigt,

es ift luftig (15, 7).

Lnta, vrb. intr. neigen, überhangen; lutad sags han gå, man fah ihn gebuct, mit hangenbem Saupte geben (17, 7); luta kroknabb, ben Schnabel neigen (12, 43); bon finkenben Gebäuben: 15, 38; lutad vid sitt svärd, auf fein Schwert gelebnt (24, 45) ; luta till fall, jum fall neigen, mit bem Berabfiurs broben (24, 261).

med ludet byte, mit zottiger Bente | Luttra, v. a. lautern, reinigen; lutt-(1, 59).

1. Luttra, v. a. lautern, reinigen; lutt-radt till ett högre lift, zu einem böhern Leben geläutert (24, 164); bon höhern Leben gelautert (24, lutter, fauter, rein; goth. hlutrs. Luttring, s. f. Läuterung, Reinigung.

Lyoka, s. f. Glüd; all jordisk lycka, alles irbijde Glüd (8, 244); mensklig lycka, menstliges Glüd (ibd. 229); lefnads lycka, Lebensglud (ib. 69, 335).

Lycka, v. trs. ich ließen, jumachen; ögat han lyckte, er folog bas Auge (20, 88); altnord. lüka, basi.

Lyckas, vrb. dep. gladen, gelingen; det skall icke lyckas dem, es foll ihnen nicht gelingen (8, 195).

Lycklig, adj. glüdlich (7, 41; 8, 255; 9, 7 2c.).

Lyda, vrb. trs. gehorden (von altnorb. hlyda, anhören, baber) lyd kungen, geborche bem König (2, 93); menskan må lyda, ber Menich muß folgen må lyda, ber (gehorchen) (5, 85).

Lydig, adj. felgiam, gehoriam; ett lyd-Lydia, vrb. trs. heben, aufs, emporheben (engl. to lift, frz. lever 2c.); lyfta svärdet, bas Schwert in die Hicke (22, 11); lyfta upp, empor beben (engl. to lift, frz. lever 2c.); lyfta svärdet, bas Schwert in die Hicke beben (22, 11); lyfta upp, empor beben (ib. 37; ib. 53); erheben: trädet lyfter kronan, ber Baum ethebt feine Krone (22, 24). leve årena big Muhrt follogen kronan, ber Baum erhebt feine Krone (24,94); lyfta arorna, bie Ruber fclagen

(10, 97, 98). Lykta, s. f. Leuchte (1, 129).

Lysa, vrb. intrs. (von ljus, Licht) fcel: nen, glangen, leuchten; ban lyser ur de dodas land, er glangt aus bem Lanb ber Lobien herauf (7, 182; 20, 64); imper. Lysen, J sternor, leuchtet, ihr Sterne (9, 11).

Lysmask, s. m. Scheinfafer, Leuchtwurm, lampyris noctiluca (8, 444).

Lyssna, vrb. inte. laufchen (vgl.engl.to listen), horden (5, 8; ibd. 33); lyssna till min stämma, horde, lausche auf meine Stimme (10, 157); Frithiof lyssnar, Frithiof laufcht (19, 58).

Lysta, v. intr. gelüsten; nur im sing. gebräuchlich; lyster mig att kämpa, es gelüstet mich zu kämpsen (10, 53); lyster det dig, geluftei's bich (11, 75); ohne att: 12, 212; ib. 148.

Lag, adj. niebrig, gering (alin. lagr); sitta lagt, unten, ju unterft fiben (2,72); laga dalar, niebrige Thaler, Dieberungen (24, 56); compar. lägre: lägre (lif), bas niebere Leben (ber Renschheit im Gegenfat ju "höge Asars lif") (24, 145, Ĭ46).

Laga, s. f. Flamme, Lohe, Gluth (11, 179); lågan är hungrig och frossar, bie Flamme ift hungrig und ichwelgt (18,92; Liebesgluth 8,'69); halfsläckt låga, bie icon halberloichene Flamme (19, 92). Die altere Form ift: log, loge; attn. logi, m.; abb. lauc, louc.

Laga, vrb. intr. ffammen, lober n, gluben (3, 81, 168; 4, 48, 118; 23, lobern, 123).

Lana, vrb. tra. leihen (alin. lia) (8,97, 279).

Lång, adj. lang, weit; långa visor, lange Lieber (4, 60); on rad så lång, ein enblos langer Jug (5, 68); i långa vinterqvällar, an langen Winterabenben (8, 210) 2c. 2c.; compar.: längre, länger; en längre natt, in einer längern Racht (7, 186.)

Långsam, adj. langfam; gå långsamt, langfam geben (7, 17); morna sig langsamt till, fich langjam aus bem Schlafe ermuntern (7, 158); långsam sorg, ein langer und trager, ein lange

fam gehrenber Gram (8, 264).

Langskepp, s. n. langes Schiff, Schiff von größerer Bauart vogl. die Anm. zum 3. Ges. unter, Drachich i fi i); himlons langskepp, bes himmels Schiffe, die Bolten nämlich (8, 406).

lange, weit, bei weitem; langt han belägen, weithn, vLp.: auf fernem Bege (2, 75); så långt som dagsljus skiner, fo weit bas Licht bes Lages erglangt (2, 47); så långt som tanke flyger, fo weit ber menfchliche Gebante fliegt (2, 48); än har hon långt till målet, noch lange nicht ist fie am Enbe (13, 94).

Lås, s. n. Schlog (pl. —,, las, lås, m.); dörren hade lås, ein Schlog lås, ein Schlog lås,

wat an oer kynt (11, 144); n an glas, Bordangschieft, 38). Läts, vrb. aux. Lassen allenote. Läts, ganz wie im Deutschen gebraucht und mit anderen Worten sich verdindend; läts gå, gehen Lassen. Lät mig, böra, lät mich hören (19, 109); han lät oss växa, er lieh uns aufwachfen (4, 85).

Låta, vrb. ntr. lauten; tonen, flingen; (j. v. a. ljuda); det låter ljufligt, när näktergalen sjunger?om våren, es klingt süß, wenn die Rachtigall im Frühling singt; det let som en trollsäng, es klang wie ein Trolls

gefang (3, 133).

Lader, s. n. Leber; dyrbart gyl-lenlader, theures Golbleber (11, 185). Lägga, vrb. trs. legen; på dig lägger jag fadrens sorg, auf bein haupt lege ich bie Sorge bes Baters (2, 141); imper. läggen oss, legt uns (ib. 145; 6, 87); lägga i land, an's Land geben (11, 22); lägga i sand, am send gest (1, 22), lägg ner (neder) ditt ord deri, sege bein Bort hinein (28, 74); lägga i vägskåln, in bie Bagisale segen (24, 97). Länd, s. m. Lenbe, Hite (pl. —er) (12, 205); binda svärd vid länd, baß Sowert

um bie Lenben binben, fich mit bem Schwert umgurten (14, 25). Alin. lend, f.

Länge, adv. lange, diu; så länge irrar jag, so lange itre ich (7, 13); så länge änna, so lange noch ibd. 9); lange noch: 21, 75. Compar. längre, länger, in Raum und Zeit; lyster det dig länger. lüstet es bich noch serner (11, 75).

Längesen, adv. längft, vorlängft (verfürzt aus länge sedan) (11, 126); för

längesen, zu lange (7, 22).

Langre, langer; compar. von bem adj.

lång (qu. qu).

Längs, adv. langs; (mit med) längs med sin strand, langs feines beimiichen Gestats (8, 142). Sonit hat langs (wofür auch langs) theile ben Accufat. (1. B. segla längs stranden), theils anbere, bie Urt ber Richtung mehr com = pletirenb, ben Begriff "bin" genauer bes zeichnenbe Brapofitionen, als ofter, utmed, vid, bei fic. Längst, adv. langft, am langften, auf

bas Langfte.

Längta, v. intr. fich febnen, verlangen (= engl. to long for); ber Grunbbegriff ift auf lang jurudjuführen, wie noch "lang in verlangent. Es verbinbet fich mit till: längta till sitt hom, nach ber Beimath fich febnen (7, 100); tänk på mig och längta, bent in Sebnjucht meiner (10, 18); mit från, fich hinweg sebnen (20, 15); sonst verbindet es sich auch mit efter.

Längtan, s. f. Berlangen, Gebn fucht (7, 14); full af längtan, voller Cehmucht (12, 17); outsäglig längtan, unfägliches

Sehnen (19, 29) 2c. 2c.

Längtansfull, adj. febnlid, febnfuchts= boll; adv. (mit se mot) 8, 309. Längterska, s. f. buchftablich Sehnerin,

b. b. Gine, bie fich febnt, von bem verb. längta; (8, 395).

Läpp, s. m. Lippe (pl. ar) (2, 88; 7, 188; 8, 224; 11, 160) ic. ic.

Lara, s. f. gehre (24, 221).

Lärs, vrb. trs. Ichren, jebod auch lernen (1, 30); att Beles söner lära, Beles Söhnen zu jagen (6, 41). Vill dock dig lära, will bid bod lebren (4, 123; 23, 64); den runan fick han Ingborg lara, bie Rune burfte er Ingeborg lebren (1, 32).

Lärks, s. f. Lerde, alauda (pl. -- or) 7,

Lärospån, s. m. Lebtlingsprobe (12.

äsa, vrb. trs. lesen (1, 65); det står att läsa uppå din panna, es steht lesen auf beiner Stirn (8, 79). Läsa,

Lätt, adj. u. adv. Icicht; helt lät eigenti. gang leicht = gern, von self (2, 95; 6, 22); lätta purpurhatten ber leichte Purpurhut (13, 12).

Lödig, adj. Is thig, feln (10, 106). Löf, s. n. Laub (8, 222); vissnad löf, welkes Laub (3, 184). Altn. lauf wie goth. laubs.

Löfsal, s. m. Laube (pl. —ar) (7, 118). Lötte, s.n. Geldbniß (b.lofra, Jusage (17, 54); göra löfte, ein Gelöbniß thun; angeloben (ib. 58); locka löftet, bas Bersprechen entsoken (8, 8); lösa sitt löfte, sein Bort, seine Jusage lösen (ib. 431).

Löfvas, vrb. dep. fic belauben (von löf, Laub) (12, 125); skogen löfvas, ber Walb belaubt fic (19, 1).

Löga, vrb. trs. be [pûlen, neben (12, 15); bon lag, Baffer, Raffe, Flüffigkeit; altn. legi, lögr, basselbe.

Lögn, s. f. Lüge (von ljuga) (12, 109); högbarmad lögn, hochbufige Lüge (ibd. 113).

Loje, s. n. Lachen, Belächter; med trotsigt loje, mit trobigem Lächeln (17, 61). Lomsk, adj. hinterliftig, tudifc, meuchling &.

Lön, s. m. Lohn (7, 60; 17, 89). Altn. laun.

Lona, vrb. tra. lohnen, belohnen; alin. launa.

Lönnhvalf, s. n. eigtl. geheimes Gewölbe; bilblich: hjortats lönnhvalf, bes hers zens geheime Tiefen (2, 91). Lönn leitet fich auß bem alten Berbum hlauna, verbergen, versteden, woher auch: lönndom, i lönndom, heimtich, insgebeim.

Los, adj. los; alturb. laus. Gleich bem beulich. Worte adlireiche Jusammenfenungen eingebend und auch als Juchfilbe (barnlös, tacklös, gränslös ac.) bem Begriff ber beutichen genau entsprechenb.

Lösa, vrb trs. löfen, losmachen (10)
25); lösa från, von etwas löfen, befreien (8, 185); lösa sitt löfte, seine Zusage, sein Wort lösen (ibd. 431); löst, frei, ungebunden lösta dufvovingar, freie Laubenschwingen (ib. 61); flaxar med lösta vingar, schägt so wild mit ten Schwingen (13, 88); de lösta floder, bie befreiten Ströme (19, 2); zu Ende gehen, schließen (im pass.) härmed löstes Tinget, so war das Ling zu Ende, bamit schols das Ling (8, 170).

Löslig, adj. filichtig, haltlos (24, 82). Spn. ytlig, flyktig.

M.

Mager, adj. mager, hager von Gestalt.
Maka, s. f. Sattin, Frau (pl. -or) (12, 120; 20, 32); bei Thieren "Männlein und Fräulein", wie M. Euster se treuberzig zu sagen psiegt; baber: Hon blef hos sin maka (4, 52), sie blieb bei den Tauber.

Maka, vrb. trs. bewegen, rüden; von einem holgsioß: fcichten, fcuren (13, 10),

make, s. m. im Allgemeinen ber ober bas Gine eines Paares; baher: feines

Gleichen; msc. von maka; von Sachen gebraucht: han tar dess make, et ers greift ein anderes (zweites) (14, 191); bei Khieren das Eine von einem Paar: hvars make dog, weicher das Mannchen gestorben ist (12, 166); als Bergleich mit Ingeborg, indem sie Fritzies sit siet varma do, im warmen Reit beim Männchen (ober beim Weithern) (7, 148).

Makt, s. f. die Macht; alla fasans makter, alle Schredensmächte (16, 29); när dot stormar med makt, wenn ber Sturm sich mit Macht erbebt (15, 7); osedd makt, unsichtener Racht (14, 126).

Malm, s. m. Erz, Metall; af malm, bon Erz (14, 90); viele Zusammenfehungen bilbenb.

Man, s. m. Mann, ursprünglich (wie abb.: man, manns) Mensch, monniska bebeutenb; (pl. män u. männer; bei Austälfung, wie im Deutschen, man; 1, 61; 3, 142 u. 144; 20, 39 2c. zc. im pl. 3, 173; 11, 4; 4, 106; 17, 82 an welcher letetene Stelle die beiden Formen bich neben einander stehen).

Man, s. m. Mahne (im pl. mänar) (12, 67; 18, 26). Altn. mön, f.

Man, pronom. impers. man, bas its. on. Hvem vet, hur svag man är, met weiß, met (dwood man its? (8, 298); mycket tål man, förr'n man förgås, man tann gar Bieles ertragen, ehe man baran fitröt (12, 209).

Mandomeron, s. n. Mannheitsprobe, Pros bestüd als Mann, 14, 177 von helge gelagt, wo er zum erstenmal ben Bersuch macht, fich als helb und Wiftinger zu zeigen.

Manlig, adj. männlich, b. h. bes Mans nes würdig: en mera manlig bragd, cine männlichere That (8, 164).

Mannaring , s. m. ber Rreis ber Manner (8, 130).

Manshög, adv. mannshod, (3, 10). Mantel, s. m. Mantel; mantellum (im pl. mantlar) (2, 25; 3, 120, 146; 8, 71; 11, 166 x. x.)

Mark, s. f. Boben; Feld, Land, Marte 22, 59; skraps mark (vom Hufe ber Henglie) ben Boben aufscharren (19, 7); kall är marken, falt ist ber Boben (19,

41 und 45). Hark, 8. f. Marf (Gewicht); tre mark, brei Marf (3, 85).

Marmorbarm, s. m. Marmorbruft (12, 26).

Marmorklyft, s. m. Marmorblod; hugget af en enda marmorklyft, ausgehaun aus einem einzigen Narmors blod (24, 21).

Marmortempel, s. n. Marmortempel (8, 214).

Marvad, s. n., richtiger: Marvatten; in b. Seefprache skeppet gar i marvatten, wenn namlich bas Schiff fo fegelt, bag es mit tem Borbertheil bei Beitem tiefer im Baffer liegt, als mit bem hintertheil, (10, 203); vLp.: "Doch Ellitas Stamm, ter ben Bal erfclug, nur mit Roth noch fowamm, niebermarts ben Bug." Mar, marr bebeutete in ber alteren Sprache f. b. a. ajö, haf, Meer, See; jo aud icon bas abb. marei.

Mast, s. m. ber Maft (10, 142; 15, 47); pl. master och rår. Masten und Ruber

(3, 119).

Mastfur, s. m. Maftholz (14, 189); buch: ftablich: Maftfohre, Maftfichte. Mat, s. m. Effen und Trinten, Dtablgett

(11, 127); bom altn. matr; mats, wobon bas Berb. matjan, edere, essen.

Mata, vrb. trs. ju freffen geben (bon ben Tauben :) 4, 33; (von einem Falten :) 9, 23; Gubft. mat, m., nieberland. mat, Mahlzeit.

Matt, adj. matt, fdwach; lysa matt, einen matten, fowachen Schein bon fich geben, matt glangen (3, 78).

Med, prp. mit; im Gebrauch velltommen bem beutichen gleich; vara med, tabei fein (12, 146); taga med, mitnehmen (8, 428) zc. 2. Alin. med, medr.

Medan, adv. matrenb; mabrenb bag, mahrend ber Beit; bezeichnenber für ben Begriff biefer Partitel ift bie banifche Genitiv-Form: metens, imetens; erfteres bem beutiden "in beg", letteres mehr uns ferem "in bem" entsprechenb.

Megingjard, nom. prp., ter Gurtel bes Gottes Thor. (S. bie Anm. zum 1. Gef.

unter bem Schlagwort Ehor).

Mellan, praepos. anftatt emellan, wie mot fiatt emot) zwijgen; inter. Mel-lan dem, zwijden ihnen (8, 16; ibd. 194); kläinmas mellan sköldar, zwis ichen Schilben eingezwängt werben (19, 83). Altn. mellin — millum.

Men, conj. aber, allein, jeboch; bas

lat. sed.

Men , s. m. Schaben, Rachtheil, Abbruch (11, 128). Alin. mein, Beidabigung, Bergeben, Frevelifat.
Mona, vrb. trs. meinen; mena (nagon)

val, (Jemanbem) wohlwollen (14, 244); im Sinn haben, beabfichtigen (24, 206).

Mened, s. m. Meineib; mened dansar på läppar friska, Meineib tangt auf ben frischen Lippen (12, 116); vLp.: Meineibe umgauteln bes Munbes Rofe.

Mening, s. f. Meinung, Gebante, Ab: ficht 4, 84; 5, 25.

jagi, 34, 3, 22. enniska, s. f. Menid (pl. -- or, aud: menskor) 1, 111; menniskors ätt, ber Meniden Geidlecht (3, 65; 19, 38); menniskans sinne, des Meniden Menniska,

Semuth, Sinn (3, 103); i menskans hjerta, im herzen bes Menichen (19, 4). Uhb. mennisko (bei Difrib) Menic.

Menniskohand, s. f. Menichenhand; ej rördt af menniskohänder, unberubrt bon menichlichen Banben (8, 161). Menniskokraft, s. f. men ichliche Rraft, Denichenmacht (13, 99).

Mensklig, adj. men folio; intet menskligt öga ser dig, tein menichliches Auge ficht bich (19, 52); ett menskligt eine menichliche Bruft (24, 40) mensklig lycka, menichliches Gluck (8, 229)

Mensklighet, s. f. Menichlichteit. Renichheit; mensklighetens böner, menichliches gleben (8, 122); till mensklighetens lagre, von tem nieberern ber Dienfcheit (24, 146); (in letterem Ginn übrigens auch 14, 120).

enskobröst, s. n. Menschenbrust; det finns ej trohet i menskobröst, Menskobröst, Treue lebt nicht in Menschenbruft; vLp.: "in Menfchenbruft wohnt Treue nie" (12, 137).

Menskoode, s. n. menfcliches Schidfal (2,

Mer, mera, adv. mehr (Compar. von mycket, viel) (3, 46; 2, 56); med mer (mera) uno po wetter, (14, 29); allt mer och mer, immer (14, 29). Altnorb. (mera) und fo weiter, und bas Beitere meir, meira, plus, magis.

Merg (auch märg), s. m. Mart (im Stamme eines Baumes) (2, 39); aud bas im menichlichen Rorper. Dan. Daro, engl.

marrow; medulla.

Gef.).

Mest, adv. meift, am meiften; Guperl. v. mera, Abjectiviju: (mesta tiden, mesta delen), abverb! (hvad jag mest undrar öfver, was mich am meiften, hauptfächlich, munbert); bann felbst subftantivifc gebraucht: det mesta, for det mesta, meift, meiftens, meiftentheils, vornebmlich.

Middag, s. m. Mittag; vid middag, am Mittag (7, 190); auch oft om mid-dagen; selbst in Pluralsorm: om middagarna, bes Mittags.

Midgardsormen, nom. prp., bie fürchters liche Mibgardsichlange, ber Brache Jorsmunganbr. — (S. tie Anm. jum 24.

Midja , s. f. bie Ditte bes menichlicher Rorpers (bas fra. taille); baber: til' midjan, bis jum Gurtel (3, 71); (vor weiblichen Rorper): hon var så sma. om midja, fie war fo fclant um ter Leib 11, 235; rundt kring hjeltens midja, rund um des helden Leib herun (17, 44); Bättre var det, att famn kungadottrons midja, besser war's z umarmen den Leib der Königsvockter (10 77, 78).

Midnattsdagg, s. m. Ditternacht (2, 150). ber Thau ber

Mienattstid, s. m. bie mittern ach tige Beit (18, 15); vid midnattstid, um Mitternacht (16, 27).

Midsommar, 8. m. bie Mitte bes Som : mers, bas engl. midsummer, bie St. Johanniszeit; midsommarens sol, bie Sonne bes Mittsommers, Mittsommers fonne (8, 94).

Midsommarsol, s. m. Mittfommer:

fonne (14,• 218).

Midt, s. m. Ditte; als adv. mitten, in Mitte; baber: midt i; midt på golfvet, mitten auf bem Boben (3, 40); midt i sin sorg, mitten in ihret Trauer (8, 40); midt i hugget, mitten im hauen (11, 119); midt i hafvet, mitten auf ber See (19, 3); midt bland kampar etc., mitten unter ben Ramben ac. (3, 189).

Mig, pronom. person., (Dat. und Accul.) mit, mid; gif mig de skönsta, gib mir bie ichonften; kyss mig, tuffe mich (7, 69); hör mig, höre mich (8, 177)

2C. 2C. Mil, s. f. Meile; tre mil, brei Meilen (8, 7); hundrade mil, hunbert Deilen (3, 152).

Mild, adj. milb, fanft; den mildaste af alla, ber milbefte von allen (23, 45); Mildt sinne, ein milber Sinn, Sanfi-muth (2, 55); 8, 152; 14, 36 ac. Mildhet, a. f. Milce, Güte; med him-melsk mildhet, mit himmlijcher Mübe

(24, 67).

Mimer, nom. prp. ber norbifche Beis: beitsgott. - (G. bie Anm. jum 8.

Gef. pag. 32 ff.).

Min, pron. poss. (n. mitt) mein; im pl. mina, meine. — Var du blott min,

Mindre, adj., Compar. v. liten, fleiner, geringer.

Mindre, adv. meniger; mera eller

mindre, nety ober weniger (8, 13).

Minnas, vrb. dep. fic eriumern, eingebent fein, fic einas merken; minns, att styrka bätar föga, merte bir , baß Sidark wenig frommt (2, 97); så längt tillbeba som ise kan minns fa meit tillbaka som jag kan minnas, so weit ich mich aurüc erinnere (8, 44); minna då hvad jag hjöd, bann erinnere bich, gebenfe bessen, wos ich die sage (11, 42); ferner: 12, 119; ibd. 121, 136.

Minne, s. n. Erinnerung, Anbenten, Gebachtniß, gifva ett minne, ein Inbenten geben (S. 154); dricka sin fadors minne, bas Gebätziniş jeines Baters trinten (16d. 191); jag dricker Thor-stens minne, ich trinte Thorftens Sedicinis (11, 183); minnets helgedom, das heiligthum der Erinnerung (ibd. 200); dor ej minnet i pelaregang? wohnt nicht Erinnrung im Sau-lengang? (15, 37); heliga minnen, bebre (beilige) Erinnerungen (20, 21). Alin. minni, n., minning, f., abb. minna, f. Liebe, minnon, lieben; eigtl. mohl in ftetem Unbenten behalten, welcher Begriff in bem nieberl. min, minnen in ber Bebeutung : Liebe, lieben, fich feft=

gefets bat. Minst, (Superl. von liten, q. v.) ber, bie, bas Rieinfte, Geringfie; adv. minbeft; am allerwenigsten (2, 66). Auch biefes wird, wie fein Gegenfat mest, in analo: ger Ferion abject. (den minste af —; minsta delen); substant. (det minsta . . .) und abv. (han talte minst af

alla) gebraucht; vergl. 19, 48.

Missnojd, adj. migvergnügt; gå missnojd hom, migvergnugt beimgeben (6, 28). Spnon. oförnöjd.

Mista, vrb. trs. verlieren, einbufen (11, 264); ferner 16, 44 2c. 2c. Altn. missa.

Mitt, pronom. possess. (Reutrum von min), mein (qu. qu.).

mjöd, s. n. ber Meth; ej mjödet vill mig smaka, nicht will ber Meth mir fcmecken (2, 10); med humle brygges mjödet, ank hopfen wird der Meth ge-braut (ibd. 67); drioka mjöd, Reth trinken (17, 1 und 28, 60); det druna mjöd, der braune Reth (4, 58). Alln. miödr.

Mjödhorn, s. n. '(pl. --) Methhorn (7, 110).

Mjölkhvit, adj. milaweiß (12, 67). Mod, s. n. ber Muth (1, 61); hafva mod, Muth haben, muthig, beherzt fein (15, 6). Mod gagnar allestädes, Muth frommt überall (11, 257). Die eigentliche Bebeutung, welcher obige, als mehr secundare, fich anschlieft, ift: Gesmuthslage, animi affectio, ber bie geis ftige Bewegung im Menfchen betunbenbe Geelen : ober BemuthBauftanb, welcher Bebeutung wir in vara till mods = ju Muthe fein (ebenfo in bem fynon. lynne) begegnen.

Moder, s. f. Mutter (contrah. mor, wie far, bror etc.) im pl. mödrar; du Gudars moder, bu Göttermutter

(7, 81).

Modig, adj. muthig, unerschroden.

Mogen, adj. reif, jeitig; blifva mogen, reifen, reif werben (1, 47); mogen dag, ber helle Lag (2, 27).

Mogna, vrb. intr. reif, zeitig werben; rets fen; jag har mognat, ich bin gereift (8, 51); en mognad ros, eine bouftans big aufgeblithte Rofe (7,66); mognande kornet, bie reifenbe Saat (20, 70).

Meln, s. n. Bolte, Gewölfe (pl. —); gunga i molnen, fid, auf ben Bollen biegen (1,39); det svarta molnet, bas bunfle Gewölfe (12, 194); hvifta vingarna i molnen, hebe bie Higel hoch in's Gewölf empor; vLp.: hebe wolkenhoch bie Flügel (19, 107).

Mor (zuigz aus modor, qu. qu.), s. f. Mutter; hvars mor försvann, beten Mutter bahingeschwunden ist (5, 59); hans akona mor, feine fone Rutter

Mordbrand, s. m. Morbbranb (12, 84; 16, 33).

Mordbrännarkung, s. m. Morbbrenners Rönig, Rönigswicht (12, 215).

Morgon, s. m. Morgen (im pl. morgnar, abet ausgeiptowen moran, 28). Morgonens strale, bet Morgen: aber ausgefprochen mornar) (2, ftrahl (20, 4); adv. i morgon, morgen, wie i dag, beute (11, 112).

Morgonglans, s. m. Morgenglang (14, 202).

Morgondag, ber morgenbe Lag, ber Lichtglang ber Fruhe (10, 107). Morgondröm, s. m. Morgentraum

(pl. = drömmar) 8, 36, 360 2c. 2c. Morgongryning, s. f. Morgenbammer rung (von gry, bammern, grauen) (8, 64).

Morgonrodnad, s. f. Morgenröthe, Morgenroth (5, 50; 8, 831 2c.); im pl. - rødnader (1, 84).

Morgonatund, s. m. Morgenftunbe (8, 108).

Morgonvind, s.m. Morgenwind (7, 162) Morna (sig), vrb. refl. fic aus bem Schlafe ermuntern (7, 158). Rach Das lin auch (und richtiger) morgna sig, welches g aber, bas icon in morgon in ber gewöhnlichen Aussprache ausfällt (marrann) und beshalb auch bie Aussprache von morgnar bie Schreibung mornar fancties nirt bat, auch in morna in analoger Beife

verloren ging. Morwen, nom. prp., ber Offianifche Rame bon Schottlanb.

Mossväxt, s.m. Mossgewächs, Moos:

geflecht (8, 15).

Mot, prps. gegen, wiber (vide emot); bröstmot bröst, Bruft an Bruft (1, 57, 79); med rygg mot rygg, Ruden an Ruden (2, 125); kämpa mottrollet, wiber bas Ungethum tampfen (3, 124); gen: mot Ellidas stam, gen Ellidas Stamm (10, 21); hän mot, zu — hin (ibd. 36); kämpa mot stormen, mit bem Sturm tampfen (ibd. 54).

Mota, vrb. act. begegnen, wiberftehen (6, 22). Bgl. goth. motjan, agff. metan, engl. to moet; hieber gehort auch mota,

möte (q. v.).

Motata, vrb. ntr. wiberfteben.

Motvaga, vrb. trs. gegen einander ab-magen; bas Gleichgewicht halten; mot-

vägande hvarandra, gleichwiegenb mit einanber (24, 98).

Mulen, adj. wolftig, eigil. mit Bollen (moln) überzogen; trübe; (vom Blide): bufter, finfter (18, 54).

Mull, s. m. Stauberbe, humus; ligga i mull, im Staube liegen (9, 17); ur mullen, aus bem Soutt (12, 55); hjeltemull, helbenftaub und Afche (14, 24). Goth. mul-da, Staub; abb. molta, humus; ban. Mulb; nieberlanb. mul &c.

Multen, adj. (von mull, Erbstaub, Dober) morfd, bem Umfturgen nabe; de multna stammar, die morfden Pfeiler (24, 270). Berb. multna, mo:

bern, gu Mober werben.

Mund (auch mun), s. m. Rund. Blodet frusade ut ur mund, das Blut ents ftromte bem Munbe (13, 41). Altnorb. munnr.

Munter, adj. munter (4, 10; 5, 86; 11, 138); Terivar. 3u 19, 27; Anm. pag. 103. Mur, s. m. Mauer (pl. - ar) 2, 7;

landets mur. bes Lanbes Mauer (22, 23).

füre, v. trs. mauern, eine Mauer aufführen; murade grafbög, gemauerte Grabnat (3, 111); murad häll, gemauerte her (ibd. 41); grund murad graf, von Grund auf aus Steinen gemauertes Grab (21, 8).

Muspel, nom. prp. (S. bie Anm. jum 13. Gei).

Muspelheim , nom. prp., ber Rame ber füblichen Feuerwelt. (G. bie Ann. gum 13. Gef.).
Must, s. f. bie Feuchigfeit ber Erbe (= engl. moist); Saft (15, 44).

Mycken, adj. (im Reutr. myck-et), viel; mycket tål man. Bieles erträgt man (12, 209); nu mycket Jarlen, sporde, Bieles begehrte ber Jarl gu wiffen (11, 198) 2c. 2c.

Myoket, adv. viel, febr; inftanbig: mycket bad hon, mit innigem Fleben

betete fie (12, 199). Mynta, vrb. trs. mungen, pragen; myntadt guld, geptagtes Golb (11, 252).

Må, vrb. aux. mögen, tönnen, follen; hvad svar kung H. dem månde ge, mas für Antwort ibnen vom Ronig D. befdieben fei (mande, veraltete Form fur

måtte) 5, 73. Mål, s. n. Ziel, Zwed; än har hon långt till målet, noch hat es weit jum Biele; vLp.: lange noch ift's nicht gu Enbe (13, 94).

Måla, vrb. trs. malen, schilbern (7, 53, 183; 8, 325) xc.

Malsman, s. m. Bormund; von bem alten mala, fprechen; mal, Rebe); Giner, ber nach ben Gefegen für Jemanben vor Ge richt fprechen muß, alfo: Giner, ber bas Bort führt, Anwalt, Sprecher; in wels chem lettern Sinn: 8, 390. Altn. mal,

n., Gerichtshanbel.

Månad, s. m. Mongt (im pl. månader und contr. månar); månaders bild, ber Monate Bilb (3, 87); i några månar, in einigen Monaten (8, 446); hvar särskilt månad, jeber einzelne Monat, d. h. Monat für Monat (8,

Måne, s. m. Monb; i månenssken, im Monbichein (1,25); uti månens skimmer, im Glanz bes Monbes (10,34); hur månen skiner, wie ber Monb icheint (7, 131); ebenjo 24, 44 2c. 2c.

Mången, pron. ntr. månget, mander, e, es. Högt såg jag mången flyga, hod fah id Manden fliegen (2, 103); mången sak, mande Sade, Mandes (ibd. 107); mång' hjertligt ord, man: ches bergliche Bort (ibd. 121); im pl. många, viele (3, 102); många klenoder, viele Kleinobien (ibd. 53); de runor många, bie vielen Runen (23, 22).

Mångfaldig, adj. mandfaltig, mans nich fach (5, 19).

Mångvis, adj. viels, b. i. febr flug unb meife (unfer beutiches bochweise); vLp.: voll tiefer Lebensweisheit (2, 88).

Månn' (månne), Adv. interrog. affi: milirt aus mande fentfprechenb ban, mon) ob, obbennwohl? - Mann'hon lefver annu, ob fie wohl noch lebt? (15, 43

Månskensblick, s. m. Monbicheinblid (23, 55).

Manskensförste, Monbicheinfürft , s. m.; bleka månskensförstar, bleiche Monb: fceinfürften (13, 50).

Mård, s. m. Marber (10, 141).

Måste, vrb. aux. def. müffen; maste ila, bu mußt eilen; du maste vagga, bu mußt binichauteln (14, 44, 47); jag måste vandra, ich muß wanbern (ibd. 60).

Mått, s. n. Maaß; i större mått, in größerem Maaßsab (24, 120). Bgl. bieau lat. metior, griech. μετρέω; goth.

mitan, meffen. Altn. meta.

mäktig , adj. makt, Mact. adj. machtig (5, 108); bon

Mängd, s. f. Menge; midt bland kämpar och gästernas mängd, im Schwarm ber Gafte unb Rampen (3, 189). Harka, vrb. trs. merten, gemabren,

bemerten) oj en gång man märkte en styrman, nicht einmal einen Steuermann gewahrte man (3, 158). Da märkte Helgo . . Da gewahrte Helgo (12, 201). Spnon. gifva akt på, iakttaga, observera.

Mästare, s. m. Meister, lat. magister (pl. —); mästarens hand, Meisters (Künstlers) Hand (8, 104).

M5, s. f. Jungfrau, Maib (pl. mösr unb mör); 1, 52, 90; 2, 110; 7, 109; 10, 196, 218; 12, 158; 20, 39; 28, 112. Die alin. Form ist: meer, pl. meyjar, meyar; goth magaths; ahb. magad, magid, virgo, su magan, makan: virtus (Grundbegriff: fönnen, bers mögen).

Möda, s. f. Dube (8, 16); trött af vägens moda, mube von bes Beges Dube 25; 14, 132); sista idrottens da, bie Dube bes lepten Rampfes möda.

(20, 59).

Möjlig, adj. möglich; baraus jufges. om öjligt, unmöglich (8, 177).

Monstra, vrb. trs. muftern, Rebue paffiren laffen; fight. monstra for-flutna dagar, ber früheren Lage noch einmal gebenten, b. h. fie im Geift an fich vorübergieben laffen (8, 379; 17, 80).

Morda, vrb. trs. morben, ermorben (19,

Morderhand, s. f. Morberhanb, jufgef. aus mordare une hand; (24, 187) Mork, adj. finfter, buntel, trube; de morka har, bas buntle haar (1, 114); en mork gestalt, eine buftere, unbeim: liche Gestalt (2, 18); blicka mörk, fins ster, büster sehen (15, 25); mörka makter, bunkle Mächte (28, 88); ibd. 50; morka tankar, bie truben Gebans ten (19, 28). Altn. myrk, myrkr. Wörkblå, adj buntelblau (2, 136; 24,

25); mörkblå vågor, blaue Hluthen (4, 132).

Morker, s. n. Finfterniß, Duntelheit (3, 96); mörkrets verld, bie Belt ber Fins fternig (23, 34); bara mörker rundtomkring, ringsunber Richts als Racht und Duntel (19, 104). Workna, vrb. intra. buntel werben, fic

verbunteln (10, 5; 9, 11). Mota, vrb. trs. begegnen, entgegentom: men; antreffen: (3, 51, 81); erwarten: vi möta dem på stranden, wir erwarten fle am Strande (11, 229); jag tör väl möta, es bürfte mir wohl begegnen, in ben 2Beg tommen (12, 147, 149; 17, 30).

Möto, s. n. Begegnung, Zusammentunft; (8, 128); gå till någons möte, Bemanbem entgegengeben (9, 15); stam ma mote med nagon, mit Jeman: bem eine Bufammentunft verabreben, ein Stellbichein haben (22, 74, 75).

Magel, s. m. Ragel an Sanben und Jugen (pl. naglar); (bei Thieren bie Rlaue); an ber Banb: naglar af stal, Ragel von Stahl (3, 48). Altn. nögl, f. Naken, adj. nadt, fahl; på nakna bergen, auf nactem Gebirgskamm (2, 40); nakna väggar, nacte Wande (11, 134); den nakna eldstad, ber nacte herb (12, 55). Haikas, vrb. dep. fic naben, nabern; nalkas stranden, bem Stranbe fich nahen (3, 160)., Syn. annalkas, närma sig. Altn. nalgaz; baher: nalega, beinabe, eigtl. annabernb, approrimative, engl. mearly, frang. & peu pras, ital. presso u. f. w.

Mamn, s. n. Name (pl. —) 15, 23; 4, 23; 5, 30; 8, 498; 14, 176; 17, 19, 22) 16, 21; det kära namnet, ber theure

Rame (7, 16).

Hamnlös, adj. namenlos (19, 75).

Hanna, nom. prp. bie Gemablin bes Licht: gottes Balber. (G. bie Unn. jum 1. unb jum 12. Gef.)

Warr, s. m. Rarr, Thor (pl narrar) (12, 161); jag tog en narr för bröstot, vLp.: ba tehrte ich um ten Geden (17, 81).

Marrapel, s. n. Rarrethei, Rarrheit (12,

132).

Mastrand, nom. prp. ber norbifche Cartarus. - (C. bie Anm. pag. 58). Natt, s. f. (pl. nätter) Racht; det var ej natt, es war nicht Racht (13, 8); nattens tarar, die Tyränen der Racht, b. i. der Thau (8, 18); förliden natt, lehte Racht (ibd. 284); ibid. es war nicht Racht (13, B);

286.

Nattgammal . adj. was nur eine Nacht alt ift, einnächtig; nattgammal is tro icke, traue ja keinem Gis, welches erft

eine Racht alt ist (2, 109). Nattlig, adj. nächtlich; det nattliga djup, die nächtliche Tiese (3, 132).

Med, adv. (verturgt aus neder) nieber, berab; gå ned (von ber Sonne) unter-geben (2, 29); slå ned, von ben Raben gefagt, herabstiegen, sich irgenbwo nieber= laffen (2, 87); von einem Falten: skjuta berunterichießen (12, 37); upp och ned, auf und nieder (17, 15) 2c. 2c. Die Partitel sett ihren Bewegungs-begriff (nieder., herunter...) binunter...) in gablieichen Ausammenschungen mit Verben und Kominen fort.

Medan, adv. unten; von unten ber; abb. nidána.

Medanför (e), adv. weiter unten; untenber (4, 98); auch in prapofitionalem Ge-

brauch.

Meder (juigs. ner), nieber, herunter, berab; blixtra neder (vom Schwerte gefagt) nieberbligen (3, 45); neder i skuggornas land, binab in's Land ber Schatten (3, 99); sitta neder, sätta sig neder, fich irgenbmo nieberfegen (4, 5: 3, 193) 2c. 2c.

Mederkalla, vrb. trs. berabrufen (14,

Wederlocka, v. trs. herabloden (7, 143). Nodersla, vrb. trs. nieber fclagen (von ben Angen gefagt) (17, 77 m. 19, 80). Wederst, adj. u. adv. ju unterft, gang untenan (3, 183); Superl, von ned.

Nedifran, praepos. unb adv. von un: tenber.

Medrig, adj. niebrig, niebertrachtig; vilis; nedrigt han, niebriger Dobn (8,

Medstiga, vrb. intr. herabs, niebers ficigen; och han nedsteg, und er

fiteg hinab (3, 131).

Wedat, adv. nach unten gu; ab: warts, nieberwarts; hinab (1, 142).

Nej, adv. nein; als Sauptw. 5, 84;

8, 122; 15, 20.

Meka, vrb. intr. und trs, berneinen, negare, abichlagen, verweigern; neka bifall, nicht mit einstimmen, feinen Bei fall nicht geben (5,81). Altn. neita, nejta.

Wer, adv. (verfürgt ft. noder) nieber; gjuta ner, herab ergießen (3, 95): se ner, herab icauen (8, 206); sjunka ner, berabfinten (7, 26); trada ner, hinunter treten (10, 116); se ner från himlafälten, ican berab von ben himmlischen Gefilben (28,61) 20. 20.

Were (mit har), adv. hier unten, hiers nieben (7, 74; 24, 119, wobei gleich barauf (24, 120) beffen Gegenfah:

deruppe, bort broben, im Jenjeits). Werifran, adv. vollftanbig nedanifran, baneben nedifran, von unten berauf (21, 80).

Nicka. vrb. intrs. (mit bem Ropie)' niden (von nick, Rnids); fig. bjelmarna nicka i vinden, bie Belmbuide weben im Binbe (5, 100); nicka at nagon, Ginem juniden; auch transfitive: n. bifall, applaubiren.

Nidhögg, norn prp. ber Rame eines mytho: logifchen Drachen. (G. vLs. Ann. jum

23. und jum 24. Gef.)

Miding, s. m. Bosewicht, ehrloser Schuft, Reibing. (S. vL's. Anm. jum 14. Ges. s. v.). Du är hvar mans niding, bu bift ein Schuft, ein Reibing in Beber: manns Augen (8, 168); 9, 138; den är Niding, ein Schuft ift Der (15, 20); in bemfelben Sinn 19, 55. - Niding leitet fich nach Balin (s. v. pag. 142) von nid, Schimpf, Schmach; nida, chilos machen, wie benn nid felbft fcon: Flud: bilb bebentet; wonach niding (alte form nidingr) Derjenige ift, welcher in allge meiner Berachtung fieht und ben man ungeftraft befdimpfen tann. (Dalin).

Midingsdåd, s. m. Schanbthat, chriofe That (28, 37).

n. pl. Reibings: Midingsfunder, ß,

finten, Shurtenstreiche (13, 60). Bidingsstang, s. m. Schanbpfabl (pl. stänger) 14, 175. (6. vL's. anm. 14. Gef.).

Niftheim, nom. prp., ber Rame ber unter-irhifden Rebelwelt, wo het wohnt (G. bie Ann. jum 1. und jum 19. Bef.)

Hjuta, vrb. trs. genießen (altn. niota, uti); njuta sitt sorgfria väsen, seinem forgenlofen Raturell gemäß leben, feine Tage forgenfrei hinbringen (16, 16);

vl.p.: seine Lage fröhlich genießen.

Tog, adv. genug; schon; litet nog vet
mången, wenig genug weiß Mancher (2, 70); det är nog, es ift genug (15, 6); (19, 65); det går fort nog ändå, es geht icon ichneu genug (9, 10). Altın.

nôg, nôgt, genug.

Hoga, adv. genau, gerabe, punttlich; . . räknar han ej just så noga, (bann) baucht's ihm gerabe nicht wichtig (nimmt er es nicht fo genau (8, 12).

Mord (auch porr), s. m. Rorb, Norben (2, 134); im Reutrum megen bes Dimis nutiv=Begriffes: ett litet Norden, ein kleiner Rorben (8, 226); hvad är mig Norden, was ist mir ber Rorben? (8, 191); tillbaka mot Nord, zurud nach Rorben (15, 48); ett Nordens barn, ein Rind bes Rorbens (8, 305).

Hordbo, s. m. ber Bewohner bes Rorblands, Nordlander, vLp.: "ber Sohn bes

Rords" (10, 55). Nordland, s. n. Rorden; Nordlands kungar, bes Rorblands Könige (2, 182; ngl. hiezu bie Parquelfielle: Nordlandens drotter, 4, 103).

Nordman, s. m. (pl. —män), Mann bes Norblands (22, 39).

Nordmanna, abjective: på Nordmanna sätt, vLp .: nach Rorblands Gebrauch (3, 187).

Hordmannakung, Rönig b. Rorbens (20, 57). Nordisk, adj. norbisch; nordiska haf, norbisches Dieer (3, 109); de nordiska land, bie norbifden ganber (8, 177); den nordiska sagan, bie norbijche Sage (3, 84); en nordisk marmorbie norbifche klyft, ein norbijder Marmorblod (24, nordisk kungasal, norbiider Rönigsfaal (27, 70).

Norge, nom. prp. Rorwe'gen. (Tertbar. gum 16. Gef. in ben Unm. pag. 90.

Norna (im pl. — or), Porne, morbische Schickfalsgebiin, Möre. (S. die Ann. gunt l. Sef.) 8, 420; ibd. 449, 450. Norr, s. m. (st. Nord) insteribel; i norr

och i soder, im Norben und im Guben (9, 31); från norr, (13, 89); i norr är den älskade jord, im Norben liegt bas geliebte Lanb (15, 47).

Horrsken, s. n. (pl. -) Rorbicein (1, 82; 3, 74; 23, 123).

Horrana, adj. norranist, norbist, i Norrana tunga, in nortan'iche Sprache. (S. bie Anm. pag. 71 s. v.) nortän'icher

Mu, adv. nun, nunmehr, jest; beffen Ge-brauch gang bem bes beutschen Bortes entipricht 2, 6; ib. 153; 3, 1; ibd. 127; 4, 45; 8, 459; 10, 61; 11, 1; ibd. 22; 15, 1; ib, 17; 16, 15, 16; 24, 1, 6; nu—nu, balb—balb (10, 66). By, adj. neu; n. nytt; på nytt, auf's Reue, wieberum (19, 92). Byok, a. m. (pl. — er) Rüde, Laune,

Caprice; Gigenfinn (8, 341, 342); auch im Dan. Rotte.

Hyokel, im pl. -cklar, s. m. Schluffel (24, 268); altn. nykill; ban. Rögle. Nyfalld, adj. (partic.) nen, frifd gefallen (falla) (v. Schuee) 1, 82.

Nyfödd, adj, neu geboren; det ar solon som nyfödd, bas ift bie Sonne,

wide neu geboren (3, 88).

Nyss, adv. neulich; fürzlich; joeben (v. ny, neu) 1, 10; lbd. 143; 3, 69; 4, 9.

Nyttig, adj. nühlich (k. nytta, ber Nuhen); bliva nyttig, nühlich werden (8, 98); alin. nytr.

Myvald, adj. (partic.) neu gewählt, neu erforen (välja, wählen, erfiefen) 22, 85, Myinvigd, adj. neu eingeweibt (24, 32).

Na, vrb. act. reichen, erreichen. Rach-Dalin (Ordb. öfv. Sv. Sp. II, 151) vom alten Abo. na, nabe, fonach eigentl. fich nabern; altn. na, erreichen, erlangen, bestommen, beffen Spnonbme hinna (baber B. nå målet = hinna målet), ernå, uppnå find. Någon (Ruitum något, pl. några und

någro), irgenbein, einer, eine, eines, jemanb; till någon vänlig irgenbeine strand, an freundliche Rufte (8, 189); ej nagon vänlig blick, teinen freundlichen Blick (ibd. 353); som något qväde af Fran-sén, wie eines von den Gedichten Franzén's (E. Tegnér's samlade skrifter. B. 2, 21).

Näktergal, s. m. (im pl. —ar), Nach: tigall (7, 51).

Nämnas, vrb. dep. heißen, genannt wer-ben, appellari. Aphrodite hon nämns (nämnas) i deras språk, Aphrobite heißt fie in ihrer Sprace (8, 236); han Approbite namndes Jornhos, er hieß Jernhos, Gifenicobel (8, 68); ibd. 87. War (verfürzt für nara), adv. nabe, nabe

bei; när striden är när, wann ber Streit fich naht, nabe ift (15, 29); ligga . när, nabe liegen (8, 269); komma för nära, zu nabe tommen (4, 124); sta nära, bevorstehen, broben; imminere (2, 43); sitta när (11, 232); så när som, f. unter så.

War, Conjunction, mann, als; bei Gegens wart, Bergangenheit ober Butunft gebraucht, 1, 10; ibd. 30, 35, 43, 109, 113; när jag är död, bin ich (einmal) tobt, mit folgenbem Brafens, in gleicher Bebeutung als Futur 9, 41; ib. 18; när bröllops-dagen nu kom, als ber hochzeitstag mun herantam (12, 187; 4, 42); 8, 321; 15, 7; ibd. 38; mit "als" 11, 201, 209; 3, 150, 160, 177; Fragenb: pär och hvar? wann unb wo? (24,

mara, Abj. (infleribel wie noga) nabe; den nära ön , bas nabe Eilanb (10, 186); beffen Compar. närmare ober närmre; Superl. närmast und näst; - in gewiffen Berbindungen mit Gub: ftantiven ben urfprunglichen Begriff (ortlicher Rabe) auf innere Berbinbung (Freunbichaft, Befanntichaft u. f. m.) übertragenb: en nara van, bekant, ein nabet, (nabee ftebenber) Freund, Befannter.

vrb. trs. nabren; begen; nara groll, Groll begen, im Bergen tragen (8, 100); in welch' letterer übergetragenen Bebeutung hysa als Sonon. fich bietet.

Barma, vrb. intr. nabern, fich einer Berfon, einem Orte naben.

Närmare, adj. naber (Compar. v. nära);

verfürgt: närmre (2, 12). Wärmast, adv. junachft, am nachften (Superl. von nara, nabe; Compar. narmare); de som stodo narmast,

bie mir am nachften ftanben (8, 141); auch abjective gebraucht.

Mas, s. n. Erbaunge , Landfpipe; verbunben mit bugt (Bucht) 7, 114; Bucht: 12, 27, 47; Lanbeszunge: ibd. 27, 47; baber Framnas (ber Rame von Frithiofs Grbgut), Borland, Borgebirg. Altnorb. nes, n.

adv. (Superl. von när, qu. qu.), nachft, zunachft; kom och sitt mignäst, komm und fige, nimm Plas mir gundchst (11, 172); sonst auch, wie när-mast abject. gebraucht: mod nästa värdag, mit dem ersten Lage des Lenzes (8, 429).

Nat, s. n. (pl. —) Ret (1, 72). Alin. net, n., fo and im Dan., Engl. und

Rieberlt.

Nod, s. f. Roth (2, 108); i nöd och gamman, in Luft und Leib (nöd) 2, 128; vgl. i lust och i nöd, in Luft und Gefahr (3, 188). Goth. nauths, altn. naud.

Nödig, adj. nöthig (2, 96). Bödvändig, adj. nothwendig (8, 346). Rödvändighet, s. f. Rothwendigkeit (8, 345; ibd. 422, 425).

Nojd, adj. gufrieben, begnügt (bon v. dep. nőjas) (15, 19).

fvänd, adj. unabgewenbet, un ver : wanbt; med oafvända ögon, mit un: vermanbien Augen (24, 283).

Obemarkt, adj. unbemertt (8, 17). Obepröfvad, partic. (adj.) ungeprilift, unerprobi. Obepröfvad man och klinga litar ej den kloke på, vLp.:
"unerprobt auf Mann und Klinge nie verläft ber Rluge fich" (19, 70).

Obevännad, adj. unbewaffnet, ohne Baffen (24, 284).

Och, conj. un b; altn. ok, unb, auch. Ock, conj. auch; utan ock, fonbern auch (goth. auk, auch, etiam; zu aukan, lat. augere); abbt. ouh, auh. Synon. äfven.

Ocksa, conj. au d, gleichfalls (eigtl. auch fo.) Jag kallat mina soner, och din också, ich habe meine Sohne und auch också, beinen mit hieber befdieben (2, 13); den strådöd är också en död, ift boc ber Strobiod auch noch ein Lob (4, 69); — men litet också mig dömma lyster, vLp.: mich luftet's auch, bag Gericht ich übe (12, 212); hur också, wie . . .

auch; wie fehr auch (10, 127). Odalbonde, s. m. (pl. -bonder) ein freier Grundeigenthumer, freier Bauer (von odal, adj. frei, erb= unb eigenthumlich); åt sonen af en odalbonde ville de ej ge sin syster, vLp.: bes freien Bauern Sohn gemahrten fie bie hand ber Schwester nicht (24, 236). Odal, vom alten Subft. od, Eigenthum; ödlaz, erwerben, in Folge beffen: befigen; baber noch Upsala ode, bie ichwebischen Rron: güter.

Oden, nom. prp. Dbbin, ber Beus (gu= piter) ber germanifchen Mythologie. bie Anm. jum 1. Gef. pag. 10 u. 11). Odödlig, adj. unfterblich (dödlig,

fterblich, töbtlich); do tolf Ododligas borgar, ber zwölf Unfterblichen Burgen (3, 86).

Offer, s. n. Opfer; det offret fordrar Balder, bas Opfer forbert Balber (24, 276); det är offret af ditt eget hjertas vilda hat, es ift bas Opfer von beines eigenen herzens glühendem haß (24, 202); vintergrönt kring offret hänges, mit Epheu noch fomudt man bas Opfer (12, 178); bara till offer, gum Opfer bringen (7, 91). Offerbolla, s. f. Op fericale; rök af offerbollar, Rauch von Opfericalen

(24, 202).

Offerflamma, s. f. Opferflamme (13,

Offerhus, s. n. Tempel (2, 5). s. n. (pl. -) Opferhaus,

Offerknif, s. m. Opfer=, Schlachtmef= jer (pl. - knif var); hycklarns offer-`knif, bes heuchlers Opferbolch (8, 186). Prester med offerknif, Briefter mit bem Opfermeffer (13, 49).

Offerlund, s. m. Opferhain, beiliger Tempelhain (2, 20; 13, 16).

Offerprest, s. m. Opferprieft (5,

Offersten, s. m. Opferftein (pl. (23, 6).

Offeranga, s. f. Opferraud, Opferbami. Opferqualm.

Offra, vrb. trs. opfern; han offrar båd' falk och häst, er opfert jo fall als Ros (5, 76); offrad falk, bet ges opferte Fall (2, 49); offra sig, sich opfern (8, 263). Min kärlek kan jag icke offra dig, --- men väl jag offra kan min lefnads lycka, meine Liebe tann ich bir nicht opfern, -– mobi aber tann ich bir bas Glud meines Lebens opfern (ibd. 67, 69); offra Gu-darna din hämd, opfere ben Göttern beine Rache (24, 275); offras opp (upp), geopfert werben (6, 16).

Ofruktbar, adj. un fruchtbar (24, 91). Ofta (auch oft, vom alin. opt, compar. optarr. öfter), adv. oft; som ofta kom, der oft fam (5, 46); förtala ofta, oft erzählen (8, 209); hon sade ofts, fie sprach oft (12, 175); så ofts som, so oft als (24, 131); Compar. oftsre,

Superl. oftast.

Ofvan, adv. oben; über: ofvan skyn, über ben Bolten (24, 192).

Ofvanfran, adv. bon oben berab, bon obenher.

Ofvanför (e), adv. obenher, brüberhin; im Gegensat zu under: de bygga under Tidens träd, och ofvanför, fie bauen unter'm Baum ber Beiten und barüber hin (22, 79, 80); uti muren ofvanföre, in der Wand obenher (24, 24).

Ofvanom, adv. hinauf, himmelmarts (14, 121).

Ofvanuppå, adv. oben auf, hier oben

(15, 26).

Ofard, s. m. (eigtl. bie Mißfahrt, v. färd, gabrt); überhaupt Unfall, Unbeil; . . . står ofärd nära, fo fteht bas Unbeil in ber Rabe (2, 43); Asars ofard, vLp.: "ber Sau ber Götter" (8, 149). Altn. lufor. Oforsonlig, adj. unverfohnlich (10,

Oforsent, adj. unverfohnt; oforsonta

1. 3

Gudars vrede, unverföhnter Götter Groll (19, 94). Ohamnad, partic, ungerächt (v. hamna,

rachen) (94, 162).

Ohord, ungebort, ohne Bebor ju finben; unerhört (wofür auch oerhord von höra, hören); skall din fosterfader fara ohörd från din gård? Soll bein Pflegevater bon beinem Sofe meggeben, ohne bei bir Gebor gefunden gu baben ? (6, 35).

Okand, adj. unbefannt; okand våg, unbefanntes Gemaffer (8, 188).

Olycklig, adj. unglüdlich.

Om, prps. urfprungl. um in örtlichem unb geitlichem Betrachte; bann auch caufativ: über, wegen (do); um; in gewiffen Berbinbungen an. Alin. um.

Om, conj. ob, wenn, wenn nur; om icke, wenn nicht (8, 168); om du så vill, wenn bu fo willft (7, 160); om så är bestämdt, wenn es fo bestimmt ift (15, 27); lat so om du är, lag feben, ob bu bift (18, 31).

Omflyta, vrb. trs. umfließen; von ben Loden, welche bas Geficht umwogen (24, 49).

Omgifva, vrb. trs. umgeben; i allt, som omger mig, in Allem, was mich umgiebt (8, 390).

Omhagna, vrb. trs. umbagen, umgdunen

(2, 139).

Omkring, adv. um, ringsum. Som frukten sätter sig omkring sin kärna och växer ut och rundar omkring . . . henne, so wie sich bie Frucht ansest um ihren Kern und ihn um= machit . . . (8, 48, 52); rundtomkring, ringsumber (ib. 220); rundtomkring mig, rings um mid (19, 110); bara morker rundtomkring, nichts als Finfterniß ringsumber (ib. 104).

Omlinda, vrb. trs. umwideln, umwin : ben; partic. omlindade af söderns rika rankor, von Gubens reichen Ranten um:

ichlungen (8, 219); auch blos linda om. Omsider, adv. am Enbe, enblich. Välkommen, sent omsider! Billfommen enblich, wenn auch fpat (8, 78). Altmorb. um sidir, von sid, fpat.

Omstrala, vrb. trs. umftrahlen. Valhalls glans omstrålar de förtjustas syn. Balhalla's Glang umftrablt ben Blid ber hingeriffenen, Begei ferten (24, 190).

Omöjlig, adj. unmöglich; Abb. omöj-

ligt (8, 176). Ond, adj. 55 se, arg, schlecht. Tidnin-garne äro onde, ble Rachrichten lauten schlecht, bie Dinge steben schlimm (6, 11), als Subit.: allt ondt fods blindt, jegliches Bofe wird blind geboren (24, 193); det Onda dör för evigt, bas Böje stirbt auf emig (24, 162).

Onodig, adj. unnöthig (16, 63); adv. onödigt ; onödigt är det, den andra leta, unnöthig ift's nach bem 3meiten gu

juchen (2, 79).

Ord , s. n. Bort (pl. --); förrn orden somnat, ebe bie Borte eingeschlafen finb (2, 16); mång' hjertligt ord, manches hergliche Wort (2, 121); kärnfulla orden, fernige Borte (ibd. 119); han hör hvart ord, er hört jebes Bort (4, 98); att lyssna till kungens ord, bes Ronigs Worten zu horden (5, 3); taga till ordet, das Wort nehmen (11, 171); han talte fridens ord, er sprach Worte bes Friedens (24, 71); hviska ett vän-ligt ord i örst, ein sæundliches Wort in's Ohr stüstern (8, 386); tro på ord, auf's Wort glauben (ibd. 181).

Orm, s. m. (pl. -ar) Burm, Schlange (2, 110); wie icon goth. vaurms Beibes bebeutet; vergl. lat. vermis u. f. w. Altn. ormr, Schlange und Drace.

Ormslinga, s. f. Schlange (24, 22). Ofolig, adj. untubig (rolig, ruhig, von ro, f. Rube). Böljorna are oroliga sallar, die Bogen find unftate Gefährten

Ort, s. m. Ort, Steut tim pa. å hägnad ort, am umfriedeten Ort (2,

Oraknelig, adj. ungablig, ungabloar; en oraknelig skara, eine ungablige

Schaar (3, 16).

Oratt, s. m. Unrecht; oratt gör du den idla mö, Unrecht thuft bu ber eblen

Jungfrau (12, 158).

Osedd, adj. ungefeben, unfichtbar (r. se, feben); osedd makt, eine ungefebene, b. h. nicht fichtbare Macht, vLp.: eine Dacht, verftedt im Grunde (14, 126).

Oskadd (oskadad), adj. (partie.) un= beidabigt, unverlent (17, 82).

Oskaplig (oskapelig), adj. ungeftattet, bāßlich; en oskapelig jätte, ein ungebeuerer Riefe (8, 64). Synon, oformlig, vanskaplig).

Oskuld, s. f. Unfoulb (24, 215).

Oskuldsfull, adj. unichuldsvoll, harmlos (8, 36; 24, 31, 47).

Oss, pronom. person. uns (Dativ und Accuf. von vi, wir).

Osviklig, adj. untrüglich, guberläffig; bon svek, n. Lift, Betrug (2, 185); altn. svik, Erug, svikja, betrügen.

Osådd, adj. ungejdet, unbejdet (von så, jden); en osådd skord, eine unge-jdete Ernbte (8, 221).

Outsäglig, adj. un faglich, unausfprech: lich; outsäglig längtan, eine un: fägliche, unausiprechliche Gehnincht (19, 29)

Outtydd, adj. partie. unertlart, noch nicht gebeutet, ausgelegt (von bem B. uttyda, ausbeuten, auslegen)

(24, 213).

Ovan, adj. ungewöhnlich, ungewohnt, felten (van, gewohnt); en ovan vordnad, eine ungewohnte, bei ihm feltene Ehrfurcht (24, 69); fonft auch ovanlig. Oviss, adj. ungewiß, unficer; med

oviss blick, mit icheuem Blid, voll

Scheu (24, 280).

Ovan, s. n. (pl. ovanner) ber Feind (van, Freund), gelindere Bezeichnung für fien de (2, 76; 24, 284).

Oandlig, adj. unenblich; oandlig kold, ungeheuere, icauerliche Ralte (10, 81); en sändlig graf, ein unenbliches Grab (ibd. 92); sändlig rymd, unenblicher Kaum (8, 62).

Р.

Palm, s. f. Baime (pl. -er) (24, 217). Panna, s. f. Strin (1, 64; 7, 187; 8, 64, 60; 11, 29; 14, 207; 15, 30; 17, 58; 19, 80; 24, 12). Papsar, s. n. Banger (1, 100). Par, s. n. Boor; ett par allens var qvar, nur ein Paar war noch fibrig (4,

35); vingars par, bas Paar Flügel (19, 59); brudpar, Brautpaar (1, 23); trollpar ein paar Unholbe, Berens ungethume (10, 22).

Park, s. m. Part, Bush unb Thal (pl. — er); från dal och park, von

Thal und Gebuiche (4, 21).

Paesa, vrb. intrs. paffen; som bjelmen passar sig for pannan, wie ber Selm

paßt auf bie Stirn (1, 64).

Poka, vrb. intrs. mit bem Fingergeigen; bin weisen mit på). Urda pekar tyst på det förödda, det nya templet pekar Skulda på, buditablid: Urba zeigt fcweigenb auf ben zerfiorten, nach bem neuen Tempel weil't Gtulba bin; vLp.: Nach bem gerftorten bin: weift Urba milbe, jum neuen Tempel Stutba's Blide ,febn" (28, 109); auß: brudlich mit bem Finger hinweisen: de hofman pekade med fingret på luden björnskinnsman, die Höffinge wiesen mit bem Finger anf ben Rann im gottigen Barenfell (17, 12).

Bfeiler, Saule, ban. Pelare, s. m. Bille, engl. pillar); Af djupblatt stall hvar polare var skuren, aus blauem Stahl mar jebe einzelne Saule gehanen; vLp.: "bie Bracht ber Saulen war aus

Stahl geldlagen" (23, 99).

Pelaregang, s. m. Saulengang, por-ticus (15, 37).

Pelarrad, s. f. Bfeilerreibe, Gaulenteibe (24, 17).

Pelarstamm, ber Stamm bes Pfeilers, Saulenichaft; smärta pelarstammar, folante Saulenichäfte (8, 218).

Pelarstod, s. m. (pl. -er) Pfeiler (stod an fich icon Pfeiler, Stube); På pelarstoder fyra, auf vier Pfeilern; vLp.: ber Saufen viere (2, 41).

s. m. Belg (10, 149); bom lat.

pellis; frans. pelisse u. f. w.
Perls, s. f. Berle (im pl. perler);
med perlor full i tusental, voll von Taufenben von Berlen (1, 122).

Postsjuk, stsjuk, adj. pesterane, von ber Best angestedt (sjuk, trant, siech) (8, 142).

Pil, s. m. Pfeil (pl. -ar) 24, 38.

Pilrogn, s. n. Pfeilregen, Pfeilhagel (19, 111).

Pilt, s. m. Anabe (pl. -ar); de piltar se med gladje . . . bie Anaben feben mit Freube . . . (22, 9; ibd. 37).

Planka, s. f. (pl. -or) Blante, Boble; grofhyflad planka, bie robe Blante (11, 189); (8, 328) sc. sc. bie rohgehobelte

Plants, s. f. Pflange (pl. plantor) (1, 2); aus bem fat. planta, entlehnt; Berb. planta, plantera, pffangen.

Plocks, vrb. tre. pfladen (5, 52). Plog, s. m. Pflug (im pl. plogar) (14, 78). (Ban. Plov, engl. plough; nieberl. ploog).

Plundra, vrb. tra. plunbern (1, 40); (12, 80),

Plåt, s. m. Platte, Tafel; silfvor-plåtarna, die filbernen Tafeln (18, 84).

Plaga, vrb. tra. pflegen, bewirthen; for-plaga någon, Jemanben verpflegen (3, 149).

Plöja, vrb. trs. pflügen (bon plog,

Bflug). Plötaligt, adv. bom 21bi. plötslig, plöglich. Då stiger plötsligt från templets tinnar . . . ba fteigt von ben Zinnen des Tempels mit einmal . . . (12, 36). Då kommer plötsligt öfver vestervågor . vLp.: Da fam mit einmal

von der Beitie Bogen . . . (23, 87). Port, s. m. Pforte, Thor, Thorweg; landets port, Landes-Thor, Landetspforte (2, 33); 3, 117; grafvens port, die Pforte des Grades, des Cods (8, 428). Hög var den kopparatöpta port, hoch war das von Aupjer gegoffne Thor

(24, 16).

s. f. Pract, Glang; kronas Prakt, prakt, ber Rrone Bracht, bie Bracht feis nes Bipfels (24, 108).

Prest, adj. practivost, practig.
Prest, s. m. Prichter (5, 82). Offerprest, Opferpricher, öfverprest, prest, Opferpriefter, öfverprest, Oberpriefter (24, 65). Pris, s. n. Breis, Werth (3, 83; 28, 67).

Han förstår ej hennes pris, er weiß ben Berih nicht zu schähen, ben fie hat (19, **35).**

Prisa, vrb. trs. preisen, rühmen. Med rätta prisas du af skalder, Mit Recht wirft bu gepriefen von ben Stalben (1, 87). Hvi prisas Gerdas kinder så, was preist man Gerba's Bangen so (ibd. 81). Det tag vill jag prisa, ben Kis will ich preisen (18, 29). was preift man Gerba's Bangen fo Dag skall du prisa, ben Tag lobe (2, 105).

Prof, s. n. Brobe, Beriud; eldprof, Feuerprobe (24, 176).

Proppa, vrb. trs. pfropfen, vollpfropfen; bab. firegen: proppade skap, vLp.: von Borrath ftropte ber Speicher (8, 52).

Pryda, vrb. tre. fomueten, gieren. Mildt sinne pryder kungen, ein milber Sinn ichmudt ben König (2, 55); det pryder sin man, fie stehet bem Manne ichon (15, 21).

Pråla. v. intr. prablen, prunten. Präktig, adj. prächtig (von prakt); en präktig blomstergördel lik, gleich einem prächtigen Blumengurtel (24, 13), En praktig rubinknapp, ein prachtiges Rubinfcolog (8, 104); ferner 17, 41 Profva, vab. tra. prafen, erproben, probiren (3, 198); Jag har profvat och förlatit, ich habe geprüft und verziehen 10fikut, to pace gepine um ville jag (19, 84); (ibd. 69); — nu ville jag profvs., nun will ich einnal gufeben (11, 37); versuchen; erpreben: dock må vi profvs svärden, boch mussen sibel bas Schwert versuchen, erproben (ibd. 59); striden pröfvar klingan, ber Streit erprobt die Llinge (2, 108); prüs fen: Med fingret profvar han dess egg, er pruft bie Rlinge mit ber hanb egg, e (22, 7).

Puls, s. m. Buls (pl. - ar); dess pulsar sla, feine Bulfe fclagen (12,

Pung, s. m. Beutel (13, 38); grönvir-kad pung, grungewirtter Beutel (11, 243).

Purpur, s. m. Butpur; aftonrodnans purpur, ber Burpur bes Abenbroths (17, 79).

Purpurbeteled, partie. mit Burpur ge-gaumt (betsla, gaumen; betsel, n., ber Baum) (24, 194).

Purpurbram, s. m. Burpurgebrame (11, 167).

Purpurduk, s. m. Burpurtud (24, 98).

Purpurhatt, s. m. Burpurbut (19, 12).

Parpartäcke, s. n. Burpurbede; sitta på purpurtäcken (pl.), auf purpurnen Teppichen figen (b, 37).

På ober uppå, Brapof., lettere form jeboch feltener (in ber alteren Sprace up på, gewöhnlich mit Bufammenfegung: gewöhnlich mit Zusammeniehung: uppä und gwar uppä mit Acc., upp till mit Genitiv); auf, mit bem Begriff ber Ruhe, so 1, 15; ibd. 125; 2, 1, 16, 41, 42, 128; aberb. nachgelet: barauf: med norrsken pä, mit Korbschien barauf (1, 82); 8, 41; ibd. 63, 75; Bewegung: 2, 141; ibd. 107; på folkets beelut, nach (auf) bes Bolkes Beschieß (3, 4); i bonn nä vertrauert auf — (3, 70). uppå hopp på, vertrauent auf - (3, 70); 4, 6; se pa, auf etwas binfeben: ibd. 8, 16; tānka pā — benfen, gebenfen an (10, 18; 12, 142; 18, 85); droppa pā — trāufein auf — (ibd. 83); haka sig på - fic an Etwas bangen (14, 128); ibd. 173, 174; 19, 13, 15; 20, 9; mit sătta: 23, 47, 48; nad, secundum, more: pă Nordmanna sătt, vLp.: nad Nordens Gebraud (8, 187); på fädernas vis, nach ber Bater Sitte, vLp. nach heinischem Brauch (3, 191); på samma ton, nach bemfelben Ton (24, 150); på engång, auf einmas (10, 188). is mich på estillat auf har Singer 186); je auch pa stället, auf ber Sielle (4, 192); an: kännn pa - an Gwas erkennen (11, 29); zeitlich: Sechs Tage jegelt er, men pa den gjunde u. i. w., bod am flebenten u. f. w. (19, 19); mo nun die beutiche Sprache biefem på andere, in

ihrer Bebentung oft gang bibergirenbe Brapofitionen (aus, in, ju n. f. w.) in ber Neberfepung entgegenftellt, beruht biefe Bericiebenbeit, wie bei ben Brapofis tionen anberer Sprachen überhaupt, auf ber eigenthumlichen Berichiebenbeit ber Uneigenibumition Berfoltenfeit ber uni-foauung diefer Berfoltniffe ober Begriffs-Hebergange, bie natürlich als ebenfoviele Rablen bes fie bebingenben und bestimmenben, beghalb auch immerbin feftaubaltenben, Grundbegriffes fich erweisen. Reben pa behauptet fic & (= alin. &

mit wechfelnbem Cajus) unter Beibehaltung berfelben Bebeutung, selbst in Jusammenssehungen. — 5, 75, 88, 107; 10, 137; 11, 94; 12, 4; 15,3; 21,61.

Qualm, Stidluft; Schlund, Meerichlund; gå i qvaf, ju Grunde geben (15, 8); draga soglaren i qvaf, ben Schiffer in ben Grund bes i qvaf, ben Schiffer in be Meeres hinabziehn (10, 90).

raf, adj. schwil, bumpf (Berbum qväfva, q. v.); hur qvaft var det der! wie bumpf und schwil war es ba!

(4, 32); Synon. qvalmig. Qvar, adv. zurud, übrig (so auch im Dan.), in gewiffen Berbinbungen wirb es am besten mit "nod" übersett (wie engt. lest); so: då morgonens dagg låg på lisvet qvar; als ber Morgenthau noch lag auf bem Leben (4, 18). In ber Bepå litvot qvar, aus bei and bem Bes lag auf bem Leben (4, 18). In ber Bes beutung gu ru de, übrige berbinbet es ach gern mit Reitwortern. Vara qvar, fich gern mit Zeitwörtern. Va übrig fein ober bleiben (4, 36).

Qviokna (mit vid) vrb. intrs., wieber auf: leben, fich wieber erholen; Heid och Ham ha qvicknat vid, h. und h. find wieber jum Leben ermacht (11, 280); fo where jum keven erwach; in schon alln. kvika, sich regen und bewegen; kvikr, lebenbig, beweglich, rührig; ah. quikkan, quihhan, chichen, beleben; gius, adj. vivus ú. s. bies ju unser: erquiden.

Qvida, vrb. intrs. flagen, mehflagen, min-

feln, likt qvidande mo, gleich einem wimmernben Mägblein (20, 39).

Qvinna, s. f. (plur. qvinnor) Frau, Beib, Sattin; in ihrem Berhaltniß gu bem Ches mann (man); båd' man och qvinna, je Mann als Beib (2, 144); mannens mod är qvinnan kärt, bas Beib liebt ben Ruth bes Mannes (1, 61); den arma qvinnan, bas arme Beib (8, 14); gyinnan; bröst, bie Bruft bes Beibes (2, 111); gyinnans värde, bes Beibes Berth (8, 339); gyinnor (4, 106) Allinorb. kvæn, kvån; goib. gens; griech. γυνή; engl. queen, ruff. schöna,

pvin. zona; böbm. zena. Qvinneskepnad, s. f. Frauengefiait (skep-nad, f., Gefiait, bon skapa, er [c] af-jen, bilben, gefiaiten) 12, 110.

Qvist, s. m. (im pl. —ar) ber Zweig, Aft

(19, 49); alin. kvistr. Qvittra, vingad sångarskara qvittrar, geflügelte Sangericaar zwitichert (7, 165); faglen qvittrar, ber Bogel swiffdert (19, 1).

Qvada, vrb. trs. bichten, ein Lieb fingen; vada, vrb. tra. displet, ein lied jungen; qu'ada en hjeltesang, ein heldenlied fingen (1, 98); skalden qu'ader, der Stalbe fingt (4, 4); selbst mit qu'ade 20, 11; auch für "sprechen", "sagen" (inqu'it, gotd. gith-an, engl. quoth &c.), wie Hilding qu'ad: Sprach hilding (8, 9); Frithjof qu'ad: Hilding fired (18d. 13); Frithjof qu'ad som en storm om hösten, so wild wie ein herbssithum sprach Frithjof (13, 24; 20, 37).

Qvade, s. n. Lieb, Gefang; ett hjertligt qvade, ein herzerfreuliches Lieb (17,86); främlingen qväder afskedets qväde, ber Frembe fingt bas Abichiebslieb (20, 11); wie benn altn. kvodja, f., grabezu Gruß bebeutet.

Qväfva, vrb. trs. erftiden, unterbrüden; qväf i min själ de mörka skuggors spel, thu Ginhalt bem buntlen Schatten= fpiel in meiner Geele, VIp.: aus meinem Derzen bann' bas bbe Grau'n (23, 50).

hans qualda brost, feine gequalte Bruft

(19, 23); altn. kvelja

(18, 20); ann. Recha.

(vill, 20); ann. (pl. -ar) Abend: det lider emot qvällen, es geht gegen Abend; vLp.: es will Abend werden (2, 9); när qvällen kom, als ber Abend: hm (4, 42); 5, 29; Synon. afton; biefelben Synonyma bietet and das Dänische: Aften und Obalb, Ovelb, Oval, bom alin. kveld, kvöld.

R.

Rad , sd, s. f. Reihe, Linie; do stodo i spiltornas rad, fie ftanben an ber Banb ber Stalle aneinanbergereibt (3, 20); compos. radvis, reihenweis (3, 48); pelarrad, Gaulenreihe (24,

Badvis, adv. reihenweise (3, 43). Ragla, vrb. intr. taumein, wanten (15,

12). Raguarek, nom. prp., ber Tag ber Git: terbammerung. (S. bie Anm. jum 7. Gef. S. v.).

Bakt, adv. gerade (vom Abj. rak, gerade = engl. straight); rakt öfvor fjärden, gerade über den Meerdelfen his über (4, 76); rakt i vöster, gerade nach Welfen; westwärts (10, 51).

Bam, s. m. Rlaue, Tate (eines Thiers); björnram, Barentage (10, 184). Die ursprüngliche Bebeutung hanb (Dalin s. v.), baher im Alin. hrammer, bi Sand mit ausgeftredten Fingern, und ging biefes fpater in bie obige (engere) Bebeutung über; baber auch "Klaue", "Pfote" in verächtlichem Sinne für hanb.

Ran (Bana), nom. prp., eine ben Mensichen feinbliche Meeresgöttin. (G. bie Unm. jum 10. Gef. pag. 65 ff.)

Rand, s. f. Ranb; dukens rand, bes Encies Rand (9, 26); en blodig rand, blutiger Rand (10, 10); im pl. rander.

Bands, vrb. trs. (von rand) ranbern, mit Ranb ober Ranbern verfeben; 7, 43. Banks, s. f. Rante; soderns rika rankor, bes Subens uppige Ranten (8,

219). Rasa, vrb. intr. tafen, muthen; rasan-

de, rajeno (13, 93). Raasla, vrb. intr. raffeln; ett rass-lande ljud, ein raffelnber Laut (3, 134).

Redan, Abv. (von bem Abj. reda, be-reit, fertig, paratus); icon, bereits (6, 39; 7, 168 u. f. w.); öfter gufgeg. in q. v. wie 7, 162, worauf im fol= genben Bers bie unvertürzte Form (redan) fieht. Alin. redhe, engl. already (auch biefes vom Abj. ready, bereit),

nieblb. reeds u. f. w.

edlig, adj. reblid, ebrlid, integer; redligt hjerta, ein reblides herz (2, 51); adv., redligt söka, reblid suchen (24, 252). Rach Dalin (2. B., 267) bezeich: Redlig, net reblich eigtl. benjenigen, ber prompt, punttlich bezahlt, als abgeleitet vom Berb. reda, bas in ber alteren Sprache fo viel als gablen, gablen, solvere bebeutete; baber not reda penningar, baar, pecunia numerata, argent comptant, engl. ready money, ivan. contante und pronto; nieberland. gereed geld u. f. w.

gereeu gett n. 1. 10.
Redo göra, vrb. act, Bescheib geben; mit för (11, 195). Redo, s. f., so viel als reda = Rechnung, Rechenschaft; ratio, bessen part prs. redogrande swohl abject. als jubstant. gebraucht wird; vergl. hiemit ahb. redja urgeban, Rechnschaft geben; unser "Rechnung

tragen.

Refva, vrb. trs. reffen (von ben Segeln)

3, 161; Subji. ref, n., bas Reff.

Regn, s. n. (pl. —) Regen; regnets
Gud, vlp. ber Regengott, 18, 77;
blodregn, Bluttegen (14, 79); pil-

regn, Bfeilregen (19, 111). Bemna, vrb. intr. berften, fic fpalten; i remnad rot, in geborftener Burgel (18, 97); bie altere Form ift rimna, welche Dalin (2. B., 274) auf rifva, reiben, ripen, reiben (franz racler, raper, s'érafler, crever), alin. rîfa, reißen, gerreißen; ban. rebne - ribe, gus rücführt.

Ren. Abi. rein, im eigtl. unb im überges tragenen (moral.) Sinne; 7, 88; ibd. 181; 20, 13; 23, 4; 24, 128. Alinorb. hreinn; goth. hrains.

Ren, adv. beliebte Berturgung ft. redan, wie se'n aus sedan; fcon, bereits (7, 162); det dagas ren, es tagt foon (8, 1); 20, 41; 24, 183.

Bona, vrb. trs. zeinigen, läutern; 19, 112; 24, 158); en renad menskoätt, ein besieres (reineres) Menichengeschlecht (ibd. 172).

Bonhet, s. f. Reinbeit.

Besa, vrb. trs. aufrichten, errichten (24, 204); resa sig, fich erheben (8, 117); ferner 24, 163. Altn. reisa.

vrb. trs. reigen, anreigen (2,

148; 14, 73; 24, 68). Bida, vrb. intr. reiten (6, 41; 10, 30); rida astad (5, 88), wegreiten; (von ber Sonne): högt rider solen, boch fieht bie Sonne; (von ben Balen): rida sin boch fleht väg 11, 263; (von bem Schwanten bes Shiffs burch bie Bagen): 16d. 19; mit öfver: 21, 9; mit han: 28, 58. Bigel, s. m. Riegel (im pl. riglar); riglar och lås, Riegel und Shloß (3,

131).

Bik, adj. reid); 1, 72; 2, 78; rikt var huset, reich war bas haus (3, 51); en rikaro arfving, ein reicheret Erbe (3, 177); 9, 27.

Bike, s. n. Reich; 2, 30; 4, 93, 109; 13, 46; 14, 39, 41; dig ger jag rike, bit Ioff ich tas Reich; vLp.: "Erbe ben Thron bes Reichs" (20, 47). Altn. riki, n.

Rikedom, s. m. Reichthum (pl. -ar) (3, 54, 95, 154; 5, 20).

Rim, s. n. Reiffroft.

Ring, nom. prp., ber König von Ringreich.
(S. bie Ann. 3um 5. Gef).
Ring, s. m. Ring (pl. — ar); ringen Ring, s. m. Ring (pl. - ar); ringen på lansen, ber Ring am Speer (2, 31); på lansen, der King am Spect (x, 31); 3, 137; den ens. ringen, det eine King (8, 88); 18, 55; med mången gyllne ring, mit mandem golbnen King (17, 75); dig gorjsg ringen, dir gedid, den King (20, 19); armring, Armring (3, 88; 8, 440, 464); guld-ring, golbener King, Gebbing (10, 106) 2c. 2c. Alin. bezeichnet hringr, edenio abb. hring mit "King" auch, finnia. den "Kriß," au das föweb...kring. finnig, ben "Areis," an bas fameb. "kring, omkring" erinnernb. Binga, adi, gering, arm; subst. den ringes hydda, bes Armen nieberes Dach

(4, 96); en sak så ringa, eine fo ges ringfügige Cache (8, 315); 20, 58; 24,

121.

Ringel, s. m. Ringel (3, 170); (v. ber Schlange) slå sin ringel, ringelnb ihren Reif folagen (24, 22).

Rista, vrb. trs. eigtl. rinen, einschneiben (20, 55); rofl. 4, 70; rista full, volls riben (12, 133); pass. 14, 173; rinta. lag ein Gefet fcreiben, wie etwa ingl. to couch in writing (15, 23); 16, 62.

10, 02. Etha, vrb. trei fen = geichnen; (von bem Einrichen ber Aunen) 8, 397; rtad i guld, in Sob gerigt (ibd. 441); rita runor i isons famm, Aunen ins Eisrigen (18, 17); rita'i sanden, in ben Sanb rigen, schreiben (7, 15); wie benn rita im Alin. grabegu "schreiben" beweitete.

Re, s. m. Ruhe; 8, 112; skuggiga ro, bie schattige Ruhe (5, 8); hon har ingen ro, sie hat nicht Rask (4, 65). Altin. ro, L; ahb. rawa, Ruhe, roquies.

lo, vrb. intr., rubern (14, 192, 193). Alin. roa.

Roder, s. n. Kuber; 8, 159, 169; sitta vid rodret, am Kaber figen (16, 25); kom hit till roder, fomm her an's Kub'r (10, 188) zc. zc.

Roderstang, s. m. Ruberftange (10, 80).

Rodn a, vrb. intr. roth werben, erröthen (1, 104; 3, 49; 4, 29; \$2, 15).

Bed nad, s. f. %5the (7, 58); composits bavon: aftourodnad (8, 404; 17, 79; 28, 88); morgonrodnad (5, 50; 8, 381).

Bof, s. n. Ranb; von röfva (8, 262; 4, 69).

Rep, s. n. Auf, Zuruf (8, 129). Afin. hrôp, n., geth. hropi, Bere. hropjan, rufen, vocare.

Bopa, vrb. intr. rufen , foteien (14, 115; 22, 61). Alin. hropa.

Bos, s. f. Rose; im (pl. --or) (1, 9, 19; 8, 242 cc. ac.).

Rosenfärgad, adj. rojenfarbig (7, 11; 8, 283).

Rosengård, s. m. Rofengarten (im pl. gårdar) 4, 20.

Resentalk, s. m. Rofenteld (11, 240).

Rosenkind, s. m. rofige Bange (12, 113).

Rosenknopp, s. m. Rofenknospe (im pl. -knoppar) 1, 76; 2, 137; 28, 107.

Resenläpp, s. m. Rofenlippe (8, 424). Bosenröd, adj. rofenroth (7, 27, 124; 17, 2).

Basenvinge, a. m. rofiger glügel, Rofens fowinge (1, 24).

Rosig, adj. rofig (2, 28).

Bost, s. m. Stoft (14, 181; 24, 109).

Bosta, vrb. intr. roften, roftig werben (auch dop. rostna); nyckeln rostad fast dorf, ber Schffifel fest geroftet barin (24, 286).

Rot, s. f. 12 nrjel (radix, engl. root, afin. rôt, géth. vaurds), im pl. rötter (2, 60; 18, 97; 8, 278).

Rota, mom. prp. einer Ballbre. (G. bie Anm. jum 7. und jum 19. Gef. pag. 50 und 103).

Rotfästad, adj. feft gewurzelt (11, 85).

Bubba, vrh. tra. vertüden, um ft ofent; von nicht zu verhütenden, also unumftößlichen Schidungen der Konten (12, 161). Bubinknapp, (pl. — ar) Rubinjchloß

(8, 104). Bufva, vrb. intr. (bas bān. ruge) brūs

ten (8, 161).

Bulla, vrb. intr. tollen, wälgen (2, 111; von ber Melobie 11; 187; vom Menbroth 23,83).

Bum, s.n. Kaum, Plah (8, 200; 19, 6); men uti muren var ett rum; i.b. Wend war eine Pijdo (24, S4). Alin. rumr, n. and sci gerdunia

n.; auch adl. gerdumig.

Runz, s. f. Rune; im pl. runor (S bie Anm. jum 1. Gef.) (2,59); mangen runa, manche Anne (ibd. 50); 1, 30, 32. Do runor gro, die Annen wachsen (1, 107) 2c. 2c.

Bunboskrifven, adj. mit Annen bes ichtieben (28, 105; 24, 122).

Bund, adj. runb (24, 158); Subit. bugtig rund, ber trumm gebogne, ichlangenförmige Reif (3, 105); Runb: 3, 3, 46; 11, 150; 17, 56; 24, 288.

Bunda, vrb. intr. runben, runb machen (8, 49).

Bundel, s. m. Ronbel, Runb (1, 8; 24, 7; ibd. 18). Bundt kring, adv. runbum (17, 44);

rundt kring var köl, ringsberum um unfer Soiff (16, 18).

Bandt emkring, adv. ringsherum, run be um; bara mörker rundtomkring, nichts als Hinfernis um mich her (19, 18, 104, 110; 8, 220).

Runeskrift, s. f. Runenforift (17, 76; 24, 22).

Bunetafia, s. f. Runentafel; rungtaflorna af guld, bie golbenen Runentafeln (24, 178).

Bunogrift, s. m. Runengruft; pl. - er; Runensteine (14, 172).

Bunohall (auch runhall), s. f. (pl. -ar) Runen Felfen, mit Runen befchriebene Klippen 14, 225.

Bunelaga, s. f.; pl. runolagor, Ausnen flamme, Runengluth (laga - bifc. Lobe, lobernbe Flamme) 4, 131.

Runstaf, s. m. Runenstab (pl. - fvar) 12, 188.

12, 188. Bunston, s. m. Runenstein (im pl. --ar); (2, 4; 4, 92).

Rus, s. n. Raufc (11, 148; 15, 11; 24, 85); julerus, Juliaufc (17, 94).

Buta, s. f. (im pl. - or) Raute, gelb auf bem Scachbrett, Fenftericeibe (6, 8; 11, 149). Buttus, vrb. intr. verfaulen, vermober n; | Badas, vrb. dop. fich farchten, befarchten, ruttna neder, in Staub gerfallen (14,

28). Abj. rutten, verfault, fant. Rycka, vrb. trs. (rüden) reißen, dies ben; rycka på ankartåg, am Antertau reißen (4, 66); rycka bort, berunters reißen (12, 202); rycka sig lös, fic Ibereifen (8, 282).

Bygg, s. m. Rüden (2, 125); 13, 29; 17, 26. Min. hryggi, hriggr. Byka, vrb. intr. rauden, bampien (islb.

riuka) (10, 165). Bykte, s. n. Gerücht, ber Ruf; auch ber Ruhm (Ruchtbarfeit); (8, 118); (3,

180); (8, 314; 19, 77).
Rymd, s. m. Raum (von rum, q. v.);
blå oändlig rymd, ber blaue, uners meßliche Raum (8, 62); im pl. rymder (11, 30).

Rymlig, adj. geraumig, weit (8, 24). Bynka, vrb. trs. rungeln; rynka pannan, bie Stirn rungeln (8, 63); (engt. wrinkle).

Bysa, vrb. intr. fcanbern (3, 132).

Ryslig, adj. fcauerig, fcauberhaft, graßlich; hvad rysligt sken! welch' ein grauser Anblick (18, 95); med rysligt brak, mit schrecklichem Krachen (24, 270).

Rysta, vrb. trs. foutteln, rutteln (fonft aud rista, q. v.) 24, 269.

Byta, vrb. intr. brüllen (10, 132); det rytande troll, bas brullenbe Ungethum (8, 71).

s. f. Raa (im pl. råer) 10, 124. Altn. rå, f.

Råd, s. n. Rath (2, 106). Atin. råd, n. Sprüdwort: kommer tid, kommer rad, tommt Beit, tommt Rath.

Råda, vrb. trs. einen Rath geben, rathen (16, 50). Altnorb. rada, rathen, berathen.

Råda (verigi. rå), vrb. intrs. berricen. walten, regieren 20, 28; (1, 115); (13, 8); (2, 104).

Bag, s. m. Reggen, socale (3, 10); engl. rye.

Baga, vrb. trs. (ein Glas, einen Becer 2c.) bis an ben Rand fullen (11, 177); baher ban. topfolbe, topmaale.

Rana, vrb. trs. rauben, einen Raub bes geben; allt guld, som han ranat, all bas Golb, welches er geraubt (3, 122); väldet ranade, es raubte bie Ge-waltthätigleit (13, 59). Altnb. rana; rân, Raub.

Bår (ror), contr. für roder, s. n. Ruber (8, 119) unb für råder, 3. singul. praesentis indic. von råda (qu. qu.).

Racka, wrb. trs. (von rak, q. v.) rei: den, binlangen, engl. reach; reden, preden; racka handen, bie banb reiden (8, 354); räcka hornet, be horn barreiden (17, 77). Alin. retta. bas augen (10, 45); dig rads (für radas) jag, bic fürcht ich 23, 56.

adj. beforgt, bange; var icke radd, fei nicht bange, fei unbeforgt (7, 73; 10, 59). Alin. ræddr, hræddr,

engl. afraid.

Radda, vrb. trs. retten, erretten; radda krona och hjerta, Rrone und herz retten (8, 101); pass. ej raddas mer. nicht mehr gerettet werben, rettungsloß verforen fein (ibd. 385); ebenfo: hon räddas må, fie muß gerettet werben (6, 32); rädda äran, bie Ehre retten (8, 333, 335).

Bar, s. m. hugs (im pl. rafvar); raf är fångad i kula, ber guchs ift gefangen

im Bar (18, 84).

Räkna, vrb. trs. rechnen, jablen; halten, anfeben (3, 107); (8, 11); (ibd. 464);

Ratt, s. m. Recht (1, 87; 2, 44, 144; 8, 842).

lätt, adj. recht, richtig (2, 116) x. x. Rätt, adv. recht, richtig, bene (8, 3; 24, 291).

Bättvis, adj. gerecht; med rättvis själ, nad Recht unb Gerechtigfeit (14, 236). Min. rêttvîs.

Rattvisa, s. f. Gerechtigfeit (5, 11). Alin. rett læti, justitia.

Bod, adj. roth (ruber; alin. raud, raudr; goth rauds) (1, 16); 18, 100; (17, 50); (16, 47); (8, 171); (8, 223).

öfva, vrb. trs. rauben 16, 28; von bem alten Berbo riufa, welches Balin (s. v.) mit bem heutigen rifva, bryta, reißen, brechen, alfo eigtl. Einem etwas (gewaltfam) entreißen, wegnehmen, ertlart. Engl. rob; franz. rober in dérober (vergl. dénuer); lat. rapio, griech. αρπω, αρπάζω.

Röfvare, s. m. Rauber (8, 108).

Bok, s. m. Raud (11, 141; 12, 13; 20, 26); composita: rökmoln, Kauch-wolken (18, 82); tempelrök, Tempel-rauch (14, 9); islb. reijkar, außer ben bermanbten Formen noch engl. reek neben smoke.

Boka, vrb. intr. rauchen, bampfen (11, 126).

Bokkang, s. n. Rauchfang (3, 41). Bokmoln, s. n. Rauchwolfte (13, 82). Bon, s. n. Betjuch; bavon mandoms-rön, Berjuch, fic als Mann ju zeigen (14, 177). Altn. raun, Erfahrung.

Bona, vrb. trs. erfahren, burd Erfahrung

lernen (28, 94); 16, 25. Bör, s. n. Rohr, Schilfrohr; bavon compos. rörpil, s. m. Rohrpfeil (14, 194).

Bora, vrb. trs. rubren, bann auch movere, erweichen; enblich: berühren,

betreffen, angeben; - depon. in fteter Bewegung sein; rauschen: lisvet rörs, bas Leben rauscht (1, 111); (finnlich) berühren: ej rördt af mouniskohänder, unberührt bon Menichenbanben (3, 161); han rorde galtens panna, er berührte bes Ebers Stirn (17, 58); (bas Berg) rühren: 10, 199 2c. 2c.

Borpil, s. m. Rohrpfeil (14, 194). Rost, s. f. Stimme (17, 87); (7, 50); (12, 188).

Sadel, s. m. Sattel (im pl. sadlar); häfva ur sadeln, ans bem Sattel heben (12, 195). Altnord. södull,

Saft, s, m. Saft; succus. Altn., ags. sap; abb. saf, saph; engl. sap, frang.

sève u. f. w.

Saga, s. f. Sage (im pl. sagor); förtälja en saga, eine Sage ergablen (3, 38); en lefvande saga, eine lebenbige Sage (ibd. 39); som sagan förtäljer, wie bie Sage erzählt (ibd. 58) 2c. 2c.

Saga, nom. prp. bie Gottin ber Sage und ber Beidichte (8, 90; 7, 48; 11,

199; 14, 235; 21, 51 x. z.)
Sak, s. f. Sade; Angelegenheit, Gegenesiand, res (2, 107); tecknet är eg saken, bas Zeichen ift nicht bie Sade (24, 197); för en sak så ringa, für eine fo geringe Sade (8, 315). Engl. sake, wie lat. causa, bifch. megen, bem mitverbunbenen Borte partitelartig nach: aeiekt.

Saknad, a. m. Berluft und gugleich bie ichmergliche Empfindung besselben, baber: Gram: för mig är intet som förströr min saknad, vIp.: ich habe Richts, was mir ben Gram gerfireue (8, 389). Sakna, vrb trs. vermiffen, Ginem

fehlen, mangeln, einen Berluft merten, mit Cebnfucht empfinben; sakna, och brinn, som jag, febne bich mit Schmer, wie ich und glube (7, 191). Alfn, sakna; bie banifche Form erweichte zu fanne, analog wie fdwebifc famna = ban. favne; foweb. hamna == havne u. a. m.

Sakta, adj. unb adv. facte (14, 107). Rad Dalin (2. B., 319) urfprünglich: ftille, rubig bebentend, (baber fonon. mit lugn) und van bem alten sof. Fuhe, quies, sofa etc., bgl. hiezu: Diefenbach, Bergl. Borterbuch ber Gothischen Sprache 2,

Saktmed, s. n. Sanftmuth (2, 143). Sal, s. m. Saal (im pl. salar); (1, 121; ibd. 137; 2, 17; 3, 25, 42 a. a.); — dryckessal, Exinf(aal (3, 22); kungssal, Königssal (2, 1 2c. 2c.). Utn. salr, m. domus, palatium;

Goth. saljan, ussaljan, eintehren, bermeilen. Salig, adj. selig, glüdselig; i saliga dalarna der, in seligen Thalen bort (15, 3). Altn. sola, solld, Glüd, Se-

ligfeit; adj. swil, gludlich, felix; noch erhalten in bem negativen Compositum: usäl = osäll, unfelig, erbärmlich u. f. w. Dän. usfel, im altengl. seely, unsely, unseely, im foott. seelful u. f. w. unseely, im schott. seelful u. s. w., wie benn schon im Ags. sel, sel, adj. und adv. gut, wohl, bene begegnet.

Salighet, f. Seligteit salighet kröner skönt, Seligfeit frangt

fcon (20, 83).

Baledorr, s. m. bie Thure bes Saales (15. 3).

Salt, s. n. Sali (17, 28); sal auch im Sinn bes homerifchen als, alfo Salgfuth, Meer, 3. B. in Vestersalt, Beftmeer, b. i. unfere Rorbsfee (3, 34). Altn. salt, agff. sealt u. j. w.

Salt, adj. falgig, salsus; vom Meer: 19, 106; bas mit bem Gubft. gleichförmige Abj. (welchen boppelten Gebrauch auch bas agff. sealt mit ibm theilt) ift mit saltaktig, - artad ju ertiaren.

Salta, vrb. trs. falgen; saltad fragga, falgiger Schaum (14, 48; (19, 106).

Saltskum, s. p. Salgichaum (10, 76). Samarf, s. n. bas gemeinschaftliche Erbe; taga i samarf riket, in Gemeinschaft mit einem Anberen von ber herricaft bes Reiches Befit nehmen (3, Moller und felbft Dalin baben nur bas von obigem Gubft. fich leitenbe Ber= bum aufgenommen.

Samla, vrb. trs. fammeln; dep. fich verfammeln , gufammen fommen (3, 24; 22, 25).

Samma, f. u. n. samme, m. berfelbe, bicfelbe, basfelbe; på samma gång, auf einmal (11, 68); samma blommor, bicfelben Blumen; samma fåglar, biefelben Bogel (28, 11, 12); på samma ton, nach bemfelben Con (24, 150); den samma som hon var, biefelbe, die fie mar (8, 72) 2c. 2c. Altnorb. samr, idem unb griech. δ αὐτός.

Samman, adv. jufammen, beifammen (meift in Berbindung mit haupt : und Beitmörtern); hålla samman, gufammen halten (2, 31, 124); spraka samman, zusammen sprechen (7, 155); gro samman, jufammen =, in einander machfen (13, 62); lefva samman, mit einanber leben (3, 188) 2c. 2c. Allin. saman, goth. samana, agi. samne u. j. w.; griech. αμα, neugr. έντάμα, άντάμα, δμοῦ.

Sammetemantel, s. m. Cammetmantel

(17, 41). Samt, conjet. nebft; simul, simul cum (con), wie noch in bem, nunmehr antis quirenben, samt med; goth. samath, agff. samod (dh), abb. samant u. f. w... frang, ensemble.

Samtal, s. n. Gefpräc, Unterrebung colloquium; fyn. samspråk.

Sand, s. m. Sanb (7, 15); (13,85); (17, 47); 20, 34. Ain. sandr.

Sann (neut. sant), adj. mahr; altnorb. sannr, sonn, satt, verus; goth. sunis, sunja, vorus, voro; ban. fanb. (Beiteres hierüber f. Diefenbach, Bergleich. Borterb. b. Goth. Spr., B. 2,

Sanning, s. f. Babrheit (12, 136). Alin. sannindi, Bahrheit, veritas, tes-

timonium; goth. sunja.

Bansa (sig.), vrb. refl. fic befinnen, fich faffen (8, 82; 21, 45; 28, 111; 24, 75); wieber jur Befinnung (sans = sansning) tommen.

Sansning, s. f. Befinnung, Bewußtfein (15, 11).

Bohack, s. m. und n. Schach, Schach:

Schaekbord, s. n. buchstäblich Lisch mit Schachfelbern barauf, Schachbret; sitta vid ett schackbord, beim Schachbrette

figen (6, 2).

fiken (6, 2).

Se, vrb. trs. seben, schauen; som himlen till att se uppå, wie der himmel
anzuschauen (1. 78); kunglig att se,
töniglich anzuschn (3, 165); såg du de
två, sab sie due (1, 21, 25); högt
såg jag mången flyga. bod sab såg
jag mången flyga, bod sab se
Kanchen fliegen (2, 103); jag har sett.
ich dade geschn (1, 83); Norden har ej
sett, der Roven hat nicht geschn (1, 3);
ser jag, seb ich (8, 894, 896); im per
se, schu, stek (10, 146) se. se. Alin.
siå, goth. saihvan u. j. w. sia, goth. saihvan u. f. w

Sed, s. m. Gewohnheit, Sitte (im pl. seder); fädernas sed, ber Bäter Gebrauch (3, 126); en sed den gamle hade, einen Brauch hatte ber Alte (11, 13); så var hans sed, se war er es gewohnt (12, 88); goth. sidus, m.

Sitte.

Bednare (mit gewohnter Elibirung bes d, wie icon in so'n = sedan; re'n = redan, senare), adj. u. adv. Compar. rom sedan, jpåter; superl. sednast; alim. sid, adv. ipåt; sidarr, ipåter, sidarst; aliest; abj. sidari, sidastr, sidarst; abb. sid, agj. sith u. j. w., nibt. jeit, a quo tempore.

Begel, s. n. Segel (pl. —) (1, 35; 4, 74; 8, 187, 188; 9, 6; 10, 49 :c. ic.). Seger, s. m. Sieg (pl. segrar); byten af segren, Beuten bes Sieges, b. i.

Siegestrophaen (8, 58; 8, 877; 15, 81).

Bogla, vrb. intrs. fegeln, foiffen (3, 142; 4, 132; 12, 19).

Seglare, s. m. Segler, Schiffer, Sees fahrer (8, 230, 275; 9, 12; 10, 90). Bogling, s. f. Fahrt mit bem' Segelichiff,

Seefahrt (12, 12).
Begra, vrb. intrs. fiegen (1, 58; 8, 146, 416; 15, 5, 19).

Seming, nom. prp., ein Sohn Gott Obens. (B. vLs. Anm. 3um. 24. Gef.

pag. 187).

Se'n , adv. verturgt aus sedan , wie re'n q. v. aus redan, nachbem, wann, 2, 105 (in welcher Stelle bas nar im nach: folgenben Sat mit ihm bie Bebentung theilt); seitbem, seit ber Zeit: son fanns han ej ator, seit ber Zeit: son fanns han ej ator, seit ber Zeit war er verloren (3 109); später, bann: so'n har don uteblifvit, spöter blieb sie auß (8, 157); feit, feithem: allt se'n mitt väsen började att dagas, feit es zu bäumern mir begann im herzen (ibd. 371); och tre är ha förgått, se'n jag skådat mitt land, und brei Jahre nun find's, baß bie heimath ich fab (15, 41); nacher: när hon skådar se'n sin bild dorf, erblickt fie barin nachher ihr Bilbniß (22, 15).

Sen, adv. fpat, bem forst, frube, gegengesett (7, 24); sonst auch abjective gebraucht, als: den sena arstiden, bie fpate Jahreszeit. Mus bem Begriff fpat, tardus, entwidelt fich leicht: langfam, faumig, gogernb, sognis. Altn. soinn (baber soen), soinloger, langian, ichwierig, gleichsam: Zeit beburfenb. Bens, s. f. Schne (im pl. -or) 24, 90, langfant,

Senare, Abj. u. Abv.; Compar. von sen, sent: adi. u. adv. ibater: Guperl. senast.

Sender (sönder), adv. in: en i sender, jedesmal einer z.; tre i sonder, je drei; daher: en dag, som tänder två mor-gonrodnader i sender, ein Lag, der zwei Worgenröthen zugleich anzündet, vLp.: ber mit boppeltem Morgenroth anbricht (1, 84).

Das Islb. bewahrt noch bie einsache orm sonn, Mal, wie in i sonn, auf Form sonn, Mal, wie in i sonn, auf ein Mal. Die altere Sprace tennt: sænder, swnd, soen, sinn und sins; hieher gehört ban. finb, finbe Bal bei Bilbung gewiffer Bahls

Sent, adv. ípät; välkommen sent omsider, willtommen enblich (tan-dem), wenn auch fpat (8, 78).

Bex, Grundy. fech &.

Bi, interj. (germanifirt ftatt se!) Siebe! (2, 156); bagegen: Sol (10, 217). Rach Dalin (2. B., 339) ber alte Imperat. bon so, sehen, welche Form noch in slare, eigtl. ber Seher, Prophet, erhalten ift. Sida, s. f. Seite; på hvar sin sida, einander gegenübet (2, 146); på hvar sin sida om fjärden, vLp.: auf beiben Geftaben ber Meeresbucht (3, 2); ibd. 8, 9; vid din sida, bir gur Seiten (7, 107); vid hans sida, an feiner Seite (19, 22); 21, 8; vergl. 17, 46. Altn. sîda.

Bidst (mit elibirtem d: sist), adj. u. adv. ber, bie u. bas lette; adv. lettbin. aulest.

Sjelf, pron. m. u. f. [clbft, n. ajelft; sjelf örnen, felbft ber Witer (1. 39). Du sjelf dör hän, bu felbft fritöft (8. 113); af sig sjelf, von felbft (8. 220); 113); af sig sjelf, bon [clbft (8, 120); sjelf är jag gammal, ich [clbft bin alt geworben (17, 28); 24, 209; lbd. 243, 245; im pl. sjelfve (8, 2; 24, 159). Illin. siålft, siålft.

The special control of the side of the special control of the special co

Sig, pronom. person. (i.d.); som det sig höfdes, wie es fid gebührte (2, 138); sträcka sig kring, fid ringsumber er-fræden (3, 7); så hvälfde sig högen, io mölbte fid ber higgel (3, 118) zc. zc.

Signe, nom. prp., eine bauifche Ronigs: tochter, bie Beltebte bes ungfüdlichen Sagbarts (bergi. vLs. Anm. jum 16. Gef. pag. 91 ff.). Signed (Faftersbane), nom. prp., ber Stegfrieb unferes Ribelungenliebes.

(O. bie Mnm. jum 8. Gef. s. v.).

Bikelo, nom. prp., Sicilien (Dixeλία). (S. b. Anm. jum 11. Gef. pag. 71). Bilfver, s. n. Gilber, filbern (3. 30; 6, 3; 9, 27) 2c. 2c. Alin. silfr, ban. Silb.

Silfverbild, s. m. Silberbilb, filberne Statue (24, 26).

Bilfverblank, adj. filberblant (23, Bilfverbalte, s. n. filberner Gurtel

Bilfverfat, s. n. filberne Shuffel (pl. —) (11, 125; 17, 56).

Bilfverfot, s. m. filberner guß, guß bon

Silber (17, 75). Biltvorfara, s. f. filberne Furche, b. h. eine Furche, welche wie Silber glangt

(12, 6)Bilfverhjelm, s. m. Silberbelm (24, 215).

Bilfverharig, adj. mit filberweißem Saar, filberhaarig (2, 4). Bilfvermane, s. m. ber filberne Monb

(24, 27)Bilfverplat, s. m. Silberplatte; pl.

silfverplåtarna smälta, bie filbernen Cafeln jomelzen (13, 84). Silfverport, s. m. filbernes Thor, Gils berthor (7, 106).

Bilfverskida, s. f. filberne Scheibe (4, 115).

Bilfverskir, s. m. Gilberftoff (24,

Silfverskägg', s. n. (pl. —) filberweißer Bart, Silberbart (3, 37; 8, 118; 18, 11).

Bilfverskäggig, adj. filberbartig (7, 127).

Silfverstake, s. m. filberner Lenchter; im pl. silfverstackar (11, 145). Silfverstol, s. m. filberner Stubt,

Git (11, 161). Milfvertak, m. Gilberbad (18.

21). Bilke, B. n. Seibe, Seibenftoff, feibenes

Tuch (1, 74, 75). Altn. silki, n., engl. silk "Seibe" folieft fich siden, n., Seis bengeug unb feiben gang an.

Simma, vrb. intr. fowimmen; då simma drakar, fdwimmen ba Drachen (5, 98); dasselbe 4, 6; serner 10, 145; der sam din köl, da schwamm bein Schiff (8, 894); kung

H. sam, Ronig Belge ichwamm (14, 113). Simmare, s. m. Schwimmer, (28, 18).

Sin, pron. poss. (n. sitt), fein, thr; im pl. sina, feine, ihre (1, 8, 10; 2,

37); 11, 4; 7, 184 x. x.). Binne, s. n. Sinn, Gefinnung, Gemuths: art (2, 55; ibd. 65, 148; 8, 108; 8, 897; 28, 72.

v. trs. gieren, fomuden (1, 130); ahd. ziarjan, fonn, habích Son. pryda. machen.

Bist (sidst), adv. lest, legthin, gulest: 8, 400; 11, 262; 22, 17.

Siste, sista (sidste, sidsta), adj. ber, bie und bas lette (8, 104; 10, 189; 12, 29; 20, 58).

Sitta, vrb. intrs. fipen; sitta lågt, untenan fiben, einen nieberen Sit eins nehmen (2, 72); da sitta vi pa högar runda, bann fiben wir auf ben runden Sägein (ibd. 151); sitta nederst, zu unterst, ganz unten siten (3, 184); han satt vid dess sida, er saß ihr zur Seite (4, 13); så suto de hviskande, so fagen fie flufternb (ibd. 41, 77); Imper. Sitt du lugn i lunden, fibe bu nur ftill im Saine (10, 17); sitta vintern ut, ben Winter über figen bleiben (ibd. 272) ac. ac.

Bju, Grundzahl fieben; altn. siö.

Sjuk, adj. frant, fiech; bilbet manch-fache Zusammenfehungen: febor-, gikt-mjeltsjuk, fieber, gichtrant, milglücktig; postsjuk, von ber Best angestedt (8, 142). Alin. siukr; ban. fog; engl. siok n. f. w.

Sjunde, Ordnungs, ber, bie und bas fiebente; den sjunde dagen, ber fiebente Lag (12, 19); altu. siöndi, ai önn di.

Sjunga, vrb. intrs. fingen, 7, 129; 11, 191; da sjöngo de lekande vågor, ba fangen bie fpielenben Wogen (3, 168);

ferner 12, 8; 17, 86, 89; 19, 49, 57; 21, 33; 24, 250 x. x.

Sjanka, vrb. intrs. finten, sic abwärts senten (7, 26; 11, 7; 12, 173; 28, 8, 95) x. x. Altm. sökkva; finten und einsenten; abb. sinchan; ban, hyre, subsidere, delabi.

Själ, s. f. Sele; med trogen själ, mit treuem Sinn (7, 190); min själs beslut, vLp.: meines haupts Beichluß (6, 40); med rättris giäl, mit firengem Sinn (14, 236); lik hjeltons själ, gleich ber helbenfele (16d. 220). Altn. sal, f., sial. Die übrigen verwandten Formen, Die alle Femin. find, und bie Ableitung bes beutschen Bortes f. Grimm, bif. Gr. I, 297; Benfen, griech. Burgeller. II, 846 und Diefenbach, Borterb. ber Goth. Spr. II, 188.

Sjo, s. m. ber und bie Gee (im pl. sjoar) 8, 394; 10, 43; ibd. 56. 102, 148, 178, 182 2. 2. Alin. siår, siðr; ban. Sō; goth. saivs, mare, λίμνη

Bjobla, adj. feeblau (10, 116); neutr. —blått. Sjögrön, adj. meergrün (8, 147);

neut. -grönt. Bjöhast, s. m. Ceerog, b. i. bas Schiff (20, 15).

Bjökonung, s. m. Seetonig (15, 16). Skada, vrb. trs. u. intr. icaben; en droppa blod ej heller skadar, vLp.: ein Eropfen Blut tann auch nicht fcaben (14, 50, 51).

Bkada, s. f. Schaben, Rachtheil; adverbialiter, im Sinn bes beutichen "es ift fcabe": (12, 184;

14, 146).

Skaft, s. n. Schaft (14, 194); (15, 5). Skaka, vrb. trs. fchütteln, mitom (3, 129)

Skal, s. n. Soale (von ber Schnede); i slutet skal, in geschsenrer Schale (2, 46); die Schale einer Frucht (8, 58). Alin. skâl, f., patera, dilanx u. f. w.; wohin auch skâl, Schale, skâlig, rund ausgehöhlt, hohl, gehört.

Skala, vrb. trs. icalen, abicalen (2, 58). Engl. to scale, fouppen, abfoups

pen ; gleichfam abichalen.

s. m. Stalbe, Sanger; im pl. Skald, skalder) (1, 87; 3, 86; 4, 2, 4; 5, 2 2C.*2C.

Skalk, s. m. Schalt (11, 238). Aus ber urfprünglichen Bebeutung : Diener, Rnecht, servus, δούλος, wie noch in marschalk, marschall, schall, noch im ital. scalco, Truches (goth. skalks; skalkinon, bienen u. f. w.), erweiterte fich in ben Sprachen jene Bebeutung (sorvus, famu-lus) in bie bes sorvilis, gleichsam gu Allem bereiten (wie ngr. πανούργος), Schlauen, Liftigen, welchen Bebeutungs. Uebergang wir auch im engl. knave-Anabe, Bube; Diener, Anecht, Anappe — Schelm, Schall, Betrüger — wieber ers

Skalla, vrb. intr. foallen, ericallen (vom lauten Beifall) 11, 207.

Skalle, s. m. hirnicodel, hirnicale (pl. — ar) 3, 68; — hufvudskalle, Schabel überhaupt (18, 20).

Skallra, vrb. intr. ertonen , bröhnen, så hvalfven skallra, vLp.: ∫o bag bie ∫chö≤ nen Bolbungen tonen (14, 16).

Skapa, vrb. trs. ericaffen (24, 64). Altn. skopja, skapa, fcaffen, orbnen, bilben; agff. sceapan unb engl. to shape.

Skapelse, s. f. Schöpfung (von skapa. ericaffen) (24, 114). Skara, s. f. Schaar (pl. -ar);

skara, s. i. Schaar (pl. -ar); en oräknelig skara, eine unightige Schaar (8, 16); Ktoß: 12, 191; sångar-skara, Sangerichwarm (7, 185); Jägarskara, Sängerichwarm (7, 185); Jägarskara, Sängerichwarm (7, 186); Jägarskara, Sängerichwarm (7, 186); Jägarskara, Sängerichwarm (7, 186); Jägarskara, Sängerich (8, 186); Skarlakanröd, adj. [charlachtoth (8, 186)]

30).

Skarp, adj. jóarf (compar. skarpare, superl. skarpast). — (8, 182; 17, 98; 19, 66; 10, 50; 2, 54) 20.

Skatt, s. m. Coat; Eribut, Steuer, Schop; in letterer Bebeutung: 8, 157; baher auch Indrifva skatten, ben Zins einforbern ibd. 158, 167; taga skatt, Zoll, Tribut forbern (15, 45).

Skatta, vrb. trs. fcagen; Schapuns gablen; pass. skattas, gefcatt werben

(8, 55).

Skattskyldig, adj. 3insbar, 3inspflich: tig: Skattskyldig var jag icke, vLp.: nicht foulbig ich mich gable, gu leiften Binfespflicht (11, 221).

Ske, vrb. intr. gefchehen, fich gutragen, ereignen; hvad som skor har nore, det har redan skett i större mått deruppe, was biernieden sich begibt, begab sich wohl in größerem Machind broben sich (24, 119); hvad skett, hvad ske skall, det vet Valas djupa ske skall, det vet Valas djupa sång, was vormals gelichen ift, was tirgenbwie wird geschen, das weiß Walas tiefer Gesang (ibd. 148).

Sken, s. n. Schein, Blang (1, 25; 2, 149; 8, 50; 13, 95 2c. 2c.).

Skepnad, s. f. Geftalt (10, 150); skepnan, abget. anftatt skepnaden.

Skepp, s. n. Schiff (pl. -) (3, 140; 10, 85, 125; 11, 19; 12, 59) se. x. -Composita: drakskepp, Dradcaschiff, vikings = skepp, Bitings; chiff, x. x., qu. qu.

Skeppsbord, s. n. Schiffsbord (8,

· Skeppsbrott, s. n. Schiffbruch; fig. 8,

Skeppsdack, s. n. Schiffsbed, Berbed (14, 1). Skeppsvrak, s. n. Schiffswrad (8,

142).

Skieka, vrb. trs. iciden; skicka ned, berab fenben (15, 28). Skida, s. f. hile einer Frucht, eines Schwertes, also Scheibe; silfverskida, filberne Scheibe (4, 115).

Skidgård, s. m. Pfahljaun, Gehage; Stadet (24, 2). Alin. skidgardr.

Bkifta, vrb.trs.theilen; abmech feln (11, 65); skifta färgen, die Farbe wechseln (von den Wangen, 17, 49; 19, 15); theilen: gods må skiftas å däck genom tärning och lott, der Gewinn isll auf dem Berded getheilt werden durch Burfel und Loos (15, 15). Altn. akipta; engl. shift.

Skifte, s. n. Bechfelfall (ber Beit und bes Schidfals) im pl. skiften:

(2, 83).

Skifra, s. f. Scheibe, discus. (pl. — or); din blanka skifva, beine blanke Scheibe (1, 127); manens skifva, bie Scheibe bes Mondes (3, 47); gyline skifva, golbene Scheibe (12, 181, 183). Berd. skufva, wie Scheibe von ichieben, volvere, rotare; alin. skifa, zugleich Berb., in Scheiben ichneiben.

Skildtvakt, s. m. Schilbmacht (8, 811). Skilja, vrb. trs. icheiben, unterscheiben, trennen (1, 71 u. 156); (14, 104); 8, 852, 336, 426; 19, 64. Altn. skilja, icheiben, trennen; jurudjuführen auf bie Burgel: skil, diffindere, discornere, distinguere—intelligere, baher alturb. skilriki, Bemußtfein, conscientia, engl. skill etc.

Skimmer, s. n. Schimmer; uti månens skimmer, im Schein bes Monbes (10, 34). Spn. glimmer. (Interessante Ju-sammenstellungen hiezu finden fich bei Diefenbach, Borterb. b. Goth. Spr. 2.

23., 245).

Skimra, vrb. intrs. schimmern, glängen (23, 93; 24, 95).
Skina, vrb. intrs. scheinen, glängen (25, 98); (5, 15); (7, 151); 2, 12, 47; 3, 73. Alin. skina.

Skinfaxe, nom. prp., bas Rog, welches ben Tag bringt. (S. bie Anm. gum 20. Gej. pag. 107).

Skinn, s. n. Fell, Saut; Belg: (17, 6). Alin. skinn, n.; ban. Stinb, engl. skin.

kipa, vrb. trs. orbnen, behanbeln; skipa lag, Recht sprechen (4, 78 u. 22, 35). Alin. schon in gleicher Form und Bebeutung. Rach Dalin (3. B., s. v.) von Skipa, skepp, meil, urfprünglich von bem Laben eines Schiffes gejagt, welche Bebeutung aber nachmals in bie allgemeinere: orbnen, angronen (richtig) vertheilen (divide et impera) und gwar nur in Berbinbung mit lag (lox), auch mit lag och rätt = Recht und Gerechtigfeit, überging.

Skir, s. n. feines, burchfichtiges Gemebe (von skir, burchfichtig, bunn) sonst auch skirduk; lik rosenfärgadt skir, gleich bem rofigen Busenfoscer (7, 11); silfver-skir, skiere Silberstoff (24, 29). Alm. skir, skirr, skirt, rein, flar, clarus, purus; Berb. skira, reinigen, lautern, foeuern; Berbum gu skir ist skura, scheuern, mundare, wie zu bem ban. Abj. star-sture unb ftjare; goth. skeirs, flar, beutlich;

engl. scour, frang. écurer. Skjuta, vrb. trs. fciegen, fcieben, ftogen (1, 5; 4, 56; 5, 1, 81; 10, 70). Altn. skiota; ban. ftpbe; abb. seiozan u. j. w.; zur altn. Form gehören wohl auch skiott, skiotr, schnell, velox, celer; skûta, Shûte (nieberl. schuit), ihnelie Shiff, yacht, "a quick sailing vessel."

8ko, s. m. Schuh; stålsko, Stahlschuh, b. i. Schlittschuh (18, 8, 25).

Sko, vrb. trs. beichlagen (vom Suf ber Pferbe) (3, 30).

Skodd, adj. partic., vom Berb, sko, bes folgagen: skodd med silfver, mit folagen; skodd med Silber befolagen (3, 30).

Skog, s. m. Balb, bie wilbgewachfene Balbung (im pl. skogar) (1, 143); skogens vilddjur, ber Bilbulh Thiere (23, 32); 28, 12; pl. 12, 24; (7, 146). Alm. skôgr, m.; ban. Stov.

Skola, vrb. auxil. follen, merben (bas engl. shall); vårsolen skall gloda, bie Frühlingsfonne wird ergluben 15); en man skall styra, Giner foll herrichen (2, 93); skola så vi skillas, follen wir benn fo bon einanber cheiben? (8, 352); här vi skulle ha bott, hier hatten wir wohnen follen (15, 95) ac. ac.

Skona, vrb. trs. iconen, verico onen (12, 148).

Skoning, s. f. Schonung, Linberung (12, 179).

Skot, s. n. Schote (auf einem Schiff), Segeltau (10, 123). Dan. Stibbe, n.; frang. écoute, nieberlanb. schoot,

Skott, s. n. Souß; stjernskott, Steins íchuβ, Sternschnuppe (3, 45; s 69).

Skramla, vrb. intr. raffeln (von i Röchern) 19, 7.

Skrapa, vrb. trs. u. intrs. . joarren (Pferben 19, 7).

Skri, s. n. Sejdyrei; ett gräseligt sk ein graflicher Schrei (8, 136). Bufa härskri, Felbgeicht menfehungen : Klagoskri, Rlagegeforei u. a.

Skrida, vrb. intr. foreiten; skrida mot templot, jum Tempel gieben (12, 189); (von ben Sternen): 7, 33; (v. ben Schredensmächten bes emporten Meer's): 10, 29. Das alin. gleiche Berbum bezeichnet mehr bas langfame Sinfdreiten, weshalb es auch grabezu kriechen, repers, be-beutet, wie benn auch Dalin bas heutige Berbum mit "gå långsamt framåt befinirt.

Skrift, s. f. Scrift; runeskrift, Runenforift (24, 22).

Skrifva, vrb. trs. ichreiben (2, 52); stå skrifvet på pannan, auf ber Stirn gefchrieben fteben (23, 85).

Skrika, vrb. intr. foreien (4, 62; 10, 12; 11, 37, 50; 19, 8, 98) ac. ac.

Skrud, s. m. Somud, Practgewand (14. 62); himmelsblåa skrudar, himmelblaue Gemanber (23, 103). Alin. skrud ift neutr. und bietet bas Berb. skryda, fchmüden (= fchweb. pryda).

Skräck, s. m. Schred; menniskors och Gudars skräck, ber Meniden unb

ber Gotter Schred (19, 77). Skräma, vrb. trs. u. intrs. ichreden,

erfdreden (1, 54; 5, 88); verfdeus d en, verjagen (4, 34).

Skugga, s. f. (im pl. - or) Schatten (14, 80; 24, 51, 191) a. a.

Skuggig, adj. ichattig; skuggiga ro, schattige Rube (5, 8). Skuld, s. f. Soulb, in berfelben Bebeus tung wie bas bentiche Bort. Bergade Agir ej glömmer sin skuld, vLp.: Aegir, bein Gaft, gebenkt feiner Schulb (3, 164). Bie foon im Altn. for mit skuld fich verband, um das mit "wegen" gu be-geichnende aufale Berbaltniß zu um-ichreiben, so geht auch in der heutigen Sprache skuld (wofür auch skull) in gleicher Beife wie ban. Stolb, in feiner Berbinbung mit bem bas caufale Berbaltnig einleitenben for (ban. for) in wegen, balber, um - willen über: For vanskaps skuld, Freunbicafts halber, ber gr. wegen (amicitiae causa); for min, din & skuld, meinet-, beinetwegen 11. J. 10.

Skuld (Skulda), nom. prp., bie Rorne ber Zufunft. (S. die Unm. zum 1. Gef. pag. 20 u. 21 x.).

Skulderblad, s. n. Schulterblatt (94,

adj. [d)ulblos; adv. leka

Skuldlös, adj. foulblos; adv. leb skuldlöst, foulblos fpielen (24, 179).

Skuldra, vide skullra.

Skuld, praep. wegen, um ... willen, halber; mit vorantretenbem, bas Caufals Berhaltnif anbeutenbem för, worauf ber Genitiv (för kärloks skull, ber Liebe wegen, 9, 18; vergl. auch 16, 42) ober ein Pronom. possess. (för min, din & skull) folgt. 6. skuld.

Skullra (skuldra), s. Mojel; im pl. - rar (9, 88; 10, 209; 12, 40).

Skum, s. n. Shaum, spuma (10, 8); vågornas skum, ber Shaum ber Fluth (3, 147). Altn. skûm, n.

Skum, adj. bammerig, trube (8, 91; 23, 71) 20.

Skumma, vrb. intr. fcdumen (s, 114; 11, 180; 12, 92) ac.

Skummig, adj. fcaumig, fcaumenb (10, 31 u. 148).

Skur, s. m. Schauer; rognskur, haglskur, Regens, hagelichauer (10, 84); engl. shower.

Skura, vrb. trs. icheuern, wegreiben, reinigen (8, 121, 122; 22, 13). Beis

teres f. unter skir

Sky, s. m. bie belle Bolte (im pl. skyar 3, 32; en stormig sky, eine ftürmige Bolle (11, 156); Luftgewölf, (= bem engl. sky); våren andas i blånad sky, vLp.: ber Frühling athmet im lidhen Blau (12, 1); Gewölf: 15, 28; 23, 82; mot skyn, himmelwärts 10, 166; ofvan skyn, über ben Bollen (24,192)

Skydda, vrb. trs. [chiten (4, 95, 110); fcirmen, befcirmen: 15, 18; 20, 48; 28, 45; beichugen: 17, 67.

Skygd, s. n. Schup; till skygd blef svärdet gifvet. Jum Schup ift bas Schwert ba (2, 35).

Skyldig, adl. foutbig; skattskyldig, scospflichtig (11, 221).
Skynf, s. m. Beschinpfung, Schimpf,

Schmach (5, 98); (12, 108). Skymfa, vrb. trs. fcimpfen, befcim=

pfen (8, 153; 12, 154.) Skymta, vrb. intr. schned erscheinen und wieder verschwinden, wie ein Blig vorüber gehen; då skymtar fram vorüber gehen; då skymtar bland dem en bleknad bild, bann taucht aus Rebeln auch ein bleiches

Bilb hervor (8, 380). Skynda, vrb. intr. eilen (8, 248; 19, 50). Spn. hasta, ila.

Skåda, v. trs. fcauen, anfcauen (1, 80; 6, 2; 7, 19, 135; 11, 131; 12, 79; 13, 3; 15, 41; 20, 25; 32, 15; 24, 364, 273). Alin. sköda; ban. fue u. f.w.; engl. show birgt bie caufative Bebeutung.

Skal, s. m. Scale (pl. - ar); ein Glas auf Jemanbs Gefunbheit, Loaft (10, 220; 11, 223, 269; 20, 68, 69) 2c. Dan. Staal.

Skap, s. n. Schrein, Schrant (pl. --) 3, 52; ur skap af eke, vLp.: aus ben Eichentruben (5, 62). Dan. Stab, n.

Skägg, s. n. Bart (3, 147); silfverskägg, Silberbart (8, 37; 8, 113; 24, 68). Altn. skogg, n., ban. Stag (Stjag).

Skäggig, adj. bärtig; silfverskäg-gig, filberbärtig (7, 127). Altm. skoggi, ban. ftjaget.

Skäl, a. n. Grund, Urface; baber: bab Accht; uned skäl, mit Recht (14, 212); auch: Bernunft (vergl. lat. ratio—roor; frang. raison u. f. w. in ben romanifchen Sprachen). Skal bebeutete urfprünglich: Unterschied — Scheibung, Arennung, skillnad, auf beffen Berbum in (skilja, q. v.; baber icon atm. skil, Recht, Unterschied und skillum, verftan big) u. beffen Bebeutung (fceiben, trennen, fonbern) es jurudjuführen ift, wie benn übers haupt bie burch ben gefammten Bortichas ber germanifden Sprachen und ihrer fiamms verwandten fich burchziehende Burgel ski - sco ben Burgelbegriff ber Erennung, Scheibung, Sonberung, discornere, scindere, differre etc. confequent bewährt. Skälfva, vrb. intra. icaubern, beben

(1, 7; 14, 71). Dan ffjälve. kämta, vrb. intr. fcrzen (11, 265; 12, 93); nach feiner Etymologie eigentl. Skämta, furgweilen, vom altnorb. skamr, sköm, skammt, tura; Comp. skemri, Superl. skomstr, hievon skomra, fürzer;

skomtan, f., Rurzweile. Skank, s.m. Gefcent, Gabe (pl. --er) 10, 108.

Skänka, vrb. trs. ichenten (3, 164; 8,

Star, s. n. (pl. -) Felfenriff, Schare, ber Rame ber eigenthumlichen, tlippigen und wildgerriffenen gelfengeftabe von Rorwegen (12, 22; 14, 106, 229); blind-skär, unter bem Baffer verborgene Rlippe (3, 159). Altn. sker, n.

Skära, vrb. trs. [chneiben; 1, 105; 2, 50; 3, 104; brechen (8, 276); till ära skuren, aum Ruber augehauen (14, 188); 20, 61; 23, 99; skära vägen, Well und Woge brechen, burdichneiben (10, 50); - rei: migen, lautern (24, 178, analog bem borbergegangenen luttradt etc. etc. ibd. 164).

Sköld, s. m. Scilb (pl. -ar) 1, 98; 2, 36; ibd. 55, 100, 126; 10, 83; 11, 67; (15, 17); 20, 58, 54; 12, 149; 21, 4, 40, 43; 22, 38, 48; (24, 74); (ibd. 40, 43; 22, 38, 48; (24, 74); (ibd. 122). Utm. skiölldr etc. scutum. skiölldr etc. scutum. sköldberg, s.m. Sciibburg (6, 24); fig. 24, 248.

Skoldburen, adj. vom Schilbe getragen, auf ben Schilb gehoben (22, 64). Skoldegny, s. n. Geraffel ber Schilbe, Co ilb geton (22, 25).

Sköldeklang, s. m. Schilbestlang (19, 111).

Sköldemö, s. f. im pl. sköldemör, Shilbjungfrau (22, 78).

Sköldrand, s. f. Shilbranb (24,

Skön, adj. [c.5n (1, 8, 43, superl. 119; 10, 19, 29) 2c. 2c.; ds subst. 1, 69; 7, 69; 11, 911; ds adl: det är sa skont, es ife jo joon (19, 11) ac. ac.: compar.: skönare, foiner (7, 94; 19, 38) 2c. 2c,

Skonhet, s. f. Sconheit.

Skonja, vrb. trs. fe ben, ertennen, mahr: nehmen, discernere, intelligere (12, 20). Altn. skynia, baber skyn, Grund, Berftanb (vgl. skäl), womit ban. ffionne (vgl. bine, engl. to eye, beaugeln) gu= fammenhängt.

Skörd, s.m. Etnbie (8, 221); sin skörd af ära, sin skörd af guld, vLp.: ibn Ernbt' im Deer ift Rubm nub Ehr'. But und Golb (14, 84, 85). Rach Dalin (2, 389) von skära, foneiben, car-pere; baber als Subfi.: Sichel (wie pere; baher als Subfi.: Sichel (wie neugr. Βερίζω, ernbien, Βέρισμα,

Ernbie und Sεριστήριον, fonach eigtl. Schnitterzeit.

šköte, s. n. Schoof, sinus (8, 62). Altn. skaut, n. lacinia; bān. Sījēb u. j. w.

Blaf, s. m. Sclave (15, 14; 20, 27). Slag, s. n. (pl. —) Solag, von slå, folagen (2, 148; 24, 45); dråpslag, töbtliche Schlage (11, 66); - Schlacht (12, 91; 14, 117) x. Slagsmål, A. D. (pl. —) Schlägerei,

Rauferei (11, 123).
Slagsvärd, s. n. Solachtschwert (17, 46); (19, 57); 21, 3.
Slagtning, s. f. Sollächterei, bas fra.

massacre, engl slaughter, Schlacht (8, 81). Beibes ift im Grunbe richtig, und mit Recht fagt baber auch ber Dichter: "Richt eine Schlacht, ein Schlachten war's ju nennen."

Slapp, adj. folaff; laxus (8, 230); (10, 59). Ueber Ableitung und verwandte ormen ; f. Diefenbach, Berglo. Bottb. Formen ; 23. 2., 266 u. 268.

Sleipner, nom. prp. bas Rof Go. Obens. (S. bie Anm. jum 18. Gef. pag. 101). Slita, vrb. trs. reifen (ichligen) 8, 358; slita sig lös ifrån — fich ics: reifen von — (ibd. 270). Altu. slita,

foligen, foleigen. reigen.

Slockna. vrb. intr. erlofden (8, 22; 19, 104).

Slumra, vrb. intr. [6] Immern, [6] se fen (7, 147; 16, 55; 19, 40, 49) sc. Engl. slumber, (in Yorkhire) sloum; (als Provincialismen) bann aloom, sleam.

Slunga, vrb. trs. ich leubern (10, 1110); von slunga, f., Schleuber. Das et gehört zu ber mit anlautenbem al jo el verzweigten Sippfcaft inbogermar α Formen.

Slup, s. m. Shaluppe, fleines € Ŧ. foiff (1, 33). Altn. slod, f., Shal DE

und Soleppe,

Slut, s. n. Soluş, Ende; till alut, Soluş, foliefiich (3, 128; 24, 75); vardt det alut, da war es gu

(12, 98); bida slutet, bes Ansgangs barren (11, 93)'; taga slut på, ein Enbe

yarren (11, 95); taga sint pa, ein enor nehmen momit (4, 60) ic. ic. Sluta, vrb. trs. [chilefen, enbigen (2, 91, 135; 4, 55; 11, 114; 19, 50). Slutligen, adv. [chilefich, enblich (3, 110) = till slut, Syn. ändtligen. Slutta, vrb. intr. [ich thalwatts net-gen, jenten, thalein gehen; pasluttande stader out inter Salten.

sidor, auf jenen Geiten, wo fich bie Boben ins That herunterzogen (3, 9); biefer Bebeutung (wo nicht auch ber Form) nach an luta fich anschließenb.

81å, vrb. trs. fclagen: 1, 143; niebers, 3d Boben fclagen: 2, 99; slås dop. sic mit Jemanbem schlagen (13, 28); anftimmen (einen Gefang) (7, 127; bom Ringelichlag bes Schweifes (3, 170); vom Anichlagen ber Bogen (12, 49); slå ned ögonen, bie Augen niebers ichtagen (3, 49); bon der lobernden Flamme (18, 66); bom Puls: 12, 182; Ihjel, erichtagen: 15, 45; bom Gefang der Bogel: 23, 12; bon bem Kreifen und fich

hernieberfaffen ber Bogel (2, 87). Slacka, vrb. trs. Ibichen; icke jag vill slacka, nicht ich will ibichen, untergeben machen (8, 330); släckas (vrb. dep.) erloichen, untergeben (8, 405; 23, 81): Blacka ift bas Caufative von slockna, erlofden, ausgelofcht merben, alio "göra, att något slocknar" (Dalin, 8. V.).

Slide, s. m. Schlitten (pr. 22, 28. Alta. sledi, m.; abb. slito

Slädtrafvare, s, m. Solitten roß, bon

släde und trafva, traben (18, 9). Slägt, s. f. (im pl. slägter) Gcichlecht, Stamm, Familie (2, 119; 3, 106, 140; 24, 263). Dem ichwebifchen wie bem ibm junachft ftebenben beutschen Borte liegt ein und basselbe Subft. ju Grunbe, jenem: slag, Art, Sorte; biefem (abb.) slag, slaga (Leute biefes Schlags = biefer Art), welchen beiben Gubft. wieberum bas Berb. "ichlagen", sla (abb. slahan, niebrl. slaan, ban. flace u. f. w.) gu Grunbe liegt (man vergl. biegu: arten, fomeb. slägtas; aus ber Art fchlagen, ausarten: vanslägtas vanartas == degenerare). Run unter> fcieb bie Sprache slägt, bem allerbings es fo nabe berührenben slägte, n., ber Gattung analog wie icon altn. slekt, f. von slekti, n., welscher Unterschied burch Composita, wie menniskoslägte, djurslägte etc. be: grundet wirb.

Slägte, s. n. (pl. - en) Gattung; genus, Seichlecht, Generation; ett makvLp .: ein machtiges Ges tigt slägte, folecht (8, 213); ett tempelslägte, eine Tempelfamilie (Ibd. 240); in "från slägt till slägte", von Geschiecht ju Geschlecht = bon Glieb ju Glieb (2, 119) fteht nur aus metrifchem Grund Blägt ftatt slägte, was fich übrigens, aus bem nachfolgenben unverfürzten slägte von felbft ergiebt; im Plural: 24, 228.

Blanga, vrb. trs. fchlentern, fchleus bern (11, 17); mit från sig, bon fich

ichlenbern (19, 58).

Släppa, vrb. trs. frei =, loslaffen; släppa lös: då släppte Frithiof sin drake lös, da machte Frithiof jein Schiff am Stranbe los (4, 73); de släppa of sitt rof, die lassen ihre Beute nicht los (8, 262); släpp folket ut, las das Bolk binans! (18, 69).

Slatt, s. m. Cbene, Flache; boljans slätter, bie weiten Ebenen ber See (12, 4); Vigrids hundramila slätt, Bigribs bunbertmeilige Ebene (24, 161).

Bloja, s. f. Soleier (im pl. slojor);

12, 9. vrb. trs. mit bort, veefdwens Slösa, vrb. trs. mit bort, verjumens ben: liksom ett solsken slösadt bort på klippan, wie ber Strahl ber Sonne fich umfonft am harten Felsgeftein bricht; vLp.: es war wie Frühlingsgolb am

Steingetlipp (8, 119).

Smaka, vrb. trs. u. intrs. schweden, fosten; ej mjödet vill mig smaka, nicht will ber Meth mir schweden (2, 10); smaka saltskum, ben Galafcaum fcmeden, leden (10, 75). Smal, adj. fcmal, bunn, fclant (5, 49;

11, 235).

Smattra, vrb. intrs. fomettern, plagen, praffeln (10, 84; 19, 18). Smida, vrb. trs. fomteben (2, 36; 3,

58; pass. 13, 58; 24. 90). Smidd, partic. pass. von bem obigen smida (24, 90).

Smidig, adj. geschmeibig (19, 14); eigentliche, ursprüngliche Bebeutung: mas fich fcmieben (smida), verarbeiten läßt, fabrilis, baber uneigtl. flexibilis, subtilis, wie in angeführter Stelle.

Smultren, s. n. Erbbeere (pl. -) 1, 46.

Smyoka, vrb. trs. fcm üden, gieren (1, 117).

Smycke, s. n. (im pl. —en) Schmuck, Befchmeibe (1, 132; 8, 189; 5, 61).

Smyga, vrb. intr. ichleichen; hvarför smög du till min boning, warum folichft bu in meine Bohnung? (19, 78); eines Stammes mit (fich) fomiegen, einfolüpfen; altn. smiuga.

Små, Abj. im Neutr. smått, plur. små; Compar. smarre, Superl. smarst, flein; fo auch in ber Bufammenfegung unferem Plein, Rlein — entfprechenb; gur Be-Elein, Rlein - entsprechend; gur Bes geichnung bes Rleinen, Rieblichen, Befalli: gen als Diminutivum gebraucht : im Ginn von flein, nett: små hvita händer,, weiße Saubchen (1, 36); blommor små

Blumlein (7, 43); läppar små, Lippen | Klein und nett (11, 160).

Småle, vrb. intr. läckin (11, 206); zujammengelett auß bem vorbergebenden små (q. j.) und be, lacken, also eigenti. Kicinsaut lacken, le smått; ganz analog bem dän. smaale, engl. smile (auch schweb. u. dän. smila, imite).

Småningom, adv. allmäblig, nach und nach; vor små, wörtlich also ban libt ester libt, frang, pou å pou entsprechend. Die Sylbe om scheint alte Dativsorm zu sein wie in lagom, stundom.

Smädligt, adv. ich mählig, ich nöbe; de hofmän logo smädligt och sågo till hvarann, vLp.: hohnlächelnb ichen bie Schrangen bes hofs einander an (17, 11).

Smatta, vrb. trs. u. intrs. schmelzen (8, 7; 13, 84; 24, 57, 58). Alin. smelta, ban. smelte u. s. w., selbst neugriech. Gucktoc, Schmelz, Email; wohin auch "Schmalz" in ben verwandten Sprachen gehört.

Smart, adj. [hlant, schnächtig, bunn (von ber Litie) (8, 109); ebenfo: så smart som stjelken af en lilja, so smart wie ein Lillenstengel (7, 65); smarta pelarstammar, schlante Saulenschäfte (8, 218).

Smärta, s. f. Schmerz (8, 358, 462; 12, 173) 2c. 2c. Smärta, yrb intr ichmerzen, Schwerz

Smarta, vrb. intr. fcmergen, Schmerg und Leib verurfachen.

Sner, adj. schnell, hurtig, geschwinde. Das alin. snar, snör, snart invose vir neben obiger Bebeutung auch tapfer, scharf, tächtig, gleichsam schnell, behend in Angriss arbeiten bie ch rasson und eintassend, gerade wie abb. snöl, streithski, tapfer; snölli, f. Mannhastigkeit, virtus; wie bem auch bald, snart vom Alin. bis zum engl. bold u. swiederum gurdd zum attn. Gott Balldr. Balder, die Bebeutung wader, tapfer, fortis, audax in sich schillest.

Snarare, adv. (compar. v. snar, ges fcwind, fcnell) 12, 85; Superl. snarast, som snarast.

Snart, adv. balb 2, 3; 8, 265; 12, 89; 19, 85) 2c. 2c.

Saäll, adj. ichnell; adv. snällt (17, 49). Das atn. sniallr, gewandt, tapfer erinnert an unfere Bemerkung bei snar. Der bem Abj. zu Erund liegende Berbalbegriff ift alin. snua, fich schmell breben und wenden, winden, sonach gewandt, fink.

Snäcks, s. f. (im pl. snäckor) Schnede (2, 46); bann auch eine Art feintert Janbels - Fahrzeuge, welche gemeinhin Schneden hießen; — vgl. die Ann. 3. Gel. pag. 38 ff. (unter Drachschiff) 3, 148; 5, 16.

Snö, s. m. Schnee; on nyfälld snö, friich gefallener Schnee (1, 82). Altm. snior, sniår, goth. snaivs; lat. nix, griech. pedacc u. s. w.

Suöa, vrb. impra. [concien (10, 82). Altn. snioa, snyfa, ningere, u.

Snöberg, s. n. (pl. -) Schneegebirg (8, 203).

Snöbetäckt, adj. partic. mit Sonee bebedt, beichneit (17, 50).

Snöblomma (im pl. -or), s. f. Sones blume (Leucoicum vernum, L.) (12, 176).

Snöga, vrb. imps. schneien (mit på, 14, 233); snögad noder, aus ben Bolken heruntergeschneit (10, 149).

Snohvit, adj. foneeweiß (1, 97; 19, 53).

Snöig (snögig), adj. foneeig (10, 24).

Snöre, s. n. Schnur (pl. — n); med gyllne snöre, mit golbenen Schnüren, Banben (4, 88). Altın. snoen; n.; wie Letterem snûa, breben, stechten, jo liegt Ersterem (anore) sno mit gleicher Bezbeitung (vol. sleht) sno, Schnur zu Grunde. Zusammenstellung weiterer verswander zemen i. Diefenbach, Bergt. Rotterb. II. 287.

Sofva, vrb. intr. fclafen (7, 159; 15, 4; 17, 95; 19, 41, 69) 2c. 2c.

Sel, s. f. Sonne (1, 126; 2, 29; 3, 28; 3, 9; 13, 5) x. x.

Solblank, adj. fonnenhell; på solblank ban, vLp.; auf ber Spiegelbahn (12, 6).

Solbrun, adj. gebraunt von ber Sonne (11, 62).

Solhus, s. n. Connenhaus pl. .- (3, 87). - Bgl. bie Anm. jum 3. Bef. pag. 36.

Bolsken, s. n. Sonnenichein (2, 90; 7, 85; 8, 119) ac. ac.

Solundaro, nom. prp. Solundarinfel. (S. bie Anm. jum 10. Gef. pag. 63).

Som, prom. rol. ber, bie, bas, welcher, welche, welches. Våron, som don rosen gömmer, ber Jrühling, ben bie Role schon in sich trägt (1, 11); som skärs, welche gerigt wirb (2, 50); som han rånat, welches er geranbt (8, 122); förakten likväl icke oss, som etc., seht gleichwohl nicht mit Berachtung auf uns herab, bie wir ze. (24, 232) ze. ze.

Som, conj. u. adv. wie, als, wie wenn; som en ek, wie eine Eide (1, 5); hon är som ringen, fle ift wie ber Ring (2, 31); som ett stjernskott, wie eine Sternichnuppe (3, 45); Frithlof som endaste sonen, Fritfol als ber einigie Eofn (3, 5); som vore det, als wär es (8, 301); det var, som etc.,

-c8 war als wenn 2c. (24, 61, 62) 2c. 2c.;

så när som, f. unter så.

Som, Conj.; verbunden mit bast bei voran: gehenbem ober auch nachfolgenbem Berbum beutet an, bag man mitten in einer Sands lung begriffen , ober bag irgend etwas ges fcab, mabrenb beffen eine anbere Banb= lung, etwas Anberes gang unerwartet ober ploblich eintrat, in welchem Falle beibe Sprachen (nicht minber auch bie banifche: bebft, allerbebft fom, fom - bebft) treffend biefes abverb. Superl. fich bebies nen, welchen bie Rebensart : als ich im besien Schreiben mar, fo - rechtsertigt und an beren Stelle auch: wie ober gerabe als - eben ... fo ... treten fann; och bäst som Frithiof nu sig sansa hunnit etc., und wie (mabrend) Frithiof noch voll freudigen Erstaunens ift u. f. w. vLp.: und ehe Frithiof fich gurecht ge= funben (28, 111).

Bommar, s. m. Commer; sista sommar, letten Sommer (12, 29) 2c. 2c. Sommarnatt, s. f. Commernacht; im pl.

--nätter (8, 206; 24, 126).

Sommartorr, adj. burr und troden, welt wie gerbftlaub (13, 91). Sommarvind, s. m. Commerwind (5,

Somna, vrb. intr. fclafen (2, 16; 19, soinnad orm, eine Schlange, bie 47); fchläft (2, 110)

s. m. Cohn; im pl. söner (2, 85, Son . 132; 3, 5, 62; 11, 175, 182) 2c. 2c.; Asason, Ajajohn (24, 129); hijelteson, Belbenfohn (4, 7); Walhalla-soner, Balballafohne (20, 80) 2c. 2c.

Sona, vrb. trs. fühnen (gewöhnlicher försona); de höga Gudar sonar man med blot, vLp.: ben Grou ber Simms liften fühnt Opferblut (23, 44); ibd. 127; de döda sonas vid Allfaders gudabarm, vLp.: ber Tobten Guhne ift an Allvaters Bruft (24, 199).

Borg, s. f. Sorge, Betrübniß, Erauer; än sorg, än harm, balb Gram, balb Buth (14, 5); Baterforge (2, 141); Schmerz unb Gram (8, 374, 417; 12,

127) 2C. 2C.

Borgfri, adj. forgenfrei (16, 16). Borglig, adj. traurig, betrübt; adv.

sorgligt 3, 385. Sorglis, adj. forglos (3, 143). Sorgsen, adj. niebergefclagen, traurig (12, 34; 13, 107; 20, 7).

Sorl, s. n. Geraufc, Getofe; ett sorl af fasa flög Tinget genom, vLp.:

Schredensruf burchflog ben Rreis (8, 140); källornas sorl, bas Riefeln ber Quellen (15, 38) 2c. 2c.

Borla, vrb. intrs. Geraufch, Getofe machen, raufchen (b. ber murmelnben Belle)

Sota, vrb. trs. berugen, mit Ruk ichwargen (v. sot, n., Rug) 11, 142.

Sote, nom. prp., ein berüchtigter Seerauber, (3, 110). G. b28. Ann. jum 3. Gef. pag. 37 ff.

Spak, adj., 30hm, fromm; spaka som lam, lammfromm, (16, 47).

Spara, v. trs. fparen, erfparen; parcere (12, 208).

Sparre, s. m., Sparren, Dachbalten, (pl.-ar) 13, 66.

Sparrlakan, s. n. (pl. —), Bettvorbang, Garbine. 7, 28, nach Dalin von sparra, beriperren, jumachen, verichließen, alfo ein Zeug, Tuch, mit welchem man bas Bett umhängt; baher banisch Senges

omhang. Spegel, s. m., Spiegel (im pl. speglar); (3, 11; 11, 25).

Spegelklar, adj. [piegeltlar (18, 2). Spogelvag, s. m., Spiegelmoge, Belle,

Spegla, vrb. trs., ipiegeln; (8, 60;

13, 104; 24, 11 und 122).

Spets, s. m., Spite (im pl. spetsar);
bie Spite bes Schwertes (8, 448).

Spilla, vrb. trs., verfcutten, unnus verichwenben, verlieren; hvarjo bon var spilld, vLp. jebes Wort war Thorheit (8, 118); snart är ändå lagan spilld, balb finkt jeboc bas Feuer in Aiche, b. h. balb geht es aus, (13, 7); vin blef spildt derpå, Wein warb verfcuttet barauf (17, 78).

Spillo, mit bem vrb. gifva, preisgeben förr han ger sin krona, ger sitt lif till spillo, vLp. lieber gibt seine Krone, gibt bas Reich er bin (8, 467); ebenso ban. give til Spilbe, til Bris.

Spilta, s. f., P ferbestall (im pl.—or) 3, 20; 4. 61, bon spjäla, ipseisen, versichienen, biennach eine für Merbe burch Balten abgesonberte Abtheilung ober ber gange Raum; bgl. beutich Spalter, icon alin. spelv, m. Lattenwert. Der Grunds begriff ift [palten, fom spjala, spjalka, scindere, diffindere u. [. w.

Spinna, vrb. trs. fpinnen; fig. 8, 316 Spisel, s. m. Ramin, Feuerherb; vid eldsken ifrån spiselns häll, vLp. verm uchten Feuerherbesichein (1, 66); verfürzt aus spishäll, f. eine Platte (hall), auf welcher man bie Speife (spis) aubereitet.

Spjut, s. n. ber Spieß, Speer (pl. 1, 55; 4, 70; 19, 20 2c. 2c. 8 Altn.

s pi o t, n. Spola, vrb. trs. (pülen; i ett ögonblick spolas däcket klart, vLp.: plöplich flar gefpult ift bas Spiegelbed (10, 104) fpulen: utaf spoladt gull, von ges fpultem Golb, (1, 98).

Sporra, vrb. trs., ipornen, anspornen, antreiben (14, 189). Spraka, vrb. intr., Inistern, praffeln

(11, 147).

Spratt, s. n., Boffen, lofer Streid; ett

lofligt spratt, vLp.: ein guter Spaf! (14, 142); ban. Pubs. Sprida, vrb. trs., ausbreiten (bas engl.

spread), ver breiten (j. B. Licht) 20, 88; dep.: spridas, gerftreut burcheinanber laufen, (8, 16).

Springa, s. f., Ribe, Spalte (Grunds begriff: Sprung), 8, 117.

Springa, vrb. intr., fpringen; (von ber Raa) 10, 124; (von ben Langen) ibd. 169; (von einem Bogen) 14, 158; springa högt opp (upp), hoch ems por springen (12, 66); våldet springer por springen (12, 66); våldet springer opp, es springen Billfür und Gewalt empor (84, 139); auf einen Stoß feines eifernen Speer's: sprungo riglar och las, iprangen Riegel und Schlog auf (3, 131).

Springare, s. m., Springer, i. e. Rog,

Renner (3, 19).

Språk, s. n., Sprace (pl. —) 8, 236. Språka, vrb. trs. fprechen, reben (2, 152); språka samman, jufammen fpres

chen, (7, 155) Syn. samtala. Sprang, s. n., ber Sprung (pl. --); med ett språng, mit einem Sprunge (10, 163); med höga språng, mit hoben Sprungen, (12, 70); ett kungligt sprang, ein toniglicher Sprung (22, 60). Spracklig, adj. gefprentelt, 3, 169;

ban. fpraglet.

Spå, vrb. trs., mahrfagen, prophezeien; alin. spå, ban. [paae; btfc. fpahen, lat. spicio u. f. w.!; baber eigtl. mit ben Mugen bes Beiftes voraus feben; aus ber Begenwart icon bie Butunft erbliden, wie noch "Seber" ftatt: Brophet und wie biefes felbst aus προφαίνομαι; bavon:

Spaman, s. m., Bahrfager; han dvaldes helst bland spaman, er trieb fich am liebsten unter ben Brieftern berum, (2, 19). Spår, s. n., (pl. --), Spur; alin. spor, n. Späcka, vrb. trs., ipiden; med späckad bringa, mit gespicter Bruft, (11, 149); von spack, n. Spec, unterschieben von fläsk, n. Fett bes Schweinefleifches.

Späd, adl., bon gatter Constitution, tener (2. 140); hvom vardar den späda, wer pset begatten? (15, 44); stein, unmündig, noch nicht erwachen (5, 58).

Spanna, vrb. tra, fpannen; spanna bagen, ben Bogen fpannen, (2, 62); spanna hop, auf einanber losgeben (11, 83); spänna hårdt, fest unb straff spannen (24, 100); vgl. 14, 152, 156; bie Ablerichwingen ausspannen: 8, 250 ac.

Spoka, v. n., fputen (3, 112), bon spoke, n., Sput, Gefpenft; ban. Spogelfe, Berb. ipoge; nold. spooken; spook, gespook, spookzel; engl. spook, ber Sput, Robolb, to spook, wie ein Gefpenft angftigen; und (hierher wohl auch) puck, ber Robolb

Sporja, vrb. trs., fragen, anfragen (5, 78); mit om, nach Jemanb fragen (11, 193);

helt mycket spör du, gar viel fragji bu mich (17, 21); vida spord (part p.) weit berühmt, gepriefen (ibd. 29). Spor Vals dig, fragt Bala bich, (24, 152). Es hängt in Form und Bebeutung mit spar, Spur, jufammen, baber eigentlich: nachipuren, nachipaben, nachforicen, wie benn icon bie altn. Form spyrja, beibe Bebeutungen: fragen unb nachfpuren innoinirt.

Sqvallra, vrb. intr., plaubern, Reuigteit weitertragen; banifc

fqvalbre; (14, 15).

Stad, s. m., Stabt (pl. städer). Die ursprungliche, auf Berb. sta, stare, jurild. auführenbe Bebeutung ift : Statte, baber bie Berbinbung: stad och ställe, Ort und Stelle, welche (allgemeinere) Bebeutung fich noch in den damit zusammengesetzen jubstantivischen Orts-Abb. allestädes, annorstädes, tillstädes, astad (dan. affteb), bann auch in anberen Bufammen: fehungen, als: oldstad (ban. 3lb fteb) generflätte, Feuerherb; lägerstad = lägerställe, Grabs, Rubeftatte; Lagerfiatte; enblich in ben bamit zusammengesetten Berben stadga, stadfästa, selbft städja = fastställa, ic. erhalten bat. Bu stad (stå) gehören:

Stadig, adj., fest, bestänbig (von stad, q. v.); mod stadig hand, vLp.: mit fester Mannessaust (8, 259); englisch

steady u. f. w.

Stadna, vrb. intr., vide stanna. Staf, s. m., ber Stab (pl. stafvar); (17, 7); altn. stafr u. j. w.; bie Bris marmurgel leitet auch bier auf st(&) jurud, wonach ber Grunbbegriff Stupe, fulcrum.

Stake, s. m., Leuchter; silfverstakar,

Silberleuchter, (11, 145).

Stam, s. m. (pl. stammar), Stamm; 1, 6, 106; 2, 58; 5, 96; 8, 257, 396; 12, 123; 14, 134; 23, 23; 24, 270.

Stamfar (= fader) s. m., Stamms

vater (3, 107).
Stamma, vrb. intrs., frammen, mit fån: Från dig att stamma jag yfs med skäl, von dir au stammen, damit rühm' ich mich mit Recht, (14, 211).

Stampa, vrb. trs. u. intr., ftampfen Sannt nog att trampeln (3, 20). gångaren stampar i spilt, wohl ftampft bir bas Schlachtroß Beibgefilb (4, 61).

Stanna (für stadna), vrb. intr., fteben, ftillfteben, fteben bleiben (ftagniren) ; 1,

92; 14, 209; 23, 95.

Stark, adj. ftart, fraftig; 2, 64; 6, 18; 17, 26; 24, 17, 76. Steg, s. n., Schritt, Eritt, Stufe; 10, 169;

Steka, vrb. trs., braten; helstekt, gang, b. i. ungerhaun, ungerlegt gebraten. (11, 149).

Stolna, vrb, intr., ftarr werben, gefteben,

Stelna, vro, muc., pur beringer, gerinnen; von stel (fieil) fieif, ftarr. Sten, s. m., Stein (11, 91; 24, 7); Aamarsten. domsten, Richters ftein (8, 89; 21, 61); runsten, Runenftein, (2, 4; 4, 92); adelsten, Gbelftein (23, 100) ze. 2c.

Stenek, s. f., Steineiche (pl. -ar) 3, 25.

Sticks, vrb. trs. und intrs., ftechen; fteden; sticka in, eine, hineinsteden; (11, 16); sticka i brand, in Brand steden (19, 97); stiden: 24, 93.

Stickbloss, s. n., Rienfadel (11, 147). Stjolk, s. m., Stengel, Stiel, (19, 36; 7, 65).

Stjerna, Stern, stella (pl. 8. n., or) 1, 115; (24, 25).

Stjernehvimmel, s. mimmel (14, 221). s. n. Sternenges

Stjernenatt, s. f. Sternennacht (8, 39). Stjernetalt, s. n. Sternenzelt (pl. --); nu dväljs han ... uti stjernetalten, jest wohnt fem feliger Geift in Sternengelten (23, 59).

Stjornklar, adj., sternhell; i stjornklar sal, im Sternenfaal (1 137); en vinterhimmel stjerneklar och ren, vLp.: ein Binterhimmel fternenbell und rein (26, 102).

Stjernskott, s. n. Stern foug, Sterns fonuppe; som ett stjernskott uti gvällen, wie eine Sternschnuppe in ber Racht (10, 69).

Stjert, s. m., Schwanz (ber Bogel und Fifche); Schweif: sin väldiga stjert, Filde); Sumeri. Schweif (3, 170); sin feinen mächtigen Schweif (3, 170); sin ettersvällda stjert, thren giftgefcwolls nen Schweif (24, 111).

Stifta, vrb. trs., stiften; stifta frid, Frieben stiften (24, 63).

Stig , s. m. Steig, Fußsteig , Balbes= pfab (7, 44); Stufe (einer Treppe): 8, 216; 24, 266.

Stiga, vrb. intr. fieigen, treten (7, 274; 12, 13; 13, 23; 19, 19, 39; 20, 26; 21, 47; 24, 279.

Stilla, adj., ftill, rubig; von ben ftill und rubig babinwanbelnben Sternen: 23, 122; — så himme himmlifo ftill, (24, 125). - så himmelskt stilla, fo

Stillhet, s. f., Stille, Schweigen.

Stiltje, s. m., Binbftille; biibl. lifvets stiltje, bes Lebens Stille (8, 320). Stinga, vrb. trs., stechen, v. a. sticka, v. (11, 48).

Stiala, vrb. trs., fteblen, rauben; (7, 52); 8, 268; ibd. 329; 19, 74); pass. 3, 108; 18, 56).

Stoft, s. n. Staub, pulvis; Afche (eines Cooten) 5, 38; 8, 198.

Stol, s. m., Stuhl, (11, 234); silfverstol, filberner Stuhl, Socifit (11, 161). Urfprünglich: Sit, sedes, sella, baber and thronus.

Stolt, adj., ftoly (11, 106 unb 24, 11). Stelthet, s. f. Stol; (8, 11, 24, 253). Stor, adj. groß; compar. större, superlat.störst (8, 362; 11, 50; 22,

66; 24, 120, 252) 2c. 2c. Storhet, s. f. Größe.

Storm, a. m. Sturm; (1, 13; 2, 60, 139; 8, 231, 321; 10, 25, 55 2c. 2c); stormens örn, Sturmabler, aquila procellaria. (10, 152).

Storma, vrb. intr., fturmen; (10, 45, 78; 15, 7 zweimal unb öfter).

Stormörn, s. m., Sturmabler (10, 172).

Straffa, vrb. trs. ftrafen (16, 36). Strand, s. m. Strand, (im pl. stran-der) Beftabe; (3, 142, 160; 7, 18, 41; 8, 189) 2c.; im pl : 12, 12 2c. 2c.

Strandlös, adj., als Abv. strandlöst, uferlos; (13, 102). Strax, adv. alsbalb, fogleich (19, 61).

Synon. genast, på stunden. Strid, s. m., Streit, Rampi; stridens lansar, bie Langen bes Streites (1, 99); 2, 108; 5, 108; 13, 50; 19, 82; 24,

52, 115. Strid, adj., reißenb, ftromenb. (v. Ge-

maffern) 1, 41.

Strida, vrb. intr., ftreiten, tampfen; tapper att strida, tapfer im Streite (16, 50); von ber beranftromenben Boge (10, 65); mit mot: 8, 343.

Stridsbror (-broder), s. m. Streit: bruber, Pflegebruber, (16, 61).

Strimma, s. f., (pl. strimmor) Strieme, Streifen (12, 20).

Stryka, vrb. trs. ftreichen; 15, 8; 24, 140.

Strådöd, s. m., Strobtob; b. i. Tob im Bette, anstatt in ber Schlacht; (4, 69; 20, 57). Bgl. bie Anm. gum 4. Gef. pag. 42.

Strala, vrb. intra., ftrahlen, (1, 67); omstrala, umftrablen, umglangen, (24, 190).

Stralbagare, s. m., Strahlenbecher, (24, 229).

råle, s. m., Strahl (pl. — ar). (7, 181; 10, 189; 20, 4; 24, 81 2c. 2c.) Stråle, Sträcks, vrb. trs., fireden; sträcka ut armarna, bie Arme ausfireden (11, 145); sträcka sig kring, fic

ringsum erftreden, (3, 7).

Sträckning, s. f., Ausbehnung. Sträckningen var som en drakes i ajön, das Schiff firedet ich bahin, wie ein Seebrache (3, 167).

Sträffa, vrb. intr., fireben.

Strang, s. m., gunachft: ber Strang, Strid; baber auch von ben Saiten ceines musikalischen Instruments) gebraucht wie engl. string, (pl. —ar); strängens guld, bas Gotb ber Saiten (24, 188); im pl. strängar, 12, 140. Strang, adj., ftrenge (5, 11); ber Grundbegriff ift, wie bei bem borbers gebenben Subft., stringere, als Gegenfap bon milbe, gelinbe, laxus.

Stro, vrb. trs., fir euen, bestreuen; stro kring, berum-, umberftreuen; 2, 149; 3, 40; 5, 15, 58; 21, 66.

Strofva, vrb. intr., ftreifen. stryka.

Ström, s. m. Strom (pl. -ar); (2, 64). Strömma, vrb. intr., ftrömen; genomstromma, burchftromen (7, 70).

Strömoln, s. n. (pl. --), wortlich : Streu b. i. ichattirte, leichte gerftreute Bolfen (baber ban. abiprebte Stper); som du ser hvitaktiga strömoln, vLp.: ben glangenben Boltoen vergleichbar (3, 17). Stum, adj. frumm, fpracolos, mutus:

3, 163.

Stund, s. f., eine gang turge Beit, baber oft: Moment, Stunde; im pl. stunder (7, 17; 2, 92); i vredens stund, im Augenblid bes Zorns (23, 37); i mins battre stunder, in meinen befferen Stunden (24, 222); auch ein wenig, eine Beile; jag vill slumra här en stund, ich will hier ein wenig schlafen (19, 40).

Stunda, vrb. intr., f. v. a. tillstunda, bevorsteben, fommen (2, 152). Stundom, adv., bismeilen, bin u. wieber

(8, 48) auch understundom. Stupa, vrb. intrs. fturjen, umfturgen, fallen; alm. stupa und stoypa, niebers

fturgen; 18, 63; 16, 61; 19, 112.

Stycke, s. n. ein Stüd; im pl. stycken; hugga i stycken, in Stude hauen, gerhauen (10, 109). Styf, adj. fteif, ftarr (1, 100).

Styre, s. n., Steuer (:Ruber) 10, 47; ali. styri, n. gubernaculum.

Styra, vrb. trs. steuern, lenten, re-gieren; 2, 30; 4, 76; mit till: hin-feuern (8, 114); mit deråt: ibd. 148; mit mot: 10, 183; — 10, 44; mit mit mot: 10, 183; — 10, 44; mti tillbaka: 15, 48; mäßigen, moderare: 12, 204; 13, 53; — fähren: 24, 137.

Styrbord, s. n., Steuerborb (10, 101). Styrka, 8. f., Starte; 2, 33; ibd. 98; (24, 88). (21, 45).

Styrman, s. m., Steuermann (pl. män) (3, 158).

Stå, vrb. intrs., stehen, in mannigsachen Berbinbungen; (1. 50; 109, 113; 2, 1; 27, 41; 22. 8, 248, 258; ibd. 396; 13, 13). Stål, s. n. Stahl; (2, 68; 8, 26 u.

43; 10, 180). ftablern, mit Stabl

35; 10, 100, 100, 100 ftablern, mit Sta iberjogen; (11, 79). Stablank, adj. ftabiblant, (14, 81). Stabla, adj., ftabiblau; (22, 10).

Stålbåge, s. m., Bogen von Stabl,

Stalgjuten, adj. ftabigegoffen; (14, 158) Stålhandske, s. m. (pl. — handskar) Stahlhandschub (24, 77).

Ctablbogen, (14, 158).

Stålbjelm, s.m., Stablhelm, (pl. -ar) 3, 128.

Stålklädd. adj. in Stahl gefleibet; en stålklädd kampehär, vLp.: ein ftablgerüftetes Rampenheer (24, 4). Stalrand, s. m., Stahlrand (2, 136).

s. m. Stahlidub, i. e.

Stalske, t. m.
Shiitichub, (18, 8).
Stalskedd, adj. ftablbeichubt; ftahlbeschlagen; stalskodd kämpe, vL; ber Rede im Stahlschub (von sko, trs. beichuben) 18, 15.

Stang, s. f., Stange, b. i. langer bol= gerner Spieß, Speer (pl. stänger) (22, 46; 24, 3).

Stånga, v. trs. fpießen (vom hornvieb) (10, 160).

Staf, s. m., Steven, Borbertheil, Sonabel eines Schiffes, (12, 11; ibd. 50; 14, 105); alin. stafn, m.; baber noch ban. Stave und Stave.

Stafva, s. f., Mildelmer, (pl. -or)

3, 15. Ställa, vrb. trs., stellen, mit gleicher Bebeutung als Simplex, wie in Berbinsbung mit Prapositionen. Ställa sig fram, sich hintellen (8, 57; 5, 70); ställa inför någons öga, vor Jemanbs Augen fiellen, vorftellen (7, 177); stalla sin kosa, seine Richtung, seinen Weg nehmen (16, 34); ställa i nagons val, es Jemanbem anheimstellen, freie Bahl lassen (11, 51).

Ställe, s. n., (pl. ställen), Stelle, ber Plat, ber Ont; i stället för, anstatt, statt (3, 93); i stället för den gamle, statt bes Mien (17, 38); Helge är min fader, är mig i faders ställe, mein Bater ift jest Belge, ift mir an Baters: ftatt (8, 267); på stället, auf ber Stelle (4, 122); styra till stället, nach ber Stelle binfteuern (3, 114); 17, 10; 28, 9.

Stamma, s. f., Stimme; 2, 47; 19, 16; kara stammor, theuere, geliebte Stim= men (8, 304).

Stämma, vrb. trs., ftimmen, (24, 187); Jemand beiheiben, laben: jau Shiedi auf bem Eife; (16, 131); stämma möte, Jemandem ein Stellbichein geben (22, 74).

Ständig, adj. beftanbig; adv. ständigt: det spökade ständigt i högen, es fputte beftanbig im Bugel (3, 112); ferner : (8, 285); ibd. 296; 12, 41; 14, 95.

Stanga, vrb. trs. jumachen, juschließen; bon stång (q. v.) wie frang. barrer, ben barre; mit till (= 3u -): 2, 78, verlegen, binbern, f. v. a. hamma, betaga : din hemväg kan stängas, ber heimmeg tann bir verlegt werben (16, 57); partic. ntr. stängdt (24, 259). Stängel, s. m., (pl. stänglar) Stengel

(8, 276). Stodia. vrb. trs., flüten; stödd på svärdet, geftütt auf's Schwert (2, 1); stödd på krycka, auf bie Arude gestüst (2, 103); stödda emot svärden, auf bie Schwerter gestüst (10, 207); mot altaret han stödde sköldens gyllne rund, vLp.: am Altar lebnt' er an bes runben Goldichilds Pract (24, 283); på runbeskrifna sköldar stödda, angelehnt an golbne Runenfdilbe (23, 105).

Störta, vrb. intr., ft ür gen; mit ut: Ut störtade Thorston, Th. fturgte hervor (3, 135); störta templet, ben Tempel

fturgen (24, 267). Stöt, s. m. Stoß (pl. -ar); en stöt af hans jernlans, ein Stoß feiner eifernen Bange (3, 180).

iöta, vrb. trs., stoßen; anstoßen, bes schäbigen (10 202).

Suck, s. m., Seufger (im pl. suckar) 3, 98; 16, 42; svara med en suck, mit einem Seufger ermibern (8, 403).

Bucks, vrb. intrs., feufgen (4, 48; 5, 35;

Bund, S. n., Sund, eine Meerenge; (7, 20; 13, 103; 12, 27; 14, 114). 3m Altn. reibt fich beier Bebeutung auch: Schwimmen, natatio an, worüber wir auf Diefenbach (2, 368) ber Rurge balber verweisen.

Bunnanskog, s. m., Guberhain, b. i. ein Bain im Guben, (sunnan, fublic); (12, 165).

Surtur, nom. prp., ber Gott bes Feuers. (G. bie Unm. jum 14. Gef. pag. 127).

Sus, s. n., Saufen, Braufen (bes Sturms) 14, 53; Raufden, Murs meln (eines Baches) 1bd. 242.

Susa, vrb. intr., faufen, fäufeln; (von ber Sitmme) 19, 16; raufden (von ber Eide, 24, 227); bon einem Bejang 21 27; susa fram, voran, vor voran, vors marts faufen (bom Schiff Ellida) 12, 47; den susande storm, ber braufenbe

Sturm (8, 172). Syag, adj. [chwach (6, 19; 12, 183; 8, 272, 298, 865). Gegenfat: stark.

Sval, adj., fühl; (19, 39). Altn. sval, n.

fühler Binb.

Svaig, s. n. Schlund, Racen, gurges, vorago, (8, 168). Berb. svälja (svälga) fclingen , verfclingen; alin. svelgr; Berb. svella. Bgl. biergu: Diefenbach, Borterb. b. Goth. Spr. 2, 271, 352.

Svall, s. n. Schwaff, (17, 40).

Svalla, vrb. intr., an f d mellen, braufen; strandlöst svalla des vågor, frant: Tos geben (fdwellen) feine Rluthen (18, Alin. sval, n., Bellenichlag.

Svallvåg, s. m. (pl.—or) hohe, mächtige Boge, Welle, Branbungswelle (10, 185); engl. swelling sea, surge. Svan, s. m., Shwan, (11, 8).

Svandunsbarm, s. m., buchfichlich . Schwanenbunenbufen, b. i. Comanenbruft; (10, 198).

Syar, s. n., Antwort (5, 73). Alta. svar und andsvar, n.

Svara, vrb. trs., antworten, zur Antwort geben; (5, 93; 6, 33; 8, 177, 402). Atn. svara une andsvara, respondere.

vrb. trs., brechfeln, breben; (2, 111).

Svart, adj., fcmars, niger; (altn. svartr, engl. swart, swarth, swarthy), (3, 171; 8, 287; 11, 102; 12, 192; 13, 42) 2c. 2c.; becksvart, pechichwart, (10, 172; 19, 106); kolsvart, tohisichwart, (3, 29; 19, 49, 59).

Svartekung, s. m., ichwarzer, b. i. elenber, nieberträchtiger Schuft von König; vLp.: Rönigswicht; (4, 122).

Svartklädd, adj., fowarzgefleibet (bon einer Trauernben) 8, 409.

Svartskäggig, adj., schwarzbärtig, mit schwarzem Bart (11, 35).

Svoda, vrb. trs., fengen, abfengen; abs fcwenben; (von einem haine) 12, 76; (von ben fcon brennenben Balten bes Lempels) 18, 76; von cinem Menichen: 16, 28; ban. fvibe (fvie); altn. svida, brennen ; svidna, verbrennen.

vrb. tra., ichwenben, Baume im Balbe umbauen, angunben unb bann in die Afche babon farn. (Bgl. die Erläuterungen jum 8. B. von G. von Leinburgs Thefaurus ber ichwebifchen Boefie und Brofa. pag. 372 3c. 3c.)

Bredjeland, s. n., gefchwenbetes Land, Brennlanb (von svedja q. v.); 12, 67; 23, 30.

Svek, s. n., Betrug, Trug, Lift (19, 115,

188). Alm. svik. n.; Bric svik.ja, be-trügen; dån. Svig — [vige, [vigte. svan, s. n., im pl.—ner, Jängling, knabe; (2, 21; 5, 66; 22, 64); — dörrsven, Ehüchler (2, 83); ungersven, junger Mann (2, 107; 11, 218). Alin. sveinn; engl. swain.

Svepa, vrb. trs., einwideln, umwideln;

babon in svepa, omsvepa κ. Svett, s.m., ber & τρω είβ (11, 89), sudor; altn. sveiti, m.; nblb. sweet κ.

Svigta, vorb. intrs., fcmanten, fich unter einer Laft biegen (21, 11); von bem aften Berbum sviga = vika, gifva vika. weichen, nachgeben; alin. svig, n. Krummung; svigna, krumm werben, sich krummen. (Bgl. hierzu: Diesenbach, L. 348 ff.)

Svika, vrb. trs., hintergehen, betrügen;

trügen ; (15, 9).

Svindla, vrb. intrs., ichminbeln, vom Schwinbel erfaßt werben, (3, 98).

Svinga, vrb. trs. und intrs. ichwingen; ben Reigen ichlingen, (1, 23; 10 27); sic auswärts schwingen (13, 86). rår, adj., schwer, schwierig, gravis, molestus, difficilis. Svår,

Svafva, verb. intr., foweben (23, 91; 24, 86); sväfva fcweifen, (15, 1). kring, umber

Svälla, vrb. intr., ich wellen; (4, 74;

9, 10; 8, 224; 10, 40). Svänga, vrb. trs., jowingen, jowen: ten (18, 27) (v. Schwert und Rolben) 11, 44, 78.

Svärd, s. n., Somert; 2, 35 , 54, 68 zc.; 3, 56; 7, 2, 16; 8, 448; 11, 59, 44, 59 2c.; gripa åt svärdet, jum Schwerte greifen (17, 91).

Svärdlös, adj., fowertlos; (11, 73; 19, 88.)

Svärdshugg, s. n., Somertfireich (2, 100; 8, 115; 11, 65).

Svärja, vrb. intr., schwören; (17, 59, 67). Altn. sverja, jurare, goth. svaran u. j. w.

Svarma, vrb. intrs., fowdrmen; mit kring, umber, berum (3, 109; 24, 73). Svärmare, s. m., Somarmer (12, 30;

7, 143).

Syn , yn , s. f., Gesicht, Angesicht, Anblid; förbi hans syn, vor seinem Auge (24, iordi nans syn, bot einem auge (24, 47); inför Gudens syn, bot dem Knigestät bes Gottes (1dd. 64); de förtjustas syn, das Angestät ber begeisterungstrunkenen Hörer, (1dd. 190). Allin, syn, f. = siön, f.

Synas, vrb. dop., icheinen, ericheinen, videri, apparere (altn. synaz); 2, 21;

8, 75, 94; ibd. 158; 12, 31. Syskon, s. n. (plural), Geidwifter: syskonstjerna, Sowesterstern (8, 280). Altn. syskin; ban. Göstenbe. Halfsyskon, Salbgefdwifter; helsyskon, leibliche Befdwifter.

Syssla, vrb. intr., womit befchaftigt fein, fic geichäftig zeigen; = engl. to busy, to be busied with —; (18, 14). Dalin (2, 502) führt es auf bas alte Berbum

syta, pffegen, warten, curare, gurad.
Syster, s. f., So we efter, im pl.
systrar; (5, 80 2c.)
Sa, adv. 10, affe; in feinem Gebrauche
bem beutichen Wort entiprechend: (1, 3; 17, 29, 87, 43; 4, 9, 25, 41, 55); så länge, jo lange (7, 13); så länge, io lange (12, 19); så länge som — baff. 24, 256; så smärt som . . ., jo jajant wit . . . (1bd. 65); så ren som . . ., fo rein wit . . . (1bd. 67, 68; 8, 198); fo febr: grat ej så, weine nicht fo ibd. 138), bgL 23, 10. Så var hans dom, bas war fein Spruch (8, 170); så mit bas war sein Spruch (8, 170); så mit nachfolgenbem som: 8, 301, 302; ibd. 315; 24, 26, 125; 12, 63. Så skall det ej vara, sp sol ä nicht geschen (8, 328); ibd. 408; 11, 31; ibd. 235, 236; 265, 271; 12, 38; so, ben Nachsan antecent: 12, 104; så vidt jag vet, so biel ich weiß (13, 57); (so—) bag: styg dit och squalira, så hvalifven skallra, VLp.: forei' bag bie foonen Bolbungen

tonen (14, 16). — Eigenthumlich bie abberbiale Bilbung: så nar som; bie brtliche Bebeutung von nar muß bier noch gu Grunde gelegt werben (fo nabe wie in gleich örtlicher Ste. beutung bas engl. within, 3. B. within a trifle, (bis auf eine Kleinigkeit); "Alle weinten, sa när som bruden, bis auf, nur nicht, alfo: mit Ausnahme ber Braut, excepta sponsa (12, 200). Oft fteht jur completeren Bezeichnung på Oft nach gar completeren Sezeichning pa nach som, wie in: alla så när som på honom, Alle bis auf ihn = außer ihn. Så, vrb. trå., säen, serore (12, 145); part. prt. sådd, negativ osådd, un-gesset (8, 221); atn. så. Die hieran sich sässischen säkridan neuntabet.

foliegenben gabireichen verwandten Formen

f. bei Diefenbach (2, 180 ff.).

Bådan, m. u. f., folder, folde; n. sådant; sådant väder, folches Better (10, 135); aus så, talis, unb dan ober dann = gethan (jo gethan = 8å danad, fo ges bilbet, jo bejdaffen, wie slik (altn. slikr) aus så, pron. demonstr., u. lik, wie beuts (old, abb. jollh, unit, aus jo u. lih, fo gestaltet, fo beschaffen - fold, talis, gro. τηλίκος.

Således, adv., also, so, sic, ita, hoc modo; aus så unb led = sätt, Art, Beise, modus.

Sålla, vrb. trs., fieben, fichten (von såll, n. Sieb); som med aska sållad, mit Afche überfiebt, vLp.: wie ein Labas

bügel, (10, 91). Sång, s. m., Gefang, Lieb (pl.—er); 1, 67; 3, 192; 4, 1, 3; ibd. 90; 7, 130, 133; 24, 36, 39; ibd. 55; 148, 149.

Sangerichaar; Sångarskara, s. f., en vingad sångarskara, eine geflügelte Gangerichaar, (7, 165).

Bångfågel, s. m., Singvogel (24, 125). Sår, s. n., (pl. —), Bunbe, vulnus; (10, 166; 15, 21). Altn. sår, n.; ban.

Bara, vrb. trs., verwunden; med saradt brost, vLp .: mit tobtwunder Bruft (12, Mitn. sära und (mit Zugrunds legung von sar, vulnus) sarga, vers munden, vulnerare, laedere; ban.

isom, conj., als, wie, gleichwie; wörtlich: so — wie. Såsom,

Sad, s. m., Saat (19, 145); utsäde n., Musfaat, (14, 82); bon så, faer altn. såd, n

s. m., Shilf, Shilfroht, scirpus (14, 106).

Saga, vrb. trs., fagen (1, 133; 2, 29; det sags, man fagt, es beißt, dicitur (3, 141); 4, 54; så sagdt, affo gefagt, affo gefagt, affo gefagt, affo gefprochen: (ibd. 125); 12, 156; 20, 85; Imperat. säg, íprich (19, 90; 12, 183).

Sägen (auch sägn), s. m., (pl. sägnar),

Sage, Berücht, (24, 262). kor, adj., ficher; adv. säkert, Säker, ficherlich, gewiß (8, 372; 9, 42 und 10,

Balja, vrb. bertaufen, für Gelb bers schachern, (12, 215); altn. solja u. s. w. Die ursprüngliche Bebeutung war: übergeben, tradere — dare, woran sich die später vorherrschende: solvere

vendere anichlog

SEII, adj. gludith, felig (5, 26); alin. ssell, felix, ssela; sselle, felicitas; bierher and Kej. salig, wie das frammberwandte goth. sels, urfprünglich: gut, dann in die erweiterte Bebeutung: gludlich (= wohl ergehend), gludselig, übergehend; baher altn. osäll, schweb. usel, ban. usfel, ungludlich, unfelig.

Balle, s. m., Gefelle, Genoffe; (16, 2). Ballhet, s. f., Seligteit, Glud, (8, 249). Sällsam, add. felten, felt fam; med sällsam glans, mit felt famem Glanz (23, 94). Alin. sialdan, sialdsenn = schweb. sällsynt.

Sanda, vrb. trs., fenben, fciden (10, 135 unb 12, 109).

Sändebud, s. n., Bote (pl. —); (24,

Sändman, s.m., Bote, im pl. sändmän (5, 91). Säng, s. f., bas Bett, (pl. -ar); (3,

150; 24, 127).

Bänka, vrb. trš., senten, sänka sig ned, sich niebersenten (3, 162); sinten sim Segensas zu stiga): 24, 32; sänkas, dep. sich senten (von ben Moler-Flügeln) 24, 70.

Särskilt, adv. (särskild), besonbers, für fich allein; jeber einzelne, (bas griechische

ίδία) 8, 465.

Sate, s. n., Sit (von sitta); 3, 193; 14, 20.

Batt, s. n., bie Art und Beife, Manier, j. v. a. vis, q. v.; på Nordmanna sätt, nach Rordlands Gebrauch (3, 187). Spnon. mit vis, bruk, sed.

Sätta, vrb. trs. und intrs., pflanzen, (8, 241; 15, 43); feftfegen, bestimmen, (8, 151); sätta sig bestimmen, (8, 151); sätta neder, fich nieber feten (3, 193).

8öder, s. m., Suben, ber Gub; (8, 219, 241 2c.; 15, 32; 16, 46; 24, 211); - i norr och i söder, im Norben und Suben, (9, 31); adverbialiter: fub: (ich (3, 61). Abj. södra u. sydlig.

Söka, vrb. trs., suchen, 9, 31; 14, 10, 11; söka friden, Frieben suchen (19, 101; 20, 75); söka redligt, reblich suchen (24, 232).

Somma, vrb. trs. und intr., naben, jaumen, suere, sarcire (5, 108); somma brutna liljor, gebrochne Lilien ftiden (8, 410, 411); von som, m. Saum, Naht, sutura. Ain. saumma, faumen, engl. seam u. f. w.

Somm, s. m., ber Schlaf, som nus (18, 42, 43; ibd. 55); altn. svefn, m., Berb. sofva, dormire. Ausführlicher hierüber: Diefenbach (2, 270).

Sömmig, adj., schlästig; hvar sömnig blommas husvud, vLp.: schlastrunkner Blumen Kelche (24, 127).

Blumen Relde (24, 127). imnlös, adj, fchlafios; Somnlös, adj, fchlafios; en son natt, eine fchlafiose Racht, (8, 337). en sömnlös

Bonder, adv., entzwei, zerriffen, gerbrochen, engl. - asunder; in feinen gabls reichen Berbinbungen mit Berben zeigt es burchgebenbs: Berftudlung, Erennung, alfo entzwei -, zer - an, ber analogen Form i sar, entsprechenb u. mit altn. î sundr, abb. in suntar, divisus, in partes, ibentifc; fcmeb. sonder theilt feine Bebeutung mitbem Brb.sondra, so gregare, dissecare, discerpere, wie alm. sundr mit bem gleichbebeutenben sundra

Boqvaback, nom. prp., ber Saal ber Saga in Balhalla. (3. bie Anm. jum 3. unb gum 21. Gef.)

Sorja, vrb. tra., forgen, trauern, betrauern; (3, 190; 12, 165) 2c. 2c.

T.

Ta, (abg. für taga, nehmen, qu. qu., wie ha für hafva 2c. 2c. (4, 109). Tack, s. m., Dant, (3, 153). Tacka, vrb. trs., banten (10, 200; 12,

3 u. 8.)

Tadel, s. n., Tabel (11, 69). klander.

Tag, s. n., Griff, Zug, Riß; för mindre tag än så, vor geringern Rijfen als sochen, (11, 88); det tag vill jag prisa, ben Riß will ich loben, (18, 29).

Taga, vrb. trs., nehmen, in allen Bes beutungen bes beutichen Bortes; je nach ber bamit verbundenen Praposition bie Bebeutung mobificirend; so taga fran (22, 5) von etwas weg, abnehmen; taga slut, ein Ente nehmen (4, 60); tagen smycken åt brud, nehmt Schmud für bie Braut (5, 11); taga till ordet, bas Wort nehmen (11, 171); taga sig ett julerus, fich einen Julraufch holen (17, 94).

Tak, s. n., Dach (13, 66); takets ås, bte Firfie bes Daches (ibd. 87); och himlens sky är deras tak, und bie Boste bes Dimmels ift ity Dach, (22, 27, 28); silfvertak, Silberdach (18, 21).

Tal, s. n., Rebe, Anrebe; Zabl; talet af knäsatt mö, bie Rebe bes Mägbleins auf beinem Knie (2, 110); dristigt är ditt tal, fühn ift beine Rebe, (17, 69); Hilding höll ett tal, hilbing hielt eine Rebe, (8, 113, 114); sjöar, många i tal, Seen, reich an ber Zahl, i. e. jahls reiche Seen, (3, 11); i tunental, in taufenbfacher Zahl, taufenbweiß, (1, 122) 2C. 2C.

Tala, vrb. trs., reben, fprechen, fagen (mit om, de) 2, 81; 2, 121; 129, 131; 4, 17, tala vid om, vid von, über etwas fprechen, gusprechen: tala kraft och mod, Rraft und Duth jufprechen (11, 48); tala ut, auss, ju Enbe reben (ibd. 220); Pass.: Slutligen taltes det om, att... Enblich bieß es, enblich erscholl bas Gerucht, bag... (3, 110); tals fridens ord, Botte bes Friebens sprechen (24, 71); tala till någon, mit Zemanbem reben (23, 29); tala med nagon ett ord, ein Bort mit Jemanbem reben, mit Jemanbem verhandeln (22, 77). I sodern talas om en Balder, vLp.: von einem Balber fpricht ber Guben (24,

311; bgl. 19, 77) ic. ic.
and, s. f., (im pl. tänder), 3ahn,
dens; Blåtand, nom. prp., Blaus Blau= 3ahn (3,59); guldtand, ber golbene 3ahn bes Heiers (13, 16). Alim. tönn, f., pl. tennr. Tanke (a), s. m., Gebante (pl.—ar);

Allfaders stilla tankar, Allvaters ftille Bebanten (24, 147); Frithiofs tanka, Frithiofs Gebante, Ab icht (23, 47); din tankes härold, beiner Gebanten herold (23, 78); 15, 28; vemodsfulla tankar, wehnutsbolle Gedanten; de mörka tankar vika, die trüben Ges danten weichen (19, 23, 28) 22. 22.

Tanklös, adj., gebantentos, an gar Richts bentenb, gerftreut, (7, 166; 8, 98).

Tappa, vrb. trs., versieren (= banisch tabe) dep. tappas bort, versoren geben (24, 173).

Tapper, adj., tapfer, tilchtig; tappert drog han, feit 30g er (13, 61); tappre fäders bragder, Khaten tapferer Bater (17, 90); den tappres svärd, bes Kapferen Schwett (19, 62).

Teoken, s. n., Zeichen (2, 49); teoknot är ej saken, bas Zeichen ist noch nicht Sace (24, 197); till teoken att, zum Beichen bag . . . (ibd. 277). Altn. toikn, n. signum 2c.

Teckna, vrb. trs., zeichnen, tecknad, gezeichnet (3, 86). Altn. teikna,

signare, notare.

Tempel, s. n., (pl, —), Lem pel; (5, 105; 8, 234; 12, 189, 214; 13, 71, 105; 15, 33, 35) ac. ac.; — Marmortempel (8, 214).

Tempelbrand, s. m., Tempelbranb

Tampelbrank, S. M., Et m pet vitte (14, 7; 23, 124).

Tampelbralf, s. n., Tempelgewölbe; lätta tampelbralfven, bie leichten Tempelgewölbe (8, 228); de höga tampelbralfven, bie hohen Tempelgewölbe (ibd. 391); 3, 115 cc. cc.

Tompeljungfru, s. f., Tempeljungfrau, (24, 29).

Tempellund, s. m., Tempelbain (13, 106). m., Tempelrunb Tempelrund, s. (14, 17).

Tempelrok, s. m., Lempelraud, b. i. ber Rauch bes in Schutt und Afche Liegenben Tempels (14, 9).

Tempelskändare, s. m., Tempel= danber (8, 124).

Tempelslägte, s. n., Tempelgefchlecht; ett litet tempelslägte. vLp.: ein

fleines Tempelvolf (8, 240).
Tempeltilja, s. f., ber Zußboben bes Tempels; (12, 191); bgl. å fridlyst tilja, in heiligem Tempelfrieben (5, 107).

Tempelvägg, s. m., bie Band bes Tempels (13, 9).

Thor, nom. prp., bet Gott ber Rraft unb bes emigen Rampfes, ber norbi fche Donnerer. (G. bie Anm. gum 1. Gef., 8. V.)

Thorsten Wikingsson, nom. prp., ber Cobn Bilings und ber Bater Frithiofs. Thron, s. m., Ehron (3, 94); thronen hvilar endast pa Lagens grund, ber Thron ftugt fic einzig auf ben Grund

bes Gefenes (2, 42). Thrudvang, nom. prp., bie Bohnung bes Donnerers, Gott Thors in Balhalla. (S.

bie Anm. jum 1. Gel., s. v. Ebor.) id, s. m., Beit; under Tidens trad, unter bem Baum ber Beiten (22,

79; ferner 23, 113; 24, 174). Tidning, s. f., Beitung, Radricht; tid-ningarne aro ondo, bie Sachen fteben folimm (6, 11); bringa tidning, Rach : richt, Botichaft überbringen (24, 273); (ibd. 104).

Tiga, vrb. intrs., someigen, tacore; hon teg, sie someigen (12, 164; ferner 8, 401; 23, 73).

Tigga, vrb. trs., betteln; tigga fred, um Frieben betteln (11, 60).

Tiggarstaf, s. m., Bettelftab (19, 80). Tilja, s. f., Sufboben, Eftrich; von tälja, behauen, simmern; å fridlyst tilja, auf friedlichem Grund und Boben, im beiligen Tempelfrieben (5, 107).

Till, prps. und adv., bis, ju; till doss. bis ba..., unterbeffen; blif min son till doss, bleibe unterbeffen, fet bis babin mein Gobn (19, 87); han till mina vågor! hinaus, ju meinen Bogen! (1bd. 105). Grundbegr. ift: eine Richtung wohin - ober einen 3wed, eine Beftimmung wozu - anzeigenb.

Tillbaka, adv., zurüd, wieber — ; komma tillbaka, jurüd's, heimfehren (1, 59); vända tillbaka, jurüdfehren (3, 141); känna tillbaka, vieber empfinden (4, 14); blicka tillbaka, jurüd bliden, rüdwärts shauen (7, 5); styra tillbaka mot Nord, heim, dem Korden justeuern (16, 48); vrakas tillbaka i sanden, im Sande gurudgetrieben werben (von ben Gebeinen) 20, 35.

Tillbedja, vrb. trs., anbeten, berehren; (in Bezug auf Gott Balber) 7, 83. Tillhopa, adv., jufammen, f. v. a.

tillsammans.

Tillhora, vrb. intrs., jugeboren, anges boren: dig tillhor hon, bir gebort fie (19, 51).

Tillika, adv., jugleich (2, 51; 9, 28). Tillkomma, vrb. intrs., 3 ufommen, gefören, gefören (3, 127).
Till's, adv., bis. bis baß (8, 411; 14, 157; 19, 83; 23, 66; 24, 92).

Tillsammans, adv., jufammen; hora tillsammans, dusammen gehören (2, 14); vuxna tillsammans, gusammen aufgewachsen (3, 166); som växa till-sammans i topp, im Bipfel inefnander geschlungen, welde mit den Wipfeln zu-jammenwachsen, (4, 86).

Timms, s. f., Stunde (timme, m.); talj

timmarna, jable bie Stunben (7, 191); loftets timma, bes Belobens Stunbe (17, 54); en timmas ro, eine Stunde Raft (19, 44); altn. tîmi, m. tempus.

Timra, vrb. trs., jimmern; timrad af körnfur, von Höbren gestumert (3, 22); Gudatimrado Ellida, bas von ben Göttern gebaute Schiff Eliba (10, 67). Alin. timbra.

Ting, s. m. et n., bas Ding, cine Sache,

res; tre ting, brei Dinge (3, 55). Ting, s. p., bas Ling, ber Rame ber öffent: lichen Bolksverfammlungen gu Bericht unb Berathung bei ben Stanbinaviern, (2, 43; 5, 25) 2c. 2c.; Tinget var utlyst, bas Ling war öffentlich ausgerufen, fefigefest (8, 2).

Tinga, vrb. trs., bingen, bebingen; (5, 20).

inne, s. m., Binne eines Gebaubes, eines Tempels (12, 36); pl. tinnar. Tinne, s. m.,

Tio (gew. tie), Grundzahim., zehn; (3, 23; 14, 112); altn. tiû, ban. ti.

Titta, vrb. intr., guden, versiohlen wohin, wie engl. poop, bliden ; titta ur, bervor guden (von bet hervorknospenden Rofe)
19, 3; titta in, binein ihauen (3, 118).
inf, 8. m., Dieb, Rauber (pl.
tjufvar) 19, 89; altn. thiofr.

vrb. trs., bejaubern (12, 112); partic. tjusande, bezaubernb (23, 108); gewöhnlichere förtjusa, wofür auch: förkjusa, wie tjusa felbst für kjusa; synon, mit förtrolla, hänrycka.

Tjäll, s. n., Zelt, tentorium (pl. -); kärlekens, fridens tjäll, bas Zelt ber Liebe, des Friedens (7, 126). Die dem beutichen Bort naber ftebenbe Form ift: tält, n.

Tofs, s. m., Trobbel, Quafte; tofsarna af gull, bie Trobbeln von Gold (11, 248).

Tolf, Grundzahlw. zwölf; alin. tölf; goth. tva-lif, nahlt. zwe-lef u. f. w. analog wie in etl, = oin-lif, alin. ellifu; schwed. elfva u. s. w., in welchen Formen burchgehends zu ber Zehnzahl bas Berbum lifa; losva, abrig, barüber fein, berwachfen ericheint.

Tolfmaunakraft, s. f., die Kraft von zwölf Männern; (2, 99). Tolft, s. m., Jodifach, Dugend; tio tolfter, zwölf Dugende (3, 23).

Tom, adj., leer, lebig; tomt hus, ein leeres haus (2, 78); tom och öde, leer und bbe, (24, 91).

Tomhandt, adj., leerhanbig, mit leeren Sanben (10, 115).

Tomt, s. m, im pl. — ter, Bauplay, Bauftelle, hofe und Hausplay (emplace-ment, aire) (12, 16); sin faders tomter, feine vaterlichen hofgrunbe (12, 61).

Ton, s. m., ber Ton, Rlang; Tonart (im pl. — er), med säker ton, mit fester Stimme, 12, 198; i Velska toner, vLp.: auf gal'ichen Lautes Mngein (11, 187); i djupa toner, in tiefen Sonen, tiefen

Rlangen (8, 414).

Topp, s. m., Gipfel, Bipfel, Spipe; på vågens topp, auf ber Boge Gipfel (10, 30); hur topparna glödal wie bie Bipfel glagen! (13, 98); fjällens topp, ber Gipfel ber Betge (14, 198; ibd. 208); hissa seglen i topp, bie Segel aufhiffen

(15, 7).
Torf, s. m., Rajen; grönskande torf, grünenbes Gras, grüner Rajen (3, 116); ban. Lorb; engl. turf.

Torfva, s. f., Rasen; bunden vid den torfva, an bas Stud Erbe gebunden (8,

Torr, adj., burr, troden; adv. torrt; svara torrt, eine trodene Antwort geben, mit barren Borten antworten (5, 93);

alin. thurr, aridus u. f. w. Trafvare, s. m. (pl. —), trabenbe 8 Nog, Traber (18, 11, vgl. ibd. 9 Släd-trafvare, Shittenroß).

Trakt, s. m., Gegenb; kära trakter, theuere Aluren, Gegenben, (8, 382); engl. tract, v. lat. tractus, traho; Strede = sträcka.

Tre, Grundzahl: brei; alin. thrîr, m., thriar, f

Treflig, adj. gebeihlich, angenehm (4, 25); von trifvas, gebeiben, auftommen, attn. thrifaz; ban. trives; engl. thrive; bie Stundbebeutung ift; germinare, profleere, treiben, forte, emportommen, gebeiben; vergl. hierzu: Dieffenbach, 2, 639 ff.

Trenne, Grunds, brei, (altere Form für tre, gerade fo wie tvonne für tva) 3, 56.

Tretti, (trettio) Zahlw., breißig; (5, 26); altn. thriatin; ban. trebive.

Trifvas, vrb. dep., (mit bem engl. to thrive form und Bebeutung theilenb), fortfommen, gebeihen, auffommen; lika trifves bast med lika, Gleiches gebeiht am besten mit Gleichem; vLp.: "Gleichem gefelle sich bas Gleiche" (1, 140); 2, 59; geben = vorhanben fein: stormen trifs ej der, Sturm gibt's bort nicht (8, 231); (10, 55); (15, 26); nicht mehr ansiehen, nicht mehr leben wollen (14, 118).

Tro, vrb. trs., glauben, trauen. Die weiteren, burch ben gangen inbogermanifcen Sprachftamm und barüber binaus fic verbreitenben verwandten Formen Diefenbach, Bgl. 2Bbc. 2, 676 ff. bei

Trofast, adj. eigentl. treufeft, juverläffig, treu; 2, 73, 123; trofast såsom fjällens grund, felfenfeft (24, 289); trûfastr.

Trogen, adj. treu, getreu, fidelis, con-stans (2, 122; 7, 59; ibd. 108, 190; 8, 13, 54; ibd. 154, 155; ibd. 387; 12, 17,

12, 11. Trobet, s. f., Ereue; 7, 86, 96; 12, 137. Troll, s. n., Ungeheuer, Ungethüm; det rytande troll, bat brüllene Ungethüm (3, 71); pl. troll och jättar, Herenungethüme und Riefem (11, 203); till trollen han bad, vlp.: beichwor Zauber-fpud emper (10, 4); kämpa mot trollet, mit bem Ungethum fampien (8, 124). Altn. tröll, n. Riefe, Unholb.

Trolla, vrb. trs., jaubern, bezaubern, beren; trollad hval, herenwalfich (10, 160).

Trolldom, a. m. Zauberei, hererei; trolldom ar a farde, vLp.: Zauber ist im Spiele (10, 137).

Trollpar, s. n., Erollpaar, b. i. ein paar herenungebeuer, Unholbe, (10, 22). Trollsang, s. m., Trolliang, i. e. Bes ich worung ge fang; den let som en trollsang, v.Lp.: wie Beschwörungs- lieber erklingenb (3, 133).

Trolos, adj., treulos; (12, 142).

Trots, s. m., Trob; till trots, zum Trots, et itober (24, 77). Trotsa, vrb. trs., troben: Trob bieten; (20, 45); trotsa hot, ber Drobung troben (10, 68).

Trotsig, adj., trohig; (8, 447; 17, 61).
Tryska, vrb. trs., brüden (4, 18; 11, 215; pass. 1, 44).
Tryskning, s. f., Orud; känna en tryckning, einen Orud empfinden (4,

14).

Trysg, adj., sicher, treu, getrost; 1, 185; 7, 118; 15, 31; altn. tryggr; dan. tryg; ju tro, trogen gehörend. Trä. s. n., hos; trädeläite, hölzernes Bith, den hos geschnigtes Götterbild (14, 19). Altn. trå, n. Baum; dal. Trä.

19). Altn. tre, n. Baum ; van. 2, 59; Träd, s. n., Baum (pl. —) 2, 59; hobe Baume (11, 244); höga träd, hobe Baume (11, 244); tidens träd, ber Baum ber Zeit (24, 79, 108). Trädet lyfter kronan, es erhebt ber Baum feine Krone (24, 94). Der Umftanb, bag in ber alteren Sprache tro, isib. trie, ebenso im Goth. die Form (triu) vocalisch aussautet, läßt Dalin (2, 570) annehmen, daß das erft in fpaterer Zeit angetretene, unter anberen in ber ban. u. engl. Form (Era, tree) bermiste d etymologisch nicht zu rechts fertigen sei.

Trada, vrb. trs., treten; trada i salon, in ben Saal treten (2, 17); träda på stranden, ans Geftabe treten (7, 41); stranden, ans Gestade treien (i. a15; träda fram i banan, seine Bahn bes treten (ibd. 178, 174); jag trädde i din sal, ich betrat beinen Saal (8, 55); träda fram, hins, vorans, herd orstreten (24, 284).
Träffa, vrb. trs., treffen, in gleicher Wahattung bes beutscher Brotes, Ar

Bebeutung bes beutichen Bortes. bröstet träffadt? Ift bie Bruft getroffen? (4, 51). Bra, Ellida, träffadt! Brav getroffen! (10, 173); bas Rämliche noch einmal, 4, 129.

Tral, s. m., Stave, Leibeigner; (8, 196). Engl. thrall.

fr**änga, vrb. trs.**, brängen (24, 46).

Trög, adj., träge, langfam. Hur lång-samt gå de tröga stunder! vLp.: Bie trägen Schrittes ble Stunden gehen! (7, 17), vom ftillen Grabbugel gefagt: 14, 90. Altn. tregr, verbroffen; ban trög; nblb. traag 2c.

Troskel, s. m., pl. trosklar; Somelle, Thurshwelle (engl. threshold); uppå templets tröskel, auf ber Schwelle bes Tempels (3, 234); koppartröskel, fupferne Schwelle (24, 280).
Tröst, s. m., Troß; ett ord till tröst, ein Wort bes Troß (8, 369); en

tröst likväl, es ift boch ein Eroft (ibd. \$88).

Trött, adj., mube, ermubet (engl. tired); bom Strom: (2, 155); compar. tröttare annu af farden, muber noch von ber Fahrt (10, 205).

Trötta, vrb. frs., ermüben (activ), mübe machen, tröttadt drakskopp, mübes Drachfoiff, (11, 46).

Tröttsam, adj., ermübenb, mubfam, bes fdwerlich, lahmenb, ertobtenb (8, 320).

Tu, mit i, = entawei, = in zwei (Stude); flyga itu, entzwei fliegen, fpringen, (von ben Schilben) 11, 68. Tu ift in ber alteren Sprache bas Reutrum bon tva

Tuíva, s. f., Erbhöder, Sügel, (7. 147). Min. tufa, f., ban. Lue. Tugga, vrb. trs., fauen; ban. tygge. (3,

Tull, s. m., Boll; vägra tull, ben _ Boll verweigern (15, 13). Tumla, vrb. act., tummeln; mit sig: fic

tummeln; 8, 321; 10, 66; 23, 13.

Tung, adj., fower, baber: brudenb, laftig; / for tungt for en, ju fower für Ginen, 22, 12; hjelm känns tung, ber Seim brudt fcmer (2, 10); ferner 8, 868; 19,

42. Compar. tyngre, Superl. tyngst. Tunga, s. f., Junge, Sprace, (im pl. tungor); 2, 16; 3, 37; 11, 63; i Norrana tunga, in norran'ider

Sprache, (11, 189); ferner: 19, 66. urturdufva, s. f., Eurteltaube, (im Turturdufva,

pl. — fvor) 12, 166.

Tuson, Grundzahlm. taufenb; 8, 105, 106; 16, 44; erweitert, ben Austaut in ben Formen ber berwandten Sprachen

theilend, tusende, tusend. Tusental, s. n., die gahl tausend; i tusental, nach Tausenden, ohne Zahl

(1, 122).

Tvokan, s. f., 3 weifel, dubium , Uns gewißheit; utan tvekan, ohne Baubern (17, 83); bon två, zwei, aus welchem Borte in ben Sprachen jo naturlich als nothwenbig ber Begriff: Zweifel, zweifeln, fich entwidelt.

Tvomannings, adv., paarweis, je gu Zweien, felbanber, (7, 8).
Tvonne, Grundzahl, zwei; verlängerte Form von tva, wie trenne von tre, wie abbis. zuene — zeuene; wie ban. tvenbe neben tô u. f. w. 7, 95; 11, 28;

Tvinga, vrb. trs., awingen, bezwingen (1, 56).

Tvinna, vrb. trs., awirnen; tvinna guld, Golbfaben fpinnen (12, 35); in beiben Formen liegt två, awei, au Grunbe.

Tvist, s. m., ber Zwift, Jaber, (19, 50); bon två, baber eigif. Entz we inng. Tvista, vrb. intr., in Zwift iein, fireiten (16, 53); (dep.) Länge tvistades

nu, nun ftritten fie fich lange (3, 127). Två, Grundz. zwei; (1, 2 ic.); två gånger tolf, zweimal zwölf, i. e. vier-

unbzwanzia, (3, 19). Tvång, s. n., ber Zwang; tvång retar adelt sinne, ber 3mang reigt, erboft eble

Bergen (2, 143).

Lua . . . /.

Ty, conj., benn; enim, etenim. (1, 140, 146; 2, 81, 38, 104, 111; 3, 96, 138, 179; 4, 10, 26; 6, 14; 24, 119, 142, 191)

Tyokas, vrb. dep., scheinen, bas Anschen baben, videri; (8, 178).

Tyda, vrb. trs., beuten, erflaren; uttyda, ausbeuten, auslegen; outtydd, unausgelegt, b. h. noch nicht erflärt (24, 213). Tyst, adj. u. adv., sill, stumm, ruhig; 4, 55; 7, 33; 19, 22, 52.

Tyst, interj., fti [[! (7, 145).

Tysta, vrb. trs., jum Comeigen bringen; 8, 299.

Tystna, vrb. intrs., ichweigen, verstummen (17, 16).

Tystnad, s. f., Stillichweigen, Stille, tystnad rar, Schweigen berricht (1, 115).

Tyvarr! leiber! (16, 43); ban. besbarre.

Tyar? I (toer: (16, 45); oan. ocsvare.
Tå, s. m., Zebe (im pl. tår); på tå,
auf ben Zehn (7, 34).
Tåg, s. n., daß Cau, Seif (10, 63); altn.
taug, f.; dan. Loug, n. funis.
Tåga, vrb. intrs., zieben, einher zieben,
marschiren (12, 191); som deruppe
tågen, die ihr ba broben hinzieht (23, 121).

Tals, vrb. trs., leiben, bulben, er-bulben, ertragen; mycket tal man, förr'n man förgås, Bieles erträgt man,

ehe man etliegt; (12. 209); 7, 55. Tålig, adj., gebuldig, ruhig (11, 219). Tår, s. m., Thrane Zahre; griech. δάκρυον, lacrima = dacrima = engl. tear, 2c.; im pl. -ar; (8, 6; 12, 111)

Tårlös, adj., thranenteer, engl. tearless (8, 288). Täcke, s. n., Dede (im pl. täcken); våta täcke, fenchte Dede (24, 231); purpurtacken, Burpurteppice (5, 87).

Tafla, vrb. intra., wetteifern, mit om (4, 104), bon tafvel, alin. tafl, Bretts ober Burfelipiel, urfprunglich alfo: es mit Ginem aufnehmen; Ginem bie Spite bieten; um ben Sieg, Borgug ftreiten.

Tälja, vrb. trs., einschneiben; jählen (2, 7; 7, 191). Tält, s.n., 3 elt (15, 4); stjornotält, Sternenzelt (23, 59).

Tälta, vrb. trs., ein Zelt ichlagen, über-zelten, (15, 8). Tämja, vrb. trs. zähmen, domars, (von tam, jahm, domitus); altn. temia;

engl. tame ac. (4, 38). Tänds, vrb. trs., jünben, angunben; ansieden; en dag som tänder två morgonrodnader i sender, ein Tag, welcher zwei Morgenrothen zugleich ans Bunbet, (1, 83); in Brand fteden, Feuer ichleubern auf: 12, 100; 23, 39. Altn.

tendra, accendere; goth. tandjan u. j. w.

Tänka, vrb. intrs., benten; mit sig (dig) 1, 22, 27; ibd. 68; mit uppa an: 12, 121; att mig tänka ensam, mich einfam gu benten (ibd. 128); mit på = an: ibd. 142; tänkande sinne, bentenber Ginn, rubiges Denten und Ermagen (20, 71).

Tära, vrb. trs. zehren; täras, fic vor Sebnfucht abbarmen (4, 64); svärdet tars, bas Schwert wirb .(vom Roft) ber=

gehrt, (24, 85). Tarna, s. f. ein junges Maboben, eine Jungfrau; ursprünglich: Jungfrau in Dienften bei einer fürftlichen ober fonft hoben Frau ftebend, alfo: Rammerjungfer, wie engl. handmaid, lady's maid, im heutigen Gebrauch aber überbaupt: Jungfrau, mö, bebeutenb (1, 132, 136; 11, 153, 213; 24, 293). Tärning, s. m. Bürfel; genom tärning och lott, burd Burfeln und burch Loos: giehen (15, 15)

Tat, Reutr. tatt, adj. bicht; bid; tatt emot hvarann, bicht aneinanber (11, 80). Mitn. thiettr, thêttr, densus.

Tockenbud, s. n. Rebelbote (14, 33). s. n., nebeliger Bote,

Töoknig, adj. nebelig (v. töcken, s. n., Rebel) (14, 84); gewöhnlicher: dimma.

Tomms, vrb. trs., leeren, erichöpfen, (r. tom, leet); tills det vilda mod är tömdt, vLp.: bis fic mattgetöb ber Loumuth (19, 83); töm ditt horn, leet' bein Bern (6, 7); solen tommer, bie Sonne ergießt (7, 9); 17, 82.

Tor, v. defect. bur fen, eine mehr uns gewiffe Bermuthung anzeigend, baber gern mit val fich berbinbenb: Jag tor val möta en kung med krona, tommt mir ein König vielleicht in ben Weg mit ber Krone (12, 147; ebenso ibd. 149).

Töras, vrb. dep., burfen; hon tors ej sätta sig, fie barf fich nicht feben (8, 376).

Törst, s. f. Durft (bon torr); törsten gör mig men, ber Durft macht mir Qual (11, 128).

Ulf, s. m., Bolf (pl. ulfvar); 17, 24; 24, 140. Die zweisache Bezeichnung biefes Raubthiers, welcher wir im Altn. und in ber beutigen Sprache (ulfr - vargr), außerbem aber auch bom Sanstrit aus in ben fammtlichen Stammbermanbten, nur in manchfachem Lautwandel, begegnen, bat ber Wortforidung reichen Stoff ju Ab-leitungsversuchen (gunachft icon bei bem Ramen Ulfilas felbft) gegeben , wobei wir, ber Rurge halber, hier nur auf einen, und zwar auf ben bon uns mehrs fach ermahnten Gewährsmann, Diefenbach (Bergl. Bibd. ber Goth. Spr. 2, 186 ff.) verweigh An ulf, alm. ülfr, reiht fich zunächt das goth. vulfs, attsäch: wulf, agi. vulf; an alm ülfrichließt sich, mit Trübung des bisherigen Ansauts, ylgr, m., ylgja, f., an. Ihre Fort-jehung findet die Form in russich wolk', litth, wilkas, altflav. vülükü, böhm. vlk, poln. wilk, illyr. vuk u. f. w. En varg (vargr) shiftigt fich unter Anberem magyar. farkas, baneben forog, und gurückgreifend, wiederum foreg, und juruagrenen, bolfo, Bolfau (Orticaft) fichtlich an.

Ull, 's. f., Bolle (goth. vulla, poin. wetna, ruff. wolna, böhm. vlna); wetna, ruff. wolna, böhm. vlna) snöhvit ulk, schneemeiße Bolle (1, 97).

Ulleraker, nom. prp., ber Rame eines ber vielen Sautonigreiche, in welche bas ebemalige Schweben eingetheilt mar.

Undan, adv., weg, hinweg, bavon, aus bem

Beg (ur vägen), von bannen. Under, s. n., Bunder; det bästa undret, das beste Bunder (8, 442); det himlens under, biefes himmelsmunber (23, 89).

Under, praep., unter (Gegenfat b. öfver, über); under festrarns vard, unter bes Bfiegers Sut (1, 2); under lundens kransar, unter bes Saines Rrangen (ibd. 27); under silke gront, unter gruner Seibe, vLp .: "unter'm grunen Tuche", (1, 74); under dem lurar den falska Ran, unter ihnen lauert bie faliche Ran (18, 20); under foten, unter bem Buße (19, 102).

Underbar, adj., wunberbar, underbara runor, munberbare Runen (3, 75, 76); du underbara sång, bu wunderbares Lieb (23, 126).

Undra, vrb. intrs., fic wundern, mirari. (23, 112).

Ung, adj., jung, juvenis (Comp. yngre, Sup. yngst), min unga brud, meine junge Braut (1, 153); det unga blod, bas junge Blut (22, 57); den unga ek, bie junge Siche (1, 18); unga stjernor, junge Seftirne (24, 169); Björn hette den Unga, Björn hieß ber Jugendliche (3, 184).

Ungdom, s. m., Jugenb (19, 82); sin ungdoms öfvermod, jeiner Jugenb llebermuth (23, 118). Mim. yngi, n. Ungdomsblod, s. n., Jugenbilut Hur ungdomsblodet dock kokar öfver, wie

bas Jugenbblut boch übertocht (12, 155). Ungdomsvan, s. m., (pl. -nner), Jugenbs freunb; fordna ungdomsvan, fruberer,

ebemaliger Jugenbfreund (24, 50). Unge, m. (pl. —ar), bas Junge eines Thiers; ägg och ungar, eier und Jungen (1, 40); örnens ungar, in Jungen bes Ablers, Ablerbrut (6, 18).

Ungersven, s. m. (pl. -er), Junggefell (sven, vgl. engl. swain, junger Mentig, Buride). På mången sak förlitar sig ungersvennen, auf Bieles verläjt fich ein junger Menfc (2, 107); Jungling (11, 218; 12, 150).

Ungtra, s. n., junger Baum, eigentlich junges holy (tra, s. n., pl. tran); likt ungtran, gleich jungen Baumen (4, 86).

Usna, vrb. irs., gönnen, favere, vgl. gynna, (abbif. unnan); unna en timmas ro, eine Stunde Rast gönnen

(19, 44); ett rus är dig undt, ein Rausch ist bir gewährt (15, 11). pp, interj., auf! wohlan! Uppl jag för dig, aus! ich führe bich (19, υpp, 42).

Upp, praepos., auf, herauf, hinauf; upp med Frithiof han vaxt, er war mit frithiof aufgewachsen (3, 186); kom upp till mig, tomm einmal ba gu mir berauf (17, 18); när han kom dit upp, als er bort binauffam (24, 267)

Uppbara, vrb. trs., eigentlich aufbringen, erheben; auftragen; bann überhaupt tragen: två pelarrader ... upp buro hvalfvets rundel, zwei Saulenreihen trugen bas Rund bes Gewolbes, vLp.: bas boch: geichwungene Dachgewolbe (24, 18).

Uppe, adv., auf, brofen. Det är Thors plats uppe i Valhalla, das ift Thors Plats broben in Walhalla, das ift Thors Uppfoda, vrb. trs., erziehen, auferziehen.

I Ånger är jag uppfödd, in Reue unb Leib bin ich berangewachfen (17, 23).

Uppgrönska, vrb. intrs., grünen, aufsblüben; uppgrönska, ättehög! Ergrüne,

Batergrab! (18, 125).

Uppsparka, vrb. trs., eigentl. aufs, aufs warts fiogen; bah. hinauf fcleubern; buskar, sten och backar uppsparkas öfverallt, Gesträuche, Stein' u. Rasenstüde merben überall bin gefchleubert, vLp. : weit fliegen Stein und Riefeln geschleubert burch's Gefilb (11, 92). Uppatiga, vrb. intra., auffteigen, empor-

fteigen (1, 138).

Uppstå, vrb. intrs., auffteben, fich erheben. Derefter uppstod Thorsten, barauf erhob fich Thorften (2, 81).

Upsala, nom. prp., bie uralte haupt- und Tempelftabt bon Schweben. Upsala ift ber Genitiv Bluralis bes Bortes Upsalir (hochfale), wie ber berühmte Tempel felbft bieß, und beb. also buchs ftablich überfest bie Stabt bes Tem= pels, (G. bie Anm. jum 24. Gef. 8. v.) Uppå, prp., eigtl. obenauf, (bar:) auf; auf; det står att läsa uppå din panna, es ftebet gu lefen auf beiner Stirn, 8, 80; såg med blickar... uppå mig, fab mit Bliden... auf mid (8, 375); uppå starka skulderblad, auf fiarten

Schultern (24, 17); med gyline stjernor uppå mörkblå grund, mit golbnen Sternen auf buntelblauem Grund (ibd. 25); med rosor uppå kinderna, mit Rosen auf ben Wangen (ibd. 30); som solens sträler uppå Ägirs barm. gleich ben Sonnenstrahlen auf Aegirs Bufen (ibd. 81). I gropen uppa kinden, im Bangengrübchen (11, 237). Ur, prap. (in ber alteren Sprache auch or,

yr; goth. us (adv. ut); abott. ur, ar, ir, or; aus, ox, do. Als Gegenfat von i (uti) in, bezeichnet ur eine Bewegung von innen nach außen, bas Beraus: ober hervortreten aus einer inneren gefchloffenen Stelle nach außen bin, womit einmal bas bis babin beftan: bene Umicoloffen-Sein (in) aufbort ; baber feine Berbinbung mit folden Berben, bie an und für fich foon eine Bewegung aus-bruden, welche Bewegung aber nun, je nach bem Begriff bes bamit verbunbenen Berbs, als ein: aus - berans, aus -

hervor, von — hinweg u. f. w. von felbst sich bezeichnet. So: som de blicks fram ur väfven, wie fie jo aus bem Gewebe hervor bliden (1, 103); djupt ur kumlen hviska de än i Norden, vLp.: aus Rorbens Gräbern flüstern fie vLp.: ans morens statern nutreen ne noch (2, 120); baher ferner mit komma (3, 64); ställa bort (8, 329, 380); skalla (8, 129, 130); växa (ibd. 216, 217); rädda (ibd. 333); slita (ibd. 358); dyka (10, 177, 178); titta (19, 8); fly (19, 98); draga (20, 3); träda (12, 23; bgl. ibd 55 stå ur critépen). Urda, nom. prp., Gine ber brei Rormen. (S. bie Anm. jum 2. Gef. pag. 20 unb

Urna, s. f., (pl. -or), Urne; tre rosenknoppar i en urna födda, brei Rosentnospen aus einer Urne hervors

geblüht (23, 107).

Usel, adj., elenbig, armfelig (goth. unsels, bole, untauglich, eigtl. un-fel-ig, un-sel-s; ban. uffel); en usel tral, ein elenber Sclave, vLp.: ("ein verworfner Anecht") 8, 196. Die entsprechende alin. Form ist vêsaell, uesall. — Synon. eländig.

Ut, präp. unb adv., aus, hinaus. Eja, ut, eia, hinaus! (19, 105).

Utaf, prap. (verftartte Form von af wie uti von i) aus, von; ben Begriff bes ablativen "woraus", "woher", also bes Uriprungs, gewissermaßen finnlicher (ut — af), das Raumberhältniß mehr analytiich bezeichnend, wie engl. out of (1, 98); die Swilde utaf spoladt gull, von Gold gewebt (bas Gewebe, als bas Brobuct, ift aus Golb, bem Stoff, hervorgegangen, baraus en t nommen , er gielt) ; ebenfo : 24, 90; hieran folieft fich ber Begriff ber Absonberung, Trennung eines Theils vom Sangen, (wobei immerhin, wie bei Bezeichnung bes Stoffes, ein bestimmtes Berbum in Barticipialform im Sinne zu Grunde gelegt werben muß): "Gine Sand voll Staub utaf min faders hög, von meines Baters Grab (8, 198, 199); hvad vi behöfva utaf fosterjorden, vLp.: was wir bedürfen von der heimatti-Erde (ibd. 201); Sonderung des Individuums von dem Ganzen (der Lotaludt): mod hvarenda utaf dem som släcks, mit jebem ber erlischt (von ihnen) 8, Augantyr var vän utaf min fader, A. war meines Baters Freund ("so gut wie Bele's", b. h. einer ber Freunde meines Baters — engl. a friend of my father's (friends) (ibd. 179); Beftanb als Sertommen, Ab funft gebacht, wobei ber urfprungliche Bewegungsbegriff (ut) in bem bes nunmehrigen Beftebens (af) aufgeht: ett litet tempelslägte utaf Alfer, ein Meines Tempelvolt von Effen (8, 240). Wie nabe übrigens utaf und einsaches af in ihrer Bedeutung fic berühren, zeigt bie Stelle (23, 100): Af djupblått stål hvar pelare var skuren, och altaret utaf en ädelsten, vLp.: bie Bracht ber Gaulen war aus Stabl gefclagen, und ber Altar ans einem Gbelftein.

Utan, prps., ohne; utan spjut och utan klinga, ohne Speer und ohne Schwert (1, 55); hvart offer ger jag utan knot, ich bringe jedes Opfer ohne Murren, knot = knorr (23, 46); en verld af kärlek utan sorg, eine Belt ber Liebe, fonder harm (7, 134). (Reben utan übernimmt auch forutan beffen Bebeutung, wie in: en man forutan vanner, ein Mann, welcher teine Freunde hat (ohne Freunde) gleich engl. wanting, = lat. carens); forutan tro och hållning, ohne halt und Bestand (24, 83). In utan sungtrt an selbst noch als Regation, in welcher Bebeutung es im Alin. (An), boch schon neben Utan,

Ute, adv., außen, braußen, aus. Nu ar det ute med honom, jest ift es aus mit ihm. In ber Berbinbung mit Berben emfpricht es gang unferm aus-, als: uteblifva, aufbleiben , utesluta, aus-

utebiliva, auroteiven, aerotaten, mar istiesen u. s. w. Utebilifa, vrb. infrs., ausbleiben, (meift von Gelbern gebraucht); jarlen gaf hvart år sin skatt, sen (sedan) har den utebilifrit, vLp.: gab der Jarl alliabrlich Schatung; fpater blieb fie aus (8, 157).

Utgarda - Loke, nom. prp., ber riefige Bluto ber norbifchen Muthologie. S. bie

Anm. gum 24. Gef. pag. 124 2c. Uti, präp. (auch adv.); prägnantere Form von i, wie utaf von af; in, mit dativer und accuf. Bebeutung; 1, 1; 8, 62, 165; ibd. 261; 378, 383; 410, 414; 10, 34; 11, 3; 19, 37; 23, 59; 24, 24, 174; ibd. 188.

Utlysa, vrb. trs., öffentlich anfunbigen, befant machen (Simpl. 1982, mit caus-fativer Botg., öffentlich bekannt machen iassen). Utlyss tinget, das Ling zu-fanumentusen, halten (8, 2). Utsäde, 8. n., Anklaat (von utsä, aus-

faen; stålblankt är utsådet der, ftable blant ift ba bie Ausfaat, vLp.: ftablblant

fteht bie Saat gefat) (14, 82).

pres of east gener (1,2 22).

Tur, prspos. (vollere form bes contrahirten, auch gebräuchicheren ur) auß = engl.

out of; 10, 166; postpositive gebraucht: skyn utur, 10, 82; dagegen utur skyn, auß dem Gewölfe (28, 82): utur vågorna, aus ben Bogen (24, 168).

Utåt adv. , nach außenhin , auswärts ; utat hafvet, gegen bas Deer hinaus, engl. seaward; alin. uta; ban. ubab.

Utöfver, praepos, über, barüber, über — ober längs — binaus. Utöfver böljans spegel, über ben Spiegel ber Muth (bin) (11, 25); som örnar utöfver vredgad sjö, wie Wier auf emporter See (ibd. 84); utöfver vagor vreda, über wilbe Bogen (8, 259); han hang så skön utöfver templet, er hing fo fon über bem Tempel (24, 19).

Vada, vrb. intrs., waten, burch ein Baffer geben; ut vill han vada, hinaus waten mil's (20, 16); ohvar du vadar, wo du durch's Baffer hinftiegit (14, 52). Vagga, s. f., Biege; vid din vagga, an beiner Biege (24, 250).

Vagga, vrb. trs., wiegen, (Frequentativ. v. vaga, wiegen); du maste vagga. bu mußt Dich wiegen (14, 47, 107); det vaggande bla, bas blane Bewoge (15, 25); manshög vaggade rågen, manne: bod wogte ber Roggen (8, 10); vagga hit och dit, bin und ber wiegen (24, 126)

Vaggsång, s. m., Biegenlied (24, 149); lulla sin vaggsång, fein Biegentieb fingen, Jemanden burd Singen eins schläfern (23, 82); tidens vaggsång,

Biegenlied ber Zeit (24, 149).
Vaja, vrb. intrs., weben, im Binbe fliegen (19, 12).
Vak, 8. f. Bate, Deffnung im Gife, offener Schlund bes eingebrochenen Gifes (18, 22). Dan. Baage.
Vaka, 8. f., vollftänbig: nattvaka, auch

sångtrast, turdus musicus (normeg. Natvako), Rothbroffel, turdus iliacus, (7, 129); vLp. "Rachtigall" wohl mit hinficht auf bie einige Strophen borber (7, 51) von E. T. gebrauchte Besgeichnung biefes Bogels mit "Nordens näktergal."

Waka, vrh. int. Rache) 14, 111. vrh. intrs., wachen; (von ber

Vaken, adj. wach, wachend; mitt vakna öga, mein waches Auge (8, 288); vara

vaken, wach sein (19, 61). Vakna, vrb. intrs., erwachen (16, 56); imper. vakna. vid middag, erwache am Mittag (7, 189); fig. vom Haffe: 24, 139; i menskans hjerta vakna lefnadslust och mod och hopp, Menidenbergen erwachen Soffnung, Lebens: luft und Duth (19, 4); 24, 87.

akt, s. f., Bache; skildt-vakt, Schildwache (8, 311); stå på vakt, Bache halten (11, 10).

Vakta (bon vaka), bewachen, buten; Bache balten: 11, 11; 12, 14; 14, 108.

Vaktel, s. m., Bachtel (im pl. - lar); när vakteln slår de djupa slag &c., wenn bie Bachtel folagt ihre

Schläge 2c. (24, 43).
Val, 8. n. (von välja) Babl (8, 171);
hon är mitt val, fie mable ich; meine

Bahl ift fie (5, 48); ställa i någons val, Jemand freie Bahl laffen (11, 51).

Vala, nom. prp., bie gottliche Geherin ber 2Boluspa (w. f.) 8, 147; baber bas Gebicht Boluspa felber (24, 23); bann überhaupt Seberin und Bahrfagerin; Vala, im pl. völor, (5, 78 unb 5, 82). (S. vLs. Anm. jum 5., jum 8. und jum 24. Bef.)

Valaskjalf, nom. prp., ber Bohnfaal Dbens in Balhalla. S. bie Anm. jum

24. Gef. pag. 123.

Valfader, nom. prp., Balvater, ein Beiname Obens. (S. bie Anm. jum 1.

Bef. pag. 10 ff.). Valhali (Valhalla),

alhall (Valhalla), nom. prp., Bals halla, b. i. Saal ber Tobten, ber Bohnort ber Könige unb heroen ber Bobnort ber Ronige unb Beroen Menfcheit nach bem Tobe. G. bie Unm. gum 1. Gej. (8. V.).

Valhallason, 's. m., ber Sohn Balhalla's

(24, 272).

Valkyria, nom. propr., (pl. - or), Balfure, Rame ber Schlacht: und Rriegsgottinen ber germanifchen Dinthologie. (S. bie Anm. jum 7. Gef. pag. 50). Vallho, s. n., Biefenheu (3, 20).

Valplats, s. m., Bahiplas (7, 4). Van, adj., gewohnt; vara van, gewohnt

fein (12, 128).

Vana, s. f., Sewchnheit (pl. - or); af gammal vana, aus after Gewohnheit (14, 144); altn. vandi, Sitte, Gewohn : beit, mos; Berb. venja, gewöhnen; vgl. engl. wons.

Vanadis, nom prp., Banabis, b. i. bie fone Difa (von van, fon), Beiname ber norbifchen Benus. bie Anm jum 1. und jum 21. Gef. pag.

5 unb 112).

Vandra, verb. intrs., geben, manbern, manbeln; 1, 111; 4, 8; 11, 111; 16, 12; 14, 60; 24, 129, 218; din egen bana vandra, gehe beinen eigenen Beg (6, 45).

Vandrare, s. m., Banberer (23, 80, 31). Vankelmod, s. n., Bantelmuth (V.

vanka, wanten. 2, 112).

Vantro, s. m., thörichter Aberglaube; blinber Bahn: (8, 143); alin. vantra, f., Brrglaube; von bem alten Gubft. van. Mangel, Fehler, defectus; goth. van, basf. abbt. wan, Bahn 2c. 2c. f. biegu Diefenbach, 1, 168 ff).

Vantrosfylld, adj., voll thorichten Abers glaubens, von blinbem Bahn bethort

(8, 253).

Vapen, s. n., (pl. —) 28 affe; 5, vapnens glans, Baffenglang (19, 28). Vapoubrak, s. n. Baffengeflirre, sgetofe (22, 26).

Vapenbreder, s. m. Baffenbruber (2, 3); plur. -bröder.

Vapenklang, s. m., Baffentlang, Shall, (8, 107, 374).

Var (Vara), nom. prp., eine ber brei norbifchen Gragien. G. bie Anm. jum 1. Gef. (unter Freia).

Vara, v. a., fein, elvat, esse (altn. vera); som en ek är hennes stam, langengleich ift ihr Stamm (1, 6); och Frithiof var den unga ek, Frithiof mar ber junge Gichbaum (1, 18); vi aro på Bele's hög, wir find, wir befinden uns auf Beles Sugel (4, 97); de voro skurna, fie waren gefchnist (8, 103); var icke radd, fei nicht angft= lich, fürchte bich nicht (7, 73); var trogen, sei tren (8, 438); vara med, mit babei sein (12, 146).

Vara (von bem alten Berbo vara, feben, gewahren), in Berbog. mit taga, nehmen: wahrnehmen, merten, also Acht geben, in Acht nehmen; tag dig till vara, nimm bich in Acht (6, 13).

Varda, vrb. intrs., werben; vorden, geworben. I himlen är han ammad vorden, im himmel ift fle gefäugt morben, 7, 99; nu sjelf ett tempel vorden, nun felbft gum Tempel geworben (23, 96); då vardt det slut, ba mar es ju Enbe, ba war es aus (12, 98).

Varg, s. m., 2306; (ionit ulf, s. m.); Varg i Veum. 2306; tm heiligthum, b. i. Tempelihänder (19, 97); ns, bem altn. "vargr i veom" lupus, vel exsul in locis sacris, (vgl. Magnusen's Lexicon mythologicum etc etc. pag. 540).

Varlig, adj., vorfichtig, behutsam (von bem alten Berb. vara, fich in Acht nehmen); adv. varligen (17, 15).

Varm, adj. warm; varmt bo, warmes Reft (7, 148); varma sommarnätter, warme Commernachte (8, 206).

Varna, vrb. tra., warnen (2, 117, 118). Much hier liegt bas bei ben vorhergebenben Bortern angeführte vara, Acht geben, nur in caufativer Bebeutung: Jemanb etwas gemabren laffen, monere, gu Grunbe, wie wirklich bas Wort im Altn. fich buten vor (cavere n e) bebeutet.

Varning, s. f. Barnung (2, 86).

Varsam, adj. behutsam, vorsichtig (von var); föga varsamt, wenig bebachtig (13, 39).

Vatten, s. n., Baffer, Gewäffer (2, 152); de vilds vattnen, bie fcaumenben

Tewässer (24, 89). Alin. vatn, n. Vattendrag, s. n. Wastendrag, s. n. Wasser ber Jug und die Strömung eines Gewässer (12, 92); daßer das Synon. strömdrag, Stromung, Stromgang.

Baffervogel, Vattenfågel, s. m. Mafferhuhn (12, 169).

attenlilja, s. f., Bafferlilie; pl. vattenliljor, Bafferlilien (17, 51).

Vattna, vrb. trs., maffern, bemaffern;

backen vattnar roten, ber Bach bes

maffert bie Burgel (2, 60).

Vaulund, nom. prp., Baulunbur, Bblunbur, Bieland, ber Rame bes berühnten Schniebes ber altgermanischen Sage. (S. die Ann. zum 3. Ges. pag. 35 ft.).

Ve, interj., webe! Ve den, som -, webe ben, welcher - (1, 156); ve mig, webe mir (8, 348).

Vod, s. m., Brennholz; holz überhaupt; som annan vod, wie anberes holz (14, 22). Altn. vidr, m. holz, Balb, wie engl. wood.

Vedergälla, vrb. trs., (wieber) vers gelten; wieber gut machen, fühnen: 28, 117; vgl. återgälda.

Vogtamsqvida, nom. prp., ber Rame eines ebbischen Gebichtes. (S. bie Ann. jum 8. Gef. pag. 57 ff.)

Vek, adj., weich, von garter Ratur; von vika, weichen, nachgeben.

Veklig, adj. wei φ (i φ, weibi(φ; (2, 22); den vekliga ro, bie weiφliche Ruhe (16, 11).

Velsk (auch välsk) welfc, mäsisch, b. i. gälisch; i Velska toner rullar hans dystra hjeltesäng, vLp.: auf gälischen Lautes Kügeln braust wild der Kämpensang (11, 187).

Vemodsfull, adj., wehmuthevoll (5, 106); vemodsfulla tankar, wehnuthevous volle Gebanken, vLp.: trube, schwerzliche

Gebanten (19, 23).

Venster (vänster), adj. lint, lints; venstra sida, bie linte Seite (8, 183), vLp.: an meiner Unten. Alin, vinstri; ahet. winistar, latein. sinister.

Verld, s. f., Belt; en verld af kärlek, eine Belt voll Liebe (7, 184, 185); verldens rund, bas Beltenrund (24, 104). Die ältere Form war vorald, ield. varold, veröld, f., u. j. w. (vgl. bierzu: Eraff, abbtf. Sprachichas, .s. v. und Brimms tif. Muth. 752).

Verldsbålslåga, s. f., Beltbrand (bucsjtäblich Beltickeiterbaufenstamme); ress sig ur verldsbålslågan, sig aus bem Beltbrand mieder emporieben (24, 164); sonst auch; verldsbrand, m.

Vorldshaf, s. n., Beltmeer (23, 4). Vorldshafsbölja, s. f. bie Boge bes Belt-

meers, Beltmeerwoge (12, 144). Verldskung, s. m., Belttonig, Ronig, ber herr ber Bett (1, 110); vLp.: ber

Berr ber Belt voll Dajeftat. Vorldsmoder, s. f., Beltmutter, Mutter ber Belt (1, 114).

Vork, s. n., das Werf (pl. —) 23, 38. Vostanvind, s. m., Westwind; pl. vostanvindar: 12, 7. (Per Kominat. ist vostan, n.) Vester, s. m.. Westen (28, 77); i vester, im Besten (9, 6); rakt i vester, gerabe nach Besten (10, 51).

Vosterhaf, s. n., Westmeer (8, 154); bas von Rorwegen aus westwärts gelegene Reer, also unsere Rorbsee.

Vestersal, s. m., Westersal, Saal bes Bests; bor ingen mö i vestersalar, wohnt benn in ben Salen bes Wests kein Mägblein? VLp.: ach, wohnt benn an bes Wbends Thoren zc. (7, 21).

Vestersalt. s. n., das westliche Salz, b. i. Meer; i Österväg och i Vestersaltet, im Meer des Oss und im Massmeer (3, 34); vl.p.: im Meer des Norgens, im Salz des Westens 2c. 2c.

Vestervåg, s. f. (pl. — vågor), Fluthen ber Meitjee (23, 87); från vestervågor, bon bes Mehmeers Mogen (23, 26); 8, 427.

Veta, vrb. trs., wiffen; 1, 85; så vidt jag vet, so viel ich weiß (13, 57); verlden vet hvad trenne veta, es weiß die Belt, was Orcie wissen (2, 80); 15, 34; 8, 370 x.

Vett, 8. n., (von vota, wissen), gesunder Berstand: Wis, Einsäck. För mycket vett sick ingen, zu vielen Berstand hat noch Keiner bekommen, von Natur erhalten (2, 69, 93); der vott ej finns, wo es an Berstand gebrieft (2, 98).

noo keinet betommen, bon Aanti eizaten (2, 69, 93); der vett ei finns, wo es an Berstand gebricht (2, 98).
Veum (veom), Dat. plur. des altistänsbischen Bortes V e, helligthum, Lempel; vargr i veom, Wolf im heiligthum, b. i. Tempelschader. (19, 97).

Vexia (växia), vrb. trs., wech feln (3 87); vexiande månaders bild, wechs felnber Monate Bilb.

Vi, pronom. person., wir. Vid, adj., Reutr. vidt, weit, (3, 115;

10, 31).
Vid, prps., bei, an, um 2c., vid eldsken, beim Feuerichein (1, 66); vid landets port, am Thor bes Lanbes (2, 33); stå vid vägen, am Bege stehen (ibd. 76), vid hvarann, beisammen (3, 44); 13, 28; stå vid styret, am Steuer stehen (10, 47); 7, 107.

Vida, adv., weit; vida omkring, weits unher (3, 14; 8, 203); vida berömdt, weitberühmt (3, 82 und 11, 95); vidt kring jord och haf, weit um Reer und Erde (24, 73); han for vida, er flog weit (15, 1).

Vidar, nom. prp., ber Gott bes ewigen

Stillschweigens (12, 164).
Vidja, s. f., solante Weibenruthe; då sprang den blomstervidja etc. (11, 233), da sprang die blumengleiche Weibenruthe z.; vLp.: hei, sprang die Beibenruthe warte vom Lehnstuhl da sogleich!

Vidt, adv., weit; så vidt jag vet, so weit ich mich erinnre, so viel ich weiß (13, 57); vidt kring, weit um (24, 73). Vidtberemd, adj., hod, weitberühmt

Vidunderlig, adj., ungeheuerlich, wunber= fam; en vidunderlig forntidabild, ein wunberfames Borgeitbilb (24, 260).

Vifil, nom. prp., ber Rame eines Kampen, und zwar bes Großbaters von Thorften Wifingsson, bem Bater bes Frithiof (3, 61, 62).

Viga, vrb. trs., weihen; den vigda strand, ber geweihte Stranb (28, 26); at hedna Gudar vigda, ben heibnifchen Göttern geweiht (2, 6); på vig härden, auf heiligem Berbe (13, vigda Alin. vigja; goth. veihs, heilig, mobt. wih u. f. w.; alin. ve, n. bie beilige Bohnung; vebond. n. pl. bie heiligen Bante, vincula sacra.

Vigrid, nom. prp., eine ungeheure mythifche Ebene, ber Bahlplat ber Schlacht am Tage bes Beltunterganges. — (Bgl. bie

Anm. jum 24. Gef.)

Vigt, s. f., Sewicht (3, 85); två vigter, zwei Gewichte (24, 96); von väga, mägen.

Vik, s. f., Bucht, 8, 157. Syn. bugt, baj. Vika, vrb. tra., weichen; vika ifrån, bavon laffen, abweichen (v. Gibe) 22, 51; friboren man ej vika vill, ein freis geborener Dann mag nicht gurudtreten; vLp.: ber freie Dann behalt bas Felb (1, 145); du skall vika! Zurud! (8, 449, 450); weichen mit till: 14, 40; de 449, 450); weigen mit in: 12, 20, 40 morks tankar viks, die trüben Gebanken weichen (19, 28); det onds viker icke, nicht weicht das Böse (24, 79); in gleicher Bebeutung mit för: 8, 425; gifva vika, baffelbe (1, 139).

Viking, nom. prp., ber Rame eines Rampen, bes Baters von Thorften Bitingsfon, unb Grogvaters von Frithiof (3, 62 ac., 3, 141).

Vikingslif, subst. ntr., Bifingsleben (24.

Vild, adj. wilb; hur vild, wie wilb (8, 76); (von ber See) 16, 8; vom Schein (13, 95); de vilda vattnen äro ådrorna deri, bie wilben Gemaffer find bie Abern

d'rin (24, 89).

Vilddjur, s. n., ein wildes Thier, ein Bild, Ungethüm (10, 168); skogens vilddjur, ber Bilbnig Thiere (23, 32); genomborradt vilddjur, bas burds bohrte Unthier (10a 167).

Vildsint (vildsinnad), adj. wilb, grimmig.

Vilja, s. f. (vilja, s. m.) Bille; din egen vilja, bein eigner Bille (8, 258); Gudars vilja, ber Bille ber Gotter (7,

Vilja, vrb. trs, wollen, goth. viljan, velle, βουλεύεσ θαι; 2, 10, 63, 84, 116; 20, 16; 13, 19; som han ville . ., als wollte er . . (24, 62).

Vilig, adj. willig; adv. villigt; följa

villigt, willig, gerne folgen (8, 246). in, s. n. Bein, (8, 91); vin från Sikolö, Bein von Sitelö (11, 178); vin är Valvaters dryck, Bein ift Vin. bas Getränt Allvaters (15, 11).

Vinbagare, s. m. Beinbecher (21, 20). Vind, s. m., Binb; friska vindar, frische Binbe (8, 252); tro af vind, Treue wie Wind (12, 114); 8, 151; en kornland, som för vinden går, wie ein kornfeld, welches im Wehn bes Windes mogt; vLp .: wie Rornfelbegolb im Binbeswehn (1, 70); Jag vill följa de himmelska vindarnas gang, ich will folgen bem Bug ber himmlifcen Binbe (15, 48).

Vindkall, adj., windfall; det var vindkall Ham, vLp.: windfalt ichnaubte ham (10, 28).

Vingad, adj., gefügelt; vingade hästen, bas Flügelroß (20, 14); en vingad sångarskara, vLp.: beidwingte Sängere fcmarme ziehen (7, 165); vingade

igmarme ziegen (7, 189); vingade jägarn, der geschigelte Zäger (9, 24). Vinge, s. m., Hügel, Schwinge; hvita vingar, weiße Schwingen (5, 17; 12, 39); stormens vingar, des Schumes Schwingen (10, 14, 26); ibd. 59, slappa vingar, schaffe Kügel; lösta vingar, les Edock (13, 29) va läter. lose Flügel (13, 88); på lätta vingars par, auf leichten Fittigen (19, 59).

Vingolf, nom. prp., ber himmlische Fest-faal ber Freia. (Bgl. bie Unm. jum 1.

und jum 7. Bef. pag. 51).

Vinka, vrb. intrs., winten; vinka med handen, mit ber hand winten (11, 231). Valfader vinkar vinbägarn fram, vLp .: Balvater wintt ben Beintelch

beran (21, 19).

Vinna, vrb. trs., gewinnen, (19, 56); împer. vinn manner, gewinn bir bie Manner (4, 98); erwerben: 8, 841; in vieine Gewalt befommen; jag svär, att feine Gewalt befommen; jag svär, att Frithiof vinna, vLp.: Frithiof zu sahen schwör' ich (17, 59). Die ursprüngliche Bebeutung ist auch hier, wie im beutschen Wort, burch Arbeit und Rübe wozu gelangen, exarbeiten, extampfen, baher alin. vinna, f., bie Arbeit, labor.

Vinpokal, s. m., Beinpotal (11, 267). Vinst, s. m., Gewinn; vis mans vinst, ber Gewinn bes Beifen (2, 65); han ar slaf af sin vinst, er ift ein Stlave feines Bewinns (15, 14).

Vinter, s. m., Binter; pl. femton vintrar, fûnfsehn Wintrar (3, 69); 1, 10; 19, 35; 5, 55; 11, 256. Altn. votr, m., sugleich Jahr.

Vintergron, s. n., Bintergrun; vintergrönt kring offret hänges, mit Epheu noch umbangt man, fomudt man bas Opfer (12, 177).

Vinterhimmel, s. m., Binterhimmel (23, 102).

Vinterköld, s. m. Winterköld, s. m. s. m., Ralte, Froft bes

Vinterqväll, s. m., Winterabenb (8, 45); pl. långa vinterqvällar, lange Binterabenbe (8, 210).

Vira, vrb. trs., eigentl. mit (metallenem) Drabt (islb. vir = engl. wire, Drabt) winben, wideln; vira en krans, einen Rrang winben (1, 119).

Virka, vrb. tra., wirten, mit in: ein: wirten, einnaben (9, 26).

is, s. n., Weise, Art und Beise; på fädernas vis, nach Art, nach bem Brauch ber Bater (3, 191).

Vis, adj., weife; vis man, ber Beife (2, 65). Vis är väl Oden, Oben ift mobil weife (24, 102); vis som en gnbbe, weise wie ein Greis (3, 185); via som Gud Mimer, weife wie Gott Mimer

Visa, isa, s. f., (im pl. -or), bas Lieb ("Beise"), Gefang (4, 60). Composita:

krigs = kärleksvisa. Visa, vrb. trs., zeigen, weisen; visa bort, von fich weisen, abweisen (8, 384); visa åt, hinweisen (15, 47); ebenso visa ifran sig, von fich weifen (8, 356); friska vindar visa vägen från, frifche Winde weisen uns ben Beg ... hinweg

(ibd. 252). Visdomsruna, s. f., Beisheits = Rune (2, 7).

Vishet, s. f., Beisheit; forntids vishet, bie Beisheit ber Borgeit (8, 217). Vissna, vrb. intr., wellen, berwelfen; grönlummig krona vissnar, vLp.: hinwelft bas kaub ber Krone . . . (2, 39); 12, 125; gråhårige, vissnade Drott, vLp.: grauer, verweltter Gemahl (15, 39); som en ros bland vissnade löf, vLp.: wie bie Rofe am berbitlichen Strauch (3, 184); ett vissnadt blad, ein verwelftes Blatt (8, 283).

Visst, adv., (v. adj. viss, gewiß, ficher), gewiß (3, 152); — helt visst, fürwahr, gang gewiß (14, 35). Odens öga ser dig visst, Dbens Auge fieht bich gewiß (19, 54). Synon. visserligen,

säkerligen.

Vistas, vrb. dep. sich an einem Orte auf-halten, wohnen; i hvars skygd jag vistas, in bessen huth ich siehe (8, 27); bon bem alten Berbo visa = vara, fein; bavon altn. vist, f. Aufenthalt, neben vera, f. baffelbe.

Visthus, s. n. (pl, —), Borrathstammer; rågade visthus, vLp.; Borraths tammern, welche bon Reichthum ftropten (3, 52); altn. vist, f. pl. vistir, Lebens, mittel, f. v. a. schweb. mat, cibus.

Vitter, adj., (von vett, Bis, veta, wiffen) witig, geicheibt, flug, verftanbig; vitter har ständigt lagets öra, ein Geicheibter hat beständig bas Ohr ber ganzen Tijch: | genoffenschaft, wie weit untenan er auch |

fitt; vLp.: bem Rlugen geht felbst unten fein Bort verloren (2, 71); med vittra ord, wohlbebacht (11, 196). Ord välier vittra Valfader, mohl fpricht in meifen Borten Balvater (21, 49).

Vred, adj., aufgebracht, gornig; gurnenb: meine grimme min vreda Norna. Roine (8, 77); vreda vågor, empörte Fluthen (ibd. 259). År den Hvite mig vred, ift ber Beige mir bofe, gram, (15, 27); vreda lotter, folimme Schicks

jaisioje (12, 160); 11, 58.
rede, s. m., 30rn, Grimm (cngl. wrath) (6, 46); förlåt min vrede, Vrede, s. m., bergib mir meinen Born (8, 417, 418); vredens ord, Worte bee 3brnes (11, 100); 12, 204; i vredens stund, im 3orne (28, 37); binds sin vrede, scinen Born bampfen, ihm Ginhalt thun (11, ĩ 18).

Vredesmod, s. n., Zornesmuth, Zornwuth (14, 149).

Vredga, vrb. trs., ergurnen, gornig machen; als dep. zürnen, zornig werben; (7, 62). Hvi vredgas den fromme Guden öfver jungfruns kärlek? Barum ift ber fromme Gott ber Liebe einer Jungfrau gram; vLp.: warum ift Balber bem Gefühl ber Jungfrau gram? (8, 33); vredgad gjö, bie emporte frurmifche Gee (11, 84); med vredgad ajäl, jornig (13, 23); tala vredgad, jornig reben, jurufen (17, 20). Vrå, s. f. (pl. vrår) Ede, Bintel; gömd

i vran. im Binfel berftedt (17, 20).

Vråla, vrb. intrs., brüllen (10, 168). Vulkan, nom. prp., ber römifche Bephaftos, mit Baulunbur verglichen 3, 84.

Vådlig, adj., gefahrlich; den vådliga färd, vLp.: bie graufe Gefahr (3, 128). Altn. va, f., große Gefahr.

Våg, s. f. Boge, Belle, oft Fluth über= haupt; plur. vågor blå, blaue Bogen (1, 96); med egna vågor, mit eigenen Bogen (2, 64); mörkblå vågor, blaue Fluthen (4, 132); 5, 98; 8, 225; vreda vågor, vLp.: empörte stuthen (8, 259); 8, 405; 10, 7; 10, 30, 42 ff. åg, s. f. Bage (pl. — ar); med

Vågֻ, vagen i hand, bie Bage in ber banb (3, 101); när den våg står rätt, wenn bie Bage recht ftebt (24, 98).

Våga, vrb. trs., magen, audere; väga kampen, ben kamp magen (8, 67): väga sig, fid magen (8, 30). Vågskål, s. f. Bagichale; lägga i våj

skaln, auf bie Bagichale legen (24, 97 Våld, s. n. Gemalt; Gemaltthatigfeit (100); for våld och väld, Gewalt un Billfür (14, 166); von bem alten valda malten, herriden.

Vår, s. f., Frühling, Leng (1, 11; 4, 44 19, 1); vårens vind, ber Frühlingswin (19, 16); 18, 32; 8, 411; 24, 38. Var, pron. poss. (n. -t), unfer, unfer

im pl. våra, unsere; vårt land, unser Baterland (8, 111); våra dalar, unsere Thaler (ibd. 110); vårt ödes skeppsvLp.: ber Schiffbruch unferes Miggefoides; vår lefnads lyeka, unfer Lebensglud (8, 384, 335).

Vard, s. m., Obbut, hut und Pflege, Berwahrung (5, 104); under fostrarns vård, unter bes Pfiegers hut (1, 2); taga i vård, in Sous, unter Obhut

nehmen (7, 179); 5, 104.

Varda, vrb. tra (v. vorhergehenden vard) warten, pflegen; hvom vardar den späda? wer pflegt ber Betwaisten? (16,

Vårdag, s. m., Frühlingstag (1, 80); 2, 56; vårdags sno, ber Schnee im Frühling, unfer Datgenichnee (2, 109); med nästa vårdag, mit bem erften Lag bes Lenges (8, 429).

Vårdkas (vårdkase), s. m., Barts, Leuchts thurm. Bachtfener; det är flamman af någon vårdkas österut, vLp.: öft: lich fiammen bie Feuer einer Ruftenwacht (7, 154); aus vard, Barte und kase, Stoß von hols und Reifern (Dalin, s. v.).

Våris, s. m., Frühlingseis (12, 114); dygd af våris, vLp.: Marzenichnees

Tugenb.

Varsky, s. m. Lengewölf (pl. - ar) (19, 10).

Vårsol, s. m. Frühlingsfonne (1, 15). Våt, adj. naß, feucht; sitt vata täcke, ihre feuchte Dede (24, 231); ban. baab, engl. wet.

Väcka, vrb. tra., weden, erweden; väck ej den evigas harm. vLp.: frevelnb nicht wede ber Ewigen Groll (16, 54).

Vader, s. n. Better, Bitterung; vadret rar för arsväxt, — vom Weiter bangt bie Ernbte ab — (2, 104); sädant väder, ein foldes Weiter (10, 185).

Vadja, vrb. act. eigtl. fich an ein boberes Gericht wenden, appelliren: Från jord vi vädje till hafvet väl, von ber Erbe weg wenben wir uns nun gwar gum Meer, in die See binaus (14, 251); von vad, n. Appellation.

Väf, s. m., (plur. väfvar) Gewebe; och som de blicka fram ur väfven, und wie fie fo aus bem Gewebe hervor:

bliden (1, 103). Väfva, vrb. trs. weben; väfva in i duken, ins Gewebe einschlagen, einweben (1, 94; Ibd. 101); tills en gång våren väft sin duk, bis einmal sein Gewand der Lenz gewebt (8, 411).

Vag, s. m., Beg; han star vagen, er ftebet am Bege (2, skara sin väg, feine Bahn fich fouet-ben (8, 395); bie Bahn (9, 12).

ägs, vrb. trs., wägen; han väger börden ej, er fragt nicht nach bem Stammbaum, er legt kein Gewicht auf bie Derfunft (1, 151).

Väga, vrb. trs. wiegen; fcmingen: (von ber Lange) (14, 159); fcmanten: det vägde emellan bada, is fcmantte amifchen beiben; vLp.: es ift nicht Tag, es ift nicht Racht, es ichwantt fo in Dammerungsgrauen (13, 4

Vägg, s. m., Band; nakna väggar, nacite, fable Bödubc (11, 134, 139); taga svärd från vägg, bas Schwert von ber Band nehmen (22, 5); kring väggen, an ber Banb ringsumber (3, 43).

Vägra, vrb. trs. weigern, verweigern; in den Weg treten: 8, 487; vägra tull, fich weigern Tribut ju begabien (15, 13). Väl, s. n., bas Bohl, Glüd; mensklighetens val, bas Bobl ber Menschheit.

Val, adv., wohl, gut; genau bem beuts fchen Borte entsprechenb und ben udms lichen Bufammenfepungen fich fügenb.

Val, conj., wohl, zwar; val dvaljas Gudar, wehl haufen Götter (2, 45); Gudar, wehl hausen Götter (2, 45); väl är jag trött , zwar bin ich mübe (11, 57); väl har jag sutit, väl har jag otc., zwar bin ich gefeffen, zwar hab' ich 2c. (20, 49, 51); stark är väl Thor, gewaltig zwar ift Thor (24, 100); 28, 69.

Välbekant, adj., wohlbefannt (8, 301). Väld, s. n., Gewalt, Willtur; när väld på Tinget dömmer . . , wenn Eewalt auf dem Aing entickeibet; vLp.: führt bas Wort die Willtubr (2, 43). — Våldet rånade, vLp.: Billführ nahm

Value, 193, 59).
Välde, adl., gewaltig, mächtig; en ewaltige, adl., gewaltige. Neberreber (8, 182); en väldig friare, ein nächtiger Freier (1, 152); strida mot väldige Vifil, mit bem gewaltigen Bifil stretten (3, 61); sin väldiga stjort, seinen gewaltigen Schweif (3, 170); 7, 174; 14, 236; 17, 84; adv. 24, 188. Välfägnad, 8. f., bie gute Aufnahue, gasto

liche Pflege, (11, 271)

Välja, vrb. tra, wählen; pass. den platsen valdes rätt, ber Blab war gut gmählt (8,3); imper. väljicke, wähle nicht (2,77,79).

Välkommen, adl. und adv., wills tommen, sei mir gegrüßt (11, 181; 7, 31); vi blisva välkomna hos blåhvit Hela, bei der blauweißen dela werden wir icon willtommen fein, vLp.: bag boch die gute Bela als Gaft uns gruße

(4, 72); 24, 72. Välkomstgåfva, s. f. Willtommsgabe (11, 253).

Välkänd, adj., wohlbekannt; välkänd bölja mot kölen slår, ble traute Juth ber heimath soldagt an den Kiel, vlp.: Fluth der heimath umtanzt den Riel (12, 49); 14, 106.

Välla, vrb. tra., eigtl. nur b. Gifen: fdmeißen, zufammen fdmeißen (engl. wold) in unferem Gebichte von ber Boge: vid Urdas vällande våg, bon Urba's gifchenbem, mallenbem Gewoge (21, 60).

Välment, adj., wohl gemeint, 3, 158. Välsigna, vrb. irs., jegnen (2, 156), von welchem Compositum, bas mit lat. benedicere, gried. εὐλογέω, su vergleichen, auch bas einfache signa im Altn. wie in ber heurigen Sprache in biefer Bebeutung vortommt.

Välta, vrb. trs., malgen, rökmoln hvirfia och välta, Raud:

wolfen wirbein und malgen fich (13, 82); fig. 14, 4.

Freund (pl. vänner); en man förutan vänner, ein Mann ohne Freunde (2, 57, 108); du son utaf min van! Du Sohn meines Freundes! (11, 182); sin älskade van, fein lieber Freund (20, 18); gratande van, ber weinenbe Freund (ibd. 87); alin. vin (r).

Vända, vrb. trs., wenben, vända tillbaka, um., aurudfehren (4, 52); vända om, umfehren; så vände de åter till kungsgård om, barauf fehrten fie wieder jum Königs bof um (18, 31); vända dit, bahin jurudfehren (24, 158); — vända upp och ned, um und um brehen (17, 15); vända sin hog (håg) ifrån, von etw. laffen, fich etw. aus bem Ropf fclagen (1, 184).

Vänlig, adj., freunblich; en vänlig runa, eine freundliche Rune (4, 40); ett vänligt ord, ein freundliches Bort (8, 386); nagon vänlig strand, ein freundticher Strand (ibd. 189); med vänlig röst, mit freundlicher Stimme (24, 285); vänlig blick, freundlicher Bid (8, 853);

adv. 11, 171.

Vänskap, s. f., Freundschaft; sin trogna vänskap, ihre treue Freundschaft (2, 122). Vansall, adj. freunbereich; Giner ber fo gludlich, säll, ift, reich an Freunden zu sein, 2, 59; freundlich im Umgang, 3, 189; 20, 50; alin. vinsæll, selbst mit bem Subft. vinsælt, f.

Vanta, vrb. trs., warten, erwarten (mit Acc. u. mit på) (7, 22; 20, 78; 22, 76). Väntan, s. f., bas Barten, harren; den väntan blef det unga blod till slut for lang, bas Barten mabrte bem jungen Blute gulett gu lange; vLp.: gulett bem jungen Blute mabrt bie Beit gu lang (22,

57). Vana, vrb. trs., maffnen, bewaffnen; vanade man, bewaffnete Mannen (S, 178).

ärd, s. m., Wirth (3, 150); en sörjande värd, ein trauernder Wirth

(3, 190); 12, 3.

- Varr (ty) , adv. , leiber ! (16, 43); bie interjectionale Bebeutung ift aus bem Comparativ (varre, Pofit. von ond, elak, malus) entlehnt, baber eigentlich: befio, um fo folimmer! Värd, adj., werth, würbig; det starka är det sköna värdt, bas Starte ift bes Schönen werth (1, 62); mycket var den somn mig vard, viel war biefer Schlaf mir werth (19, 61).

Värde, s. n., Werth (1, 151; 8, 279, 388, 389); im Sinn von Glanz und Bürben (2, 68); hvad vill du med det varde, was belfen bir bie Burben (honores)?

Värdig, adi., würbig; han är din himmel värdig, werth ift ste beines himmels (3, 68); en holmgång värdig, eines holmgangs werth (16, 30).

Värma, vrb. trs., marmen, erwärmen; varma frusna lemmar, erfrorne Glieber

erwärmen (10, 219).

Värn, s. n., ein Wehr, Schutwehr (22, 17); ett värn var rest, ein Wehr war erhöbt; vLp.: (34, 3); alin. vörn, f. Värnlös, adj., wehrlos; värnlös gubbe, wehrloser Greis (19, 55).

Värst, adj. (Superl. v. ond, elak); ichlimmit, ichlechtest; det värsta anar jag längesen (längesedan), bas Sowerfte habe ich fcon geabn't, bas

Schlimmfte abne ich schon keunt, dass Schlimmfte abne ich schon Lugft (8, 83). Väsen, s.n., Weien; Areiben: det väsen behagade icke Björn, bem Björn war baß Areiben zuwider (4, 53); mitt väsen är det yttre skalet af min kärlek, vLp.: mein ganges Wefen ift bie außere Schale meiner Liebe nur (8, 52); mitt väsens blomkalk, meines Bergens Blumenfeld (ibd. 194); m vill jag njuta mitt sorgfria väsen, jest will id meine Tage ich meine Lage noch fröhlich genießen (16, 16); utaf hvart väsen, von jedem Weien (24, 38, 64); 8, 359.

Växa, vrb. intrs., wach fen; 1, 1, 4, 9 17; 6, 18; v. tillsammans, zusamme wachen (8, 166; 4, 86); erwachen: 8ⁿ 110; zunehmen (von Ruf und Namen (15 23; 3, 180; - heranwachien: 20,48; v. in, hinein wachsen: 1, 97; v. opp (upp) auswachsen: (2, 138); — v. ur beraus-wachsen: 8, 216; v. ut, auswachsen: (8, 51); entsteben, bervortommen, entsteigen: 19, 23; - allt som sången växte, VLp.: wie ber Gefang allmählig fcwoll (24, 55); - anfchwellen (von ber Fluth)

Växt, s. m., Gewächs (8, 279, 120); ber Buchs: högre till växten, höher gn Buchs (3, 65).

Vorda, vrb. trs., verebren (in Bejug anf bobere Befen) (2, 89).

ördnad, s. f., Chterbietung, Chrfurd (v. vörda, verehren) en ovan vördnac Vördnad, ein ungewohnt Gefühl von Chrfurcht (2 69).

Vivas, vrb. dep. prablen, großthun, f breit machen, fich bruften. (Imperat.

Yfs ej af fädrens ära, vLp.: Prable nicht mit bem Ruhm beiner Bater (2, 61); jag yfs med skäl, mit Recht rühm' ich mich (14, 212); — yfs rūhm' ich mich (14, 212); — gerna att helsas för ypper ypperst itola Nord, lag bich meinethalben nennen z. (4, 105). Die Grunbbes beutung geht wol von bem prapofitionalen Begriff "auf" = "uber", up, yfir u. f. w., wie in unferem : fich überheben, aufblaben, aufblafen ac. aus.

Ygdrasil, nom. prp., die riefige Beltefche am Baum ber Zeiten, (S. vl.s. Unm.

pag. 32 unb 117).

Ymor, nom. prp.. ber ungeheure Urriefe, aus beffen Bleifch und Blut nach ber norbifden Denthologie bie Belt ericaffen worben ift. (G. bie Unm. gum 24. Gef. pag. 125 zc.).

Yngel, s. n., Brut; (von ung. jung) som björnens yngel, gleich bem Baren : jungen (24, 134).

Yngling, s. m., (pl. - ar) Jungling, junger Mann (1, 50; 19, 69; 24, 154); von ung, jung, juvenis.

Yppa, vrb. trs., eröffnen, offenbaren; yppa sitt hjerta, fein Berg erichließen (12,

167); bon upp, bgf. uppenbara. Ypperst, adj. Sup. bon ypperlig, vortrefflich, vorzüglich; ber und bas Erfte, Bornehmfte. Tre ting skattades af all den rikedom ypperst, brei Dinge ichatte man jubocht von all' bem Reichs thum; VLp.: breie maren gefcast von bes hofs Reichthumern am hochften (3, 55); och af svärd var det ypperst, und von ben Schwertern war es am höchften gefchatt (8, 82).

Yppig, adj., üppig; svälla yppigt, üppig ichwellen (von b. Trauben) 8, 224. Vra, vrb. intrs., rafen, toben, fchaumen; mit opp (upp) vom Salzichaum gefagt (10, 76); bom adj. yr, muit, toll, wirr,

wild; (lat. ira, Zorn?).

Yta, s. f., (v. ut, ex) bas Aeußere von einer Sache, beren Augenseite, Dberfläche; dess yta höljs med skum, vLp.: ibre Ramme frangt ber Schaum (10, 8).

Yttre, adj. compar., ber, bie unb bas an Bere (ber eigtl. Pofitiv liegt in bem Subst. ytu, f., (qu. qu.); (fig.) det yttre skalet, bie außere Schale (8, 53).

Å, praepos., auf; (abgefdliffene Form für på, qu. qu.); å skepp, zu Schiffe (15, 3); å land, anf bem Lanb (ibd. 9, 12); å däck, auf bem Berbet (ibd. 15), bas gegen: på skoppsdäck, 14, 1; — å stol, auf bem Thron (22, 54); å domston,

am Tingstein, vLp. (21, 61). , s. f., (åar) Fluß, Strom; vid ån, am Strom (12, 91). (Altnorb. á. f., Fluß,

Baffer; goth. a wa, angiff. ea u. f. w.; Aue; wohin auch aqua, eau. Nachen, Aix == la-Chapelle u. (. w.) 🤅

Abo, s. m., Bewohner. Skogens abor, bie Bewohner bes Balbes (19, 19).

åder, s. f. (pl. ådror) Aber; i mina ådror, in meinen Abern (7, 198; 3, 65); äro ådrorna deri, find die Abern darin (24, 88); altn. sed, f.

Aka, vrb. intr., fabren; fich fabren laffen, skön Ingeborg åker öfver sitt namn, schön Ingeborg fabrt über ihren Ramen bin; vIp.: burchfabrt ihres Ramens Zug

(18, 18); altn. aka; ban. age. Alderdom, s. m., Alterthum; überhaupt

Miter. ager, s. m., Reue. I Anger är jag uppfödd, in Reue bin ich groß gewachsen, Anger, groß gezogen worben (17, 23); forsmå ej angren, verschmabe bie Reue nicht (23, 51).

Angest, s. m. Angit, Furcht. Skogens abor fly med angest, bes Balbes Bewobner flieben mit Angft, augftlich (19, 19).

År, s. n. (pl. -) Jahr; årens snö, ber Schnee ber Jahre (12, 157); langa år, lange Jahre (2, 92); är från år, Jahr für Jahr, jahraus, jahrein (8, 316). Ara, s. f., Ruber. Goda drängar lyfta

årorna Ellidas, madere Rnaben beben hoch Guiba's Ruber (10, 98); till ara skuren, jum Ruber zugehaun (14, 188) ; de åror springa, bie Ruber fpringen (ibd. 196).

Arsbarn, s. n., bas Rind von einem Jahre, b. h. in einem und bemfelben Jahre auf bie Belt gefommen; den känslan är ett årsbarn med mig sjelf, biefes Befühl ift geboren mit meinem Selbft: vLp .: jugleich mit meinem 3ch erblichte biefes Gefühl ben buntlen Rerter biefer

Belt (8, 45). Årsväxt, s. m., Jahreswuchs, Ernbie. Ås, s. m., Firste, Dachfirst, Dachgebalt (11, 142); takots ås, Dachgiebel (13, 87). Alln. åss (ås), Giebelbalten; ban. Nas;

attn. ass (as), Steotogiten; ban. nas; goth. ans. Balten, trabs.
Aska, s. f., Donner (pl. — or); när åskor gå. wann Donner gehen (12, 194); äskans röst, bie Situme des Donners (19, 109). Die Form ging, nach ber neueren Forfchung, aus bem alin as, plur. wsir, Afe (deus, divus) und aka. (= ichweb. aka) fahren, in ber alten b. b. bes Sprache baber asikkia, Thors (gewaltiger) Fahrt, als tulmen, tonitru, hervor, wonach fic auch bie Berbindung mit ga und felbst die Redensart askan dundrar erflären barfte.

askdiger; adj., (jufgef. aus aska, Donner, und diger, groß, fower); de falla fran åskdiger himmel på jordens sen, fic fturgen von gewitterichwangern himmels bohn berab auf ben Erbenfohn (12, 162) =

vLp.: fle fturgen fower aus Sturmnacht: wolfen ins Lebensmeer.

mörk som ett åskmoln, finster, buster wie eine Gewitterwoste (8, 90).

Astad, adv., eigtl. unfer von ftatten, bannen baber: weg , bavon; Ellida hoppar i frojd astad, Ellida fliegt voll Freuben babin (14, 205). Kung Graskägg sjelf bordt rida astad, Ronig Graubart batt' in eigener Berfon von bier wegreiten follen (5, 88).

Åt, prps., 3u, nach, an u. f. w. Richtung wohin anzeigenb; eigentliche Anbeutung bes Dativ: at hedna Gudar vigda, ben Göttern ber Heiben geweiht (2, 6; 24, 258); — ingen, at hvilken en klagan kunde förtros, Niemand, dem man eine Rlage batt' anvertraun tonnen (4, 30); så bjuder Hösten sin thron at Varen, fo bietet ber herbst bem Leng feinen Thron (5, 60). Ber jag at tunden... sche ich zum hain (hin)... (8, 396); 14, 14; 17, 91; 20, 48; glädas at, sich an Etwas freuen (23, 20); räcka sin hand åt — seine hand Jemanb (bin=)reichen (24, letter Sat).

Ater, adv., wieber, wieberum, noch einmal; jorden har åter klädt sig grön, bie Erbeträgt wieber ihr grünes Kleiv; vLp.: bie Erbe fteht wieber im Brautgewand (4,5); miste du en, stå dig tusen åter, verloreft bu eine, fo fteben bir noch taufenbe

gu Gebote (16, 44).

Aterkomst, s. m., Biebers, Burudfunft, Biebertehr.

Aterlifva, vrb. intr., wieber aufleben; trs. wieber beleben (10, 187), von ber Alles neubelebenben Conne gefagt.

Återställa, vrb. trs., wieber berftellen (23, 115).

Atertanda (sig), vrb. refl. wieber et: gluben; (von ber Sonne Balballa's, 7, 117).

Atervanda, vrb. intr., umtebren, um = wenben, gurudfehren (7, 119).

Atskilja, vrb. trs., unterfcheiben, abfonbern, trennen; två bröst dem döden har åtskilt, zwei Brufte gefchieben im Tobe, vLp. (3, 3).

Atsparja, vrb. intrs., fragen, nachfragen (5, 74).Atta, Grundzahlw., acht; alin. Atta.

adj. ebel; hvad adelt är, du vilje, molle bu, was ebel ift (2, 116); en adel nyck, eine eble Laune (8, 342, sin adol liven, title traine (5, 52), 346, 362); ett ädelt sinne, ein ebler Sinn (ibd. 421; 23, 72); i ädla sinnen, in eblen Gemüthern (4, 20); de ädla dragen, bie eblen Jüge (ibd. 16). Ädelsten, s. m., (pl. —ar) Ebelftein;

(23, 10ó).

Afren, conj., gleich, auch; hon var väl afven kung Beles mening, bie Bers binbung war wel auch König Bele's Abfict (4, 84). Glitner... sågs äfven, Gl... sah man auch (3, 100); 1, 84; 8, 51, 80; — om äfven, wenn auch, etiamsi (2, 76).

Afventyr, s. n., Abenteuer (aus bem franzof. aventure, mittellat. adventura

entnommen); 11, 208; 24, 52. Aga, vrb. trs., als Eigenthum (äga) haben, besthen (28, 80); altm. eiga, habere; eigin, n. Eigenthum; engl. own u. f. w.

Agare, s. m., Eigenthilmer, Befiger, In :

haber (9, 23).

Agg, s. n., (pl. —) bas Ei (1, 40); altn. eggja. rir. nom.

Ägir, nom. Bofeibon. prp., ber norbifche (6, bie Anm. jum 3. Gef. pag. 39 ff.)

Agor, s. f., pl. (v. äga., f. Best, Eigensthum); gardens ägor, bas Gut, bas Gebiet ber hosmark (3, 7).

lska, vrb. trs., lieben; alla älskade landets far (fader), Alle liebten ben Lanbes-Bater (5, 23); 23, 10; älskandes hviskning, ber Liebenden Hähtern, vLp.: Liebesgefinfter (15, 38); den älskade jord, bas geliebte Land, bie geliebte Beimath (ibd. 47).

Älskare , s. m., Beliebter, Liebenber (7, 84, 168).

Alskling, s. m., Liebling, Geliebter (24, ... 42); vgl. engl. darling.

Alskog, s, m., (gebrauchlicher karlek), Liebe, Liebesverhältniß = Karleks-

handel (1, 134); ban. Elitov.

Ăn, n, conj., nur nach bem Compar. unb ähnlichen Bergleichungen: als (quam, abnlicen Bergleichungen: als (quam, ban. enb); högre an begge två, bober als bie swei (2, 26); vårdag bringar mera än vinterkölden, vLp.: måchtiget als ber Sturm wirtt Frühlingsmilbe (ibd. 56); 2, 130; 3, 65; 8, 288; 10, 37. Ån, adv. noch, bie Fortbaner einer Hand-

lung, ben Fortbeftanb eines Berbaltniffes anbeutenb; 1, 12; 2, 22; ibd. 120; 8, 279; — än — än, theils — theils; balb - bald: an hit och an dit, balb bierbin, bald borthin (3, 16); ebenfo: 10, 27; an sorg, an harm, balb Gram, balb Buth (14, 5). Bereinigt in ein em Gage finben fich beibe Bebeutungen (bas compar. "als" und "noch") in ber Stelle: 10, 131, 132; - om an, wenn auch (2, 57)

Andtlig (auch ändteligen, ändtlige Abverb. enblich) (7,25). Syn. slutlig

till slut.

Anda, conj., bennoch, boch; boch auch 108); det går fort nog ändå, cs i icon iconell genug (9, 10); 9, 4. unu, adv. noch (dliere Form anno

Ellida trotsar ännu deras het, @ trott noch ihrem Droben (10, 68);

hviskade ännu, ist süsterien noch (4, 42); der är de armas ställe ännu, da it ber Blas ber Armen noch jest (17, 10); 8, 102; 7, 9, 187; 8, 174: 24, 78, 188.

Antring, s. f., (entring), Enterung von Schiffen; vågorna till äntring gå bie Bogen gieben jur Enterung hin (10, 126); då är äntring och strid, ba gehi es an's Entern und Kämpfen (15, 17).

Apple, s. n. Apfel (pl. -n); gyllne Applen, golbene Aepfel (8, 222); altn.

epli.

Ärå, s. f. Ebre, Ruhm; vara i ära, in Chren stehen (1, 31); skörd af ära. Ernie von Ruhm und Ehre (14, 84); der Äran dor, wo der Ruhm wohnt (1dd. 224); de kränkt min ära, sie hohen mit meine Ehre gestäntt (6, 42).

Āra, vrb. trs., ehren, verehren; de gamle bör man ära, die Alten muß

man ehren (17, 34).

Arende, S. n. Geschält, Gewerbe; Angelegens beit; vgl. engl. orrand; framföra sitt ärende, seine Sache, Angelegenbeit vorbringen (11, 217); altn. orondi, m. Hotschält, Geschält, Borhaben.

Ārfva, vrb. trs., erben (von arf, Erbe); 1, 144; pass. enterbt werben, all Erbe übergeben (3, 56) vgl. gå i arf (ibd. 78); på ärfda grunden, auf ererbtem Grunde (12, 75); alin. orfa.

Arlig, adj. ehrlich; ett ärligt julerus, ein waderer Julrausch (17, 94).

Ärrig, adj. narbig (v. ärr, n., Karbe); ärrig som en runsten, narbig wie ein Kunenitein (2, 4); med ärriga pannor, mit narbigen Situen (3, 182).

Ätt, s. f. (pl. —er), Geichlecht, Kamille, ber Stamm, stirps; min ätts bedrifter, meiner Bater Rubmesthaten (4, 92); den gamle Odens ätt, bas Geichlecht bes alten Obens, vLp.: Gott Obens alt Ge-

foscht (22, 41).
Attartal, s. n., Zahl der Ahnen, Stammbaum (1,188, 141). Mitt ättartal går nedåt, meine Ahnengahl geht hinab (4, 2); skalderna prisa hans ättartal, die Staben preisn siener Khohertn Zahl; deras ättartal, ihr Stammbaum (24,

Ättefar, s. m., Stammvater (1, 150). Ättekulle, s. m. (pl. —kullar), Grabs hügel ber Ahnen; Ahnenhügel (12, 56).

Ätthög, s. m. Familienhügel (aus ätt, s. f., Geislecht, Kamilie, u. hög, q. v.) ätthögens dotter, bes Grabhügels Tochter (mit Bezug auf friden, weldes an biefer Stelle, nach bem Recht ber licentia po etica, welblich gebraucht ift) (20, 77). Uppgrönska, ättehög! ergrune, Batergrab! (23, 125).

Ättlängd, s. f. Berzeichniß, Stammbaum ber Ahnen (3, 106); längd, fonft Länge, longitude, bebeutet hier fo viel als Lifte, Berzelchnig, in welcher Bebeutung es im Berwaltungses und Geschäftsftpl gebraucht wird, wie in mantalslängd, Berzeichnig aller steuerpflichtigen Personen, rostlängd, Berzeichnig ber Ruchlänbigen, Restantens Lifte u. a. m.

Ö.

ö, s. f., (pl. öar), Infel, Eilanb; lik en lossnad ö, wie eine losgerissene Infel (10, 147); om Greklands haf och öarna deri, von Griechenlands Meer und ben Eilanden barin (8, 211); den nära ön, bas nahe Eiland (10, 184); en krans of öar, ein Kranz von Infeln (8, 155); alim, ev. f.

. 155); altn. ey, f.
Ode, s. n., Schicfal, baher Bestimmung;
ödets lotter, bes Schicfals Loose (1,
135); hans dotters öde skulle der
bestämmas, vl.p.; seiner Lochter gange Schicfal galt's (8, 4); 8, 79; bd. 261;

334.

Öde, adj., 5 be, wifte, verlaffen, unbewohnt; gräset frodas å öde stigar, bas Gras wächfe auf ben verlaffenen, von teinem menichlichen gus mehr betretenen Stufen, vI.p.: Untraut wuchert auf morichen Stufen obe (8, 216).

Öder, nom. prp., ber norbifche Abonis. (S. bie Anm. jum 1. und jum 9. Gef.

pag. 5 unb 60 ff.)

Ödslig, adj., öbe, ker, wüste; på ödslig strand, an menichenverkagnem Strande (16. 20); vgl. (24. 257). Nu han sväfvade kring på det ödsliga haf, vLp.: io mun ichweis? er im Sturm burch die Oede des Meer's (15, 1).

Öfver, präp., ü ber, auf ober über etwas hin, mit bem Begriff ber Ruhe ober ber Bewegung, wie bie ikanmberwandte beutige Präposition; Ruhe 4, 132; 5, 38; ibd. 110; 7, 131; Bewegung: 1, 34; 4, 75; slyg öfver fjärden, flieg' hin über (vurd) bie Bucht (7, 35); seglarns köl går öfver henne fram, vLp.: bes Seglers kiel geht (braufenb) brüber hin 10, 35; ibd. 72; far ej öfver isen, fahr' nicht über bas Eis (18, 3); 23, 87. Öfver, adv. über, obenher; det skimrar

Öfver, adv. über, obenher; det skimrar öfver och det skimrar under, bell erglängt es obenher und hell ftrahlt es unten (23, 93).

Ofveralt, adv. überall, ringsum (11, 92); tyst blef öfverallt, still warb's ringsumher (17, 58).

Öfverflyga, vrb. trs., überfliegen, über z flügeln; en blixt af hjeltevrede hans anlet öfverflög, vLp.: ein Blit bet helbenjornes sein Antlit überfleg (17, 62).

Överflöd, s. n., Ueberfluß (4, 57). Öfvergifva, vrb. trs., übergeben, übere banbigen; aufgeben, i. e. verlaffen 24, 259; 8, 215, 407; im lettern Sinn übrigens auch bon alteren beutichen Dichtern noch gebraucht, fo 3. B. von bem großen Albrecht von haller in feinem Bebichte: "Die verborbnen Sitten" (Berjuch fomeigerifcher Gebichte, Bern, 1731), wo es beißt: "Doch alfo hat uns nicht ber himmel übergeben (anftatt ber= laffen).

Ofverhand, (m. taga, vrb. intra.), aber =

banb nehmen (13, 81).

Ofvorman, s. m., ber einem Anbern lebers legene, Ener, ber farter ift als ber Anbere und ihn fich unterwirft; Er öfvorman skall Nord oj 86, bann wird ber Rorben niemals ben Dann gu feben betommen, ber euch unterjocht (2, 184); vLp.: "bann trost ihr jebes Feinbes und Drangers Macht." I med = och motgång lika, sin lyckas öfverman, fagt unfer Sanger in feinem Besbichte auf Carl XII. (E. Togners bichte auf Carl XII. (E. Tegnérs samlade skrifter, B. 3 pag. 152 x.); b. b. in guten und bofen Lagen fich felbft gleich und größer, als fein Glud.

Ofvermod, s. n., Uebermuth (4, 108); öfvermod är fallets far, Uebermuth (hochmuth) geht vor bem Fall (2, 102); sin ungdoms öfvermod, feiner Jugenb übermuthige That (23, 118).

Otverprest, s. m., Oberpriefter (24,

Öfverskygga, vrb. trs., übericatien, beschatten; öfverskyggd af björk och al, von Birten und Erlen beschattet (19, 38); vLp.: Birt' unb Erle muchs umber.

Offersalls, vrb. act., buchftablich über-fieben, b. h. mit Silfe eines Sieb & beftreuen, alfo bicht beftreuen, befaen; med stjernor öfversållad, mit Sternen überfiebt, b. b. bicht und reichlich beftr ut (11, 165); - vLp.: bes Mantels Bracht befat mit hellgolbnen Sternen ichien.

Ofvortalare, s. m., Giner, ber einen Anberen ju überreben weiß, Ueberreber; en väldig öfvertalare, ein machtiger Ueberreber (8, 182).

Öga, s. n. Auge (pl. ögon); Friggas ögon äro blå, Frigods Augen find blau (1, 77); 1, 126; skum Natt har många ögon, vLp.: ein heer bon Augen hat bis Rach (2, 94); slå ögonen ned, bie Mugen nieberichlagen (3, 49); 81); mitt vakna öga, mein es Auge (ibd. 288); ibd. 309; waches Auge (ibd. 288); ibd. 309; ögat han lyckte, er foloh bas Auge (20, 88); 24. 113. Alim. auga, n.;

(20, 88); 24, 118. Aum. auga, h.; goth, augo, n.; bdn. Die, n. u. f. w. Ögonblick, s. n., Augenblick (8, 249): för ett ögonblick, für einen Augen-blick (160, 418); ett ögonblick, in einem Augenblick (10, 108); altn.

augablik, n.

Öken, s. f. (pl. öknar), Büste Einsbe, desertum; som stam i öken, vLp.: wie ein Stamm in mufter Dart (wie burch metrifches Gebot treffenb auf bas fononyme "ödemark" binweifenb) 2, 58; den skona öknen, vLp.: die foone Gilanbeinfamteit (8, 325); -- böliornas öken, bie Debe ber Wogen (20, 29). Die altere Form bewahrte noch bas, in ber heutigen Sprache ausgefallene ober ab-geschwächte d bes ihr zu Grunbe liegenben ode in odkn, welches felbst wieber auf afin. audhr, audr, leer, verlaffen, desertus, vacuus, wie nhb. obe auf goth. auths in authida, wohin auch bas frühere ödelig gehört, jurudleitet, welcher alte Anlaut auch im Rinnischen (autio = autia = icweb. ödeland, ödemark, ödslig ort; auto, auton, baff.) jur Stüte ber Ableitung fich feftgefest bat, aber auch bas zwischentretenbe r im ban. ört, örten - neben obe - um fo unerflarlicher lagt.

s. n., i, s. n., Bier, dricka öl, Bier trinten (pass. 2, 106); vgl. engl. ale,

finn. olu.

Om, adj., empfinblic, zartlich (8, 302); hur ömt den skona grator, wie treu und ergeben die Holde Wille weint (11, 211); vLp.: "wie fich die Krme febnte fo grams und fcmergenreich." - Altn. aumr, elenb, armselig, miser, bavon: aum-ka, be= mitleiben = fomeb. omka, ban. onte u. s. w.

Ömka, vrb. trs. (von öin, q. v.) bebauern, Mitleib baben, pass jag vill ej ömkas, vLp.: nicht will ich Erbarmen (12, 184); act. jag har ömkat, ich habe bebauert (19, 84); altn. aumka, bemitleiben.

ömkan, s. f., Bebauern, Erbarmen; af ömkan, aus Mitleid (12, 152).

Öppen, adj., Reutr. öppet; pl. öppena, offen, ausstebend, aportus; tomt hus står gerna öppet, ein teces Saus stebt geme offen, (2, 78); vom Gestöt: hans anlete var öppet, fein Antlig war offen, heiter (3, 144); öppen och glad, offen und heiter (16, 49); — von den Gesichts-zügen: 19, 76; — öffentlich publice: på öppet ting, auf öffentlichem Ling (8, 434; 22, 27).

Öppna, vrb. tra., öffnen, eröffnen, aufmachen; da öppnar rosen läppar röda, bann erichließt bie Rose bie rothen Lippen (1, 16). Öppna dörren, schließ'

auf bas Thor (13, 69).

öra, s. n. (pl. öron, wie öga—ögon &c.) Ohr (2, 72); hviska i örat, in's Ohr flüstern (ibd. 86; 8, 385, 386); astn. eyra, f.; abb. ôra, n.; agli, engl. ear.

Örn, s. m. (pl. örnar) Abler; 1, 39; unga örn, junger Aar (4, 54); örnens ungar, die Ablerbrut, 6, 18; stormens

örn, Sturmabler (10, 152); 22, 55.—

*Itm. ari, pl. ernir, örn; goth.

ara; abb. aro u. f. w.

Örnevinge, s. m. (pl. -ar) Ablerflügel;

(de mörka örnevingarna, die dunkeln

Ablerflöwingen (8, 251); örnevingarna

på hjelmen, die Ablerflügel auf dem pa fijoinen, bet abetelinger un vent fig. 70 feb. 184, 70).
Osa, vrb. trs., ichhpfen, gieben, ansichopfen; hasvet öser man ei ut ända, bak Meer ichhpft man boch nicht aus; vLp.: "Schöpft man boch bak Meer nicht leer" (10, 128). Altn. ausa, haurire. Österland, s. n. Morgensand, bas Lamb bes Oste. Fjerran i Österland, im fernen Osten (3, 58); alim. Austrlönd. Osterut, adv., ostudris, nach Osten au, (= österåt); det är stamman af någon värdkas österut, es ist ble Flamme eines Bachtseuers botten im Osteri vLp.: "östlich stammen ble Feuer einer Küstenvacht" (7, 154). Osterig, s. m. Oster (4g, m., Welle, Boge); slorran i Österväg, serne im Meer des Osts (3, 34).

